TÜRKİYE İSTATİSTİK YILLIĞI

Turkey's Statistical Yearbook 2008

ISSN 0082-691X

TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU
Turkish Statistical Institute

TÜİK

TÜRKİYE İSTATİSTİK YILLIĞI

Turkey's Statistical Yearbook 2008

TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU
Turkish Statistical Institute

İstatistiki veri ve bilgi istekleri için For statistical data and information requests

Bilgi Dağıtım Grubu Data Dissemination Group

Tel: + (312) 410 02 13 - 410 02 15
Fax: + (312) 417 04 32

Yayın istekleri için For publication order

Döner Sermaye İşletmesi Revolving Fund Management

Tel: + (312) 425 34 23 - 410 05 96 - 410 02 85
Fax: + (312) 417 58 86

Yayın içeriğine yönelik sorularınız için For questions about contents of the publication

Yayın Tasarım Takımı Publication Design Team

Tel: + (312) 410 02 31 - 410 02 34
Fax: + (312) 417 04 32

İnternet Internet
http://www.tuik.gov.tr http://www.turkstat.gov.tr

E-posta E-mail
bilgi@tuik.gov.tr info@tuik.gov.tr

Yayın No Publication Number
3248

ISSN
0082-691X

Türkiye İstatistik Kurumu Turkish Statistical Institute

Yücetepe Mah. Necatibey Cad. No: 114 06100 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Bu yayının 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na göre her hakkı Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı'na aittir. Gerçek veya tüzel kişiler tarafından izinsiz çoğaltılamaz ve dağıtılamaz.

Turkish Statistical Institute reserves all the rights of this publication. Unauthorised duplication or distribution of this publication is prohibited under Law No: 5846.

Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası, Ankara Turkish Statistical Institute, Printing Division, Ankara
Mayıs 2009 May 2009
MTB: 2009-0278-350 **Adet**-Copies

ISBN 978-975-19-4480-1

Önsöz
Foreword

Toplumun pek çok alanına yönelik resmi istatistiklerin genel çerçeve itibariyle sunulduğu ve ülke profili hakkındaki bilgilere erişim imkanı sağlayan Türkiye İstatistik Yıllığı, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanmakta ve en çok tercih edilen yayınlar arasında yer almaktadır.

Statistical Yearbook of Turkey, in which official statistics related to many aspects of the society are presented generally and which provides immediate access to information regarding country profile, is being published by Turkish Statistical Institute (TurkStat) and is one of the most demanded publications of the Institute.

İstatistik Yıllığı'nın kökeni, 1897 yılında Osmanlı İmparatorluğu döneminde yayımlanan "Mahsus İstatistik-i Umumi"dir. Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yayımlanan ilk yıllık ise 1928 yılında Osmanlıca olarak hazırlanmıştır.

The origin of the Statistical Yearbook is "Mahsus İstatistik-i Umumi" (Special General Statistics), which was published in 1897 at the Ottoman Empire time. On the other hand, the first yearbook which was published in 1928 by Turkish Statistical Institute was prepared in Ottoman language.

Ülkemiz hakkında daha çok bilgiye erişim imkanı sağlamak amacıyla yayında yer alan tablolara ek olarak Kurum tarafından yürütülen eğitim harcamaları, yoksulluk, özürlüler, bilişim kullanımı, yaşam memnuniyeti gibi yeni araştırmaların yanı sıra göç bilgileri ile ülkemizde yaşanan depremlere ilişkin verilere de yer verilmiş, bölümlerde yer alan bazı tabloların içerikleri geliştirilmiştir.

In order to provide access to more information about the country; in addition to the tables in the previous publication, information about other surveys of the Institute like education, expenditures, disability, IT usage, life satisfaction has been given alongside with migration and earthquakes in our country, while the content of some of the tables had been improved.

Yayında yer alan bilgiler, yayımlandığı zaman dilimindeki mevcut en son verileri içermektedir ve 5 yıllık bilgilerle karşılaştırma imkanı sağlamaktadır. Tablo sonlarında ve yayının son bölümünde yer alan veri kaynaklarının ise, daha detaylı istatistiklere erişmek isteyen kullanıcılar için iyi bir başlangıç noktası olacağı düşünülmektedir. Yayın CD ortamında da mevcuttur ve kağıt ortamındaki tüm bilgileri içermektedir. Diğer taraftan, http://www.tuik.gov.tr web adresinden güncel bilgilere erişmek de mümkündür.

Information in the publication covers the most recent data available during the publication period, and provides comparison with the information of the previous 5 years. Data sources given at the end of tables and the last chapter of the publication are assumed to be a good starting point for the users who want to reach more detailed information. The publication is available in CD-ROM version and this version covers all the information in the paper press. On the other hand, it is also possible to reach most recent data on http://www.turkstat.gov.tr.

Türkiye İstatistik Yıllığı'nın geniş kullanıcı kitlesine hizmet vereceği ve araştırmacıları her bir konunun kaynağına götüreceği inancıyla istatistiki bilgi üretilmesine kaynak sağlayan tüm bireylere, kurum ve kuruluşlara, yayının hazırlanmasında emeği geçenlere katkılarından dolayı teşekkür ederim.

With the belief that Statistical Yearbook of Turkey would serve its wide range of users and take the researchers to the source of each subject, I thank all individuals and organizations which provided data to the statistical information production, and all people who have contributed to the preparation of the publication.

A. Ömer TOPRAK
Başkan V.
Acting President

İçindekiler
Contents

	Sayfa Page	
Önsöz	**III**	**Foreword**
İçindekiler	**V**	**Contents**
Açıklama	**VII**	**Explanation**
Arazi ve İklim	**1**	Land and Climate
Çevre	**17**	Environment
Nüfus ve Göç	**25**	Population and Migration
Demografi	**63**	Demography
Sağlık	**81**	Health
Eğitim ve Kültür	**97**	Education and Culture
Turizm	**119**	Tourism
Adalet	**127**	Justice
Seçimler	**133**	Elections
Sosyal Güvenlik	**141**	Social Security
Çalışma	**155**	Labour
Tarım	**173**	Agriculture
Yıllık İş İstatistikleri	**193**	Annual Business Statistics
Sanayi	**210**	Industry
İnşaat	**218**	Construction
Enerji	**227**	Energy
Ulaştırma ve Haberleşme	**235**	Transportation and Communication
Dış Ticaret	**249**	Foreign Trade
Fiyat ve Endeksler	**263**	Prices and Indexes
Satınalma Gücü Paritesi	**277**	Purchasing Power Parity
Para, Banka ve Sigorta	**283**	Money, Banking and Insurance
Maliye	**313**	Finance
Ulusal Hesaplar	**325**	National Accounts
Gelir, Tüketim ve Yoksulluk	**337**	Income, Consumption and Poverty
Bilim, Teknoloji ve Bilişim	**355**	Science,Technology and Information Communication
Yaşam Memnuniyeti	**373**	Life Satisfaction
İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması (İBBS)	**385**	**Classification of Statistical Regions (SRE)**
Veri Kaynakları	**387**	**Data Sources**

Yayında Kapsanan Dönem

İstatistik Yıllığı, tarihsel veriler ve bazı tablolar dışında kullanıcıya beş yıllık bir karşılaştırma olanağı sağlanacak biçimde düzenlenmiştir. Aksi belirtilmedikçe "yıl" takvim yılını göstermektedir. Mali yıl ise 12 ay için söz konusu olup 1 Ocak tarihinde başlar.

Veri Kaynakları

Yayında sunulan veriler Türkiye İstatistik Kurumu'nun sayım ve anketlerinden, ayrıca diğer kuruluşların idari kayıtlarından derlenmektedir. Kaynak verilmeyen tablolardaki bilgiler Kurum tarafından hazırlanmıştır.

Konu Açıklamaları

Her bölümün başında yer alan konu açıklamalarında, bölümdeki bilgilerin hangi yöntem ve kaynaktan derlendiği, yapılan çalışmalar, kullanılan sınıflamalar ve konu ile ilgili bazı terim ve kavramların tanımları yer almaktadır.

Period Covered by the Yearbook

The data with the exception of certain tables and historical series, are presented in five year period. Unless otherwise stated, "year" refers to the calender year. Fiscal year refers to the 12 months and begins with January 1st of each year.

Data Sources

Data presented in the publication are compiled from censuses and surveys conducted by the Turkish Statistical Institute and from administrative registers of the other organizations. Tables for which no source is indicated are based on information prepared by TurkStat.

Explanations of the Subjects

In the explanatory notes placed at the beginning of each section, the method used in compiling the data, the studies made, classsifications, definitions and concepts are given.

Simge ve Kısaltmalar		**Symbol and Abbreviations**
Bilgi geçicidir	*	Data is provisional
Bilgi elde edilememiştir	...	Data not available
Bilgi yoktur	-	Denotes magnitude nil
Kullanılan birimin yarısından azdır	0	Magnitude less than half of the unit
5429 sayılı Kanun gereği gizlilik ilkesine göre istatistiki birim sayısı üçten az olduğu için birimlere ilişkin bilgiler verilememiştir.	(*)	Data pertaining to units which has less than three statistical units are not given by Law no: 5429 which is indicated.
Başka yerde sınıflandırılmamış	b.y.s. n.e.c.	Not elsewhere classified
2004'ten - 2008 (dahil) yılına kadar	2004 - 2008	2004 to 2008 inclusive
2007'de başlayan ve 2008'de biten ürün yılı, mali yıl, öğrenim dönemi vb.	2007/'08	Crop year, financial year, school year etc. beginning in 2007 ending in 2008
Küçük veya eşit	≤	Fever/less/smaller than or equal to
Büyük veya eşit	≥	More/greater than or equal to
Yeni Türk Lirası	YTL - TRY	New Turkish Liras
İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması	İBBS - SRE	Classification of Statistical Regions
Avrupa Topluluğu'nda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması	EFİS - NACE	Classification of Economic Activities in the European Community
Amaca Yönelik Kişisel Tüketim Sınıflaması	ABTS - COICOP	Classification of Individual Consumption by Purpose
Gümrük İşbirliği Konseyinin Uyumlaştırılmış Mal Tanım Kod Sistemi	UMS	Customs Co-operation Council, The Harmonized Commodity Description and Coding System
Uluslararası Standart Ticaret Sınıflaması	USTS - SITC	Standart International Trade Classification
Tüm Ekonomik Faaliyetlerin Uluslararası Standart Sanayi Sınıflaması	USSS - ISIC	International Standart Industrial Classification of All Economic Activities
Geniş Ekonomik Grupların Sınıflaması	GEGS - BEC	Classification by Broad Economic Categories
Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması	USES -ISCED	International Standard Classification of Education
İnşaat Tipleri Sınıflaması	İTS - CC	Classification of Types of Constructions

	Sayfa Page	
Açıklama	2	Explanation
1.1 Türkiye anakarası'nın uç noktaları	4	1.1 Extreme points of Turkey
1.2 Türkiye ve illerin yüzölçümleri	4	1.2 Area of Turkey and provinces
1.3 Seçilmiş dağ ve tepelerin yüksekliği	6	1.3 Height of selected mountains and hills
1.4 Akarsuların uzunluğu	6	1.4 Length of rivers
1.5 Baraj göllerinin alanları (göletler)	6	1.5 Areas of dammed lakes (reservoirs)
1.6 Doğal göllerin yüzölçümü ve denizden yüksekliği	7	1.6 Areas and altitudes of natural lakes
1.7 Adaların yüzölçümü ve kıyı uzunluğu	7	1.7 Areas and coastlines of islands
1.8 Depremler	7	1.8 Earthquakes
1.9 Seçilmiş meteoroloji istasyonlarında aylık maksimum sıcaklık, 2008	8	1.9 Monthly maximum temperature at selected meteorological stations, 2008
1.10 Seçilmiş meteoroloji istasyonlarında aylık minimum sıcaklık, 2008	9	1.10 Monthly minimum temperature at selected meteorological stations, 2008
1.11 Seçilmiş meteoroloji istasyonlarında aylık ortalama nisbi nem, 2008	10	1.11 Average monthly proportional humidity at selected meteorological stations, 2008
1.12 Seçilmiş meteoroloji istasyonlarında aylık toplam yağış, 2008	11	1.12 Average monthly precipitation at selected meteorological stations, 2008
1.13 Seçilmiş meteoroloji istasyonlarında aylık ortalama günlük toplam güneşlenme süresi, 2008	12	1.13 Average monthly daily total hours of sunshine at selected meteorological stations, 2008
1.14 Seçilmiş meteoroloji istasyonlarında aylık kar örtülü günler sayısı, 2008	13	1.14 Number of days of monthly snow fall at selected meteorological stations, 2008
1.15 Seçilmiş meteoroloji istasyonlarında aylık minimum sıcaklığın -0.1 °C ve küçük olduğu günler (donlu günler) sayısı, 2008	14	1.15 Mean number of days with minimum temperature equal to -0.1°C or below at selected meteorological stations, 2008
1.16 Seçilmiş meteoroloji istasyonlarında aylık ortalama deniz suyu sıcaklığı, 2008	15	1.16 Average monthly sea temperature at selected meteorological stations, 2008

ARAZİ

Türkiye anakarası'nın uç noktaları, Türkiye ve illerin yüzölçümleri, seçilmiş dağ ve tepelerin yüksekliği, adaların yüzölçümü ve kıyı uzunluğuna ait veriler Harita Genel Komutanlığı'ndan alınmıştır.

Baraj göllerinin alanlarına ait veriler ise Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nden alınmıştır.

DEPREM

Bu bölümdeki veriler Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü'nden alınmaktadır.

Depremin şiddeti: Depremin yer yüzeyindeki etkileri depremin şiddeti olarak tanımlanır. "Modifed Mercalli (MM şiddet ölçeği, deprem etkilerinin şiddetini araştıran deprembilimciler tarafından yaygınlıkla kullanır. Bu ölçek romen rakamları ile belirtilen en az I ve en fazla XII ile ifade edilir. Şiddetin ölçüsü, insanların deprem sırasında uykudan uyanmaları, mobilyaların hareket etmesi, bacaların yıkılması ve toplam hasar gibi çeşitli kıstaslar gözönüne alınarak yapılır. Depremin yapılar ve insanlar üzerindeki etkilerinin bir ölçüsüdür.

Depremin büyüklüğü: Depremde açığa çıkan enerjinin bir ölçüsüdür. Her depremin tek bir büyüklüğü vardır. Deprem büyüklüğü bir logoritmik ölçek olan Richter ölçeği ile ölçülür. Richter büyüklüğü kayıt edilen en yüksek deprem dalgasının genişliğinden ölçülmektedir.

İKLİM

Bu bölümdeki veriler Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü'nden alınmaktadır.

Klimatolojik gözlemler: Bir yerin iklimini, hava durumunu saptamak amacı ile bütün meteorolojik öğeleri kapsayan bir gözlem olup, yerel saatle 7.00, 14.00 ve 21.00' de olmak üzere günde üç kez yapılmaktadır.

Fenolojik gözlemler: Bitki yaşamının iklim koşulları altında göstermiş olduğu çeşitli yaşam evrelerinin hangi tarihlerde meydana geldiğini saptamak amacı ile yapılmaktadır.

Sinoptik gözlemler: Salt hava tahminlerini elde etmek amacı ile günde en az dört defa 00.00, 06.00, 12.00 ve 18.00'de uluslararası Greenwich ortalama saatine (GMT) göre yapılan bir gözlemdir.

Aerolojik gözlemler: Atmosfer derinliklerindeki kitle hareketlerini ve karakterlerini saptayan bir gözlemdir.

Bu yıllıkta en az beş yıl boyunca gözlem yapmış olan 40 istasyon hakkında bilgi verilmiştir. Bu istasyonlara ait ortalama ve uç değerler her on yılda bir yeniden hesaplanmaktadır.

En yüksek ve en düşük sıcaklık: Saptanmış olan günlük yüksek ve düşük sıcaklıkların uç (ekstrem) değeridir.

AREA

Data about extreme points of Turkey, area of Turkey and provinces, height of selected mountains and hills, areas of islands and coastlines are taken from General Command of Mapping.

Data about areas of dammed lakes (reservoirs) are taken from General Directorate of State Hydraulic Works.

EARTHQUAKE

The earthquakes data presented in this section are collected from the Kandilli Observatory and Eartquke Research Institute.

Earthquake intensity: The effects of earthquake to the ground expressed as intesity of earthquake. The Modified Mercalli (MM) Intensity Scale is commonly used by seismologists seeking information on the severity of earthquake effects. Intensity ratings are expressed as Roman numerals between I at the low end and XII at the high end. Earthquake intensity identified according to awakened pople during the earthquake, movement of the furnitures, falling down of the chimneys and some total demages. It measures the effects of eartquake on people and buildings.

Earthquake magnitude: It is a measure of the amount of energy released. Each earthquake has a unique magnitude assigned to it. The magnitude of earthquakes is measured on the Richter scale which is based on a logaritmic scale. The Richter magnitude is calculated from the amplitude of the largest seismic wave recorded for the earthquake.

CLIMATE

The meteorological data presented in this section are collected from the General Directorate of Meteorology.

Climatological observations: These observations cover all the meteorological elements that determine the weather conditions of an area. The observations are made three times a day at 7.00 a.m., 2.00 p.m. and 9.00 p.m according to local time.

Phenological observations: This type of observation is made in order to determine periodic biological phenomenon of plant life under climatic conditions.

Synoptic observations: The synoptic recording stations are responsible only for weather forecasts. The observations are made four times daily at 00.00, 6.00 a.m. 12.00 p.m and 6.00 p.m according to GMT.

Aerological observations: These stations observe and determine the movements of air masses and their characteristics in the upper layers of the atmosphere.

In this publication data are given for only 40 typical stations which have records for at least a period of five years or more. Average and extreme values belonging to theses stations are recalculated every ten years.

Highest and lowest temperature on record: Data refers to observed daily extremes.

Güneşlenme süresi: Güneşlenme süresini ölçen özel aygıtlarla saptanmış değerlerin, gözlem yılları için aylık ve yıllık aritmetik ortalamaları bulunmuştur.

Deniz suyu ortalama sıcaklığı: Derinliği en az 2 m olan yerlerde, deniz düzeyinden 50 cm derinlikte, sabah saat 6.30 ve 9.00 arasında ölçülen deniz suyu sıcaklığı ortalamasıdır.

Ortalama oransal nem (yüzde): Havada bulunan su buharı miktarının, o hava sıcaklığında mümkün olabilen en yüksek doyurucu buhar basıncı miktarına oranı olup yüzde türünden alınmış; ortalaması da saat 7.00, 14.00 ve 21.00'de bulunan değerlerin toplanıp üçe bölünmesi ile hesaplanmıştır.

Yağış miktarı: mm olarak yüksekliği veya kg olarak metrekareye düşen yağış miktarını göstermektedir. Günlük yağış miktarı, bir gün öncesinde saat 14.00 ve 21.00 rasatlarında ölçülen miktarla, o günün saat 7.00'de ölçülen miktarın toplamıdır.

Ortalama karla örtülü gün sayısı: Saat 7.00'de yerde en az 0.5 cm kar örtüsünün saptanmış olduğu günlerin ortalama sayısıdır.

Average hours of sunshine: The average hours of sunshine are obtained by taking the monthly and annual averages of daily values measured by special sunshine recording devices.

Average sea temperature: Average sea temperature are measured between 6.30 and 9.00 a.m. by special sea temperature recording devices dipped 50 cm below sea level places with a minimum depth of 2 m.

Relative humidity (percent): The amount of moisture in the air as compared with the maximum amount that the air could contain at the same temperature is expressed as a percentage. The daily average is obtained by taking the sum of the values observed at 7.00 a.m., 2.00 p.m. and 9.00 p.m. divided by three.

Precipitation: The total rainfall is measured in mm and shown in kg. per square meter. Daily precipitation is obtained by taking the total of the values observed at 2.00 p.m. and 9.00 p.m of the previous day and 7.00 a.m of the present day.

Average number of days with snow: Refers to days in which at least 0.5 cm of snow is recorded at 7.00 a.m.

1.1 Türkiye anakarası'nın uç noktaları
Extreme points of Turkey

Yönler ve uç noktalar Location of points		Enlem (Kuzey) Latitude (North)		Boylam (Doğu) Longitude (East)	
Doğu - East	**Küçük Ağrı Dağı'nın 34 km doğusunda Türk-İran-Azerbaycan (Nahcivan) sınırlarının kavşak noktası** Point of intersection of Turkish-Iranian-Azerbaijan boundaires 34 km east of Mt.Küçük Ağrı	39^0	37'	44^0	49'
Batı - West	**Gökçeada'da İnceburun** - Cape İnceburun Gökçeada Island	40^0	08'	25^0	40'
Kuzey - North	**Sinop ilinde İnceburun** - Cape İnceburun Sinop province	42^0	06'	34^0	57'
Güney - South	**Hatay ili Yayladağ ilçesinin Topraktutan (Beysun) Köyü'nün güneyi** - South of Topraktutan (Beysun) village Yayladağ district Hatay province	35^0	48'	36^0	09'

Not. Harita Genel Komutanlığına ait topoğrafik haritalardan 1' doğrulukla elde edilmiştir.

Note. Data are calculated from the topographic maps of General Command of Mapping with 1' accuracy.

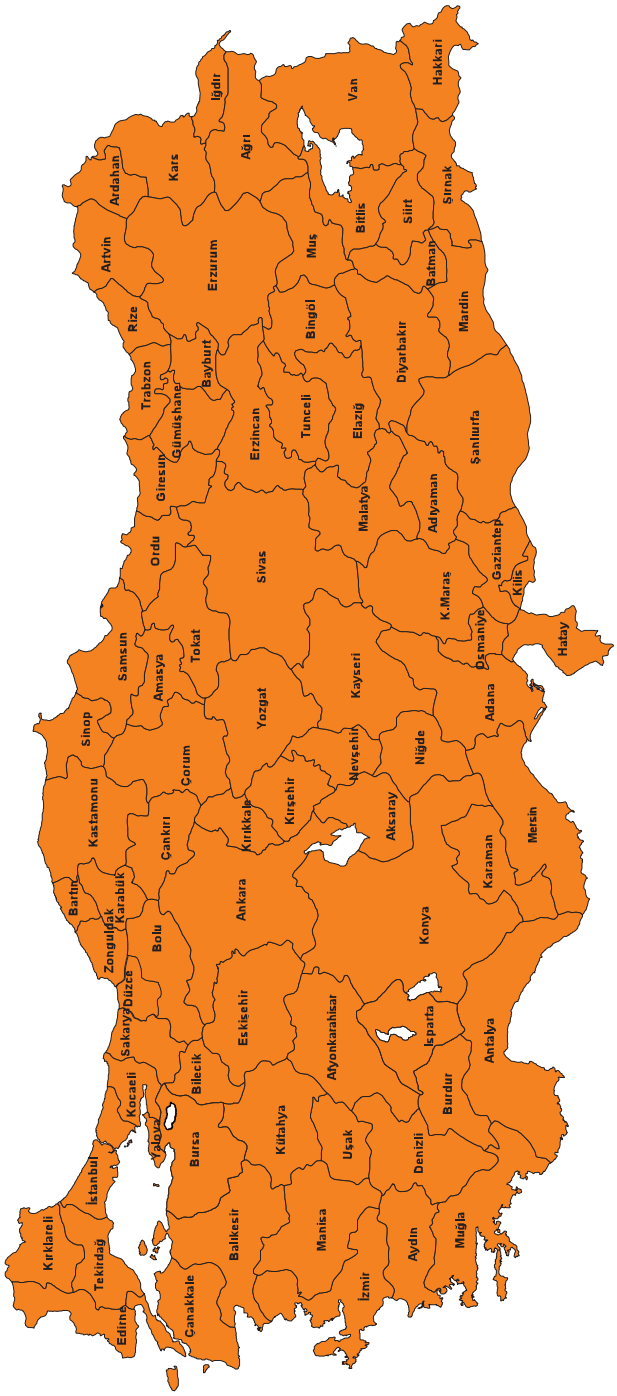
1.2 Türkiye ve illerin yüzölçümleri
Area of Turkey and provinces

İl - Province	**Yüzölçümü** Area (km^2)	**İl** - Province	**Yüzölçümü** Area (km^2)	**İl** - Province	**Yüzölçümü** Area (km^2)	**İl** - Province	**Yüzölçümü** Area (km^2)
Türkiye -Turkey	785 347	Diyarbakır	15 272	Konya	41 001	Şanlıurfa	19 451
Adana	14 125	Edirne	6 119	Kütahya	12 043	Uşak	5 382
Adıyaman	7 644	Elazığ	9 313	Malatya	12 146	Van	21 334
Afyonkarahisar	14 772	Erzincan	11 746	Manisa	13 269	Yozgat	14 097
Ağrı	11 520	Erzurum	25 355	Kahramanmaraş	14 525	Zonguldak	3 306
Amasya	5 702	Eskişehir	13 925	Mardin	8 858	Aksaray	7 997
Ankara	25 437	Gaziantep	6 887	Muğla	12 974	Bayburt	3 741
Antalya	20 909	Giresun	6 831	Muş	8 090	Karaman	8 924
Artvin	7 359	Gümüşhane	6 440	Nevşehir	5 407	Kırıkkale	4 575
Aydın	7 943	Hakkâri	7 228	Niğde	7 400	Batman	4 680
Balıkesir	14 272	Hatay	5 867	Ordu	5 952	Şırnak	7 203
Bilecik	4 310	Isparta	8 913	Rize	3 919	Bartın	2 076
Bingöl	8 277	Mersin	15 620	Sakarya	4 878	Ardahan	5 156
Bitlis	8 855	İstanbul	5 313	Samsun	9 352	Iğdır	3 546
Bolu	8 341	İzmir	12 007	Siirt	5 499	Karabük	4 103
Burdur	7 174	Kars	9 939	Sinop	5 805	Kilis	1 444
Bursa	10 882	Kastamonu	13 136	Sivas	28 619	Yalova	850
Çanakkale	9 955	Kayseri	17 170	Tekirdağ	6 339	Osmaniye	3 215
Çankırı	7 490	Kırklareli	6 304	Tokat	10 073	Düzce	2 574
Çorum	12 797	Kırşehir	6 544	Trabzon	4 662		
Denizli	11 861	Kocaeli	3 623	Tunceli	7 705		

Not. Harita Genel Komutanlığına ait 1/1 000 000 ölçekli Mülki İdari Bölümleri Haritası vektör verisinden hesaplanarak elde edilmiştir.

Note. Data are calculated from the vector data of the Map of Administrative Division of General Command of Mapping with scaled to 1/1 000 000.

Türkiye ve iller - Turkey and provinces

1.3 Seçilmiş dağ ve tepelerin yüksekliği - Height of selected mountains and hills
dğ. Dağ - Mountain **tp. Tepe** - Hill

Dağ veya tepe Mountain or hill	Yükseklik Height (m)	Dağ veya tepe Mountain or hill	Yükseklik Height (m)
Marmara Bölgesi - Marmara Region		**Akdeniz Bölgesi** - Mediterranean Region	
Uludağ tp.	2 542	Demirkazık tp.	3 756
Kel tp.	1 601	Gavur dğ. (Tekkeköprüsü tp.)	3 337
Mahya dğ.	1 031	Akdağ (Uluk tp.)	3 016
Ege Bölgesi - Aegean Region		**Doğu Anadolu Bölgesi** - East Anatolia Region	
Honaz dğ.	2 528	Büyük Ağrı dğ.	5 137
Bozdağ	2 159	Süphan dğ.	4 058
Cevizli dğ.	1 819	Küçük Ağrı dğ.	3 896
Karadeniz Bölgesi - Black Sea Region		**Güneydoğu Anadolu Bölgesi** - Southeast Anatolia Region	
Kaçkar dğ.	3 932	Karaca dğ. (Bay tp.) (Mirinmir tp.)	1 957
Mescit dğ.	3 239	Karakaş dğ. (Sof dğ.)	1 496
Küçük Hacettepe (Çatal ılgaz)	2 546	Raman dğ.	1 261
İç Anadolu Bölgesi - Central Anatolia Region			
Erciyes dğ.	3 917		
Büyük Hasan dğ.	3 268		
Aladağ	2 339		

Not. Harita Genel Komutanlığı'na ait topoğrafik haritalardan alınmıştır.

Note. Data are taken from the topographic maps of General Command of Mapping.

1.4 Akarsuların uzunluğu - Length of rivers
[Uzunluğu 500 km ve daha fazla olan - Length 500 km and over]

Akarsu Rivers	Uzunluk Length (km)	Akarsu Rivers	Uzunluk Length (km)
Fırat	2 800	Murat	722
Dicle	1 900	Büyük Menderes	584
Kızılırmak	1 355	Seyhan	560
Aras	1 059	Yeşilırmak	519
Sakarya	824	Ceyhan	509

1.5 Baraj göllerinin alanları (göletler) - Areas of dammed lakes (reservoirs)
[Yüzölçümü 50 km^2 ve daha fazla olan - Reservoirs with a surface area of 50 km^2 and over]

Baraj gölü Dammed lake	Yüzölçümü Area (km^2)	Baraj gölü Dammed lake	Yüzölçümü Area (km^2)
Atatürk	817.0	Sarıyar	81.0
Keban	675.0	Çatalan	80.6
Karakaya	283.0	Seyhan	63.0
Hirfanlı	265.0	Kılıçkaya	64.6
Altınkaya	118.3		

Kaynak: Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
Not. Normal su seviyesindeki göl alanını gösterir.

Source: General Directorate of State Hydraulic Works
Note. Shows usual reservoir surface area.

1.6 Doğal göllerin yüzölçümü ve denizden yüksekliği
Areas and altitudes of natural lakes
[Yüzölçümü 100 km² ve daha fazla olan - Reservoirs with a surface area of 100 km² and over]

Göl - Lake	**Yüzölçümü** Area (km²)	**Denizden yüksekliği** Altitude (m)	**Göl** - Lake	**Yüzölçümü** Area (km²)	**Denizden yüksekliği** Altitude (m)
Van	3 713	1 646	Burdur	200	854
Tuz	1 500	925	Kuş (Manyas)	166	15
Beyşehir	656	1 121	Acıgöl	153	836
Eğirdir	468	916	Ulubat	134	5
Akşehir	353	958	Eber	126	967
İznik	298	85	Çıldır	115	1 959

1.7 Adaların yüzölçümü ve kıyı uzunluğu - Areas and coastlines of islands
[Yüzölçümü 5 km² ve daha fazla olan - Reservoirs with a surface area of 5 km² and over]

Ada - Island	**Kıyı uzunluğu** Coastline (km)	**Yüzölçümü** Area (km²)	**Ada** - Island	**Kıyı uzunluğu** Coastline (km)	**Yüzölçümü** Area (km²)
Gökçeada	91.1	286.84	Avşa	23.1	24.16
Marmara	49.6	126.12	İmralı	17.6	13.32
Bozcaada	27.8	39.90	Karaada	15.8	11.62
Alibey	31.8	26.75	Kekova	16.2	10.07
Uzunada	24.5	26.83	Salih	12.3	6.71
Paşalimanı	29.8	26.22	Büyükada	13.4	8.88

Not. Harita Genel Komutanlığına ait 1/1 000 000 ölçekli Mülki İdari Bölümleri Haritası vektör verisinden hesaplanarak elde edilmiştir.

Note. Data are calculated from the vector data of the Map of Administrative Division of General Command of Mapping with scaled to 1/1 000 000.

1.8 Depremler - Earthquakes (**Şiddet** - Intensity≥ 5)

Deprem tarihi Date of earthquake	**Oluş zamanı (T.S.)** Occurrence time (T.H)	**Yerleşim birimi** Settlement area	**Şiddet** Intensity	**Büyüklük** Magnitude MAG MS
11.01.2005	01:48	Ören (Muğla)	V	5.3
24.01.2005	00:36	Kaş Açıkları	V	5.8
25.01.2005	18:44	Hakkari	VII	5.8
12.03.2005	09:36	Karlıova (Bingöl)	VII	5.7
14.03.2005	03:55	Karlıova (Bingöl)	VII+	5.9
06.06.2005	10:41	Karlıova (Bingöl)	VII	5.7
31.07.2005	00:45	Bala (Ankara)	VI	5.3
17.10.2005	08:45	Sığacık Körfezi	VI	5.7
17.10.2005	12:46	Sığacık Körfezi	VII	5.9
21.10.2005	00:40	Sığacık Körfezi	VII	5.9
26.11.2005	17:56	Pötürge (Malatya)	V	5.3
10.12.2005	02:09	Karlıova (Bingöl)	V	5.3
20.10.2006	21:15	Kuş Gölü-Manyas (Balıkesir)	V+	5.2
24.10.2006	17:00	Gemlik Körfezi-Marmara Denizi	V	5.2
21.01.2007	09:38	Tutak (Ağrı)	V	5.0
09.02.2007	04:22	Sivrice (Elazığ)	VI	5.4
21.02.2007	13:05	Sivrice (Elazığ)	VII	5.9
26.08.2007	01:05	Karlıova (Bingöl)	VI	5.4
16.11.2007	11:08	Çameli (Denizli)	V	5.0
20.12.2007	11:48	Bala (Ankara)	VII +	5.7
27.12.2007	01:47	Bala (Ankara)	VI	5.5

Kaynak: Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü

Source: Kandilli Observatory and Earthquake Research Institute

1.9 Seçilmiş meteoroloji istasyonlarında aylık maksimum sıcaklık, 2008
Monthly maximum temperature at selected meteorological stations, 2008 (°C)

İstasyon Stations	Ocak January	Şubat February	Mart March	Nisan April	Mayıs May	Haziran June	Temmuz July	Ağustos August	Eylül September	Ekim October	Kasım November	Aralık December
Samsun	17.1	20.2	28.0	31.6	23.0	27.4	29.3	30.7	28.2	30.6	24.3	24.7
Trabzon	12.9	16.5	33.1	35.0	22.3	26.9	28.8	29.2	27.9	24.6	25.8	23.1
Rize	14.2	18.0	32.0	35.8	24.2	28.2	30.6	30.6	29.4	26.8	22.0	19.0
Merzifon	3.5	12.0	27.3	29.5	32.2	31.1	40.4	38.9	34.9	25.5	20.5	13.8
Sivas	4.6	5.2	25.0	29.0	28.0	30.6	35.6	34.0	31.1	25.0	16.8	11.8
Erzincan	4.8	5.0	22.8	30.0	29.8	33.0	37.8	35.4	34.2	27.4	19.0	13.0
Erzurum	0.0	3.6	19.5	26.5	25.4	28.6	32.9	34.0	31.1	24.0	12.6	12.1
Kars	-1.0	0.5	18.7	25.0	23.1	24.0	31.0	30.0	29.8	23.0	13.0	11.0
Eskişehir	4.2	15.5	27.6	31.1	30.9	34.2	36.8	36.9	32.4	25.4	23.6	16.3
Van	7.0	6.8	22.7	27.2	24.3	31.0	33.0	34.2	32.2	23.1	13.0	12.0
Kayseri	6.3	7.3	26.4	31.2	30.8	35.0	39.0	36.0	34.0	25.6	19.0	14.9
Malatya	7.6	12.2	24.0	33.7	32.2	36.8	39.6	38.7	38.8	28.0	19.4	11.2
Siirt	10.2	16.1	28.5	32.9	34.1	39.9	42.2	42.6	39.1	32.3	20.6	12.9
Gaziantep	15.8	18.0	27.4	34.0	32.8	38.2	40.2	41.0	38.6	29.6	23.4	21.0
Şanlıurfa	13.5	17.5	29.5	36.4	37.0	42.3	44.0	42.5	40.0	32.4	24.7	19.5
Diyarbakır	10.4	15.2	28.3	35.3	35.3	40.2	42.7	43.4	40.0	31.7	21.2	16.8
Anamur	18.4	20.4	25.7	28.9	32.0	36.7	36.6	35.9	34.4	32.2	30.0	22.4
Adana	18.5	23.4	32.0	37.5	35.4	38.6	36.8	42.0	37.0	36.6	29.0	24.5
Antakya	16.0	20.9	29.1	36.6	35.2	35.2	35.9	42.0	33.3	32.3	27.3	18.8
İslahiye	14.9	18.4	27.4	34.4	34.8	39.4	38.6	41.6	38.4	31.6	24.6	18.7
Zonguldak	15.6	17.2	23.1	33.6	30.8	24.4	32.5	29.7	31.5	26.2	23.9	27.4
Edirne	15.5	20.7	23.3	27.6	35.1	36.7	37.3	38.6	35.4	26.5	25.8	20.4
Tekirdağ	13.3	15.0	22.4	27.0	29.1	31.1	34.4	34.5	30.8	26.8	21.7	20.7
Bolu	13.0	17.6	24.4	28.8	30.7	31.6	35.8	36.6	33.8	26.8	23.2	19.7
Kastamonu	6.3	11.0	25.7	30.9	30.4	34.4	41.6	40.2	32.0	23.4	22.7	10.6
Çanakkale	12.7	16.2	19.1	24.4	29.3	35.0	34.0	35.8	31.7	24.5	23.7	20.5
Bursa	14.6	22.3	26.6	34.6	33.7	37.9	36.9	39.6	36.0	27.5	27.3	24.2
Ankara	7.3	13.4	26.4	30.0	31.2	35.7	38.7	38.1	33.4	25.3	21.9	16.8
Kütahya	9.5	16.9	25.7	30.2	30.5	34.3	37.1	36.8	33.2	24.1	23.5	19.2
Kırşehir	7.4	9.8	27.3	30.9	31.6	34.0	37.8	36.4	32.7	24.4	19.4	18.2
Afyon	10.9	12.2	25.3	30.0	28.8	33.5	35.9	36.0	31.9	22.9	20.0	17.6
İzmir	16.6	22.0	26.0	32.1	34.7	38.4	38.9	38.7	36.5	28.2	29.0	22.4
Isparta	12.5	15.0	21.2	28.4	29.4	35.4	36.6	41.2	33.9	24.4	21.3	19.2
Konya	8.4	12.2	26.8	31.5	31.5	36.5	38.5	37.3	34.3	24.7	19.4	18.5
Muğla	14.4	19.7	23.0	30.3	33.7	38.5	39.9	41.0	37.8	27.2	27.2	20.6
Antalya	18.2	23.2	27.0	25.8	34.7	40.4	41.9	40.7	35.4	33.4	32.0	22.9
İstanbul	14.9	20.0	22.1	30.5	32.5	35.8	33.1	35.9	32.5	25.7	26.2	22.6
Aydın	18.7	22.0	28.8	33.8	37.7	42.3	42.5	41.1	39.6	30.0	29.3	23.5
Balıkesir	14.8	22.5	23.8	31.6	34.7	39.3	39.3	41.3	37.5	28.2	29.0	20.4

1.10 Seçilmiş meteoroloji istasyonlarında aylık minimum sıcaklık, 2008
Monthly minimum temperature at selected meteorological stations, 2008 (°C)

İstasyon Stations	Ocak January	Şubat February	Mart March	Nisan April	Mayıs May	Haziran June	Temmuz July	Ağustos August	Eylül September	Ekim October	Kasım November	Aralık December
Samsun	-2.2	-1.6	4.4	6.5	5.7	9.6	16.0	18.2	12.9	10.8	5.3	-2.6
Trabzon	-1.6	-0.6	3.8	6.1	7.8	11.1	16.5	20.2	13.9	11.0	5.4	-1.3
Rize	-2.4	-2.6	3.4	7.0	7.2	11.4	16.2	20.0	14.4	11.4	5.8	-0.2
Merzifon	-17.4	-10.3	-1.1	0.9	0.9	4.1	9.9	12.2	9.0	4.8	-1.8	-9.0
Sivas	-27.2	-21.2	-7.4	-0.2	0.0	2.0	7.6	10.2	3.8	1.8	-3.6	-17.0
Erzincan	-20.0	-22.2	-3.5	2.0	0.8	7.0	11.0	13.4	5.6	3.4	-2.5	-14.4
Erzurum	-32.6	-33.6	-17.7	-5.2	-5.3	-0.8	3.4	7.5	-2.2	-7.0	-10.2	-31.6
Kars	-31.8	-27.7	-14.1	-6.0	-6.0	0.1	1.2	6.6	0.5	-3.2	-9.0	-23.8
Eskişehir	-12.4	-13.6	-5.4	-0.6	-0.9	4.6	7.0	10.0	4.1	-0.3	-6.2	-12.1
Van	-14.7	-12.6	-7.3	-1.6	1.0	6.0	9.8	15.0	8.1	2.4	-3.0	-11.8
Kayseri	-23.3	-21.0	-5.5	-1.0	0.0	3.8	8.2	11.0	5.0	0.1	-4.2	-14.8
Malatya	-12.2	-11.6	-0.2	3.0	5.8	9.8	15.0	20.0	9.8	7.7	-0.2	-7.6
Siirt	-7.6	-5.5	2.4	6.0	8.8	14.9	20.4	23.0	12.1	9.5	4.9	-4.0
Gaziantep	-6.8	-4.4	1.6	2.8	7.2	14.8	17.5	19.6	12.0	8.6	4.0	-5.0
Şanlıurfa	-3.2	-3.1	4.2	6.0	9.9	17.8	20.0	21.0	13.7	11.5	6.0	-1.7
Diyarbakır	-12.8	-9.0	-2.6	-1.4	4.7	9.1	19.0	18.4	9.9	7.0	-1.2	-6.3
Anamur	4.0	2.6	7.4	9.8	13.1	18.4	22.0	21.9	18.7	15.0	10.4	4.8
Adana	-3.2	-2.0	6.7	7.6	9.9	16.1	21.0	21.5	15.0	13.9	7.8	0.1
Antakya	-4.6	0.1	6.0	7.8	11.1	17.0	23.5	22.4	17.4	12.5	7.0	-0.5
İslahiye	-5.8	-4.6	3.6	3.8	7.8	12.4	20.4	13.2	13.8	10.0	2.8	-4.4
Zonguldak	-1.0	-3.9	4.0	6.0	5.0	15.9	16.1	15.8	11.4	10.7	3.6	-0.9
Edirne	-10.3	-10.9	0.4	5.1	4.9	8.7	14.1	15.6	7.0	3.5	-2.0	-6.9
Tekirdağ	-8.2	-7.3	2.8	6.0	7.9	12.5	16.0	17.9	10.7	7.7	1.6	-3.1
Bolu	-12.5	-11.2	-1.1	1.5	0.0	6.5	9.0	10.7	4.9	3.5	-3.0	-12.8
Kastamonu	-18.9	-14.7	-3.7	-1.4	-2.0	3.7	7.2	7.3	4.9	1.3	-3.6	-10.3
Çanakkale	-3.2	-5.7	4.6	6.2	9.0	13.8	16.9	17.6	9.6	7.9	3.0	-1.8
Bursa	-6.0	-9.0	0.3	2.7	3.3	10.2	14.8	15.9	9.5	5.6	3.1	-3.0
Ankara	-15.3	-12.4	-0.6	2.4	3.1	10.2	13.0	14.9	5.8	4.8	-1.3	-9.2
Kütahya	-11.8	-13.0	-3.0	-1.0	0.3	6.8	8.9	11.3	4.4	2.1	-2.1	-9.7
Kırşehir	-16.8	-18.2	-3.9	1.6	1.6	8.0	13.4	13.7	5.6	2.6	-3.2	-18.4
Afyon	-11.7	-14.1	-3.0	0.3	0.5	9.2	11.8	13.2	5.7	2.7	-1.2	-11.0
İzmir	-0.2	-4.1	7.6	6.7	9.7	16.3	21.0	22.4	14.6	11.2	7.8	0.6
Isparta	-9.8	-12.4	-1.8	-1.2	2.0	8.7	12.5	12.9	5.6	2.5	-2.7	-9.5
Konya	-10.6	-13.0	-0.4	1.9	4.8	11.4	15.2	15.9	6.0	4.5	-1.4	-16.2
Muğla	-5.6	-7.2	-0.6	0.8	4.1	11.2	-0.1	17.6	9.1	6.7	1.4	-5.0
Antalya	3.5	0.6	7.6	10.8	16.4	20.0	23.5	21.0	17.7	0.9	10.4	4.3
İstanbul	-2.5	-3.9	4.9	5.4	8.1	15.9	18.0	19.3	13.7	10.5	4.6	0.1
Aydın	-2.6	-4.3	5.1	5.9	9.6	14.9	16.1	20.4	10.8	9.2	5.0	-1.0
Balıkesir	-7.9	-17.3	-2.0	0.3	1.6	9.1	13.1	14.6	6.8	4.7	4.7	-3.8

1.11 Seçilmiş meteoroloji istasyonlarında aylık ortalama nisbi nem, 2008
Average monthly proportional humidity at selected meteorological stations, 2008 (%)

İstasyon Stations	Ocak January	Şubat February	Mart March	Nisan April	Mayıs May	Haziran June	Temmuz July	Ağustos August	Eylül September	Ekim October	Kasım November	Aralık December
Samsun	62.0	61.5	67.5	78.5	75.6	74.1	71.1	74.8	77.4	80.7	75.6	59.8
Trabzon	68.3	69.9	62.1	73.2	74.6	73.6	71.8	76.3	74.4	77.9	73.9	64.9
Rize	77.0	76.4	70.4	74.6	76.3	74.2	73.6	77.9	77.7	79.9	78.0	75.6
Merzifon	75.2	71.8	57.5	62.2	54.6	58.8	63.3	64.2	71.8	74.1	75.6	85.8
Sivas	70.9	74.8	66.5	61.1	62.3	58.5	55.9	58.4	59.4	67.8	71.0	77.1
Erzincan	72.0	73.8	63.8	59.0	59.5	56.9	51.3	56.4	57.9	69.3	63.5	72.5
Erzurum	76.7	79.6	74.1	68.7	69.2	63.4	58.1	61.6	61.5	71.6	74.8	78.7
Kars	77.4	74.5	66.7	60.1	66.6	65.0	61.2	58.8	61.8	69.7	72.8	75.1
Eskişehir	72.1	59.3	56.1	61.5	49.5	40.9	40.2	40.9	54.7	59.0	65.5	68.5
Van	62.6	73.5	55.5	52.1	51.0	43.5	35.9	37.2	39.6	60.4	60.4	62.6
Kayseri	76.1	77.4	59.2	54.5	57.8	50.5	45.5	50.0	56.2	70.7	72.9	78.8
Malatya	64.0	66.2	55.6	47.2	44.5	35.6	26.2	31.7	39.1	52.1	64.1	72.7
Siirt	57.8	61.8	47.0	45.4	42.9	32.8	25.9	31.4	47.3	59.5	70.0	76.6
Gaziantep	41.1	61.5	63.7	57.9	71.8	61.9	51.9	53.4	64.5	63.3	71.3	69.3
Şanlıurfa	52.2	59.9	55.7	48.0	47.2	29.8	34.6	46.8	52.5	55.1	62.3	58.6
Diyarbakır	52.7	53.3	52.3	39.1	34.6	24.5	16.9	17.3	26.3	50.2	50.6	57.3
Anamur	56.6	65.4	70.0	79.2	79.9	74.7	80.0	81.0	75.8	68.3	73.3	59.4
Adana	58.4	61.3	66.3	67.5	71.5	73.1	80.0	78.4	70.8	66.3	68.1	66.5
Antakya	55.8	59.9	62.2	65.1	68.1	63.0	71.0	75.2	73.0	69.3	69.4	67.1
Islahiye	51.9	59.3	58.5	55.0	53.9	47.1	52.7	55.7	61.0	57.6	63.4	61.2
Zonguldak	70.3	73.3	63.3	60.8	69.3	60.3	70.7	73.0	73.4	72.6	71.9	66.4
Edirne	87.7	74.0	69.9	73.8	62.6	62.0	51.4	49.2	62.3	72.8	77.7	81.9
Tekirdağ	78.5	77.3	73.9	74.2	69.6	68.8	62.0	64.6	70.5	75.9	80.2	80.5
Bolu	82.4	78.5	71.5	67.4	70.7	67.4	63.3	63.5	74.7	79.4	78.8	82.1
Kastamonu	79.3	77.6	70.6	67.7	65.5	63.1	57.6	52.4	68.4	79.5	79.7	90.7
Çanakkale	78.7	79.1	78.2	78.8	65.3	61.3	54.5	60.6	68.2	74.6	78.3	77.2
Bursa	74.1	72.7	67.8	68.0	61.5	54.5	51.7	55.1	69.9	78.3	80.4	76.8
Ankara	76.3	68.9	57.6	54.8	50.9	41.0	35.7	34.5	50.3	63.8	72.1	78.6
Kütahya	82.2	73.9	64.0	61.6	62.4	54.4	47.6	50.8	64.7	73.9	77.1	81.5
Kırşehir	77.8	76.9	60.4	55.6	52.0	43.5	37.1	39.2	50.3	68.7	75.6	87.8
Afyonkarahisar	71.1	65.2	56.8	56.3	55.0	41.8	36.5	37.5	54.7	66.9	74.5	76.2
İzmir	61.6	59.9	61.0	55.7	49.9	44.1	40.3	45.2	53.2	58.2	69.1	65.0
Isparta	65.8	65.5	64.0	60.1	53.0	42.9	36.4	41.4	55.0	67.6	73.0	70.1
Konya	73.5	73.4	49.7	44.9	47.6	37.7	32.6	32.6	48.0	66.0	74.0	82.6
Muğla	69.1	71.9	75.2	69.3	49.9	37.7	33.0	35.4	54.5	62.2	77.4	78.5
Antalya	46.0	53.3	64.2	70.4	61.3	57.3	56.4	60.7	64.3	51.7	59.3	54.8
İstanbul	70.8	75.4	70.9	67.3	65.2	64.4	64.1	66.3	70.1	76.1	76.4	70.7
Aydın	63.8	63.1	64.5	63.4	47.3	38.2	37.0	44.4	53.6	60.4	71.4	70.3

1.12 Seçilmiş meteoroloji istasyonlarında aylık toplam yağış, 2008
Average monthly precipitation at selected meteorological stations, 2008 (mm)

İstasyon Stations	Ocak January	Şubat February	Mart March	Nisan April	Mayıs May	Haziran June	Temmuz July	Ağustos August	Eylül September	Ekim October	Kasım November	Aralık December
Zonguldak	87.8	101.0	154.7	24.8	60.1	49.7	46.8	2.6	242.4	96.0	136.0	156.5
Samsun	42.7	67.9	36.8	48.0	40.7	35.8	20.7	0.4	74.6	128.8	109.5	120.7
Trabzon	79.7	32.1	32.9	38.1	56.0	27.5	10.1	17.0	134.2	144.1	28.6	73.4
Rize	276.8	153.8	75.8	37.2	169.7	113.6	205.3	120.2	348.7	218.8	172.9	280.1
Edirne	32.4	2.8	31.3	45.9	33.4	45.7	34.0	8.1	71.6	17.0	29.2	35.6
Tekirdağ	20.2	18.5	56.2	20.1	18.9	42.8	12.0	1.2	29.5	55.1	39.5	23.7
Bolu	59.6	31.5	71.8	39.5	74.5	59.0	18.8	0.0	81.7	25.5	61.5	60.9
Kastamonu	18.5	31.1	58.4	38.4	138.0	41.4	34.8	1.3	93.5	29.2	34.6	29.0
Merzifon	47.5	12.6	29.8	48.7	38.2	29.3	-	-	89.6	23.7	52.4	59.4
Sivas	30.7	57.0	60.0	49.0	58.6	40.6	0.1	7.4	34.4	37.3	45.9	48.9
Erzincan	58.2	14.6	37.4	25.6	52.5	24.0	-	14.9	18.2	19.3	30.1	22.9
Erzurum	16.4	10.3	18.6	45.0	58.0	41.0	11.2	16.6	22.7	39.6	14.5	23.9
Kars	30.6	16.1	29.8	31.4	86.8	123.8	31.0	32.8	43.8	41.4	5.5	30.2
Çanakkale	22.0	9.4	34.2	48.0	0.2	6.3	0.6	34.1	32.2	55.5	43.2	58.2
Bursa	54.7	46.1	118.5	38.4	22.1	28.8	0.2	0.0	132.2	36.8	65.2	93.9
Eskişehir	13.1	2.7	29.9	38.1	14.4	2.8	0.8	4.7	30.9	8.1	50.5	34.7
Ankara	20.1	6.5	54.9	32.7	45.4	10.3	0.0	0.7	61.6	18.6	43.6	28.8
Kütahya	2.8	6.6	83.4	28.2	28.8	17.1	2.2	9.6	62.1	14.6	45.0	39.0
Kırşehir	8.5	18.8	19.3	17.0	16.0	6.0	0.4	4.9	69.4	28.5	40.9	41.1
Van	12.5	31.0	31.5	24.8	39.9	2.1	11.1	6.8	44.7	56.6	21.0	36.7
Afyonkarahisar	12.6	18.2	53.7	32.6	28.3	27.0	-	7.6	92.7	58.0	37.2	27.2
Kayseri	35.1	32.2	42.8	33.6	33.6	26.0	0.3	2.0	30.0	14.3	25.3	31.3
Malatya	35.2	21.5	39.5	20.2	48.0	5.7	-	0.8	12.6	21.1	46.0	23.9
Siirt	57.5	75.8	49.9	32.0	29.8	7.0	0.2	8.3	35.5	57.4	23.2	81.9
İzmir	30.1	9.0	60.0	62.3	4.9	0.4	-	-	55.0	12.0	92.6	101.0
Aydın	26.0	20.2	63.7	69.7	17.2	-	-	-	22.8	27.0	75.0	97.6
Konya	23.0	21.2	38.1	20.5	23.4	7.5	5.5	-	52.0	20.6	22.8	59.3
Gaziantep	84.5	44.0	22.5	3.4	17.4	-	-	1.8	54.7	19.3	33.4	57.8
Şanlıurfa	57.1	28.3	12.4	1.8	26.7	8.6	-	0.5	83.2	22.5	35.3	37.7
Diyarbakır	25.0	40.8	17.3	19.0	34.9	2.2	-	2.0	68.2	59.2	50.5	52.2
Muğla	51.0	77.2	79.8	82.4	7.2	0.1	0.0	2.6	26.7	34.8	145.2	57.6
Antalya	12.6	10.8	66.4	41.0	2.2	0.8	-	2.0	38.6	8.0	32.6	68.7
Anamur	88.3	85.5	30.7	16.2	0.2	0.4	-	-	64.7	65.7	236.9	75.8
Adana	32.2	55.1	25.6	18.5	19.2	4.8	-	9.6	16.8	31.5	45.3	58.2
Antakya	126.1	127.9	109.5	27.3	87.1	21.3	0.0	1.6	276.9	75.5	133.7	99.5
İslahiye	96.7	106.7	66.0	29.7	27.4	0.3	-	2.3	60.0	12.3	92.6	104.5
Isparta	10.0	15.0	34.2	51.1	13.3	4.4	2.6	35.7	20.4	31.2	60.7	5.0
Balıkesir	36.8	12.7	54.2	41.7	4.6	13.7	-	4.0	33.2	38.5	53.2	60.4
İstanbul	43.1	11.5	78.0	20.7	11.2	3.1	38.4	0.0	100.5	112.2	51.1	94.5

Not 1. Değer olmayan aylarda yağış meydana gelmemiştir.
Not 2. 0.0 ölçülemeyecek kadar az yağışı ifade eder.

Note 1. No precipitation for months with no value.
Note 2. 0.0 means; less than measurable limit.

1.13 Seçilmiş meteoroloji istasyonlarında aylık ortalama günlük toplam güneşlenme süresi, 2008
Average monthly daily total hours of sunshine at selected meteorological stations, 2008 (**Saat** / Hours)

İstasyon Stations	**Ocak** January	**Şubat** February	**Mart** March	**Nisan** April	**Mayıs** May	**Haziran** June	**Temmuz** July	**Ağustos** August	**Eylül** September	**Ekim** October	**Kasım** November	**Aralık** December
Zonguldak	2.6	2.8	4.1	4.9	9.1	11.0	11.2	8.8	3.8	3.2	2.7	1.7
Samsun	4.5	4.2	4.3	3.8	8.5	9.1	8.7	8.5	5.5	4.7	4.0	3.7
Trabzon	4.1	4.3	3.9	3.9	5.9	7.9	6.0	4.2	4.4	3.7	4.1	3.7
Rize	2.6	3.7	3.8	3.8	5.5	7.4	5.3	3.7	4.7	4.1	3.2	2.1
Merzifon	2.2	4.0	5.2	5.4	8.1	9.3	10.7	10.8	6.5	5.0	4.6	1.0
Sivas	3.3	3.9	4.8	5.4	9.2	10.9	12.6	11.2	8.3	7.0	3.7	2.0
Erzincan	4.3	5.0	4.2	4.7	7.5	9.7	11.0	8.5	7.4	7.1	5.4	2.8
Erzurum	3.8	4.1	4.5	5.0	7.2	9.9	11.1	8.0	7.5	7.5	5.5	3.0
Kars	3.6	4.7	6.0	5.8	7.0	9.8	11.5	9.4	7.9	6.1	4.9	3.9
Çanakkale	4.7	5.6	5.4	4.9	10.5	12.2	12.6	11.0	7.1	7.3	4.2	2.7
Eskişehir	2.7	5.4	4.9	5.1	9.1	10.7	11.8	10.8	7.3	6.2	4.3	3.1
Kütahya	2.5	3.5	4.5	4.9	8.0	10.3	11.1	9.9	6.3	5.1	3.8	2.5
Kırşehir	4.6	5.9	5.7	6.3	8.9	11.7	12.7	11.6	8.5	8.2	6.3	3.0
Van	6.5	5.4	7.3	7.7	9.9	12.3	12.0	9.7	8.9	6.9	6.3	5.3
Kayseri	2.5	4.1	5.2	5.9	8.4	10.9	12.7	10.1	7.3	6.4	5.0	2.5
Malatya	5.7	4.7	6.1	6.9	9.5	11.3	12.3	10.6	9.1	8.0	5.5	4.0
Siirt	5.1	5.0	6.4	7.0	9.2	11.9	11.4	9.6	8.7	7.4	5.5	3.8
İzmir	5.7	6.0	6.1	5.9	10.8	11.7	12.2	11.0	8.6	8.1	5.3	3.8
Aydın	5.2	5.1	5.3	5.7	8.9	9.9	10.0	9.4	7.3	7.0	4.4	3.3
Gaziantep	5.4	5.5	5.8	6.9	7.3	9.2	9.5	8.0	7.4	6.6	5.1	4.5
Şanlıurfa	4.6	5.0	6.0	7.3	9.7	12.3	12.2	9.6	8.3	7.3	5.1	4.1
Diyarbakır	5.3	6.0	5.4	6.3	9.7	12.4	12.3	9.6	7.8	7.7	6.4	3.7
Antalya	6.3	6.2	6.8	8.1	9.8	11.3	11.0	9.2	8.0	7.7	5.9	5.7
Anamur	6.1	6.9	7.6	8.0	10.1	10.6	10.6	9.3	8.4	8.5	6.6	5.3
Adana	6.0	6.6	5.3	6.4	8.7	11.1	11.2	8.6	7.5	7.2	5.4	5.3
Antakya	5.0	5.4	6.3	7.3	9.6	11.0	11.0	8.7	7.9	6.5	5.4	4.3
İslahiye	5.4	5.8	5.4	7.2	9.5	11.4	11.5	9.5	6.7	6.6	5.3	5.0
Isparta	5.8	5.7	5.4	6.6	10.0	11.8	12.2	11.2	9.0	7.2	5.6	4.4

1.14 Seçilmiş meteoroloji istasyonlarında aylık kar örtülü günler sayısı, 2008
Number of days of monthly snow fall at selected meteorological stations, 2008

İstasyon Stations	Ocak January	Şubat February	Mart March	Nisan April	Mayıs May	Haziran June	Temmuz July	Ağustos August	Eylül September	Ekim October	Kasım November	Aralık December
Zonguldak	6	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Samsun	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Trabzon	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Rize	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Edirne	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Tekirdağ	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bolu	19	26	-	-	-	-	-	-	-	-	1	8
Kastamonu	28	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
Merzifon	28	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sivas	29	29	8	-	-	-	-	-	-	-	1	22
Erzincan	25	29	2	-	-	-	-	-	-	-	-	9
Erzurum	27	29	13	1	-	-	-	-	-	-	-	22
Kars	31	29	14	1	1	-	-	-	-	-	-	22
Bursa	5	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Eskişehir	17	6	1	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Ankara	27	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
Kütahya	7	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7
Kırşehir	8	16	1	-	-	-	-	-	-	-	-	5
Van	31	29	12	-	-	-	-	-	-	-	-	20
Afyonkarahisar	4	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8
Kayseri	28	29	7	-	-	-	-	-	-	-	-	20
Malatya	28	29	1	-	-	-	-	-	-	-	1	2
Siirt	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Konya	9	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Gaziantep	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diyarbakır	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
İslahiye	3	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Şanlıurfa	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

1.15 Seçilmiş meteoroloji istasyonlarında aylık minimum sıcaklığın -0.1 °C ve küçük olduğu günler (donlu günler) sayısı, 2008
Mean number of days with minimum temperature equal to -0.1°C or below at selected meteorological stations, 2008

İstasyon Stations	Ocak January	Şubat February	Mart March	Nisan April	Mayıs May	Haziran June	Temmuz July	Ağustos August	Eylül September	Ekim October	Kasım November	Aralık December
Zonguldak	7	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Edirne	17	14	-	-	-	-	-	-	-	-	3	9
Tekirdağ	11	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
İstanbul	7	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Bolu	29	24	3	-	-	-	-	-	-	-	4	14
Kastamonu	31	28	10	1	2	-	-	-	-	-	7	20
Çanakkale	10	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Bursa	13	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
Ankara	31	28	2	-	-	-	-	-	-	-	2	15
Kütahya	30	24	3	1	-	-	-	-	-	-	3	16
Kırşehir	31	29	5	-	-	-	-	-	-	-	6	22
Afyonkarahisar	30	26	4	-	-	-	-	-	-	-	2	18
İzmir	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aydın	5	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Isparta	30	25	8	1	-	-	-	-	-	-	4	19
Muğla	17	15	1	-	-	-	-	-	-	-	-	5
Samsun	6	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Rize	10	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Sivas	31	29	11	1	-	-	-	-	-	-	12	26
Erzincan	31	28	9	-	-	-	-	-	-	-	9	27
Erzurum	31	29	23	11	7	2	-	-	1	13	24	31
Kars	31	29	24	14	10	-	-	-	-	12	25	31
Eskişehir	31	28	13	2	3	-	-	-	-	1	11	22
Van	31	28	13	2	-	-	-	-	-	-	12	31
Kayseri	31	29	10	1	-	-	-	-	-	-	16	28
Malatya	31	27	1	-	-	-	-	-	-	-	1	21
Siirt	22	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19
Gaziantep	28	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13
Şanlıurfa	15	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Diyarbakır	30	24	5	1	-	-	-	-	-	-	1	21
Adana	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Antakya	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Trabzon	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Merzifon	31	28	4	-	-	-	-	-	-	-	3	20
İslahiye	25	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10
Balıkesir	22	12	2	-	-	-	-	-	-	-	2	2

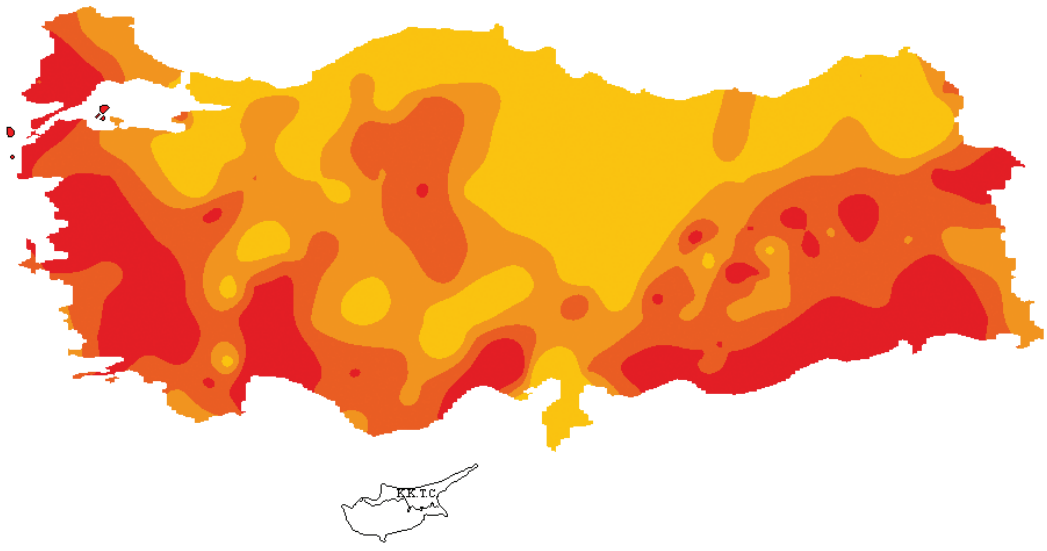
1.16 Seçilmiş meteoroloji istasyonlarında aylık ortalama deniz suyu sıcaklığı, 2008
Average monthly sea temperature at selected meteorological stations, 2008 (°C)

İstasyon Stations	Ocak January	Şubat February	Mart March	Nisan April	Mayıs May	Haziran June	Temmuz July	Ağustos August	Eylül September	Ekim October	Kasım November	Aralık December
Sinop	8.3	6.7	8.1	10.3	9.4	18.1	23.7	25.3	23.3	19.3	16.8	13.7
Kumköy	7.8	5.4	7.4	10.0	14.0	19.5	23.6	23.6	22.6	18.2	15.7	11.8
Çanakkale	11.0	8.2	8.8	10.9	14.6	21.1	25.0	25.5	21.9	18.3	16.2	13.4
Dikili	13.7	13.6	15.1	16.0	17.8	19.8	23.9	26.9	25.5	22.6	18.8	14.8
İzmir	11.5	11.9	14.3	16.3	17.9	23.8	26.7	26.9	26.2	21.5	18.5	14.8
Bodrum	15.5	14.5	15.8	16.7	18.5	20.7	24.4	25.7	25.2	21.3	19.0	17.4
Fethiye	16.9	16.0	17.4	18.7	20.8	25.0	28.1	29.2	28.6	25.1	22.4	19.7
Alanya	17.4	15.7	16.5	18.3	20.3	23.9	27.1	29.5	29.3	26.1	23.8	20.2
Florya	8.2	6.4	6.7	9.6	15.1	20.0	24.5	24.5	23.4	19.3	16.1	12.3
Antalya	18	16.8	16.5	17.2	19.9	23.5	27.0	28.8	29.2	27.3	24.3	21.4
Giresun	-(1)	6.3	7.6	11.1	13.9	18.0	22.8	25.6	25.5	21.6	16.7	14.6
Hopa	-(1)	7.0	7.4	10.4	14.3	18.9	23.6	25.5	24.9	20.0	16.6	14.0
İskenderun	-(1)	17.3	17.7	19.0	20.5	24.2	28.2	29.7	29.3	27.1	24.6	20.9
Samsun	-(1)	6.8	8.2	10.6	14.0	18.9	23.3	26.2	24.1	18.8	15.4	13.8
Trabzon	-(1)	7.4	8.2	11.1	14.8	19.5	24.3	25.7	25.0	19.9	17.1	13.6

(1) Ocak ayı verileri teknik aksaklıklardan dolayı alınamamıştır.

(1) Data for January could not be obtained due to the technical problems.

Kuraklık analizi - Drought analysis
2008

Normal ve üzeri (Risk yok)
Normal and above (No risk)

Hafif kurak (İzlemeye başla)
Minor drought (Watch)

Orta şiddette kurak (Uyarı)
Moderate drought (Warning)

Şiddetli kurak (Acil durum)
Severe drought (Emergency)

	Sayfa Page
Açıklama	**18**
2.1 Kükürtdioksit (SO_2) konsantrasyonlarının yıllık ortalamalarına göre en kirli il ve ilçe merkezleri	**20**
2.2 Partiküler madde konsantrasyonlarının yıllık ortalamalarına göre en kirli il ve ilçe merkezleri	**20**
2.3 Sektörlere göre CO_2 emisyonu	**20**
2.4 Belediyelerde içme ve kullanma suyu göstergeleri	**22**
2.5 Belediyelerde atıksu göstergeleri	**22**
2.6 Belediyelerde atık göstergeleri	**23**
2.7 İmalat sanayi çevre göstergeleri	**23**
2.8 Kamu sektörünün çevresel konulara göre cari ve yatırım harcamaları	**24**

Explanation
2.1 Most polluted provincial and district centers by the annual average concentrations of sulphur dioxide (SO_2)
2.2 Most polluted provincial and district centers by the annual average concentrations of particulate matter
2.3 CO_2 emissions by sectors
2.4 Municipal drinking and usage water indicators
2.5 Municipal wastewater indicators
2.6 Municipal waste indicators
2.7 Environmental indicators of manufacturing industry
2.8 Environmental current and investment expenditure of public sector by environmental domain

ÇEVRE

Hava Kalitesi İstatistikleri

Türkiye İstatistik Kurumu, hava kalitesi istatistikleri konusundaki çalışmaları 1990 yılından 2007 yılı Ekim ayına kadar Sağlık Bakanlığı ile işbirliği içinde sürdürmüş, 2007 yılı Ekim ayından itibaren ise Çevre ve Orman Bakanlığı ile devam etmiştir. Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından Türkiye genelinde periyodik olarak derlenerek Türkiye İstatistik Kurumu'na aktarılan kükürtdioksit (SO_2) ve partiküler madde (PM10) konsantrasyonları değerlendirildikten sonra haber bültenleri şeklinde yayımlanmaktadır.

Kükürtdioksit (SO_2) ve partiküler madde (PM10) konsantrasyonlarının aylık, yıllık ve kış sezonu (Ekim-Mart) ortalamaları, minimum ve maksimum değerleri, değişim oranları, kısa vadeli sınır değeri ve ilk seviye uyarı eşiğinin aşıldığı gün sayıları, hava kalitesi istatistikleri kapsamında değerlendirilmekte ve yayımlanmaktadır.

Hava Emisyonu İstatistikleri

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) emisyon hesaplamaları ile ilgili çalışmalara 1997 yılında başlamış, 2004 yılında UNFCCC (Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi)'ne taraf olunmasıyla çalışmalar TÜİK tarafından geliştirilmiştir. Çevre ve Orman Bakanlığının başkanlığını yürüttüğü İklim Değişikliği Koordinasyon Kurulunun bir üyesi olarak her yıl emisyon hesaplamalarını güncellemektedir. Bu amaçla İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi kapsamında geliştirilen IPCC (Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli) Rehberinin önerdiği yaklaşımları kullanılarak enerji, endüstriyel prosesler, tarımsal faaliyetler ve katı atıklardan kaynaklanan emisyonlar hesaplanmaktadır.

Su İstatistikleri

Türkiye İstatistik Kurumu sanayi işyerleri ve belediyelerden yıllık anketler uygulayarak su kullanımları, atıksu deşarjları ve arıtımı ile ilgili veri derlemektedir. Bu çalışma kapsamında uygulanan anketler aşağıda kısaca açıklanmıştır.

1. Sanayi Atık İstatistikleri

İmalat sanayi işyerleri, termik santraller ve organize sanayi bölgelerine yıllık anket uygulanarak; kaynaklarına göre çekilen su miktarı, tüketilen su miktarı, arıtılma durumuna göre ve alıcı ortamlarına göre atıksu deşarjı ve arıtma tesislerine ilişkin veriler derlenmektedir. Bu çalışma kapsamında imalat sanayi işyerlerinde 25 ve daha fazla kişi çalışan, üretimin %88.3'ü ve istihdamın % 75.6'sını temsil eden yaklaşık 2500 imalat sanayi işyerine, termik santralların tamamına ve altyapısı tamamlanmış tüm organize sanayi bölgelerine anket uygulanmıştır. 2004 yılında ise devlet sektörü imalat sanayi işyerlerinin tamamı ile 10 ve daha fazla kişi çalışan özel sektör imalat sanayi işyerlerinin katma değerinin %80'den fazlasını oluşturan büyük ölçekli işyerleri imalat sanayi atık istatistikleri kapsamına alınmıştır.

2. Belediye İçme ve Kullanma Suyu İstatistikleri

1994 yılından itibaren Türkiye genelinde belediye teşkilatı kurulmuş tüm yerleşim birimlerine yıllık olarak uygulanan bu anket ile; kaynaklarına göre temin edilen su miktarı, içme ve kullanma suyu şebekesinin hizmet ettiği nüfus yüzdesi, arıtma tesislerinin tipi ve kapasitesi hakkında ayrıntılı veri derlenmektedir.

ENVIRONMENT

Air Quality Statistics

Turkish Statistical Institute proceeded the studies on air quality statistics in cooperation with the Ministry of Health between January 1990 and October 2007, and it has proceeded with the Ministry of Environment and Forestry since October 2007. The concentrations of sulphur dioxide (SO_2) and particulate matter (PM10) are measured by Ministry of Environment and Forestry and sent periodically to the Turkish Statistical Institute to be published as press bulletins after the evaluation studies.

Annual, monthly and winter season (October-March) average concentrations, minimum and maximum concentrations, rate of change, number of days exceeding short term limit value and first level warning threshold of sulphur dioxide (SO_2) and particulate matter (PM10) are evaluated and published within the content of air quality statistics.

Air Emission Statistics

Turkish Statistical Institute (TurkStat) has started emission estimation studies in 1997 and the studies has been developed after the ratification of United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC) in 2004. As a member of Climate Change Coordination Board under the head of Ministry of Environment and Forestry, TurkStat updates emission estimations every year. Therefore in the scope of UNFCCC, the Institute estimates emissions from energy, industrial processes, agricultural activities and waste by using IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) Guideline approaches.

Water Statistics

Turkish Statistical Institute has been collecting data on water supply, wastewater discharges and treatments of industrial establishments and municipalities by applying annual surveys. Surveys conducted within this context are briefly explained below.

1. Industrial Waste Statistics

Data on water abstraction by resources, water consumed, wastewater discharges by treatment status and receiving bodies, and wastewater treatment plants are being compiled annually by surveys from manufacturing industry establishments, power plants and organized industrial regions. Within this study approximately 2500 manufacturing industry establishments having more than 25 employees and representing 88.3% of total production and 75.6% of employment, all power plants and organized industrial regions having completed infrastructure were surveyed. All the establishments in public sector and large scale establishments in private sector which represent approximately 80% value added data of the private sector establishments with 10 or more employees were covered in manufacturing industry waste statistics in 2004.

2. Municipal Drinking and Usage Water Statistics

Municipal drinking and usage water statistics survey is being conducted in all municipalities annually since 1994. With this survey, detailed information is collected on amount of water supplied by source, percentage of the population served by drinking water system, and type and capacity of treatment plants.

3. Belediye Atıksu İstatistikleri

1994 yılından itibaren Türkiye genelinde belediye teşkilatı kurulmuş tüm yerleşim birimlerine yıllık olarak uygulanan bu anket ile; kanalizasyon şebekesinin hizmet ettiği nüfus yüzdesi, alıcı ortamlarına göre deşarj edilen atıksu miktarı, arıtma tesislerinin tipi ve kapasitesi, arıtma çamuru miktarı ve bertaraf yöntemlerine yönelik ayrıntılı bilgi derlenmektedir.

Atık İstatistikleri

Türkiye İstatistik Kurumu sanayi işyerleri ve belediyelerden yıllık anketler uygulayarak atıklar ile ilgili veri derlemektedir. Bu çalışma kapsamında uygulanan anketler aşağıda kısaca açıklanmıştır.

1. Sanayi Atık İstatistikleri

İmalat sanayi işyerleri, termik santraller ve altyapısı tamamlanmış tüm organize sanayi bölgelerine yıllık anket uygulanarak tehlikeli ve tehlikesiz detayında, sektörlerine göre yaratılan, geri kazanılan ve bertaraf edilen endüstriyel atık miktarı ve bertaraf yöntemlerine ilişkin veriler derlenmektedir. Bu çalışma kapsamında; imalat sanayi işyerlerinde 25 ve daha fazla kişi çalışan, üretimin %88.3'ü ve istihdamın %75.6'sını temsil eden yaklaşık 2500 işyerine, termik santralların tamamına ve altyapısı tamamlanmış tüm organize sanayi bölgelerine anket uygulanmıştır. 2004 yılında ise devlet sektörü imalat sanayi işyerlerinin tamamı ile 10 ve daha fazla kişi çalışan özel sektör imalat sanayi işyerlerinin katma değerinin %80'den fazlasını oluşturan büyük ölçekli işyerleri imalat sanayi atık istatistikleri kapsamına alınmıştır.

2. Belediye Atık İstatistikleri

1994 yılından itibaren Türkiye genelinde belediye teşkilatı kurulmuş tüm yerleşim birimlerine yıllık olarak uygulanan bu anket ile; atık toplama hizmeti verilen nüfus yüzdesi, belediyelerin atık toplama, taşıma faaliyetleri ve bertaraf yöntemlerine yönelik ayrıntılı bilgi derlenmektedir.

Çevresel Harcama İstatistikleri

Çevresel harcamalar, çevre koruma amaçlı yapılan harcamaları içermektedir. Çevre koruma, hem kirliliği önleme ve azaltma faaliyetlerini hem de çevresel bozulmalarla ilgili faaliyetleri kapsar.

Kamu kuruluşlarının çevresel harcamaları 1997 yılından itibaren, belediyelerin çevresel harcamaları ise 2001 yılından itibaren bu amaçla oluşturulmuş soru kağıtları ile yıllık olarak derlenmeye devam edilmektedir.

Tanım ve Kavramlar

Partiküler madde (duman): Partiküler madde, gaz halindeki emisyonların kimyasal dönüşümü ve yığın halinde şekillenmesi ile oluşur. 5-10 mikrometre çaplı partiküller, asılı partiküler madde olarak tanımlanır. Genel olarak heterojen karışımları içerirler ve karakteristikleri bir yerden bir başka yere önemli ölçüde farklılık gösterir.

Partiküler madde (PM10): Çapı 10 mikrometre altındaki partiküler maddelerdir.

Kükürtdioksit (SO_2): Yakıtların doğal olarak yapısında bulunan kükürt bileşiklerinin yanma esnasında açığa çıkmasıyla oluşan kirletici, boğucu, renksiz ve asidik gazdır.

3. Municipal Wastewater Statistics

The municipal wastewater statistics survey is being conducted in all municipalities annually since 1994. With this survey, detailed information is collected on percentage of the population connected to sewerage system, amount of wastewater discharged by receiving bodies, type and capacity of treatment plants, and amount and disposal methods of treatment sludge.

Waste Statistics

Turkish Statistical Institute has been collecting data on waste by applying annual surveys to industrial establishments and municipalities. Brief explanation for these surveys are given below.

1. Industrial Waste Statistics

Data on waste generated, waste recycled and waste disposed of was compiled by annual surveys with hazardous and non-hazardous detail from manufacturing industry establishments, power plants and organized industrial regions. Within this study approximately 2500 manufacturing industry establishments having more than 25 employees and representing 88.3% total production and 75.6% of employment, all power plants, and all organized industrial regions having completed infrastructure were surveyed. All the establishments in public sector and large scale establishments in private sector which represent approximately 80% value added data of the private sector establishments with 10 or more employees were covered in manufacturing industry waste statistics in 2004.

2. Municipal Waste Statistics

Municipal waste statistics survey is being conducted in all municipalities annually since 1994. With this survey, detailed information on percentage of the population receiving solid waste services, solid waste collection and transportation activities and disposal methods are collected.

Environmental Expenditure Statistics

Environmental protection expenditure (EPE) is the money spent on all purposeful activities directly aimed at the prevention, reduction and elimination of pollution or nuisances resulting from production processes or from the consumption of goods and services.

Environmental expenditure data of governmental organisations has been compiled since 1997 and environmental expenditure data of municipalities has been compiled since 2001 via questionnaires designed for this purpose.

Definitions and Concepts

Particulate matter (smoke): Particulate matter in the atmosphere forms by agglomeration and chemical transformation of gaseous emissions. Particulate matters with 5-10 micrometer diameter are defined as suspended particulate matter. They generally include heterogeneous mixtures and their characteristics differ from one place to another significantly.

Particulate matter (PM10): Defined as particulate matters with a diameter of up to 10 micrometers.

Sulphur dioxide (SO_2): It is a polluting, suffocating, colorless and acidic gas which is formed naturally during the combustion of fuels containing sulphur compounds.

2.1 Kükürtdioksit (SO_2) konsantrasyonlarının yıllık ortalamalarına göre en kirli il ve ilçe merkezleri

Most polluted provincial and district centers by the annual average concentrations of sulphur dioxide (SO_2) ($\mu g/m^3$)

2006(1)		2007(2)		2008(2)	
Kütahya	101	Aydın	70	Kars	87
Aksaray	69	Bolu	69	Bitlis	83
Kırıkkale	65	Van	65	Çanakkale	69
Amasya	63	Kütahya	58	Siirt	68
Bursa (İnegöl)	63	Afyonkarahisar	57	Aydın	65
Manisa	59	Isparta	50	Isparta	64
Kayseri	58	Denizli	49	Kütahya	49
Bursa (Merkez- City Center)	57	Karabük	49	Van	48
Eskişehir	53	Edirne	48	Zonguldak	48
Gaziantep	53	Çanakkale	47	Nevşehir	47

(1) Kaynak: Sağlık Bakanlığı (1) Source: Ministry of Health

(2) Kaynak: Çevre ve Orman Bakanlığı (2) Source: Ministry of Environment and Forestry

2.2 Partiküler madde konsantrasyonlarının yıllık ortalamalarına göre en kirli il ve ilçe merkezleri

Most polluted provincial and district centers by the annual average concentrations of particulate matter ($\mu g/m^3$)

2006(1)		2007(2)		2008(2)	
Kütahya	91	Denizli	158	Van	147
Bayburt	86	Batman	138	K.Maraş (Elbistan)	136
Elazığ	77	Kütahya	136	Iğdır	129
Isparta	77	Karabük	131	Mardin	117
Gaziantep	64	Van	130	Kütahya	114
Kayseri	63	Çorum	120	Karabük	111
Konya	60	Manisa	113	Isparta	110
Aksaray	59	K.Maraş (Merkez - City Center)	113	Düzce	108
Kocaeli (Gebze)	53	Gaziantep	110	Konya	107
Amasya	51	Konya	107	Karaman	107

(1) Kaynak: Sağlık Bakanlığı (PM (duman) verileri) (1) Source: Ministry of Health (PM (smoke) data)

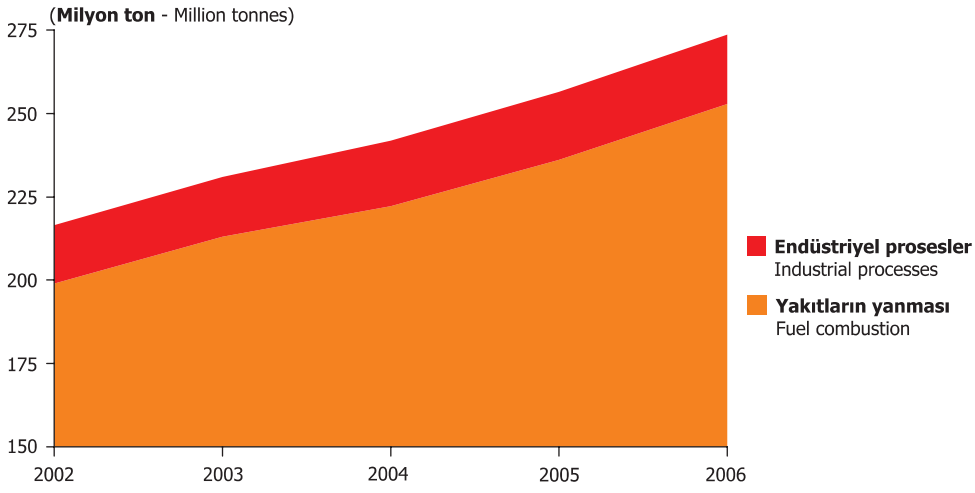
(2) Kaynak: Çevre ve Orman Bakanlığı (PM10 verileri) (2) Source: Ministry of Environment and Forestry (PM10 data)

2.3 Sektörlere göre CO_2 emisyonu

CO_2 emissions by sectors

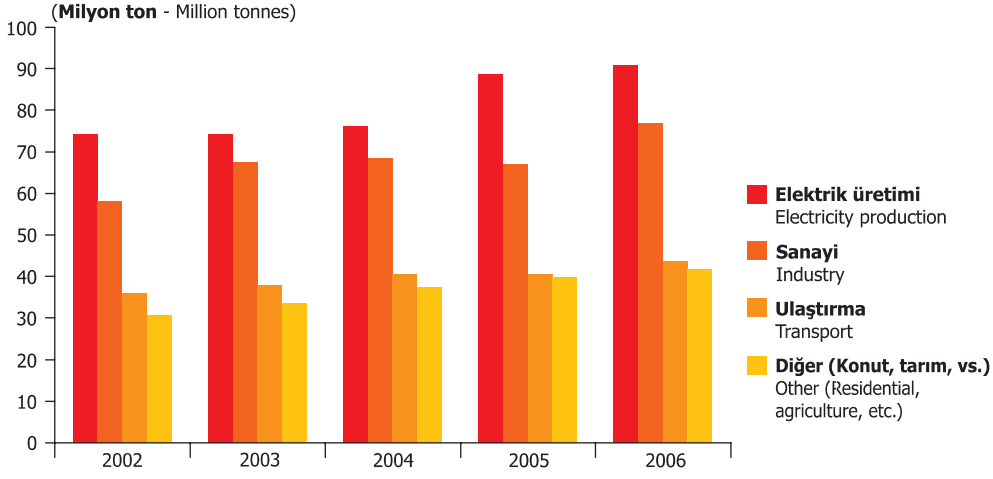
	2002	2003	2004	2005	2006
Toplam (Bin ton)					
Total (Thousand tonnes)	216 433	230 987	241 884	256 434	273 705
Yakıtların yanması (Bin ton)					
Fuel combustion (Thousand tonnes)	198 951	212 964	222 284	236 051	252 794
Elektrik üretimi - Electricity production	74 056	74 196	76 185	88 557	90 602
Sanayi - Industry	58 083	67 360	68 302	67 102	76 876
Ulaştırma - Transport	36 044	37 765	40 458	40 526	43 738
Diğer (konut, tarım, vs.)					
Other (residential, agriculture, etc.)	30 768	33 643	37 339	39 866	41 577
Endüstriyel prosesler (Bin ton)					
Industrial processes (Thousand tonnes)	17 482	18 023	19 601	20 382	20 911
Kişi başı CO_2 emisyonları (Ton/kişi)					
CO_2 emissions per capita (Tonnes/capita)	3.12	3.29	3.40	3.56	3.75

CO_2 emisyonu - CO_2 emissions

Veri için tablo 2.3'e bakınız.
For data, see table 2.3.

Sektörlere göre yakıt tüketiminden kaynaklanan CO_2 emisyonu
CO_2 emission from the comsumption of fuel by sectors

Veri için tablo 2.3'e bakınız.
For data, see table 2.3.

2.4 Belediyelerde içme ve kullanma suyu göstergeleri
Municipal drinking and usage water indicators

	2002	2003	2004	2006
Anket uygulanan belediye sayısı - Number of municipalities questionned	3 215	3 215	3 213	3 225
İçme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet edilen belediye sayısı				
Number of municipalities served by drinking water network	3 140	3 161	3 159	3 167
İçme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet edilen nüfusun toplam nüfusa oranı				
Rate of population served by drinking water network in total population (%)	76	77	78	82
Temin edilen su miktarı (Milyon m^3/yıl)				
Amount of water supplied (Million m^3/year)	4 814.5	4 919.9	4 956.4	5 163.5
İçme ve kullanma suyu arıtma tesisi ile hizmet edilen belediye sayısı				
Number of municipalities served by drinking water treatment plants	252	303	304	413
İçme suyu arıtma tesisi sayısı - Number of drinking water treatment plants	123	131	140	139
İçme suyu arıtma tesisi ile hizmet edilen nüfusun toplam nüfusa oranı				
Rate of population served by drinking water treatment plants in total population (%)	29	31	34	41
İçme ve kullanma suyu arıtma tesisi toplam kapasitesi (Milyon m^3/yıl)				
Total capacity of drinking water treatment plants (Million m^3/year)	3 525.5	3 736.4	3 718.1	3 994.1
Fiziksel arıtma - Physical treatment	149.3	269.7	273.9	163.1
Konvansiyonel arıtma - Conventional treatment	3 375.7	3 466.2	3 443.7	3 829.8
Gelişmiş arıtma - Advanced treatment	0.5	0.5	0.5	1.1
İçme suyu arıtma tesislerinde arıtılan içme suyu miktarı (Milyon m^3/yıl)				
Amount of drinking water treated by treatment plants (Million m^3/year)	1 711.2	1 893.9	2 081.3	2 426.6
Fiziksel arıtma - Physical treatment	43.5	102.7	100.2	63.5
Konvansiyonel arıtma - Conventional treatment	1 667.7	1 791.2	1 981.1	2 362.4
Gelişmiş arıtma - Advanced treatment	0.0	0.0	0.0	0.7

2.5 Belediyelerde atıksu göstergeleri - Municipal wastewater indicators

	2002	2003	2004	2006
Anket uygulanan belediye sayısı - Number of municipalities questionned	3 215	3 215	3 213	3 225
Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayısı				
Number of municipalities served by sewerage system	2 115	2 195	2 226	2 321
Kanalizasyon şebekesi ile hizmet edilen nüfusun toplam nüfusa oranı				
Rate of population served by sewerage system in total population (%)	65	67	68	72
Deşarj edilen atıksu miktarı (Milyon m^3/yıl)				
Amount of wastewater discharged (Million m^3/year)	2 497.7	2 861.0	2 922.8	3 366.9
Atıksu arıtma tesisi ile hizmet edilen belediye sayısı				
Number of municipalities served by wastewater treatment plants	248	278	319	362
Atıksu arıtma tesisi sayısı - Number of wastewater treatment plants	145	156	172	184
Atıksu arıtma tesisi ile hizmet edilen nüfusun toplam nüfusa oranı				
Rate of population served by wastewater treatment plants in total population (%)	28	30	36	42
Atıksu arıtma tesisi toplam kapasitesi (Milyon m^3/yıl)				
Total capacity of wastewater treatment plants (Million m^3/year)	2 358.5	2 805.2	3 410.3	3 648.2
Fiziksel arıtma - Physical treatment	771.1	1 045.6	1 384.6	1 329.5
Biyolojik arıtma - Biological treatment	1 320.1	1 484.4	1 750.5	1 510.8
Gelişmiş arıtma - Advanced treatment	267.3	275.2	275.2	807.9
Atıksu arıtma tesislerinde arıtılan atıksu miktarı (Milyon m^3/yıl)				
Amount of wastewater treated by treatment plants (Million m^3/year)	1 312.4	1 586.6	1 901.1	2 140.5
Fiziksel arıtma - Physical treatment	344.5	482.3	598.8	714.4
Biyolojik arıtma - Biological treatment	745.9	877.3	1 071.2	926.6
Gelişmiş arıtma - Advanced treatment	222.0	227.0	231.1	499.5

2.6 Belediyelerde atık göstergeleri - Municipal waste indicators

	2002	2003	2004	2006
Anket uygulanan belediye sayısı - Number of municipalities questionned	3 215	3 215	3 213	3 225
Atık hizmeti verilen belediye sayısı				
Number of municipalities receiving waste services	2 984	3 018	3 028	3 115
Atık hizmeti verilen nüfusun toplam nüfusa oranı				
Rate of population receiving waste services in total population (%)	76	76	77	81
Toplanan atık miktarı (Bin ton/yıl)				
Amount of waste collected (Thousand tonnes/year)	25 373	26 118	25 014	25 280
Kişi başı ortalama atık miktarı (kg/kişi-gün)				
Amount of waste per capita (kg/capita-day)	1.34	1.38	1.31	1.21
Kişi başı yaz mevsimi ortalama atık miktarı (kg/kişi-gün)				
Amount of waste per capita in summer season (kg/capita-day)	1.32	1.37	1.30	1.21
Kişi başı kış mevsimi ortalama atık miktarı (kg/kişi-gün)				
Amount of waste per capita in winter season (kg/capita-day)	1.34	1.38	1.29	1.19
Atık bertaraf tesisleri - Waste disposal plants				
Düzenli depolama tesisi sayısı - Number of controlled landfills	12	15	16	22
Kapasitesi (Bin ton) - Capacity (Thousand tonnes)	277 195	278 015	278 060	376 974
Bertaraf edilen atık miktarı (Bin ton/yıl)				
Amount of waste disposed of (Thousand tonnes/year)	7 047	7 432	7 002	9 942
Kompost tesisi sayısı - Number of composting plant	4	5	5	4
Kapasitesi (Bin ton/yıl) - Capacity (Thousand tonnes/year)	664	667	667	606
Kompost tesisine getirilen atık miktarı (Bin ton/yıl)				
Amount of waste received by composting plant (Thousand tonnes/year)	383	326	351	268
Yakma tesisi sayısı - Number of incineration plants	3	3	3	3
Kapasitesi (Bin ton/yıl) - Capacity (Thousand tonnes/year)	44	44	44	44
Yakılan tıbbi atık miktarı (Bin ton/yıl)				
Amount of medical waste incinerated (Thousand tonnes/year)	7	9	8	6

2.7 İmalat sanayi çevre göstergeleri
Environmental indicators of manufacturing industry

	2000	2004
Anket uygulanan işyeri sayısı - Number of establishments questionned	2 202	3 217
Temin edilen su miktarı (Bin m^3/yıl) - Amount of water supplied (Thousand m^3/year)	1 469 862	1 223 609
Tüketilen su miktarı (Bin m^3/yıl) - Amount of water consumed (Thousand m^3/year)	1 454 061	1 215 090
Yeniden kullanılan su miktarı (Bin m^3/yıl) - Amount of water reused (Thousand m^3/year)	516 589	410 300
Deşarj edilen atıksu miktarı (Bin m^3/yıl) - Amount of wastewater discharged (Thousand m^3/year)	746 877	637 756
Arıtılan (Bin m^3/yıl) - Treated (Thousand m^3/year)	235 350	228 440
Arıtılmayan (Bin m^3/yıl) - Untreated (Thousand m^3/year)	511 527	409 316
Toplam endüstriyel atık miktarı (Bin ton/yıl)		
Total amount of industrial waste (Thousand tonnes/year)	17 059	17 498
Geri kazanılan ve yeniden kullanılan (Bin ton/yıl) - Recycled and reused (Thousand tonnes/year)	1 460	1 346
Satılan veya hibe edilen (Bin ton/yıl) - Sold or donated (Thousand tonnes/year)	5 916	7 943
Bertaraf edilen (Bin ton/yıl) - Disposed of (Thousand tonnes/year)	9 683	8 209
Tehlikeli endüstriyel atık miktarı (Bin ton/yıl)		
Amount of hazardous industrial waste (Thousand tonnes/year)	1 308	1 196
Geri kazanılan ve yeniden kullanılan (Bin ton/yıl) - Recycled and reused (Thousand tonnes/year)	142	71
Satılan veya hibe edilen (Bin ton/yıl) - Sold or donated (Thousand tonnes/year)	343	248
Bertaraf edilen (Bin ton/yıl) - Disposed of (Thousand tonnes/year)	823	877
Çevre yönetim sistemi (ISO 14001) belgesi olan işyeri sayısı		
Number of establishments having a licence (ISO 14001) for environmental management system	...	249

2.8 Kamu sektörünün çevresel konulara göre cari ve yatırım harcamaları
Environmental current and investment expenditure of public sector by environmental domain

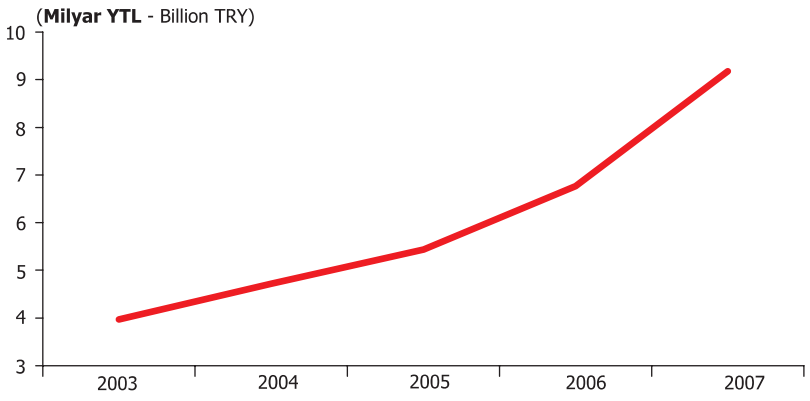
(Milyon TL - Million TL)

Çevresel konular - Environmental domains	2003	2004	2005 (2)	2006 (2)	2007 (2)
Toplam çevresel harcamalar					
Total environmental expenditure	3 969 546 785	4 715 950 128	5 437 161 814	6 770 723 111	9 177 001 956
Cari harcamalar toplamı					
Total current expenditure	2 430 926 442	2 924 502 420	3 399 936 921	3 859 695 756	4 818 335 943
Yatırım harcamaları toplamı					
Total investment expenditure	1 538 620 343	1 791 447 708	2 037 224 893	2 911 027 355	4 358 666 013
Dış ortam havasını ve iklimi koruma					
Protection of ambient air and climate	0	0	0	84 828	1 829 264
İçme ve kullanma suyu yönetimi					
Water management	276 928 772	377 032 750	412 347 726	920 235 296	2 118 142 201
Atıksu yönetimi - Wastewater management	585 941 227	621 467 858	770 597 894	1 214 378 505	1 381 583 343
Atık yönetimi - Solid waste management	55 609 986	129 030 824	83 540 881	135 572 043	181 393 971
Toprak ve yeraltı suyunu koruma					
Protection of soil and groundwater	3 300 957	4 671 428	2 657 987	562 930	7 142 388
Gürültü ve vibrasyonun azaltılması					
Noise and vibration abatement	0	0	0	0	9 037
Biyolojik çeşitliliğin ve peyzajın korunması					
Protection of biodiversity and landscape	303 059	367 856	5 138 648	111 358 333	302 616 833
Araştırma ve geliştirme					
Research and development	736 185	590 207	4 307 475	2 176 027	3 533 285
Enerji - Energy	0	41 300	140 784	1 262 090	8 656 762
Harcamaları bölünemeyen faaliyetler					
Activities leading to indivisible expenditure (1)	615 800 157	658 245 485	758 493 498	525 397 303	353 758 929

(1) Harcamaları bölünemeyen faaliyetler başlığı altında, birden fazla çevresel konuyu içeren ve konulara göre harcamaların ayrılması mümkün olmayan faaliyetler yer almaktadır.
(2) Harcamalar Yeni Türk Lirası (YTL) olarak verilmiştir.

(1) Expenditure which is not possible to separate by environmental domains is included in the activities leading to indivisible expenditure.
(2) Expenditures are given as New Turkish Liras (YTL).

Kamu sektörünün çevresel harcamaları
Environmental expenditures by public sector

		Sayfa Page	
	Açıklama	27	Explanation
	Genel Nüfus Sayımları, 1927-2000		**Census of Populations, 1927-2000**
3.1	Nüfus, yıllık nüfus artış hızı, il, ilçe, belde belediyesi, köy sayısı ve nüfus yoğunluğu, 1927-2000	30	3.1 Population, annual growth rate of population, number of provinces, districts, towns, villages and population density, 1927-2000
3.2	Belediye sayısı ve nüfusu, 1927-2000	30	3.2 Number and population of municipalities, 1927-2000
3.3	Cinsiyete göre il ve ilçe merkezi ve belde ve köy nüfusu, 1927-2000	31	3.3 Province and district center and village population by sex, 1927-2000
3.4	Ortanca yaş ve yaş bağımlılık oranı, 1935-2000	31	3.4 Median age and age dependency ratio, 1935-2000
3.5	İBBS' ye göre il ve ilçe merkezi ve belde ve köy nüfusu ve yıllık nüfus artış hızı, 1990-2000	33	3.5 Province and district center and village population and annual growth rate of population by SRE, 1990-2000
3.6	Okuryazarlık ve cinsiyete göre nüfus, 1975-2000	36	3.6 Population by literacy and sex, 1975-2000
3.7	Yaş grubu, okuryazarlık ve cinsiyete göre nüfus, 2000	36	3.7 Population by age group, literacy and sex, 2000
3.8	Yaş grubu, medeni durum ve cinsiyete göre nüfus, 2000	37	3.8 Population by age group, marital status and sex, 2000
3.9	İBBS 'ye göre hanehalkı büyüklüğü ve hanehalkı sayısı, 2000	38	3.9 Number of households and size of households by SRE, 2000
	Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, 2007-2008		**Address Based Population Registration System, 2007-2008**
3.10	Cinsiyete göre il ve ilçe merkezi ve belde ve köy nüfusu, 2007-2008	41	3.10 Province and district center and village population by sex, 2007-2008
3.11	Ortanca yaş ve yaş bağımlılık oranı, 2007-2008	41	3.11 Median age and age dependency ratio, 2007-2008
3.12	İBBS'ye göre yıllık nüfus artış hızı, 2007-2008	43	3.12 Annual growth rate of population by SRE, 2007-2008
3.13	İBBS'ye ve cinsiyete göre il ve ilçe merkezi ve belde ve köy nüfusu ve nüfus yoğunluğu, 31.12.2008	47	3.13 Province and district center- village population by SRE and sex, and population density, 31.12.2008
3.14	Yaş grubu ve cinsiyete göre il ve ilçe merkezi ve belde ve köy nüfusu, 31.12.2008	50	3.14 Province and district center and village population by age group and sex, 31.12.2008
3.15	İBBS'ye göre ortanca yaş, yaş grubuna göre nüfus ve yaş bağımlılık oranı, 31.12.2008	51	3.15 Median age, population by age group and age dependency ratio by SRE, 31.12.2008
	Göç İstatistikleri, 1975-2000		**Migration Statistics, 1975-2000**
3.16	Yerleşim yerleri ve iller arası göç eden nüfus, 1975-2000	54	3.16 Migrated population across places of residence and provinces, 1975-2000
3.17	Yerleşim yerlerine göre göç eden nüfus, 1975-2000	54	3.17 Migrated population by places of residence, 1975-2000

3.18	İllerin 1995-2000 dönemi net göç hızına göre sıralanışı, 1975-2000	**55**	3.18 Order of provinces according to the net migration rate of 1995-2000 period, 1975-2000
3.19	İllerin aldığı, verdiği, net göç ve net göç hızı, 1995-2000	**57**	3.19 Provincial in-migration, out-migration, net migration, rate of net migration, 1995-2000
3.20	İllerin yerleşim yerlerine göre aldığı göç, 1995-2000	**59**	3.20 Provincial in-migration by places of residence, 1995-2000
3.21	İllerin yerleşim yerlerine göre verdiği göç, 1995-2000	**61**	3.21 Provincial out-migration by places of residence, 1995-2000

GENEL NÜFUS SAYIMLARI, 1927-2000

Bu bölüm, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından uygulanan Genel Nüfus Sayımları sonuçlarına ilişkin verileri kapsamaktadır.

Ülkemizdeki ilk nüfus sayımı 1927 yılında gerçekleştirilmiştir. Daha sonraki nüfus sayımları 1935 ile 1990 yılları arasında düzenli olarak sonu 0 ve 5 ile biten yıllarda uygulanmıştır. 1990 yılından sonra ise nüfus sayımının sonu 0 ile biten yıllarda uygulanması kanunla belirlenmiş ve bu kapsamda 22 Ekim 2000 tarihinde ülkemizde ondördüncü Genel Nüfus Sayımı gerçekleştirilmiştir.

2000 Genel Nüfus Sayımı'nda sayım günü sınırlarımız içinde bulunan nüfusun büyüklüğü, idari bölünüşe göre dağılımı ve başlıca demografik, sosyal ve ekonomik niteliklerinin tam ve doğru olarak tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Sayım günü ülkemizde bulunan hanehalklarındaki tüm kişiler, hanehalkı teşkil etmeyen yurtlar, askeri birlikler, cezaevleri, hastaneler, oteller vb. yerlerdeki kişiler ve göçer nüfus sayılmış ve böylece sınırlarımız içinde bulunan nüfus tam olarak kapsanmıştır. Bu doğrultuda ülkemizde ikamet eden fakat sayım günü yurt dışında bulunan kişiler sayım dışı kalmış, sayım günü sınırlarımız içinde bulunan ancak yurtdışında ikamet eden kişiler sayıma dahil edilmişlerdir.

2000 Genel Nüfus Sayımı'nda sayım günü ülkemiz sınırları içinde bulunan nüfusun (de facto nüfus) sayımı gerçekleştirilmiştir. Bundan önceki sayımlarda da kullanılan bu tanım gereği sayım günü kişiler nerede bulunuyor ise orada sayıma tabi tutulmuşlardır.

Daha önceki sayımlarda olduğu gibi 2000 Genel Nüfus Sayımı da bir gün içinde sokağa çıkma yasağı uygulanarak gerçekleştirilmiştir. Nüfus sayım memurları, hanehalkı teşkil eden ve hanehalkı teşkil etmeyen yerleri tek tek ziyaret edip, ilgili kişi ile yüz yüze görüşerek soru kağıdını doldurmuşlardır.

Sayımın birimi kişidir. Sayımdan elde edilen bilgiler her bir kişiden ayrı ayrı alınmıştır. Kişilere ulaşmada iki çerçeve kullanılmıştır; haneler (konutlar) ve hane olmayan yerler (hastane, yurt, cezaevi, askeri birlik, otel, vb.).

ADRESE DAYALI NÜFUS KAYIT SİSTEMİ (ADNKS), 2007 ve 2008

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS), Nisan 2006 tarih ve 5490 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "Nüfus Hizmetleri Kanunu" çerçevesinde kurulmuştur. Bu kanun, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'ni kurma görevini Türkiye İstatistik Kurumu'na, sistemin güncellenmesi ve sürekliliğinin sağlanması görevlerini de İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'ne vermiştir.

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi çalışması kapsamında öncelikle ülke genelindeki tüm adres bilgilerinin kaydedildiği "Ulusal Adres Veri Tabanı (UAVT)" oluşturulmuştur. Daha sonra Türkiye'de ikamet eden T.C. vatandaşlarının ikamet adresleri Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi (MERNİS) Veri Tabanındaki TC. kimlik numarası ile, Türkiye'de ikamet eden yabancı uyruklu kişilerin ikamet adresleri ise pasaport numarası ile eşleştirilerek sistem kurulmuştur.

GENERAL POPULATION CENSUSES, 1927-2000

This section covers data relating to the results of the General Population Censuses conducted by Turkish Statistical Institute.

The first population census in our country was carried out in 1927. The next population censuses were carried out between 1935 and 1990 regularly, in years ending with 0 and 5. After 1990, population censuses have been decided to be carried out in years ending with 0 by a law and in this regard, the fourteenth Population Census was carried out on 22nd October 2000.

The purpose of the 2000 Population Census is to determine completely and correctly the size, the distribution by the administrative division and the demographic, social and economic characteristics of the population within the boundaries of our country on the census day.

All the persons present at places that constitute a household, that do not constitute a household like dormitories, military quarters, prisons, hospitals, hotels, etc, and the nomadic population were counted, and thus all the population within the boundaries of our country on the census day were completely covered. In accordance with this, persons who reside in our country but who were abroad on the census day were excluded from the enumeration, persons who reside abroad but who were in our country on the census day were included in the enumeration.

In 2000 Population Census, the population (de facto population) present within the boundaries of our country on the census day was enumerated. This definition, which was also used in the previous censuses, requires persons being enumerated at localities where they are physically present on the census day.

The 2000 Population Census was carried out in one day by application of a curfew, as it was carried out in previous censuses. The enumerators have visited all the places that constitute a household, and that do not constitute a household and filled in the questionnaires by face to face interview.

The unit of the enumeration is the person. Information obtained from the enumeration is taken from each person separately. Two frames are used in reaching the persons; housing units (dwellings) and places that are not housing units (hospital, dormitory, prison, military quarter, hotel, etc.)

ADDRESS BASED POPULATION REGISTRATION SYSTEM (ABPRS), 2007 and 2008

Population Services Law No. 5490 dated April 2006 is the legal base for the Address Based Population Registration System (ABPRS). This law charged Turkish Statistical Institute (TurkStat) for establishing the Address Based Population Registration System and Ministry of Interior, General Directorate of Population and Citizenship Affairs for updating and maintaining the system.

First of all, National Address Database (NAD) was developed that covers all addresses within the boundaries of the country. After that the address information of Turkish citizens were matched with the Turkish Republic identification numbers in the MERNIS database and the address information of foreigners living in Turkey were matched with the passport numbers thereby the system was established.

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'nde, ülkemiz sınırları içinde yaşayan hanehalklarındaki kişiler, hanehalkı teşkil etmeyen kurumsal yerlerde kalan kişiler, göçebeler, evsizler ile Türkiye'de ikamet eden yabancı uyruklu kişiler kapsanmıştır. Yurtdışında ikamet eden Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları ise kapsama dahil edilmemiştir.

All the persons present at places that constitute a household, that do not constitute a household, the nomadic population, homeless people and foreigners living in Turkey were covered by ABPRS. Turkish Citizens residing in abroad were not included.

Türkiye İstatistik Kurumu tarafından kurulan ADNKS ve UAVT, 5490 sayılı Kanun gereği İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'ne devredilmiştir. ADNKS çalışmaları 31 Aralık 2007 tarihinde tamamlanmış ve yeni sistemden elde edilen ilk sonuçlar 21 Ocak 2008 tarihinde kamuoyuna açıklanmıştır. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi 2008 Nüfus Sayımı sonuçları ise 31 Aralık 2008 tarihi itibarıyla 26 Ocak 2009 tarihinde açıklanmıştır.

Address Based Population Registration System (ABPRS) and National Address Database (NAD), which were established by TurkStat, were transferred to the Ministry of Interior, General Directorate of Population and Citizenship Affairs in accordance with the Law. Studies on ABPRS were completed on 31 December 2007 and the first results obtained from the new system were announced on 21 January 2008. Address Based Population Registration System 2008 Population Census results were announced on 26 January 2009 referring 31 December 2008.

Tanım ve Kavramlar

Definitions and Concepts

Yıllık nüfus artış hızı: İki sayım tarihi arasındaki dönemde her 1 000 nüfus için yıllık artan nüfustur.

Annual growth rate of population: In the period between two census dates, population increase per 1 000 population per year.

Nüfus yoğunluğu: Bir kilometrekareye düşen nüfustur.

Population density: Population per one square kilometer.

İl ve ilçe merkezi nüfusu: İl ve ilçe merkezleri belediye sınırları içindeki nüfustur.

Province and district center population: Population of municipal areas of the province and district centers.

Belde ve köy nüfusu: Bucak ve köylerdeki nüfustur.

Village population: Population of sub-districts and villages.

Cinsiyet oranı: Her 100 kadın için erkek sayısıdır.

Sex ratio: The number of males per 100 females.

Yaş: Kişinin bitirmiş (tamamlamış) olduğu yaştır.

Age: Age completed by the person.

Ortanca yaş: Bir nüfusu oluşturan kişilerin yaşları küçükten büyüğe sıralandığında ortada kalan kişinin yaşıdır. Buna göre, nüfusun yarısı bu yaştan küçük, diğer yarısı da bu yaştan büyüktür.

Median age: The age of the person in the middle when all the persons in the population are arranged in ascending order. In this aspect, half of the population is younger than this age and half of it is older than this age.

Toplam yaş bağımlılık oranı: "15-64" yaş grubundaki her 100 kişi için "0-14" ve "65 ve daha yukarı" yaş gruplarındaki kişi sayısıdır.

Total age dependency ratio: The number of persons at "0-14" and "65 and over" age groups per 100 persons at "15-64" age group.

Genç bağımlılık oranı: "15-64" yaş grubundaki her 100 kişi için "0-14" yaş grubundaki kişi sayısıdır.

Youth dependency ratio: The number of persons at "0-14" age group per 100 persons at "15-64" age group.

Yaşlı bağımlılık oranı: "15-64" yaş grubundaki her 100 kişi için "65 ve daha yukarı" yaş grubundaki kişi sayısıdır.

Elderly dependency ratio: The number of persons at "65 and over" age group per 100 persons at "15-64" age group.

Okuryazar nüfus: Okuma ve yazma bilen nüfustur.

Literate population: The persons who know how to read and write.

Nüfusun eğitim durumu; bir okul bitirmeyen ve ilkokul, ilköğretim, ortaokul, ortaokul dengi meslek okulu, lise, lise dengi meslek okulu ve yükseköğretim mezunları ayrımında verilmiştir. Yüksek öğretim mezunları; yüksekokul, fakülte, yüksek lisans veya doktora mezunlarını kapsamaktadır.

The education level of the population is given as no school completed, primary school, primary education, junior high school, vocational school at junior high school level, high school, vocational school at high school level, higher education graduates. The higher education graduates contains college, university, masters and Ph. D graduates.

Hanehalkı: Aralarında akrabalık bağı bulunsun veya bulunmasın, aynı konutta veya aynı konutun bir kısmında yaşayan, hanehalkı hizmet ve yönetimine katılan, gelir ve giderlerini ayırmayan, bir veya birkaç kişinin oluşturduğu topluluktur.

Household: One person or group of persons with or without a family relationship who live in the same house or in the same part of a house, who share their earnings and expenditures, who take part in the management of the household and who render services to the household.

Ortalama hanehalkı büyüklüğü: Bir hanehalkını oluşturan kişilerin ortalama sayısıdır.

Average size of households: The average number of persons in a household.

GÖÇ İSTATİSTİKLERİ, 1975-2000

Sayım günündeki daimi ikametgah yeri ile sayımdan beş yıl önceki daimi ikametgah yeri farklı olan kişiler, göç eden nüfus olarak tanımlanmıştır. Bu tanım gereği göç eden nüfus, 5 ve daha yukarı yaştaki nüfusu kapsamaktadır.

Daimi ikametgah: Bir kişinin ikamet ettiği yer, yıl içerisinde en uzun süre yaşadığı yerleşim yeridir.

Yerleşim yerleri arası göç: İl merkezi, ilçe merkezi ve bucak-köyler arasında göç eden nüfus olarak tanımlanmıştır.

İller arası göç: İdari olarak tanımlanmış iller arasındaki göçü kapsamaktadır. Yerleşim yeri ve iller arası göç arasındaki fark, aynı il içinde yerleşim yerleri arasındaki hareketliliği vermektedir.

İç göç: Ülke sınırları içindeki belirli alanlar (il, bölge v.b.) arasındaki nüfus hareketliliği iç göç olarak tanımlanmaktadır.

Aldığı göç: Ülke sınırları içindeki, belirli bir alana diğer alanlardan gelen göçtür.

Verdiği göç: Ülke sınırları içindeki belirli bir alandan, diğer alanlara giden göçtür.

Net göç: Belirli bir alanın aldığı göç ile verdiği göç arasındaki farktır. Belirli bir alanın aldığı göç verdiğinden fazla ise net göç pozitif, verdiği göç aldığı göçten fazla ise net göç negatiftir.

Net göç hızı: Göç edebilecek her bin kişi için net göç sayısıdır. Net göç hızı aşağıdaki formüle göre hesaplanmıştır.

$m_{(.i-i.)} = [(M_{.i}-M_{i.})/P_{i,t+n}-0.5_{(M.i - Mi.)}]*k$

Burada;

$m_{(.i-i.)}$: Net göç hızı
$M_{.i}$: Aldığı göç
$M_{i.}$: Verdiği göç
$M_{.i} - M_{i.}$: Net göç
$P_{i,t+n}$: i'nin t+n zamandaki daimi ikametgah nüfusu
i : Göçün incelendiği alan
k : Sabit sayı (k=1000)

Yurt dışından gelen göç: Nüfus sayımında ülke sınırları içinde ikamet ettiği halde beş yıl önce yurt dışında ikamet eden nüfustur.

MIGRATION STATISTICS, 1975-2000

The person whose place of permanent residence on the census day was different from the place of permanent residence five years ago is defined as migrant. Migrant population covers the population 5 years of age and over.

Permanent residence: The place of residence of a person is the place that a person lives most of the time within a year.

Migration across places of residence: It is defined as migrated population across province centers, district centers and subdistricts-villages.

Migration across provinces: It covers the migration across provinces which was defined administratively. Difference between migration across places of residence and provinces gives the movement across places of residence within the same province.

Internal migration: Internal migration is defined as population movement between the specific areas (province, region, etc.) inside the country.

In-migration: Migrants who arrive a specific area from other areas within the country.

Out-migration: Migrants who depart from a specific area to the other areas within the country.

Net migration: The difference between in-migration and out-migration for a specific area. If in-migration is more than out-migration, net migration is positive. If out-migration is more than in-migration, net migration is negative.

Net migration rate: It is the number of net migration per thousand persons who are able to migrate. Net migration rate is calculated by the following formula.

$m_{(.i-i.)}=[(M_{.i}-M_{i.})/P_{i,t+n}-0.5_{(M.i - Mi.)}]*k$

Where;

$m_{(.i-i.)}$: Net migration rate
$M_{.i}$: In-migration
$M_{i.}$: Out-migration
$M_{.i} - M_{i.}$: Net migration
$P_{i,t+n}$: Population residing in "i" at the time "t+n"
i : The place in which migration is defined
k : Constant (k=1000)

Immigration: The population who resided abroad five years ago, reside in the border of the country on the census day.

3.1 Nüfus, yıllık nüfus artış hızı, il, ilçe, belde belediyesi, köy sayısı ve nüfus yoğunluğu, 1927-2000

Population, annual growth rate of population, number of provinces, districts, towns, villages and population density, 1927-2000

Sayım yılı Census year	**Nüfus** Population	**Yıllık nüfus artış hızı** Annual growth rate of population (‰)	**İl sayısı** Number of provinces	**İlçe sayısı** Number of districts	**Belde belediyesi ve köy sayısı** Number of towns and villages	**Nüfus yoğunluğu** Population density (1) (2)
1927	13 648 270	-	63	328	40 600	18
1935	16 158 018	21.10	57	356	34 876	21
1940	17 820 950	17.03(3)	63	370	34 024	23
1945	18 790 174	10.59	63	396	34 063	24
1950	20 947 188	21.73	63	422	34 252	27
1955	24 064 763	27.75	66	493	34 787	31
1960	27 754 820	28.53	67	570	35 441	36
1965	31 391 421	24.62	67	571	35 638	41
1970	35 605 176	25.19	67	572	35 995	46
1975	40 347 719	25.00	67	572	36 115	52
1980	44 736 957	20.65	67	572	36 155	58
1985	50 664 458	24.88	67	580	36 031	65
1990	56 473 035	21.71	73	829	36 233	73
2000	67 803 927	18.28	81	850	37 366	88

(1) Türkiye'nin yüzölçümü 769 604 km^2'dir.
(2) Yüzölçümüne doğal göller ve baraj gölleri dahil değildir. Harita Genel Komutanlığı'ndan temin edilen 1/1 000 000 ölçekli harita baz alınarak hesaplanmıştır.
(3) Hatay ilinin nüfusu toplama dahil edilerek hesaplanmıştır.

(1) Surface area of Turkey is 769 604 km^2.
(2) Lakes and dams are excluded from the surface area. It was calculated according to 1/1 000 000 scaled map provided from General Command of Mapping.
(3) It was calculated by including the population of Hatay province to total population.

3.2 Belediye sayısı ve nüfusu, 1927-2000

Number and population of municipalities, 1927-2000

	Toplam - Total		**Belediye sayısı** - Number of municipalities					**Belediye nüfusu** Population of municipalities	
Sayım yılı Census year	**Sayı** Number	**Nüfus** Population	**Büyükşehir** Metropolitan	**İl** Province	**İlçe** District	**İlk kademe** Submunicipality	**Belde** Town	**İl, ilçe ve ilk kademe** Province, district and submunicipality	**Belde** Town
1927	460	...	-	63	328	-	69	3 305 879	...
1935	505	4 174 542	-	57	356	-	92	3 802 642	371 900
1940	549	4 753 304	-	63	370	-	116	4 346 249	407 055
1945	583	5 145 020	-	63	396	-	124	4 687 102	457 918
1950	628	5 768 665	-	63	422	-	143	5 244 337	524 328
1955	809	7 804 354	-	66	493	-	250	6 927 343	877 011
1960	995	9 994 644	-	67	570	-	358	8 859 731	1 134 913
1965	1 062	12 787 663	-	67	571	-	424	10 805 817	1 981 846
1970	1 303	16 753 979	-	67	572	-	664	13 691 101	3 062 878
1975	1 654	20 500 442	-	67	572	-	1 015	16 869 068	3 631 374
1980	1 725	25 523 604	-	67	572	-	1 086	19 645 007	5 878 597
1985	1 715	30 994 747	3	65	580	-	1 067	26 865 757	4 128 990
1990	2 053	37 889 728	8	65	829	-	1 151	33 326 351	4 563 377
2000	3 228	53 404 784	16	65	850	31	2 266	44 006 274	9 398 510

3.3 Cinsiyete göre il ve ilçe merkezi ve belde ve köy nüfusu, 1927-2000
Province and district center and village population by sex, 1927-2000

Sayım yılı Census year	Toplam - Total			İl ve ilçe merkezi nüfusunun toplam nüfus içindeki oranı Proportion of province and district center population in total			Belde ve köy nüfusunun toplam nüfus içindeki oranı Proportion of village population in total			Cinsiyet oranı Sex ratio
	Toplam Total	Erkek Males	Kadın Females	Toplam Total	Erkek Males	Kadın Females	Toplam Total	Erkek Males	Kadın Females	
1927	13 648 270	6 563 879	7 084 391	24.22	26.06	22.52	75.78	73.94	77.48	92.65
1935	16 158 018	7 936 770	8 221 248	23.53	24.82	22.29	76.47	75.18	77.71	96.54
1940	17 820 950	8 898 912	8 922 038	24.39	26.21	22.57	75.61	73.79	77.43	99.74
1945	18 790 174	9 446 580	9 343 594	24.94	26.50	23.37	75.06	73.50	76.63	101.10
1950(1)	20 947 188	10 572 557	10 374 631	25.04	26.65	23.39	74.96	73.35	76.61	101.91
1955	24 064 763	12 233 421	11 831 342	28.79	30.60	26.91	71.21	69.40	73.09	103.40
1960	27 754 820	14 163 888	13 590 932	31.92	33.69	30.08	68.08	66.31	69.92	104.22
1965	31 391 421	15 996 964	15 394 457	34.42	36.16	32.62	65.58	63.84	67.38	103.91
1970	35 605 176	18 006 986	17 598 190	38.45	40.61	36.24	61.55	59.39	63.76	102.32
1975	40 347 719	20 744 730	19 602 989	41.81	43.41	40.12	58.19	56.59	59.88	105.82
1980	44 736 957	22 695 362	22 041 595	43.91	45.26	42.52	56.09	54.74	57.48	102.97
1985	50 664 458	25 671 975	24 992 483	53.03	54.58	51.44	46.97	45.42	48.56	102.72
1990	56 473 035	28 607 047	27 865 988	59.01	60.29	57.70	40.99	39.71	42.30	102.66
2000	67 803 927	34 346 735	33 457 192	64.90	65.30	64.50	35.10	34.70	35.50	102.66

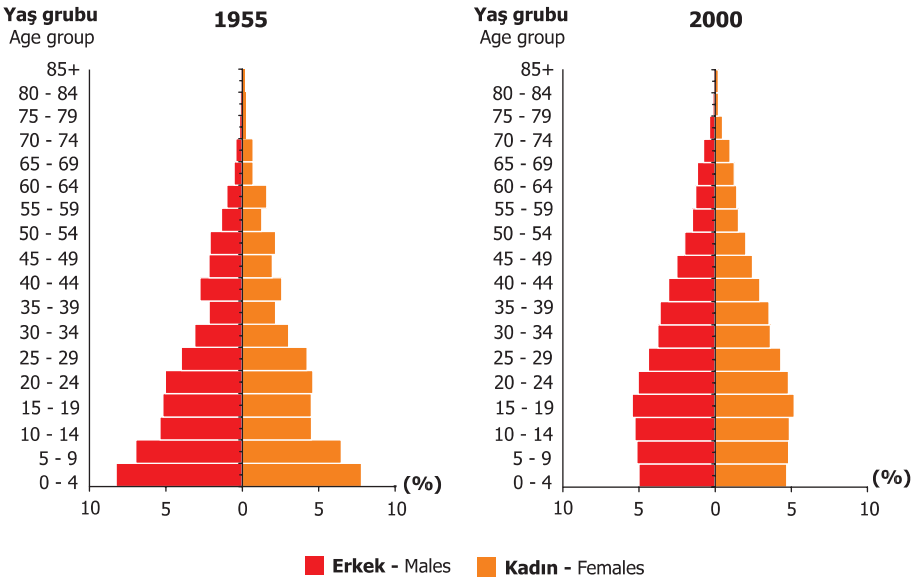
(1) Cinsiyete göre nüfus 1945 ve 1955 yılı cinsiyet oranlarından tahmin edilmiştir.

(1) Population by sex has been estimated by the sex ratios of years 1945 and 1955.

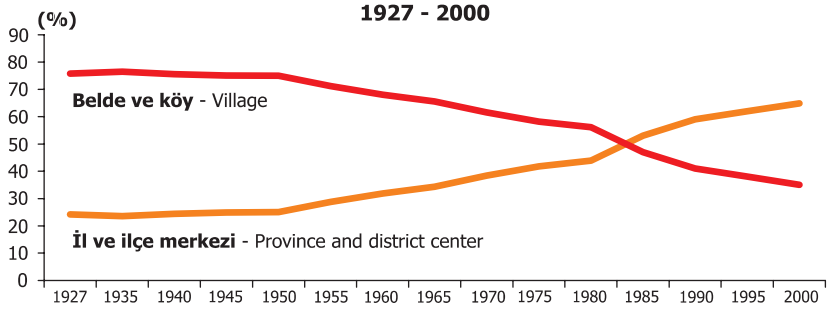
3.4 Ortanca yaş ve yaş bağımlılık oranı, 1935-2000
Median age and age dependency ratio, 1935-2000

Sayım yılı Census year	Ortanca yaş - Median age			Toplam yaş bağımlılık oranı Total age dependency ratio	Yaşlı bağımlılık oranı (65+yaş) Elderly dependency ratio (age 65 and over)	Genç bağımlılık oranı (0-14 yaş) Youth dependency ratio (age 0-14)
	Toplam Total	Erkek Males	Kadın Females			
1935	21.21	19.11	23.40	82.89	7.14	75.75
1940	19.58	17.73	22.39	84.12	6.51	77.60
1945	19.95	18.80	21.68	75.09	5.85	69.24
1950	20.14	19.19	21.34	71.32	5.66	65.66
1955	20.44	19.64	21.33	75.00	5.99	69.01
1960	20.26	19.52	21.07	81.09	6.40	74.69
1965	19.34	18.74	20.01	84.89	7.33	77.56
1970	18.95	18.55	19.39	85.85	8.17	77.68
1975	19.46	19.19	19.76	82.33	8.39	73.94
1980	19.88	19.53	20.32	78.12	8.45	69.67
1985	20.91	20.58	21.24	71.81	7.22	64.59
1990	22.21	21.88	22.55	64.68	7.06	57.62
2000	24.83	24.41	25.30	55.10	8.83	46.27

Nüfus piramidi - Population pyramide

İl ve ilçe merkezi - belde ve köy nüfus oranı
Proportion of province and district center - village population
1927 - 2000

Veri için tablo 3.3'e bakınız.
For data, see table 3.3.

TÜİK, Türkiye İstatistik Yıllığı, 2008
TurkStat, Turkey's Statistical Yearbook, 2008

3.5 İBBS' ye göre il ve ilçe merkezi ve belde ve köy nüfusu ve yıllık nüfus artış hızı, 1990-2000
Province and district center and village population and annual growth rate of population by SRE, 1990-2000

İBBS - SRE	Nüfus - Population 1990 Toplam Total	1990 İl ve ilçe merkezi Province and district center	1990 Belde ve köy Village	2000 Toplam Total	2000 İl ve ilçe merkezi Province and district center	2000 Belde ve köy Village	Yıllık nüfus artış hızı Annual growth rate of population (‰) Toplam Total	İl ve ilçe merkezi Province and district center	Belde ve köy Village
TR Türkiye - Turkey	56 473 035	33 656 275	22 816 760	67 803 927	44 006 274	23 797 653	18.28	26.81	4.21
TR1 İstanbul	7 195 773	6 779 594	416 179	10 018 735	9 085 599	933 136	33.09	29.27	80.72
TR10	7 195 773	6 779 594	416 179	10 018 735	9 085 599	933 136	33.09	29.27	80.72
İstanbul	7 195 773	6 779 594	416 179	10 018 735	9 085 599	933 136	33.09	29.27	80.72
TR2 Batı Marmara									
West Marmara	2 589 490	1 255 780	1 333 710	2 895 980	1 608 653	1 287 327	11.18	24.76	-3.54
TR21	1 182 953	618 393	564 560	1 354 658	815 487	539 171	13.55	27.66	-4.60
Tekirdağ	468 842	258 440	210 402	623 591	395 377	228 214	28.52	42.51	8.12
Edirne	404 599	210 421	194 178	402 606	230 908	171 698	-0.49	9.29	-12.30
Kırklareli	309 512	149 532	159 980	328 461	189 202	139 259	5.94	23.52	-13.87
TR22	1 406 537	637 387	769 150	1 541 322	793 166	748 156	9.15	21.86	-2.77
Balıkesir	974 274	468 758	505 516	1 076 347	577 595	498 752	9.96	20.87	-1.35
Çanakkale	432 263	168 629	263 634	464 975	215 571	249 404	7.29	24.55	-5.55
TR3 Ege - Aegean	7 594 977	4 344 471	3 250 506	8 938 781	5 495 575	3 443 206	16.29	23.50	5.76
TR31	2 694 770	2 137 721	557 049	3 370 866	2 732 669	638 197	22.38	24.55	13.60
İzmir	2 694 770	2 137 721	557 049	3 370 866	2 732 669	638 197	22.38	24.55	13.60
TR32	2 138 507	920 207	1 218 300	2 516 114	1 175 369	1 340 745	16.26	24.47	9.57
Aydın	824 816	384 711	440 105	950 757	493 114	457 643	14.21	24.82	3.91
Denizli	750 882	337 416	413 466	850 029	413 914	436 115	12.40	20.43	5.33
Muğla	562 809	198 080	364 729	715 328	268 341	446 987	23.97	30.35	20.33
TR33	2 761 700	1 286 543	1 475 157	3 051 801	1 587 537	1 464 264	9.99	21.02	-0.74
Manisa	1 154 418	590 374	564 044	1 260 169	714 760	545 409	8.76	19.11	-3.36
Afyonkarahisar	738 979	306 209	432 770	812 416	371 868	440 548	9.47	19.42	1.78
Kütahya	577 905	243 151	334 754	656 903	318 869	338 034	12.81	27.10	0.97
Uşak	290 398	146 809	143 589	322 313	182 040	140 273	10.42	21.50	-2.34
TR4 Doğu Marmara									
East Marmara	4 688 514	3 005 754	1 682 760	5 741 241	3 867 055	1 874 186	20.25	25.19	10.77
TR41	2 413 259	1 720 914	692 345	3 025 475	2 312 348	713 127	22.60	29.53	2.96
Bursa	1 596 161	1 153 007	443 154	2 125 140	1 630 940	494 200	28.62	34.67	10.90
Eskişehir	641 301	477 436	163 865	706 009	557 028	148 981	9.61	15.41	-9.52
Bilecik	175 797	90 471	85 326	194 326	124 380	69 946	10.02	31.82	-19.87
TR42	2 275 255	1 284 840	990 415	2 715 766	1 554 707	1 161 059	17.69	19.06	15.89
Kocaeli	920 255	579 681	340 574	1 206 085	722 905	483 180	27.04	22.07	34.97
Sakarya	683 281	404 742	278 539	756 168	459 824	296 344	10.13	12.76	6.19
Düzce	273 679	105 834	167 845	314 266	130 632	183 634	13.82	21.05	8.99
Bolu	262 919	107 551	155 368	270 654	142 685	127 969	2.90	28.26	-19.40
Yalova	135 121	87 032	48 089	168 593	98 661	69 932	22.13	12.54	37.44
TR5 Batı Anadolu									
West Anatolia	5 204 217	3 905 981	1 298 236	6 443 236	4 975 251	1 467 985	21.35	24.19	12.29
TR51	3 236 378	2 836 802	399 576	4 007 860	3 540 522	467 338	21.37	22.15	15.66
Ankara	3 236 378	2 836 802	399 576	4 007 860	3 540 522	467 338	21.37	22.15	15.66
TR52	1 967 839	1 069 179	898 660	2 435 376	1 434 729	1 000 647	21.31	29.40	10.75
Konya	1 752 658	963 128	789 530	2 192 166	1 294 817	897 349	22.37	29.59	12.80
Karaman	215 181	106 051	109 130	243 210	139 912	103 298	12.24	27.70	-5.49

3.5 İBBS' ye göre il ve ilçe merkezi ve belde ve köy nüfusu ve yıllık nüfus artış hızı, 1990-2000 (devam)
Province and district center and village population and annual growth rate of population by SRE, 1990-2000 (continued)

İBBS - SRE	Nüfus - Population 1990 Toplam Total	1990 İl ve ilçe merkezi Province and district center	1990 Belde ve köy Village	Nüfus - Population 2000 Toplam Total	2000 İl ve ilçe merkezi Province and district center	2000 Belde ve köy Village	Yıllık nüfus artış hızı Annual growth rate of population (‰) Toplam Total	Yıllık nüfus artış hızı İl ve ilçe merkezi Province and district center	Yıllık nüfus artış hızı Belde ve köy Village
TR6 Akdeniz									
Mediterranean	7 026 489	4 051 596	2 974 893	8 706 005	5 204 203	3 501 802	21.43	25.03	16.30
TR61	1 821 881	961 102	860 779	2 490 235	1 377 788	1 112 447	31.24	36.01	25.64
Antalya	1 132 211	602 194	530 017	1 719 751	936 330	783 421	41.79	44.13	39.07
Isparta	434 771	229 796	204 975	513 681	301 561	212 120	16.67	27.17	3.43
Burdur	254 899	129 112	125 787	256 803	139 897	116 906	0.74	8.02	-7.32
TR62	2 816 486	1 913 725	902 761	3 500 878	2 397 073	1 103 805	21.75	22.51	20.10
Adana	1 549 233	1 125 149	424 084	1 849 478	1 397 853	451 625	17.71	21.70	6.29
Mersin	1 267 253	788 576	478 677	1 651 400	999 220	652 180	26.47	23.67	30.92
TR63	2 388 122	1 176 769	1 211 353	2 714 892	1 429 342	1 285 550	12.82	19.44	5.94
Hatay	1 109 754	531 707	578 047	1 253 726	581 341	672 385	12.19	8.92	15.11
Kahramanmaraş	894 264	407 215	487 049	1 002 384	536 007	466 377	11.41	27.47	-4.34
Osmaniye	384 104	237 847	146 257	458 782	311 994	146 788	17.76	27.13	0.36
TR7 Orta Anadolu									
Central Anatolia	3 818 444	1 925 361	1 893 083	4 189 268	2 365 571	1 823 697	9.27	20.58	-3.73
TR71	1 528 813	724 581	804 232	1 690 826	896 257	794 569	10.07	21.26	-1.21
Kırıkkale	350 360	243 378	106 982	383 508	285 294	98 214	9.04	15.89	-8.55
Aksaray	330 569	144 217	186 352	396 084	200 216	195 868	18.08	32.80	4.98
Niğde	301 691	97 286	204 405	348 081	126 812	221 269	14.30	26.50	7.93
Nevşehir	289 509	112 955	176 554	309 914	136 523	173 391	6.81	18.95	-1.81
Kırşehir	256 684	126 745	129 939	253 239	147 412	105 827	-1.35	15.10	-20.52
TR72	2 289 631	1 200 780	1 088 851	2 498 442	1 469 314	1 029 128	8.73	20.18	-5.64
Kayseri	944 091	606 001	338 090	1 060 432	732 354	328 078	11.62	18.93	-3.01
Sivas	766 821	384 832	381 989	755 091	421 804	333 287	-1.54	9.17	-13.64
Yozgat	578 719	209 947	368 772	682 919	315 156	367 763	16.55	40.61	-0.27
TR8 Batı Karadeniz									
West Black Sea	4 889 323	2 024 087	2 865 236	4 895 744	2 418 065	2 477 679	0.13	17.78	-14.53
TR81	1 103 750	431 677	672 073	1 024 879	456 040	568 839	-7.41	5.49	-16.67
Zonguldak	653 739	235 546	418 193	615 599	250 282	365 317	-6.01	6.07	-13.51
Karabük	244 177	152 469	91 708	225 102	157 756	67 346	-8.13	3.41	-30.87
Bartın	205 834	43 662	162 172	184 178	48 002	136 176	-11.11	9.47	-17.47
TR82	937 703	339 434	598 269	871 405	416 491	454 914	-7.33	20.45	-27.39
Kastamonu	423 206	148 861	274 345	375 476	174 020	201 456	-11.96	15.61	-30.87
Çankırı	249 344	104 132	145 212	270 355	141 186	129 169	8.09	30.43	-11.70
Sinop	265 153	86 441	178 712	225 574	101 285	124 289	-16.16	15.84	-36.31
TR83	2 847 870	1 252 976	1 594 894	2 999 460	1 545 534	1 453 926	5.18	20.98	-9.25
Samsun	1 161 207	527 362	633 845	1 209 137	635 254	573 883	4.04	18.61	-9.94
Tokat	718 738	308 999	409 739	828 027	401 762	426 265	14.15	26.24	3.95
Çorum	608 660	254 272	354 388	597 065	311 897	285 168	-1.92	20.42	-21.73
Amasya	359 265	162 343	196 922	365 231	196 621	168 610	1.65	19.15	-15.52

3.5 İBBS' ye göre il ve ilçe merkezi ve belde ve köy nüfusu ve yıllık nüfus artış hızı, 1990-2000 (devam)
Province and district center and village population and annual growth rate of population by SRE, 1990-2000 (continued)

İBBS - SRE	Nüfus - Population						Yıllık nüfus artış hızı Annual growth rate of population (‰)		
	1990			2000					
	Toplam Total	İl ve ilçe merkezi Province and district center	Belde ve köy Village	Toplam Total	İl ve ilçe merkezi Province and district center	Belde ve köy Village	Toplam Total	İl ve ilçe merkezi Province and district center	Belde ve köy Village
TR9 Doğu Karadeniz									
East Black Sea	2 852 806	1 162 757	1 690 049	3 131 546	1 545 914	1 585 632	9.32	28.47	-6.38
TR90	2 852 806	1 162 757	1 690 049	3 131 546	1 545 914	1 585 632	9.32	28.47	-6.38
Trabzon	795 849	331 321	464 528	975 137	478 954	496 183	20.31	36.84	6.59
Ordu	826 886	348 028	478 858	887 765	416 631	471 134	7.10	17.99	-1.63
Giresun	499 617	223 678	275 939	523 819	283 316	240 503	4.73	23.63	-13.74
Rize	348 776	134 082	214 694	365 938	205 245	160 693	4.80	42.56	-28.96
Artvin	212 833	66 097	146 736	191 934	84 198	107 736	-10.33	24.20	-30.89
Gümüşhane	168 845	59 551	109 294	186 953	77 570	109 383	10.18	26.43	0.08
TRA Kuzeydoğu Anadolu									
North East Anatolia	2 354 030	965 156	1 388 874	2 507 738	1 289 874	1 217 864	6.32	28.99	-13.14
TRA1	1 254 782	586 422	668 360	1 351 588	774 113	577 475	7.43	27.76	-14.61
Erzurum	848 201	400 983	447 218	937 389	560 551	376 838	10.00	33.49	-17.12
Erzincan	299 251	144 144	155 107	316 841	172 206	144 635	5.71	17.78	-6.99
Bayburt	107 330	41 295	66 035	97 358	41 356	56 002	-9.75	0.15	-16.48
TRA2	1 099 248	378 734	720 514	1 156 150	515 761	640 389	5.05	30.87	-11.79
Ağrı	437 093	158 758	278 335	528 744	252 309	276 435	19.03	46.31	-0.68
Kars	355 823	130 391	225 432	325 016	142 145	182 871	-9.05	8.63	-20.92
Iğdır	142 601	55 547	87 054	168 634	81 582	87 052	16.76	38.43	0.00
Ardahan	163 731	34 038	129 693	133 756	39 725	94 031	-20.22	15.45	-32.15
TRB Ortadoğu Anadolu									
Central East Anatolia	3 101 812	1 361 937	1 739 875	3 727 034	2 007 378	1 719 656	18.36	38.78	-1.17
TRB1	1 585 242	780 735	804 507	1 770 597	1 041 933	728 664	11.05	28.85	-9.90
Malatya	704 359	369 243	335 116	853 658	499 713	353 945	19.22	30.25	5.46
Elazığ	498 225	274 045	224 180	569 616	364 274	205 342	13.39	28.45	-8.77
Bingöl	249 074	86 648	162 426	253 739	123 470	130 269	1.86	35.40	-22.06
Tunceli	133 584	50 799	82 785	93 584	54 476	39 108	-35.58	6.99	-74.97
TRB2	1 516 570	581 202	935 368	1 956 437	965 445	990 992	25.46	50.74	5.78
Van	637 433	262 562	374 871	877 524	446 976	430 548	31.96	53.19	13.84
Muş	376 543	103 089	273 454	453 654	159 503	294 151	18.63	43.64	7.29
Bitlis	330 115	144 029	186 086	388 678	219 511	169 167	16.33	42.13	-9.53
Hakkari	172 479	71 522	100 957	236 581	139 455	97 126	31.59	66.76	-3.87
TRC Güneydoğu Anadolu									
South East Anatolia	5 157 160	2 873 801	2 283 359	6 608 619	4 143 136	2 465 483	24.79	36.57	7.67
TRC1	1 651 421	1 047 566	603 855	2 023 784	1 423 050	600 734	20.33	30.62	-0.52
Gaziantep	1 010 396	738 245	272 151	1 285 249	1 009 126	276 123	24.05	31.25	1.45
Adıyaman	510 827	222 102	288 725	623 811	338 939	284 872	19.98	42.26	-1.34
Kilis	130 198	87 219	42 979	114 724	74 985	39 739	-12.65	-15.11	-7.84
TRC2	2 097 902	1 147 054	950 848	2 806 130	1 659 821	1 146 309	29.08	36.94	18.69
Şanlıurfa	1 001 455	551 614	449 841	1 443 422	842 129	601 293	36.55	42.30	29.01
Diyarbakır	1 096 447	595 440	501 007	1 362 708	817 692	545 016	21.73	31.71	8.42
TRC3	1 407 837	679 181	728 656	1 778 705	1 060 265	718 440	23.38	44.53	-1.41
Mardin	558 275	249 032	309 243	705 098	391 249	313 849	23.34	45.16	1.48
Batman	344 121	194 664	149 457	456 734	304 166	152 568	28.30	44.62	2.06
Şırnak	262 006	125 264	136 742	353 197	211 328	141 869	29.86	52.28	3.68
Siirt	243 435	110 221	133 214	263 676	153 522	110 154	7.98	33.13	-19.00

Not: 1990 Genel Nüfus Sayımı sonuçları, 2000 Genel Nüfus Sayımı günündeki idari bölünüşe göre yeniden düzenlenmiştir.

Note: The results of 1990 Population Census were adjusted according to the administrative division on the day of 2000 Population Census.

3.6 Okuryazarlık ve cinsiyete göre nüfus, 1975-2000
Population by literacy and sex, 1975-2000
[6 ≥ yaş - age]

Okuryazarlık - Literacy	1975	1980	1985	1990	2000
Erkek - Males					
Okuma yazma bilmeyen - Illiterate	4 096 110	3 802 455	2 932 964	2 779 172	1 857 132
(%)	23.79	20.02	13.48	11.19	6.14
Okuma yazma bilen - Literate	13 118 658	15 188 078	18 824 697	22 066 860	28 384 266
(%)	76.21	79.98	86.52	88.81	93.86
Bilinmeyen - Unknown	41 645	8 568	43 193	10 496	4 047
Kadın - Females					
Okuma yazma bilmeyen - Illiterate	8 048 078	8 394 868	6 770 698	6 808 809	5 732 525
(%)	49.49	45.33	31.84	28.02	19.36
Okuma yazma bilen - Literate	8 212 708	10 123 133	14 497 065	17 488 623	23 875 115
(%)	50.51	54.67	68.16	71.98	80.64
Bilinmeyen - Unknown	13 406	6 521	43 720	9 150	6 158

Not. Oranlar hesaplanırken bilinmeyen kapsanmamıştır.

Note. Proportions are calculated by excluding unknown.

3.7 Yaş grubu, okuryazarlık ve cinsiyete göre nüfus, 2000
Population by age group, literacy and sex, 2000
[6 ≥ yaş - age]

Yaş grubu Age group	**Toplam** Total	**Okuma yazma bilmeyen** Illiterate	**Okuma yazma bilen** Literate	**Okul bitiren** Graduate	**Okul bitirmeyen** No school completed	**Mezuniyeti bilinmeyen** Education level unknown	**Okuma yazma durumu bilinmeyen** Literacy status unknown
Toplam - Total	59 859 243	7 589 657	52 259 381	39 359 807	12 886 331	13 243	10 205
Erkek - Males	30 245 445	1 857 132	28 384 266	21 869 477	6 512 324	2 465	4 047
6-11	4 204 473	495 113	3 709 360	-	3 709 360	-	-
12-24	9 265 262	184 525	9 080 145	7 159 477	1 920 066	602	592
25-29	2 976 430	64 474	2 911 660	2 866 469	44 943	248	296
30-34	2 552 370	64 222	2 487 887	2 443 546	44 131	210	261
35-39	2 453 579	70 721	2 382 571	2 334 542	47 782	247	287
40-44	2 083 531	73 624	2 009 606	1 958 506	50 913	187	301
45-49	1 710 757	78 991	1 631 528	1 569 675	61 665	188	238
50-54	1 356 391	93 108	1 263 102	1 180 731	82 252	119	181
55-59	1 016 254	112 099	904 034	803 214	100 722	98	121
60-64	864 299	143 499	720 670	604 701	115 865	104	130
65+	1 749 563	475 976	1 273 323	939 635	333 273	415	264
Bilinmeyen - Unknown	12 536	780	10 380	8 981	1 352	47	1 376
Kadın - Females	29 613 798	5 732 525	23 875 115	17 490 330	6 374 007	10 778	6 158
6-11	3 930 576	557 654	3 372 922	-	3 372 922	-	-
12-24	8 774 721	547 252	8 225 611	6 491 779	1 729 914	3 918	1 858
25-29	2 918 825	279 351	2 639 016	2 550 264	87 670	1 082	458
30-34	2 457 285	303 528	2 153 337	2 055 914	96 611	812	420
35-39	2 400 808	373 272	2 027 187	1 903 800	122 547	840	349
40-44	1 985 225	398 476	1 586 388	1 447 379	138 286	723	361
45-49	1 658 012	446 271	1 211 454	1 053 436	157 338	680	287
50-54	1 360 958	489 889	870 786	712 113	158 069	604	283
55-59	1 042 168	458 111	583 854	449 796	133 579	479	203
60-64	964 989	507 893	456 861	329 198	127 211	452	235
65+	2 109 386	1 369 037	739 706	489 603	248 944	1 159	643
Bilinmeyen - Unknown	10 845	1 791	7 993	7 048	916	29	1 061

3.8 Yaş grubu, medeni durum ve cinsiyete göre nüfus, 2000
Population by age group, marital status and sex, 2000
[12 ≥ yaş - age]

Yaş grubu Age group	**Toplam** Total	**Hiç evlenmedi** Never married	**Evli** Married	**Eşi öldü** Widowed	**Boşandı** Divorced	**Bilinmeyen** Unknown
Toplam - Total	51 724 194	17 622 459	31 239 631	2 276 932	566 339	18 833
Erkek - Males	26 040 972	10 000 679	15 493 363	332 116	203 755	11 059
12-14	2 147 330	2 140 850	6 480	-	-	-
15-19	3 691 218	3 611 395	78 187	317	1 034	285
20-24	3 426 714	2 711 372	706 636	1 016	7 190	500
25-29	2 976 430	964 710	1 986 540	2 437	21 325	1 418
30-34	2 552 370	276 271	2 242 178	3 786	28 859	1 276
35-39	2 453 579	119 914	2 296 347	4 945	31 330	1 043
40-44	2 083 531	62 912	1 983 143	6 804	29 800	872
45-49	1 710 757	37 247	1 637 963	9 436	25 227	884
50-54	1 356 391	22 600	1 298 460	14 980	19 451	900
55-59	1 016 254	14 897	966 063	21 595	13 018	681
60-64	864 299	11 620	806 910	35 181	9 926	662
65+	1 749 563	22 282	1 478 936	230 482	16 518	1 345
Bilinmeyen - Unknown	12 536	4 609	5 520	1 137	77	1 193
Kadın - Females	25 683 222	7 621 780	15 746 268	1 944 816	362 584	7 774
12-14	1 993 032	1 985 189	7 843	-	-	-
15-19	3 518 257	3 063 952	448 398	1 244	4 540	123
20-24	3 263 432	1 535 053	1 698 803	5 249	24 019	308
25-29	2 918 825	538 490	2 322 794	13 980	42 765	796
30-34	2 457 285	211 410	2 167 896	26 844	50 426	709
35-39	2 400 808	116 345	2 180 541	48 469	54 770	683
40-44	1 985 225	61 508	1 796 726	75 019	51 366	606
45-49	1 658 012	35 587	1 471 322	109 363	41 311	429
50-54	1 360 958	22 540	1 156 062	151 989	29 898	469
55-59	1 042 168	14 087	821 421	186 582	19 712	366
60-64	964 989	10 944	676 205	261 788	15 743	309
65+	2 109 386	24 910	993 209	1 062 844	27 948	475
Bilinmeyen - Unknown	10 845	1 765	5 048	1 445	86	2 501
Toplam - Total (%)		34.07	60.40	4.40	1.09	0.04
Erkek - Males		38.40	59.50	1.28	0.78	0.04
12-14		99.70	0.30	-	-	-
15-19		97.84	2.12	0.01	0.03	0.01
20-24		79.12	20.62	0.03	0.21	0.01
25-29		32.41	66.74	0.08	0.72	0.05
30-34		10.82	87.85	0.15	1.13	0.05
35-39		4.89	93.59	0.20	1.28	0.04
40-44		3.02	95.18	0.33	1.43	0.04
45-49		2.18	95.74	0.55	1.47	0.05
50-54		1.67	95.73	1.10	1.43	0.07
55-59		1.47	95.06	2.12	1.28	0.07
60-64		1.34	93.36	4.07	1.15	0.08
65+		1.27	84.53	13.17	0.94	0.08
Bilinmeyen - Unknown		36.77	44.03	9.07	0.61	9.52
Kadın - Females		29.68	61.31	7.57	1.41	0.03
12-14		99.61	0.39	-	-	-
15-19		87.09	12.74	0.04	0.13	0.00
20-24		47.04	52.06	0.16	0.74	0.01
25-29		18.45	79.58	0.48	1.47	0.03
30-34		8.60	88.22	1.09	2.05	0.03
35-39		4.85	90.83	2.02	2.28	0.03
40-44		3.10	90.50	3.78	2.59	0.03
45-49		2.15	88.74	6.60	2.49	0.03
50-54		1.66	84.94	11.17	2.20	0.03
55-59		1.35	78.82	17.90	1.89	0.04
60-64		1.13	70.07	27.13	1.63	0.03
65+		1.18	47.09	50.39	1.32	0.02
Bilinmeyen - Unknown		16.27	46.55	13.32	0.79	23.06

3.9 İBBS 'ye göre hanehalkı büyüklüğü ve hanehalkı sayısı, 2000
Number of households and size of households by SRE, 2000

İBBS - SRE	Toplam hanehalkı sayısı Total number of households	Toplam yerleşik nüfus Total resident population	Ortalama hanehalkı büyüklüğü Average size of households	Hanehalkı büyüklüğü - Size of household 1	2	3	4	5+
TR Türkiye - Turkey	15 070 093	67 809 048	4.50	803 120	2 097 823	2 578 281	3 534 911	6 055 958
TR1 İstanbul	2 550 607	9 822 210	3.85	161 860	403 314	553 816	693 998	737 619
TR10	2 550 607	9 822 210	3.85	161 860	403 314	553 816	693 998	737 619
İstanbul	2 550 607	9 822 210	3.85	161 860	403 314	553 816	693 998	737 619
TR2 Batı Marmara - West Marmara	800 031	2 844 363	3.56	64 614	162 189	177 677	216 457	179 094
TR21	348 973	1 304 850	3.74	22 266	62 144	77 928	97 014	89 621
Tekirdağ	159 569	604 689	3.79	9 040	27 527	35 674	45 392	41 936
Edirne	103 229	384 950	3.73	6 990	18 486	23 228	27 957	26 568
Kırklareli	86 175	315 211	3.66	6 236	16 131	19 026	23 665	21 117
TR22	451 058	1 539 513	3.41	42 348	100 045	99 749	119 443	89 473
Balıkesir	314 022	1 090 252	3.47	29 156	67 405	67 322	83 628	66 511
Çanakkale	137 036	449 261	3.28	13 192	32 640	32 427	35 815	22 962
TR3 Ege - Aegean	2 311 716	8 813 668	3.81	169 159	406 565	481 258	629 366	625 368
TR31	922 729	3 304 379	3.58	73 641	170 530	217 130	260 813	200 615
İzmir	922 729	3 304 379	3.58	73 641	170 530	217 130	260 813	200 615
TR32	665 966	2 447 793	3.68	52 500	124 841	140 011	185 336	163 278
Aydın	251 330	924 889	3.68	20 843	47 830	51 550	69 322	61 785
Denizli	223 089	858 676	3.85	14 674	37 873	44 996	62 110	63 436
Muğla	191 547	664 228	3.47	16 983	39 138	43 465	53 904	38 057
TR33	723 021	3 061 496	4.23	43 018	111 194	124 117	183 217	261 475
Manisa	323 491	1 246 050	3.85	21 661	55 213	65 478	90 250	90 889
Afyonkarahisar	164 452	819 414	4.98	8 251	19 813	19 573	33 441	83 374
Kütahya	152 276	660 756	4.34	8 017	22 518	23 866	37 338	60 537
Uşak	82 802	335 276	4.05	5 089	13 650	15 200	22 188	26 675
TR4 Doğu Marmara - East Marmara	1 407 936	5 677 462	4.03	79 522	218 399	270 798	375 503	463 714
TR41	785 454	3 012 452	3.84	49 995	133 090	162 911	219 043	220 415
Bursa	545 391	2 130 744	3.91	31 457	87 779	112 389	152 107	161 659
Eskişehir	190 284	696 215	3.66	14 483	35 557	40 967	53 827	45 450
Bilecik	49 779	185 493	3.73	4 055	9 754	9 555	13 109	13 306
TR42	622 482	2 665 010	4.28	29 527	85 309	107 887	156 460	243 299
Kocaeli	283 708	1 181 086	4.16	12 363	37 809	54 043	77 071	102 422
Sakarya	167 487	755 980	4.51	7 177	20 675	25 852	39 190	74 593
Düzce	65 720	299 837	4.56	2 796	8 118	9 660	14 845	30 301
Bolu	62 802	265 875	4.23	3 926	10 962	9 944	14 150	23 820
Yalova	42 765	162 232	3.79	3 265	7 745	8 388	11 204	12 163
TR5 Batı Anadolu - West Anatolia	1 520 632	6 347 467	4.17	83 341	217 756	280 252	397 549	541 734
TR51	1 018 371	3 887 844	3.82	64 142	160 623	215 779	293 659	284 168
Ankara	1 018 371	3 887 844	3.82	64 142	160 623	215 779	293 659	284 168
TR52	502 261	2 459 623	4.90	19 199	57 133	64 473	103 890	257 566
Konya	444 354	2 208 563	4.97	16 076	48 893	55 412	90 809	233 164
Karaman	57 907	251 060	4.34	3 123	8 240	9 061	13 081	24 402

3.9 İBBS 'ye göre hanehalkı büyüklüğü ve hanehalkı sayısı, 2000 (devam)
Number of households and size of households by SRE, 2000 (continued)

İBBS - SRE	Toplam hanehalkı sayısı Total number of households	Toplam yerleşik nüfus Total resident population	Ortalama hanehalkı büyüklüğü Average size of households	Hanehalkı büyüklüğü - Size of household 1	2	3	4	5+
TR6 Akdeniz - Mediterranean	1 870 351	8 602 188	4.60	81 529	224 865	296 546	439 561	827 850
TR61	563 476	2 266 271	4.02	34 581	89 473	109 446	152 657	177 319
Antalya	383 339	1 524 142	3.98	22 007	58 104	78 959	108 348	115 921
Isparta	109 015	483 502	4.44	6 656	16 480	16 911	25 452	43 516
Burdur	71 122	258 627	3.64	5 918	14 889	13 576	18 857	17 882
TR62	769 688	3 538 543	4.60	31 662	86 848	122 986	186 049	342 143
Adana	402 243	1 880 398	4.67	15 692	43 844	62 720	94 888	185 099
Mersin	367 445	1 658 145	4.51	15 970	43 004	60 266	91 161	157 044
TR63	537 187	2 797 374	5.21	15 286	48 544	64 114	100 855	308 388
Hatay	260 027	1 293 835	4.98	8 671	26 389	34 027	52 810	138 130
Kahramanmaraş	185 792	1 035 089	5.57	4 039	13 955	18 936	30 340	118 522
Osmaniye	91 368	468 450	5.13	2 576	8 200	11 151	17 705	51 736
TR7 Orta Anadolu - Central Anatolia	867 717	4 315 996	4.97	35 079	99 034	108 234	173 926	451 444
TR71	357 941	1 730 644	4.83	15 872	42 668	46 915	74 811	177 675
Kırıkkale	78 760	383 882	4.87	2 661	9 459	10 616	17 234	38 790
Aksaray	78 455	413 441	5.27	2 536	6 971	8 776	14 604	45 568
Niğde	74 911	356 185	4.75	4 473	9 254	10 136	15 220	35 828
Nevşehir	69 178	310 239	4.48	3 881	10 049	9 886	15 235	30 127
Kırşehir	56 637	266 897	4.71	2 321	6 935	7 501	12 518	27 362
TR72	509 776	2 585 352	5.07	19 207	56 366	61 319	99 115	273 769
Kayseri	236 030	1 095 693	4.64	9 185	27 360	33 622	55 082	110 781
Sivas	147 831	779 054	5.27	6 377	17 536	16 297	24 944	82 677
Yozgat	125 915	710 605	5.64	3 645	11 470	11 400	19 089	80 311
TR8 Batı Karadeniz - West Black Sea	1 074 677	5 132 487	4.78	54 029	150 275	148 839	219 756	501 778
TR81	247 291	1 099 199	4.44	11 844	34 969	39 980	58 584	101 914
Zonguldak	145 593	662 174	4.55	6 237	18 291	23 318	35 494	62 253
Karabük	58 413	234 123	4.01	3 393	10 518	10 484	14 532	19 486
Bartın	43 285	202 902	4.69	2 214	6 160	6 178	8 558	20 175
TR82	197 644	902 821	4.57	14 223	37 547	27 295	34 748	83 831
Kastamonu	91 673	398 253	4.34	7 029	17 997	13 279	16 371	36 997
Çankırı	51 123	263 393	5.15	3 167	8 512	6 152	8 689	24 603
Sinop	54 848	241 175	4.40	4 027	11 038	7 864	9 688	22 231
TR83	629 742	3 130 467	4.97	27 962	77 759	81 564	126 424	316 033
Samsun	265 702	1 279 064	4.81	11 368	32 109	37 497	57 391	127 337
Tokat	147 277	852 132	5.79	4 619	13 343	14 096	23 222	91 997
Çorum	135 438	631 993	4.67	7 488	20 205	18 575	28 084	61 086
Amasya	81 325	367 278	4.52	4 487	12 102	11 396	17 727	35 613
TR9 Doğu Karadeniz - East Black Sea	639 847	3 272 382	5.11	26 844	76 788	75 548	114 551	346 116
TR90	639 847	3 272 382	5.11	26 844	76 788	75 548	114 551	346 116
Trabzon	192 851	1 009 041	5.23	7 015	20 523	22 258	34 115	108 940
Ordu	175 998	922 222	5.24	6 388	20 465	20 365	32 315	96 465
Giresun	114 269	551 150	4.82	6 137	16 495	14 393	20 199	57 045
Rize	75 484	389 357	5.16	3 349	8 316	8 985	13 694	41 140
Artvin	46 210	210 032	4.55	2 324	6 953	6 332	9 425	21 176
Gümüşhane	35 035	190 580	5.44	1 631	4 036	3 215	4 803	21 350

3.9 İBBS'ye göre hanehalkı büyüklüğü ve hanehalkı sayısı, 2000 (devam)
Number of households and size of households by SRE, 2000 (continued)

İBBS - SRE	Toplam hanehalkı sayısı Total number of households	Toplam yerleşik nüfus Total resident population	Ortalama hanehalkı büyüklüğü Average size of households	Hanehalkı büyüklüğü - Size of household 1	2	3	4	5+
TRA Kuzeydoğu Anadolu								
North East Anatolia	421 041	2 528 896	6.01	11 025	33 080	40 297	60 895	275 744
TRA1	242 115	1 342 681	5.55	7 871	22 695	25 489	38 096	147 964
Erzurum	163 147	934 266	5.73	4 476	13 583	16 668	25 127	103 293
Erzincan	61 028	307 734	5.04	2 824	7 332	7 209	10 519	33 144
Bayburt	17 940	100 681	5.61	571	1 780	1 612	2 450	11 527
TRA2	178 926	1 186 215	6.63	3 154	10 385	14 808	22 799	127 780
Ağrı	70 475	538 272	7.64	784	2 640	4 292	6 520	56 239
Kars	55 506	333 054	6.00	1 051	3 581	5 342	8 685	36 847
Iğdır	28 167	173 554	6.16	630	1 924	2 770	4 076	18 767
Ardahan	24 778	141 335	5.70	689	2 240	2 404	3 518	15 927
TRB Ortadoğu Anadolu								
Central East Anatolia	586 003	3 771 153	6.44	13 755	40 030	54 961	83 656	393 601
TRB1	335 117	1 822 052	5.44	10 847	30 234	38 787	59 610	195 639
Malatya	163 718	884 118	5.40	5 153	14 514	18 689	29 734	95 628
Elazığ	112 463	586 361	5.21	3 915	11 038	13 834	21 565	62 111
Bingöl	39 870	257 158	6.45	720	2 212	3 541	5 013	28 384
Tunceli	19 066	94 415	4.95	1 059	2 470	2 723	3 298	9 516
TRB2	250 886	1 949 101	7.77	2 908	9 796	16 174	24 046	197 962
Van	118 514	892 072	7.53	1 425	4 880	8 183	12 675	91 351
Muş	55 926	458 256	8.19	602	1 923	3 181	4 572	45 648
Bitlis	49 046	381 983	7.79	546	1 924	2 889	4 326	39 361
Hakkari	27 400	216 790	7.91	335	1 069	1 921	2 473	21 602
TRC Güneydoğu Anadolu								
South East Anatolia	1 019 535	6 680 776	6.55	22 363	65 528	90 055	129 693	711 896
TRC1	375 545	2 067 821	5.51	10 523	31 735	41 938	62 333	229 016
Gaziantep	248 213	1 298 806	5.23	7 369	22 746	30 482	45 121	142 495
Adıyaman	104 577	654 178	6.26	2 026	6 312	8 721	13 445	74 073
Kilis	22 755	114 837	5.05	1 128	2 677	2 735	3 767	12 448
TRC2	415 254	2 841 655	6.84	7 905	22 737	32 710	46 828	305 074
Şanlıurfa	210 046	1 455 261	6.93	3 933	11 073	15 259	22 429	157 352
Diyarbakır	205 208	1 386 394	6.76	3 972	11 664	17 451	24 399	147 722
TRC3	228 736	1 771 300	7.74	3 935	11 056	15 407	20 532	177 806
Mardin	92 440	713 874	7.72	1 748	4 568	6 238	8 356	71 530
Batman	61 550	467 799	7.60	948	2 881	4 235	5 689	47 797
Şırnak	39 873	328 833	8.25	549	1 695	2 383	3 075	32 171
Siirt	34 873	260 794	7.48	690	1 912	2 551	3 412	26 308

3.10 Cinsiyete göre il ve ilçe merkezi ve belde ve köy nüfusu, 2007-2008
Province and district center and village population by sex, 2007-2008

	31.12.2007	31.12.2008
Toplam - Total	70 586 256	71 517 100
Erkek - Males	35 376 533	35 901 154
Kadın - Females	35 209 723	35 615 946
İl ve ilçe merkezi - Province and district center		
Erkek - Males	24 928 985	26 946 806
Kadın - Females	24 818 874	26 664 917
Belde ve köy - Village		
Erkek - Males	10 447 548	8 954 348
Kadın - Females	10 390 849	8 951 029
Nüfus yoğunluğu - Population density	92	93

Kaynak: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi 2007 ve 2008 Nüfus Sayımı sonuçları

Source: Results of 2007 and 2008 Population Census of Addressed Based Population Registration System

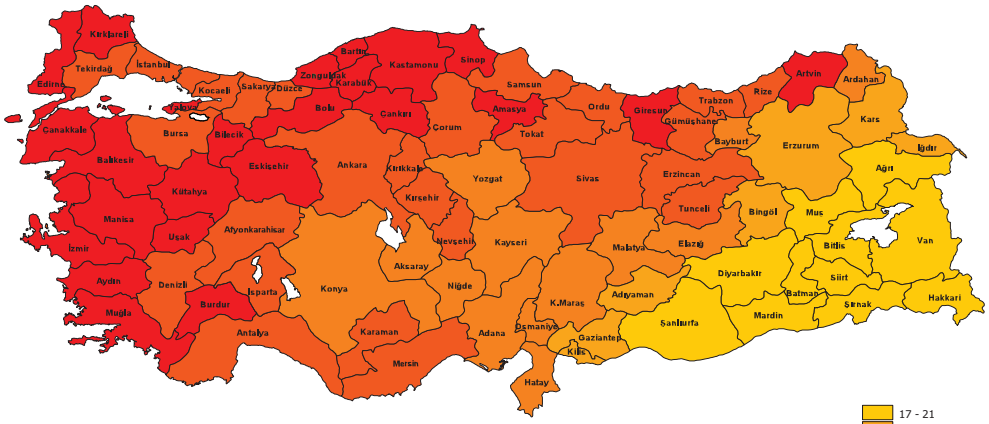
3.11 Ortanca yaş ve yaş bağımlılık oranı, 2007-2008
Median age and age dependency ratio, 2007-2008

	31.12.2007	31.12.2008
Toplam nüfus - Total population	70 586 256	71 517 100
Ortanca yaş - Median age	28.27	28.47
0-14	18 642 391	18 788 587
15-64	46 943 690	47 835 090
65+	5 000 175	4 893 423
Toplam yaş bağımlılık oranı - Total age dependency ratio	50.36	49.51
Yaşlı bağımlılık oranı (65+) - Elderly dependency ratio (65+)	10.65	10.23
Genç bağımlılık oranı (0-14) - Youth dependency ratio (0-14)	39.71	39.28

Kaynak: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi 2007 ve 2008 Nüfus Sayımı sonuçları

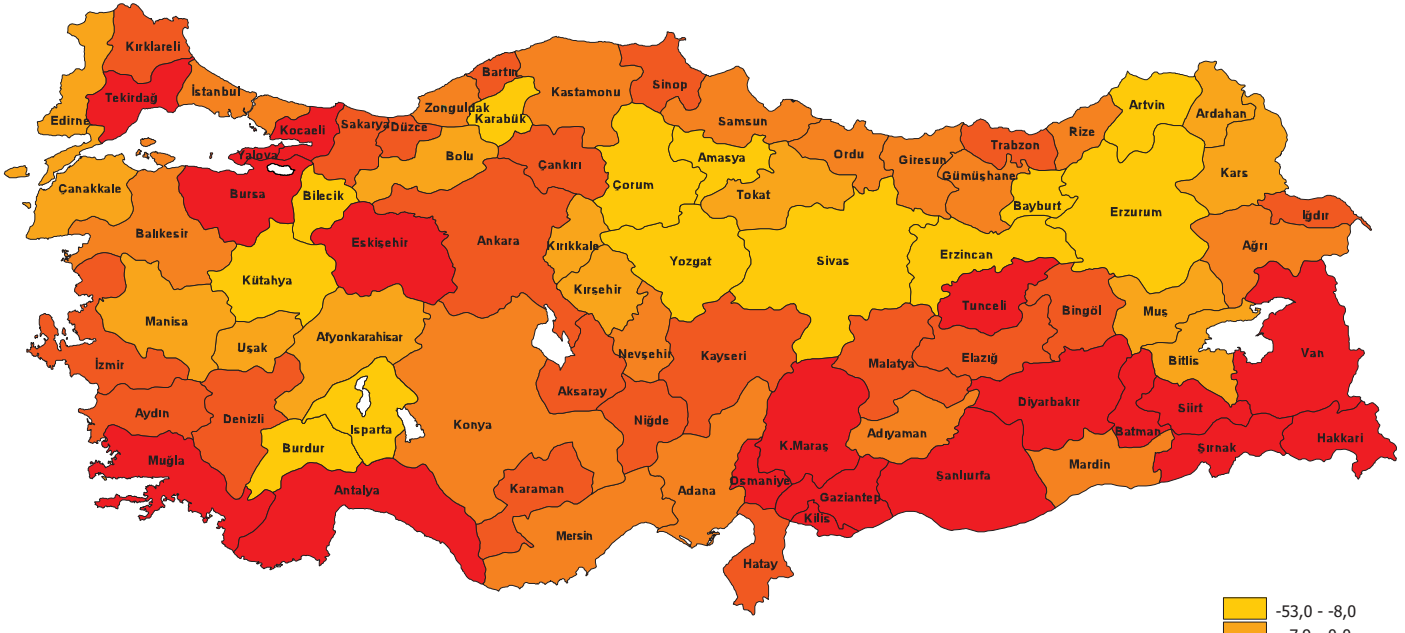
Source: Results of 2007 and 2008 Population Census of Addressed Based Population Registration System

Ortanca yaş - Median age

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi 2008 Nüfus Sayımı sonuçlarına göre hazırlanmıştır.
Prepared according to the results of Address Based Population Registration System 2008 Population Census.

Yıllık nüfus artış hızı (‰) - Annual growth rate of population (‰)

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi 2008 Nüfus Sayımı sonuçlarına göre hazırlanmıştır.
Prepared according to the results of Address Based Population Registration System 2008 Population Census.

3.12 İBBS'ye göre yıllık nüfus artış hızı, 2007-2008
Annual growth rate of population by SRE, 2007-2008

İBBS - SRE	**2007** **Toplam nüfus** Total population	**2008** **Toplam nüfus** Total population	**Yıllık nüfus artış hızı (‰)** Annual growth rate of population (‰)
TR Türkiye - Turkey	70 586 256	71 517 100	13.10
TR1 İstanbul	12 573 836	12 697 164	9.76
TR10	12 573 836	12 697 164	9.76
İstanbul	12 573 836	12 697 164	9.76
TR2 Batı Marmara			
West Marmara	3 052 555	3 107 425	17.82
TR21	1 458 114	1 502 358	29.89
Tekirdağ	728 396	770 772	56.55
Edirne	396 462	394 644	-4.60
Kırklareli	333 256	336 942	11.00
TR22	1 594 441	1 605 067	6.64
Balıkesir	1 118 313	1 130 276	10.64
Çanakkale	476 128	474 791	-2.81
TR3 Ege - Aegean	9 299 322	9 384 848	9.15
TR31	3 739 353	3 795 978	15.03
İzmir	3 739 353	3 795 978	15.03
TR32	2 620 452	2 674 760	20.51
Aydın	946 971	965 500	19.38
Denizli	907 325	917 836	11.52
Muğla	766 156	791 424	32.45
TR33	2 939 517	2 914 110	-8.68
Manisa	1 319 920	1 316 750	-2.40
Afyonkarahisar	701 572	697 365	-6.01
Kütahya	583 910	565 884	-31.36
Uşak	334 115	334 111	-0.01
TR4 Doğu Marmara			
East Marmara	6 417 153	6 579 426	24.97
TR41	3 368 502	3 442 871	21.84
Bursa	2 439 876	2 507 963	27.52
Eskişehir	724 849	741 739	23.03
Bilecik	203 777	193 169	-53.46
TR42	3 048 651	3 136 555	28.43
Kocaeli	1 437 926	1 490 358	35.81
Sakarya	835 222	851 292	19.06
Düzce	323 328	328 611	16.21
Bolu	270 417	268 882	-5.69
Yalova	181 758	197 412	82.62
TR5 Batı Anadolu			
West Anatolia	6 651 887	6 748 952	14.49
TR51	4 466 756	4 548 939	18.23
Ankara	4 466 756	4 548 939	18.23
TR52	2 185 131	2 200 013	6.79
Konya	1 959 082	1 969 868	5.49
Karaman	226 049	230 145	17.96

3.12 İBBS'ye göre yıllık nüfus artış hızı, 2007-2008 (devam)
Annual growth rate of population by SRE, 2007-2008 (continued)

İBBS - SRE	**2007 Toplam nüfus** Total population	**2008 Toplam nüfus** Total population	**Yıllık nüfus artış hızı (‰)** Annual growth rate of population (‰)
TR6 Akdeniz - Mediterranean	8 906 427	9 050 691	16.07
TR61	2 460 321	2 514 175	21.65
Antalya	1 789 295	1 859 275	38.36
Isparta	419 845	407 463	-29.94
Burdur	251 181	247 437	-15.02
TR62	3 602 588	3 629 227	7.37
Adana	2 006 650	2 026 319	9.82
Mersin	1 595 938	1 602 908	4.36
TR63	2 843 518	2 907 289	22.18
Hatay	1 386 224	1 413 287	19.33
Kahramanmaraş	1 004 414	1 029 298	25.14
Osmaniye	452 880	464 704	24.01
TR7 Orta Anadolu			
Central Anatolia	3 776 927	3 792 508	4.12
TR71	1 481 248	1 492 804	7.77
Kırıkkale	280 234	279 325	-3.25
Aksaray	366 109	370 598	12.19
Niğde	331 677	338 447	20.21
Nevşehir	280 058	281 699	5.84
Kırşehir	223 170	222 735	-1.95
TR72	2 295 679	2 299 704	1.75
Kayseri	1 165 088	1 184 386	16.43
Sivas	638 464	631 112	-10.84
Yozgat	492 127	484 206	-16.23
TR8 Batı Karadeniz			
West Black Sea	4 477 457	4 478 029	0.13
TR81	1 016 484	1 020 767	4.20
Zonguldak	615 890	619 151	5.28
Karabük	218 463	216 248	-10.19
Bartın	182 131	185 368	17.62
TR82	732 790	737 308	6.15
Kastamonu	360 366	360 424	0.16
Çankırı	174 012	176 093	11.89
Sinop	198 412	200 791	11.92
TR83	2 728 183	2 719 954	-3.02
Samsun	1 228 959	1 233 677	4.09
Tokat	620 722	617 158	-6.52
Çorum	549 828	545 444	-8.01
Amasya	328 674	323 675	-16.28
TR9 Doğu Karadeniz			
East Black Sea	2 488 652	2 507 387	7.50
TR90	2 488 652	2 507 387	7.50
Trabzon	740 569	748 982	11.30
Ordu	715 409	719 278	5.39
Giresun	417 505	421 766	10.15
Rize	316 252	319 410	9.94
Artvin	168 092	166 584	-9.01
Gümüşhane	130 825	131 367	4.13

3.12 İBBS'ye göre yıllık nüfus artış hızı, 2007-2008 (devam)
Annual growth rate of population by SRE, 2007-2008 (continued)

İBBS - SRE	**2007 Toplam nüfus** Total population	**2008 Toplam nüfus** Total population	**Yıllık nüfus artış hızı (‰)** Annual growth rate of population (‰)
TRA Kuzeydoğu Anadolu			
North East Anatolia	2 212 759	2 201 862	-4.94
TRA1	1 075 088	1 061 287	-12.92
Erzurum	784 941	774 967	-12.79
Erzincan	213 538	210 645	-13.64
Bayburt	76 609	75 675	-12.27
TRA2	1 137 671	1 140 575	2.55
Ağrı	530 879	532 180	2.45
Kars	312 205	312 128	-0.25
Iğdır	181 866	184 025	11.80
Ardahan	112 721	112 242	-4.26
TRB Ortadoğu Anadolu			
Central East Anatolia	3 558 432	3 618 056	16.62
TRB1	1 598 897	1 623 891	15.51
Malatya	722 065	733 789	16.11
Elazığ	541 258	547 562	11.58
Bingöl	251 552	256 091	17.88
Tunceli	84 022	86 449	28.48
TRB2	1 959 535	1 994 165	17.52
Van	979 671	1 004 369	24.90
Muş	405 509	404 309	-2.96
Bitlis	327 886	326 897	-3.02
Hakkari	246 469	258 590	48.01
TRC Güneydoğu Anadolu			
South East Anatolia	7 170 849	7 350 752	24.78
TRC1	2 261 242	2 318 281	24.91
Gaziantep	1 560 023	1 612 223	32.91
Adıyaman	582 762	585 067	3.95
Kilis	118 457	120 991	21.17
TRC2	2 983 813	3 067 052	27.51
Şanlıurfa	1 523 099	1 574 224	33.02
Diyarbakır	1 460 714	1 492 828	21.75
TRC3	1 925 794	1 965 419	20.37
Mardin	745 778	750 697	6.57
Batman	472 487	485 616	27.41
Şırnak	416 001	429 287	31.44
Siirt	291 528	299 819	28.04

Kaynak: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi 2008 Nüfus Sayımı sonuçları

Source: Results of 2008 Population Census of Addressed Based Population Registration System

Nüfus yoğunluğu (km² ye düşen kişi sayısı)
Population density (person per square km)

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi 2008 Nüfus Sayımı sonuçlarına göre hazırlanmıştır.
Prepared according to the results of Address Based Population Registration System 2008 Population Census.

3.13 İBBS'ye ve cinsiyete göre il ve ilçe merkezi ve belde ve köy nüfusu ve nüfus yoğunluğu, 31.12.2008
Province and district center-village population by SRE and sex, and population density, 31.12.2008

İBBS - SRE	Toplam - Total			İl ve ilçe merkezi Province and district center		Belde ve köy Village		Nüfus yoğunluğu Population density
	Toplam Total	Erkek Males	Kadın Females	Erkek Males	Kadın Females	Erkek Males	Kadın Females	
TR Türkiye - Turkey	71 517 100	35 901 154	35 615 946	26 946 806	26 664 917	8 954 348	8 951 029	93
TR1 İstanbul	12 697 164	6 386 772	6 310 392	6 321 264	6 247 777	65 508	62 615	2 444
TR10	12 697 164	6 386 772	6 310 392	6 321 264	6 247 777	65 508	62 615	2 444
İstanbul	12 697 164	6 386 772	6 310 392	6 321 264	6 247 777	65 508	62 615	2 444
TR2 Batı Marmara								
West Marmara	3 107 425	1 582 341	1 525 084	979 733	932 138	602 608	592 946	72
TR21	1 502 358	775 695	726 663	521 439	480 225	254 256	246 438	80
Tekirdağ	770 772	398 898	371 874	271 022	250 532	127 876	121 342	122
Edirne	394 644	202 714	191 930	136 254	125 785	66 460	66 145	65
Kırklareli	336 942	174 083	162 859	114 163	103 908	59 920	58 951	54
TR22	1 605 067	806 646	798 421	458 294	451 913	348 352	346 508	66
Balıkesir	1 130 276	564 175	566 101	330 938	331 261	233 237	234 840	79
Çanakkale	474 791	242 471	232 320	127 356	120 652	115 115	111 668	48
TR3 Ege - Aegean	9 384 848	4 691 918	4 692 930	3 360 794	3 360 154	1 331 124	1 332 776	105
TR31	3 795 978	1 897 792	1 898 186	1 724 245	1 726 292	173 547	171 894	316
İzmir	3 795 978	1 897 792	1 898 186	1 724 245	1 726 292	173 547	171 894	316
TR32	2 674 760	1 346 300	1 328 460	757 697	748 322	588 603	580 138	83
Aydın	965 500	482 434	483 066	277 827	278 873	204 607	204 193	123
Denizli	917 836	458 787	459 049	310 761	309 432	148 026	149 617	79
Muğla	791 424	405 079	386 345	169 109	160 017	235 970	226 328	62
TR33	2 914 110	1 447 826	1 466 284	878 852	885 540	568 974	580 744	65
Manisa	1 316 750	656 051	660 699	421 187	422 812	234 864	237 887	101
Afyonkarahisar	697 365	345 899	351 466	176 460	179 293	169 439	172 173	49
Kütahya	565 884	280 370	285 514	173 276	173 797	107 094	111 717	47
Uşak	334 111	165 506	168 605	107 929	109 638	57 577	58 967	63
TR4 Doğu Marmara								
East Marmara	6 579 426	3 298 475	3 280 951	2 758 926	2 737 174	539 549	543 777	135
TR41	3 442 871	1 719 268	1 723 603	1 498 149	1 498 065	221 119	225 538	121
Bursa	2 507 963	1 253 151	1 254 812	1 103 185	1 101 689	149 966	153 123	241
Eskişehir	741 739	368 486	373 253	324 629	329 034	43 857	44 219	54
Bilecik	193 169	97 631	95 538	70 335	67 342	27 296	28 196	45
TR42	3 136 555	1 579 207	1 557 348	1 260 777	1 239 109	318 430	318 239	155
Kocaeli	1 490 358	756 092	734 266	706 671	686 062	49 421	48 204	413
Sakarya	851 292	426 366	424 926	311 771	310 275	114 595	114 651	176
Düzce	328 611	163 656	164 955	91 350	92 672	72 306	72 283	128
Bolu	268 882	134 056	134 826	85 347	84 139	48 709	50 687	32
Yalova	197 412	99 037	98 375	65 638	65 961	33 399	32 414	233
TR5 Batı Anadolu								
West Anatolia	6 748 952	3 356 709	3 392 243	2 974 170	2 997 086	382 539	395 157	93
TR51	4 548 939	2 267 779	2 281 160	2 192 094	2 203 794	75 685	77 366	186
Ankara	4 548 939	2 267 779	2 281 160	2 192 094	2 203 794	75 685	77 366	186
TR52	2 200 013	1 088 930	1 111 083	782 076	793 292	306 854	317 791	46
Konya	1 969 868	974 700	995 168	706 893	716 653	267 807	278 515	51
Karaman	230 145	114 230	115 915	75 183	76 639	39 047	39 276	26

3.13 İBBS'ye ve cinsiyete göre il ve ilçe merkezi ve belde ve köy nüfusu ve nüfus yoğunluğu, 31.12.2008 (devam)
Province and district center-village population by SRE and sex, and population density, 31.12.2008 (continued)

İBBS - SRE	**Toplam** - Total			**İl ve ilçe merkezi** Province and district center		**Belde ve köy** Village		**Nüfus yoğunluğu** Population density
	Toplam Total	**Erkek** Males	**Kadın** Females	**Erkek** Males	**Kadın** Females	**Erkek** Males	**Kadın** Females	
TR6 Akdeniz - Mediterranean	9 050 691	4 536 659	4 514 032	3 144 276	3 147 566	1 392 383	1 366 466	102
TR61	2 514 175	1 268 322	1 245 853	847 867	836 337	420 455	409 516	70
Antalya	1 859 275	942 262	917 013	641 778	632 162	300 484	284 851	90
Isparta	407 463	204 080	203 383	133 840	131 015	70 240	72 368	49
Burdur	247 437	121 980	125 457	72 249	73 160	49 731	52 297	36
TR62	3 629 227	1 805 912	1 823 315	1 486 504	1 506 278	319 408	317 037	123
Adana	2 026 319	1 009 001	1 017 318	877 021	886 330	131 980	130 988	146
Mersin	1 602 908	796 911	805 997	609 483	619 948	187 428	186 049	104
TR63	2 907 289	1 462 425	1 444 864	809 905	804 951	652 520	639 913	125
Hatay	1 413 287	708 579	704 708	341 143	342 848	367 436	361 860	242
Kahramanmaraş	1 029 298	521 728	507 570	302 697	295 774	219 031	211 796	72
Osmaniye	464 704	232 118	232 586	166 065	166 329	66 053	66 257	149
TR7 Orta Anadolu								
Central Anatolia	3 792 508	1 896 743	1 895 765	1 284 517	1 280 637	612 226	615 128	42
TR71	1 492 804	742 602	750 202	443 752	447 545	298 850	302 657	48
Kırıkkale	279 325	139 909	139 416	115 215	115 139	24 694	24 277	62
Aksaray	370 598	183 953	186 645	106 226	107 062	77 727	79 583	49
Niğde	338 447	169 377	169 070	76 317	75 607	93 060	93 463	46
Nevşehir	281 699	139 025	142 674	72 025	74 324	67 000	68 350	52
Kırşehir	222 735	110 338	112 397	73 969	75 413	36 369	36 984	35
TR72	2 299 704	1 154 141	1 145 563	840 765	833 092	313 376	312 471	39
Kayseri	1 184 386	595 275	589 111	503 356	498 093	91 919	91 018	69
Sivas	631 112	316 848	314 264	203 590	202 179	113 258	112 085	22
Yozgat	484 206	242 018	242 188	133 819	132 820	108 199	109 368	34
TR8 Batı Karadeniz								
West Black Sea	4 478 029	2 211 676	2 266 353	1 264 782	1 294 753	946 894	971 600	61
TR81	1 020 767	502 224	518 543	245 989	251 616	256 235	266 927	108
Zonguldak	619 151	304 997	314 154	135 881	138 623	169 116	175 531	187
Karabük	216 248	106 808	109 440	80 788	82 577	26 020	26 863	53
Bartın	185 368	90 419	94 949	29 320	30 416	61 099	64 533	89
TR82	737 308	363 707	373 601	194 234	198 326	169 473	175 275	28
Kastamonu	360 424	176 832	183 592	90 556	93 672	86 276	89 920	27
Çankırı	176 093	87 914	88 179	53 871	53 078	34 043	35 101	24
Sinop	200 791	98 961	101 830	49 807	51 576	49 154	50 254	35
TR83	2 719 954	1 345 745	1 374 209	824 559	844 811	521 186	529 398	72
Samsun	1 233 677	607 501	626 176	381 378	395 007	226 123	231 169	136
Tokat	617 158	306 757	310 401	171 646	174 412	135 111	135 989	62
Çorum	545 444	270 107	275 337	170 682	174 670	99 425	100 667	43
Amasya	323 675	161 380	162 295	100 853	100 722	60 527	61 573	57
TR9 Doğu Karadeniz								
East Black Sea	2 507 387	1 245 070	1 262 317	670 518	677 231	574 552	585 086	71
TR90	2 507 387	1 245 070	1 262 317	670 518	677 231	574 552	585 086	71
Trabzon	748 982	370 217	378 765	194 630	196 167	175 587	182 598	161
Ordu	719 278	358 910	360 368	190 654	193 412	168 256	166 956	121
Giresun	421 766	209 058	212 708	116 804	118 843	92 254	93 865	62
Rize	319 410	157 650	161 760	93 921	95 783	63 729	65 977	81
Artvin	166 584	83 486	83 098	45 113	44 501	38 373	38 597	23
Gümüşhane	131 367	65 749	65 618	29 396	28 525	36 353	37 093	20

3.13 İBBS'ye ve cinsiyete göre il ve ilçe merkezi ve belde ve köy nüfusu ve nüfus yoğunluğu, 31.12.2008 (devam)
Province and district center-village population by SRE and sex, and population density, 31.12.2008 (continued)

İBBS - SRE	Toplam - Total			İl ve ilçe merkezi Province and district center		Belde ve köy Village		Nüfus yoğunluğu Population density
	Toplam Total	Erkek Males	Kadın Females	Erkek Males	Kadın Females	Erkek Males	Kadın Females	
TRA Kuzeydoğu Anadolu								
North East Anatolia	2 201 862	1 131 800	1 070 062	605 042	557 456	526 758	512 606	31
TRA1	1 061 287	537 746	523 541	325 091	310 159	212 655	213 382	26
Erzurum	774 967	391 588	383 379	246 732	238 375	144 856	145 004	31
Erzincan	210 645	107 415	103 230	58 775	54 456	48 640	48 774	18
Bayburt	75 675	38 743	36 932	19 584	17 328	19 159	19 604	20
TRA2	1 140 575	594 054	546 521	279 951	247 297	314 103	299 224	38
Ağrı	532 180	276 508	255 672	139 932	125 782	136 576	129 890	46
Kars	312 128	163 678	148 450	70 529	60 096	93 149	88 354	31
Iğdır	184 025	95 195	88 830	49 290	45 117	45 905	43 713	51
Ardahan	112 242	58 673	53 569	20 200	16 302	38 473	37 267	23
TRB Ortadoğu Anadolu								
Central East Anatolia	3 618 056	1 849 561	1 768 495	1 051 260	982 745	798 301	785 750	47
TRB1	1 623 891	818 777	805 114	543 150	526 236	275 627	278 878	45
Malatya	733 789	366 759	367 030	245 857	246 554	120 902	120 476	62
Elazığ	547 562	271 330	276 232	191 364	192 670	79 966	83 562	65
Bingöl	256 091	130 979	125 112	71 880	65 406	59 099	59 706	31
Tunceli	86 449	49 709	36 740	34 049	21 606	15 660	15 134	12
TRB2	1 994 165	1 030 784	963 381	508 110	456 509	522 674	506 872	48
Van	1 004 369	516 525	487 844	267 120	247 361	249 405	240 483	52
Muş	404 309	207 270	197 039	71 921	66 168	135 349	130 871	50
Bitlis	326 897	168 495	158 402	88 637	80 187	79 858	78 215	47
Hakkari	258 590	138 494	120 096	80 432	62 793	58 062	57 303	36
TRC Güneydoğu Anadolu								
South East Anatolia	7 350 752	3 713 430	3 637 322	2 531 524	2 450 200	1 181 906	1 187 122	98
TRC1	2 318 281	1 162 215	1 156 066	916 500	906 498	245 715	249 568	152
Gaziantep	1 612 223	810 768	801 455	710 572	699 714	100 196	101 741	236
Adıyaman	585 067	291 660	293 407	164 986	164 979	126 674	128 428	83
Kilis	120 991	59 787	61 204	40 942	41 805	18 845	19 399	85
TRC2	3 067 052	1 545 775	1 521 277	981 833	955 607	563 942	565 670	91
Şanlıurfa	1 574 224	788 278	785 946	445 429	440 500	342 849	345 446	84
Diyarbakır	1 492 828	757 497	735 331	536 404	515 107	221 093	220 224	99
TRC3	1 965 419	1 005 440	959 979	633 191	588 095	372 249	371 884	75
Mardin	750 697	378 451	372 246	215 194	207 343	163 257	164 903	85
Batman	485 616	244 981	240 635	176 511	172 534	68 470	68 101	104
Şırnak	429 287	226 261	203 026	146 641	124 103	79 620	78 923	60
Siirt	299 819	155 747	144 072	94 845	84 115	60 902	59 957	55

Kaynak: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi 2008 Nüfus Sayımı sonuçları

Source: Results of 2008 Population Census of Addressed Based Population Registration System

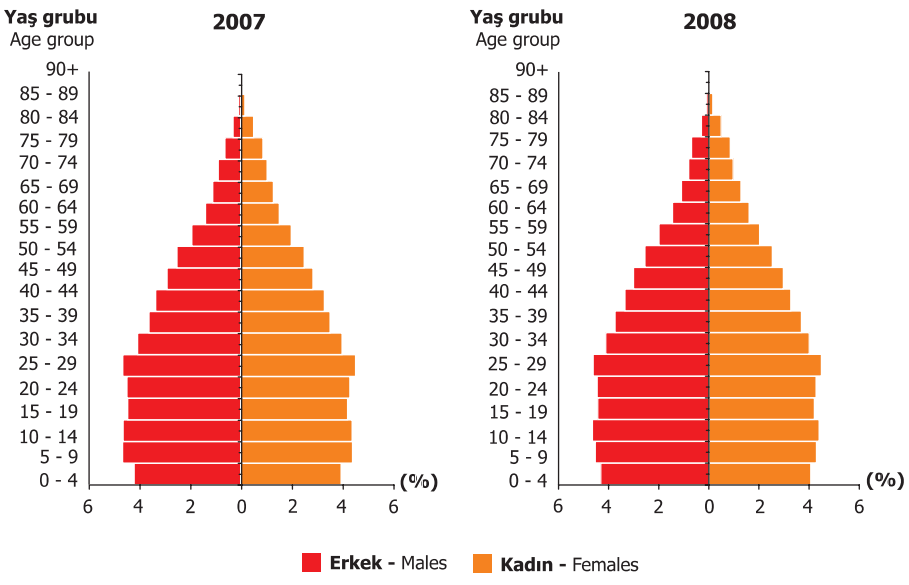
3.14 Yaş grubu ve cinsiyete göre il ve ilçe merkezi ve belde ve köy nüfusu, 31.12.2008
Province and district center and village population by age group and sex, 31.12.2008

Yaş grubu Age group	**Toplam** - Total			**İl ve ilçe merkezi** Province and district center		**Belde ve köy** Village	
	Toplam Total	**Erkek** Males	**Kadın** Females	**Erkek** Males	**Kadın** Females	**Erkek** Males	**Kadın** Females
Toplam - Total	71 517 100	35 901 154	35 615 946	26 946 806	26 664 917	8 954 348	8 951 029
0 - 4	5 998 258	3 082 338	2 915 920	2 288 151	2 164 260	794 187	751 660
5 - 9	6 318 132	3 242 581	3 075 551	2 373 739	2 249 587	868 842	825 964
10 - 14	6 472 197	3 322 041	3 150 156	2 430 211	2 298 804	891 830	851 352
15 - 19	6 185 104	3 171 917	3 013 187	2 337 046	2 216 835	834 871	796 352
20 - 24	6 256 558	3 187 625	3 068 933	2 516 286	2 382 377	671 339	686 556
25 - 29	6 518 837	3 300 291	3 218 546	2 586 067	2 572 976	714 224	645 570
30 - 34	5 810 107	2 939 518	2 870 589	2 343 709	2 299 219	595 809	571 370
35 - 39	5 330 484	2 680 941	2 649 543	2 109 154	2 087 844	571 787	561 699
40 - 44	4 740 250	2 397 706	2 342 544	1 858 712	1 823 146	538 994	519 398
45 - 49	4 284 175	2 153 427	2 130 748	1 654 956	1 631 185	498 471	499 563
50 - 54	3 643 173	1 824 582	1 818 591	1 377 753	1 356 119	446 829	462 472
55 - 59	2 878 104	1 423 445	1 454 659	1 037 762	1 040 933	385 683	413 726
60 - 64	2 188 298	1 035 261	1 153 037	717 850	787 193	317 411	365 844
65 - 69	1 701 384	783 680	917 704	507 705	597 443	275 975	320 261
70 - 74	1 274 681	575 433	699 248	352 245	442 788	223 188	256 460
75 - 79	1 110 782	492 226	618 556	283 384	381 178	208 842	237 378
80 - 84	571 179	213 336	357 843	126 312	227 317	87 024	130 526
85 - 89	175 221	59 076	116 145	36 071	76 486	23 005	39 659
90+	60 176	15 730	44 446	9 693	29 227	6 037	15 219

Kaynak: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi 2008 Nüfus Sayımı sonuçları

Source: Results of 2008 Population Census of Addressed Based Population Registration System

ADNKS - ABPRS

3.15 İBBS'ye göre ortanca yaş, yaş grubuna göre nüfus ve yaş bağımlılık oranı, 31.12.2008
Median age, population by age group and age dependency ratio by SRE, 31.12.2008

İBBS - SRE	**Toplam nüfus** Total population	**Ortanca yaş** Median age	**0-14**	**15-64**	**65+**	**Toplam yaş bağımlılık oranı** Total age dependency ratio	**Yaşlı bağımlılık oranı (65+)** Elderly dependency ratio (65+)	**Genç bağımlılık oranı (0-14)** Youth dependency ratio (0-14)
TR Türkiye - Turkey	71 517 100	28.47	18 788 587	47 835 090	4 893 423	49.51	10.23	39.28
TR1 İstanbul	12 697 164	29.17	3 095 844	8 935 641	665 679	42.10	7.45	34.65
TR10	12 697 164	29.17	3 095 844	8 935 641	665 679	42.10	7.45	34.65
İstanbul	12 697 164	29.17	3 095 844	8 935 641	665 679	42.10	7.45	34.65
TR2 Batı Marmara								
West Marmara	3 107 425	34.09	600 684	2 190 788	315 953	41.84	14.42	27.42
TR21	1 502 358	32.66	297 001	1 073 490	131 867	39.95	12.28	27.67
Tekirdağ	770 772	30.71	167 808	549 303	53 661	40.32	9.77	30.55
Edirne	394 644	35.53	68 638	283 798	42 208	39.06	14.87	24.19
Kırklareli	336 942	34.64	60 555	240 389	35 998	40.17	14.97	25.19
TR22	1 605 067	35.57	303 683	1 117 298	184 086	43.66	16.48	27.18
Balıkesir	1 130 276	35.43	220 970	782 056	127 250	44.53	16.27	28.26
Çanakkale	474 791	35.92	82 713	335 242	56 836	41.63	16.95	24.67
TR3 Ege - Aegean	9 384 848	32.23	2 028 354	6 539 765	816 729	43.50	12.49	31.02
TR31	3 795 978	32.45	778 281	2 712 066	305 631	39.97	11.27	28.70
İzmir	3 795 978	32.45	778 281	2 712 066	305 631	39.97	11.27	28.70
TR32	2 674 760	32.50	586 257	1 845 243	243 260	44.95	13.18	31.77
Aydın	965 500	33.11	208 210	662 754	94 536	45.68	14.26	31.42
Denizli	917 836	31.38	211 524	628 787	77 525	45.97	12.33	33.64
Muğla	791 424	33.10	166 523	553 702	71 199	42.93	12.86	30.07
TR33	2 914 110	31.64	663 816	1 982 456	267 838	46.99	13.51	33.48
Manisa	1 316 750	32.02	296 537	903 713	116 500	45.70	12.89	32.81
Afyonkarahisar	697 365	29.49	176 575	458 981	61 809	51.94	13.47	38.47
Kütahya	565 884	32.92	116 932	392 166	56 786	44.30	14.48	29.82
Uşak	334 111	32.33	73 772	227 596	32 743	46.80	14.39	32.41
TR4 Doğu Marmara								
East Marmara	6 579 426	30.53	1 528 193	4 567 651	483 582	44.04	10.59	33.46
TR41	3 442 871	31.26	767 624	2 409 679	265 568	42.88	11.02	31.86
Bursa	2 507 963	30.71	582 783	1 747 316	177 864	43.53	10.18	33.35
Eskişehir	741 739	32.93	143 947	530 600	67 192	39.79	12.66	27.13
Bilecik	193 169	32.62	40 894	131 763	20 512	46.60	15.57	31.04
TR42	3 136 555	29.78	760 569	2 157 972	218 014	45.35	10.10	35.24
Kocaeli	1 490 358	28.81	373 333	1 036 700	80 325	43.76	7.75	36.01
Sakarya	851 292	29.99	209 205	578 173	63 914	47.24	11.05	36.18
Düzce	328 611	30.43	80 944	221 785	25 882	48.17	11.67	36.50
Bolu	268 882	33.08	54 751	183 819	30 312	46.28	16.49	29.79
Yalova	197 412	32.67	42 336	137 495	17 581	43.58	12.79	30.79
TR5 Batı Anadolu								
West Anatolia	6 748 952	29.62	1 635 934	4 664 878	448 140	44.68	9.61	35.07
TR51	4 548 939	30.43	1 034 046	3 224 367	290 526	41.08	9.01	32.07
Ankara	4 548 939	30.43	1 034 046	3 224 367	290 526	41.08	9.01	32.07
TR52	2 200 013	27.84	601 888	1 440 511	157 614	52.72	10.94	41.78
Konya	1 969 868	27.73	541 020	1 291 169	137 679	52.56	10.66	41.90
Karaman	230 145	28.86	60 868	149 342	19 935	54.11	13.35	40.76

3.15 İBBS'ye göre ortanca yaş, yaş grubuna göre nüfus ve yaş bağımlılık oranı, 31.12.2008 (devam)
Median age, population by age group and age dependency ratio by SRE, 31.12.2008 (continued)

İBBS - SRE	Toplam nüfus Total population	Ortanca yaş Median age	0-14	15-64	65+	Toplam yaş bağımlılık oranı Total age dependency ratio	Yaşlı bağımlılık oranı (65+) Elderly dependency ratio (65+)	Genç bağımlılık oranı (0-14) Youth dependency ratio (0-14)
TR6 Akdeniz - Mediterranean	9 050 691	28.21	2 463 055	6 027 702	559 934	50.15	9.29	40.86
TR61	2 514 175	31.05	590 333	1 738 081	185 761	44.65	10.69	33.96
Antalya	1 859 275	30.49	452 554	1 291 693	115 028	43.94	8.91	35.04
Isparta	407 463	31.83	86 865	280 508	40 090	45.26	14.29	30.97
Burdur	247 437	35.20	50 914	165 880	30 643	49.17	18.47	30.69
TR62	3 629 227	28.15	981 387	2 437 553	210 287	48.89	8.63	40.26
Adana	2 026 319	27.18	563 672	1 354 301	108 346	49.62	8.00	41.62
Mersin	1 602 908	29.05	417 715	1 083 252	101 941	47.97	9.41	38.56
TR63	2 907 289	25.80	891 335	1 852 068	163 886	56.98	8.85	48.13
Hatay	1 413 287	26.20	427 024	909 570	76 693	55.38	8.43	46.95
Kahramanmaraş	1 029 298	25.05	325 199	643 344	60 755	59.99	9.44	50.55
Osmaniye	464 704	26.36	139 112	299 154	26 438	55.34	8.84	46.50
TR7 Orta Anadolu								
Central Anatolia	3 792 508	28.18	1 015 316	2 488 725	288 467	52.39	11.59	40.80
TR71	1 492 804	28.64	393 957	983 004	115 843	51.86	11.78	40.08
Kırıkkale	279 325	30.47	65 900	190 532	22 893	46.60	12.02	34.59
Aksaray	370 598	26.74	106 981	239 995	23 622	54.42	9.84	44.58
Niğde	338 447	27.00	96 792	216 483	25 172	56.34	11.63	44.71
Nevşehir	281 699	29.96	72 179	185 134	24 386	52.16	13.17	38.99
Kırşehir	222 735	31.07	52 105	150 860	19 770	47.64	13.10	34.54
TR72	2 299 704	27.90	621 359	1 505 721	172 624	52.73	11.46	41.27
Kayseri	1 184 386	27.73	325 732	782 879	75 775	51.29	9.68	41.61
Sivas	631 112	28.29	164 200	410 457	56 455	53.76	13.75	40.00
Yozgat	484 206	27.85	131 427	312 385	40 394	55.00	12.93	42.07
TR8 Batı Karadeniz								
West Black Sea	4 478 029	31.81	1 029 478	2 997 018	451 533	49.42	15.07	34.35
TR81	1 020 767	32.83	215 308	712 193	93 266	43.33	13.10	30.23
Zonguldak	619 151	32.06	132 634	436 874	49 643	41.72	11.36	30.36
Karabük	216 248	34.35	44 212	148 496	23 540	45.63	15.85	29.77
Bartın	185 368	33.85	38 462	126 823	20 083	46.16	15.84	30.33
TR82	737 308	34.82	151 173	480 266	105 869	53.52	22.04	31.48
Kastamonu	360 424	35.35	71 591	236 550	52 283	52.37	22.10	30.26
Çankırı	176 093	33.58	37 845	114 824	23 424	53.36	20.40	32.96
Sinop	200 791	35.01	41 737	128 892	30 162	55.78	23.40	32.38
TR83	2 719 954	30.64	662 997	1 804 559	252 398	50.73	13.99	36.74
Samsun	1 233 677	30.21	306 329	825 303	102 045	49.48	12.36	37.12
Tokat	617 158	29.92	154 625	405 518	57 015	52.19	14.06	38.13
Çorum	545 444	31.38	129 936	357 339	58 169	52.64	16.28	36.36
Amasya	323 675	32.51	72 107	216 399	35 169	49.57	16.25	33.32
TR9 Doğu Karadeniz								
East Black Sea	2 507 387	31.47	580 873	1 663 901	262 613	50.69	15.78	34.91
TR90	2 507 387	31.47	580 873	1 663 901	262 613	50.69	15.78	34.91
Trabzon	748 982	30.60	171 879	505 590	71 513	48.14	14.14	34.00
Ordu	719 278	31.20	174 896	471 481	72 901	52.56	15.46	37.10
Giresun	421 766	33.22	92 373	275 953	53 440	52.84	19.37	33.47
Rize	319 410	31.59	74 202	215 577	29 631	48.17	13.74	34.42
Artvin	166 584	34.07	34 638	110 950	20 996	50.14	18.92	31.22
Gümüşhane	131 367	29.24	32 885	84 350	14 132	55.74	16.75	38.99

3.15 İBBS'ye göre ortanca yaş, yaş grubuna göre nüfus ve yaş bağımlılık oranı, 31.12.2008 (devam)
Median age, population by age group and age dependency ratio by SRE, 31.12.2008 (continued)

İBBS - SRE	Toplam nüfus Total population	Ortanca yaş Median age	0-14	15-64	65+	Toplam yaş bağımlılık oranı Total age dependency ratio	Yaşlı bağımlılık oranı (65+) Elderly dependency ratio (65+)	Genç bağımlılık oranı (0-14) Youth dependency ratio (0-14)
TRA Kuzeydoğu Anadolu								
North East Anatolia	2 201 862	23.40	725 069	1 344 346	132 447	63.79	9.85	53.93
TRA1	1 061 287	25.38	314 531	669 080	77 676	58.62	11.61	47.01
Erzurum	774 967	24.36	242 715	481 815	50 437	60.84	10.47	50.38
Erzincan	210 645	29.26	51 134	139 132	20 379	51.40	14.65	36.75
Bayburt	75 675	26.66	20 682	48 133	6 860	57.22	14.25	42.97
TRA2	1 140 575	21.62	410 538	675 266	54 771	68.91	8.11	60.80
Ağrı	532 180	18.83	219 587	295 003	17 590	80.40	5.96	74.44
Kars	312 128	23.89	97 632	195 961	18 535	59.28	9.46	49.82
Iğdır	184 025	22.49	63 093	112 334	8 598	63.82	7.65	56.17
Ardahan	112 242	26.88	30 226	71 968	10 048	55.96	13.96	42.00
TRB Ortadoğu Anadolu								
Central East Anatolia	3 618 056	22.35	1 252 669	2 187 600	177 787	65.39	8.13	57.26
TRB1	1 623 891	26.91	438 226	1 068 846	116 819	51.93	10.93	41.00
Malatya	733 789	27.69	197 856	481 372	54 561	52.44	11.33	41.10
Elazığ	547 562	27.66	144 481	362 829	40 252	50.91	11.09	39.82
Bingöl	256 091	23.22	81 381	161 627	13 083	58.45	8.09	50.35
Tunceli	86 449	28.49	14 508	63 018	8 923	37.18	14.16	23.02
TRB2	1 994 165	18.95	814 443	1 118 754	60 968	78.25	5.45	72.80
Van	1 004 369	18.72	416 017	559 985	28 367	79.36	5.07	74.29
Muş	404 309	18.68	165 972	224 382	13 955	80.19	6.22	73.97
Bitlis	326 897	19.41	130 980	183 827	12 090	77.83	6.58	71.25
Hakkari	258 590	19.75	101 474	150 560	6 556	71.75	4.35	67.40
TRC Güneydoğu Anadolu								
South East Anatolia	7 350 752	20.30	2 833 118	4 227 075	290 559	73.90	6.87	67.02
TRC1	2 318 281	23.06	801 135	1 406 523	110 623	64.82	7.86	56.96
Gaziantep	1 612 223	22.90	569 175	973 781	69 267	65.56	7.11	58.45
Adıyaman	585 067	23.16	192 987	359 457	32 623	62.76	9.08	53.69
Kilis	120 991	24.65	38 973	73 285	8 733	65.10	11.92	53.18
TRC2	3 067 052	19.47	1 223 830	1 736 963	106 259	76.58	6.12	70.46
Şanlıurfa	1 574 224	18.46	665 270	859 011	49 943	83.26	5.81	77.45
Diyarbakır	1 492 828	20.58	558 560	877 952	56 316	70.04	6.41	63.62
TRC3	1 965 419	18.92	808 153	1 083 589	73 677	81.38	6.80	74.58
Mardin	750 697	19.87	291 913	425 558	33 226	76.40	7.81	68.60
Batman	485 616	18.58	201 996	266 417	17 203	82.28	6.46	75.82
Şırnak	429 287	17.76	188 759	228 777	11 751	87.64	5.14	82.51
Siirt	299 819	18.68	125 485	162 837	11 497	84.12	7.06	77.06

Kaynak: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi 2008 Nüfus Sayımı sonuçları

Source: Results of 2008 Population Census of Addressed Based Population Registration System

3.16 Yerleşim yerleri ve iller arası göç eden nüfus, 1975-2000
Migrated population across places of residence and provinces, 1975-2000

Sayım yılı Census year	Daimi ikametgah nüfusu - Population of place of residence (1)	Dönem Period	Yerleşim yerleri arası göç eden nüfus - Migrated population across places of residence		İller arası göç eden nüfus Migrated population across provinces	
			Sayı - Number (2)	(%)	Sayı - Number	(%)
1980	38 395 730	1975-1980	3 584 421 (3)	9.34	2 700 977	7.03
1985	44 078 033	1980-1985	3 819 910 (3)	8.67	2 885 873	6.55
1990	49 986 117	1985-1990	5 402 690 (3)	10.81	4 065 173	8.13
2000	60 752 995	1995-2000	6 692 263	11.02	4 788 193	7.88

(1) Daimi ikametgah nüfusu içinde yurt dışından gelen göç kapsanmamıştır.
(2) Aynı ilçeye bağlı köyler arasındaki göç kapsanmamıştır.
(3) Aynı ile bağlı ilçe merkezleri ve köyler arasındaki göç kapsanmamıştır. 1995-2000 döneminde; aynı ile bağlı ilçeler arasında göç eden toplam nüfus 125 896, aynı ile bağlı köyler arasında göç eden toplam nüfus 99 823'tür.

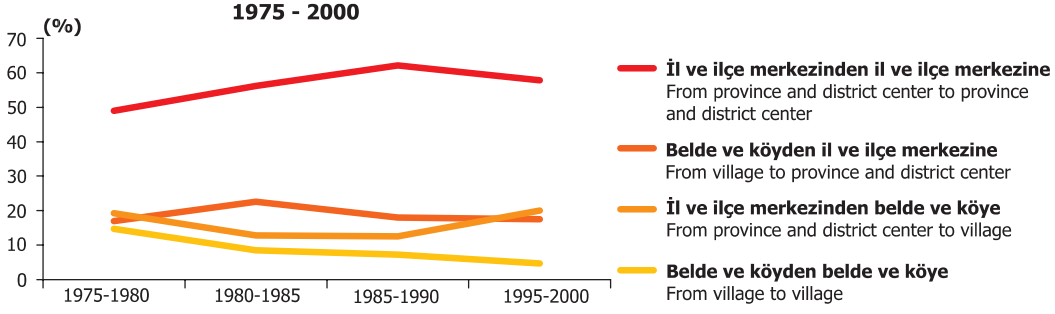
(1) Population by place of residence does not cover immigrant population.

(2) Migration across the villages belonging to the same district is not covered.
(3) Migration across the district centers and villages belonging to the same province is not covered. In the period of 1995-2000, total migrant population across the districts belonging to the same province is 125 896, and migrant population across the villages belonging to the same province is 99 823.

3.17 Yerleşim yerlerine göre göç eden nüfus, 1975-2000
Migrated population by places of residence, 1975-2000

Yerleşim yeri - Places of residence		1975-1980	1980-1985	1985-1990	1995-2000
Toplam		3 584 421	3 819 910	5 402 690	6 692 263
Total	(%)	100	100	100	100
İl ve ilçe merkezinden il ve ilçe merkezine					
From province and district center to province and district center	(%)	1 752 817 48.90	2 146 110 56.18	3 359 357 62.18	3 867 979 57.80
Belde ve köyden il ve ilçe merkezine		610 067	860 438	969 871	1 168 285
From village to province and district center	(%)	17.02	22.53	17.95	17.46
İl ve ilçe merkezinden belde ve köye		692 828	490 653	680 527	1 342 518
From province and district center to village	(%)	19.33	12.84	12.60	20.06
Belde ve köyden belde ve köye		528 709	322 709	392 935	313 481
From village to village	(%)	14.75	8.45	7.27	4.68

Yerleşim yerlerine göre göç eden nüfus oranı
Proportion of migrated population by places of residence
1975 - 2000

3.18 İllerin 1995-2000 dönemi net göç hızına göre sıralanışı, 1975-2000
Order of provinces according to the net migration rate of 1995-2000 period, 1975-2000

Büyüklük sıra no Order number by size	İl Province	1975-1980 Net göç Net migration	1975-1980 Net göç hızı Rate of net migration (‰)	1980-1985 Net göç Net migration	1980-1985 Net göç hızı Rate of net migration (‰)	1985-1990 Net göç Net migration	1985-1990 Net göç hızı Rate of net migration (‰)	1995-2000 Net göç Net migration	1995-2000 Net göç hızı Rate of net migration (‰)
1	Tekirdağ	4 849	16.5	3 438	10.3	17 907	46.7	51 335	96.8
2	Muğla	1 659	4.3	3 058	7.0	15 998	32.9	42 921	70.2
3	Antalya	17 142	26.5	25 339	32.8	82 737	89.7	90 457	64.3
4	Bilecik	- 394	-3.0	1 095	7.9	3 009	19.6	10 105	57.9
5	İstanbul	288 653	73.4	297 598	60.5	656 677	107.6	407 448	46.1
6	Bursa	58 720	61.0	47 434	41.1	83 641	61.6	85 325	45.1
7	İzmir	119 896	73.7	82 173	41.9	146 208	63.8	120 375	39.9
8	Isparta	- 2 792	-9.3	- 5 148	-15.4	- 6 495	-17.0	13 869	30.7
9	Çanakkale	- 1 408	-4.0	- 1 834	-4.9	- 2 042	-5.2	11 491	27.4
10	Ankara	49 499	20.6	36 631	13.0	69 511	24.9	90 884	25.6
11	Aydın	9 382	16.7	9 365	14.7	19 077	27.1	21 553	25.5
12	Şırnak [1]	-	-	-	-	- 5 165	-24.7	5 950	21.8
13	Denizli	- 3 040	-5.7	2 095	3.5	10 570	15.4	15 205	19.9
14	Kırklareli	- 3 170	-13.4	- 2 252	-8.9	- 5 510	-20.7	5 270	18.0
15	Eskişehir	7 759	16.4	8 506	16.0	6 510	11.3	9 582	14.8
16	Mersin	40 273	57.5	49 593	56.5	74 717	68.3	18 429	12.4
17	Düzce [1]	-	-	-	-	-	-	2 243	8.0
18	Balıkesir	- 6 020	-7.8	3 260	3.9	4 848	5.4	4 804	4.9
19	Yalova [1]	-	-	-	-	-	-	514	3.5
20	Manisa	8 980	11.1	6 499	7.1	20 946	20.6	3 687	3.2
21	Gaziantep	- 1 256	-1.8	- 4 256	-5.2	- 481	-0.5	3 499	3.1
22	Konya	- 10 152	-7.5	- 10 623	-6.8	- 27 184	-17.2	2 787	1.4
23	Kocaeli	53 640	112.9	41 287	67.0	83 262	108.2	211	0.2
24	Kütahya	383	0.9	37	0.1	- 4 609	-8.7	- 1 064	-1.8
25	Niğde	- 7 311	-16.6	- 11 167	-22.6	- 15 857	-55.7	- 699	-2.2
26	Kayseri	10 698	16.3	- 5 145	-6.9	- 16 005	-18.9	- 3 307	-3.5
27	Erzincan	- 9 369	-38.4	- 11 583	-45.4	- 25 574	-93.3	- 1 325	-4.7
28	Uşak	- 1 108	-5.0	- 2 909	-11.8	570	2.1	- 2 058	-6.9
29	Nevşehir	- 3 412	-15.5	- 1 399	-5.8	- 10 708	-41.0	- 1 954	-7.1
30	Iğdır [1]	-	-	-	-	-	-	- 1 361	-9.3
31	Trabzon	- 17 143	-26.2	- 25 496	-35.6	- 51 495	-67.9	- 9 977	-11.1
32	Giresun	- 17 523	-40.6	- 19 955	-43.4	- 34 828	-73.9	- 5 849	-12.1
33	Hakkari	- 2 064	-16.5	- 1 052	-7.6	- 4 472	-32.9	- 2 346	-12.5
34	Karaman [1]	-	-	-	-	934	4.7	- 2 771	-12.6
35	Aksaray [1]	-	-	-	-	- 2 391	-8.2	- 4 769	-13.4
36	Edirne	- 2 783	-9.0	- 5 515	-16.5	- 7 493	-21.2	- 5 106	-14.0
37	Çankırı	- 13 828	-59.2	- 9 135	-38.1	- 15 503	-61.0	- 4 471	-18.3
38	Bitlis	- 17 653	-81.9	- 9 240	-37.0	- 20 509	-71.9	- 7 104	-21.2
39	Malatya	- 23 183	-43.2	- 12 944	-22.0	- 35 207	-54.2	- 16 823	-21.5
40	Rize	- 8 624	-26.1	- 11 257	-32.6	- 28 726	-84.0	- 7 473	-21.9
41	Afyonkarahisar	- 13 379	-25.4	- 15 855	-26.5	- 25 779	-37.7	- 16 616	-22.5
42	Burdur	- 1 580	-7.5	- 4 045	-17.8	- 8 825	-36.8	- 5 374	-22.7
43	Sakarya	4 315	9.1	7 082	13.2	6 353	10.5	- 15 898	-23.1
44	Gümüşhane	- 21 762	-86.2	- 14 075	-54.1	- 22 305	-135.3	- 4 003	-23.5
45	Elazığ	- 17 366	-44.2	- 13 683	-31.6	- 21 164	-46.1	- 12 363	-23.8
46	Adana	819	0.7	23 829	16.4	26 934	15.8	- 40 497	-24.0

3.18 İllerin 1995-2000 dönemi net göç hızına göre sıralanışı, 1975-2000 (devam)
Order of provinces according to the net migration rate of 1995-2000 period, 1975-2000 (continued)

Büyüklük sıra no Order number by size	İl Province	1975-1980 Net göç Net migration	1975-1980 Net göç hızı Rate of net migration (‰)	1980-1985 Net göç Net migration	1980-1985 Net göç hızı Rate of net migration (‰)	1985-1990 Net göç Net migration	1985-1990 Net göç hızı Rate of net migration (‰)	1995-2000 Net göç Net migration	1995-2000 Net göç hızı Rate of net migration (‰)
47	Osmaniye (1)	-	-	-	-	-	-	- 10 385	-24.7
48	Amasya	- 7 368	-24.5	- 10 463	-32.5	- 19 916	-59.7	- 9 099	-26.8
49	Kahramanmaraş	- 8 206	-13.0	- 10 500	-14.2	- 33 949	-41.6	- 25 530	-28.3
50	Kırıkkale (1)	-	-	-	-	- 8 813	-27.7	- 11 626	-32.7
51	Kastamonu	- 10 717	-26.5	- 11 094	-26.9	- 26 777	-66.1	- 11 689	-32.8
52	Hatay	14 046	20.0	4 869	5.7	- 4 002	-4.1	- 38 241	-33.9
53	Tunceli	- 13 318	-93.7	- 17 797	-123.9	- 20 332	-153.8	- 3 123	-36.7
54	Kilis (1)	-	-	-	-	-	-	- 4 042	-38.9
55	Şanlıurfa	- 35 253	-60.1	- 14 509	-20.9	- 26 800	-30.0	- 49 312	-38.9
56	Diyarbakır	- 15 795	-24.2	- 12 550	-16.1	- 32 212	-34.8	- 48 064	-40.0
57	Karabük (1)	-	-	-	-	-	-	- 8 640	-40.7
58	Bolu	- 505	-1.2	- 4 902	-10.9	- 4 149	-8.6	- 10 254	-40.8
59	Yozgat	- 21 905	-49.2	- 14 279	-29.3	- 34 502	-64.3	- 26 275	-41.9
60	Van	- 7 627	-19.7	- 11 994	-26.3	- 20 780	-37.9	- 32 353	-43.6
61	Ordu	- 20 668	-32.3	- 24 230	-34.5	- 42 910	-54.6	- 36 958	-44.7
62	Kırşehir	- 8 330	-39.3	- 6 080	-26.4	- 19 647	-80.4	- 10 748	-45.1
63	Batman (1)	-	-	-	-	3 925	13.9	- 18 032	-45.2
64	Samsun	- 11 144	-12.6	- 13 709	-13.8	- 31 222	-29.1	- 51 644	-45.5
65	Tokat	- 16 772	-30.0	- 16 782	-27.3	- 45 746	-67.5	- 37 172	-48.4
66	Bingöl	- 10 678	-54.6	- 9 286	-44.1	- 19 888	-87.7	- 11 407	-50.1
67	Sivas	- 50 302	-75.4	- 37 687	-54.6	- 76 451	-105.8	- 35 627	-51.0
68	Erzurum	- 46 093	-66.3	- 48 745	-64.8	- 88 298	-113.2	- 46 491	-54.8
69	Ağrı	- 24 986	-80.5	- 19 005	-53.5	- 37 312	-95.4	- 26 213	-56.4
70	Çorum	- 23 753	-46.3	- 17 712	-32.6	- 33 897	-58.5	- 33 022	-58.4
71	Bayburt (1)	-	-	-	-	- 13 808	-133.2	- 5 360	-59.5
72	Muş	- 16 937	-66.4	- 14 346	-49.4	- 33 829	-100.5	- 24 069	-59.8
73	Kars	- 70 872	-113.1	- 50 426	-77.9	- 105 025	-163.5	- 18 331	-61.1
74	Artvin	- 12 687	-61.2	- 10 855	-51.1	- 20 372	-98.6	- 11 560	-63.6
75	Mardin	- 28 919	-59.8	- 17 495	-31.2	- 34 750	-70.2	- 42 082	-67.6
76	Adıyaman	- 11 371	-34.7	- 13 614	-35.4	- 17 372	-37.5	- 40 745	-70.2
77	Zonguldak	8 679	10.8	- 18 551	-20.0	- 29 368	-29.4	- 44 009	-73.8
78	Siirt	- 10 922	-29.5	- 18 232	-41.7	- 31 311	-140.7	- 17 062	-75.1
79	Sinop	- 7 944	-32.6	- 9 777	-38.4	- 22 569	-88.7	- 16 387	-75.7
80	Bartın (1)	-	-	-	-	-	-	- 15 658	-86.8
81	Ardahan (1)	-	-	-	-	-	-	- 13 526	-106.7

(1) İl olmadan önceki dönemlere ilişkin bilgi verilememiştir.

(1) The information related with the previous periods before establishment of the province could not be given.

3.19 İllerin aldığı, verdiği, net göç ve net göç hızı, 1995-2000
Provincial in-migration, out-migration, net migration, rate of net migration, 1995-2000

2000 yılı daimi ikametgahı Permanent place of residence in 2000	**2000 yılı daimi ikametgah nüfusu** Population of place of residence in 2000 [1]	**Aldığı göç** In-migration	**Verdiği göç** Out- migration	**Net göç** Net migration	**Net göç hızı** Rate of net migration (‰)
Toplam - Total	60 752 995	4 788 193	4 788 193	0	0
Adana	1 669 361	92 684	133 181	- 40 497	-23.97
Adıyaman	559 772	17 624	58 369	- 40 745	-70.23
Afyonkarahisar	728 613	35 636	52 252	- 16 616	-22.55
Ağrı	451 287	24 586	50 799	- 26 213	-56.45
Amasya	334 884	30 294	39 393	- 9 099	-26.81
Ankara	3 597 662	377 108	286 224	90 884	25.59
Antalya	1 451 771	171 982	81 525	90 457	64.31
Artvin	176 083	14 374	25 934	- 11 560	-63.56
Aydın	857 507	76 570	55 017	21 553	25.45
Balıkesir	992 564	80 207	75 403	4 804	4.85
Bilecik	179 562	24 586	14 481	10 105	57.91
Bingöl	222 139	13 795	25 202	- 11 407	-50.07
Bitlis	331 728	24 270	31 374	- 7 104	-21.19
Bolu	246 417	25 532	35 786	- 10 254	-40.76
Burdur	234 021	17 328	22 702	- 5 374	-22.70
Bursa	1 933 732	180 171	94 846	85 325	45.12
Çanakkale	425 212	42 818	31 327	11 491	27.39
Çankırı	242 287	20 869	25 340	- 4 471	-18.28
Çorum	549 321	27 073	60 095	- 33 022	-58.36
Denizli	773 169	57 412	42 207	15 205	19.86
Diyarbakır	1 176 390	62 996	111 060	- 48 064	-40.04
Edirne	361 227	35 973	41 079	- 5 106	-14.04
Elazığ	513 839	36 075	48 438	- 12 363	-23.77
Erzincan	282 662	29 336	30 661	- 1 325	-4.68
Erzurum	825 427	50 809	97 300	- 46 491	-54.78
Eskişehir	650 265	62 802	53 220	9 582	14.84
Gaziantep	1 119 535	68 550	65 051	3 499	3.13
Giresun	481 779	30 844	36 693	- 5 849	-12.07
Gümüşhane	168 573	13 777	17 780	- 4 003	-23.47
Hakkari	186 976	13 369	15 715	- 2 346	-12.47
Hatay	1 110 055	47 298	85 539	- 38 241	-33.87
Isparta	458 365	45 579	31 710	13 869	30.72
Mersin	1 497 575	117 894	99 465	18 429	12.38
İstanbul	9 044 859	920 955	513 507	407 448	46.09
İzmir	3 078 981	306 387	186 012	120 375	39.88
Kars	290 611	28 937	47 268	- 18 331	-61.15
Kastamonu	350 200	26 171	37 860	- 11 689	-32.83
Kayseri	954 397	64 169	67 476	- 3 307	-3.46
Kırklareli	294 998	29 968	24 698	5 270	18.03
Kırşehir	233 028	19 273	30 021	- 10 748	-45.08
Kocaeli	1 079 603	119 301	119 090	211	0.20
Konya	1 958 640	107 316	104 529	2 787	1.42
Kütahya	603 765	38 553	39 617	- 1 064	-1.76
Malatya	773 959	49 192	66 015	- 16 823	-21.50
Manisa	1 149 708	76 526	72 839	3 687	3.21
Kahramanmaraş	890 448	33 864	59 394	- 25 530	-28.27

3.19 İllerin aldığı, verdiği, net göç ve net göç hızı, 1995-2000 (devam)
Provincial in-migration, out-migration, net migration, rate of net migration, 1995-2000 (continued)

2000 yılı daimi ikametgahı Permanent place of residence in 2000	**2000 yılı daimi ikametgah nüfusu** Population of place of residence in 2000 (1)	**Aldığı göç** In-migration	**Verdiği göç** Out- migration	**Net göç** Net migration	**Net göç hızı** Rate of net migration (‰)
Mardin	601 621	26 083	68 165	- 42 082	-67.58
Muğla	632 850	80 782	37 861	42 921	70.20
Muş	390 308	13 379	37 448	- 24 069	-59.82
Nevşehir	273 293	23 171	25 125	- 1 954	-7.12
Niğde	312 784	27 740	28 439	- 699	-2.23
Ordu	809 013	35 790	72 748	- 36 958	-44.66
Rize	337 609	25 050	32 523	- 7 473	-21.89
Sakarya	681 577	50 354	66 252	- 15 898	-23.06
Samsun	1 108 182	59 628	111 272	- 51 644	-45.54
Siirt	218 773	17 932	34 994	- 17 062	-75.06
Sinop	208 376	16 205	32 592	- 16 387	-75.67
Sivas	680 536	43 309	78 936	- 35 627	-51.02
Tekirdağ	555 916	88 618	37 283	51 335	96.81
Tokat	748 680	33 384	70 556	- 37 172	-48.45
Trabzon	893 179	52 923	62 900	- 9 977	-11.11
Tunceli	83 642	15 705	18 828	- 3 123	-36.65
Şanlıurfa	1 243 058	38 320	87 632	- 49 312	-38.90
Uşak	297 112	18 807	20 865	- 2 058	-6.90
Van	726 202	35 053	67 406	- 32 353	-43.58
Yozgat	614 176	32 948	59 223	- 26 275	-41.88
Zonguldak	574 182	27 839	71 848	- 44 009	-73.82
Aksaray	353 155	18 892	23 661	- 4 769	-13.41
Bayburt	87 386	6 027	11 387	- 5 360	-59.51
Karaman	219 055	13 374	16 145	- 2 771	-12.57
Kırıkkale	349 476	23 455	35 081	- 11 626	-32.72
Batman	390 289	20 133	38 165	- 18 032	-45.16
Şırnak	276 300	28 457	22 507	5 950	21.77
Bartın	172 597	10 069	25 727	- 15 658	-86.78
Ardahan	119 982	8 791	22 317	- 13 526	-106.72
Iğdır	145 602	11 944	13 305	- 1 361	-9.30
Yalova	148 182	22 774	22 260	514	3.47
Karabük	208 057	15 440	24 080	- 8 640	-40.68
Kilis	102 002	7 157	11 199	- 4 042	-38.86
Osmaniye	415 089	23 845	34 230	- 10 385	-24.71
Düzce	281 797	23 982	21 739	2 243	7.99

(1) Daimi ikametgah nüfusu içinde yurt dışından gelen göç kapsanmamıştır.

(1) Population by place of residence does not cover immigrants.

3.20 İllerin yerleşim yerlerine göre aldığı göç, 1995-2000
Provincial in-migration by places of residence, 1995-2000

2000 yılı daimi ikametgahı Permanent place of residence in 2000	**Toplam** Total		**İl ve ilçe merkezinden il ve ilçe merkezine** From province and district center to province and district center		**Belde ve köyden il ve ilçe merkezine** From village to province and district center		**İl ve ilçe merkezinden belde ve köye** From province and district center to village		**Belde ve köyden belde ve köye** From village to village	
	Erkek Males	**Kadın** Females	**Erkek** Males	**Kadın** Females	**Erkek** Males	**Kadın** Females	**Erkek** Males	**Kadın** Females	**Erkek** Males	**Kadın** Females
Toplam - Total	3 643 375	3 048 888	2 110 130	1 757 849	639 319	528 966	730 646	611 872	163 280	150 201
Adana	73 158	71 167	42 405	41 150	14 007	13 804	13 441	12 571	3 305	3 642
Adıyaman	17 463	13 983	8 660	7 152	4 624	3 387	3 219	2 527	960	917
Afyonkarahisar	28 565	23 716	16 988	14 039	5 228	4 091	5 204	4 382	1 145	1 204
Ağrı	23 813	11 942	13 948	6 037	5 727	3 107	3 433	2 059	705	739
Amasya	23 218	15 519	15 993	9 950	4 244	2 790	2 401	2 172	580	607
Ankara	248 188	224 279	174 333	159 711	39 093	34 761	29 761	25 842	5 001	3 965
Antalya	126 031	103 781	67 502	60 846	11 541	9 911	38 236	25 840	8 752	7 184
Artvin	12 841	9 626	6 410	4 548	2 489	1 805	3 273	2 582	669	691
Aydın	54 421	50 681	29 678	26 263	7 284	6 762	12 305	11 697	5 154	5 959
Balıkesir	62 891	54 496	36 826	30 744	9 899	8 995	13 189	11 819	2 977	2 938
Bilecik	19 319	11 029	13 128	6 947	3 940	2 190	1 803	1 491	448	401
Bingöl	13 397	7 786	6 686	4 088	3 011	1 695	3 070	1 723	630	280
Bitlis	18 649	12 369	12 745	8 829	3 374	1 739	2 118	1 409	412	392
Bolu	19 575	14 534	11 749	7 845	3 417	2 336	3 703	3 604	706	749
Burdur	12 878	10 881	7 909	6 413	2 260	1 938	2 216	1 890	493	640
Bursa	128 626	123 713	79 016	75 710	23 588	23 190	21 400	20 389	4 622	4 424
Çanakkale	35 435	25 228	19 221	14 111	5 844	4 222	8 551	5 406	1 819	1 489
Çankırı	16 326	10 524	10 740	6 589	2 402	1 356	2 784	2 204	400	375
Çorum	24 992	21 293	13 749	11 941	6 542	5 138	3 902	3 211	799	1 003
Denizli	53 590	47 841	22 518	19 576	10 297	9 080	15 509	13 980	5 266	5 205
Diyarbakır	61 067	48 432	32 535	24 547	10 476	7 503	15 310	13 755	2 746	2 627
Edirne	26 822	19 017	17 124	12 239	4 505	3 368	4 129	2 578	1 064	832
Elazığ	32 187	21 878	19 902	13 061	5 444	3 583	5 293	3 767	1 548	1 467
Erzincan	22 446	12 943	14 622	7 594	2 747	1 269	4 260	3 320	817	760
Erzurum	45 633	34 569	28 043	22 056	9 788	6 463	6 322	4 448	1 480	1 602
Eskişehir	43 441	39 959	30 217	27 537	6 258	6 257	5 548	4 867	1 418	1 298
Gaziantep	51 367	45 604	32 903	28 566	13 178	11 821	4 441	4 275	845	942
Giresun	23 881	20 290	13 344	11 364	4 244	3 114	5 537	4 924	756	888
Gümüşhane	10 486	7 113	4 827	3 524	1 903	1 159	3 223	2 104	533	326
Hakkari	13 464	5 726	8 458	3 098	3 126	1 547	1 318	589	562	492
Hatay	46 645	40 794	21 346	17 783	7 492	6 413	14 479	13 062	3 328	3 536
Isparta	38 133	24 099	27 278	16 996	6 221	3 686	3 585	2 673	1 049	744
Mersin	84 727	78 721	41 441	39 655	9 276	9 171	27 909	24 874	6 101	5 021
İstanbul	614 277	545 426	363 161	322 012	121 216	106 631	109 868	100 885	20 032	15 898
İzmir	211 544	195 863	140 786	127 821	31 223	29 627	30 744	29 062	8 791	9 353
Kars	25 574	11 272	16 185	6 006	4 785	2 239	3 732	1 983	872	1 044
Kastamonu	21 606	17 675	11 379	9 262	4 664	3 366	4 543	3 896	1 020	1 151
Kayseri	61 364	54 595	33 752	30 144	12 595	10 944	13 247	11 776	1 770	1 731
Kırklareli	20 835	17 608	12 659	9 985	3 922	3 577	3 398	3 135	856	911
Kırşehir	12 918	11 774	7 900	7 097	2 551	2 167	2 014	1 956	453	554
Kocaeli	95 984	84 051	43 861	37 351	12 260	10 985	33 141	30 383	6 722	5 332
Konya	93 628	81 258	59 542	51 909	17 945	15 513	12 941	11 069	3 200	2 767
Kütahya	34 601	24 346	19 601	13 470	6 601	4 871	6 375	4 459	2 024	1 546
Malatya	40 684	33 250	24 098	19 508	7 336	5 793	7 828	6 579	1 422	1 370
Manisa	57 465	50 001	32 432	25 739	11 367	9 857	9 610	9 582	4 056	4 823
Kahramanmaraş	31 200	23 766	16 499	11 891	6 898	5 083	6 269	5 335	1 534	1 457

3.20 İllerin yerleşim yerlerine göre aldığı göç, 1995-2000 (devam)
Provincial in-migration by places of residence, 1995-2000 (continued)

2000 yılı daimi ikametgahı Permanent place of residence in 2000	**Toplam** Total		**İl ve ilçe merkezinden il ve ilçe merkezine** From province and district center to province and district center		**Belde ve köyden il ve ilçe merkezine** From village to province and district center		**İl ve ilçe merkezinden belde ve köye** From province and district center to village		**Belde ve köyden belde ve köye** From village to village	
	Erkek Males	**Kadın** Females	**Erkek** Males	**Kadın** Females	**Erkek** Males	**Kadın** Females	**Erkek** Males	**Kadın** Females	**Erkek** Males	**Kadın** Females
Mardin	21 683	16 464	12 854	10 048	3 924	3 094	4 084	2 725	821	597
Muğla	62 470	43 654	25 208	18 246	5 667	4 433	25 760	16 899	5 835	4 076
Muş	11 859	8 258	5 027	3 595	2 725	1 382	3 499	2 588	608	693
Nevşehir	15 558	14 062	7 157	6 456	2 499	2 129	4 221	3 804	1 681	1 673
Niğde	19 529	14 773	11 111	8 624	2 625	1 906	4 968	3 565	825	678
Ordu	34 787	29 012	15 658	13 197	7 927	6 361	9 107	7 371	2 095	2 083
Rize	19 306	16 539	9 699	8 059	4 074	3 228	4 652	4 331	881	921
Sakarya	42 633	37 240	22 784	17 444	6 001	5 223	12 117	12 191	1 731	2 382
Samsun	49 408	46 676	28 339	27 030	9 640	8 473	9 675	8 593	1 754	2 580
Siirt	15 315	8 326	9 447	5 269	2 530	1 461	2 669	1 262	669	334
Sinop	12 376	10 327	6 005	5 326	2 198	1 731	3 568	2 749	605	521
Sivas	36 189	26 962	21 546	15 739	7 261	5 289	6 496	5 027	886	907
Tekirdağ	59 443	48 716	34 016	27 470	9 395	8 009	12 251	9 976	3 781	3 261
Tokat	29 124	23 786	15 023	12 725	6 269	5 029	6 663	4 884	1 169	1 148
Trabzon	43 823	37 527	23 463	19 544	6 634	5 602	11 747	10 593	1 979	1 788
Tunceli	13 919	4 290	8 376	2 528	2 181	719	2 649	855	713	188
Şanlıurfa	39 798	26 556	22 074	14 496	8 176	4 765	7 588	5 525	1 960	1 770
Uşak	14 109	13 828	7 862	7 764	3 270	3 467	2 323	1 949	654	648
Van	36 983	27 577	18 773	13 826	11 426	7 873	5 209	3 989	1 575	1 889
Yozgat	26 163	21 018	13 755	11 068	5 412	3 843	5 377	4 377	1 619	1 730
Zonguldak	23 993	21 808	11 190	9 755	4 607	3 924	6 406	5 908	1 790	2 221
Aksaray	14 256	11 701	7 810	6 464	2 546	2 311	3 274	2 417	626	509
Bayburt	4 273	3 157	2 198	1 627	848	490	1 010	807	217	233
Karaman	9 526	8 307	5 375	4 679	1 949	1 757	1 821	1 561	381	310
Kırıkkale	16 105	13 870	11 220	9 556	2 178	1 980	2 277	1 900	430	434
Batman	16 297	12 888	9 542	7 735	3 672	3 060	2 442	1 635	641	458
Şırnak	24 913	9 875	11 576	6 718	3 039	1 656	8 201	1 231	2 097	270
Bartın	7 416	6 221	3 309	2 810	1 239	1 044	2 370	1 772	498	595
Ardahan	7 957	4 547	3 857	1 964	1 885	1 143	1 837	1 095	378	345
Iğdır	9 093	5 626	4 611	3 277	1 336	971	2 553	1 074	593	304
Yalova	15 636	13 590	7 406	6 779	925	813	6 309	5 408	996	590
Karabük	12 550	11 408	7 639	6 888	2 531	2 291	1 979	1 774	401	455
Kilis	4 396	4 189	2 952	2 935	746	624	531	442	167	188
Osmaniye	15 972	14 575	10 487	8 810	3 266	3 221	1 694	1 813	525	731
Düzce	21 162	17 117	8 682	6 694	1 886	1 360	8 737	7 648	1 857	1 415

3.21 İllerin yerleşim yerlerine göre verdiği göç, 1995-2000
Provincial out-migration by places of residence, 1995-2000

2000 yılı daimi ikametgahı Permanent place of residence in 2000	**Toplam** Total		**İl ve ilçe merkezinden il ve ilçe merkezine** From province and district center to province and district center		**Belde ve köyden il ve ilçe merkezine** From village to province and district center		**İl ve ilçe merkezinden belde ve köye** From province and district center to village		**Belde ve köyden belde ve köye** From village to village	
	Erkek Males	**Kadın** Females	**Erkek** Males	**Kadın** Females	**Erkek** Males	**Kadın** Females	**Erkek** Males	**Kadın** Females	**Erkek** Males	**Kadın** Females
Toplam - Total	3 643 375	3 048 888	2 110 130	1 757 849	639 319	528 966	730 646	611 872	163 280	150 201
Adana	100 019	84 799	62 018	52 478	12 879	11 075	21 721	18 293	3 401	2 953
Adıyaman	40 851	31 340	20 804	15 829	10 878	7 321	5 693	4 876	3 476	3 314
Afyonkarahisar	38 137	30 760	20 044	16 656	9 700	7 840	5 644	4 003	2 749	2 261
Ağrı	38 054	23 914	18 995	11 652	10 415	6 120	5 508	3 632	3 136	2 510
Amasya	25 394	22 442	15 467	14 107	5 444	4 727	3 502	2 752	981	856
Ankara	204 850	176 726	144 420	123 558	14 353	14 424	44 183	36 866	1 894	1 878
Antalya	77 044	62 313	43 633	35 334	8 232	6 504	20 900	16 061	4 279	4 414
Artvin	18 202	15 825	9 996	8 776	4 702	3 912	2 337	2 051	1 167	1 086
Aydın	43 953	39 596	26 517	23 672	6 932	6 267	8 120	7 071	2 384	2 586
Balıkesir	59 461	53 121	34 466	30 784	11 329	10 230	9 808	8 219	3 858	3 888
Bilecik	10 578	9 665	6 489	5 891	2 359	2 351	1 394	1 070	336	353
Bingöl	19 179	13 411	10 196	7 021	4 848	3 292	2 841	2 044	1 294	1 054
Bitlis	22 353	15 769	13 200	9 683	5 478	3 327	2 566	1 755	1 109	1 004
Bolu	23 104	21 258	14 284	13 211	3 620	3 587	4 195	3 519	1 005	941
Burdur	15 496	13 637	8 805	7 811	3 170	2 878	2 445	1 887	1 076	1 061
Bursa	88 056	78 958	54 026	47 591	11 880	11 499	20 443	18 258	1 707	1 610
Çanakkale	26 170	23 002	14 778	12 954	5 746	5 204	4 185	3 369	1 461	1 475
Çankırı	17 074	14 248	9 724	8 074	4 831	4 254	1 774	1 239	745	681
Çorum	43 891	35 416	23 045	19 281	14 081	11 133	4 526	3 258	2 239	1 744
Denizli	45 828	40 400	20 689	17 808	8 535	7 328	12 217	10 835	4 387	4 429
Diyarbakır	89 333	68 229	50 448	37 702	14 644	10 227	19 020	15 618	5 221	4 682
Edirne	26 798	24 147	16 795	15 014	5 121	5 131	3 678	2 831	1 204	1 171
Elazığ	37 149	29 278	24 074	19 231	6 109	4 758	5 628	4 170	1 338	1 119
Erzincan	19 661	17 053	12 593	10 869	3 094	2 948	3 070	2 415	904	821
Erzurum	71 006	55 687	38 473	31 491	19 013	13 709	8 646	6 297	4 874	4 190
Eskişehir	38 575	35 243	26 191	24 055	4 868	4 756	6 806	5 778	710	654
Gaziantep	51 959	41 513	32 154	25 118	9 021	7 514	9 336	7 709	1 448	1 172
Giresun	26 130	23 889	14 375	13 325	7 074	6 217	3 262	2 804	1 419	1 543
Gümüşhane	11 819	9 784	5 801	4 831	3 851	3 116	1 297	1 032	870	805
Hakkari	13 455	8 081	7 762	4 341	3 129	2 001	1 601	887	963	852
Hatay	67 896	57 785	38 647	32 279	10 886	8 273	14 379	13 063	3 984	4 170
Isparta	26 648	21 716	16 138	13 369	5 133	4 065	3 930	3 046	1 447	1 236
Mersin	77 782	67 240	46 360	39 873	7 890	6 759	20 662	18 083	2 870	2 525
İstanbul	415 789	336 480	232 445	174 689	28 017	27 115	151 159	130 982	4 168	3 694
İzmir	153 837	133 196	101 659	86 859	14 783	14 575	34 124	28 712	3 271	3 050
Kars	30 885	24 291	16 316	13 029	8 328	6 125	3 819	2 828	2 422	2 309
Kastamonu	26 815	24 155	14 097	13 051	8 264	7 393	2 924	2 129	1 530	1 582
Kayseri	64 525	54 741	37 736	32 048	11 702	9 289	13 286	11 762	1 801	1 642
Kırklareli	17 105	16 067	10 712	9 642	3 462	3 744	2 174	1 828	757	853
Kırşehir	18 681	16 760	11 434	10 392	4 490	4 195	2 178	1 585	579	588
Kocaeli	91 207	88 613	54 549	52 328	7 942	7 970	26 720	26 211	1 996	2 104
Konya	92 439	79 659	54 540	47 970	18 890	16 340	14 843	11 888	4 166	3 461
Kütahya	33 389	26 623	17 048	13 879	8 669	7 153	5 348	3 850	2 324	1 741
Malatya	49 294	41 461	31 155	26 500	9 841	8 143	6 882	5 512	1 416	1 306
Manisa	54 915	48 865	31 644	28 617	10 843	9 539	9 396	7 849	3 032	2 860
Kahramanmaraş	45 547	34 950	23 185	18 049	12 219	9 207	6 784	4 942	3 359	2 752

3.21 İllerin yerleşim yerlerine göre verdiği göç, 1995-2000 (devam)
Provincial out-migration by places of residence, 1995-2000 (continued)

2000 yılı daimi ikametgahı Permanent place of residence in 2000	Toplam Total		İl ve ilçe merkezinden il ve ilçe merkezine From province and district center to province and district center		Belde ve köyden il ve ilçe merkezine From village to province and district center		İl ve ilçe merkezinden belde ve köye From province and district center to village		Belde ve köyden belde ve köye From village to village	
	Erkek Males	Kadın Females	Erkek Males	Kadın Females	Erkek Males	Kadın Females	Erkek Males	Kadın Females	Erkek Males	Kadın Females
Mardin	44 879	35 350	25 354	18 982	9 147	6 696	6 935	6 138	3 443	3 534
Muğla	35 341	27 862	18 639	14 290	5 576	4 652	8 505	6 418	2 621	2 502
Muş	26 246	17 940	13 602	9 347	6 857	4 205	3 713	2 692	2 074	1 696
Nevşehir	16 663	14 911	9 328	8 466	4 583	3 963	2 047	1 757	705	725
Niğde	19 498	15 503	10 310	8 655	5 400	4 163	2 839	1 995	949	690
Ordu	56 137	44 620	27 060	21 686	15 783	12 332	8 347	6 335	4 947	4 267
Rize	22 351	20 967	13 475	12 221	4 826	4 787	3 201	2 953	849	1 006
Sakarya	47 604	48 167	28 190	27 940	5 896	6 020	11 878	12 167	1 640	2 040
Samsun	80 606	67 123	46 107	39 894	18 673	14 476	11 949	9 405	3 877	3 348
Siirt	23 508	17 194	14 132	10 361	5 709	4 190	2 618	1 940	1 049	703
Sinop	20 346	18 744	10 564	9 819	5 739	5 364	2 255	1 912	1 788	1 649
Sivas	53 538	45 239	30 568	26 477	15 113	12 727	5 598	4 102	2 259	1 933
Tekirdağ	29 690	27 134	18 449	16 481	4 786	4 979	5 451	4 465	1 004	1 209
Tokat	48 713	41 369	25 749	22 847	13 100	10 678	6 604	5 155	3 260	2 689
Trabzon	49 201	42 127	27 701	23 077	10 374	8 920	8 093	6 988	3 033	3 142
Tunceli	11 994	9 338	7 657	5 886	2 189	1 920	1 514	940	634	592
Şanlıurfa	65 790	49 877	32 003	23 135	13 189	8 327	14 129	12 098	6 469	6 317
Uşak	15 863	14 131	8 608	7 501	3 273	3 101	3 093	2 586	889	943
Van	59 199	37 713	29 467	19 393	16 426	9 889	8 550	5 264	4 756	3 167
Yozgat	39 925	33 532	21 023	18 315	12 558	10 090	4 155	3 173	2 189	1 954
Zonguldak	46 583	43 227	25 647	24 147	9 959	8 901	7 769	7 068	3 208	3 111
Aksaray	16 590	14 136	9 276	8 054	4 218	3 557	2 346	1 907	750	618
Bayburt	7 006	5 784	3 983	3 341	1 896	1 507	733	562	394	374
Karaman	11 196	9 408	6 284	5 331	2 563	2 107	1 760	1 473	589	497
Kırıkkale	21 620	19 981	15 660	14 680	2 869	2 757	2 772	2 206	319	338
Batman	26 874	20 343	16 796	12 354	5 345	3 912	3 648	3 130	1 085	947
Şırnak	18 163	10 674	10 314	5 720	4 218	2 532	2 547	1 691	1 084	731
Bartın	15 817	13 478	8 043	6 805	4 454	3 749	2 070	1 670	1 250	1 254
Ardahan	14 178	11 851	6 211	5 167	4 760	3 885	1 652	1 348	1 555	1 451
Iğdır	9 157	6 923	4 986	3 698	2 074	1 480	1 339	1 089	758	656
Yalova	14 302	14 408	9 638	9 720	678	761	3 773	3 689	213	238
Karabük	16 858	15 739	10 488	9 853	3 041	2 872	2 510	2 268	819	746
Kilis	6 934	5 693	4 289	3 637	1 623	1 193	746	581	276	282
Osmaniye	22 533	18 398	13 388	11 308	3 258	2 575	4 886	3 754	1 001	761
Düzce	18 139	17 898	9 214	8 539	2 471	2 164	5 667	6 084	787	1 111

	Sayfa Page	
Açıklama	**64**	Explanation
4.1 İBBS'ye göre evlenmeler	**66**	4.1 Marriages by SRE
4.2 İBBS'ye göre boşanmalar	**69**	4.2 Divorces by SRE
4.3 Evlilik süresine göre boşanmalar	**72**	4.3 Divorces by duration of marriage
4.4 Nedenlerine göre boşanmalar	**72**	4.4 Divorces by causes
4.5 Eşlerin yaş farkına göre boşanmalar	**72**	4.5 Divorces by age difference of spouses
4.6 İBBS'ye göre ölümler [İl ve ilçe merkezleri]	**73**	4.6 Deaths by SRE [Province and district centers]
4.7 Nedenlerine ve cinsiyete göre ölümler [İl ve ilçe merkezleri]	**76**	4.7 Deaths by causes and sex [Province and district centers]
4.8 Yaş grubuna göre ölümler [İl ve ilçe merkezleri]	**77**	4.8 Deaths by age group [Province and district centers]
4.9 Yaş grubuna göre intiharlar	**77**	4.9 Suicides by age group
4.10 Nedenlere göre intiharlar	**77**	4.10 Suicides by causes
4.11 Demografik göstergeler, 2004-2008	**78**	4.11 Demographic indicators, 2004-2008
4.12 Demografik göstergeler, 2009-2025	**78**	4.12 Demographic indicators, 2009-2025
4.13 Ülkemize gelen göçmenler	**79**	4.13 Immigrants by country of origin

DEMOGRAFİ

Nüfusun yapısının incelenmesinde yararlanılan hayati istatistikler veya nüfus hareketleri verileri genellikle evlenme, boşanma, doğum, ölüm ve göçe ait kayıtlardan derlenmektedir. Nüfus sayımları belli aralarla nüfusun belli anlardaki görüntüsünü vermektedir. Oysa hayati istatistiklerde amaç, sayımlar arasındaki yıllarda da nüfus hareketlerinde meydana gelen değişmeleri sürekli olarak izlemektir.

Hayati istatistiklerin kapsamında yer alan evlenme ve boşanma olaylarına ilişkin veriler İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü, Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi (MERNİS) veri tabanından elde edilmektedir. Ölüm ve intihar olaylarına ilişkin veriler ise Türkiye İstatistik Kurumu tarafından derlenmektedir.

Göçmenlere ilişkin bilgiler Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'ndan alınmaktadır.

Evlenme İstatistikleri

Evlenme İstatistikleri sadece yasal evlenmeleri içermektedir. Evlenme olaylarına ilişkin bilgiler, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından 1927 yılından itibaren derlenmeye başlanmış ve 1967 yılı sonuna kadar il ve ilçe merkezlerinden, 1968-1981 yılları arasında il ve ilçe merkezleri ile belediyesi olan bucak ve köylerden, 1982 yılı başından itibaren ise Türkiye geneli için derlenmeye başlanmıştır.

2003 yılına kadar evlenme olaylarına ilişkin bilgiler TÜİK tarafından belediye teşkilatı olan yerlerde "Belediye Evlendirme Memurlukları", belediye teşkilatı bulunmayan bucak ve köylerde ise "Nüfus Müdürlükleri" kanalıyla aylık ve üçer aylık dönemler halinde derlenmekteydi. İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü ile Türkiye İstatistik Kurumu arasında 7 Şubat 2006 tarihinde yapılan bir protokol ile 2003 yılından itibaren evlenme istatistikleri, Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi (MERNİS) veri tabanından elde edilerek yayımlanmaya başlanmıştır.

Boşanma İstatistikleri

Boşanma olaylarına ilişkin bilgiler, Medeni Kanun'un 4 Ekim 1926 tarihinde yürürlüğe girmesinden itibaren Türkiye geneli için derlenmektedir.

2003 yılına kadar boşanma olaylarına ilişkin bilgiler Türkiye İstatistik Kurumu tarafından asliye hukuk ve aile mahkemeleri kanalıyla üçer aylık dönemler halinde derlenmekteydi. İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü ile Türkiye İstatistik Kurumu arasında 7 Şubat 2006 tarihinde yapılan bir protokol ile 2003 yılından itibaren boşanma istatistikleri, Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi (MERNİS) veri tabanından elde edilerek yayımlanmaya başlanmıştır.

Ölüm İstatistikleri

1931 yılında derlenmeye başlayan ölüm istatistikleri 1949 yılı sonuna kadar nüfusu en fazla olan 25 il merkezi için toplanmakta iken, 1950-1957 yılları arasında bütün il merkezlerinde, bu tarihten sonra ise bütün il ve ilçe merkezlerinde toplanılmaya başlanmıştır. Bu istatistikler "Ölü gömme izin kağıdı" vermekle yükümlü görevlilerce doldurulan illerde sağlık müdürlükleri, ilçelerde ise sağlık ocakları tabiplikleri kanalı ile TÜİK'e aylık olarak gönderilen "Ölüm istatistikleri formları" ile derlenmektedir.

DEMOGRAPHY

Vital statistics used in the interpretation of the population structure and development are taken from the records of marriages, divorces, births, deaths and migrations. The population censuses provide, at certain intervals, an instantaneous picture of the population, whereas the aim pursued in vital statistics is to follow population movements which continuously during intercensal years.

Data on marriage and divorce events involved in vital statistics are gotten from The Central Population Administrative System (MERNIS) data base of The Ministry of Interior, The General Directorate of Population and Citizenship Affairs. Data on death and suicide events are gathered by Turkish Statistical Institute, as well.

Data on immigrants is taken from the Ministry of Public Works and Settlement.

Marriage Statistics

Marriage statistics include only legal marriages. Information related to marriage events has been gathered by Turkish Statistical Institute (TurkStat) from 1927 to 1967 for province and district centers, in addition to sub-districts and villages with a municipal organization between 1968-1981 and for the whole country since the beginning of 1982.

Up to 2003, information related to the marriage events were collected from marriage offices of a municipal organization and population offices in sub-districts and villages without a municipal organization in a period of monthly and trimester by TurkStat. A protocol was signed between The Ministry of Interior, The General Directorate of Population and Citizenship Affairs and Turkish Statistical Institute on 7 February, 2006 to get data on marriage statistics. These statistics have been gotten from The Central Population Administrative System (MERNIS) data base since 2003 and published by TurkStat.

Divorce Statistics

Information related to divorce events have been gathered for the whole Turkey, since the enforcement of the Civil Code on October 4, 1926.

Up to 2003, information related to the divorce events were collected from civil courts of general jurisdiction and family courts in a period of trimester by TurkStat. A protocol was signed between The Ministry of Interior, The General Directorate of Population and Citizenship Affairs and Turkish Statistical Institute on 7 February, 2006 to get data on divorce statistics. These statistics have been gotten from The Central Population Administrative System (MERNIS) data base since 2003 and published by TurkStat.

Death Statistics

Death statistics, initiated in 1931, were collected until 1949 for the most populous 25 provincial centers. From the beginning of 1950 until 1957 all the provincial centers of Turkey were covered. Finally after 1957, death statistics were complied in all the province and district centers in Turkey. Death statistics are collected by death statistics forms, filled out by the municipal officials responsible for issuing burial permits. Death statistics forms are then transmitted to TurkStat by health directorates in the provinces and by health clinics in district.

Ölüm istatistik formları Uluslararası Hastalık Sınıflaması sekizinci versiyonuna göre (UHS8) 50 ve 150 Uluslararası hastalık sınıflamasına göre ayrıma tabi tutularak değerlendirilir. Yıllıkta yer alan ölüm nedenleri UHS8'de yer alan başlıklara göre gruplandırılmıştır.

İntihar İstatistikleri

İntihar istatistiklerine ilişkin veriler 1962 yılından bu yana derlenmekte olup tüm yerleşim yerlerini kapsamaktadır. Yerleşim yerlerinde meydana gelen her bir intihar olayı için "İntihar istatistik formu" emniyet veya jandarma teşkilatı personeli tarafından doldurulur ve her ayın sonunda valilik ve kaymakamlıklar kanalı ile topluca TÜİK'e gönderilir.

Nüfus Projeksiyonları

5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu gereği, 2007 yılında Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) kurulmuştur. Nüfus projeksiyonları, 2008 yılı ADNKS yaş ve cinsiyet yapısına göre üretilmiştir. Ulusal nüfus projeksiyonları, kuşak-bileşenler yöntemi ile yapılmıştır.

Tanım ve Kavramlar

Evlenme: Türk Medeni Kanunu'na göre evlenmeye ehil erkek ve kadının, yetkili kanuni merci önünde yapmış oldukları çift taraflı bir akittir.

Boşanma: Evlenmenin yasal olarak sona erdirilmesidir. Erkek ile kadının yeni bir evlenme yapacak şekilde hukuki bir kararla evliliklerini tamamen sona erdirmeleridir.

Toplam doğurganlık hızı: Bir kadının doğurgan olduğu dönem boyunca (15-49 yaşları arasında) yaşayacağı ve belirli yaşa özel doğurganlık hızını takip edeceği varsayımı altında ortalama doğurabileceği canlı çocuk sayısıdır.

Katkılı yenilenme hızı: Bir kadının doğurgan olduğu dönem boyunca (15-49 yaşları arasında) yaşayacağı ve belirli yaşa özel doğurganlık hızını takip edeceği varsayımı altında ortalama doğurabileceği kız çocuk sayısıdır.

Net yenilenme hızı: Bir nüfusta çocuk doğuran kadınların, kendi çocukları ile yenilenmesini, ölümlülüğü de dikkate alarak gösteren bir ölçümdür. Bu ölçüm tam olarak bir kadının, belli bir yaşa özel doğurganlık hızı, yaşa özel ölüm hızı ve doğuştaki cinsiyet oranına göre doğurduğu ortalama kız çocuk sayısıdır.

Çocuk doğurmada ortalama yaş: Kadınların yaşa özel doğurganlık hızlarına göre çocuklarını doğurduğu ortalama yaştır. Ölümlülüğün olmadığı bir kuşak ölçümüdür.

Doğuşta beklenen yaşam süresi: Yeni doğmuş bir bireyin yaşamı boyunca belirli bir dönemdeki yaşa özel ölümlülük hızlarına maruz kalması durumunda yaşaması beklenen ortalama yıl sayısıdır.

Bebek ölüm hızı: Genellikle, belli bir zaman döneminde ölen bebeklerin (birinci doğum gününe ulaşmadan ölen) sayısının, aynı zaman dönemindeki doğum sayısına bölünmesidir. Çoğunlukla her 1000 doğum için ölen bebek sayısı olarak ifade edilir.

The forms, collected monthly, are classified by the International Disease Categories eight version (ICD8) 50 and 150 internationally accepted diseases. In the yearbook causes of deaths are grouped by ICD8.

Suicide Statistics

Suicide statistics have been compiled since 1962 and cover all inhabited places. For every suicide event occurring in an inhabited place, a suicide statistics form is filled out by the police officer or gendarme and is sent to TurkStat through the governor's offices in provinces and districts at the end of every month.

Population Projections

Address Based Population Registration System (ABPRS) was established in 2007 according to the Population Registratigon Law No. 5490. Population projections was produced in accordance with the age and sex structure of 2008 ABPRS. The national population projections are made by the cohort-component method.

Definitions and Concepts

Marriage: In accordance with the Turkish Civil Code, is a contract made between a man and woman to live together, sanctioned by a legal authority.

Divorce: A final legal dissolution of a marriage, that is, separation of husband and wife by a judicial decree which confers on the parties the right to civil marriage.

Total fertility rate: The average number of live births that a woman would have under the assumption that she survived to the end of her reproductive life (15 to 49 years of age) and bore according to a given age specific fertility rate.

Gross reproduction rate: The average number of female children that a woman would have under the assumption that she survived to the end of reproductive life (15 to 49 years of age) and bore according to a given age specific fertility rate.

Net reproduction rate: Measures the extent to which a population of childbearing women replaces itself with their own children, after allowing for mortality. Precisely, it is the average number of female children born per woman when there is a specified set of age-specific fertility rates, age specific mortality rates and sex ratio at birth.

Mean age of childbearing: The average age at which women bear their children according to the age specific fertility rates. It is a mortality-free cohort measure.

Expectation of life at birth: It is the average number of years an infant is supposed to live having been exposed to age specific mortality rates at certain periods all through his/her life.

Infant mortality rate: In generally, the number of infant deaths (died before reaching first birthday) during a period of time divided by the number of births during the same period. Usually expressed as infant deaths per thousand births.

4.1 İBBS'ye göre evlenmeler
Marriages by SRE

İBBS - SRE	2003	2004	2005	2006	2007
TR Türkiye - Turkey	565 468	615 357	641 241	636 121	638 311
TR1 İstanbul	83 036	88 895	95 058	96 629	100 535
TR10	83 036	88 895	95 058	96 629	100 535
İstanbul	83 036	88 895	95 058	96 629	100 535
TR2 Batı Marmara - West Marmara	21 711	23 035	23 068	22 382	22 803
TR21	9 992	10 732	10 814	10 397	10 715
Tekirdağ	4 925	5 234	5 374	5 404	5 793
Edirne	2 764	3 022	3 012	2 787	2 715
Kırklareli	2 303	2 476	2 428	2 206	2 207
TR22	11 719	12 303	12 254	11 985	12 088
Balıkesir	8 603	8 939	8 857	8 788	8 750
Çanakkale	3 116	3 364	3 397	3 197	3 338
TR3 Ege - Aegean	74 032	78 712	78 718	79 327	79 866
TR31	27 067	29 722	29 303	30 534	30 960
İzmir	27 067	29 722	29 303	30 534	30 960
TR32	21 142	21 826	22 438	22 419	22 606
Aydın	7 348	7 736	7 995	8 004	8 347
Denizli	8 370	8 511	8 597	8 433	8 320
Muğla	5 424	5 579	5 846	5 982	5 939
TR33	25 823	27 164	26 977	26 374	26 300
Manisa	10 512	11 386	11 461	11 482	11 435
Afyonkarahisar	7 238	7 523	7 515	6 946	7 058
Kütahya	5 065	5 078	4 806	4 764	4 799
Uşak	3 008	3 177	3 195	3 182	3 008
TR4 Doğu Marmara - East Marmara	47 564	50 969	53 083	52 075	53 783
TR41	24 203	25 886	26 496	25 984	26 811
Bursa	17 426	18 460	19 098	18 943	19 563
Eskişehir	5 420	5 954	5 901	5 635	5 871
Bilecik	1 357	1 472	1 497	1 406	1 377
TR42	23 361	25 083	26 587	26 091	26 972
Kocaeli	10 050	11 396	11 765	12 084	12 813
Sakarya	6 922	7 129	7 893	7 226	7 473
Düzce	2 741	2 861	3 233	3 081	2 909
Bolu	2 189	2 299	2 200	2 157	2 150
Yalova	1 459	1 398	1 496	1 543	1 627
TR5 Batı Anadolu - West Anatolia	50 620	53 516	54 594	55 740	56 993
TR51	30 116	31 992	33 210	34 421	35 081
Ankara	30 116	31 992	33 210	34 421	35 081
TR52	20 504	21 524	21 384	21 319	21 912
Konya	18 189	19 052	19 140	19 040	19 550
Karaman	2 315	2 472	2 244	2 279	2 362

4.1 İBBS'ye göre evlenmeler (devam)
Marriages by SRE (continued)

İBBS - SRE	2003	2004	2005	2006	2007
TR6 Akdeniz - Mediterranean	72 989	79 748	79 216	83 774	83 126
TR61	18 320	18 646	19 923	19 637	20 288
Antalya	12 917	13 168	14 318	14 261	15 104
Isparta	3 305	3 358	3 590	3 393	3 269
Burdur	2 098	2 120	2 015	1 983	1 915
TR62	28 743	32 254	30 000	34 251	32 138
Adana	15 828	19 395	16 577	19 645	17 855
Mersin	12 915	12 859	13 423	14 606	14 283
TR63	25 926	28 848	29 293	29 886	30 700
Hatay	11 221	13 169	13 399	13 851	14 093
Kahramanmaraş	9 876	10 787	10 695	11 261	11 659
Osmaniye	4 829	4 892	5 199	4 774	4 948
TR7 Orta Anadolu - Central Anatolia	40 378	43 985	45 719	44 578	42 834
TR71	16 897	18 411	19 405	18 736	17 745
Kırıkkale	3 053	3 259	3 619	3 454	3 329
Aksaray	4 090	4 845	5 360	4 948	4 796
Niğde	3 767	3 954	3 985	4 016	3 785
Nevşehir	3 197	3 199	3 152	3 205	3 011
Kırşehir	2 790	3 154	3 289	3 113	2 824
TR72	23 481	25 574	26 314	25 842	25 089
Kayseri	10 806	11 726	12 156	11 848	11 764
Sivas	6 506	6 808	7 135	6 871	6 642
Yozgat	6 169	7 040	7 023	7 123	6 683
TR8 Batı Karadeniz - West Black Sea	43 376	44 844	45 688	44 409	43 571
TR81	9 577	9 665	9 979	10 345	10 074
Zonguldak	5 603	5 845	6 103	6 494	6 094
Karabük	1 946	2 030	2 005	1 977	1 898
Bartın	2 028	1 790	1 871	1 874	2 082
TR82	7 441	7 420	7 304	7 040	6 861
Kastamonu	3 327	3 329	3 187	3 068	2 946
Çankırı	2 017	2 101	2 053	1 995	1 944
Sinop	2 097	1 990	2 064	1 977	1 971
TR83	26 358	27 759	28 405	27 024	26 636
Samsun	11 068	11 645	12 038	11 813	11 698
Tokat	6 124	6 562	6 479	5 984	5 871
Çorum	6 064	6 449	6 742	6 166	5 998
Amasya	3 102	3 103	3 146	3 061	3 069
TR9 Doğu Karadeniz - East Black Sea	20 654	20 777	21 931	22 222	21 584
TR90	20 654	20 777	21 931	22 222	21 584
Trabzon	5 938	5 962	6 213	6 304	6 480
Ordu	6 295	6 305	7 118	7 126	6 724
Giresun	3 538	3 553	3 580	3 528	3 408
Rize	2 408	2 381	2 517	2 673	2 482
Artvin	1 334	1 336	1 302	1 351	1 253
Gümüşhane	1 141	1 240	1 201	1 240	1 237

4.1 İBBS'ye göre evlenmeler (devam)
Marriages by SRE (continued)

İBBS - SRE	2003	2004	2005	2006	2007
TRA Kuzeydoğu Anadolu - North East Anatolia	20 334	23 476	27 879	24 350	22 516
TRA1	9 692	10 486	11 531	10 944	10 173
Erzurum	7 287	7 810	8 735	8 238	7 539
Erzincan	1 692	1 789	1 969	1 868	1 776
Bayburt	713	887	827	838	858
TRA2	10 642	12 990	16 348	13 406	12 343
Ağrı	4 374	6 914	8 590	6 569	6 242
Kars	3 208	3 144	3 698	3 665	3 325
Iğdır	1 662	1 629	2 722	1 923	1 636
Ardahan	1 398	1 303	1 338	1 249	1 140
TRB Ortadoğu Anadolu - Central East Anatolia	32 078	36 753	37 983	36 338	35 824
TRB1	14 746	16 255	16 407	16 254	15 801
Malatya	6 922	7 554	7 524	7 394	7 328
Elazığ	4 769	5 190	5 505	5 568	5 344
Bingöl	2 404	2 915	2 707	2 689	2 530
Tunceli	651	596	671	603	599
TRB2	17 332	20 498	21 576	20 084	20 023
Van	9 777	9 790	10 004	9 610	9 989
Muş	3 528	5 421	5 855	5 111	5 041
Bitlis	2 626	3 561	4 066	3 721	3 361
Hakkari	1 401	1 726	1 651	1 642	1 632
TRC Güneydoğu Anadolu - South East Anatolia	58 696	70 647	78 304	74 297	74 876
TRC1	19 651	22 344	26 327	25 494	25 502
Gaziantep	12 623	14 194	17 596	17 000	17 035
Adıyaman	5 722	6 491	7 152	6 933	7 023
Kilis	1 306	1 659	1 579	1 561	1 444
TRC2	25 316	30 965	32 734	31 225	32 427
Şanlıurfa	14 595	15 923	17 240	17 589	18 718
Diyarbakır	10 721	15 042	15 494	13 636	13 709
TRC3	13 729	17 338	19 243	17 578	16 947
Mardin	5 319	6 268	7 200	6 903	6 815
Batman	3 615	4 760	5 142	4 411	4 035
Şırnak	2 407	3 615	3 482	3 387	3 529
Siirt	2 388	2 695	3 419	2 877	2 568

Not. 2003-2005 yıllarına ait evlenme rakamları, MERNİS veri tabanından revize edilmiştir.

Note. The figures of marriage for 2003-2005 years are revised from MERNIS data base.

4.2 İBBS'ye göre boşanmalar
Divorces by SRE

İBBS - SRE	2003	2004	2005	2006	2007
TR Türkiye - Turkey	92 637	91 022	95 895	93 489	94 219
TR1 İstanbul	18 163	18 870	21 124	20 679	20 323
TR10	18 163	18 870	21 124	20 679	20 323
İstanbul	18 163	18 870	21 124	20 679	20 323
TR2 Batı Marmara - West Marmara	4 280	4 405	4 508	4 340	4 507
TR21	1 813	2 022	2 037	2 007	2 051
Tekirdağ	914	1 089	1 039	996	1 034
Edirne	459	566	554	529	527
Kırklareli	440	367	444	482	490
TR22	2 467	2 383	2 471	2 333	2 456
Balıkesir	1 870	1 856	1 903	1 774	1 829
Çanakkale	597	527	568	559	627
TR3 Ege - Aegean	17 124	16 980	17 929	17 718	17 518
TR31	7 598	8 033	8 647	8 820	8 563
İzmir	7 598	8 033	8 647	8 820	8 563
TR32	4 794	4 653	5 071	4 955	4 896
Aydın	1 626	1 571	1 609	1 617	1 669
Denizli	1 801	1 780	1 965	1 800	1 749
Muğla	1 367	1 302	1 497	1 538	1 478
TR33	4 732	4 294	4 211	3 943	4 059
Manisa	1 763	1 659	1 694	1 710	1 855
Afyonkarahisar	1 368	1 215	1 076	948	912
Kütahya	805	682	695	608	624
Uşak	796	738	746	677	668
TR4 Doğu Marmara - East Marmara	7 841	7 210	8 377	8 247	8 512
TR41	4 274	3 914	4 421	4 541	4 798
Bursa	2 891	2 664	3 047	3 049	3 200
Eskişehir	1 184	1 079	1 195	1 274	1 358
Bilecik	199	171	179	218	240
TR42	3 567	3 296	3 956	3 706	3 714
Kocaeli	1 552	1 477	1 881	1 604	1 766
Sakarya	966	912	1 028	1 034	1 028
Düzce	435	368	369	429	315
Bolu	335	310	276	315	283
Yalova	279	229	402	324	322
TR5 Batı Anadolu - West Anatolia	10 590	10 693	11 326	11 282	11 137
TR51	7 389	7 327	8 232	8 132	8 202
Ankara	7 389	7 327	8 232	8 132	8 202
TR52	3 201	3 366	3 094	3 150	2 935
Konya	2 859	2 910	2 754	2 833	2 637
Karaman	342	456	340	317	298

4.2 İBBS'ye göre boşanmalar (devam)
Divorces by SRE (continued)

İBBS - SRE	2003	2004	2005	2006	2007
TR6 Akdeniz - Mediterranean	12 545	12 369	12 403	12 287	12 892
TR61	4 059	3 872	4 149	4 378	4 520
Antalya	3 049	2 941	3 206	3 517	3 686
Isparta	581	559	593	493	501
Burdur	429	372	350	368	333
TR62	5 338	5 230	5 113	4 942	5 324
Adana	2 922	2 719	2 538	2 629	2 862
Mersin	2 416	2 511	2 575	2 313	2 462
TR63	3 148	3 267	3 141	2 967	3 048
Hatay	1 627	1 558	1 575	1 439	1 496
Kahramanmaraş	1 038	1 215	1 167	1 178	1 109
Osmaniye	483	494	399	350	443
TR7 Orta Anadolu - Central Anatolia	6 212	5 686	5 830	5 320	5 400
TR71	2 932	2 620	2 712	2 513	2 442
Kırıkkale	467	491	515	494	416
Aksaray	903	740	806	813	716
Niğde	402	317	388	307	394
Nevşehir	579	564	505	436	472
Kırşehir	581	508	498	463	444
TR72	3 280	3 066	3 118	2 807	2 958
Kayseri	1 524	1 447	1 631	1 576	1 664
Sivas	799	751	726	539	610
Yozgat	957	868	761	692	684
TR8 Batı Karadeniz - West Black Sea	6 393	5 859	5 592	5 081	5 270
TR81	2 249	1 872	1 703	1 513	1 648
Zonguldak	1 576	1 214	1 101	1 007	1 106
Karabük	326	303	290	286	280
Bartın	347	355	312	220	262
TR82	813	765	808	771	705
Kastamonu	346	337	331	353	294
Çankırı	198	168	182	167	179
Sinop	269	260	295	251	232
TR83	3 331	3 222	3 081	2 797	2 917
Samsun	1 530	1 460	1 433	1 341	1 385
Tokat	655	595	544	517	539
Çorum	796	793	727	627	651
Amasya	350	374	377	312	342
TR9 Doğu Karadeniz - East Black Sea	2 501	2 435	2 079	2 003	2 108
TR90	2 501	2 435	2 079	2 003	2 108
Trabzon	687	645	566	494	534
Ordu	759	759	709	673	655
Giresun	583	563	400	432	505
Rize	224	221	192	186	199
Artvin	125	150	123	132	127
Gümüşhane	123	97	89	86	88

4.2 İBBS'ye göre boşanmalar (devam)
Divorces by SRE (continued)

İBBS -SRE	2003	2004	2005	2006	2007
TRA Kuzeydoğu Anadolu - North East Anatolia	1 213	1 083	1 125	1 072	1 087
TRA1	627	569	553	586	579
Erzurum	328	314	313	319	336
Erzincan	240	211	210	201	215
Bayburt	59	44	30	66	28
TRA2	586	514	572	486	508
Ağrı	90	101	101	107	126
Kars	137	138	197	125	126
Iğdır	301	218	222	211	221
Ardahan	58	57	52	43	35
TRB Ortadoğu Anadolu - Central East Anatolia	1 798	1 666	1 673	1 778	1 765
TRB1	1 514	1 421	1 430	1 491	1 460
Malatya	656	597	610	651	716
Elazığ	610	582	595	574	493
Bingöl	152	153	141	158	137
Tunceli	96	89	84	108	114
TRB2	284	245	243	287	305
Van	124	116	115	164	167
Muş	88	67	75	63	56
Bitlis	44	42	34	34	52
Hakkari	28	20	19	26	30
TRC Güneydoğu Anadolu - South East Anatolia	3 977	3 766	3 929	3 682	3 700
TRC1	2 411	2 141	2 235	2 034	2 003
Gaziantep	1 806	1 580	1 704	1 553	1 509
Adıyaman	488	457	438	387	419
Kilis	117	104	93	94	75
TRC2	1 190	1 255	1 285	1 248	1 335
Şanlıurfa	729	789	774	803	877
Diyarbakır	461	466	511	445	458
TRC3	376	370	409	400	362
Mardin	209	194	205	206	186
Batman	71	87	110	94	86
Şırnak	59	51	44	54	62
Siirt	37	38	50	46	28

4.3 Evlilik süresine göre boşanmalar
Divorces by duration of marriage

Evlilik süresi (yıl) Duration of marriage (year)	2003	2004	2005	2006	2007
Toplam - Total	92 637	91 022	95 895	93 489	94 219
(%)					
-1	4.47	4.00	4.20	4.22	4.01
1	9.35	9.58	9.33	9.48	9.80
2	8.78	8.68	8.25	8.51	8.16
3	7.35	8.25	7.53	7.52	7.41
4	6.51	6.80	7.02	6.65	6.60
5	6.17	5.97	6.14	6.21	5.86
6 - 10	21.26	21.02	21.33	21.81	22.15
11-15	13.59	13.00	13.45	13.54	13.54
16+	22.52	22.71	22.75	22.06	22.47

4.4 Nedenlerine göre boşanmalar - Divorces by causes

Boşanma nedeni Cause of divorce	2003	2004	2005	2006	2007
Toplam - Total	92 637	91 022	95 895	93 489	94 219
(%)					
Zina - Adultery	0.07	0.09	0.07	0.08	0.08
Cana kast ve pek fena muamele Attempt against life, cruelty and serious insult	0.03	0.01	0.04	0.03	0.03
Cürüm ve haysiyetsizlik Infamous crime and dishonorable conduct	0.02	0.02	0.04	0.04	0.03
Terk - Willfull desertion	0.27	0.29	0.27	0.30	0.24
Akıl hastalığı - Insanity	0.02	0.03	0.05	0.04	0.06
Geçimsizlik - Incompatibility	95.23	95.47	95.93	94.62	93.97
Diğer - Other	0.66	0.49	0.56	0.73	0.58
Bilinmeyen - Unknown	3.68	3.59	3.05	4.16	5.01

4.5 Eşlerin yaş farkına göre boşanmalar
Divorces by age difference of spouses

Yaş farkı Age difference	2003	2004	2005	2006	2007
Toplam - Total	92 637	91 022	95 895	93 489	94 219
(%)					
Erkeğin yaşı büyük - Husband older	75.09	75.22	75.74	75.85	76.02
Erkeğin yaşı küçük - Husband younger	15.85	15.54	15.38	15.02	14.87
Yaşları eşit - Same age	9.07	9.24	8.88	9.13	9.11

4.6 İBBS'ye göre ölümler - Deaths by SRE
[İl ve ilçe merkezleri - Province and district centers]

İBBS - SRE	2003	2004	2005	2006	2007
TR Türkiye - Turkey	184 330	187 086	197 520	210 146	212 731
TR1 İstanbul	38 732	41 161	49 621	50 436	50 830
TR10	38 732	41 161	49 621	50 436	50 830
İstanbul	38 732	41 161	49 621	50 436	50 830
TR2 Batı Marmara - West Marmara	8 616	8 635	8 554	9 231	9 217
TR21	4 213	4 112	4 250	4 622	4 576
Tekirdağ	1 843	1 815	1 946	2 047	2 023
Edirne	1 539	1 434	1 497	1 705	1 667
Kırklareli	831	863	807	870	886
TR22	4 403	4 523	4 304	4 609	4 641
Balıkesir	3 277	3 400	3 252	3 512	3 538
Çanakkale	1 126	1 123	1 052	1 097	1 103
TR3 Ege - Aegean	29 600	30 065	29 582	32 125	31 657
TR31	17 562	18 249	18 396	19 089	18 714
İzmir	17 562	18 249	18 396	19 089	18 714
TR32	5 348	5 152	4 489	5 665	5 935
Aydın	2 406	2 294	2 190	2 488	2 574
Denizli	2 039	1 906	1 604	2 242	2 467
Muğla	903	952	695	935	894
TR33	6 690	6 664	6 697	7 371	7 008
Manisa	3 120	3 126	3 315	3 474	3 264
Afyonkarahisar	1 239	1 393	1 315	1 499	1 441
Kütahya	1 460	1 403	1 382	1 583	1 527
Uşak	871	742	685	815	776
TR4 Doğu Marmara - East Marmara	19 354	19 578	19 707	24 265	24 165
TR41	13 330	13 114	12 557	16 060	15 387
Bursa	9 148	8 723	8 111	11 424	11 027
Eskişehir	3 794	3 969	4 048	4 167	3 963
Bilecik	388	422	398	469	397
TR42	6 024	6 464	7 150	8 205	8 778
Kocaeli	3 194	3 264	3 722	4 158	4 386
Sakarya	1 684	1 749	1 956	2 426	2 346
Düzce	301	310	331	346	602
Bolu	439	631	601	678	760
Yalova	406	510	540	597	684
TR5 Batı Anadolu - West Anatolia	24 898	25 191	25 700	26 560	26 777
TR51	18 713	19 264	19 455	20 477	20 947
Ankara	18 713	19 264	19 455	20 477	20 947
TR52	6 185	5 927	6 245	6 083	5 830
Konya	5 710	5 420	5 862	5 664	5 420
Karaman	475	507	383	419	410

4.6 İBBS'ye göre ölümler (devam) - Deaths by SRE (continued)
[İl ve ilçe merkezleri - Province and district centers]

İBBS - SRE	2003	2004	2005	2006	2007
TR6 Akdeniz - Mediterranean	20 103	19 968	20 457	21 508	22 646
TR61	5 860	5 678	5 891	6 445	6 443
Antalya	4 093	4 033	4 164	4 605	4 605
Isparta	1 178	1 130	1 146	1 224	1 253
Burdur	589	515	581	616	585
TR62	10 609	10 497	10 347	10 233	10 913
Adana	7 204	7 143	6 882	6 739	7 078
Mersin	3 405	3 354	3 465	3 494	3 835
TR63	3 634	3 793	4 219	4 830	5 290
Hatay	1 365	1 523	1 745	2 233	2 520
Kahramanmaraş	1 326	1 390	1 607	1 849	1 933
Osmaniye	943	880	867	748	837
TR7 Orta Anadolu - Central Anatolia	8 729	8 531	8 608	8 875	9 265
TR71	2 980	3 069	3 102	3 187	3 068
Kırıkkale	1 044	1 006	1 042	1 010	957
Aksaray	526	626	627	726	644
Niğde	468	555	530	572	518
Nevşehir	464	427	467	466	486
Kırşehir	478	455	436	413	463
TR72	5 749	5 462	5 506	5 688	6 197
Kayseri	3 320	3 157	3 252	3 225	3 781
Sivas	1 728	1 699	1 661	1 779	1 732
Yozgat	701	606	593	684	684
TR8 Batı Karadeniz - West Black Sea	10 872	10 575	11 122	11 742	11 562
TR81	2 197	2 066	2 156	2 355	2 459
Zonguldak	1 117	1 037	1 052	1 130	1 341
Karabük	779	785	835	863	828
Bartın	301	244	269	362	290
TR82	1 578	1 671	1 570	1 633	1 870
Kastamonu	860	881	776	850	954
Çankırı	354	376	388	378	434
Sinop	364	414	406	405	482
TR83	7 097	6 838	7 396	7 754	7 233
Samsun	3 664	3 206	3 858	3 900	3 467
Tokat	1 384	1 355	1 403	1 521	1 547
Çorum	1 290	1 491	1 392	1 512	1 482
Amasya	759	786	743	821	737
TR9 Doğu Karadeniz - East Black Sea	4 567	4 464	4 312	4 614	4 625
TR90	4 567	4 464	4 312	4 614	4 625
Trabzon	1 971	1 902	1 914	2 164	2 196
Ordu	1 007	1 134	1 054	1 001	1 030
Giresun	801	622	533	629	531
Rize	456	510	498	492	552
Artvin	254	214	216	246	208
Gümüşhane	78	82	97	82	108

4.6 İBBS'ye göre ölümler (devam) - Deaths by SRE (continued)
[İl ve ilçe merkezleri - Province and district centers]

İBBS - SRE	2003	2004	2005	2006	2007
TRA Kuzeydoğu Anadolu - North East Anatolia	3 276	3 296	3 198	3 298	3 573
TRA1	2 608	2 655	2 632	2 722	2 816
Erzurum	2 068	2 125	2 107	2 186	2 266
Erzincan	445	452	435	444	455
Bayburt	95	78	90	92	95
TRA2	668	641	566	576	757
Ağrı	228	210	152	190	286
Kars	239	235	226	180	191
Iğdır	96	97	96	90	161
Ardahan	105	99	92	116	119
TRB Ortadoğu Anadolu - Central East Anatolia	5 035	5 140	5 511	5 633	5 817
TRB1	3 631	3 825	3 978	4 102	4 408
Malatya	2 026	2 134	2 274	2 278	2 465
Elazığ	1 331	1 411	1 435	1 503	1 615
Bingöl	142	145	181	230	208
Tunceli	132	135	88	91	120
TRB2	1 404	1 315	1 533	1 531	1 409
Van	1 021	861	1 044	1 088	1 028
Muş	143	108	152	106	111
Bitlis	127	249	239	204	118
Hakkari	113	97	98	133	152
TRC Güneydoğu Anadolu - South East Anatolia	10 548	10 482	11 148	11 859	12 597
TRC1	5 658	5 689	6 087	6 162	6 474
Gaziantep	4 631	4 612	5 026	5 026	5 449
Adıyaman	723	771	747	820	745
Kilis	304	306	314	316	280
TRC2	3 721	3 602	3 757	4 184	4 544
Şanlıurfa	1 524	1 527	1 975	2 160	2 227
Diyarbakır	2 197	2 075	1 782	2 024	2 317
TRC3	1 169	1 191	1 304	1 513	1 579
Mardin	552	579	535	576	622
Batman	225	174	301	401	428
Şırnak	232	334	351	403	378
Siirt	160	104	117	133	151

4.7 Nedenlerine ve cinsiyete göre ölümler - Deaths by causes and sex
[İl ve ilçe merkezleri - Province and district centers]

Ölüm nedeni (UHS8) - Cause of death (ICD8)	2003	2004	2005	2006	2007
Erkek - Males	103 082	104 852	110 253	116 923	118 059
Enfeksiyon ve parazit hastalıkları					
Infectious and parasitic diseases	3 235	2 163	2 705	2 565	2 487
Urlar - Neoplasms	15 258	16 605	18 938	20 294	21 206
İç salgı hastalıkları - Endocrine diseases	988	1 072	1 346	1 495	1 465
Kan ve kan yapıcı organların hastalıkları					
Diseases of blood and forming organs	56	75	92	89	78
Sinir sistemi hastalıkları - Nervous system diseases	90	95	110	84	70
Dolaşım sistemi hastalıkları - Circulatory system diseases	47 374	47 207	49 254	51 689	51 682
Solunum sistemi hastalıkları - Respiratory system diseases	961	899	1 015	1 130	1 251
Sindirim sistemi hastalıkları - Digestive system diseases	1 359	1 568	2 028	1 898	1 435
Üro-genital sistemi hastalıkları					
Genito-urinary system diseases	46	52	110	84	58
Doğuştan gelme anomaliler - Congenital anomalies	1 551	433	556	557	541
Perinatal mortalite - Perinatal mortality	3 823	1 819	1 956	1 945	2 100
Semptomlar ve iyi tanımlanmayan haller					
Symptoms and ill-defined conditions	8 913	12 634	10 584	12 689	11 940
Bütün diğer hastalıklar - All other diseases	14 895	15 934	17 332	18 032	18 801
Kazalar - Accidents	2 973	2 891	2 796	2 863	3 476
Kendini öldürme (intihar) ve kendini travmatize etme					
Suicide and self - inflicted injury	1 131	1 101	1 190	1 204	1 188
Bütün diğer dış sebepler - All other external causes	429	304	241	305	281
Kadın - Females	81 248	82 234	87 267	93 223	94 672
Enfeksiyon ve parazit hastalıkları					
Infectious and parasitic diseases	2 360	1 702	2 073	1 888	2 060
Urlar - Neoplasms	8 517	8 521	9 770	10 592	10 950
İç salgı hastalıkları - Endocrine diseases	1 401	1 570	1 879	2 067	2 075
Kan ve kan yapıcı organların hastalıkları					
Diseases of blood and forming organs	52	85	91	86	78
Sinir sistemi hastalıkları - Nervous system diseases	88	73	104	94	66
Dolaşım sistemi hastalıkları - Circulatory system diseases	41 703	41 641	44 438	47 383	47 897
Solunum sistemi hastalıkları - Respiratory system diseases	681	674	734	834	930
Sindirim sistemi hastalıkları - Digestive system diseases	804	836	1 006	1 045	929
Üro-genital sistemi hastalıkları					
Genito-urinary system diseases	16	3	21	18	12
Gebelik, doğurma ve lohusalık halinin komplikasyonları					
Complications of pregnancy, childbirth and the puerperium	1	9	48	34	64
Doğuştan gelme anomaliler - Congenital anomalies	1 122	392	494	451	426
Perinatal mortalite - Perinatal mortality	2 610	1 664	1 404	1 464	1 568
Semptomlar ve iyi tanımlanmayan haller					
Symptoms and ill-defined conditions	8 902	11 618	10 299	11 543	11 072
Bütün diğer hastalıklar - All other diseases	11 022	11 671	13 086	13 977	14 762
Kazalar - Accidents	1 122	1 146	1 188	1 103	1 204
Kendini öldürme (intihar) ve kendini travmatize etme					
Suicide and self - inflicted injury	732	566	580	582	514
Bütün diğer dış sebepler - All other external causes	115	63	52	62	65

4.8 Yaş grubuna göre ölümler [İl ve ilçe merkezleri] - Deaths by age group [Province and district centers]

Yaş grubu - Age group	2003	2004	2005	2006	2007
Erkek - Males	103 082	104 852	110 253	116 923	118 059
0	7 503	6 094	6 298	6 423	6 443
1- 4	1 387	1 155	1 213	1 175	1 154
5-14	1 160	1 141	1 185	1 155	1 144
15-24	2 344	2 279	2 302	2 332	2 149
25-34	2 803	2 881	2 869	3 067	2 995
35-44	5 018	4 988	4 967	5 200	4 984
45-54	11 751	11 248	11 814	12 131	12 037
55-64	17 860	17 642	18 614	19 352	19 210
65 +	53 256	54 480	57 718	62 775	64 297
Bilinmeyen - Unknown	-	2 944	3 273	3 313	3 646
Kadın - Females	81 248	82 234	87 267	93 223	94 672
0	5 375	5 088	4 706	4 682	4 841
1- 4	1 041	1 035	1 036	1 045	861
5-14	840	856	907	838	834
15-24	1 412	1 353	1 241	1 211	1 079
25-34	1 660	1 530	1 535	1 595	1 549
35-44	2 738	2 686	2 688	2 829	2 687
45-54	5 639	5 119	5 488	5 588	5 592
55-64	9 630	8 907	9 582	9 875	9 483
65 +	52 913	53 357	57 710	63 040	64 957
Bilinmeyen - Unknown	-	2 303	2 374	2 520	2 789

4.9 Yaş grubuna göre intiharlar - Suicides by age group

Yaş grubu - Age group	2003	2004	2005	2006	2007
Toplam - Total	2 705	2 707	2 703	2 829	2 793
(%)					
-15	2.96	2.88	2.74	2.72	3.29
15-24	34.08	31.40	28.08	27.50	24.70
25-34	21.22	20.24	21.09	20.36	21.63
35-44	14.12	14.44	13.24	14.67	14.79
45-54	11.13	10.79	12.43	12.12	12.42
55-64	7.06	6.69	7.40	7.56	7.12
65-74	5.66	4.66	5.11	4.52	4.98
75+	3.77	3.62	4.03	4.21	4.62
Bilinmeyen - Unknown	-	5.28	5.88	6.33	6.44

4.10 Nedenlere göre intiharlar - Suicides by causes

İntihar nedeni - Cause of suicide	2003	2004	2005	2006	2007
Toplam - Total	2 705	2 707	2 703	2 829	2 793
(%)					
Hastalık - Illness	37.64	17.81	17.54	18.10	20.80
Aile geçimsizliği - Family incompatibility	21.44	15.85	13.43	13.18	14.61
Geçim zorluğu - Economic problems	14.23	7.17	8.32	7.60	9.42
Ticari başarısızlık - Business failure	5.44	2.22	2.33	1.98	2.15
Hissi ilişki ve istediği ile evlenememe Emotional relationship and not marrying the person wanted	9.83	6.24	6.51	5.44	5.76
Öğrenim başarısızlığı - Educational failure	3.51	2.55	1.15	1.17	0.97
Diğer - Other	7.91	0.78	7.25	3.78	2.11
Bilinmeyen - Unknown	-	47.40	43.47	48.75	44.18

4.11 Demografik göstergeler, 2004-2008
Demographic indicators, 2004-2008

	2004	2005	2006	2007	2008
Toplam doğurganlık hızı (kadın başına)					
Total fertility rate (per woman)	2.23	2.20	2.17	2.15	2.14
Katkılı yenilenme hızı (kadın başına)					
Gross reproduction rate (per woman)	1.09	1.07	1.06	1.05	1.04
Net yenilenme hızı (kadın başına)					
Net reproduction rate (per woman)	1.05	1.04	1.03	1.02	1.02
Çocuk doğurmada ortalama yaş					
Mean age of childbearing	27.3	27.3	27.4	27.3	27.3
Doğuşta beklenen yaşam süresi (yıl)					
Expectation of life at birth (year)					
Toplam - Total	72.5	72.9	73.2	73.4	73.6
Erkek - Males	70.5	70.9	71.1	71.2	71.4
Kadın - Females	74.6	75.0	75.3	75.6	75.8
Bebek ölüm hızı - Infant mortality rate (‰)					
Toplam - Total	20.9	18.9	17.5	16.7	16.0
Erkek - Males	24.2	22.0	20.4	19.5	18.6
Kadın - Females	17.4	15.6	14.5	13.9	13.3

Not. 2008 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine Göre Nüfus Projeksiyonları

Note. Population Projections were based on 2008 Address Based Population Registration System

4.12 Demografik göstergeler, 2009-2025
Demographic indicators, 2009-2025

	2009	2010	2015	2020	2025
Toplam doğurganlık hızı (kadın başına)					
Total fertility rate (per woman)	2.12	2.11	2.05	2.01	1.97
Katkılı yenilenme hızı (kadın başına)					
Gross reproduction rate (per woman)	1.04	1.03	1.00	0.98	0.96
Net yenilenme hızı (kadın başına)					
Net reproduction rate (per woman)	1.01	1.00	0.98	0.97	0.95
Çocuk doğurmada ortalama yaş					
Mean age of childbearing	27.2	27.2	26.9	26.8	26.6
Doğuşta beklenen yaşam süresi (yıl)					
Expectation of life at birth (year)					
Toplam - Total	73.7	73.9	74.7	75.4	75.9
Erkek - Males	71.5	71.6	72.1	72.7	73.1
Kadın - Females	76.1	76.3	77.4	78.3	78.9
Bebek ölüm hızı - Infant mortality rate (‰)					
Toplam - Total	15.3	14.6	11.5	9.9	8.8
Erkek - Males	17.8	17.0	13.3	11.4	10.0
Kadın - Females	12.7	12.1	9.6	8.4	7.5

Not. 2008 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine Göre Nüfus Projeksiyonları

Note. Population Projections were based on 2008 Address Based Population Registration System

4.13 Ülkemize gelen göçmenler
Immigrants by country of origin

	2004	2005	2006	2007	2008
Toplam - Total					
Hanehalkı - Household	47	25	31	18	4
Nüfus - Population	166	84	110	72	16
Bulgaristan - Bulgaria					
Hanehalkı - Household	-	-	-	2	-
Nüfus - Population	-	-	-	6	-
Romanya - Romania					
Hanehalkı - Household	1	-	-	-	-
Nüfus - Population	1	-	-	-	-
Yugoslavya - Yugoslavia					
Hanehalkı - Household	30	6	4	2	-
Nüfus - Population	96	25	6	8	-
Sırbistan - Karadağ - Serbia and Montenegro					
Hanehalkı - Household	-	-	10	1	1
Nüfus - Population	-	-	31	1	2
Makedonya - Macedonia					
Hanehalkı - Household	16	19	17	13	3
Nüfus - Population	69	59	73	57	14

Kaynak: Bayındırlık ve İskan Bakanlığı

Source:The Ministry of Public Works and Settlement

	Sayfa Page	
Açıklama	**82**	Explanation
5.1 Yataklı, yataksız sağlık kurumları ve tedavi edilenler	**86**	5.1 In-patient and out-patient medical institutions and persons under treatment
5.2 Sağlık personelinin kurumlara göre dağılımı, 2005, 2006	**87**	5.2 Distribution of health personnel by establishments, 2005, 2006
5.3 İBBS'ye göre sağlık kurumlarına ilişkin istatistikler, 2007	**88**	5.3 Statistics on medical institutions by SRE, 2007
5.4 Türkiye'de tespit edilen AIDS vakası ve taşıyıcı sayısı	**91**	5.4 Distribution of reported AIDS cases and carriers in Turkey
5.5 Yaş ve cinsiyete göre Türkiye'de tespit edilen AIDS taşıyıcı sayısı	**91**	5.5 Distribution of reported AIDS cases and carriers by age groups and sex in Turkey
5.6 Bildirimi zorunlu bazı bulaşıcı hastalıkların vaka sayısı	**91**	5.6 Number of cases of selected infection diseases obligatory to be reported
5.7 Bulaşıcı hastalıklara karşı aşılama oranı	**92**	5.7 Rates of vaccinations for infectous diseases
5.8 Seçilmiş OECD ülkelerinde sağlık harcamaları, 2003-2005	**92**	5.8 Health expenditures in selected OECD countries, 2003-2005
5.9 Özürlülük oranı, 2002	**93**	5.9 The proportion of disability, 2002
5.10 Özrün türüne göre özürlü nüfus oranı, 2002	**94**	5.10 The proportion of disabled population by type of disability, 2002
5.11 İşgücü durumuna göre özürlü nüfus oranı, 2002	**95**	5.11 The proportion of disabled population by labour force status, 2002
5.12 Sosyal güvenliğe sahip olma ve kayıtlı olma durumuna göre özürlü nüfus oranı, 2002	**95**	5.12 The proportion of disabled population by having social security and the registration status of social security, 2002
5.13 Özrün türü ve özrün ortaya çıkış zamanına göre özürlü nüfus oranı, 2002	**96**	5.13 The proportion of disabled population by type of disability and the appearance time of disability, 2002
5.14 Özre yönelik kurum ve kuruluşlardan beklentilere göre özürlü nüfus oranı, 2002	**96**	5.14 The proportion of disabled population by expectations from organizations, 2002

SAĞLIK

Bu bölümde yer alan bilgiler Sağlık Bakanlığı'ndan alınmaktadır. Bakanlık, genellikle koruyucu ve tedavi edici sağlık hizmetlerini yürütmek, sağlık personeli yetiştirmek, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim yapmak, sağlık kurumları kurmak ve işletmek, diğer kamu kuruluşları ile özel kesime sağlık kurumları kurma ve işletme izni vermek ve bunları denetlemekle yükümlüdür. Ayrıca ilaç fiyatlarını düzenlemek, ilaç üretimini ve eczaneleri denetlemek de Bakanlığın görevleri arasındadır.

Halk Sağlığı Hizmetleri

Halk sağlığı hizmetleri, görülen hizmetin niteliğine göre ikiye ayrılır.

Koruyucu sağlık hizmetleri: Bu hizmetler çevre sağlık koşullarının düzeltilmesi, halkın sağlık konusunda eğitilmesi, bulaşıcı hastalıkların yok edilmesi, beslenme koşullarının geliştirilmesi, ana-çocuk sağlığı ve aile planlaması gibi konuları kapsamaktadır.

Tedavi edici sağlık hizmetleri: Muayene, teşhis, tedavi ve rehabilitasyon çalışmaları bu tür hizmetlerin kapsamındadır.

Ülkemizde Devlet adına koruyucu ve tedavi edici sağlık hizmetlerini yürütmek yukarıda da bahsedildiği gibi Sağlık Bakanlığı'nın görevleri içerisindedir. Bunun yanısıra, tedavi edici hizmetlere diğer bakanlıklar, iktisadi kamu kuruluşları, Sosyal Sigortalar Kurumu, tıp fakülteleri ve diğer özel kuruluşlar da katılmaktadır. Koruyucu sağlık hizmetleri ise sadece Sağlık Bakanlığı tarafından yürütülmektedir.

Verem Savaş Çalışmaları

Koruyucu sağlık hizmeti içinde özellikle bulaşıcı hastalıklarla mücadele önemli yer tutmaktadır. Geçmişte verem kontrol faaliyetlerinin en önemli prensibini "koruma" oluşturmaktaydı, ancak, günümüzde "başarılı vaka bulma ve tedavi yöntemi" verem kontrol programında önemli hale gelmiştir. Bu nedenle, verem ilaçlarının yanı sıra teşhis de ücretsiz olarak sağlanmaktadır.

Halen Bakanlığımıza bağlı 244 adet ve derneklere bağlı 31 adet Verem Savaş Dispanseri ve 22 Göğüs Hastalıkları Hastanesi ve 11 Gezici Verem Savaş Grubu ile veremli hastaların tanı ve tedavisi için hizmet vermektedir. Bu birimler her yıl 2,5 milyondan fazla kişinin kontrolünü yapmakta ve yılda 18 000 civarında hastanın tedavisini gerçekleştirmektedir.

Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Çalışmaları

Koruyucu sağlık hizmetleri kapsamına giren ve ana-çocuk sağlığını korumak, anne ve bebek ölümlerini azaltmak amacıyla yürütülen çalışmalar bulunmaktadır. Ana-çocuk sağlığı; 0-6 yaş çocuk, 7-14 yaş okul çocuğu ve 15-49 yaş kadın nüfuslarını kapsamakta bu da toplam nüfusumuzun %60'ını oluşturmaktadır.

HEALTH

The data presented in this section is obtained from the Ministry of Health. The Ministry is vested with the authority to provide medical care and preventive health services, train health personnel, provide pre-service and in-service training, establish and operate health institutions and authorize the establishment and oversee medical institutions by other public and private organizations. The Ministry also regulates prices of medical drugs and controls drug production and operations of pharmacies.

Public Health Services

Public health services are grouped in two categories according to the type of services offered.

Preventive health services: These services include the improvement of sanitary conditions in the community, public instruction on health care, control of communicable diseases, improvement of nutrition conditions, maternal and child health and family planning.

Medical care services: This type of service includes examination, diagnosis, treatment and rehabilitation service.

As mentioned above, the responsibility for providing medical care and preventive health services in the country is undertaken by the Ministry of Health. In addition, other ministries, public economic enterprises, faculties of medicine, and private institutions also take part in providing medical care services. Preventive health services are provided only by the Ministry of Health.

Activities for Tuberculosis Control

Information is given on the work carried out in Turkey for the control of communicable diseases which constitutes an important part of preventive health services. In the past, prevention used to be the main part of tuberculosis control activities in Turkey, but at the present, successful case detection and treatment have become major components of tuberculosis control program. Therefore, besides anti-tuberculosis drugs, diagnosis has also been provided free of charge to patients.

Today, tuberculosis control services are provided by 244 dispensaries of which belong to the Ministry of Health, 31 dispensaries of which belong to voluntary organizations, 22 Chest Diseases Hospitals and 11 mobile tuberculosis group These units are controlling approximately 2,5 million person each year and providing healt care of 18 000 patients.

Works on Maternal Child Health and Family Planning

Summary information will be presented on population planning activities aimed at protecting maternal and child health and reducing mother and infant deaths. In Maternal Child Health those included in the age group of 0-6 are children, those included in the age group of 7-14 are the students and those included in the group of 15-49 are women which take up the 60% of the total population.

Ana-çocuk sağlığı ile ilgili sorunları çözmek için, öncelikler dikkate alınarak yapılan programlar doğrultusunda hizmetler yürütülmektedir. Anne ve çocuk ölümlerine neden olan ve basit, ucuz yöntemlerle önlenebilecek sağlık sorunlarının giderilmesi, mevcut hizmetlerin daha etkili hale getirilmesi ve geliştirilmesi amacıyla ülke genelinde ve hizmet önceliği olan bölgelerde özel programlar uygulanmaktadır.

In order to solve the problems related to Maternal Child Health the services regarding to their previous work are being implemented in the direction of the programs. Special programs are being implemented in the provisions that have priority to services and through out the country in order to provent the health problems which cause Maternal Child Health by using simple and cheap methods and in order to improve and to make the existing services more effective.

Ana-çocuk ve kadın grubuna verilen hizmetler. Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Merkezleri ile Sağlık Ocakları ve Sağlık Evlerinde, ayrıca doğumevi / hastaneler bünyesinde kurulan Nüfus Planlaması Kliniklerinde yürütülmektedir.

Services provided to Maternal Child Group, Maternal Child Health and Family Planning Services with the Major Health Services, and it is implemented in Population Planning Clinics within maternal hospitals / state hospitals.

Ülke genelinde 163'ü il merkezinde, 98'i ilçe merkezinde olmak üzere toplam 261 Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Merkezi bulunmaktadır. Ayrıca, sağlık personelinin aile planlaması beceri eğitim programlarının yürütülmesi için 136 adet Aile Planlaması Eğitim Merkezi mevcuttur. Adolesan yaş grubuna hizmet vermek üzere 17 adet Gençlik Danışma Merkezi kurulmuştur.

There are total of 261 Maternal Child Health (MHC) and Family Planning Centers in the country, 163 of which situated in provincial Centers and 98 situated in district centers. In addition, there are 136 Family Planning Training Centers for the implementation of the family planning training programmes. In order to give advisory services to the adolescent persons, 17 Youth Advisory Center have been established.

Ayrıca, ana-çocuk sağlığı ve üreme sağlığı konularında görsel-işitsel eğitim materyali üretmek ve sağlık personeline eğitim araç-gereçlerinin etkili kullanımı konusunda hizmet içi eğitim vermek ve ulusal ve uluslararası araştırmalar yapmak üzere Ankara, Bursa ve Sivas illerinde 3 İletişim Merkezi bulunmaktadır.

Besides, 3 Communication Centers established in Ankara, Bursa and Sivas to produce audio-visual training materials about maternal child health and family planning and to provide in-service training to health personnel about the effective use of the training materials and to carry out national and international researches.

Sağlık Kurumları ve Sağlık Personeli

Health Institutions and Health Personnel

Tedavi edici ve koruyucu sağlık hizmetlerini yürütmek için kurulan sağlık kurumları, yataklı ve yataksız olmak üzere ikiye ayrılır.

Health institutions that provide medical care and preventive health services are grouped as in-patient and out-patient institutions.

Yataklı sağlık kurumlarının başlıcaları hastaneler, sağlık merkezleri ve revirlerdir. Ayrıca, ülkemizde çok az sayıda yataklı tedavi yapan dispanserlerde vardır. Muayene ve tedavi edilmek için bu kurumlara başvuran ve sağlık durumlarına göre yataklı tedavi edilenler hasta kabul defterine, ayakta tedavi edilenler ise poliklinik defterine yazılmakta ve bunlar her üç ayda bir özel formlara doldurularak Sağlık Bakanlığı'na gönderilmektedir.

In-patient institutions cover hospitals and health centers. Moreover, a few in-patients dispensaries are also available in our Country. In-patients undergoing treatment in the medical institutions are recorded in the in-patient registers and out-patients in the polyclinic registered. Tables prepared from these registers are sent to Ministry of Health for every 3 months.

Yataksız sağlık kurumları içerisinde sağlık ocakları, sağlık evleri, ana ve çocuk sağlığı merkezleri ve dispanserler yer almaktadır. Yapılan muayeneler, sağlık ocaklarında kişisel sağlık fişlerine yazılmakta, kişilerin almış oldukları tanılar hastalık istatistik fişi ile veya formlarla ay sonunda, bulaşıcı hastalık olması durumunda ise anında Bakanlığa bildirilmektedir.

Out-patients institutions include health units, health houses infirmaries, MCH centers and dispensaries. Services provided by these institutions are recorded in personal health cards, and these are sent to the Ministry at each month together with the definition of illnesses. In case of the infectious cases they are immediately informed to the Ministry.

Tanım ve Kavramlar

Definitions and Concepts

Hekim: Lise öğreniminden sonra 6 yıllık tıp öğrenimini bitirenlere hekim denir. Özel alanlarda belirli bir süre ihtisas yapmış olanlara ise mütehassıs (uzman hekim) denir.

Physician: The definition of the physician is the person who has completed 6 years of higher training in medicine. Those who have had a further period of training in a special field of medicine are called specialists (specialized physician).

Sağlık memuru, ebe, hemşire: Orta öğrenimden sonra 4 yıllık bir öğrenim yapan, sağlık meslek liselerinin toplum sağlığı bölümünden mezun olanlara sağlık memuru, ebelik bölümünden mezun olanlara ebe, hemşirelik bölümünden mezun olanlara da hemşire denir.

Sanitarian, midwife, nurse: Health personnel trained in health high schools which have community health, nursing and midwifery departments and give training for a period of 4 years after junior high schools.

Hastane: Yatırılarak veya ayakta hasta muayene ve tedavi eden, gerekli sıhhi ve fenni şartlara uygun kuruluşlardır.

Hospital: Institutions which provide in-patient and out-patient medical care and have the necessary health and medical facilities for rendering those services.

Sağlık merkezi: Hastanelere göre daha az olanaklara sahip bulunan yataklı ve yataksız tedavi kurumlarıdır.

Health centers: In-patient and out-patient medical institutions which have fewer facilities than a hospital.

Poliklinik defteri: Hastaneye muayene için başvuran hastaların poliklinikte kaydedildikleri defterdir.

Polyclinic register: Register in which the record of cases examined in the hospital polyclinic is kept.

Hasta kabul defteri: Hastaneye yatan hastaların kaydedildikleri defterdir.

In patient register: Register in which the record of cases admitted to the hospital is kept.

ÖZÜRLÜLER ARAŞTIRMASI

DISABILITY SURVEY

Özürlüler konusundaki bilgi ve veri eksikliğini gidermek amacıyla Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı ve Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı işbirliği ile "Türkiye Özürlüler Araştırması" 2002 yılında gerçekleştirilmiştir.

For eliminating information and data deficiency in this field, Turkey Disability Survey was carried out in 2002 by the collaboration of Turkish Statistical Institute and Presidency of Administration on Disabled People.

Araştırmada, Türkiye'de özürlülerin sayısı, oranı, sosyo-ekonomik yapısı, sosyal yaşamda karşılaştıkları sorunlar, beklentileri, özürlülük türü, özrün oluş sebebi, bölgesel farklılıkların ölçülmesi ile süreğen hastalığa sahip olma oranlarının ölçülmesi hedeflenmiştir.

In this survey, it has been targeted to measure number of disabled people, disability proportion, their socio-economic characteristics, their problems in social life, expectations, type of disability, causes of disability and regional differences and also the proportion of population having chronic illnesses.

Kapsam: Türkiye genelinde, her bir yerleşim yerindeki haneler, örnek seçimi için kapsama dahil edilmiştir. Nüfusu 100'ün altında olan yerleşim yerleri yeterli hane sayısı içermediği varsayılarak kapsam dışı bırakılmıştır. Ancak, genişletme katsayıları hesaplanırken bu yerleşim yerleri toplama dahil edilmiştir. Kurumsal nüfus, bu araştırmanın kapsamında yer almamaktadır.

Coverage: Countrywide, houses in each residential area are included in the coverage for selecting samples. Place of residence with population less than 100 are excluded because it is assumed that they have inadequate number of households. Yet, these place of residences are included in total population while factor coefficients (weighting) are calculated. Institutional population is excluded in this survey.

Örnek hacmi: Hedeflenen tahmini vermek için 1206 blok örneğe seçilmiştir. Alan çalışması sonucunda 97 433 hane ile görüşme gerçekleştirilmiştir.

Sample size: To targeted estimation, it is selected 1206 blocks for the sampling. At the result of field study, it was interviewed with 97 433 households.

Örnekleme yöntemi: Örnek tasarımı, Türkiye, 7 coğrafi bölge ve kent-kır tahminlerini verecek şekilde oluşturulmuştur. Örnekleme yöntemi tek aşamalı küme örneklemesidir.

Sampling method: Sampling is constituted to be given estimations based on Turkey, 7 geographical regions and urban-rural. Sampling method is a single-stage stratified cluster sampling.

Tanım ve Kavramlar

Definitions and Concepts

Özürlü: Doğuştan veya sonradan herhangi bir hastalık veya kaza sonucu bedensel, zihinsel, ruhsal, duyusal ve sosyal yetilerini çeşitli derecelerde kaybetmiş, normal yaşamın gereklerine uyamayan kişilerdir.

Disabled person: Person unable to ensure by himself or herself, wholly or partly, the necessities of a normal individual and/or social life, as a result of deficiency, either congenital or not, in his or her physical capabilities.

Özürlülük oranı: Özürlü olan nüfusun toplam nüfusa oranıdır.

Disability proportion: The proportion of disabled population to the total population.

Ortopedik özürlü: Kas ve iskelet sisteminde yetersizlik, eksiklik ve fonksiyon kaybı olan kişidir. El, kol, ayak, bacak, parmak ve omurgalarında, kısalık, eksiklik, fazlalık, yokluk, hareket kısıtlılığı, şekil bozukluğu, kas güçsüzlüğü, kemik hastalığı olanlar, felçliler, Serebral Palsi, spastikler ve spina bifida olanlar bu gruba girmektedir.

Orthopedically disabled person: Person having a functional limitation as a result of a deficiency in his/her muscular and skeleton system. This orthopedical group includes lack of shortness and excess of hands, arms, foots, legs, fingers, backbones and also with restricted movement, disfigurement, weakness of muscle, bone disease, paralysis, cerebral palsy, spastic and/or spina bifida.

Görme özürlü: Tek veya iki gözünde tam veya kısmi görme kaybı veya bozukluğu olan kişidir. Görme kaybıyla birlikte göz protezi kullananlar, renk körlüğü, gece körlüğü (tavuk karası) olanlar bu gruba girer.

Seeing disabled person: Person who have partial or no vision in one or both eyes. This group includes the persons using eye prosthesis who have color blindness and/or night blindness.

İşitme özürlü: Tek veya iki kulağında tam veya kısmi işitme kaybı olan kişidir. İşitme cihazı kullananlar da bu gruba girmektedir.

Hearing disabled person: Person who is completely deaf or has partial hearing in one or both ears. The using hearing apparatus is also included in this hearing group.

Dil ve konuşma özürlü: Herhangi bir nedenle konuşamayan veya konuşmanın hızında, akıcılığında, ifadesinde bozukluk olan ve ses bozukluğu olan kişidir. İşittiği halde konuşamayan, gırtlağı alınanlar, konuşmak için alet kullananlar, kekemeler, afazi, dil-dudak-damak-çene yapısında bozukluk olanlar bu gruba girmektedir.

Speaking disabled person: Persons who can not speak or have a deficiency in speech flow. Person not speaking but hearing, who lack of throat, who use apparatus, who stammer, and who have deficiency in tongue-lip-palate-chin are all included in this group.

Zihinsel özürlü: Çeşitli derecelerde zihinsel yetersizliği olan kişidir. Zeka geriliği olanlar (mental retardasyon), Down Sendromu, Fenilketonüri (zeka geriliğine yol açmışsa) bu gruba girer.

Mentally disabled person: Persons who have a mental impairment at different levels. Persons having mental retardation and down syndrome are also included in this group.

Süreğen hastalık: Kişinin çalışma kapasitesi ve fonksiyonlarının engellenmesine neden olan, sürekli bakım ve tedavi gerektiren hastalıklardır (Kan hastalıkları, kalp-damar hastalıkları, solunum sistemi hastalıkları, sindirim sistemi hastalıkları, idrar yolları ve üreme organı hastalıkları, cilt ve deri hastalıkları, kanserler, endokrin ve metabolik hastalıklar, ruhsal davranış bozuklukları, sinir sistemi hastalıkları, HIV).

Chronic illness: It is illness which obstructs a person's capacity to work and functions and which makes necessary for the person's continuous care and treatment (Blood diseases, heart-vein diseases, respiratory system diseases, digestive system diseases, urethra and productory organ disease, skin diseases, cancers, metabolic diseases, the deficiency of psychological behaviour, nerves system diseases and HIV).

5.1 Yataklı, yataksız sağlık kurumları ve tedavi edilenler
In-patient and out-patient medical institutions and persons under treatment

	2003	2004	2005	2006	2007
Yataklı sağlık kurumu - In-patient institutions	1 130	1 175	1 156	1 163	1 276
Hastane - Hospital [1]	1 130	1 175	1 156	1 163	1 276
Yatak sayısı - Number of beds	164 897	171 888	176 785	180 767	184 983
Tedavi edilenler - Persons under treatment	129 733 118	152 851 241	194 311 788	225 305 076	...
Ayakta - Out-patient	123 996 601	146 410 441	187 300 274	217 540 425	...
Yatakta - In-patient	5 736 517	6 440 800	7 011 514	7 764 651	...
Yataksız sağlık kurumu - Out-patient institutions	18 746	13 378	13 290	14 673	13 352
Sağlık merkezi - Health center	114	114	118	77	47
Sağlık ocağı - Health center	5 936	6 042	6 203	6 377	5 078
Sağlık evi - Health station	11 740	6 275[5]	6 088[5]	7 427[5]	7 430
Dispanser - Dispensary [3]	504[2]	493[3]	277[4]	259[4]	259[4]
Ana çocuk sağlığı ve aile planlaması merkezi Center of maternal - child health and family planning	277	262	245	243	231
Aile planlaması eğitim merkezi Training center for family planning	135	139	142	147	147
Semt polikliniği - District polyclinic	40	53	217[6]	143[6]	160[6]

(1) Askeri hastaneler dışında kalan kamu ve özel hastaneler kapsanmıştır.
(2) Yataklı dispanser sayısı çok az olduğundan yataksız sağlık kurumları içinde gösterilmiştir. Deri ve tenasül hastalıkları dispanserleri ile özel idare, belediye, SSK, dernek vb. dispanserler ve revirler kapsanmıştır.
(3) 2004 yılı verileri SSK dispanserleri, Verem Savaş dispanserlerini kapsamaktadır.
(4) 2005 ve 2007 yılı verileri Verem Savaş dispanserleri ile deri tenasül dispanserlerini kapsamaktadır. SSK Dispanserleri Sağlık Bakanlığı'na devredilmiştir.
(5) Bakanlık Makamından alınan 18.10.2004 tarih ve 9964 sayılı onayda "Mahalle Sağlık Evi" ifadesinin "Sağlık Ocağı,ebe bölgesi" olarak değiştirilmesi ve bu bölgelerde çalışacak ebelerinde sağlık evi kadrosu yerine, sağlık ocağı kadrosuna atanması ve sağlık ocağındaki ebe hizmetlerinin sağlık ocağı sorumlu hekimce mevcut ebe kadrosuna göre sağlık ocağı bölgesinin bölümlendirilerek hizmetin yürütülmesi uygun olacağından sağlık evi kadrolarının hizmet gereği belirlenen sayıda sağlık ocağına bağlı köylerde ve hizmet binası temin edilen yerleşim yerlerinde değerlenmesi ve bu yerlerin sağlık evi olarak kabul edilmesi, diğer yerlerin ise "sağlık ocağı ebe bölgesi" olarak adlandırılması hizmetin istenilen düzeyde yürütülmesi açısından uygun görülmektedir.
(6) 2005 ve 2007 yılı verileri SSK' dan devredilen dispanserleri kapsamaktadır.

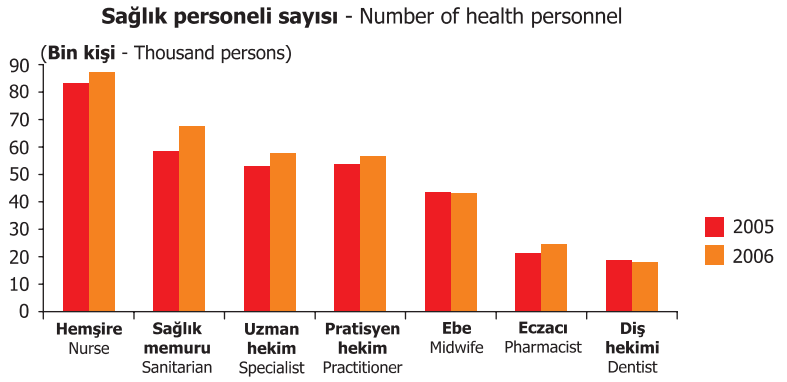
(1) Number of hospitals cover public and private hospitals excluding military hospitals.
(2) Dispensaries are classified as out patient institutions because of the small number of in-patients. They include skin and veneral disease dispensaries and sick bays for local goverments, municipalities, Social Insurance Institutions (SII), associations, etc.
(3) 2004 year-data cover SII Dispensaries and Tuberculosis Dispensaries.
(4) 2005 - 2007 years-data cover Tuberculosis Dispensaries and Dermatology-Veneral Diseases Dispensaries. SII Dispensaries are assigned to Ministry of Health.
(5) In the approval 9964 dated 18.10.2004, which was issued by the Ministry, it is found appropriate to evaluate the staff of the health station in the villages in which health centers are assigned due to services and in the settlement areas in which any building is supplied for the services; and it will be more appropriate for the execution of the services at desirable level by naming the other places as "health center mid-wife area" due to the fact that it is more appropriate to alter the definition of "neighborhood health center"as "Health Station-mid-wife area", and to assign the mid-wives to be employed in this area into Health Station vacancies rather than health center;and to execute the services by dividing the areas of the health center-mid-wife services as for the vacancies of the current mid-wives by the responsible doctor of the health center.
(6) 2005-2007 years-data cover dispensaries assigned from SII.

5.2 Sağlık personelinin kurumlara göre dağılımı, 2005, 2006
Distribution of health personnel by establishments, 2005, 2006

Sağlık personeli Health personnel	**Toplam** Total	**Bir personele düşen nüfus** Population per personnel(1)	**Sağlık Bakanlığı** Ministry of Health(2)	**Üniversite** University	**Diğer kamu** Other organizations	**Özel** Private
			2005			
Hekim - Physician	106 698	675	60 993	21 484	3 606	18 203
Uzman hekim - Specialist	53 103	1 357	25 481	9 882	1 586	14 855
Pratisyen hekim - Practitioner	53 595	1 345	35 512	11 602	2 020	3 348
Diş hekimi - Dentist	18 771	3 839	4 383	776	556	12 825
Eczacı - Pharmacist	21 344	3 376	1 463	641	792	18 331
Sağlık memuru - Sanitarian	58 599	1 230	43 698	3 519	1 615	8 597
Hemşire - Nurse	83 411	864	58 990	12 230	2 419	9 644
Ebe - Midwife	43 429	1 659	41 178	199	99	1 952
			2006			
Hekim - Physician	114 583	637	64 021	23 798	3 559	20 667
Uzman hekim - Specialist	57 882	1 261	26 583	11 380	1 447	16 893
Pratisyen hekim - Practitioner	56 701	1 287	37 438	12 418	2 112	3 774
Diş hekimi - Dentist	18 213	4 007	4 292	969	529	12 138
Eczacı - Pharmacist	24 612	2 965	1 506	617	925	21 435
Sağlık memuru - Sanitarian	67 649	1 079	49 514	607	1 495	13 303
Hemşire - Nurse	87 327	836	62 488	11 480	2 588	10 167
Ebe - Midwife	43 301	1 685	40 493	288	101	2 416

Not 1. Milli Savunma Bakanlığı sağlık personeli toplamın içerisinde gösterilmiştir.
Not 2. 2005 nüfusu 72 065 000 dır.
Not 3. 2006 nüfusu 72 974 000 dır.
(1) 2000 Nüfus Sayımından elde edilen projeksiyon nüfuslar kullanılmıştır.
(2) 14 Şubat 2005 tarihli 927 sayılı Sağlık Bakanlığı makam onayı ile Sosyal Sigortalar Kurumu Sağlık Bakanlığı'na devredildiğinden istatistiki veriler Sağlık Bakanlığı verileri içerisinde yer almıştır.

Note 1. Ministry of National Defence health personnel are included in total.
Note 2. 2005 population is 72 065 000.
Note 3. 2006 population is 72 974 000.
(1) The projection which were obtained from 2000 Census Population, is used.
(2) In the approval 927 dated 14 February 2005, which was issued by Ministry of Health, as Social Insurance Institution was assigned to Ministry of Health, statistical data are included in the data of Ministry of Health.

5.3 İBBS'ye göre sağlık kurumlarına ilişkin istatistikler, 2007
Statistics on medical institutions by SRE, 2007

İBBS - SRE	Sağlık Bakanlığı Ministry of Health (1)		Üniversite University		Özel Private		Diğer Other (2) (3)	
	Kurum sayısı Number of hospitals	Yatak sayısı Number of beds	Kurum sayısı Number of hospitals	Yatak sayısı Number of beds	Kurum sayısı Number of hospitals	Yatak sayısı Number of beds	Kurum sayısı Number of hospitals	Yatak sayısı Number of beds
TR Türkiye - Turkey	849	135 240	56	29 700	365	17 995	6	2 048
TR1 İstanbul	53	19 080	7	4 083	139	7 861	2	1 388
TR10	53	19 080	7	4 083	139	7 861	2	1 388
İstanbul	53	19 080	7	4 083	139	7 861	2	1 388
TR2 Batı Marmara								
West Marmara	54	7 054	1	901	14	428	0	0
TR21	23	2 911	1	901	10	323	0	0
Tekirdağ	9	1 275	0	0	6	232	0	0
Edirne	8	850	1	901	3	67	0	0
Kırklareli	6	786	0	0	1	24	0	0
TR22	31	4 143	0	0	4	105	0	0
Balıkesir	21	3 041	0	0	3	61	0	0
Çanakkale	10	1 102	0	0	1	44	0	0
TR3 Ege - Aegean	112	18 801	8	4 397	41	1 742	1	400
TR31	26	6 805	3	3 145	17	961	1	400
İzmir	26	6 805	3	3 145	17	961	1	400
TR32	35	4 628	2	544	16	566	0	0
Aydın	10	1 751	1	252	2	54	0	0
Denizli	14	1 467	1	292	6	153	0	0
Muğla	11	1 410	0	0	8	359	0	0
TR33	51	7 368	3	708	8	215	0	0
Manisa	19	2 993	1	312	4	122	0	0
Afyonkarahisar	16	1 948	1	346	3	73	0	0
Kütahya	11	1 517	1	50	0	0	0	0
Uşak	5	910	0	0	1	20	0	0
TR4 Doğu Marmara								
East Marmara	72	12 733	6	2 716	29	1 352	0	0
TR41	37	6 795	3	1 886	11	732	0	0
Bursa	22	4 747	1	895	8	639	0	0
Eskişehir	9	1 750	2	991	3	93	0	0
Bilecik	6	298	0	0	0	0	0	0
TR42	35	5 938	3	830	18	620	0	0
Kocaeli	11	2 520	1	510	10	342	0	0
Sakarya	12	1 420	0	0	5	157	0	0
Düzce	2	650	1	180	1	49	0	0
Bolu	8	1 025	1	140	1	60	0	0
Yalova	2	323	0	0	1	12	0	0
TR5 Batı Anadolu								
West Anatolia	62	14 029	12	5 797	31	1 717	3	260
TR51	35	9 944	10	4 489	21	1 334	3	260
Ankara	35	9 944	10	4 489	21	1 334	3	260
TR52	27	4 085	2	1 308	10	383	0	0
Konya	22	3 490	2	1 308	10	383	0	0
Karaman	5	595	0	0	0	0	0	0

5.3 İBBS'ye göre sağlık kurumlarına ilişkin istatistikler, 2007 (devam)
Statistics on medical institutions by SRE, 2007 (continued)

İBBS - SRE	Sağlık Bakanlığı Ministry of Health (1)		Üniversite University		Özel Private		Diğer Other (2) (3)	
	Kurum sayısı Number of hospitals	Yatak sayısı Number of beds	Kurum sayısı Number of hospitals	Yatak sayısı Number of beds	Kurum sayısı Number of hospitals	Yatak sayısı Number of beds	Kurum sayısı Number of hospitals	Yatak sayısı Number of beds
TR6 Akdeniz - Mediterranean	83	16 392	8	3 041	43	1 832	0	0
TR61	34	6 217	3	1 104	21	941	0	0
Antalya	15	3 037	2	585	17	805	0	0
Isparta	12	2 480	1	519	3	87	0	0
Burdur	7	700	0	0	1	49	0	0
TR62	25	6 494	3	1 756	10	418	0	0
Adana	13	3 552	2	1 412	5	231	0	0
Mersin	12	2 942	1	344	5	187	0	0
TR63	24	3 681	2	181	12	473	0	0
Hatay	10	1 635	1	81	5	236	0	0
Kahramanmaraş	9	1 417	1	100	3	72	0	0
Osmaniye	5	629	0	0	4	165	0	0
TR7 Orta Anadolu								
Central Anatolia	78	7 592	3	2 171	20	783	0	0
TR71	35	3 197	1	150	6	161	0	0
Kırıkkale	7	870	1	150	0	0	0	0
Aksaray	10	702	0	0	3	65	0	0
Niğde	7	660	0	0	1	29	0	0
Nevşehir	5	440	0	0	2	67	0	0
Kırşehir	6	525	0	0	0	0	0	0
TR72	43	4 395	2	2 021	14	622	0	0
Kayseri	13	1 670	1	1 114	12	492	0	0
Sivas	18	1 700	1	907	1	84	0	0
Yozgat	12	1 025	0	0	1	46	0	0
TR8 Batı Karadeniz								
West Black Sea	97	12 781	3	1 113	10	515	0	0
TR81	18	3 112	1	220	2	100	0	0
Zonguldak	8	1 874	1	220	1	47	0	0
Karabük	6	743	0	0	1	53	0	0
Bartın	4	495	0	0	0	0	0	0
TR82	29	2 095	0	0	3	190	0	0
Kastamonu	15	1 010	0	0	2	115	0	0
Çankırı	8	480	0	0	1	75	0	0
Sinop	6	605	0	0	0	0	0	0
TR83	50	7 574	2	893	5	225	0	0
Samsun	16	3 268	1	792	3	130	0	0
Tokat	13	1 567	1	101	1	47	0	0
Çorum	15	1 779	0	0	1	48	0	0
Amasya	6	960	0	0	0	0	0	0
TR9 Doğu Karadeniz								
East Black Sea	63	7 225	1	641	4	223	0	0
TR90	63	7 225	1	641	4	223	0	0
Trabzon	16	2 173	1	641	2	131	0	0
Ordu	13	1 794	0	0	1	49	0	0
Giresun	13	1 266	0	0	0	0	0	0
Rize	7	1 002	0	0	1	43	0	0
Artvin	8	690	0	0	0	0	0	0
Gümüşhane	6	300	0	0	0	0	0	0

5.3 İBBS'ye göre sağlık kurumlarına ilişkin istatistikler, 2007 (devam)
Statistics on medical institutions by SRE, 2007 (continued)

İBBS - SRE	Sağlık Bakanlığı Ministry of Health(1)		Üniversite University		Özel Private		Diğer Other (2) (3)	
	Kurum sayısı Number of hospitals	**Yatak sayısı** Number of beds	**Kurum sayısı** Number of hospitals	**Yatak sayısı** Number of beds	**Kurum sayısı** Number of hospitals	**Yatak sayısı** Number of beds	**Kurum sayısı** Number of hospitals	**Yatak sayısı** Number of beds
TRA Kuzeydoğu Anadolu								
North East Anatolia	45	3 948	1	1 144	3	136	0	0
TRA1	24	2 673	1	1 144	1	97	0	0
Erzurum	14	1 998	1	1 144	1	97	0	0
Erzincan	9	525	0	0	0	0	0	0
Bayburt	1	150	0	0	0	0	0	0
TRA2	21	1 275	0	0	2	39	0	0
Ağrı	8	455	0	0	1	29	0	0
Kars	6	385	0	0	0	0	0	0
Iğdır	4	280	0	0	1	10	0	0
Ardahan	3	155	0	0	0	0	0	0
TRB Ortadoğu Anadolu								
Central East Anatolia	58	6 810	3	2 063	10	347	0	0
TRB1	30	4 270	2	1 561	7	228	0	0
Malatya	10	1 320	1	723	5	147	0	0
Elazığ	9	2 370	1	838	2	81	0	0
Bingöl	6	430	0	0	0	0	0	0
Tunceli	5	150	0	0	0	0	0	0
TRB2	28	2 540	1	502	3	119	0	0
Van	11	1 230	1	502	3	119	0	0
Muş	6	630	0	0	0	0	0	0
Bitlis	8	475	0	0	0	0	0	0
Hakkari	3	205	0	0	0	0	0	0
TRC Güneydoğu Anadolu								
South East Anatolia	72	8 795	3	1 633	21	1 059	0	0
TRC1	21	3 269	1	383	7	485	0	0
Gaziantep	10	2 224	1	383	7	485	0	0
Adıyaman	8	855	0	0	0	0	0	0
Kilis	3	190	0	0	0	0	0	0
TRC2	24	3 621	2	1 250	7	266	0	0
Şanlıurfa	13	1 646	1	210	1	19	0	0
Diyarbakır	11	1 975	1	1 040	6	247	0	0
TRC3	27	1 905	0	0	7	308	0	0
Mardin	10	600	0	0	0	0	0	0
Batman	6	615	0	0	5	265	0	0
Şırnak	5	310	0	0	0	0	0	0
Siirt	6	380	0	0	2	43	0	0

(1) 14 Şubat 2005 tarihli 927 sayılı Sağlık Bakanlığı makam onayı ile Sosyal Sigortalar Kurumu Sağlık Bakanlığı'na devredildiğinden istatistiki veriler Sağlık Bakanlığı verileri içerisinde yer almıştır.
(2) Belediye ve Kamu vakfı hastanelerini kapsar.
(3) Milli Savunma Bakanlığı'na ait hastaneleri kapsamaz.

(1) In the approval 927 dated 14 February 2005, which was issued by Ministry of Health, as Social Insurance Institution was assigned to Ministry of Health, statistical data are included in the data of Ministry of Health.
(2) Includes hospitals belonging to municipalities and public foundation.
(3) Not covers hospitals belonging to National Defense Ministry.

5.4 Türkiye'de tespit edilen AIDS vakası ve taşıyıcı sayısı
Distribution of reported AIDS cases and carriers in Turkey

	2002	2003	2004	2005	2006
Toplam - Total	190	197	210	332	290
Vaka - Cases	48	52	47	37	35
Taşıyıcı - Carriers	142	145	163	295	255

5.5 Yaş ve cinsiyete göre Türkiye'de tespit edilen AIDS taşıyıcı sayısı
Distribution of reported AIDS cases and carriers by age groups and sex in Turkey
[1 Ekim 1985 - 31 Aralık 2006 / 1 October 1985 - 31 December 2006]

Yaş grupları - Age groups	**Toplam -** Total	**Erkek** - Males	**Kadın** - Females
Toplam - Total	2 544	1 755	789
0	17	13	4
1 - 4	18	6	12
5 - 9	11	3	8
10 - 12	5	3	2
13 - 14	2	1	1
15 - 19	61	24	37
20 - 24	316	150	166
25 - 29	380	241	139
30 - 34	412	304	108
35 - 39	334	276	58
40 - 49	369	300	69
50 - 59	221	158	63
60+	102	76	26
Bilinmeyen - Unknown	296	200	96

5.6 Bildirimi zorunlu bazı bulaşıcı hastalıkların vaka sayısı
Number of cases of selected infection diseases obligatory to be reported

	2002	2003	2004	2005	2006
Boğmaca - Whooping cough	193	255	389	72	57
Difteri - Diphtheria	2	1	-	-	-
Kızamık - Measles	7 810	5 844	8 929	1 119	34
Tetanoz - Tetanus (1)	16	17	22	19	10
A Dizanteri - A Dysentery	26 503	16 994	20 463	16 090	15 527
B Dizanteri - B Dysentery	1 047	452	605	538	331
Hepatit A - Hepatitis A	10 557	6 919	8 824	9 229	7 137
Hepatit B - Hepatitis B	5 813	5 206	6 951	8 365	6 612
Kızıl - Scarlet fever	3 691	3 664	5 332	-	1 979
Menenjit - Meningitis	592	658	611	216	183
Paratifo - Paratyphoid fever	467	322	429	263	155
Tifo - Typhoid fever	24 390	20 804	23 901	5 168	1 518
Kuduz - Rabies	1	1	2	-	1
Brucella - Brucellosis	17 799	14 572	18 264	14 644	10 644
Kanser - Cancer	49 547	49 387	...	...	...
Sıtma - Malaria	10 224	9 222	5 302	2 084	796
Tüberküloz - Tuberculosis	16 435	17 193	17 605	18 753	18 544

(1) Neonatal tetanoz vakaları hariçtir.

(1) Neonatal tetanous cases are excluded.

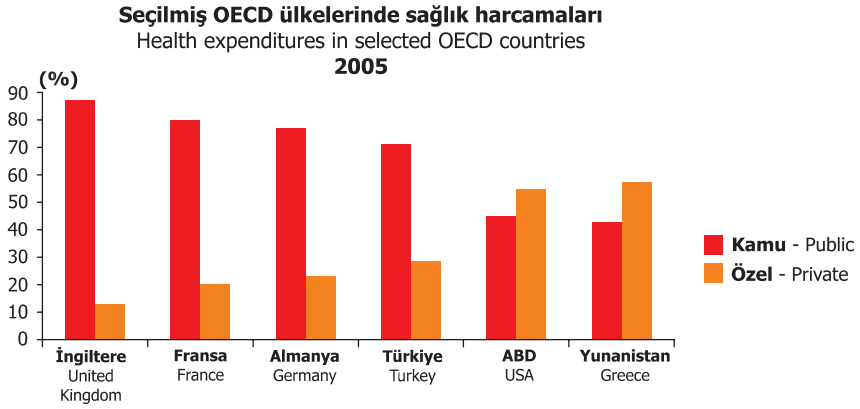
5.7 Bulaşıcı hastalıklara karşı aşılama oranı
Rates of vaccinations for infectous diseases
[0-1 yaş-age] (%)

	2002	2003	2004	2005	2006
BCG - BCG	77	76	79	88	88
Difteri, boğmaca, tetanoz					
Diftheria, whooping cough, tetanus					
1.doz - 1st dose	82	76	86	92	92
2.doz - 2nd dose	80	71	85	90	92
3.doz - 3rd dose	78	68	85	90	90
Kızamık - Measless	82	75	81	91	98

5.8 Seçilmiş OECD ülkelerinde sağlık harcamaları, 2003-2005
Health expenditures in selected OECD countries, 2003-2005 (%)

	Toplam sağlık harcaması - Total health expenditures								
	Kamu - Public			**Özel** - Private			**GSYH** - % of GDP		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005
ABD - USA	44.5	44.7	45.1	55.5	55.3	54.9	15.2	15.2	15.3
Almanya - Germany	78.7	76.9	76.9	21.3	23.1	23.1	10.8	10.6	10.7
Çek Cumhuriyeti									
Czech Republic	89.8	89.2	88.6	10.2	10.8	11.4	7.4	7.3	7.2
Fransa - France	79.4	79.4	79.8	20.6	20.6	20.2	10.9	11.0	11.1
İngiltere									
United Kingdom	85.6	86.3	87.1	14.4	13.7	12.9	7.8	8.1	8.3
İtalya - Italy	74.7	75.8	76.6	25.3	24.2	23.4	8.3	8.7	8.9
İspanya - Spain	70.3	70.9	71.4	29.7	29.1	28.6	7.8	8.1	8.3
Japonya - Japan	81.5	81.7	-	18.5	18.3	-	8.1	8.0	-
Kanada - Canada	70.2	70.2	70.3	29.8	29.8	29.7	9.8	9.8	9.8
Meksika - Mexico	44.1	46.4	45.5	55.9	53.6	54.5	6.3	6.5	6.4
Portekiz - Portugal	73.3	72.0	72.3	26.7	28.0	27.7	9.7	10.0	10.2
Yunanistan - Greece	46.4	44.6	42.8	53.6	55.4	57.2	10.0	9.6	10.1
Türkiye - Turkey	71.6	72.3	71.4	28.4	27.7	28.6	7.6	7.7	7.6

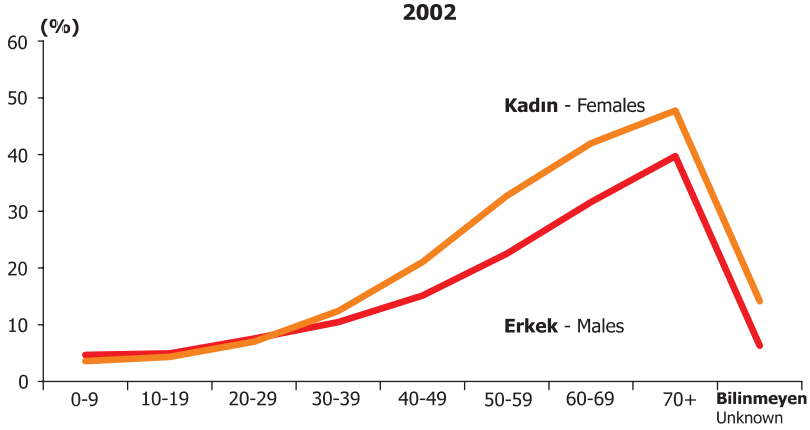
Kaynak: EİKT Sağlık verisi, 2006 Source: OECD Health data, 2006

5.9 Özürlülük oranı, 2002
The proportion of disability, 2002 (%)

	Toplam özürlü nüfus Total disabled population			**Ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma, zihinsel özürlü nüfus** Orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled population			**Süreğen hastalığa sahip olan nüfus** Population having chronic illnesses		
	Toplam Total	**Erkek** Males	**Kadın** Females	**Toplam** Total	**Erkek** Males	**Kadın** Females	**Toplam** Total	**Erkek** Males	**Kadın** Females
Türkiye - Turkey	12.29	11.10	13.45	2.58	3.05	2.12	9.70	8.05	11.33
Yaş grubu - Age group									
0-9	4.15	4.69	3.56	1.54	1.70	1.37	2.60	2.98	2.20
10-19	4.63	4.98	4.28	1.96	2.26	1.65	2.67	2.72	2.63
20-29	7.30	7.59	7.04	2.50	3.34	1.74	4.80	4.24	5.30
30-39	11.44	10.43	12.42	2.56	3.18	1.95	8.89	7.26	10.46
40-49	18.07	15.15	21.08	2.65	3.29	1.99	15.43	11.86	19.09
50-59	27.67	22.56	32.67	3.23	3.73	2.74	24.44	18.83	29.94
60-69	36.96	31.60	42.02	5.14	5.65	4.65	31.82	25.95	37.37
70+	43.99	39.77	47.77	7.89	8.45	7.38	36.10	31.32	40.39
Bilinmeyen - Unknown	11.68	6.30	14.17	0.34	0.53	0.25	11.33	5.77	14.09
Yerleşim yeri - Place of residence									
Kent - Urban	12.70	11.38	13.99	2.20	2.60	1.81	10.49	8.78	12.18
Kır - Rural	11.67	10.69	12.63	3.16	3.74	2.59	8.50	6.95	10.04
Bölge - Region									
Marmara - Marmara	13.13	11.66	14.59	2.23	2.60	1.87	10.90	9.05	12.73
Ege - Aegean	11.86	10.69	13.00	2.59	3.15	2.05	9.27	7.55	10.95
Akdeniz - Mediterranean	12.16	11.15	13.15	2.60	2.99	2.21	9.56	8.16	10.93
İç Anadolu - Central Anatolia	12.52	10.78	14.23	2.60	3.01	2.20	9.92	7.77	12.03
Karadeniz - Black Sea	12.98	11.62	14.32	3.22	3.66	2.80	9.76	7.97	11.52
Doğu Anadolu - East Anatolia	11.80	11.29	12.30	2.53	3.18	1.90	9.26	8.10	10.41
Güneydoğu Anadolu South East Anatolia	9.90	9.86	9.94	2.72	3.45	1.99	7.18	6.41	7.96

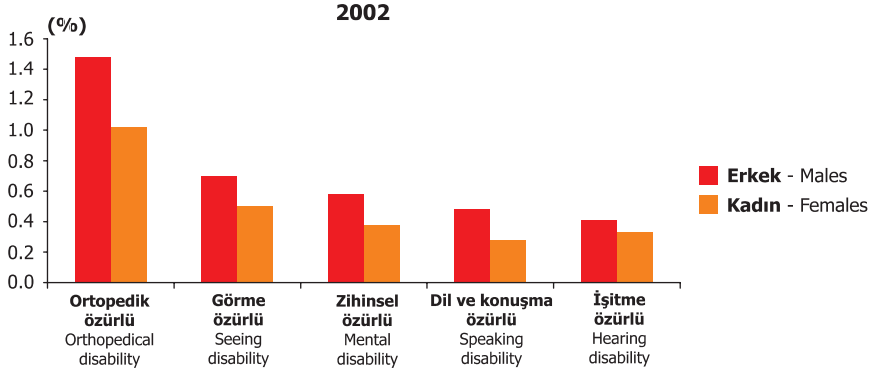
Yaş grubuna göre özürlülük oranı
The proportion of disability by age group
2002

5.10 Özrün türüne göre özürlü nüfus oranı, 2002
The proportion of disabled population by type of disability, 2002 (%)

	Ortopedik özürlü Orthopedical disability	**Görme özürlü** Seeing disability	**İşitme özürlü** Hearing disability	**Dil ve konuşma özürlü** Speaking disability	**Zihinsel özürlü** Mental disability
Türkiye - Turkey	1.25	0.60	0.37	0.38	0.48
Yaş grubu - Age group					
0-9	0.64	0.33	0.20	0.46	0.42
10-19	0.77	0.36	0.29	0.43	0.58
20-29	1.21	0.45	0.32	0.42	0.65
30-39	1.26	0.46	0.35	0.31	0.54
40-49	1.39	0.62	0.35	0.26	0.39
50-59	1.79	0.91	0.41	0.30	0.26
60-69	2.80	1.56	0.77	0.41	0.27
70+	3.94	2.98	1.70	0.39	0.31
Yerleşim yeri - Place of residence					
Kent - Urban	1.09	0.52	0.32	0.33	0.38
Kır - Rural	1.49	0.73	0.45	0.46	0.64
Cinsiyet - Sex					
Erkek - Males	1.48	0.70	0.41	0.48	0.58
Kadın - Females	1.02	0.50	0.33	0.28	0.38
Bölge - Region					
Marmara - Marmara	1.11	0.53	0.37	0.33	0.37
Ege - Aegean	1.19	0.61	0.36	0.38	0.53
Akdeniz - Mediterranean	1.22	0.58	0.34	0.38	0.55
İç Anadolu - Central Anatolia	1.27	0.63	0.37	0.38	0.50
Karadeniz -Black Sea	1.60	0.66	0.45	0.46	0.63
Doğu Anadolu - East Anatolia	1.27	0.57	0.31	0.40	0.44
Güneydoğu Anadolu South East Anatolia	1.25	0.70	0.36	0.45	0.45

Özrün türüne ve cinsiyete göre özürlü nüfus oranı
The proportion of disabled population by type of disability and sex
2002

5.11 İşgücü durumuna göre özürlü nüfus oranı, 2002
The proportion of disabled population by labour force status, 2002
[15 ≥ yaş - age] (%)

	Ortopedik, görme, işitme, zihinsel, dil ve konuşma özürlü nüfus - Orthopedically, seeing, hearing, mentally and speaking disabled population			**Süreğen hastalığa sahip olan nüfus** Population having chronic illnesses		
	İşgücüne katılma oranı Labor force participation rate	**İşsizlik oranı** Unemployment rate	**İşgücüne dahil olmayan nüfus** Population rate not in labor force	**İşgücüne katılma oranı** Labor force participation rate	**İşsizlik oranı** Unemployment rate	**İşgücüne dahil olmayan nüfus** Population rate not in labor force
Türkiye - Turkey	21.71	15.46	78.29	22.87	10.77	77.13
Yerleşim yeri - Place of residence						
Kent - Urban	25.61	17.43	74.39	23.08	12.72	76.92
Kır - Rural	17.76	12.58	82.24	22.48	7.08	77.52
Cinsiyet - Sex						
Erkek - Males	32.22	14.57	67.78	46.58	10.28	53.42
Kadın - Females	6.71	21.54	93.29	7.21	12.84	92.79
Bölge - Region						
Marmara - Marmara	24.75	10.48	75.25	24.04	10.36	75.96
Ege - Aegean	24.50	15.61	75.50	25.60	11.56	74.40
Akdeniz - Mediterranean	20.03	20.25	79.97	24.10	11.81	75.90
İç Anadolu - Central Anatolia	22.51	16.04	77.49	18.67	7.39	81.33
Karadeniz - Black Sea	17.38	14.42	82.62	19.76	9.23	80.24
Doğu Anadolu - East Anatolia	19.58	25.40	80.42	23.97	12.67	76.03
Güneydoğu Anadolu South East Anatolia	19.85	16.19	80.15	25.97	15.89	74.03

5.12 Sosyal güvenliğe sahip olma ve kayıtlı olma durumuna göre özürlü nüfus oranı, 2002
The proportion of disabled population by having social security and the registration status of social security, 2002

	Ortopedik, görme, işitme, zihinsel, dil ve konuşma özürlü nüfus - Orthopedically, seeing, hearing, mentally and speaking disabled population			**Süreğen hastalığa sahip olan nüfus** Population having chronic illnesses		
	Sosyal güvenliği olan Having social security	**Kayıtlılık durumu** Registration status (%)		**Sosyal güvenliği olan** Having social security	**Kayıtlılık durumu** Registration status (%)	
		Kendi adına Own	**Bağımlı** Dependent		**Kendi adına** Own	**Bağımlı** Dependent
Türkiye - Turkey	842 797	45.21	54.79	4 239 777	44.36	55.64
Yerleşim yeri - Place of residence						
Kent - Urban	540 228	44.86	55.14	3 076 541	45.23	54.77
Kır - Rural	302 569	45.84	54.16	1 163 237	42.06	57.94
Cinsiyet - Sex						
Erkek - Males	466 309	67.96	32.04	1 711 475	86.42	13.58
Kadın - Females	376 488	17.04	82.96	2 528 303	15.89	84.11
Bölge - Region						
Marmara - Marmara	236 286	47.54	52.46	1 399 118	46.10	53.90
Ege - Aegean	108 236	46.45	53.55	517 409	44.54	55.46
Akdeniz - Mediterranean	89 898	38.34	61.66	482 951	44.24	55.76
İç Anadolu - Central Anatolia	195 751	50.45	49.55	925 018	44.87	55.13
Karadeniz - Black Sea	130 214	41.08	58.91	545 589	42.74	57.26
Doğu Anadolu - East Anatolia	37 987	38.54	61.46	213 345	39.79	60.21
Güneydoğu Anadolu South East Anatolia	44 424	38.47	61.53	156 348	37.51	62.49

5.13 Özrün türü ve özrün ortaya çıkış zamanına göre özürlü nüfus oranı, 2002
The proportion of disabled population by type of disability and the appearance time of disability, 2002 (%)

	Özrün ortaya çıkış zamanı - The appearance time of disability					
	Doğuştan - Congenital		**Sonradan** - Subsequent		**Bilinmeyen** - Unknown	
	Erkek Males	**Kadın** Females	**Erkek** Males	**Kadın** Females	**Erkek** Males	**Kadın** Females
Türkiye - Turkey						
Ortopedik özürlü - Orthopedical disability	21.51	27.33	76.17	69.21	2.32	3.46
Görme özürlü - Seeing disability	20.46	20.35	76.49	76.09	3.05	3.56
İşitme özürlü - Hearing disability	29.14	29.92	68.13	65.85	2.73	4.24
Dil ve konuşma özürlü - Speaking disability	45.73	48.14	51.81	47.39	2.46	4.46
Zihinsel özürlü - Mental disability	46.12	50.64	51.98	46.73	1.90	2.63
Kent - Urban						
Ortopedik özürlü - Orthopedical disability	19.22	25.33	78.61	71.05	2.17	3.62
Görme özürlü - Seeing disability	19.06	20.69	78.21	77.20	2.73	2.10
İşitme özürlü - Hearing disability	23.83	25.43	73.66	69.71	2.51	4.85
Dil ve konuşma özürlü - Speaking disability	38.81	46.17	58.98	48.83	2.20	5.00
Zihinsel özürlü - Mental disability	42.17	51.23	56.09	45.56	1.74	3.21
Kır - Rural						
Ortopedik özürlü - Orthopedical disability	24.15	29.45	73.36	67.26	2.49	3.29
Görme özürlü - Seeing disability	21.88	19.93	74.75	74.76	3.38	5.31
İşitme özürlü - Hearing disability	34.53	35.17	62.52	61.32	2.96	3.51
Dil ve konuşma özürlü - Speaking disability	53.22	50.38	44.03	45.76	2.74	3.86
Zihinsel özürlü - Mental disability	49.45	50.05	48.51	47.92	2.03	2.04

5.14 Özre yönelik kurum ve kuruluşlardan beklentilere göre özürlü nüfus oranı, 2002
The proportion of disabled population by expectations from organizations, 2002 (%)

	Parasal katkıda bulunma Financial support	**Eğitim olanakları yaratma** Creation of educational opportunities	**İş bulmaya yardım etme** Helping to find job	**Yasal hakları savunma** Defense of legal rights	**Evde uzman personel tarafından bakım ve tedavi hizmeti verme** Having treatment and care services by health personnel at home	**Diğer** Other	**Bilinmeyen** Unknown
Türkiye - Turkey	61.22	3.31	9.55	3.51	4.12	13.53	4.76
Yerleşim yeri - Place of residence							
Kent - Urban	55.28	4.23	10.20	4.60	4.71	15.37	5.60
Kır - Rural	68.03	2.25	8.80	2.26	3.45	11.41	3.80
Cinsiyet - Sex							
Erkek - Males	59.34	3.63	12.33	4.10	2.97	12.65	4.98
Kadın - Females	63.76	2.88	5.78	2.72	5.67	14.72	4.46
Bölge - Region							
Marmara - Marmara	53.76	4.64	9.33	5.30	4.31	15.60	7.07
Ege - Aegean	64.40	3.06	8.53	3.13	4.27	11.72	4.90
Akdeniz - Mediterranean	65.58	2.57	8.33	2.17	5.14	11.04	5.18
İç Anadolu - Central Anatolia	56.34	4.06	10.43	3.51	3.95	19.29	2.41
Karadeniz - Black Sea	72.20	0.59	9.17	3.86	2.36	11.82	-
Doğu Anadolu - East Anatolia	64.86	2.66	12.01	2.69	2.53	12.82	2.43
Güneydoğu Anadolu South East Anatolia	66.47	2.67	10.24	1.62	5.07	5.90	8.03

	Sayfa Page	
Açıklama	**98**	Explanation
6.1 Öğretim yılı ve okul grubuna göre okullaşma oranı	**102**	6.1 Schooling ratio by group of schools and the education year
6.2 Eğitim kurumlarına göre öğretmen, öğrenci ve mezunlar	**102**	6.2 Teachers, enrollments and graduates by educational institutions
6.3 İlköğretim okullarında okul, öğretmen, öğrenci ve mezun olanlar	**103**	6.3 Schools, teachers, enrollments and graduates in primary education
6.4 Orta öğretimde öğretmen, öğrenci ve mezun olanlar	**104**	6.4 Teachers, enrollments and graduates in secondary education
6.5 Yüksek öğretim kurumlarında (lisans ve önlisans) öğretim alanına göre öğrenci ve mezun olanlar	**105**	6.5 Higher educational institutions enrollments and graduates by fields of study
6.6 İBBS 2'ye ve eğitim seviyesine göre okul, öğrenci, öğretmen sayısı, [2008/'09 öğretim yılı]	**106**	6.6 Number of student, school, teacher by SRE 2 and education level, [The educational year 2008/'09]
6.7 Öğretim elemanlarının akademik görevlerine göre sayıları, 2008/'09	**108**	6.7 Number of teaching staff by academic title, 2008/'09
6.8 Ortaöğretim son sınıfta okuyan öğrencilerin ÖSS sonucuna göre fakülte ve yüksekokula yerleşme oranı	**109**	6.8 According to Student Selection Examination, the percentage of students entering faculty and vocational training school from last grade in the secondary education
6.9 Yurtdışında öğrenim yapan özel öğrenci sayıları	**109**	6.9 Number of private students educated abroad
6.10 Yurtdışında öğrenim yapan resmi burslu öğrenci sayıları	**109**	6.10 Number of Turkish Government sponsored students educated abroad
6.11 Yaygın eğitim kurumları, [2006/'07 öğretim yılı sonu]	**110**	6.11 Non-formal education institutions, [End of the 2006/'07 education season]
6.12 Eğitim seviyelerine göre öğrenci başına düşen eğitim harcamaları, 2002	**111**	6.12 Education expenditure per student by level of education, 2002
6.13 Türkiye eğitim harcaması matrisi, 2002	**112**	6.13 Turkey's education expenditure matrix, 2002
6.14 Seçilmiş ülkelerde eğitim harcamalarının GSYH'deki payı	**114**	6.14 Share of education expenditures at GDP in selected countries
6.15 Kütüphaneler, kitap sayısı ve kütüphanelerden yararlananlar	**114**	6.15 Libraries, number of books and library users
6.16 Konulara göre kitap ve süreli yayınlar	**115**	6.16 Books and periodicals by subject
6.17 Gazetelerin ve dergilerin coğrafi kapsama (yayın bölgesi) göre sayısı, 2005-2007	**115**	6.17 Number of newspapers and magazines by geographical coverage (region of publishing), 2005-2007
6.18 Sinema, gösterilen film ve seyirciler	**116**	6.18 Cinemas, movies and attendances
6.19 Tiyatro, oynanan eser, gösterim sayısı ve seyirciler	**116**	6.19 Theaters, shows, performances and attendances
6.20 Opera ve bale, oynanan eser, gösterim sayısı ve seyirciler	**116**	6.20 Operas and ballets, shows, performances and attendances
6.21 Müzeler, ziyaretçiler ve mevcut eserler	**117**	6.21 Museums, visitors and artifacts
6.22 Müze ve müzelere bağlı halka açık ören yeri ziyaretçileri ve gelirleri	**117**	6.22 Museums and ruins under the responsibility of the museums open to the public, visitors and receipts

EĞİTİM

Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye İstatistik Kurumu ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ile ortak çalışılarak, veri taleplerindeki değişiklikler her yıl güncellenecektir.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Yasası ile belirlenmiş olan Millî Eğitim Sistemi, "Örgün Eğitim" ve "Yaygın Eğitim" olmak üzere iki ana bölümden oluşmaktadır.

Örgün Eğitim

Örgün eğitim, belirli yaş grubundaki ve aynı seviyedeki bireylere, amaca göre hazırlanmış programlarla, okul çatısı altında düzenli olarak yapılan eğitimdir. Örgün eğitim, okulöncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarını kapsar.

Okul öncesi eğitim: Okulöncesi eğitim; isteğe bağlı olarak zorunlu ilköğretim çağına gelmemiş 3-5 yaş grubundaki çocukların eğitimini kapsar. Okulöncesi eğitim kurumları bağımsız ana okulları olarak kurulabildikleri gibi, gerekli görülen yerlerde ilköğretim okullarına bağlı ana sınıfları halinde veya ilgili diğer öğretim kurumlarına bağlı uygulama sınıfları olarak da açılmaktadır.

Yaz okulu: Okul öncesi eğitimi yaygınlaştırmak ve geliştirmek, çalışan anne-babanın taleplerini karşılamak amacıyla Okul Öncesi Eğitim Programı doğrultusunda çocuklar için önem ve öncelik arz eden konuları kapsayan, okul öncesi eğitimden yararlanamayan 60-72 aylık çocuklara öncelik tanınarak yaz aylarında uygulanan eğitimdir.

Mobil anaokulu: Okul öncesi eğitimi yaygınlaştırmak ve geliştirmek amacıyla, maddi imkanları yetersiz ailelerin okul öncesi eğitim kurumlarına devam edemeyen 36-72 aylık çocukları için kuruma dayalı okul öncesi eğitimine alternatif olarak uygulanan bir eğitim uygulamasıdır.

Mobil anaokulu projesi, Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü, İl Milli Eğitim Müdürlükleri, belediyeler ve üniversiteler arasında imzalanan protokolle sürdürülmektedir.

İlköğretim: İlköğretim 6-14 yaşlarındaki çocukların eğitim ve öğretimini kapsar. İlköğretim kız ve erkek bütün yurttaşlar için zorunludur ve devlet okullarında parasızdır.

İlköğretim kurumları sekiz yıllık okullardan oluşur. Bu okullarda kesintisiz eğitim yapılır ve bitirenlere ilköğretim diploması verilir.

Açık ilköğretim okulu: Daha önce ilkokuldan mezun olan ancak herhangi bir nedenle ortaokula devam edememiş yurttaşlara yönelik olarak uzaktan öğretim yöntemi ile ilköğretimi tamamlama olanağı sağlayan kurumdur. Sistem gereği okul, şube, öğretmen bulunmamaktadır.

EDUCATION

In order to collect data, and to publish formal education statistics, Ministry of National Education, State Planning Organization, TurkStat will be in cooperation according to demands for every educational year.

The National Education System, determined by National Education Basic Act No. 1739, consists of two main parts, namely "Formal Education" and "Non-formal Education".

Formal Education

Formal education is the regular education conducted within a school for individuals in a certain age group and at the same level, under programs developed in accordance with the purpose. Formal education includes pre-primary education, primary education, secondary education and higher education institutions.

Pre-primary education: Pre-primary education; involves the education of children in the age group of 3 to 5 who have not reached the age of compulsory primary education, on an optional basis. Pre-primary education institutions may be established as independent infant schools or, where considered necessary, as nursery classes within a primary education school or as practice classes affiliated to other related education institutions.

Summer preschool: Summer preschool program's targeted to spread and develop pre-primary education and to meet the needs of families that are on work about their child care and education. Summer school program is an education that covers the subjects which have importance and priority in pre-primary curriculum and implemented in summer especially for 60-72 monthly children that can not continue pre-primary education.

Mobile kindergarten: Mobile kindergarten is an alternative implementation to pre-primary education for 36-72 monthly children that can not attend pre-primary institutions and whose families have inadequate conditions.

Mobile kindergarten project has been carried out by MONE, municipalities and universities to provide free and quality preschool services for the purpose on developing and spreading pre-primary education.

Primary education: Primary education involves the education and training of children in the age group of 6 to 14. Primary education is compulsory for all male and female citizens and is free at state schools.

Primary education institutions consist of eight-year schools where continuous education is provided and primary education diplomas are awarded to the graduating students.

Open primary education: It serves for citizens who graduated from primary school before, but not finished junior high school with various reasons. It provides to complete primary education for those people by using open distance education method. School, class and teacher are not available due to system.

Ortaöğretim: Ortaöğretim; ilköğretime dayalı, en az üç yıllık genel, mesleki ve teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsar.

Secondary education: Secondary education includes all education institutions of a general or vocational and technical character of at least three years following primary education.

Açıköğretim lisesi: Çeşitli olanaksızlıklar nedeniyle, yüz yüze eğitim yapan örgün eğitim kurumlarına devam edemeyen, örgün eğitim çağını geçiren ve liseye devam ederken açıköğretim lisesine geçmek isteyen öğrencilere hizmet vermektedir. Açıköğretim lisesinde ders geçme ve kredi sistemi ile öğretim verilmektedir. Sistem gereği okul, şube, öğretmen bulunmamaktadır.

Open education high school: It is served to enrolment that could not be able to enter formal education because of various reasons or of those are not in the formal education age. Passing class and credit system are practiced in the open education high school. School, class and teacher are not available due to system.

Yükseköğretim: Yükseköğretim; ortaöğretime dayalı, en az iki yıllık yüksek öğrenim veren eğitim kurumlarının tümünü kapsar.

Higher education: Higher education comprises of the education institutions at every stage based on secondary education with the term of at least two years.

Yükseköğretim kurumları; üniversiteler, fakülteler, enstitüler, yüksekokullar, konservatuvarlar, meslek yüksek okulları, uygulama ve araştırma merkezleridir.

Higher education institutions; universities, faculties, institutes, higher schools, vocational higher schools, conservatories, research and application centers.

Yaygın Eğitim

Yaygın eğitimin amacı, örgün eğitim sistemine hiç girmemiş veya herhangi bir kademesinde bulunan yada bu kademelerden çıkmış kişilere gerekli bilgi, beceri ve davranışları kazandırmak için örgün eğitimin yanında veya dışında onların ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda ekonomik, toplumsal ve kültürel gelişmeleri sağlayıcı nitelikte çeşitli süre ve kademelerde yaşam boyu eğitim-öğretim, rehberlik ve uygulama etkinliklerinin tümünün uygulanmasıdır.

Non-Formal Education

The purpose of the adult education is to give the required knowledge skills and abilities for those who have never had any formal education, or for those who are still attending school or have already completed it, beyond the formal education and through their interest, desire and abilities to increase their social, economic and cultural development by implementing practical training activities, and guiding life time education and vocational training.

Veri Derleme Şekli

Örgün eğitim istatistiklerinin derlenebilmesi ve yayımlanabilmesi için Milli Eğitim Bakanlığı, Milli Eğitim Müdürlükleri Yönetim Bilgi Sistemi Modelini (İLSİS), her eğitim seviyesinde okul bazında internet ortamında, Milli Eğitim Bakanlığı Bilgi İşlem Merkezli on-line sistemini 2002/'03 eğitim-öğretim yılında başlatmıştır. Okul Müdürlükleri aynı yılın öğretim yılı başı ve bir önceki yılın öğretim yılı sonu bilgilerini okul kayıtlarından almaktadır.

Data Collection

In order to be collected and published formal education statistics, Ministry of National Education launched the project namely "ILSIS" in the educational year 2002/'03. School directors sent their recorded data covering level of education to Computer Centre of Ministry by using internet. Data are taken according to the beginning of educational year and the end of educational year.

Kullanılan Sınıflama

ISCED 1997 (Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması) kullanılmaktadır.

Classification

ISCED 1997 (International Standard Classification of Education) is used for classification.

Brüt okullaşma oranı: İlgili öğrenim türündeki tüm öğrencilerin, ait olduğu öğrenim türündeki teorik yaş grubunda bulunan toplam nüfusa bölünmesi ile elde edilir.

A: Toplam öğrenci sayısı
B: Teorik yaş grubundaki toplam nüfus
Brüt okullaşma oranı= A / B

Gross schooling ratio: Is obtained by dividing the total number of students in a specific level of education by the population in the theoretical age group.

A: Total number of enrollment
B: Total population in the theoretical age group
Gross schooling ratio= A / B

Net okullaşma oranı: İlgili öğrenim türündeki teorik yaş grubunda bulunan öğrencilerin, ait olduğu öğrenim türündeki teorik yaş grubunda bulunan toplam nüfusa bölünmesi ile elde edilir.

A: Teorik yaş grubundaki öğrenci sayısı
B: Teorik yaş grubundaki toplam nüfus
Net okullaşma oranı= A / B

Net schooling ratio: It is obtained by dividing the number of students of a theoretical age group enrolled in a specific level of education by the population in that age group.

A: Number of enrollment in the theoretical age group
B: Total population in the theoretical age group
Net schooling ratio= A / B

Öğrencilerin bitirdiği yaş baz alınarak; ilköğretimde teorik yaş 6-13, ortaöğretimde teorik yaş 14-17, yükseköğretimde teorik yaş 18-22 olarak kabul edilmiştir.

The theoretical age groups at primary education, at secondary education and at higher education are accepted respectively 6-13; 14-17 and 18-22 on the basis of the completed age of enrollments.

EĞİTİM HARCAMALARI ARAŞTIRMASI

Eğitim sürecinin, bireysel ve toplumsal gelişmedeki önemi dikkate alındığında, planlı kalkınmanın, doğru veriler üzerine kurulacak, sağlıklı bir eğitim planlamasına ihtiyaç duyduğu bilinen bir gerçektir. Eğitim harcamalarının ayrıntılı hesaplanabilmesi için, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından Devlet Planlama Teşkilatı işbirliği ile, 2003 yılında ilk kez referans yılı 2002 olmak üzere "Türkiye Eğitim Harcamaları Araştırması" gerçekleştirilmiştir.

Bu araştırma ile; toplam eğitim harcaması; eğitim seviyelerine göre öğrenci başına düşen eğitim harcamaları; eğitim harcamalarının GSYH içindeki oranı; hanehalkı, vakıf, dernek, hayır kurumları, özel şirket, şahıs, firmalar, kar amacı gütmeyen organizasyonların, bakanlık ve kurumların eğitime yaptıkları katkının hesaplanması; AB uyum çalışmaları kapsamında ulusal plan gereği eğitim konusunda karşılaştırılabilir veri üretilmesi amaçlanmıştır.

Eğitim Harcamaları Araştırması 7 ayrı alt araştırmadan oluşmuştur. Bunlar sırasıyla; Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Harcamaları Araştırması, Yükseköğretim Kurulu Eğitim Harcamaları Araştırması, Üniversiteler Eğitim Harcamaları Araştırması, Bakanlık ve Kurumlar Eğitim Harcamaları Araştırması, Özel Kreşler Eğitim Harcamaları Araştırması, Eğitim-Öğretim Kurumları Eğitim Harcamaları Araştırması, Hanehalkı Eğitim Harcamaları Araştırması'dır.

Eğitim harcamaları, ülkemiz sınırları içerisinde finansman kaynaklarına göre, MEB, YÖK, üniversiteler, bakanlık ve kurumların, belediyelerin, il özel idarelerinin, özel-tüzel kişi ve kuruluşların, hanehalklarının, hizmet sunucularına göre eğitim amaçlı yapılan nakdi (maddi), ayni (mal ve hizmet) harcamalarının tümünü kapsar.

Tanım ve Kavramlar

Şube: Okulun aynı düzeydeki sınıflarından herhangi birisidir.

Usta öğretici: Millî Eğitim Bakanlığı kurumlarında sözleşmeli veya ek ders görevi ile görevlendirilecek uzman ve usta öğreticilere denir.

Finansman kaynakları: Merkezi hükümet, yerel idareler, özel kaynaklar ve uluslararası kaynaklar finansman kaynakları olarak tanımlanmıştır.

Fonksiyonlar: Merkezi hükümetin fonksiyonları, MEB, YÖK, bakanlık ve kurumlar, üniversiteler, eğitim-öğretim kurumları, yerel idarelerin fonksiyonları belediyeler ve il özel idareleri; özel kaynakların fonksiyonları ise vakıf, dernek, şahıs, kar amacı gütmeyen organizasyonlar ile hanehalklarıdır.

Hizmet sunucuları: Eğitim seviyesine göre resmi-özel ayırımında değerlendirilen eğitim-öğretim birimleridir. (okul öncesi, ilköğretim, orta öğretim, yüksek öğretim vb.)

Eğitim borcu: Eğitim hizmet ücretleri veya fon kaynakları için eğitim amacıyla ödünç alınan ama borç verene henüz geri ödenmemiş olan toplam tutardır.

EDUCATION EXPENDITURE SURVEY

When the importance of educational process on personal and social improvements is taking into account, it is clear that the well-planned development requires reliable educational planning that based on accurate data. To calculate education expenditure in detail, "Turkey's Education Expenditure Survey" was conducted by Turkish Statistical Institute in cooperation with the State Planning Organization for the first time in 2003 on the basis of the reference year 2002.

The followings were aimed to obtain through this study; total education expenditure; education expenditure per enrollments by level of education; the ratio of education expenditure at GDP; the calculation of educational contributions of households, foundations, associations, charities, private firms, persons, firms, non-profit institutions, ministries and institutions; the production of comparable data on education within the EU compliance studies according to the national plan.

Education Expenditure Survey consists of following 7 separate sub-studies. These are; Education Expenditure Study of Ministry of National Education, Education Expenditure Study of Council of Higher Education, Education Expenditure Study of Universities, Education Expenditure Study of Ministries and Organizations, Education Expenditure Study of Private Nurseries, Education Expenditure Study of Education and Training Institutions, Education Expenditure Study of Households.

Education Expenditure covers the expenditure of Ministry of National Education, Council of Higher Education, universities, ministries and organizations, municipalities, provincial special administration, private and juristic persons and institutions and households by sources of financing in our country's borders, and all expenses made "both in cash and in kind (supply and service) for education by service providers.

Definitions and Concepts

Division: It is one of the any grades of the same level in the school.

Foreman trainer: It's named teachers other than the staff of MONE and is paid by MONE for each lesson.

Financial sources: The financial sources are defined as central government, local administrations, private and international sources.

Functions: The functions of central government are defined as Ministry of National Education (MNO), Higher Education Council (HEC), other ministries and organizations, universities and education and training institutions; the functions of local administrations are defined as municipalities and provincial special administrations and functions of private sources are defined as foundations, associations, individuals, non-profit institutions and households.

Service providers: They are the units of education and training institutions that are evaluated as being public or private by level of education. (pre-primary school, primary school, general high school, etc.)

Debt of education: It is the total amount of unpaid debt for educational service fee or sources of funds for educational needs in 2002.

Ayni yardım: Herhangi bir eğitim seviyesindeki öğrenciye herhangi bir kaynaktan (devlet, belediye, il özel idareleri, vakıflar, bireyler, dernekler, özel şirketler ve kar amacı gütmeyen kuruluşlar) yapılan mal yardımlarıdır.

Nakdi yardım: Herhangi bir eğitim seviyesindeki öğrenciye herhangi bir kaynaktan (devlet, belediye, il özel idareleri, vakıflar, bireyler, dernekler, özel şirketler ve kar amacı gütmeyen kuruluşlar) yapılan para yardımlarıdır.

KÜLTÜR

Kültüre ilişkin bilgiler tablo altlarında belirtilen kaynaklardan derlenmektedir.

Tanım ve Kavramlar

Kütüphane: Bünyesinde kitap, süreli yayınlar ile diğer tüm basılı ve yazılı malzemelerin teknik yöntemler ile tasnif edilerek toplandığı, korunduğu, belirli kurallar içinde halkın kullanımına açık olan yerlerdir.

Milli Kütüphane: Milli kültür, eğitim, ilim, sanat çalışma ve araştırmalarına imkan sağlayacak her türlü eser ve belgeleri bir araya getiren ve bilgi birikim merkezi olarak yurt içi veya yurt dışı bilgi akımını temin etmekle görevli bir kuruluştur. Milli Kütüphane; yurt içinde ve yurt dışında araştırma ve çalışma yapan bilim adamlarının kaynak temini başvurularını cevaplandırmakta, yurt içi ve yurt dışındaki kütüphaneler arasında kitap, süreli yayın, mikrofilm, vb. kütüphane malzemelerinin ödünç verilmesi veya gerektiğinde bunların değişiminde yardımcı olmaktadır.

Halk kütüphaneleri: Kadın, erkek, her yaşta, her düzeyde ve her meslekten okuyucunun çeşitli konularda hazırlanmış eserlerden ücretsiz ve serbestçe yararlanmasını sağlayan, hizmet verdikleri bölgenin kültürel, sosyal ve teknik alanda kalkınmasına yardımcı kaynak oluşturan kurumlardır. Halk kütüphaneleri bulunduğu bölgenin özelliklerine göre kütüphane malzeme koleksiyonları hazırlamakta, hizmetlerini okuyucuya daha iyi sunabilmek için kendisine bağlı şubeler ve ödünç kitap verme servisleri açmaktadır.

Üniversite kütüphaneleri: Üniversite içinde öğretim, üniversite içinde ve yakın çevresinde bilimsel araştırma ve geliştirme çalışmalarını desteklemek, her geçen gün gelişmekte olan bilimin son verilerini tam olarak izlemek ve yararlanmaya sunmakla görevli kütüphanelerdir.

Kitap: El yazması, taş veya matbaa baskısı veya teksirle çoğaltılmış bir veya birkaç konudan meydana getirilmiş yapraklardan meydana gelen ciltli veya ciltsiz müstakil bir yayındır.

Gazete: Politika, ekonomi, kültür ve daha başka konularda haber ve bilgi vermek için yorumlu veya yorumsuz, her gün veya belirli zaman aralıklarıyla çıkarılan yayındır.

Dergi: Siyaset, edebiyat, teknik, ekonomi vb. konuları inceleyen ve belirli aralıklarla çıkan süreli yayındır.

Müzeler: Müzeler; tarih öncesi ve sonrasının kültür ve sanat değerine sahip her türlü taşınır ve taşınmaz eserlerinin korunup tanıtıldığı yerlerdir.

Assistance in kind: It covers goods assistance such as clothing, books, notebooks, stationeries made by any source (state, municipalities, provincial special administrations, foundations, individuals, associations, private companies, and non-profit institutions) to individuals enrolled at any education level.

Financial assistance: It covers incentive or financial assistance made by state, municipalities, provincial special administrations, foundations, individuals, associations, private companies and non-profit institutions to individuals enrolled at any education level.

CULTURE

Information related to culture are collected from the sources indicated at the end of the tables.

Definitions and Concepts

Libraries: Places where collection of books, periodicals, pamphlets and other printed or written materials are technically classified, indexed and submitted to the use of public.

The National Library: The Central Library responsible for acquiring and keeping copies of all significant publications and documents in order to provide and facilitate the use of such materials by researchers; serves as a depository library and data center; provides for both domestic and international flow of information. The National Library supplies researchers in Turkey and abroad, with information they demand by lending or borrowing materials on their behalf from other sources.

Public libraries: Institutions that make it possible for people whether men or women of every age, every profession to benefit free of charge from works prepared in different subjects and help in the social, cultural and technical development of the region. The public libraries open services in providing collection of materials in different branches according to the features of the region.

University libraries: Libraries that are assigned to monitor and present updated data on science and support academic research and development and education at the university and the periphery.

Books: Independent bound or unbound publications, manuscripts, lithography or machine printed or duplicated, without limitation of the number of pages or subjects.

Newspaper: Publication that is published for supplying news and information on politics, economics, culture and other subjects commenting or not commenting, and that is published every day or periodically.

Magazine: A periodical publication that analyzes issues like politics, literature, technical subjects, economics, etc.

Museums: Places where works of art, history, nature and other curiosities are preserved and exhibited.

6.1 Öğretim yılı ve okul grubuna göre okullaşma oranı
Schooling ratio by group of schools and the education year (%)

Eğitim seviyesi / Level of educational	2004/'05 Brüt Gross	2004/'05 Net	2005/'06 Brüt Gross	2005/'06 Net	2006/'07 Brüt Gross	2006/'07 Net	2007/'08(1) Brüt Gross	2007/'08(1) Net	2008/'09(1) Brüt Gross	2008/'09(1) Net
İlköğretim - Primary education	95.74	89.66	95.59	89.77	96.34	90.13	104.54	97.37	103.84	96.49
Erkek - Males	99.48	92.58	98.83	92.29	99.21	92.25	106.41	98.53	104.91	96.99
Kadın - Females	91.85	86.63	92.24	87.16	93.37	87.93	102.57	96.14	102.71	95.97
Orta öğretim - Secondary education	80.90	54.87	85.18	56.63	86.64	56.51	87.55	58.56	76.62	58.52
Erkek - Males	90.26	59.05	95.07	61.13	96.24	60.71	94.04	61.17	80.96	60.63
Kadın - Females	71.08	50.51	74.88	51.95	76.66	52.16	80.70	55.81	72.05	56.30
Yükseköğretim - Higher education	30.61	16.60	34.46	18.85	36.59	20.14	38.19	21.06	-	-
Erkek - Males	34.79	18.03	38.78	20.22	41.07	21.56	42.62	22.37	-	-
Kadın - Females	26.23	15.10	29.94	17.41	31.89	18.66	33.56	19.69	-	-

Not. Yıl ortası nüfus projeksiyonları kullanılmıştır.
(1) Okullaşma oranları 2007/'08 öğretim yılından itibaren Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre hesaplanmaktadır.

Note. The mid-year population projections were used.
(1) Schooling ratios from 2007-2008 educational year were calculated according to the results of the Address Based Population Registration System.

6.2 Eğitim kurumlarına göre öğretmen, öğrenci ve mezunlar
Teachers, enrollments and graduates by educational institutions

Eğitim kurumu - Educational institutions	2004/'05	2005/'06	2006/'07	2007/'08	2008/'09
Okul öncesi eğitim - Pre-school (1)					
Okul sayısı - Number of schools	15 929	18 539	20 675	22 506	23 653
Öğretmen - Teachers	22 109	20 910	24 775	25 901	29 342
Öğrenci - Enrollments	434 771	550 146	640 849	701 762	804 765
İlköğretim - Primary education					
Okul sayısı - Number of schools	35 611	34 990	34 656	34 093	33 769
Öğretmen - Teachers	401 288	389 859	402 829	445 452	453 318
Öğrenci - Enrollments	10 565 389	10 673 935	10 846 930	10 870 570	10 709 920
Mezun olan - Graduates (4)	1 125 012	1 108 986	1 130 599	1 193 761	-
Genel lise - General high schools (1)					
Okul sayısı - Number of schools	2 939	3 406	3 690	3 830	4 053
Öğretmen - Teachers	93 209	102 581	103 389	106 270	107 789
Öğrenci - Enrollments	1 937 055	2 075 617	2 142 218	1 980 452	2 271 900
Mezun olan - Graduates (4)	379 511	410 109	465 809	213 506	-
Mesleki ve teknik lise Vocational and technical high schools (1) (2)					
Okul sayısı - Number of schools	3 877	4 029	4 244	4 450	4 622
Öğretmen - Teachers	74 405	82 736	84 276	84 771	88 924
Öğrenci - Enrollments	1 102 394	1 182 637	1 244 499	1 264 870	1 565 264
Mezun olan - Graduates (4)	211 323	235 219	263 726	108 235	-
Fakülte ve yüksek okul Higher educational institutions (3)					
Okul sayısı - Number of schools	1 257	1 306	1 339	1 387	-
Öğretmen - Teachers	82 096	84 785	89 329	98 766	-
Öğrenci - Enrollments	1 969 086	2 181 217	2 291 762	2 372 136	-
Mezun olan - Graduates	316 128	340 599	378 818	-	-

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri, 2008/'09
(1) Resmi ve özel okulları kapsar.
(2) Kadrolu öğretmenleri kapsar.
(3) Bilgiler YÖK'ten alınmıştır.
(4) Açık ilköğretim ve açık lise mezunlarını da kapsar.

Source: MONE, National Education Statistics, 2008/'09
(1) It covers public and private schools.
(2) It covers only permanent teaching staff.
(3) Source: General Directorate of Higher Education.
(4) Enrollment in the open primary education and open high school are included.

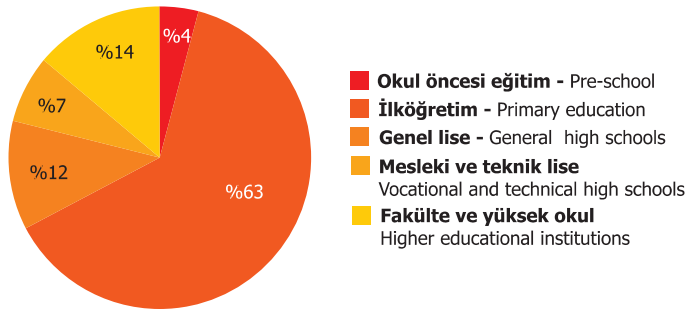
6.3 İlköğretim okullarında okul, öğretmen, öğrenci ve mezun olanlar
Schools, teachers, enrollments and graduates in primary education

		Okul sayısı Number of schools	**Öğretmen** - Teachers **Toplam** Total	**Kadın** Females (%)	**Şube** Division	**Öğrenci** - Enrollments **Toplam** Total	**Kadın** Females (%)	**Mezun olan** - Graduates **Toplam** Total	**Kadın** Females (%)
İlköğretim Primary education	2004/'05	35 611	401 288	46.00	380 126	10 565 389	47.11	1 125 012	45.31
	2005/'06	34 990	389 859	46.85	382 061	10 673 935	47.39	1 108 986	46.00
	2006/'07	34 656	402 829	48.03	387 351	10 846 930	47.59	1 130 599	46.44
	2007/'08	34 093	445 452	49.85	392 521	10 870 570	47.78	1 193 761	46.81
	2008/'09	33 769	453 318	50.44	408 221	10 709 920	48.14	...	...
Resmi - Public	2004/'05	34 937	383 331	44.86	369 517	10 393 474	47.14	1 099 838	45.32
	2005/'06	34 262	370 316	45.66	371 486	10 484 845	47.42	1 083 361	46.04
	2006/'07	33 899	381 354	46.78	375 554	10 633 859	47.63	1 102 095	46.50
	2007/'08	33 227	422 264	48.76	379 541	10 644 383	47.73	1 163 458	46.86
	2008/'09	32 862	428 429	49.25	394 733	10 469 932	48.20	...	...
Özel - Private	2004/'05	674	17 957	70.35	10 609	171 915	45.48	25 174	44.63
	2005/'06	728	19 543	69.42	10 575	189 090	45.48	25 625	44.58
	2006/'07	757	21 475	70.18	11 797	213 071	45.51	28 504	44.09
	2007/'08	866	23 188	69.68	12 980	226 187	45.72	30 303	44.61
	2008/'09	907	24 889	71.00	13 488	239 988	45.77	...	...

Kaynak: MEB, Milli Eğitim İstatistikleri, 2008/'09
Not. Açık ilköğretim mezunlarını da kapsar.

Source: MONE, National Education Statistics, 2008/'09
Note. Enrollment in the open primary education is included.

Öğrencilerin eğitim kurumlarına göre dağılımı
The distribution of enrollment by educational institutions
2007/'08

Veri için tablo 6.2'ye bakınız.
For data, see table 6.2.

6.4 Orta öğretimde öğretmen, öğrenci ve mezun olanlar
Teachers, enrollments and graduates in secondary education

		Okul sayısı Number of schools	**Öğretmen** - Teachers			**Öğrenci** - Enrollments		**Mezun olan** - Graduates	
			Toplam Total	**Kadın** Females (%)	**Şube** Division	**Toplam** Total	**Kadın** Females (%)	**Toplam** Total	**Kadın** Females (%)
Genel toplam	2004/'05	6 816	167 614	40.45	96 196	3 039 449	42.96	590 834	45.53
General total	2005/'06	7 435	185 317	41.62	100 169	3 258 254	43.04	645 328	45.39
	2006/'07	7 934	187 665	41.29	105 697	3 386 717	43.39	729 535	44.91
	2007/'08	8 280	191 041	41.40	105 606	3 245 322	44.87	321 741	43.42
	2008/'09	8 675	196 713	41.52	123 930	3 837 164	45.80	-	-
Genel lise	2004/'05	2 939	93 209	43.28	55 512	1 937 055	46.00	379 511	48.04
General high schools	2005/'06	3 406	102 581	43.81	59 058	2 075 617	45.87	410 109	48.64
	2006/'07	3 690	103 389	42.90	62 664	2 142 218	46.02	465 809	48.49
	2007/'08	3 830	106 270	44.66	62 380	1 980 452	47.25	213 506	45.89
	2008/'09	4 053	107 789	42.67	69 959	2 271 900	47.79	-	-
Resmi - Public	2004/'05	2 357	84 957	42.30	50 898	1 866 892	46.04	358 551	48.22
	2005/'06	2 778	88 441	42.20	52 976	1 999 924	45.90	390 399	48.89
	2006/'07	2 994	90 716	41.55	56 552	2 056 671	46.03	440 441	48.85
	2007/'08	3 119	93 131	41.26	55 946	1 887 625	47.34	200 756	46.08
	2008/'09	3 270	93 073	41.12	63 013	2 161 004	47.91	-	-
Özel - Private	2004/'05	582	8 252	53.37	4 614	70 163	44.89	20 960	44.99
	2005/'06	628	14 140	53.86	6 082	75 693	45.19	19 710	43.61
	2006/'07	696	12 673	52.54	6 112	85 547	45.63	25 368	42.09
	2007/'08	711	13 139	52.64	6 434	92 827	45.42	12 750	42.09
	2008/'09	783	14 716	52.65	6 946	110 896	45.42	-	-
Mesleki ve teknik liseler	2004/'05	3 877	74 405	36.92	40 684	1 102 394	37.62	211 323	41.01
Vocational and technical	2005/'06	4 029	82 736	38.90	41 111	1 182 637	38.08	235 219	39.74
high schools	2006/'07	4 244	84 276	39.31	43 033	1 244 499	38.87	263 726	38.59
	2007/'08	4 450	84 771	39.81	43 226	1 264 870	41.13	108 235	38.53
	2008/'09	4 622	88 924	40.14	53 971	1 565 264	42.90	-	-
Resmi - Public	2004/'05	3 858	74 321	36.90	40 612	1 101 304	37.62	211 103	41.02
	2005/'06	4 007	82 356	38.84	41 027	1 181 660	38.08	234 839	39.75
	2006/'07	4 223	84 032	39.25	42 961	1 243 588	38.88	263 489	38.60
	2007/'08	4 429	84 449	39.75	43 150	1 263 855	41.14	108 032	38.54
	2008/'09	4 595	88 615	40.10	53 876	1 563 885	42.91	-	-
Özel - Private	2004/'05	19	84	46.43	72	1 090	34.59	220	36.36
	2005/'06	22	380	52.37	84	977	38.38	380	30.00
	2006/'07	21	244	59.84	72	911	26.34	237	23.63
	2007/'08	21	322	55.59	76	1 015	28.08	203	37.93
	2008/'09	27	309	50.81	95	1 379	39.23	-	-

Kaynak: MEB, Milli Eğitim İstatistikleri, 2008/'09

Source: MONE, National Education Statistics, 2008/'09

6.5 Yüksek öğretim kurumlarında (lisans ve önlisans) öğretim alanına göre öğrenci ve mezun olanlar
Higher educational institutions enrollments and graduates by fields of study

Öğretim alanı - Field of education	**Öğrenci** - Enrollments 2007/'08			**Mezun olan** - Graduates 2006/'07		
	Toplam Total	**Kadın** Females (%)	**Erkek** Males	**Toplam** Total	**Kadın** Females (%)	**Erkek** Males
Toplam - Total	2 372 136	42.98	57.02	378 818	45.67	54.33
Eğitim - Education	242 303	53.14	46.86	55 164	55.03	44.97
Öğretmen yetiştirme - Teacher training	236 583	53.02	46.98	54 171	55.17	44.83
Eğitim bilimleri - Educational sciences	5 720	58.36	41.64	993	47.83	52.17
İnsani bilimler ve sanat - Human sciences and art	152 640	51.01	48.99	23 197	51.75	48.25
İnsani bilimler - Human sciences	120 885	49.35	50.65	18 545	48.48	51.52
Sanat - Art	31 755	57.32	42.68	4 652	64.77	35.23
Sosyal bilimler, iş yönetimi, hukuk Social sciences, business, law	1 193 387	44.99	55.01	155 800	48.39	51.61
Sosyal ve davranış bilimleri - Social and behavioral sciences	408 522	42.85	57.15	38 913	42.40	57.60
Kitle iletişimi ve araçları - Mass com. and mass media	91 659	55.72	44.28	14 990	60.51	39.49
İş ve yönetim - Business and management	669 557	44.68	55.32	97 322	48.77	51.23
Hukuk - Law	23 649	48.97	51.03	4 575	51.32	48.68
Müsbet ve doğa bilimleri - Positive and natural sciences	175 909	39.57	60.43	30 169	45.23	54.77
Yaşam bilimleri - Life sciences	21 350	60.10	39.90	3 764	64.03	35.97
Fiziksel bilimler - Physical sciences	60 033	39.08	60.92	8 711	45.31	54.69
Matematik ve istatistik - Mathematics and statistics	33 554	45.70	54.30	5 203	46.78	53.22
Bilgisayar - Computer	60 972	29.49	70.51	12 491	38.85	61.15
Mühendislik, üretim ve yapı Engineering, production and construction	306 876	19.16	80.84	52 582	21.95	78.05
Mühendislik ve mühendislik bilimleri Engineering and engineering sciences	189 643	6.81	93.19	32 766	8.89	91.11
Üretim ve üretim süreci Production and production processing	63 871	46.95	53.05	11 677	51.37	48.63
Mimarlık ve yapı - Architecture and construction	53 362	29.77	70.23	8 139	32.33	67.67
Ziraat, ormancılık, su ürünleri ve veterinerlik Agriculture, forestry, fishery and veterinary	96 169	50.22	49.78	16 830	53.17	46.83
Ziraat, ormancılık ve su ürünleri Agriculture, forestry and fishery	58 833	43.67	56.33	11 263	48.72	51.28
Veterinerlik - Veterinary	37 336	60.53	39.47	5 567	62.17	37.83
Sağlık ve sosyal hizmetler - Health and social services	114 237	62.86	37.14	21 413	69.33	30.67
Sağlık - Health	74 732	61.98	38.02	13 166	69.20	30.80
Sosyal hizmetler - Social services	39 505	64.52	35.48	8 247	69.53	30.47
Hizmetler - Services	90 615	30.37	69.63	23 663	26.56	73.44
Personel hizmetleri - Personnel services	53 683	41.63	58.37	10 451	47.85	52.15
Ulaştırma hizmetleri - Transport services	2 637	15.55	84.45	497	18.71	81.29
Çevre koruma - Environmental protection	8 519	43.39	56.61	1 291	50.58	49.42
Güvenlik hizmetleri - Security services	25 776	4.12	95.88	11 424	4.72	95.28

Kaynak: ÖSYM, 2007/'08 Öğretim yılı Yükseköğretim İstatistikleri

Source: Student Selection and Replacement Center, 2007/'08 Higher Education Statistics

6.6 İBBS 2'ye ve eğitim seviyesine göre okul, öğrenci, öğretmen sayısı
[2008/'09 öğretim yılı]

		Okulöncesi - Pre-primary education				**İlköğretim -** Primary education			
			Öğrenci - Student				**Öğrenci** - Student		
		Okul School	**Erkek** Males	**Kadın** Females	**Öğretmen** Teacher (1)	**Okul** School	**Erkek** Males	**Kadın** Females	**Öğretmen** Teacher(1)
TR Türkiye - Turkey		23 653	421 033	383 732	29 342	33 769	5 553 871	5 156 049	453 318
TR10	İstanbul	2 137	52 074	46 637	4 883	1 616	933 470	867 120	58 300
TR21	Tekirdağ, Edirne, Kırklareli	467	7 382	6 612	775	497	89 575	82 599	7 722
TR22	Balıkesir, Çanakkale	565	7 685	6 949	661	729	92 967	86 859	10 037
TR31	İzmir	1 011	17 548	15 783	1 446	967	238 938	222 316	21 979
TR32	Aydın, Denizli, Muğla	1 083	15 493	14 220	1 307	1 242	174 237	163 463	17 825
TR33	Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak	1 248	17 116	15 642	924	1 654	194 696	180 973	19 163
TR41	Bursa, Eskişehir, Bilecik	844	17 241	15 377	1 334	918	228 969	213 221	19 319
TR42	Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova	1 119	26 454	24 282	1 410	1 104	225 793	212 026	18 759
TR51	Ankara	1 058	23 999	21 495	3 083	966	305 627	286 399	28 076
TR52	Konya, Karaman	863	12 191	10 973	964	1 125	174 158	164 190	15 923
TR61	Antalya, Isparta, Burdur	958	16 398	14 766	1 067	1 060	174 632	162 771	15 528
TR62	Adana, Mersin	1 075	21 350	19 539	1 577	1 280	297 173	275 448	23 840
TR63	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	995	17 408	15 813	1 113	1 645	253 056	235 281	21 829
TR71	Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir	769	10 508	10 001	745	895	115 051	107 570	12 279
TR72	Kayseri, Sivas, Yozgat	975	13 320	12 208	705	1 585	176 604	167 460	16 793
TR81	Zonguldak, Karabük, Bartın	365	5 000	4 635	430	492	64 461	60 408	6 613
TR82	Kastamonu, Çankırı, Sinop	282	3 705	3 462	330	606	44 583	42 092	4 989
TR83	Samsun, Tokat, Çorum, Amasya	1 405	18 827	17 635	1 000	2 112	199 539	189 178	20 286
TR90	Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane	1 086	19 767	18 933	1 021	1 552	171 289	163 354	18 444
TRA1	Erzurum, Erzincan, Bayburt	466	6 814	6 073	371	1 268	91 191	85 345	9 061
TRA2	Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan	544	6 825	6 590	375	1 474	122 992	112 086	8 373
TRB1	Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli	745	11 834	10 995	684	1 335	129 941	121 280	12 926
TRB2	Van, Muş, Bitlis, Hakkari	932	16 452	15 085	742	2 031	230 421	203 455	14 031
TRC1	Gaziantep, Adıyaman, Kilis	772	14 598	12 941	835	1 422	232 611	216 361	16 391
TRC2	Şanlıurfa, Diyarbakır	1 068	23 044	20 898	845	2 495	360 523	321 472	20 490
TRC3	Mardin, Batman, Şırnak, Siirt	821	18 000	16 188	715	1 699	231 374	213 322	14 342

Kaynak: MEB, Milli Eğitim İstatistikleri, 2008/'09
(1) Kadrolu öğretmenleri kapsar.

6.6 Number of student, school, teacher by SRE 2 and education level
[The educational year 2008/'09]

Ortaöğretim - Secondary education								**Mesleki ve Teknik -** Vocational and Technical			
Ortaöğretim - Secondary education				**Genel -** General							
	Öğrenci - Student				**Öğrenci** - Student				**Öğrenci** - Student		
Okul School	**Erkek** Males	**Kadın** Females	**Öğretmen** Teacher (1)	**Okul** School	**Erkek** Males	**Kadın** Females	**Öğretmen** Teacher (1)	**Okul** School	**Erkek** Males	**Kadın** Females	**Öğretmen** Teacher (1)
8 675	2 079 941	1 757 223	196 713	4 053	1 186 244	1 085 656	107 789	4 622	893 697	671 567	88 924
1 049	372 923	341 651	28 226	608	222 137	206 802	16 716	441	150 786	134 849	11 510
213	41 319	36 020	4 076	81	18 781	21 296	2 053	132	22 538	14 724	2 023
268	41 106	37 251	5 344	103	20 634	22 629	2 674	165	20 472	14 622	2 670
441	104 879	98 103	11 544	195	55 930	61 803	6 349	246	48 949	36 300	5 195
353	67 383	63 562	8 454	146	34 952	39 207	4 406	207	32 431	24 355	4 048
440	76 180	64 231	8 518	169	33 576	35 411	4 026	271	42 604	28 820	4 492
424	102 773	89 861	10 179	164	43 276	46 851	4 609	260	59 497	43 010	5 570
427	100 524	84 333	8 911	172	44 419	43 966	4 147	255	56 105	40 367	4 764
565	139 657	129 255	17 187	252	81 134	85 942	9 067	313	58 523	43 313	8 120
305	59 952	52 314	6 130	142	32 382	30 267	3 168	163	27 570	22 047	2 962
349	69 154	65 701	7 531	166	40 713	41 711	4 167	183	28 441	23 990	3 364
413	112 928	98 205	10 721	222	68 960	70 753	6 614	191	43 968	27 452	4 107
323	84 892	69 281	7 929	165	49 992	46 062	4 804	158	34 900	23 219	3 125
268	41 494	35 583	5 152	132	21 942	22 625	2 760	136	19 552	12 958	2 392
351	68 422	57 130	7 259	166	37 572	35 489	3 826	185	30 850	21 641	3 433
173	29 032	24 663	3 542	68	13 154	14 781	1 726	105	15 878	9 882	1 816
176	20 419	16 403	2 650	61	8 042	9 020	1 148	115	12 377	7 383	1 502
375	77 685	67 695	8 977	151	39 643	40 445	4 661	224	38 042	27 250	4 316
452	78 991	68 381	8 902	178	35 158	35 741	4 236	274	43 833	32 640	4 666
169	33 037	22 649	3 013	86	19 615	14 040	1 694	83	13 422	8 609	1 319
124	25 899	18 047	1 641	65	18 232	12 522	1 037	59	7 667	5 525	604
245	56 017	45 018	5 469	143	38 304	31 390	3 574	102	17 713	13 628	1 895
195	55 973	29 950	2 803	100	40 014	19 098	1 774	95	15 959	10 852	1 029
206	69 255	52 523	5 118	110	50 855	35 892	3 267	96	18 400	16 631	1 851
201	83 957	53 031	4 678	120	65 805	36 060	3 381	81	18 152	16 971	1 297
170	66 090	36 382	2 759	88	51 022	25 853	1 905	82	15 068	10 529	854

Source: MONE, National Education Statistics , 2008/'09

(1) It covers only permanent teaching staff.

6.7 Öğretim elemanlarının akademik görevlerine göre sayıları, 2008/'09
Number of teaching staff by academic title, 2008/09

	Profesör Professor	**Doçent** Associate professor	**Yardımcı doçent** Assistant professor	**Öğretim görevlisi** Instructor	**Okutman** Language instructor	**Uzman** Specialist	**Araştırma görevlisi** Research assistant	**Çevirici** Translator	**Eğitim-öğretim planlamacısı** Education-training planner
Toplam - Total	13 494	6 867	18 074	15 292	7 092	3 116	34 784	18	29
Kadın - Females	3 706	2 177	6 186	5 907	4 185	1 320	16 350	14	7
Erkek - Males	9 788	4 690	11 888	9 385	2 907	1 796	18 434	4	22
Üniversiteler									
Universities	13 337	6 665	17 818	13 845	6 855	2 789	34 766	18	12
Kadın - Females	3 703	2 174	6 165	5 766	4 136	1 319	16 347	14	5
Erkek - Males	9 634	4 491	11 653	8 079	2 719	1 470	18 419	4	7
Önlisans programları									
Vocational training school programs	119	87	962	5 686	482	158	360	0	1
Kadın - Females	28	30	268	1 985	154	67	154	0	0
Erkek - Males	91	57	694	3 701	328	91	206	0	1
Lisans programları									
Undergraduate programs	13 034	6 493	16 671	8 008	6 175	2 527	29 447	16	10
Kadın - Females	3 604	2 112	5 821	3 724	3 831	1 195	13 760	12	5
Erkek - Males	9 430	4 381	10 850	4 284	2 344	1 332	15 687	4	5
Enstitüler									
Graduate schools and institutes	178	81	171	139	19	60	4 937	1	1
Kadın - Females	69	31	73	50	13	35	2 422	1	0
Erkek - Males	109	50	98	89	6	25	2 515	0	1
Araştırma merkezleri									
Centers for application and research	6	4	14	12	179	44	22	1	0
Kadın - Females	2	1	3	7	138	22	11	1	0
Erkek - Males	4	3	11	5	41	22	11	0	0
Diğer eğitim kurumları									
The other institutions	157	202	256	1 447	237	327	18	0	17
Kadın - Females	3	3	21	141	49	1	3	0	2
Erkek - Males	154	199	235	1 306	188	326	15	0	15
Önlisans programları									
Vocational training school programs	0	1	4	978	204	325	3	0	5
Kadın - Females	0	0	1	86	43	0	0	0	0
Erkek - Males	0	1	3	892	161	325	3	0	5
Lisans programları									
Undergraduate programs	141	182	227	451	33	0	9	0	5
Kadın - Females	3	1	16	53	6	0	3	0	1
Erkek - Males	138	181	211	398	27	0	6	0	4
Enstitüler									
Graduate schools	16	19	25	18	0	2	6	0	7
Kadın - Females	0	2	4	2	0	1	0	0	1
Erkek - Males	16	17	21	16	0	1	6	0	6

Kaynak: ÖSYM, 2007/'08 Öğretim yılı Yükseköğretim İstatistikleri

Source: Student Selection and Replacement Center, 2007/'08 Higher Education Statistics

6.8 Ortaöğretim son sınıfta okuyan öğrencilerin ÖSS sonucuna göre fakülte ve yüksekokula yerleşme oranı
According to Student Selection Examination, the percentage of students entering faculty and vocational training school from last grade in the secondary education

	2005	2006	2007
ÖSS'ye giren öğrenci sayısı			
Number of student getting selection examination	597 841	598 207	677 229
Fakülte ve yüksekokula yerleşen			
Entering student to faculty and vocational training school	194 121	192 094	205 641
(%)	32.47	32.11	30.37
Önlisans - Vocational training school	92 605	96 373	105 236
(%)	47.70	50.17	51.17
Lisans - Undergraduate	72 400	65 006	67 446
(%)	37.30	33.84	32.80
Açıköğretim - Open education	29 116	30 715	32 959
(%)	15.00	15.99	16.03

Kaynak: ÖSYM, ortaöğretim kurumlarına göre 2005, 2006, 2007 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı Sonuçları

Source: Student Selection and Placement Center, Student Selection and Placement Center Examination Results by secondary education institutions, 2005, 2006, 2007

6.9 Yurtdışında öğrenim yapan özel öğrenci sayıları
Number of private students educated abroad

	2003	2005	2006	2007	2008
Erkek - Males	14 951	17 828	15 106	19 385	21 692
Lisans - Undergraduate	10 395	12 404	11 301	14 330	16 646
Yüksek lisans - Master	2 827	3 645	2 509	3 541	3 501
Doktora - Doctorate	1 729	1 779	1 296	1 514	1 545
Kadın - Females	1 222	1 515	1 491	1 857	2 199
Lisans - Undergraduate	923	1 145	1 248	1 569	1 904
Yüksek lisans - Master	219	285	188	224	222
Doktora - Doctorate	80	85	55	64	73

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı; Yükseköğretim Genel Müdürlüğü

Source: The Ministry of National Education; General Directorate of Higher Education

6.10 Yurtdışında öğrenim yapan resmi burslu öğrenci sayıları
Number of Turkish Government sponsored students educated abroad

	2007				2008			
	Dil Language	**Lisans** Undergraduate	**Y. lisans** Master	**Doktora** Doctorate	**Dil** Language	**Lisans** Undergraduate	**Y. lisans** Master	**Doktora** Doctorate
Toplam - Total	330	9	106	124	359	5	333	182
ABD - USA	237	7	70	100	292	4	251	126
Almanya - Germany	16	1	4	7	14	1	15	7
Avustralya - Australia	27	-	2	3	5	-	16	10
Fransa - France	11	-	3	7	5	-	8	7
İngiltere - United Kingdom	37	-	26	7	42	-	40	31
Hollanda - Netherlands	-	1	-	-	-	-	1	-
Japonya - Japan	1	-	-	-	-	-	2	-
Kanada - Canada	-	-	-	-	1	-	-	1
Yeni Zelanda - New Zealan	1	-	-	-	-	-	-	-
Belçika - Belgium	-	-	1	-	-	-	-	-

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı; Yükseköğretim Genel Müdürlüğü

Source: The Ministry of National Education; General Directorate of Higher Education

6.11 Yaygın eğitim kurumları - Non-formal education institutions
[2006/'07 öğretim yılı sonu - End of the 2006/'07 education season]

Kurum / merkez türü Kind of institution / center	Kurum Institution	Kursiyer - Participant Toplam Total	 Erkek Males	 Kadın Females	Öğretmen - Teacher Toplam Total	 Erkek Males	 Kadın Females	Derslik Classroom
Yaygın eğitim toplamı								
Non-formal education total	11 864	5 117 623	2 942 086	2 175 537	87 232	51 176	36 056	75 969
Resmi yaygın eğitim toplamı								
Official non-formal education total	1 856	2 366 968	1 153 920	1 213 048	9 808	6 403	3 405	5 830
Özel yaygın eğitim toplamı								
Private non-formal education total	10 008	2 750 655	1 788 166	962 489	77 424	44 773	32 651	70 139
Mesleki eğitim merkezi								
Vocational training center [1]	363	352 945	292 185	60 760	4 450	3 700	750	1 949
Kız teknik genel müdürlüğü toplamı - General								
directorate of technical education for girls total [2]	362	95 215	18 261	76 954	506	64	442	157
Pratik kız sanat okulu (kız teknik)								
Practical trade schools (for girls)	350	92 525	18 260	74 265	169	5	164	73
Olgunlaşma enstitüsü								
Maturation institutions	12	2 690	1	2 689	337	59	278	84
Erkek teknik genel müdürlüğü - General								
directorate of technical education for boys [3]	22	1 031	301	730	-	-	-	-
Pratik kız sanat okulu (erkek teknik)								
Practical trade schools (for boys) [3]	10	661	18	643	-	-	-	-
Yetişkinler teknik eğitim merkezi								
Adults technical education center [3]	12	370	283	87	-	-	-	-
Çıraklık ve yaygın eğitim - General directorate								
of apprenticeship and non-formal education	934	1 836 063	787 456	1 048 607	4 294	2 299	1 995	3 405
Halk eğitimi merkezi - Public training center	934	1 836 063	787 456	1 048 607	4 294	2 299	1 995	3 405
Özel eğitim genel müdürlüğü								
General directorate of special education	165	8 423	4 637	3 786	556	340	216	281
İş eğitim merkezi (öğretilebilir zihinsel								
engelliler (iş eğitim merkezi)) - Job training								
centers (For mentally impaired to be taught)	120	2 578	1 736	842	48	20	28	16
Otistik çocuklar iş eğitim merkezi								
Job training centers for autistic children [3]	2	89	73	16	-	-	-	-
Bilim ve sanat merkezi (üstün yetenekliler)								
Arts and science centers (for prowess)	43	5 756	2 828	2 928	508	320	188	265
Turizm eğitim merkezi (tic.turizm genel md.)								
Tourism training center (General directorate of								
commerce and tourism education)	10	456	407	49	2	-	2	38
Meslek kursları (3308 sayılı yasaya göre)								
Vocational courses (by law of 3308) [4]	-	72 835	50 673	22 162	-	-	-	-
Özel öğretim genel müdürlüğü								
General directorate of private education	10 008	2 750 655	1 788 166	962 489	77 424	44 773	32 651	70 139
Muhtelif kurslar - Various courses	1 795	250 973	132 041	118 932	3 227	1 516	1 711	6 696
Motorlu taşıt sürücüleri kursları								
Motor vehicle driving courses	2 470	1 232 129	986 112	246 017	15 976	13 138	2 838	7 189
Özel dersaneler - Private education centers	4 031	1 122 861	584 369	538 492	48 855	27 452	21 403	42 331
Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi								
Special education and rehabilitation center	1 318	131 206	78 363	52 843	8 587	2 332	6 255	12 668
Etüt eğitim merkezi								
Preliminary study education center	394	13 486	7 281	6 205	779	335	444	1 255

(1) Mesleki eğitim merkezleri bağımsız olarak gösterilmiştir.
(2) Kız teknik öğretimi genel müdürlüğüne bağlı mesleki teknik eğitim merkezi kurum sayıları örgün eğitim kurumları içerisinde gösterilmiştir.
(3) Öğretmen sayıları bağlı bulundukları meslek lisesinde gösterilmiştir.
(4) Yaygın eğitim kurumlarınca açılan kurum sayısı ve öğretmen sayısı mesleki ve teknik okullar içinde gösterilmiştir.

(1) Vocational training centers are shown independently.
(2) Vocational and technical training centers related to general directorate of technical education for girls shown within formal education institutions.
(3) Number of teachers shown in their vocational high schools.
(4) Number of institutions and number of teachers in non-formal education institutions are shown below vocational and technical schools.

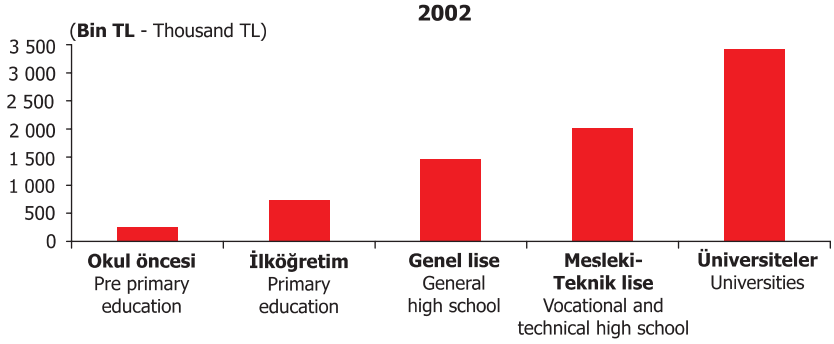
6.12 Eğitim seviyelerine göre öğrenci başına düşen eğitim harcamaları, 2002
Education expenditure per student by level of education, 2002

	Açıkilköğretim, açıklise, açıköğretim fakültesi dahil - Included open primary education, open high school, open education faculty				**Açıkilköğretim, açıklise, açıköğretim fakültesi hariç** - Not included open primary education, open high school, open education faculty			
	Harcama miktarı Expenditure **(Milyon TL)** (Million TL)	**Öğrenci sayısı** Enrollments	**(Bin TL)** (Thousand TL)	($) [1]	**Harcama miktarı** Expenditure **(Milyon TL)** (Million TL)	**Öğrenci sayısı** Enrollments	**(Bin TL)** (Thousand TL)	($) [1]
Okul öncesi - Pre primary education	83 215 448	320 038	260 017	171	83 215 448	320 038	260 017	171
Resmi - Public	48 153 105	310 279	155 193	102	48 153 105	310 279	155 193	102
Özel - Private	35 062 343	9 759	3 592 821	2 363	35 062 343	9 759	3 592 821	2 363
İlköğretim - Primary education	7 666 506 354	10 331 619	742 043	488	7 660 995 601	10 111 890	757 623	498
Resmi - Public	7 278 038 742	10 175 751	715 234	470	7 272 527 989	9 956 022	730 465	480
Özel - Private	388 467 612	155 868	2 492 286	1 639	388 467 612	155 868	2 492 286	1 639
Genel lise - General high school	3 004 846 252	2 053 735	1 463 113	962	2 996 613 692	1 588 800	1 886 086	1 240
Resmi - Public	2 855 484 918	1 997 306	1 429 668	940	2 847 252 358	1 532 371	1 858 070	1 222
Özel - Private	149 361 334	56 429	2 646 890	1 741	149 361 334	56 429	2 646 890	1 741
Mesleki-Teknik lise Vocational and technical high school	1 977 142 766	981 224	2 014 976	1 325	1 977 142 766	884 103	2 236 326	1 471
Resmi - Public	1 973 376 336	980 288	2 013 058	1 324	1 973 376 336	883 167	2 234 432	1 470
Özel - Private	3 766 430	936	4 023 963	2 647	3 766 430	936	4 023 963	2 647
Üniversiteler - Universities[2] **(Önlisans, lisans, y. lisans, doktora)** (Undergraduate, graduate, post graduate, Ph.D)	6 573 911 235	1 918 483	3 426 619	2 254	6 549 659 682	1 256 629	5 212 087	3 428

Kaynak: TÜİK, Türkiye Eğitim Harcaması, 2002
Not 1. Lise mezunu olup üniversiteye hazırlanan öğrencilerin harcamaları kapsanmamıştır.
Not 2. Üniversitelerde eğitim seviyelerine göre dağıtımı yapılamayan miktar, üniversitelerin geneline dahil edilmiştir.
Not 3. Eğitim seviyelerine göre dağıtımı yapılamayan miktar, tüm eğitim seviyelerine harcamaların ağırlığı oranında dağıtılmıştır.
(1) 2002 yılı DİE ithalat ağırlıklı dolar kuruna göre hesaplanmıştır. (1$ = 1 520 425 TL.)
(2) Araştırma sonuçlarında üniversitelerden gelen bilgilerde eğitim seviyelerine göre dağıtımı yapılamayan miktar fazla olduğundan resmi - vakıf verileri ayrıştırılamamıştır.

Source: TurkStat, Education Expenditure of Turkey 2002
Note 1. It doesn't cover expenditure of students who are graduated from high schools and preparing for universities.
Note 2. The amount that could not be distributed by universities according to level of the education, was included into universities.
Note 3. The amount that could not be distributed according to level of education was distributed in the ratio of expenditure weight to all level of education.
(1) It was calculated by exchange rate of dollar weigted by import for 2002. (1$= 1 520 425 TL.)
(2) Due to the amount that could not be distributed by universities was rather high according to the results of the university survey, the public and foundation data could not be distinguished.

Eğitim seviyelerine göre öğrenci başına düşen eğitim harcamaları
Education expenditure per student by level of education
2002

6.13 Türkiye eğitim harcaması matrisi, 2002 **(Milyon TL)**

Finansman kaynakları / Fonksiyonlar / Hizmet sunucuları	Toplam Total	Merkezi Hükümet - Central Government				
		Milli Eğitim Bakanlığı - Ministry of National Education	Yükseköğretim Kurulu - Council of Higher Education	Diğer bakanlık ve kuruluşlar Other ministries and institutions	Üniversiteler Universities	Eğitim kurumları Education and training institutions
Toplam	20 155 207 669	8 043 014 606	6 265 881	1 021 062 515	3 920 495 401	71 300 005
Okul öncesi	79 837 176	26 336 000	0	0	0	928 044
İlköğretim	6 842 267 026	4 169 676 000	0	96 060 702	0	27 062 158
Genel lise	2 471 753 624	1 346 463 000	0	10 516 284	0	12 450 052
Mesleki teknik lise	1 719 491 603	1 338 886 000	0	140 779 855	0	6 730 855
Önlisans (2 ve 3 yıllık)	403 214 579	0	0	73 868 157	33 753 381	0
Lisans (4 yıllık fakülte)	1 790 229 254	0	0	19 991 529	288 649 631	0
Lisans (5 - 6 yıllık fakülteler)	297 061 913	0	0	5 600	144 233 281	0
Yüksek lisans	48 738 417	0	0	3 899 778	7 949 015	0
Doktora	16 345 715	0	0	4 446 721	776 742	0
Üniversitelerde eğitim seviyelerine göre dağıtımı yapılamayan miktar	3 751 222 384	0	6 265 881	334 758 487	3 314 806 295	0
Yaygın eğitim	373 953 093	206 777 000	0	3 996 520	0	0
Hizmet içi eğitim	43 971 612	4 347 301	0	39 553 815	70 496	0
Yaz okulu (Üniversitelerde eğitim kurs ücreti)	35 859 589	0	0	0	0	0
Özel dershaneler	587 332 071	0	0	0	0	0
Lise mezunu, üniversiteye hazırlanan	277 411 649	-	-	-	-	-
Özel eğitim okulları	83 520 543	67 538 000	0	977 944	0	136 197
Borç hizmeti	105 067 038	0	0	0	81 074 339	23 992 699
Ar-ge harcamaları	49 182 221	0	0	0	49 182 221	0
Eğitim seviyesine göre dağıtımı yapılamayan miktar	1 178 748 163	882 991 305	0	292 207 122	0	0

Not. UNESCO, OECD ve EUROSTAT'ın ortak kullandıkları veri tabanına uyumlu olması için eğitim personelinin sağlık harcamaları da kapsanmıştır.

6.13 Turkey's education expenditure matrix, 2002 (Million TL)

Yerel idareler - Local administrations		**Özel kaynaklar** - Special sources			Financial sources / Functions / Service providers
Belediyeler Municipalities	**İl özel idareleri** Provincial special administrations	**Özel ve tüzel kişi ve kuruluşlar** Private and juristic persons and institutions	**Hanehalkı** Households	**Uluslararası kaynaklar** International resources	
13 426 825	127 615 368	313 006 081	6 620 064 983	18 956 004	Total
97 216	35 417	754 035	51 683 054	3 410	Pre-primary education
8 914 419	125 267 675	107 408 231	2 293 495 558	14 382 282	Primary education
958 007	1 063 539	18 364 529	1 081 773 177	165 035	General high school
366 810	563 578	20 951 353	211 163 847	49 306	Vocational and technical high school
32 625	0	2 879 678	292 680 737	0	Undergraduate (2 - 3 years)
1 702 116	576 686	60 995 459	1 414 081 388	4 232 445	Graduate (4 year faculty)
0	0	2 317 521	150 505 511	0	Graduate (5 - 6 year faculty)
0	0	1 153 065	35 736 559	0	Post graduate
0	0	0	11 122 252	0	Ph.D
1 214 239	37 883	94 018 536	0	121 063	The amount that could not distributed by universities according to level of education
0	0	0	163 179 573	0	Informal education
0	0	0	0	0	In-service education
0	0	0	35 859 589	0	Summer school (Course fee at universities)
0	0	0	587 332 071	0	Private teaching centers
115 316	55 276	276 851	276 964 206	-	Graduates from high school and preparing for university
26 076	15 315	337 087	14 487 461	2 463	Special education
0	0	0	0	0	Debt service
0	0	0	0	0	R & D expenditure
0	0	3 549 735	0	0	The amount that could not distributed according to level of education

Note. It also covers health expenditure of teaching staffs to be in harmony with the UOE data base used jointly by UNESCO, OECD and EUROSTAT.

6.14 Seçilmiş ülkelerde eğitim harcamalarının GSYH'deki payı
Share of education expenditures at GDP in selected countries (%)

	Toplam Total	**Kamu harcamaları (Merkezi hükümet, Yerel idareler)** Public expenditure (Central government, Local government)	**Özel harcamalar (vakıf, şahıs, hanehalkı, v.b.)** Private expenditure (foundations, individuals, households etc.)
Türkiye (2002 yılı verileri) Turkey (data of the year 2002)	7.26	4.76	2.5
Türkiye (2000 yılı verileri) Turkey (data of the year 2000)	3.4	3.4	-
OECD ülkeleri (2000 yılı verileri) OECD countries (data of the year 2000)	5.9	4.6	1.3
ABD - USA	7.0	4.8	2.2
İngiltere - United Kingdom	5.2	4.5	0.7
Norveç - Norway	5.9	5.8	0.1
Avustralya - Australia	6.0	4.6	1.4
Kanada - Canada	6.4	5.2	1.2
Almanya - Germany	5.3	4.3	1.0
Yunanistan - Greece (1)	3.9	3.7	0.2
Kore - Corea	7.1	4.3	2.8
Diğer ülkeler - Other countries			
Arjantin - Arjgentina (1)	5.9	4.5	1.4
Filipinler - Philippines (2)	6.4	3.9	2.5
Jamaika - Jamaica	9.7	6.4	3.3
Hindistan - India (2)	4.3	4.1	0.2

Kaynak: Eğitime bir bakış 2003 - OECD göstergeleri
(1) Devletten hanehalkına yapılan katkılar devlet harcamaları içerisinde gösterilmemiş, özel harcamalar içerisinde gösterilmiştir.
(2) Referans yılı 1999'dur.

Source: Education at a Glance 2003 - OECD indicators
(1) Financial Assistance made by State to Households is shown into private expenditure, not public expenditure.
(2) The reference year is 1999.

6.15 Kütüphaneler, kitap sayısı ve kütüphanelerden yararlananlar
Libraries, number of books and library users

	2003	2004	2005	2006	2007
Milli Kütüphane - National Library					
Kütüphane sayısı - Number of libraries	1	1	1	1	1
Kitap - Books	1 141 281	1 156 715	1 187 765	1 202 087	1 217 692
Kütüphanelerden yararlananlar - Library users	391 413	662 202	445 702	303 384	408 690
Halk kütüphanesi - Public libraries					
Kütüphane sayısı - Number of libraries	1 350	1 367	1 144	1 178	1 162
Kitap - Books	12 684 084	12 984 801	12 948 460	12 958 376	13 198 814
Kütüphanelerden yararlananlar - Library users	17 827 177	20 516 562	20 706 526	21 138 821	20 228 517
Üniversite kütüphanesi - University libraries					
Kütüphane sayısı - Number of libraries	221	242	275	277	320
Kitap - Books	6 449 641	7 087 667	8 073 808	8 043 531	8 565 905

6.16 Konulara göre kitap ve süreli yayınlar
Books and periodicals by subject

	2004	2005	2006	2007	2008
Kitaplar - Books [1]	15 438	17 215	18 100	19 118	17 110
Süreli yayınlar - Periodical publications	2 578	3 029	3 134	4 511	4 086
Genel konular - General subjects					
Kitap - Book [1]	194	276	375	325	285
Süreli yayınlar - Periodical publications	1 534	1 973	2 123	2 474	2 341
Felsefe ve ahlak - Philosophy and morals					
Kitap - Book [1]	714	591	676	633	355
Süreli yayınlar - Periodical publications	8	11	10	28	25
Din ve ilahiyat - Religion and theology					
Kitap - Book [1]	1 413	1 629	1 629	2 126	1 249
Süreli yayınlar - Periodical publications	27	30	40	72	233
Toplumsal bilimler - Social sciences					
Kitap - Book [1]	4 940	5 768	6 234	6 077	6 266
Süreli yayınlar - Periodical publications	443	376	334	580	651
Dil - Philology					
Kitap - Book [1]	305	312	419	347	384
Süreli yayınlar - Periodical publications	6	9	7	13	30
Kuramsal bilimler - Theoretical sciences					
Kitap - Book [1]	201	202	240	354	250
Süreli yayınlar - Periodical publications	11	9	13	12	45
Uygulamalı bilimler - Applied sciences					
Kitap - Book [1]	1 279	1 506	1 447	1 656	1 427
Süreli yayınlar - Periodical publications	303	365	365	700	316
Güzel sanatlar, spor ve turizm - Fine arts, sport and tourism					
Kitap - Book [1]	593	618	678	753	755
Süreli yayınlar - Periodical publications	152	162	151	380	117
Edebiyat - Literature					
Kitap - Book [1]	4 698	5 241	5 040	5 183	4 774
Süreli yayınlar - Periodical publications	63	67	69	133	180
Tarih, coğrafya ve biyografi - History, geography and biography					
Kitap - Book [1]	1 101	1 072	1 362	1 664	1 365
Süreli yayınlar - Periodical publications	31	27	22	119	148

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı; Basma Yazı ve Resimleri Derleme Müdürlüğü
(1) Kitap sayıları resmi kuruluş yayınlarını da kapsar.

Source: Ministry of Culture and Tourism; Directorate for Compilation of Printed Works and Pictures
(1) Data on books also covers the publications of official organizations.

6.17 Gazetelerin ve dergilerin coğrafi kapsama (yayın bölgesi) göre sayısı, 2005-2007
Number of newspapers and magazines by geographical coverage (region of publishing), 2005-2007

	Gazete - Newspapers			**Dergi** - Magazines		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Toplam - Total	1 848	1 993	2 336	2 360	2 650	3 338
Yerel - Local	1 713	1 850	2 140	936	1 029	1 404
Bölgesel - Regional	47	52	58	163	194	229
Ulusal - National	88	91	138	1 261	1 427	1 705

6.18 Sinema, gösterilen film ve seyirciler
Cinemas, movies and attendances

	2003	2004	2005	2006	2007
Sinema salonu sayısı - Number of movie houses	826	822	987	1 045	1 140
Gösterilen film sayısı - Number of movies	21 254	26 398	25 076	25 297	28 733
Yerli film - National production	3 351	4 989	5 671	6 829	8 340
Yabancı film - Foreign production	17 903	21 409	19 405	18 468	20 393
Seyirci sayısı - Number of attendances	14 503 052	18 670 834	18 001 466	23 512 599	20 659 569

Kaynak: Sinema müdürlükleri Source: Directorates of cinemas

6.19 Tiyatro, oynanan eser, gösterim sayısı ve seyirciler
Theaters, shows, performances and attendances

	2002/'03	2003/'04	2004/'05	2005/'06	2006/'07
Tiyatro salonu sayısı - Number of theater halls	97	115	123	112	130
Oynanan eser sayısı - Number of shows	898	977	1 177	608	848
Telif - Original	632	674	1 002	448	607
Çeviri - Translated	266	303	175	160	241
Gösterim sayısı - Number of performances	13 305	12 587	11 453	9 510	10 289
Seyirci sayısı - Number of attendances	2 758 206	2 567 491	2 716 251	2 161 537	2 419 262

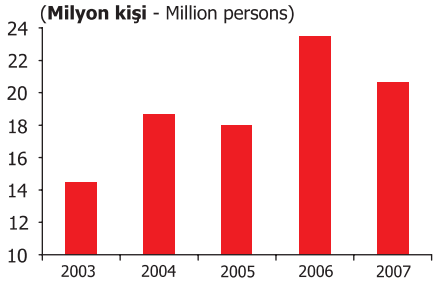
Kaynak: Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü, belediye ve özel tiyatro müdürlükleri Source: General Directorate of State Theaters, directorates of municipal and private theaters

6.20 Opera ve bale, oynanan eser, gösterim sayısı ve seyirciler
Operas and ballets, shows, performances and attendances

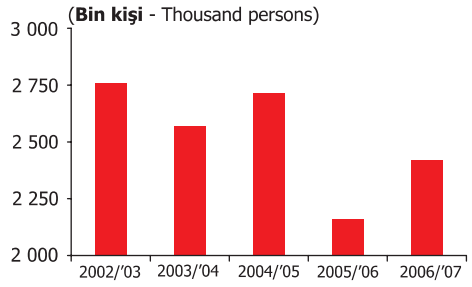
	2002/'03	2003/'04	2004/'05	2005/'06	2006/'07
Opera ve bale salonu sayısı Number of operas and ballets halls	5	5	5	5	7
Oynanan eser sayısı - Number of shows	135	144	199	189	84
Gösterim sayısı - Number of performances	589	397	635	531	289
Seyirci sayısı - Number of attendances	273 271	457 717	252 076	245 448	451 271

Kaynak: Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü Source: General Directorate of State Operas and Ballets

Sinema seyirci sayısı
Cinemas number of attendances

Tiyatro seyirci sayısı
Theaters number of attendances

6.21 Müzeler, ziyaretçiler ve mevcut eserler
Museums, visitors and artifacts

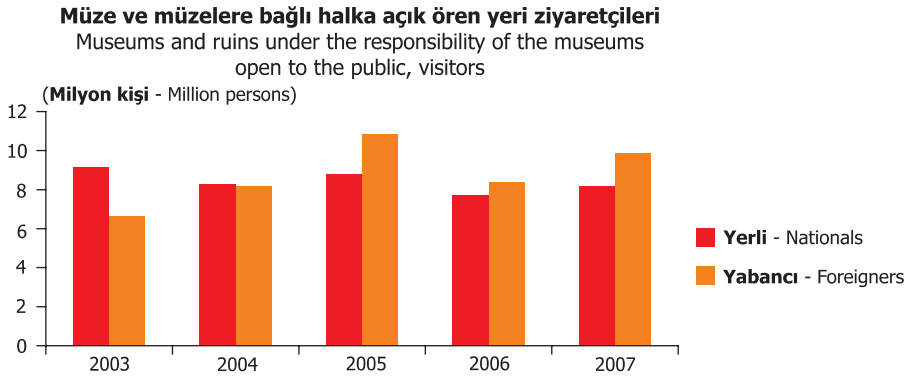
	2003	2004	2005	2006	2007
Müze sayısı - Museums	180	176	156	175	165
Etnografya - Ethnography	43	38	37	37	34
Arkeoloji - Archaeology	66	63	55	65	61
Genel - General	71	75	64	73	70
Ziyaretçi sayısı - Number of visitors	8 048 909	7 742 421	11 118 920	9 229 429	12 187 976
Mevcut eser sayısı - Available artifacts	2 775 194	2 800 643	2 790 566	2 866 303	2 767 149

Kaynak: Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Source: General Directorate of Cultural Heritage and Museums

6.22 Müze ve müzelere bağlı halka açık ören yeri ziyaretçileri ve gelirleri
Museums and ruins under the responsibility of the museums open to the public, visitors and receipts

	2003	2004	2005	2006	2007
Ziyaretçi sayısı - Number of visitors [1]					
Yerli - Nationals	9 155 761	8 276 784	8 807 028	7 723 220	8 165 897
Yabancı - Foreigners	6 609 272	8 188 172	10 855 986	8 362 830	9 857 721
Gelir (Milyon TL) - Income (Million TL) [2]	55 089 989	71 317 798	89 890 055	64 827 993	71 890 414

Kaynak: Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Source: General Directorate of Cultural Heritage and Museums
(1) Ücretli ve ücretsiz ziyaretçi sayısı dahildir. (1) Number of visitors paying or not paying entrance fee is included.
(2) Giriş ücreti, fotoğraf ve film çekim ücretleri dahildir. (2) Admission fee and fee for taking films and photography are included.

	Sayfa Page	
Açıklama	**120**	Explanation
7.1 Aylara göre gelen ve giden yabancılar	**121**	7.1 Foreigners arriving and departing by months
7.2 Aylara göre gelen ve giden vatandaşlar	**122**	7.2 Citizens arriving and departing by months
7.3 Seçilmiş milliyetlere göre gelen ve giden yabancı ziyaretçiler	**123**	7.3 Foreign visitors arrivals and departures by selected nationalities
7.4 Geliş nedenine göre çıkış yapan yabancı ve vatandaş ziyaretçiler	**124**	7.4 Departing foreign and citizen visitors by purpose of visit
7.5 Aylara göre turizm geliri	**125**	7.5 Monthly tourism receipts
7.6 Aylara göre turizm gideri ve kişi sayısı, 2007-2008*	**126**	7.6 Tourism expenditures by months and number of visitor, 2007-2008*
7.7 Giriş yapan vatandaşların seyahat amacına göre dağılımı	**126**	7.7 Citizens arriving by purpose of visit

TURİZM

Turizm İstatistiklerinde yer alan veriler üç ayrı çalışma ile derlenmektedir;

- Giriş-Çıkış Yapan Ziyaretçi Sınır İstatistikleri
- Çıkış Yapan Ziyaretçiler Anketi Çalışması
- Vatandaş Giriş Anketi Çalışması

Giriş - Çıkış Yapan Ziyaretçi Sınır İstatistikleri

Türkiye'ye gelen-giden yabancı ve vatandaşlarla ilgili veriler giriş-çıkış sınır kapılarında milliyet ayrımında elde edilen veriler Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından Kurumumuza gönderilen bu bilgiler Kurumumuz tarafından aylık haber bülteni olarak yayımlanmaktadır.

Çıkış Yapan Ziyaretçiler Anketi

Çalışma 2001 yılından itibaren yapılmaktadır. Bu çalışma ile; yurt dışında ikamet eden, ülkemizi ziyaret edip yurt dışına çıkış yapan yabancılar ve Türkiye Cumhuriyeti pasaportu taşıyan vatandaşlarımızın profilini (yaş, cinsiyet, eğitim durumu, meslek), gezi karakteristiklerini (seyahat amacı, kalınan il, tesis türleri, geceleme sayıları, harcama durumu vb.) belirlemek ve ülkemiz turizm gelirlerini tespit etmek amaçlanmıştır. 15 yaşından küçükler kapsam dışı tutulmaktadır.

Çalışma yılda dört dönem olarak uygulanmakta ve yayımlanmaktadır. I. Dönem (Ocak-Şubat-Mart), II. Dönem (Nisan-Mayıs-Haziran), III. Dönem (Temmuz-Ağustos- Eylül), IV. Dönem (Ekim- Kasım-Aralık)

Vatandaş Giriş Anketi

Çalışma 2003 yılından itibaren uygulanmaktadır. Bu çalışmada; yurt dışını ziyaret edip ülkemize giriş yapan ve yurt içinde ikamet eden Türkiye Cumhuriyeti pasaportu taşıyan vatandaşlarımızın profilini (yaş, cinsiyet, eğitim durumu, mesleği), gezi karakteristiklerini (seyahat amacı, kalınan ülke, tesis türleri, geceleme sayıları, harcama durumları vb.) belirlemek ve ülkemiz turizm giderlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. 15 yaşından küçükler kapsam dışı tutulmaktadır.

Çalışma yılda dört dönem olarak uygulanmakta ve yayımlanmaktadır. I. Dönem (Ocak-Şubat-Mart), II. Dönem (Nisan-Mayıs-Haziran), III. Dönem (Temmuz-Ağustos-Eylül), IV. Dönem (Ekim-Kasım-Aralık)

TOURISM

Data on tourism can be classified in 3 main topics;

- Border Statistics
- Departing Visitors Survey
- Citizen Entry Survey

Border Statistics

Getting data on arriving-departing foreign and citizen from entry-exit border gates by nationality is sent by General Directorate of Public Security to our institution. The data is released monthly news bulletin by the institution.

Departing Visitors Survey

The departing visitors survey has been conducted since 2001. With this survey it is aimed to determine the profile of citizens and foreigners (age, sex, education and professional status) who are departing from the country, and characteristics of their voyage (purpose of visit, province they stayed, amount of expenditure, etc.) and also tourism receipts of the country. Visitors who are below 15 years of age are being excluded.

Surveys are being conducted and relased quarterly. First quarter is (January-February-March), second quarter is (April-May-June) third quarter is (July-August-September), fourth quarter is (October-November-December).

Citizen Entry Survey

The Citizen Entry Survey has been conducted since 2003. With this survey, citizens travelled abroad and entered to country are being compiled. With this survey it is aimed to determine profile of citizens (age, sex, education and professional status), characteristics of their voyage (purpose of visit, province they stayed, amount of expenditure, etc.) and tourism expenditures of the country. Citizens who are below 15 years of age are being excluded.

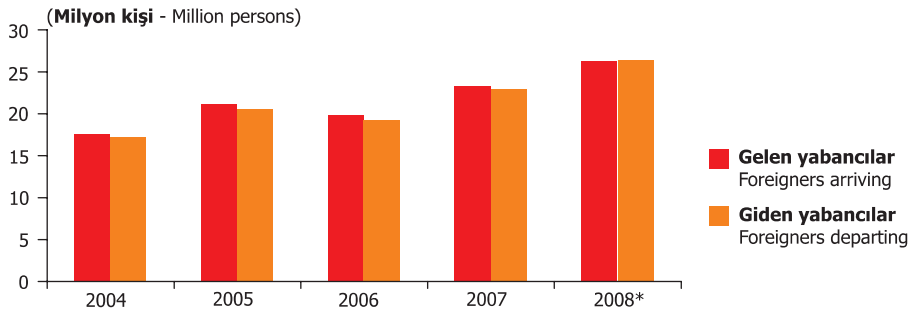
This survey are being conducted and released quarterly. First quarter is (January-February-March), second quarter is (April-May-June) third quarter is (July-August-September), fourth quarter is (October-November-December).

7.1 Aylara göre gelen ve giden yabancılar
Foreigners arriving and departing by months

	2004	2005	2006	2007	2008*
Gelen yabancılar - Foreigners arriving	17 548 384	21 124 886	19 819 833	23 340 911	26 336 677
Ocak - January	533 818	700 469	667 337	714 425	782 786
Şubat - February	607 855	696 643	626 565	787 048	896 482
Mart - March	783 761	1 107 348	921 892	1 099 960	1 305 297
Nisan - April	1 098 401	1 348 264	1 372 922	1 520 954	1 647 903
Mayıs - May	1 801 118	2 302 389	1 918 809	2 287 645	2 748 564
Haziran - June	1 901 716	2 402 912	2 368 628	2 774 076	3 305 832
Temmuz - July	2 597 432	3 180 802	3 109 727	3 624 156	4 084 764
Ağustos - August	2 525 917	2 861 141	2 905 817	3 384 065	3 762 136
Eylül - September	2 127 172	2 502 123	2 267 146	2 799 276	2 981 044
Ekim - October	1 843 417	2 108 398	1 713 916	2 152 908	2 462 497
Kasım - November	938 440	1 052 561	1 020 106	1 177 475	1 267 996
Aralık - December	789 337	861 836	926 968	1 018 923	1 091 376
Giden yabancılar - Foreigners departing	17 202 996	20 522 621	19 275 948	23 017 081	26 431 124
Ocak - January	592 329	750 853	714 502	809 424	919 539
Şubat - February	546 969	646 165	592 362	738 497	858 751
Mart - March	728 094	978 789	831 622	1 004 452	1 221 568
Nisan - April	976 627	1 177 360	1 176 916	1 326 008	1 411 495
Mayıs - May	1 559 271	1 997 925	1 662 413	1 994 216	2 509 997
Haziran - June	1 788 172	2 164 959	2 072 720	2 457 171	2 902 948
Temmuz - July	2 139 616	2 614 734	2 535 376	3 010 266	3 545 795
Ağustos - August	2 786 367	3 259 788	3 270 139	3 873 699	4 450 081
Eylül - September	2 259 734	2 577 429	2 496 134	3 057 442	3 286 998
Ekim - October	2 102 512	2 442 735	1 957 609	2 460 696	2 839 973
Kasım - November	994 846	1 126 199	1 085 716	1 311 983	1 444 305
Aralık - December	728 459	785 685	880 439	973 227	1 039 674

Kaynak: Emniyet Genel Müdürlüğü Source: General Directorate of Public Security

Gelen ve giden yabancılar - Foreigners arriving and departing

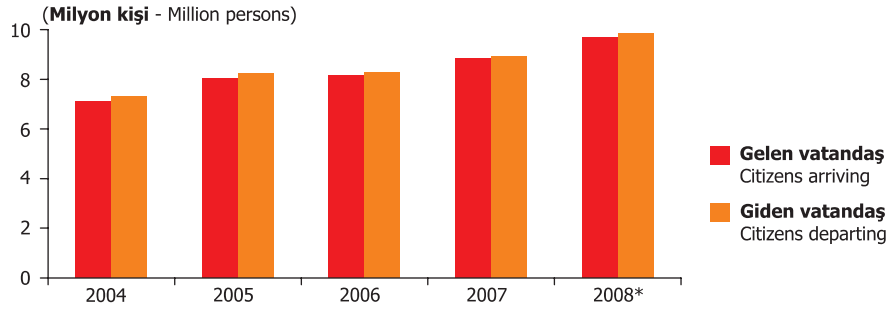

7.2 Aylara göre gelen ve giden vatandaşlar
Citizens arriving and departing by months

	2004	2005	2006	2007	2008*
Gelen vatandaş - Citizens arriving	7 097 473	8 045 085	8 167 369	8 854 788	9 690 814
Ocak - January	442 859	531 203	691 933	659 664	631 577
Şubat - February	513 844	492 405	511 927	508 507	596 737
Mart - March	469 162	485 407	581 557	558 556	653 941
Nisan - April	496 842	562 005	597 846	686 804	772 970
Mayıs - May	591 601	695 361	692 561	737 864	829 450
Haziran - June	682 276	813 087	846 664	881 100	1 045 480
Temmuz - July	1 118 167	1 268 574	1 161 327	1 297 888	1 270 939
Ağustos - August	755 674	807 954	788 117	834 638	924 622
Eylül - September	526 831	632 194	587 845	654 362	698 884
Ekim - October	496 765	572 101	594 065	703 153	776 859
Kasım - November	514 668	586 782	479 249	558 910	623 978
Aralık - December	488 784	598 012	634 278	773 342	865 377
Giden vatandaş - Citizens departing	7 288 876	8 246 056	8 275 396	8 937 660	9 869 521
Ocak - January	551 293	611 467	685 816	639 834	686 669
Şubat - February	421 005	442 356	485 800	509 761	605 603
Mart - March	457 486	483 457	563 966	588 601	712 706
Nisan - April	509 306	571 507	589 671	685 140	739 543
Mayıs - May	516 686	599 054	589 729	645 170	748 758
Haziran - June	525 510	614 816	578 136	658 467	774 636
Temmuz - July	647 711	742 717	722 948	807 304	926 450
Ağustos - August	1 063 646	1 204 330	1 138 170	1 229 974	1 356 563
Eylül - September	895 090	982 905	963 509	948 195	953 920
Ekim - October	647 650	686 915	651 316	759 588	857 692
Kasım - November	516 691	631 387	635 376	730 586	781 168
Aralık - December	536 802	675 145	670 959	735 040	725 813

Kaynak: Emniyet Genel Müdürlüğü Source: General Directorate of Public Security

Gelen ve giden vatandaşlar - Citizens arriving and departing

7.3 Seçilmiş milliyetlere göre gelen ve giden yabancı ziyaretçiler
Foreign visitors arrivals and departures by selected nationalities

	2004	2005	2006	2007	2008*
Gelen yabancılar - Foreigners arriving	17 548 384	21 124 886	19 819 833	23 340 911	26 336 677
ABD - USA	289 290	434 991	532 404	642 911	679 445
Almanya - Germany	3 985 141	4 240 122	3 762 469	4 149 805	4 415 525
Avusturya - Austria	456 253	486 051	429 708	472 482	520 334
Azerbeycan - Azerbaijan	330 313	411 652	380 132	434 577	459 593
Belçika - Belgium	426 769	485 758	451 426	542 712	596 442
Bulgaristan - Bulgaria	1 310 643	1 621 704	1 177 903	1 239 667	1 255 343
Fransa - France	544 917	701 190	657 859	768 167	885 006
Gürcistan - Georgia	235 143	367 339	549 328	630 979	830 184
Hollanda - Netherlands	1 199 474	1 253 885	997 466	1 053 403	1 141 580
İngiltere - United Kingdom	1 398 412	1 757 843	1 678 845	1 916 130	2 169 924
İran - Iran	631 522	957 245	865 942	1 058 206	1 134 965
İsrail - Israel	299 944	393 805	362 501	511 435	558 183
İsveç - Sweden	285 032	405 956	326 255	338 182	404 092
İtalya - Italy	319 007	401 852	402 573	514 803	600 261
Romanya - Romania	169 348	202 623	245 941	390 505	447 419
Rusya Federasyonu - Russian Federation	1 603 372	1 864 682	1 853 442	2 465 336	2 879 278
Ukrayna - Ukraine	293 644	380 392	487 917	593 302	730 689
Yunanistan - Greece	491 300	584 784	412 819	447 950	572 212
Diğer ülkeler - Other countries	3 278 860	4 173 012	4 244 903	5 170 359	6 056 202
Giden yabancılar - Foreigners departing	17 202 996	20 522 621	19 275 948	23 017 081	26 431 124
ABD - USA	293 025	439 238	542 658	662 048	693 199
Almanya - Germany	3 970 364	4 117 952	3 729 334	4 192 512	4 396 948
Avusturya - Austria	459 046	484 201	423 979	473 273	505 764
Azerbeycan - Azerbaijan	326 937	400 703	382 717	425 026	467 547
Belçika - Belgium	409 308	455 987	418 024	549 890	578 680
Bulgaristan - Bulgaria	1 324 106	1 622 600	1 196 979	1 347 616	1 512 243
Fransa - France	540 606	679 140	619 366	739 442	877 408
Hollanda - Netherlands	1 200 547	1 251 463	1 003 954	1 081 436	1 166 101
İngiltere - United Kingdom	1 424 321	1 763 174	1 704 041	1 940 412	2 190 254
İran - Iran	469 450	678 622	636 282	854 488	1 029 716
İsrail - Israel	284 475	388 339	359 114	503 570	559 737
İsveç - Sweden	286 104	402 114	326 738	338 678	407 590
İsviçre - Switzerland	267 933	297 053	204 534	222 499	255 649
İtalya - Italy	308 894	386 554	386 456	504 914	597 325
Romanya - Romania	167 206	198 331	242 097	382 971	449 206
Rusya Federasyonu - Russian Federation	1 579 451	1 878 179	1 782 568	2 353 333	2 863 857
Ukrayna - Ukraine	290 416	380 853	476 113	578 189	729 370
Yunanistan - Greece	473 559	566 194	407 167	433 337	562 226
Diğer ülkeler - Other countries	3 127 248	4 131 924	4 433 827	5 433 447	6 588 304

Kaynak: Emniyet Genel Müdürlüğü Source: General Directorate of Public Security

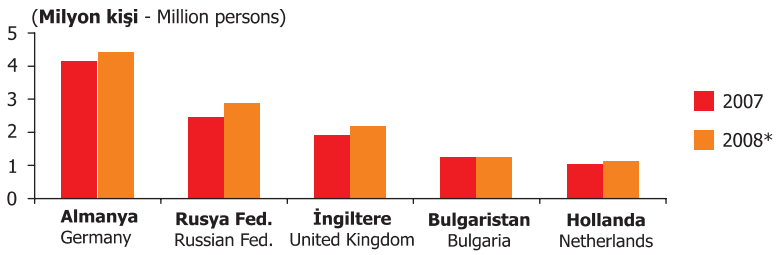
7.4 Geliş nedenine göre çıkış yapan yabancı ve vatandaş ziyaretçiler
Departing foreign and citizen visitors by purpose of visit

	2004	2005	2006	2007	2008*
Giden yabancılar - Foreigners departing	17 202 996	20 522 621	19 275 949	23 017 081	26 431 124
Gezi, eğlence - Travel, entertainment	8 216 757	9 905 498	8 529 890	10 890 648	12 709 268
Kültür - Culture	1 116 206	1 310 082	1 008 513	1 154 624	1 388 850
Sportif ilişkiler - Sports event	213 971	249 765	179 419	303 089	326 201
Yakınları ziyaret - Visiting relatives and friends	1 044 575	1 480 067	1 929 800	2 068 307	2 411 752
Sağlık - Health reasons	133 721	164 598	153 895	154 603	162 486
Dini - Religious	61 053	106 710	101 564	137 787	95 050
Alışveriş - Shopping	1 041 585	1 085 802	1 135 273	1 093 382	1 042 251
Toplantı, konferans, kurs, seminer Meeting, conference, course, seminar	324 152	410 326	443 500	657 342	624 608
Görev - Job	814 150	862 591	1 030 319	569 892	592 917
Ticari ilişkiler, fuar - Commercial relations, exhibitions	633 994	610 106	747 599	864 704	930 979
Transit - Transit	168 330	404 940	321 607	38 133	232 073
Eğitim - Education	125 060	88 356	94 399	135 304	145 776
Diğer - Other	588 267	624 989	755 038	1 172 109	1 068 542
Beraberinde gelen - Accompanying persons	2 721 176	3 218 792	2 845 134	3 777 157	4 700 372
Giden vatandaşlar - Citizens departing	3 059 645	3 601 881	3 872 720	4 197 907	4 548 855
Gezi, eğlence - Travel, entertainment	511 997	526 072	568 492	602 109	551 639
Kültür - Culture	13 140	22 383	19 271	21 814	29 307
Sportif ilişkiler - Sports event	4 662	10 722	23 167	30 626	26 712
Yakınları ziyaret - Visiting relatives and friends	1 425 332	1 801 045	1 906 801	2 250 873	2 452 983
Sağlık - Health reasons	38 273	55 741	39 834	43 951	62 171
Dini - Religious	4 724	5 598	23 939	6 182	4 014
Alışveriş - Shopping	27 365	25 286	31 484	32 829	32 598
Toplantı, konferans, kurs, seminer Meeting, conference, course, seminar	12 271	20 648	27 457	34 599	36 952
Görev - Job	38 121	54 777	60 035	48 612	45 936
Ticari ilişkiler, fuar - Commercial relations, exhibitions	106 170	110 505	153 697	172 086	135 884
Transit - Transit	-	-	736	-	503
Eğitim - Education	19 215	11 601	11 850	14 127	11 684
Diğer - Other	106 675	132 128	204 953	127 561	129 220
Beraberinde gelen - Accompanying persons	751 701	825 375	801 005	812 538	1 029 253

Not. Bilgiler "Çıkış Yapan Ziyaretçiler Anket" sonuçlarına aittir.

Note. Data cover "The Departing Visitors Survey".

Seçilmiş milliyetlere göre gelen yabancı ziyaretçiler
Foreign visitors arrivals by selected nationalities

Veri için tablo 7.3'e bakınız.
For data, see table 7.3.

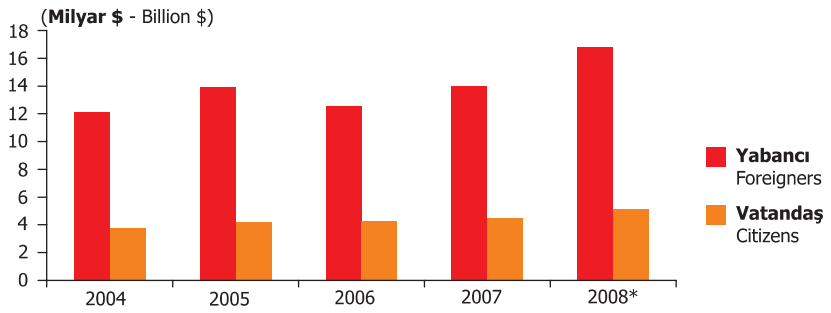
7.5 Aylara göre turizm geliri
Monthly tourism receipts ($)

	2004	2005	2006	2007	2008*
Yabancı - Foreigners	12 124 059 763	13 929 300 792	12 556 829 222	13 989 952 725	16 801 617 895
Ocak - January	394 025 338	457 173 060	457 390 564	479 702 156	616 090 985
Şubat - February	365 087 241	402 539 430	379 758 848	434 420 532	573 072 193
Mart - March	475 519 253	603 573 547	530 307 851	586 910 342	817 101 538
Nisan - April	620 105 837	695 015 962	718 863 474	702 202 324	806 044 676
Mayıs - May	1 017 825 191	1 226 584 080	1 034 000 605	1 070 321 254	1 451 689 514
Haziran - June	1 176 696 184	1 321 326 218	1 303 122 300	1 333 301 018	1 695 774 629
Temmuz - July	1 645 294 194	2 017 491 044	1 802 382 650	1 973 336 741	2 342 955 281
Ağustos - August	2 165 634 177	2 503 710 736	2 313 771 669	2 508 861 431	2 965 776 054
Eylül - September	1 739 694 754	1 968 761 707	1 765 258 901	2 011 874 841	2 190 387 474
Ekim - October	1 450 009 450	1 603 360 337	1 161 131 324	1 512 553 962	1 842 167 952
Kasım - November	643 278 463	681 659 686	606 459 820	808 843 431	886 701 629
Aralık - December	430 889 681	448 104 986	484 381 217	567 624 694	613 855 971
Vatandaş - Citizens	3 763 639 744	4 224 203 961	4 294 117 783	4 497 055 373	5 149 188 420
Ocak - January	208 019 962	232 366 292	264 310 796	247 740 640	269 380 922
Şubat - February	137 807 364	144 983 509	168 832 659	189 924 797	227 891 978
Mart - March	132 514 331	153 088 541	201 030 312	223 875 011	272 741 724
Nisan - April	153 041 308	165 408 086	218 604 577	218 755 600	246 966 388
Mayıs - May	147 035 148	173 833 306	210 567 924	199 463 184	240 324 643
Haziran - June	155 227 808	178 653 395	207 781 278	203 312 079	252 407 137
Temmuz - July	509 095 746	584 978 208	553 714 070	609 171 202	711 363 553
Ağustos - August	858 229 622	949 635 574	848 677 706	895 561 699	1 029 235 011
Eylül - September	743 195 743	793 632 728	753 223 942	733 402 095	748 259 174
Ekim - October	279 267 013	296 030 201	288 968 040	342 449 619	419 368 864
Kasım - November	212 825 254	262 257 994	281 171 894	326 090 034	382 932 427
Aralık - December	227 380 445	289 336 128	297 234 584	307 309 413	348 316 599

Not. Bilgiler "Çıkış Yapan Ziyaretçiler Anket" sonuçlarına aittir.

Note. Data cover "The Departing Visitors Survey" results.

Turizm geliri - Tourism receipts

7.6 Aylara göre turizm gideri ve kişi sayısı, 2007 - 2008*
Tourism expenditures by months and number of visitor, 2007 - 2008*

	Kişi sayısı Number of persons	**Turizm gideri** Tourism expenditure ($)	**Kişi başı ortalama harcama -** Average expenditures per person
		2007	
Toplam - Total	4 956 069	3 259 625 011	658
Ocak - January	448 047	255 577 922	570
Şubat - February	346 962	198 528 085	572
Mart - March	379 225	217 012 853	572
Nisan - April	398 838	268 927 062	674
Mayıs - May	429 996	289 434 893	673
Haziran - June	527 097	344 894 568	654
Temmuz - July	502 929	360 304 051	716
Ağustos - August	349 459	247 855 761	709
Eylül - September	284 267	201 305 840	708
Ekim - October	443 289	302 863 558	683
Kasım - November	359 383	240 024 263	668
Aralık - December	486 577	332 896 155	684
		2008*	
Toplam - Total	4 892 717	3 506 888 205	717
Ocak - January	352 491	274 058 487	777
Şubat - February	338 170	254 451 447	752
Mart - March	374 133	276 855 813	740
Nisan - April	427 658	296 878 902	694
Mayıs - May	461 661	320 070 319	693
Haziran - June	567 063	389 585 837	687
Temmuz - July	437 854	333 771 377	762
Ağustos - August	348 552	264 061 165	758
Eylül - September	262 293	195 375 294	745
Ekim - October	448 433	310 312 729	692
Kasım - November	376 187	246 989 079	657
Aralık - December	498 221	344 477 755	691

Not. Bilgiler "Vatandaş Giriş Anketi" sonuçlarına aittir.

Note. Data cover "The Citizen Entry Survey" results.

7.7 Giriş yapan vatandaşların seyahat amacına göre dağılımı
Citizens arriving by purpose of visit

Seyahat amacı - Purpose of visit	**Kişi sayısı** - Number of persons[1] 2005	2006	2007	2008*
Toplam - Total	4 124 830	4 063 179	4 956 069	4 892 717
Gezi, eğlence - Travel, entertainment	622 367	590 285	1 045 243	1 003 236
Kültür - Culture	16 828	29 679	74 641	28 765
Sportif ilişkiler - Sports events	9 500	12 883	32 297	28 753
Yakınları ziyaret - Visiting relatives	953 222	933 983	1 116 948	1 206 084
Sağlık - Health reasons	47 248	41 397	18 505	20 057
Dini - Religious	96 286	101 178	32 942	46 417
Alışveriş - Shopping	101 801	51 446	61 295	73 600
Toplantı, konferans, kurs, seminer Meeting, conference, course, seminar	93 652	104 859	168 093	165 617
Görev - Job	277 901	308 257	612 793	421 529
Ticari ilişkiler, fuar - Commercial relations, exhibitions	834 822	742 788	813 563	855 669
Eğitim - Education	79 651	124 828	161 041	177 478
Diğer - Other	840 623	856 534	533 560	570 264
Beraberinde gelen - Accompanying persons	150 927	165 062	285 147	295 248

		Sayfa Page		
	Açıklama	**128**		Explanation
8.1	Savcı, hâkim ve Adalet Bakanlığı'nda çalışan diğer personel	**129**	8.1	Prosecutor, judge and other personnel in the Ministry of Justice
8.2	Mahkeme türüne göre mahkemeye gelen, karara bağlanan ve gelecek yıla devredilen davalar	**129**	8.2	Cases brought, judged and postponed until next year by type of court
8.3	Ceza infaz kurumu sayısı ve kapasitesi	**130**	8.3	Number and capacity of prisons
8.4	Yaş grubu, medeni durum ve cinsiyete göre ceza infaz kurumuna giren hükümlüler	**130**	8.4	Convicts received into prison by age group, marital status and sex
8.5	Eğitim durumuna göre ceza infaz kurumuna giren hükümlüler	**131**	8.5	Convicts received into prison by educational status
8.6	Ceza infaz kurumu türüne göre hükümlüler	**131**	8.6	Convicts by type of prison
8.7	Suç türüne göre çocuk ceza infaz kurumuna ve eğitimevine giren hükümlü çocuklar	**131**	8.7	Juvenile convicts received into juvenile prison and reformatory by type of crime
8.8	İBBS 2'ye göre ceza infaz kurumuna giren hükümlüler	**132**	8.8	Convicts received into prison by SRE 2

ADALET

Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay ve Uyuşmazlık Mahkemesi'ne ilişkin bilgiler ilgili kurumlardan alınmakta, savcılık ve mahkemelere ilişkin bilgiler Adalet Bakanlığı tarafından derlenmektedir.

Hükümlülere ilişkin bilgiler, ceza infaz kurumu müdürlüklerince düzenlenip, Cumhuriyet Başsavcılıkları aracılığıyla aylık olarak TÜİK'e gönderilen hükümlü formlarına dayanılarak hazırlanmaktadır.

Anayasa Mahkemesi: Kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasa'ya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunu denetler.

Yargıtay: Adliye mahkemelerince verilen ve kanunun başka bir adli yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciidir. Kanunla gösterilen belli davalara da ilk ve son derece mahkemesi olarak bakar.

Danıştay: İdari mahkemelerce verilen ve kanunun başka bir idari yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciidir. Kanunla gösterilen belli davalara da ilk ve son derece mahkemesi olarak bakar.

Uyuşmazlık Mahkemesi: Adli, idari ve askeri yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözümlemeye yetkilidir.

Savcı: Toplum adına mahkemelere dava açmak ve iddianame hazırlamakla görevlendirilmiş kamu görevlisidir.

Hakim: Mahkemelere açılan davalarla ilgili olarak karar vermekle görevlendirilmiş kamu görevlisidir.

Cürüm: Bir toplumun var olma veya yaşam koşullarını veya bireylerin ve toplumun temel yararlarını ihlal eden veya tehlikeye sokan suçlardır.

Kabahat: Kamunun iyiliği ve gelişmesini bozan fiillerdir.

Hükümlü: Hakkında mahkumiyet kararı kesinleşmiş olan kimsedir.

JUSTICE

Data on the Constitutional Court, the Supreme Court, the Council of State and the Court of Jurisdictional Disputes are taken from the related institutions, data on prosecutors' offices and courts are compiled by the Ministry of Justice.

Data on convicts are prepared on the basis of convicts' forms filled in by each prison directorate and sent to TurkStat via Chief Public Prosecutors monthly.

The Constitutional Court: The Constitutional Court reviews the constitutionality of laws, government decrees with the power of law and the by- laws of the Turkish Grand National Assembly.

The Supreme Court: The Supreme Court is the court of last instance for reviewing the decisions and verdicts rendered by courts of law and in matters not referred by law to other courts of law. It has first and final jurisdiction in specific cases defined by law.

The Council of State: The Council of State is the court of last instance for reviewing the decisions and verdicts rendered by administrative courts and in matters not referred to other courts of administration by law. It has first and final jurisdiction in specific cases defined by law.

The Court of Jurisdictional Disputes: The Court of Jurisdictional Disputes is empowered to settle disputes among juridical administrative and military courts arising from disagreements on jurisdictional matters and verdicts.

Public prosecutor: A public officer appointed as authority to file suits and prepare accusation on behalf of public.

Judge: A public officer appointed as authority to determine litigated questions.

Felony: It is a type of crime which violates and endangers the existence of a society or life conditions, or the main advantages of individuals or a society.

Misdemeanor: It is a type of crime which disturbs the improvement of public and public order.

Convict: A person convicted of a crime by the courts.

8.1 Savcı, hâkim ve Adalet Bakanlığı'nda çalışan diğer personel
Prosecutor, judge and other personnel in the Ministry of Justice

	2003	2004	2005	2006	2007
Savcı - Prosecutor	3 202	3 173	3 091	2 688	3 860
Hâkim - Judge	6 600	5 825	6 211	6 405	6 260
Adli Tıp Kurumu - The Council of Forensic Medicine	887	924	989	1 005	1 081
Diğer personel - Other personnel	24 060	25 694	29 268	30 917	31 763

Kaynak: Adalet Bakanlığı Source: Ministry of Justice

8.2 Mahkeme türüne göre mahkemeye gelen, karara bağlanan ve gelecek yıla devredilen davalar
Cases brought, judged and postponed until next year by type of court

	2003	2004	2005	2006	2007
Gelen dava - Cases brought [1]					
Anayasa Mahkemesi - Constitutional Court	415	468	552	389	617
Uyuşmazlık Mahkemesi					
Court of Jurisdictional Disputes	188	198	202	379	640
Adli Yargı - Judicial Justice					
Yargıtay - Supreme Court	575 357	689 709	724 477	680 271	745 819
Ceza Mahkemeleri - Criminal Courts	2 819 886	2 888 958	2 673 374	2 709 769	3 058 701
Hukuk Mahkemeleri - Civil Courts	2 026 554	2 116 746	2 180 305	2 276 843	2 397 875
İdari Yargı - Administrative Justice					
Danıştay - Council of State	128 537	141 339[2]	157 163[2]	169 924[2]	206 701[2]
Bölge İdare Mahkemeleri					
District Administrative Courts	60 535	59 885	76 113	82 758	94 424
İdare Mahkemeleri - Administrative Courts	142 529	187 085	221 710	274 442	255 381
Vergi Mahkemeleri - Tax Courts	97 568	87 714	92 489	112 108	128 534
Karara bağlanan dava - Cases judged					
Anayasa Mahkemesi - Constitutional Court	112	133	139	121	158
Uyuşmazlık Mahkemesi					
Court of Jurisdictional Disputes	182	158	183	317	456
Adli Yargı - Judicial Justice					
Yargıtay - Supreme Court	391 885	437 531	518 881	462 559	455 548
Ceza Mahkemeleri - Criminal Courts	1 749 753	1 832 204	1 622 748	1 571 930	1 714 883
Hukuk Mahkemeleri - Civil Courts	1 347 053	1 398 786	1 422 745	1 456 265	1 497 250
İdari Yargı - Administrative Justice					
Danıştay - Council of State	60 598	59 560	69 484	73 123	88 278
Bölge İdare Mahkemeleri					
District Administrative Courts	54 162	49 799	62 933	67 294	80 301
İdare Mahkemeleri - Administrative Courts	87 338	105 446	124 602	174 506	167 351
Vergi Mahkemeleri - Tax Courts	71 041	60 749	58 511	71 674	79 174
Gelecek yıla devir - Postponed until next year					
Anayasa Mahkemesi - Constitutional Court	303	335	413	268	459
Uyuşmazlık Mahkemesi					
Court of Jurisdictional Disputes	6	40	19	62	184
Adli Yargı - Judicial Justice					
Yargıtay - Supreme Court	183 472	252 178	205 596	217 712	290 271
Ceza Mahkemeleri - Criminal Courts	1 070 133	1 056 754	1 050 626	1 137 839	1 343 818
Hukuk Mahkemeleri - Civil Courts	679 501	717 960	757 560	820 578	900 625
İdari Yargı - Administrative Justice					
Danıştay - Council of State	67 939	75 649	81 728	94 629	118 423
Bölge İdare Mahkemeleri					
District Administrative Courts	6 373	10 086	13 180	15 464	14 123
İdare Mahkemeleri - Administrative Courts	55 191	81 639	97 108	99 936	88 030
Vergi Mahkemeleri - Tax Courts	26 527	26 965	33 978	40 434	49 360

(1) Daha önceki yıllardan gelen davaları da kapsar. (1) Also covers cases of previous years.
(2) Daireler arası devir yapılmıştır. (2) Turnover between departments.

8.3 Ceza infaz kurumu sayısı ve kapasitesi
Number and capacity of prisons

	2003	2004	2005	2006[(1)]	2007[(1)]
Yetişkin - Adult					
Ceza infaz kurumu sayısı - Number of prisons	500	440	436	423	386
Yatak sayısı - Number of beds	70 742	68 882	69 361	73 396	92 593
Çocuk - Juvenile					
Ceza infaz kurumu ve eğitimevi sayısı					
Number of prisons and reformatories	4	4	5	5	5
Yatak sayısı - Number of beds	420	420	480	744	744

(1) Ankara Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, çocuk kapalı ceza infaz kurumu sayısı içinde gösterilmiştir.

(1) Ankara Juvenile and Youth Closed Prison is shown in the number of juvenile closed prisons.

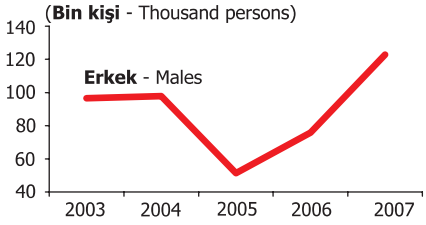
8.4 Yaş grubu, medeni durum ve cinsiyete göre ceza infaz kurumuna giren hükümlüler
Convicts received into prison by age group, marital status and sex

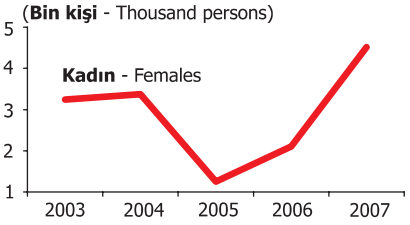
	2003	2004	2005	2006	2007
Toplam - Total	99 876	101 308	52 716	77 884	127 304
Yaş grubu - Age group					
11 - 14	82	140	94	43	61
15 - 17	923	1 179	802	470	779
18 - 24	20 425	22 172	15 332	17 534	24 391
25 - 34	32 763	33 658	17 429	25 614	41 349
35 - 44	27 373	26 824	11 731	20 807	35 807
45 - 54	13 616	12 915	5 334	9 888	18 616
55 - 64	3 647	3 418	1 508	2 792	5 034
65 +	1 047	1 002	486	736	1 267
Medeni durum - Marital status					
Hiç evlenmemiş - Never married	27 016	29 889	18 914	23 163	35 091
Evli - Married	69 246	67 512	31 882	51 492	86 034
Eşi ölmüş - Widowed	451	463	211	438	540
Boşanmış - Divorced	3 163	3 444	1 709	2 791	5 639
Cinsiyet - Sex					
Erkek - Males	96 633	97 939	51 463	75 777	122 787
Kadın - Females	3 243	3 369	1 253	2 107	4 517

Not. 2006 yılında, yeni TCK'ya göre ceza sorumluluk yaşı 12 olmuştur.

Note. The criminal responsibility age was 12 years old in the year 2006 by the new TCL.

Ceza infaz kurumuna giren hükümlüler - Convicts received into prison

8.5 Eğitim durumuna göre ceza infaz kurumuna giren hükümlüler
Convicts received into prison by educational status

	2003	2004	2005	2006	2007
Toplam - Total	99 876	101 308	52 716	77 884	127 304
Okuryazar olmayan - Illiterate	2 976	3 287	1 961	2 373	3 089
Okuryazar olup da bir okul bitirmeyen Literate but not graduated from a school	2 442	2 407	1 746	2 053	2 397
Bitirilen okul - Completed school	94 458	95 614	49 009	73 458	121 818
İlkokul - Primary school	68 150	67 514	34 610	49 954	72 844
İlköğretim - Primary education	82	276	198	754	9 779
Ortaokul ve dengi meslek okulu - Junior high school and vocational school at junior high school level	12 579	12 649	6 519	9 386	15 283
Lise ve dengi meslek okulu - High school and vocational school at high school level	11 334	12 483	6 289	10 898	19 495
Yüksek öğretim - Higher education	2 313	2 692	1 393	2 466	4 417

8.6 Ceza infaz kurumu türüne göre hükümlüler - Convicts by type of prison

	2003	2004	2005	2006	2007
Erkek - Males	31 407	25 381	24 247	25 618	36 874
Kapalı ceza infaz kurumu - Closed prison	26 388	22 030	19 897	21 046	29 933
Açık ceza infaz kurumu - Open prison	4 748	3 261	4 297	4 516	6 828
Çocuk ceza infaz kurumu ve eğitimevi Juvenile prison and reformatory	271	90	53	56	113
Kadın - Females	1 064	763	733	782	1 089
Kapalı ceza infaz kurumu - Closed prison	977	693	604	645	950
Açık ceza infaz kurumu - Open prison	83	67	129	137	139
Çocuk ceza infaz kurumu ve eğitimevi Juvenile prison and reformatory	4	3	-	-	-

Not. Hükümlü sayıları Aralık ayı sonuna göredir.

Note. The number of convicts in prisons by the end of December.

8.7 Suç türüne göre çocuk ceza infaz kurumuna ve eğitimevine giren hükümlü çocuklar
Juvenile convicts received into juvenile prison and reformatory by type of crime

	2003	2004	2005	2006	2007
Toplam - Total	329	334	202	78	236
Öldürme - Homicide	62	45	28	17	21
Hırsızlık - Theft	83	51	29	12	47
Irza geçmek - Rape	27	30	20	7	30
Fiili livata - Sodomy	22	27	14	3	5
Yaralama - Assault	5	7	5	3	14
Gasp - Robbery	103	134	94	28	100
Diğer - Other	27	40	12	8	19

8.8 İBBS 2'ye göre ceza infaz kurumuna giren hükümlüler
Convicts received into prison by SRE 2

İBBS 2 - SRE 2		2005 Erkek Males	2005 Kadın Females	2006 Erkek Males	2006 Kadın Females	2007 Erkek Males	2007 Kadın Females
TR Türkiye - Turkey		51 287	1 252	75 567	2 106	122 621	4 516
TR10	İstanbul	8 994	233	12 297	423	19 456	938
TR21	Tekirdağ, Edirne, Kırklareli	1 404	26	2 405	71	3 893	158
TR22	Balıkesir, Çanakkale	1 430	37	2 965	95	4 450	194
TR31	İzmir	2 730	69	4 262	99	11 068	470
TR32	Aydın, Denizli, Muğla	2 169	77	3 562	116	6 070	287
TR33	Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak	2 464	67	4 065	116	6 892	242
TR41	Bursa, Eskişehir, Bilecik	2 710	78	4 175	130	7 001	293
TR42	Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova	2 167	46	3 166	114	5 398	172
TR51	Ankara	3 436	88	4 525	140	7 028	226
TR52	Konya, Karaman	1 897	36	2 948	71	4 282	87
TR61	Antalya, Isparta, Burdur	2 315	58	3 648	129	6 053	282
TR62	Adana, Mersin	3 233	92	4 381	123	6 073	243
TR63	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	1 567	43	1 950	37	2 747	68
TR71	Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir	1 071	28	1 152	42	2 087	81
TR72	Kayseri, Sivas, Yozgat	1 680	50	2 193	59	3 225	95
TR81	Zonguldak, Karabük, Bartın	654	26	1 181	57	2 058	110
TR82	Kastamonu, Çankırı, Sinop	508	23	894	36	1 365	44
TR83	Samsun, Tokat, Çorum, Amasya	1 974	65	2 970	80	4 923	179
TR90	Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane	1 397	28	1 679	28	2 764	82
TRA1	Erzurum, Erzincan, Bayburt	727	12	1 087	12	1 788	25
TRA2	Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan	905	6	1 057	10	1 632	9
TRB1	Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli	951	11	1 615	29	2 285	68
TRB2	Van, Muş, Bitlis, Hakkari	864	3	1 558	15	1 841	10
TRC1	Gaziantep, Adıyaman, Kilis	1 670	24	2 669	31	3 724	66
TRC2	Şanlıurfa, Diyarbakır	1 792	17	2 476	29	3 456	56
TRC3	Mardin, Batman, Şırnak, Siirt	578	9	687	14	1 062	31

Not 1. Bölgeler suçun işlendiği ile göre oluşturulmuştur.
Not 2. Yabancı ülkede suç işleyen hükümlüleri kapsamamaktadır.

Note 1. Regions have been formed by the province where the crime was committed.
Note 2. Figures do not cover the convicts committed the crime abroad.

	Sayfa Page	
Açıklama	**134**	Explanation
9.1 Milletvekili Genel Seçimi sonuçları	**135**	9.1 Results of the General Election of Representatives
9.2 İBBS 2'ye göre 2007 Milletvekili Genel Seçimi	**136**	9.2 General Election of Representatives, 2007 by SRE 2
9.3 Seçim yılı ve cinsiyete göre milletvekili sayısı ve Meclis'teki temsil oranı, 1935 - 2007	**137**	9.3 Number of representatives and the rate of representation in the Assembly by the election year and sex, 1935 - 2007
9.4 Mahalli İdareler Seçimi sonuçları, 2004	**138**	9.4 Results of the Local Administration Elections, 2004
9.5 İBBS 2'ye göre 2004 İl Genel Meclisi Üyeleri Seçimi	**139**	9.5 The Election of Provincial General Council Members, 2004 by SRE 2

SEÇİMLER

Bu bölümde sunulan milletvekili ve mahalli idareler seçimi sonuçlarına ilişkin veriler, il ve ilçe seçim kurullarınca Kurumumuza gönderilen birleştirme tutanaklarına dayanılarak hazırlanmıştır.

İlk kez, 22 Temmuz 2007 tarihinde gerçekleştirilen Milletvekili Genel Seçimi sonuçları, YSK Başkanlığı tarafından yürütülmekte olan Bilgisayar Destekli Merkezi Seçmen Kütüğü Projesi (SEÇSİS) kapsamında, YSK Başkanlığı'ndan elektronik ortamda alınarak yayına hazırlanmıştır.

Milletvekili Genel Seçimi sonuçları, il, ilçe, bucak ve köyler itibariyle sandık bazında; Mahalli İdareler Seçimi sonuçları, il genel meclisi üyeleri seçiminde, il ve ilçeler bazında, belediye başkanı, belediye meclisi üyeleri ve büyükşehir belediye başkanlığı seçiminde ise belediyeler bazında yayımlanmaktadır.

ELECTIONS

The data presented in this section related to the results of the representatives and local administration elections are prepared by the records sent to TurkStat by the provincial and district election committees.

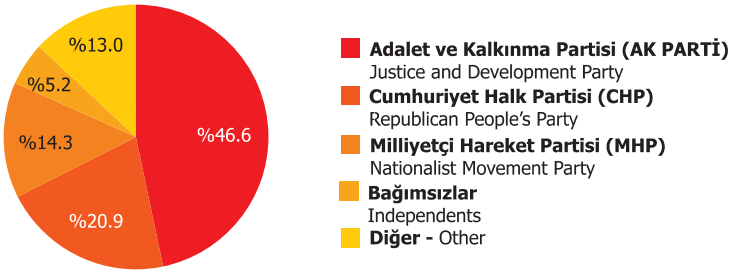
For the first time, the results of the General Election of Representatives held on July 22, 2007 were taken from the High Council of Elections Presidency in electronic media within the content of the Computer Supported Central Register of Voters Project held by the High Council of Elections Presidency and prepared for publication.

The results of the General Election of Representatives are published on the basis of ballot boxes for provinces, districts, sub-districts and villages; the results of the Elections of Local Administrations are published on the basis of provinces and districts for the election of provincial general council members and are published on the basis of municipalities for the elections of mayor, members of municipal council and mayor of metropolitan municipality.

9.1 Milletvekili Genel Seçimi sonuçları
Results of the General Election of Representatives
A. Alınan oy - Votes polled **B. Kazanılan milletvekilliği** - Seats won

		1991	1995	1999	2002	2007
Kayıtlı seçmen - Registered voters		29 979 123	34 155 981	37 495 217	41 407 027	42 799 303
Oy kullanan seçmen - Actual voters		25 157 089	29 101 469	32 656 070	32 768 161	36 056 293
Seçime katılma oranı - Participation rate (%)		83.9	85.2	87.1	79.1	84.2
Geçerli oy sayısı - Number of valid votes		24 416 666	28 126 993	31 184 496	31 528 783	35 049 691
Milletvekili sayısı - Number of representatives		450	550	550	550	550
Erkek - Males		442	537	527	526	500
Kadın - Females		8	13	23	24	50
Oyların siyasi parti ve bağımsızlara göre dağılımı						
Votes polled by political parties and independents						
Adalet ve Kalkınma Partisi (AK PARTİ)	A	-	-	-	10 808 229	16 327 291
Justice and Development Party	B	-	-	-	363	341
Anavatan Partisi (ANAP)	A	5 862 623	5 527 288	4 122 929	1 618 465	-
Motherland Party	B	115	132	86	-	-
Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)	A	-	3 011 076	2 716 094	6 113 352	7 317 808
Republican People's Party	B	-	49	-	178	112
Demokratik Sol Parti (DSP)	A	2 624 301	4 118 025	6 919 670	384 009	-
Democratic Left Party	B	7	76	136	-	-
Doğru Yol Partisi (DYP)	A	6 600 726	5 396 009	3 745 417	3 008 942	-
True Path Party	B	178	135	85	-	-
Fazilet Partisi (FP)	A	-	-	4 805 381	-	-
Virtue Party	B	-	-	111	-	-
Milliyetçi Hareket Partisi (MHP)	A	-	2 301 343	5 606 583	2 635 787	5 001 869
Nationalist Movement Party	B	-	-	129	-	71
Refah Partisi (RP)	A	4 121 355	6 012 450	-	-	-
Welfare Party	B	62	158	-	-	-
Sosyaldemokrat Halkçı Parti (SHP)	A	5 066 571	-	-	-	-
Social Democratic Populist Party	B	88	-	-	-	-
Bağımsızlar	A	32 721	133 895	270 265	314 251	1 835 486
Independents	B	-	-	3	9	26
Diğer - Other	A	108 369	1 626 907	2 998 157	6 645 748	4 567 237

Milletvekili Genel Seçimi sonuçları
Results of the General Election of Representatives
2007

9.2 İBBS 2'ye göre 2007 Milletvekili Genel Seçimi
General Election of Representatives, 2007 by SRE 2

İBBS 2 - SRE 2		**Sandık sayısı** Number polling units	**Kayıtlı seçmen sayısı** Registered voters	**Katılım oranı** Participation rate (%)	**Milletvekili sayısı** Number of representatives
TR Türkiye - Turkey		159 014	42 571 284	84.16	550
TR10	İstanbul	24 331	7 406 297	81.99	70
TR21	Tekirdağ, Edirne, Kırklareli	3 389	964 799	88.56	12
TR22	Balıkesir, Çanakkale	4 353	1 131 803	89.39	12
TR31	İzmir	8 601	2 528 035	84.79	24
TR32	Aydın, Denizli, Muğla	6 198	1 737 748	88.82	21
TR33	Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak	7 415	1 915 898	91.01	26
TR41	Bursa, Eskişehir, Bilecik	7 622	2 147 111	88.85	24
TR42	Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova	7 192	1 961 693	86.90	23
TR51	Ankara	10 086	2 920 818	85.63	29
TR52	Konya, Karaman	4 971	1 327 158	87.28	19
TR61	Antalya, Isparta, Burdur	5 561	1 534 941	85.98	21
TR62	Adana, Mersin	7 621	2 198 134	79.23	26
TR63	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	5 686	1 620 705	83.09	22
TR71	Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir	3 792	959 690	83.26	17
TR72	Kayseri, Sivas, Yozgat	6 065	1 373 103	87.30	20
TR81	Zonguldak, Karabük, Bartın	2 714	711 769	84.85	10
TR82	Kastamonu, Çankırı, Sinop	2 995	536 660	85.51	10
TR83	Samsun, Tokat, Çorum, Amasya	7 250	1 787 661	84.56	24
TR90	Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane	7 118	1 677 617	82.71	27
TRA1	Erzurum, Erzincan, Bayburt	3 403	650 195	80.85	12
TRA2	Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan	2 426	547 702	75.33	12
TRB1	Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli	4 419	1 012 659	78.54	17
TRB2	Van, Muş, Bitlis, Hakkari	3 463	837 951	79.29	18
TRC1	Gaziantep, Adıyaman, Kilis	4 058	1 058 116	81.59	17
TRC2	Şanlıurfa, Diyarbakır	4 917	1 228 569	75.93	21
TRC3	Mardin, Batman, Şırnak, Siirt	3 368	794 452	78.70	16

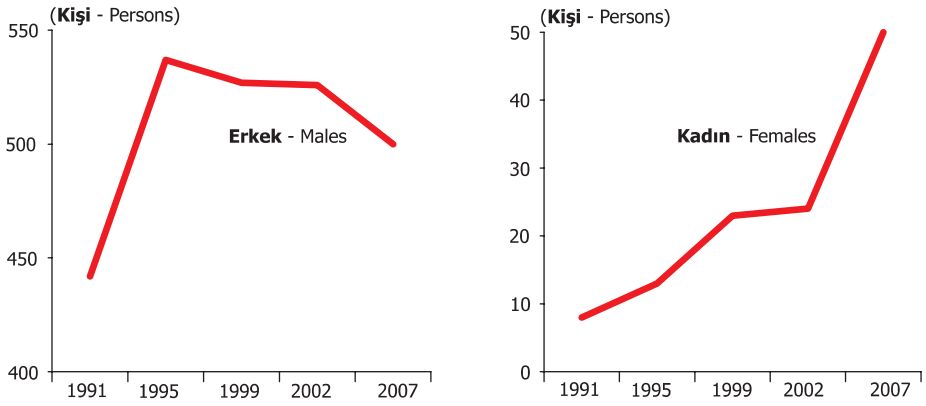
Not. Türkiye toplamı Resmi Gazete'den alınmış olup, bölge toplamları ve oranlar Kurumumuzda hesaplanmıştır.

Note. The national total has been taken from the Official Gazette; total of the region and rates have been computed records at TurkStat.

9.3 Seçim yılı ve cinsiyete göre milletvekili sayısı ve Meclis'teki temsil oranı, 1935-2007
Number of representatives and the rate of representation in the Assembly by the election year and sex, 1935-2007

Seçim yılı Election year	**Toplam milletvekili sayısı** - Total number of representatives	**Erkek** Males	**Temsil oranı** Rate of representation (%)	**Kadın** Females	**Temsil oranı** Rate of representation (%)
1935	399	381	95.5	18	4.5
1939	429	413	96.3	16	3.7
1943	455	439	96.5	16	3.5
1946	465	456	98.1	9	1.9
1950	487	484	99.4	3	0.6
1954	541	537	99.3	4	0.7
1957	610	602	98.7	8	1.3
1961	450	447	99.3	3	0.7
1965	450	442	98.2	8	1.8
1969	450	445	98.9	5	1.1
1973	450	444	98.7	6	1.3
1977	450	446	99.1	4	0.9
1983	399	387	97.0	12	3.0
1987	450	444	98.7	6	1.3
1991	450	442	98.2	8	1.8
1995	550	537	97.6	13	2.4
1999	550	527	95.8	23	4.2
2002	550	526	95.6	24	4.4
2007	550	500	90.9	50	9.1

Seçim yılı ve cinsiyete göre milletvekili sayısı
Number of representatives by the election year and sex

9.4 Mahalli İdareler Seçimi sonuçları, 2004
Results of the Local Administration Elections, 2004

		İl genel meclisi üyeleri Provincial general council members	Büyükşehir belediye başkanlığı Mayor of metropolitan municipality	Belediye başkanlığı Mayor	Belediye meclisi üyeleri Municipal council members
Kayıtlı seçmen sayısı - Number of registered voters		43 552 931	15 426 031	34 213 138	34 213 138
Oy kullanan seçmen sayısı - Number of actual voters		33 211 457	10 891 703	25 066 859	25 067 950
Katılım oranı - Participation rate (%)		76.3	70.6	73.3	73.3
Geçerli oy sayısı - Number of valid votes		32 268 496	10 468 870	24 074 027	23 893 656
Siyasi parti ve bağımsızlar Political parties and independents					
Adalet ve Kalkınma Partisi Justice and Development Party	AK PARTİ	13 447 287	4 822 636	9 674 306	9 635 145
Anavatan Partisi Motherland Party	ANAP	807 761	81 141	712 439	682 264
Aydınlık Türkiye Partisi Bright Turkey Party	ATP	3 872	11 189	10 989	7 366
Bağımsız Türkiye Partisi Independent Turkey Party	BTP	154 495	28 487	77 146	66 582
Büyük Birlik Partisi Great Union Party	BBP	374 125	45 815	150 429	179 090
Cumhuriyet Halk Partisi Republican People's Party	CHP	5 882 810	2 560 382	4 988 427	4 912 313
Demokrat Parti Democrat Party	DP	7 837	-	3 624	3 742
Demokratik Sol Parti Democratic Left Party	DSP	683 266	237 509	468 777	484 555
Doğru Yol Partisi True Path Party	DYP	3 216 213	565 626	2 268 599	2 286 020
Emeğin Partisi Labour Party	EMEP	18 695	1 140	25 963	28 011
Genç Parti Youth Party	GP	839 856	317 128	581 891	607 847
İşçi Partisi Worker's Party	İP	79 774	18 802	27 475	33 770
Liberal Demokrat Parti Liberal Democrat Party	LDP	-	-	395	391
Millet Partisi Nation Party	MP	8 711	6 512	11 991	12 223
Milliyetçi Hareket Partisi Nationalist Movement Party	MHP	3 372 249	535 426	2 441 190	2 500 601
Özgürlük ve Dayanışma Partisi Freedom and Solidarity Party	ÖDP	12 379	-	24 711	29 269
Saadet Partisi Felicity Party	SP	1 297 681	423 014	1 148 920	1 111 017
Sosyaldemokrat Halk Partisi Social Democratic People's Party	SHP	1 662 280	769 187	1 129 049	1 204 431
Türkiye Komünist Partisi Communist Party of Turkey	TKP	85 178	17 965	24 321	12 139
Yeni Türkiye Partisi New Turkey Party	YTP	79 584	10 667	53 963	56 912
Bağımsızlar Independents	BĞMZ	234 443	16 244	249 422	39 968

9.5 İBBS 2'ye göre 2004 İl Genel Meclisi Üyeleri Seçimi
The Election of Provincial General Council Members, 2004 by SRE 2

İBBS 2 - SRE 2		**Sandık sayısı** Number of polling units	**Kayıtlı seçmen sayısı** Registered voters	**Katılım oranı** Participation rate (%)
TR Türkiye - Turkey		173 748	43 552 931	76.3
TR10	İstanbul	26 189	7 354 186	68.9
TR21	Tekirdağ, Edirne, Kırklareli	3 555	966 035	80.8
TR22	Balıkesir, Çanakkale	4 588	1 137 911	82.7
TR31	İzmir	9 194	2 442 412	77.8
TR32	Aydın, Denizli, Muğla	6 653	1 731 006	83.4
TR33	Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak	8 296	1 950 252	87.5
TR41	Bursa, Eskişehir, Bilecik	8 088	2 121 579	79.0
TR42	Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova	7 753	1 948 742	80.4
TR51	Ankara	10 604	2 786 286	76.9
TR52	Konya, Karaman	5 362	1 314 944	83.5
TR61	Antalya, Isparta, Burdur	6 082	1 579 539	78.1
TR62	Adana, Mersin	8 308	2 199 134	75.4
TR63	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	6 482	1 728 649	76.6
TR71	Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir	4 419	1 056 590	79.2
TR72	Kayseri, Sivas, Yozgat	6 743	1 484 783	76.1
TR81	Zonguldak, Karabük, Bartın	3 105	755 638	80.2
TR82	Kastamonu, Çankırı, Sinop	3 288	591 661	80.4
TR83	Samsun, Tokat, Çorum, Amasya	8 312	1 989 603	77.7
TR90	Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane	8 326	1 904 856	72.8
TRA1	Erzurum, Erzincan, Bayburt	3 699	701 844	70.6
TRA2	Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan	2 869	613 400	70.5
TRB1	Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli	4 740	1 070 517	70.5
TRB2	Van, Muş, Bitlis, Hakkari	3 687	839 971	73.1
TRC1	Gaziantep, Adıyaman, Kilis	4 578	1 155 255	73.5
TRC2	Şanlıurfa, Diyarbakır	5 420	1 299 587	72.5
TRC3	Mardin, Batman, Şırnak, Siirt	3 735	848 608	71.3

Not. Türkiye toplamı Resmi Gazete'den alınmış olup, bölge toplamları ve oranlar birleştirme tutanaklarından Kurumumuzda hesaplanmıştır.

Note. The national total has been taken from the Official Gazette; total of the region and rates have been computed from consolidated records at TurkStat.

	Sayfa Page	
Açıklama	142	Explanation
10.1 Emekli Sandığı'ndan aylık alanlar ve ödenen aylıklar	146	10.1 Persons receiving monthly benefits from the Government Employees Retirement Fund and type of benefits
10.2 Emekli Sandığı gelir ve giderleri	147	10.2 Government Employees Retirement Fund, revenues and expenditures
10.3 Emekli Sandığı tarafından yapılan diğer ödemeler	147	10.3 Amount of grants and lump-sum payments made by the Government Employees Retirement Fund
10.4 Emekli Sandığı sağlık ödemeleri	148	10.4 Health payments of Government Employees Retirement Fund
10.5 Sosyal sigorta uygulamasına tabi işyerleri ve sigortalı sayısı	148	10.5 Establishments and number of employees covered by the Social Insurance Institution
10.6 Sosyal Sigortalar Kurumu'ndan aylık alanlar	148	10.6 The persons who receiving monthly benefits from the Social Insurance Institution by type of benefit
10.7 Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından tahakkuk ettirilen sigorta primleri	149	10.7 Insurance premiums payable to the Social Insurance Institution
10.8 Sosyal Sigortalar Kurumu gelir, gider ve plasmanları	149	10.8 Social Insurance Institution receipts, expenditures and investments
10.9 Sosyal Sigortalar Kurumu sağlık harcamaları	150	10.9 Health expenditures of Social Insurance Institution
10.10 Bağ-Kur'dan aylık alanlar ve ödenen aylıklar	150	10.10 Persons receiving monthly benefits from Bağ-Kur and type of benefit
10.11 Bağ-Kur tarafından yapılan diğer ödemeler	150	10.11 Amount of grants and lump-sum payments made by Bağ-Kur
10.12 SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı'na yapılan bütçe transferleri	151	10.12 Budget transfers to Social Insurance Institution, Bağ-Kur and Government Employees Retirement Fund
10.13 Türkiye İş Kurumu'na yapılan başvurular ve işe yerleştirilenler	151	10.13 Applications to and placements by the Turkish Employment Organization
10.14 Mesleklerine göre Türkiye İş Kurumu tarafından yurt dışında işe yerleştirilen işçiler	152	10.14 Workers placed in a position abroad by the Turkish Employment Organization
10.15 Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu çalışmaları	152	10.15 Social Services and Child Protection Agency's studies

SOSYAL GÜVENLİK

Bu bölümdeki TC. Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu, Bağ-Kur, Türkiye İş Kurumu, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na ilişkin veriler adı geçen kuruluşlardan sağlanmıştır.

Sosyal güvenlik, kişiyi toplumun sosyo-ekonomik yapısında ve ilişkilerinde ortaya çıkan çeşitli etkenlerin olumsuz etkilerine karşı korumak ve zaman sürecinde güvenliklerini sağlamak amacını güden bir kurum olarak ortaya çıkmaktadır.

Ülkemizin sosyal güvenlik sistemi temelde TC. Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu ve Bağ-Kur olarak üçe ayırabileceğimiz kuruluşlara dayandırılmıştır.

TC. EMEKLİ SANDIĞI

Emekli Sandığı, çalışmalarına 01.01.1950 tarihinden itibaren başlamıştır. Esas amacı; devlet memurlarının emeklilik haklarını ve sağlık ödemelerini gerçekleştirmek olan Emekli Sandığı'nın ilgililere sağladığı haklar şunlardır:

Emekli aylığı: Belirli bir hizmet yılı süresini dolduranlara Sandık tarafından ödenmesi taahhüt edilen aylıktır.

Görev malüllüğü aylığı: Görevi sırasında, görevden doğan malüllük hallerinde bu malüllüğün derecesine göre kişiye bağlanan aylıktır. Görev malüllerinden sayılan harp malüllerine ayrıca harp malüllüğü zammı ödenir ve bazı ek yardımlar yapılır.

Malüllük aylığı: Bedeni veya zihni bir arıza dolayısıyla görevden ayrılmak zorunda kalan ve en az 10 yıl hizmet süresini tamamlamış olanlara bağlanan aylıktır.

Dul ve yetim aylığı: Hizmet süresi belirli bir yılı doldurmuş olanlardan ölenlerin, görevden doğan sebeplerle ölenlerin ve emekli, adi malüllük veya görev malüllüğü aylığı almakta iken ölenlerin dul ve yetimlerine (karı, koca, çocuklar, ana ve baba) ödenen aylıktır.

Emekli ikramiyesi: Emekliliğe sevk dolayısıyla kendilerine ilk defa emeklilik, adi malüllük veya görev malüllüğü aylığı bağlananlardan hizmet süreleri belirli bir yılı doldurmuş olanlara ve hizmet süresi belirli bir yılı doldurmuş olanlardan ölenlerin dul ve yetimlerine görev aylıklarının belirli bir katı tutarında ödenen ikramiyedir.

Ölüm yardımı: Ölen emeklilerin dul ve yetimlerine veya sağlığında bildirdiği kişilere ödenen yardımdır.

Evlenme ikramiyesi: Evlenme nedeniyle aylığı kesilen dul ve kız yetimlere bir defa için aldıkları dul ve yetim aylıklarının belirli bir katı tutarında ödenen ikramiyedir.

Toptan ödeme: Ölüm, emeklilik, yaş haddi, adi malüllük, sicil gibi nedenlerle görevlerinden ayrılan ve hizmet süreleri aylık bağlanmasına yeterli olmayan kişilere ve bunların dul ve yetimlerine yapılan ödemedir.

SOCIAL SECURITY

Data presented in this section relating to the Government Employees Retirement Fund, the Social Insurance Institution "SII", Social Insurance Organization for the Self Employed "Bağ-Kur", the Turkish Employment Organization, Social Services and Child Protection Agency are obtained from the respective institutions.

Social security attempt to ensure the individual's security throughout his/her life span and to protect individuals from inadverse effects that may realize in the socio-economic structure of the society.

The social security system in Turkey is composed of three different major organization, namely, the Government Employees Retirement Fund, the Social Insurance Institution and Bağ-Kur.

GOVERNMENT EMPLOYEES RETIREMENT FUND

The Government Employees Retirement Fund, started to work on January 1, 1950. With the main of providing social benefits within a retirement system for government employees, entitles the contributors to the following benefits:

Retirement pension: Pension payable to a person who has completed a specific period of service.

Job disability pension: Pension payable to people who have suffered a disability arising from when they are on duty according to the degree of disability. Veterans disabled in war are also included. In this group are also paid war veterans' allowances and certain other benefits.

Disability pension: Pension payable to persons who have to leave their job due to a mental or physical disability and who have completed at least 10 years of service.

Survivors pension: Pension payable to the relatives (widow, widower, children or parents) of persons, who die having completed specified period of service, and whose death is caused by reasons arising from duty and retired or disabled pensioners.

Retirement bonus: Grant payable to a person who retires because of old age, disability or job disability and has completed a specified period of service. This grant is also paid to the survivors of persons who die having completed a specified period of service.

Death grant: Grant payable to the survivors of a pensioner or to any person nominated by the pensioner before his death.

Marriage bonus: Grant payable to a widow or a female orphan whose pension is discontinued because of marriage.

Lump-sum payment: Payment made to a person or to the survivors of a person who no longer works because of death, disability, old age incorrect behavior, etc. and whose length of service does not fulfill the requirements for a pension.

Kesenek iadesi: İstifa etme, açıkta kalma, cezai vb. nedenlerle görevinden ayrılanlardan hizmet süresi 5-10 yıl arası olanlara sandıkta birikmiş emekli keseneklerinin geriye verilmesidir.

Repayment of contribution: Repayment of the contributions collected in the fund to the person who leaves a job because of resignation, penalty, lay off or other causes and whose period of service is between 5-10 years.

Emekli Sandığı'na bağlı kuruluşlarda çalışan görevlilerin doğum, ölüm yardımları ile çocuk zammı ve tedavi giderleri yürürlükteki kanunları ile düzenlenir.

Birth and death grants, children's allowances and medical benefits payable to employees covered by the Government Employees Retirement system are regulated by the laws on salaries.

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU

SOCIAL INSURANCE INSTITUTION

Düzenlenen belirli kanunlarla çalışanlar işe alındıkları tarihten itibaren kendiliğinden sigortalı olmaktadırlar. Kapsam dışında kalan kişiler şunlardır: Tarım işlerinde çalışanlar, kendi nam ve hesabına çalışanlar, kanunla kurulu emekli sandıklarından birine aidat ödemekte olanlar.

With related laws, rearranged persons are automatically insured by entering into service. The following persons are excluded from the coverage of the law: Agricultural workers, self-employed, persons contributing to one of the pension funds established by law.

Sosyal Sigortalar Kanunu, kanunda belirli şartlarla aşağıda sayılan sosyal güvenlik haklarını gerçekleştirmektedir.

The Social Insurance Law entitles contributors to the following benefits under special requirements.

İş kazaları ile meslek hastalıkları sigortası: İş kazası veya meslek hastalığı sonucu bedeni veya ruhi arızaya uğrayan sigortalıya şu hakları tanımaktadır: Sağlık yardım ve bakımı, protez araç ve gereçlerinin sağlanması, tedavi için gerekirse yurt içinde başka bir yere veya yurt dışına gönderilmesi, geçici iş göremezlik süresince günlük ödenek verilmesi, sürekli iş göremezlik halinde gelir bağlanması, sigortalının ölümünde hak sahiplerine gelir bağlanması, cenaze masrafı karşılığı verilmesi.

Work injury and occupational disease insurance: The following benefits are provided to insured persons who suffer a physical of mental disability as a result of work injury or occupational disease: Medical care, artificial limbs, medical care and treatment in another place, within or outside the country when necessary, temporary disability allowance during the period of incapacity, permanent disability pension, survivors' pension payable to the dependents of the insured person in case of death, payment of funeral expenses.

Hastalık sigortası: İş kazaları ile meslek hastalıkları dışında hastalanan sigortalıya şu hakları tanımaktadır: Sağlık yardım ve bakımı, protez araç ve gereçlerinin sağlanması, tedavi için gerekirse yurt içinde başka bir yere veya yurt dışına gönderilmesi, geçici iş göremezlik süresince günlük ödenek verilmesi.

Sickness insurance: Entitles the insured person who suffers an illnes, apart from work injury or occupational diseases, to the following benefits: Medical care, artificial limbs, medical care and treatment in another place in the country or in the abroad when necessary, sickness allowance during the period of incapacity.

Sigortalının eşi ve geçindirmekle yükümlü olduğu çocukları ile ana ve babasının; kurumdan gelir ve aylık alan eş, çocuk, ana ve babaların hastalıkları halinde sağlık yardım ve bakımı sağlanması. Ayrıca, sürekli iş göremezlik geliri, malüllük veya yaşlılık aylığı alanlara da hastalıklarında sağlık yardımı yapılması.

Medical care in the case of sickness of the insured person's spouse or children; spouse, children and parents receiving income or wages from the institution. The persons receiving work injury, disability or old age pensions also enjoy medical benefits.

Analık sigortası: Sigortalı kadına veya sigortalı erkeğin eşine analık halinde şu haklar tanınmaktadır: Gebelik ve doğumda gerekli sağlık yardım ve bakımının sağlanması, emzirme yardımı verilmesi, analık sebebiyle gerekirse, yurt içinde başka bir yere gönderilmesi, sigortalı kadına işe gelemediği günler için ödenek verilmesi.

Maternity insurance: Entitles the insured woman or the wife of an insured person to the following benefits in cases maternity: Medical and maternal care, nursing grants, medical care in another place in the country when necessary, maternity allowances for insured women.

Malüllük sigortası: Çalışma gücünü yitiren veya çalışabilir durumda olmadığı tespit edilen sigortalıya malüllük aylığı hakkını tanımaktadır.

Disability insurance: Entitles the insured person who loses the capacity to work to a disability pension.

Yaşlılık sigortası: Belirli bir sigortalılık süresini doldurmuş sigortalıya yaşlılık aylığı hakkını tanımaktadır. Çalıştığı işten ayrılan ve yaşlılık veya malüllük aylığı bağlanmasına hak kazanamayan sigortalıya toptan ödeme yapılmaktadır.

Old age insurance: Entitles the insured person to an old age pension provided that they have paid contributions for a specified period and have reached a specified age. Persons whose length of service is less than the specified period receive a lump-sum payment upon retirement.

Ölüm sigortası: Sigortalının ölümü halinde hak sahiplerine şu haklar tanınmaktadır: Sigortalının eşine, çocuklarına, ana ve babasına aylık bağlanması veya toptan ödeme yapılması, cenaze masrafı karşılığı verilmesi.

Death insurance: Entitles the survivors of an insured person to the following benefits: Survivors' pension or lump-sum payments payable to the relatives (widow or widower, children, parents) of the deceased, payment of funeral expenses.

BAĞ - KUR

Sosyal Sigortalar kapsamı dışında kalan bir işverene bağlı olmadan kendi adına ve hesabına çalışan, mesleğini sürdürebilmesi için kanunla kurulu bir meslek kuruluşuna girmesi zorunlu bulunan esnaf ve sanatkarlar kollektif şirketi, limited şirket ortakları, adi komandit şirketlerin komandite ve komanditer ortakları, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortakları, donatma şirketleri ortakları, anonim şirketlerin kurucu ortakları ile yönetim kurulu üyesi olan ortakları Bağ-Kur kapsamına girer.

Bağ-Kur ilgililere aşağıdaki sosyal güvenlik haklarını sağlar:

Malüllük sigortası: Çalışma gücünün en az 2/3'sini kaybeden sigortalıya malüllük aylığı bağlanır.

Yaşlılık sigortası: Yaşlılık sigortasından sağlanan haklar şunlardır: belirli bir sigortalılık süresini doldurmuş sigortalıya yaşlılık aylığı bağlanması, sigortalı olarak çalıştığı işten ayrılan fakat hizmet süresi aylık bağlanmasına yeterli olmayanlara ödedikleri primlerin toptan ödeme şeklinde geri verilmesi.

Ölüm sigortası: Sigortalının ölümü halinde hak sahiplerine şu haklar sağlanır: Yaşlılık veya malüllük sigortasından aylık almakta iken veya bu aylıklara hak kazandıktan sonra ölenlerin hak sahiplerine ölüm sigortasından aylık bağlanması, ölen sigortalının hak sahiplerinden hiçbiri aylık bağlanmasına hak kazanamadıkları takdirde, sigortalının ödediği primlerin hak sahiplerine toptan ödeme şeklinde geri verilmesi, sigortalının yaşlılık veya malüllük aylığı almakta olanların ölümleri halinde cenazeyi kaldıran kişiye ödenen yardım.

Sağlık sigortası: Aktif sigortalılar ile eş ve bakmakla yükümlü oldukları çocukları, ana ve babaları; yaşlılık ve malüllük aylığı almakta olanlar ile eş ve bakmakla yükümlü oldukları çocukları, ana ve babaları ile ölüm aylığı almakta olanlar sağlık sigortasından faydalanırlar. Sağlık sigortası yardımı, muayene, teşhis, tedavi ve sağlık müesseselerine yatırılma durumlarını kapsar.

TÜRKİYE İŞ KURUMU

Türkiye İş Kurumu iş ve işçi bulma çalışmalarını yurt içinde ve yurt dışında bir kamu hizmeti olarak düzenlemek ve yürütmek, aktif ve pasif işgücü programı uygulamak, iş gücü piyasasını izlemek ve düzenlemekle görevlidir.

SOSYAL HİZMETLER VE ÇOCUK ESİRGEME KURUMU

Sosyal Hizmetler; kişi ve ailelerin kendi bünye ve çevre şartlarından doğan veya kontrolleri dışında oluşan maddi, manevi ve sosyal yoksunluklarının giderilmesine ve ihtiyaçlarının karşılanmasına, sosyal sorunlarının önlenmesi ve çözümlenmesine yardımcı olunmasını ve hayat standartlarının iyileştirilmesi ve yükseltilmesini amaçlayan sistemli ve programlı hizmetler bütününü ifade eder.

SHÇEK Genel Müdürlüğü; korunmaya, bakıma veya yardıma muhtaç aile, çocuk, genç, kadın, özürlü ve yaşlılarımıza 24 saat sürekli koruma ve bakım hizmetini yatılı ve gündüzlü olarak vermektedir.

BAĞ - KUR

The scheme covers the self-employed outside the coverage of the Social Insurance Law such as craftsmen, artisans and small businessmen, technical and professional people who are registered to a chamber or professional association and shareholders of companies other than co-operatives and joint stock companies.

Bağ-Kur entitles the contributors to the following benefits:

Disability insurance: Entitles an insured person who has lost at least two-thirds of his working capacity to a disability pension.

Old age insurance: Entitles the contributors to the following benefits in old age: old age pension payable to an insured person who has completed a specified period of service, an insured person of pensionable age who leaves his job but is not entitled to a pension will have the right to receive, on a claim, a lump-sum payment corresponding to the total amount of contribution paid by him.

Death insurance: Entitles the survivors of an insured person to the following benefits: Pension payable to the survivors of an insured person who dies having completed a specified period of service or a retired or disabled pensioner, if any survivor is not entitled to a pension, a lump-sum payment will be distributed among the survivors, in case of the death of an insured person or a pensioner, a lump-sum payment will be made to the person who undertakes the funeral expenses.

Health insurance: Those under actual insurance coverage and their wives or husbands, dependent children and parents; those receiving old age and disability pensions and their wives or husbands, dependent children and parents; and survivors receiving pensions are entitled to take advange of health insurance benefits. Health insurance benefits cover expenditures upon medical examination, diagnosis, treatment and or hospitalization at health institutions.

TURKISH EMPLOYMENT ORGANIZATION

Main aim of Turkish Employment Organization is to organize and execute the studies on finding job and worker both in Turkey and outside of Turkey as a public service and also to apply active and passive labour force programme to follow and arrange labour force market.

SOCIAL SERVICES AND CHILD PROTECTION AGENCY

Social services is described as the integrity of systematic and programmed services aiming at recovery of financial, emotional and social deprivations of; increasing the living standarts of persons and families and prevention of and support towards the social issues arising from their inner and environmental conditions or from out of their control.

General Directorate of SHCEK, on the residential and day-long services basis, ensures 24 hours of constant protection and care services towards families, children, youngsters, women, persons with disability and the elderly who are in need of protection, care or assistance.

Çocuk, kadın, özürlü, yaşlı, aile, toplum merkezleri, evlat edindirme, koruyucu aile, sosyal yardım uygulamaları, sokakta yaşayan, çalıştırılan çocuklara ve özürlülerin evde bakımına yönelik hizmetleri ile tüm alanlarda gönüllü katkı ve katılımların organizasyonu gibi koruyucu, önleyici ve eğitici çalışmaların yanında uluslararası sosyal hizmet faaliyetlerini yürütmekle görevlidir.

Sosyal hizmet kuruluşları; Kanunun amacına ve belirtilen esaslara uygun faaliyette bulunan kuruluşlar olup; İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü, İlçe Sosyal Hizmetler Müdürlüğü ve Çocuk Yuvaları; Yetiştirme Yurtları, Kreş ve Gündüz Bakımevleri, Huzurevleri, Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri, Çocuk ve Gençlik Merkezleri, Kadın Konukevleri, Toplum Merkezi ve Aile Danışma Merkezleri, Aile Danışma ve Rehabilitasyon Merkezleri, Yaşlı Hizmet Merkezi, Koruma Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi, Bakım ve Sosyal Rehabilitasyon Merkezlerinden oluşmaktadır.

It is authorized on the execution of protective, preventive and training services towards children, women, persons with disability, elderly, family, community centers, adoption, foster family, social support practices, children living and working on streets and of services towards home care of persons with disability and also contribution and organization of voluntary participations in all fields as well as the execution of the international social services (ISS).

Social services institutions that perform services pursuant to the objective of the Law and the specified principles are as follows; Provincial Social Services Management, District Social Services Management, Children's Home, Orphanages, Creche, Day-Care Center, Homes for the Elderly Persons, Care and Rehabilitation Centers, Child and Youth Centers, Women Shelters, Community Center and Family Counseling Centers, Family Counseling and Rehabilitation Centers, Elderly Care Center, Protection, Care and Rehabilitation Center and Care and Social Rehabilitation Center.

10.1 Emekli Sandığı'ndan aylık alanlar ve ödenen aylıklar
Persons receiving monthly benefits from the Government Employees Retirement Fund and type of benefits

	2003	2004	2005	2006	2007[2]
Toplam - Total					
Kişi sayısı - Number of persons	1 503 773	1 565 175	1 648 085	1 701 543	1 749 378
Ödenen aylık (Milyon TL) Monthly benefits (Million TL)	7 539 082 883	9 169 009 941	10 787 953 750	11 460 992 869	15 106 781 098
Emekli - Retired persons					
Kişi sayısı - Number of persons	935 684	987 147	1 061 509	1 107 904	1 147 518
Ödenen aylık (Milyon TL) Monthly benefits (Million TL)	5 865 686 708	7 194 099 958	8 588 975 849	9 114 868 430	12 122 513 200
Adi malül - Disabled persons					
Kişi sayısı - Number of persons	20 665	21 432	22 116	22 451	22 883
Ödenen aylık (Milyon TL) Monthly benefits (Million TL)	107 752 882	120 436 273	133 835 244	160 209 480	185 319 359
Görev malülü - Persons disabled on the job					
Kişi sayısı - Number of persons	8 621	8 836	10 006	9 406	9 239
Ödenen aylık (Milyon TL) Monthly benefits (Million TL)	61 473 682	73 483 826	86 542 485	94 763 385	107 566 004
Emeklilerin dul ve yetimleri - Widows, widowers and orphans of retired persons					
Kişi sayısı - Number of persons	421 477	432 020	441 408	449 696	459 527
Ödenen aylık (Milyon TL) Monthly benefits (Million TL)	1 201 360 314	1 417 919 921	1 595 503 426	1 655 209 856	2 201 379 964
Adi malül dul ve yetimleri - Widows, widowers and orphans of disabled persons					
Kişi sayısı - Number of persons	20 735	20 918	21 004	21 140	21 188
Ödenen aylık (Milyon TL) Monthly benefits (Million TL)	62 269 227	73 112 204	80 376 941	88 005 492	105 135 816
Görev malülü dul ve yetimleri - Widows, widowers and orphans of persons disabled on the job					
Kişi sayısı - Number of persons	43 534	42 168	39 930	39 401	37 970
Ödenen aylık (Milyon TL) Monthly benefits (Million TL)	156 026 482	175 243 686	177 635 250	206 395 722	226 552 172
Vatani hizmet ve madalya aylığı Patriotic duty and medal holders benefits					
Kişi sayısı - Number of persons	53 057	52 654	52 112	51 545	51 053
Ödenen aylık (Milyon TL) Monthly benefits (Million TL)	84 513 588	114 714 073	125 084 555	141 540 504	158 314 583
İştirakçi dul ve yetim - Widows, widowers and orphans of participant persons					
Kişi sayısı - Number of persons [1]					
Ödenen aylık (Milyon TL) Monthly benefits (Million TL)	317 935 227	371 151 594	404 161 610	455 759 739	18 535 513

Not. Emekli sayısına, sandığa tabi hizmeti olup diğer sosyal güvenlik kurumlarından emekli olanlar kapsanmamıştır.
(1) İştirakçi dul ve yetimlerinin sayısının ayırımı yapılamamakta olup, emeklilerin dul yetimleri, adi malül dul ve yetimleri, görev malülü dul yetimlerinin tümünün içerisinde dağılmış bir şekilde bulunmaktadır. Bu nedenle toplam içinde yer almaktadır.
(2) 2007 yılı ödeme bilgileri tahmini olarak verilmiştir.

Note. Data concerning the retired persons does not cover persons who are in other social security institutions eventhough they belong.
(1) Because the differentiation of numbers of participant widows, widowers and orphans can not be made, it is included in the numbers of retired persons, disabled persons and persons disabled on the job.

(2) Payment data of 2007 are estimated.

10.2 Emekli Sandığı gelir ve giderleri
Government Employees Retirement Fund, revenues and expenditures **(Milyon TL** - Million TL)

	2003	2004	2005	2006	2007[2]
Gelir - Revenues	6 814 266 712	7 780 463 466	10 098 998 052	10 458 977 327	11 069 757 342
Faaliyet gelirleri - Operating income	6 790 944 081	7 732 230 760	9 557 856 171	9 862 636 057	10 980 647 516
Faaliyet dışı gelirler ve kârlar - Non operating incomes and other profits [1]	23 322 631	48 232 706	541 141 881	596 341 270	89 109 826
Gider - Expenditures	10 346 934 283	12 245 226 169	14 085 992 348	14 723 795 328	17 828 433 825
Faaliyet giderleri - Operating expenses	10 323 502 172	12 216 798 146	14 023 530 356	14 602 225 808	17 664 160 523
Faaliyet dışı gider ve zararlar - Non operating expenses and other losses [1]	23 432 111	28 428 023	62 461 993	121 569 520	164 273 302

(1) 2002 yılına ait plasman gelirleri / giderleri kalemlerinde değişiklik yapılmıştır.
(2) 2007 yılı ödeme bilgileri tahmini olarak verilmiştir.

(1) Changes has been made in the investment receipts / expenditures items for 2002.
(2) Payment data of 2007 are estimated.

10.3 Emekli Sandığı tarafından yapılan diğer ödemeler
Amount of grants and lump-sum payments made by the Government Employees Retirement Fund

	2003	2004	2005	2006	2007[2]
Emekli ikramiyesi - Retirement grant					
Kişi sayısı - Number of persons	89 148	91 715	84 626	75 707	68 627
Ödenen (Milyon TL) - Payment (Million TL)[1]	1 097 412 908	1 621 063 012	1 727 925 286	1 628 657 186	1 561 942 966
Ölüm yardımı - Death grant					
Kişi sayısı - Number of persons	19 967	14 132	13 078	14 788	15 909
Ödenen (Milyon TL) - Payment (Million TL)	9 480 657	10 734 605	11 808 404	13 420 076	14 453 621
Evlenme ikramiyesi - Marriage grant					
Kişi sayısı - Number of persons	3 979	4 415	4 520	6 252	5 778
Ödenen (Milyon TL) - Payment (Million TL)	7 676 969	10 470 870	12 227 961	17 314 467	18 505 046
Toptan ödeme - Lump-sum payment					
Kişi sayısı - Number of persons	348	463	367	347	203
Ödenen (Milyon TL) - Payment (Million TL)	3 642 231	5 064 791	5 706 844	5 195 611	828 474
Kesenek iadesi - Repayment of contributions					
Kişi sayısı - Number of persons	427	183	221	1 674	972
Ödenen (Milyon TL) - Payment (Million TL)	114 093	212 929	406 305	20 301 048	20 372 672
Sağlık yardımı - Medical care					
Ödenen (Milyon TL) - Payment (Million TL)	2 505 626 442	2 755 094 289	2 891 177 675	2 770 724 697	2 294 055 306

(1) Toptan ödeme ikramiyelerini de kapsar.
(2) 2007 yılı ödeme bilgileri tahmini olarak verilmiştir.

(1) Also covers lump-sum payment grants.
(2) Payment data of 2007 are estimated.

10.4 Emekli Sandığı sağlık ödemeleri
Health payments of Government Employees Retirement Fund **(Milyon TL** - Million TL)

	2003	2004	2005	2006	2007[1]
Toplam - Total	2 505 626 442	2 755 094 289	2 891 177 675	2 770 724 697	2 294 055 306
Hastane, ameliyat ve tedavi - Hospitalization, surgical operations and inpatient treatment	863 197 357	1 130 569 048	1 157 553 465	1 353 749 654	1 097 694 465
Diş tedavi ve protez Dental treatment and prostheses	6 247 595	8 086 070	8 005 384	8 398 815	7 106 273
Gözlük camı ve çerçeve Optical glasses and frames	45 138 530	47 820 214	46 632 452	44 372 851	38 999 439
Vücut ve organ protezi - Organs and prostheses	1 772 491	2 058 343	1 122 103	2 006 719	1 046 653
İçmece, kaplıca tedavisi - Thermal treatment	858 294	1 365 876	1 686 891	2 144 635	3 646 026
İşitme cihazı - Hearing aids	4 712 523	8 600 537	9 574 475	12 883 569	11 056 830
Sağlık yolluğu - Travel allowances	3 782 171	4 616 729	5 143 185	5 462 116	4 123 980
Eczane, ilaç - Pharmacy, pharmaceuticals	1 527 770 009	1 523 457 816	1 605 090 881	1 265 266 819	1 071 366 099
İyileştirme - Therapeutic devices	52 147 472	28 519 656	56 368 839	76 439 519	59 015 539

(1) 2007 yılı ödeme bilgileri tahmini olarak verilmiştir.
(1) Payment data of 2007 are estimated.

10.5 Sosyal sigorta uygulamasına tabi işyerleri ve sigortalı sayısı
Establishments and number of employees covered by the Social Insurance Institution

	2003	2004	2005	2006	2007*
İşyeri - Establishments [1]	777 177	850 928	944 984	1 036 328	1 116 638
Kamu - Public sector	23 848	25 585	31 198	28 699	31 304
Özel - Private sector	753 329	825 343	913 786	1 007 629	1 085 334
Sigortalı - Employees insured	5 615 238	6 181 251	6 918 605	7 818 642	8 505 390
Kamu - Public sector	686 157	661 380	680 500	659 899	722 015
Özel - Private sector	4 929 081	5 519 871	6 238 105	7 158 743	7 783 375
Erkek - Males	4 448 499	4 927 085	5 486 494	6 191 309	6 603 475
Kadın - Females	1 166 739	1 254 166	1 432 111	1 627 333	1 901 915

Not. 2007 yılına ait veriler Aralık ayı sonu itibariyle, daha önceki yıllara ait veriler ise Eylül ayı sonu verileridir.
(1) Bildirgesi alınan işyerleridir.
Note. Data of 2007 are by the end of December, data of previous years are by the end of September.
(1) Data relates to business establishments which submitted memoranda.

10.6 Sosyal Sigortalar Kurumu'ndan aylık alanlar
The persons who receiving monthly benefits from the Social Insurance Institution by type of benefit

	2003	2004	2005	2006	2007*
Toplam - Total	3 935 523	4 120 866	4 308 186	4 510 701	4 763 434
İş kazası, meslek hastalıkları sigortası Work injury and occupational disease insurance	126 928	127 469	127 012	128 232	129 285
Malül - Disable workers	51 959	53 063	53 584	54 857	56 105
Eş - Widow and widowers	31 435	31 897	32 210	32 737	33 191
Çocuk - Children	33 685	33 322	33 005	32 446	31 696
Ana, baba ve kardeş Parents, sisters and brothers	9 849	9 187	8 213	8 192	8 293
Malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortası Disability, old age and death insurance	3 808 595	3 993 397	4 181 174	4 382 469	4 634 149
Yaşlı - Retired workers	2 694 834	2 838 422	2 988 054	3 151 374	3 297 393
Malül - Disabled workers	62 709	63 071	62 700	63 861	64 883
Eş - Widow and widowers	630 343	663 814	692 547	726 979	798 961
Çocuk - Children	410 181	418 344	428 213	430 207	462 097
Ana, baba - Parents	10 528	9 746	9 660	10 048	10 815

10.7 Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından tahakkuk ettirilen sigorta primleri
Insurance premiums payable to the Social Insurance Institution **(Milyon TL** - Million TL)

	2002	2003	2004	2005	2006
Toplam - Total	9 834 076 590	14 307 637 687	19 220 354 069	21 926 052 783	27 364 526 001
İş kazası, meslek hastalıkları					
Work injury and occupational diseases	691 441 040	987 910 845	1 329 137 474	1 537 158 982	1 847 595 842
Hastalık - Sickness	3 040 485 683	4 344 185 558	5 844 622 501	6 759 366 437	8 129 421 704
Analık - Maternity	276 927 155	395 497 194	531 853 042	615 034 597	739 038 336
Malüllük, yaşlılık ve ölüm					
Disability, old age and death	5 825 222 712	8 580 044 090	11 514 741 052	13 014 492 766	16 648 470 118
Sosyal güvenlik destek primi					
Social security premium	287 002 863	401 645 126	542 309 088	624 237 915	844 890 760
Tarım işçileri - Agricultural workers	26 575 786	42 457 491	65 706 144	77 531 584	93 520 389

Not 1. İş kazası, meslek hastalıkları ile analık sigortası primlerinin tamamı işverenlerce ödenmektedir. Hastalık, malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primleri ise işçi ve işverenler tarafından belirli oranlarda ödenir.
Not 2. Sosyal güvenlik destek primi ve tarım işçileri sigorta primi 2001 yılından itibaren diğer sigorta kolları içinde verildiğinden, ayrıca genel toplam içinde gösterilmemiştir.

Note 1. Premiums for work injury occupational disease and maternity insurance are paid by employers alone. Premiums for sickness, disability old, age and death insurance are paid by both employees and employers in specified proportions.
Note 2. Social security premium and agricultural workers insurance premiums are not covered in total, since they are distributed in other insurance branches beginning from 2001.

10.8 Sosyal Sigortalar Kurumu gelir, gider ve plasmanları
Social Insurance Institution receipts, expenditures and investments **(Milyon TL** - Million TL)

	2002	2003	2004	2005	2006
Gelir - Receipts					
Prim - Premiums	9 834 076 590	14 307 637 687	19 220 354 069	21 926 052 783	27 364 526 001
Faiz - Interst	205 165 605	213 134 065	183 391 404	153 600 896	943 616 770
Tahvil ve bono - Income from securities	-	-	23 086[(1)]	-	-
Kira - Rent	70 499 636	105 935 566	137 558 101	34 463 354	37 713 446
Çeşitli - Miscellaneous	3 425 480 240	4 466 618 320	7 326 560 274	12 460 189 505	9 065 686 648
Gider - Expenditures					
Yönetim - Administration	188 729 732	319 631 709	360 656 224	754 159 043	679 807 967
Direkt sigorta - Direct benefit payments	8 631 300 915	11 927 148 596	16 934 044 998	22 506 818 785	25 920 423 831
Ayrılan karşılık - Reserves	2 016 406 765	3 051 580 902	5 122 382 570	9 710 293 813	6 274 328 875
Diğer - Other	2 730 007 642	3 833 346 531	4 495 517 934	1 774 447 906	4 537 082 190
Plasmanlar - Investments					
Bankalardaki mevduat - Bank deposits	858 706 670	1 218 364 736	1 446 837 042	749 048 359	618 935 051
Tahvil - Bonds	-	-	-	-	-
Gayrimenkul - Real estate	1 467 066 850	1 943 524 174	2 255 149 322	1 036 013 568	1 032 724 417
İşçi mesken kredileri ve temlik edilen meskenler					
Credits and provision for workers dwellings	548	550	-	-	-
Diğer - Other	708 247 144	1 048 441 878	1 241 935 696	121 625 053	119 432 841

(1) Yalnız tahvil bilgisi verilmiştir.

(1) Data includes only bonds bills.

10.9 Sosyal Sigortalar Kurumu sağlık harcamaları
Health expenditures of Social Insurance Institution

	2002	2003	2004	2005	2006
Toplam sağlık harcaması (Milyar TL)					
Total health expenditures (Billion TL) (1)	3 594 350	4 981 194	6 635 691	7 853 588	10 600 192
İlaç harcaması (Milyar TL)					
Medicine expenditures (Billion TL) (2)	1 878 558	2 101 496	2 687 750	3 505 777	3 338 875
İlaç harcaması artış oranı					
Increase rate of medicine expenditures (%)	89.3	11.9	27.9	30.4	-4.8
Sağlık harcamaları içindeki oranı					
Share in health expenditures (%)	52.3	42.2	40.5	44.6	31.5

(1) İlaç giderleri dahildir.
(2) Avans hesaplarında kapanmayan ilaç tutarı 1 607 779 Milyar TL'dir.

(1) Includes medicine expenditure.
(2) The medicine expenditure not included in advance accounts is 1 607 779 Billion TL.

10.10 Bağ-Kur'dan aylık alanlar ve ödenen aylıklar
Persons receiving monthly benefits from Bağ-Kur and type of benefit

	2003	2004	2005	2006	2007
Aylık alan (Kişi sayısı)					
Beneficiary (Number of persons)	1 445 820	1 519 190	1 600 294	1 753 025	1 817 685
Yaşlılık aylığı - Old age benefit	852 981	899 832	963 818	1 087 865	1 136 641
Malüllük aylığı - Disability benefit	16 391	16 515	16 097	15 667	15 149
Dul ve yetim aylığı					
Widows and orphans benefit	576 448	602 843	620 379	649 493	665 895
Ödenen aylık (Milyon TL)					
Monthly benefits paid (Million TL)	4 763 725 692	6 085 475 373	7 217 777 232	9 498 370 443	10 774 223 819
Yaşlılık aylığı - Old age benefit	3 481 687 539	4 485 952 741	5 380 044 414	7 364 205 219	7 958 600 003
Malüllük aylığı - Disability benefit	62 610 059	74 558 086	82 998 717	89 084 302	109 978 843
Dul ve yetim aylığı					
Widows and orphans benefit	1 120 239 563	1 406 725 741	1 630 617 193	1 981 539 232	2 615 169 982
Sosyal yardım zammı					
Social assistance supplement	99 188 531	118 238 805	124 116 908	63 541 690	90 474 991

10.11 Bağ-Kur tarafından yapılan diğer ödemeler
Amount of grants and lump-sum payments made by Bağ-Kur **(Bin TL** - Thousand TL)

	2003	2004	2005	2006	2007
Yaşlılık toptan ödemesi					
Lump-sum payments for old age	73 782.66	114 280.71	142 012.72	351 994.84	245 572.00
Ölüm toptan ödemesi					
Lump-sum payments for death	22 756.88	30 836.05	48 988.18	63 015.26	115 024.00
Cenaze yardımı - Funeral grants	2 780 908.83	3 778 522.49	4 283 521.32	4 411 492.10	6 033 755.00

10.12 SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı'na yapılan bütçe transferleri
Budget transfers to Social Insurance Institution, Bağ-Kur and Government Employees Retirement Fund **(Milyar TL** - Billion TL)

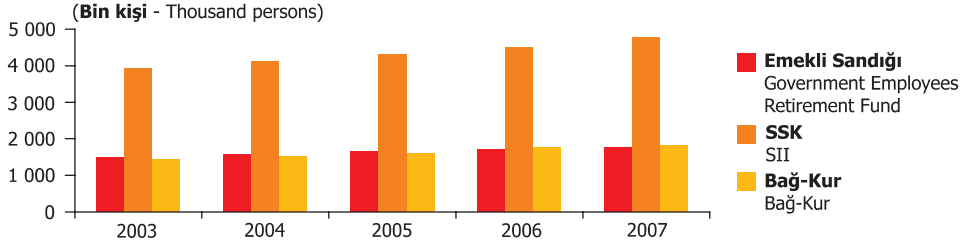
	2004	2005	2006	2007	2008
SSK - Social Insurance Institution	5 757 000	7 507 000	8 527 000	14 155 755	23 451 270
Bağ-Kur - Bağ-Kur	5 273 000	6 926 000	4 330 000	6 229 167	2 154 482
Emekli Sandığı Government Employees Retirement Fund	7 800 000	8 889 000	10 035 000	12 675 319	9 410 651

10.13 Türkiye İş Kurumu'na yapılan başvurular ve işe yerleştirilenler
Applications to and placements by the Turkish Employment Organization

	2003	2004	2005	2006	2007
İş isteyen - Applications	557 092	646 182	516 703	564 388	656 969
İşe yerleştirilen - Placements	65 398	76 257	81 685	85 882	111 375

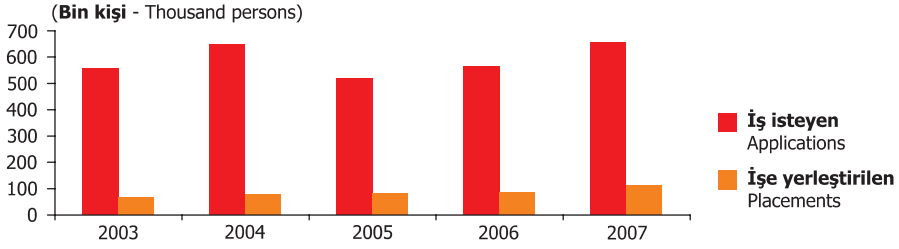
Kaynak: Türkiye İş Kurumu Source: Turkish Employment Organization

Sosyal güvenlik kuruluşlarından aylık alanlar
Persons having monthly benefits from social security institutions

Veri için tablo 10.1-10.6-10.10'a bakınız.
For data, see table 10.1-10.6-10.10.

Türkiye İş Kurumu'na yapılan başvurular ve işe yerleştirilenler
Applications to and placements by the Turkish Employment Organization

Veri için tablo 10.13'e bakınız.
For data, see table 10.13.

10.14 Mesleklerine göre Türkiye İş Kurumu tarafından yurt dışında işe yerleştirilen işçiler
Workers placed in a position abroad by the Turkish Employment Organization

	2003	2004	2005	2006	2007
Toplam - Total	34 151	40 198	60 355	81 379	70 024
Vasıfsız işçiler - Unskilled workers	5 547	6 478	9 703	6 926	397
Vasıflı işçiler - Skilled workers	28 604	33 720	50 652	74 453	69 627
Mimar ve inşaat mühendisi - Architects and civil engineers	628	1 319	1 890	1 814	20
Diğer mühendisler - Other engineers	543	567	519	534	4
Teknik ressam - Draftsmen	138	236	331	390	0
İnşaat teknisyeni - Technicians (construction)	305	452	330	361	14
Yönetici, muhasebe ve büro elemanı Administrators, accountancy and office personnel	530	732	876	535	4
Aşçı ve garson - Cooks and waiters	410	296	548	380	37
Usta ve ustabaşı (inşaat) - Foremen and general foremen (construction)	451	643	1 067	650	0
Soğuk demirci - Cold iron workers	1 543	1 647	1 790	1 457	132
Makinist ve tamirci (oto) - Mechanics and repairmen (auto)	221	802	1 216	321	4
Elektrikçi (genel) - Electricians (general)	986	1 514	2 505	3 563	18
Sıhhi ve boru tesisatçısı - Sanitary facilities installers and plumbers	1 034	1 752	2 241	2 699	6
Kaynakçı - Welder	1 201	1 240	1 787	1 878	7
Metal inşaat hazırlayıcı ve montajcı Structural metal preparers and erectors	355	260	58	300	0
İnşaat boyacısı - Construction painters	831	1 375	1 813	2 266	3
Duvarcı (taş-tuğla) - Bricklayers (stone-brick)	876	703	1 472	1 303	33
Karofayans ve mermer döşeyici - Marble and falance laying workers	678	1 231	1 264	1 391	76
İnşaat beton demircisi - Iron concrete construction workers	1 740	1 811	3 362	5 335	4
Beton kalıpçı ve dökücü - Concrete molders	4 424	6 398	9 572	11 456	268
Marangoz, doğramacı ve dülger - Carpenters and joiners	343	580	868	693	3
Sıvacı - Plasterers	1 130	1 697	2 646	3 125	16
Vinç ve inşaat makineleri operatörü - Crane and lift operators	994	1 558	1 969	1 426	5
Ağır taşıt şoförü - Heavy vehicle drivers	342	547	709	672	24
Diğer meslekler - Other qualified workers	8 901	6 360	11 819	31 904	68 949

Kaynak: Türkiye İş Kurumu Source: Turkish Employment Organization

10.15 Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu çalışmaları
Social Services and Child Protection Agency's studies

	2004	2005	2006	2007	2008
Teşkilat - Organization					
İl sosyal hizmetler müdürlüğü - Provincial social services management	81	81	81	81	81
İlçe sosyal hizmetler müdürlüğü - District social services management	35	35	35	35	35
Çocuk yuvası - Children's home	91	95	107	103	103
Yetiştirme yurdu - Orphanages	109	110	112	113	114
Huzurevi - Homes for the elderly persons	62	66	69	70	79
Yaşlı Dayanışma Merkezi - Elderly Solidarity Center	5	5	5	5	5
Kreş ve Gündüz Bakımevi - Nurseries and Day Care Homes	7	6	- (1)	-	-
Rehabilitasyon Merkezi - Rehabilitation Center number of rehabilitation centers that render treatment	66	68	66	64	72
Yatılı hizmet veren - In-patient	34	34	39	45	55
Gündüzlü hizmet veren - Out-patient	30	32	25	17	15
Devreler halinde hizmet veren - Partial	2	2	2	2	2
SHÇEK'ten ruhsat alan özel bakım merkezi Private rehabilitation center that licenced by SHÇEK	-	-	-	-	20

10.15 Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu çalışmaları (devam)
Social Services and Child Protection Agency's studies (continued)

	2004	2005	2006	2007	2008
Özürlülerde Evde Bakım Hizmetleri					
Home Care Services for Persons with Disability	-	-	-	32 874	120 000
Çocuk ve Gençlik Merkezleri - Child and Youth Center	42	44	44	43	37
Yatılı hizmet veren - In patient	19	20	21	18	10
Gündüzlü hizmet veren - Out-patient	23	24	23	25	24
Yatılı-Gündüzlü hizmet veren-In/Out patient	-	-	-	-	3
Bakım ve Sosyal Rehabilitasyon Merkezleri					
Care and Rehabilitation Center	-	-	-	4	9
Koruma, Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri					
Protection, Care and Rehabilitation Centers	-	-	-	3	6
Aile Danışma Merkezi - Family Consultation Center	22	34	38	40	42
Toplum Merkezi - Community Center	59	63	66	74	79
Kadın Konukevi - Women Guest - House	9	15	17	23	26
Hizmet götürülen kişi sayısı - Number of people served					
Sosyal hizmetler müdürlüğü (yardım verilen kişi sayısı)					
Social services management (number of persons served)	21 817	19 735	27 319	28 681	30 909
Çocuk yuvaları - Children's homes	9 609	9 935	9 670	6 190(3)	6 099
Yetiştirme yurdu - Orphanages	10 385	10 460	10 471	5 934(3)	5 512
Bakım ve Sosyal Rehabilitasyon Merkezleri					
Care and Rehabilitation Center	-	-	-	-	199
Koruma, Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri					
Protection, Care and Rehabilitation Centers	-	-	-	-	217
Evlat edinme - Adoption	460	620	561	460	349(4)
Koruyucu Aile - Foster Family	604	663	813	973	1 103
Çocuk ve Gençlik Merkezleri - Child and Youth Centers	41 982	48 997	9 114(2)	8 947	10 778
Yatılı hizmet verilen - In patient	-	-	-	-	1 623
Gündüzlü hizmet verilen - Out patient	-	-	-	-	7 795
Yatılı-Gündüzlü hizmet verilen-In/Out patient	-	-	-	-	1 360
Yaşlılar - Elderly	5 389	5 603	6 082	6 477	6 773
Özürlüler - Number of disabled persons who recieve treatment	4 466	4 996	4 710	4 515	4 272
Yatılı hizmet verilen - In-patient	2 441	2 650	3 070	3 348	3 747
Gündüzlü hizmet verilen - Out-patient	1 978	2 253	1 584	1 106	470
Devreler halinde hizmet verilen - Partial	47	93	56	61	55
SHÇEK'ten ruhsat alan özel bakım merkezi					
Private rehabilitatin center that licenced by SHÇEK	-	-	-	-	768
Kreş çocukları - Nursery children	460	405	- (1)	-	-
Aile Danışma Merkezi - Family Counseling Center	1 731	6 817	14 076	21 306	17 244
Toplum Merkezi - Community Center	65 590	75 751	77 892	94 696	98 190
Kadın Konukevi - Women Shelter	924	1 055	1 314	2 548	3 172
Kadınlar - Women	551	637	789	1 551	1 874
Çocuklar - Children	373	418	525	997	1 298
Bilgi edinme başvurusu - Information application					5 516
BİMER başvurusu - Prime Ministry Communication Center Application					1 641
ALO 183 başvurusu - Line 183 application					15 145

Kaynak: Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu
(1) SHÇEK'e bağlı resmi Kreş ve Gündüz Bakımevleri hizmeti sonlandırılmıştır.
(2) Önceki yıllara ait çocuk sayıları katlamalı olarak verilmiş olup, bu rakam 2006 yılını kapsamaktadır.
(3) Kuruluşlarımızda fiilen bakılan çocuk sayısı.
(4) Bu rakamlar kuruma ulaşan kapanmış davalara göre değişebilir.

Source: Social Services and Child Protection Agency
(1) The service of nurseries and day care homes in Social Services and Child Protection Agency is ended.
(2) The number of children of the previous years is given as folded and this number covers in year of 2006.
(3) The number of children actually cared in the institutions.
(4) These figures vary according to the organization can receive, the case closed.

		Sayfa Page		
	Açıklama	**156**		Explanation
11.1	Kurumsal olmayan sivil nüfusun işgücü durumu	**160**	11.1	Labour force status of non-institutional civilian population
11.2	Yaş grubuna göre istihdam edilenler	**161**	11.2	Employed persons by age groups
11.3	Nedenlerine göre işgücüne dahil olmayanlar	**162**	11.3	Persons not in labour force by reason
11.4	Ekonomik faaliyete göre istihdam edilenler	**163**	11.4	Employed persons by branch of economic activities
11.5	Meslek gruplarına göre istihdam edilenler	**164**	11.5	Employed persons by major occupational groups
11.6	İşteki durum ve ekonomik faaliyete göre istihdam edilenler, 2005, 2006	**165**	11.6	Employed persons by status in employment and branch of economic activity, 2005, 2006
11.7	Fiili çalışma süresi ve ekonomik faaliyete göre istihdam edilenler, 2005, 2006	**166**	11.7	Employed persons by actual hours worked and branch of economic activity, 2005, 2006
11.8	İBBS 2'ye göre işgücü durumu, 2006	**167**	11.8	Labour force status by SRE 2, 2006
11.9	İBBS 2'ye göre istihdam edilenlerin sektörel dağılımı, 2006	**168**	11.9	Distribution of employment by sectors SRE 2, 2006
11.10	Yaş grubuna göre işsizler	**169**	11.10	Unemployed persons by age groups
11.11	Eğitim durumuna göre işsizler	**170**	11.11	Unemployed persons by educational status
11.12	Yıl ortalaması asgari ücretin ABD $ ile karşılaştırılması	**171**	11.12	A comparison between average minimum wage and exchange rates (USA $)
11.13	Toplu sözleşme yapan işyeri ve işçiler	**171**	11.13	Establishments and labourers covered by collective bargaining
11.14	Grev ve lokavt uygulamaları	**171**	11.14	Strikes and lockouts
11.15	Ekonomik faaliyete göre işçi ve işveren sendikaları, 2007	**172**	11.15	Labour and employers unions by economic activity, 2007

ÇALIŞMA

İşçi - işveren ilişkileri, 1983 yılında çıkarılan 2 821 sayılı Sendikalar ve 2 822 Sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunları ile daha rasyonel biçimde düzenlenmiştir. Bu konudaki veriler Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'ndan alınmıştır.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından Hanehalkı İşgücü Anketleri (HİA) 1988 yılında hem kentsel hem kırsal yerleşim yerlerini kapsayacak bir örnek hacmi ve geliştirilmiş bir soru kağıdı kullanılarak uygulanmaya başlanmıştır. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) koordinatörlüğünde yürütülen İşgücü Piyasası Enformasyon Sistemi (İPES) Projesi kapsamında, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) teknik katkıları ile başlatılan çalışmanın bu ilk aşamasında anket yılda iki kez, Nisan ve Ekim aylarının Pazartesi ile başlayıp Pazar ile biten son haftası referans dönemi alınarak gerçekleştirilmiştir.

Bu araştırmalarda iktisaden faal nüfus, istihdam, işsizlik ve eksik istihdamın ölçümünde son uluslararası standartlar kullanılmıştır. Yapılacak anketlerde elde edilecek verilerin hem zaman içinde kendisiyle karşılaştırılabilir hem de uluslararası verilerle kıyaslanabilir nitelikte olması dikkate alınmıştır.

İstihdam ve Eğitim Projesi kapsamında yürütülen İşgücü Piyasası Bilgisi bölümünün temel amacı, işgücü piyasası verilerinin geliştirilmesini sağlamaktadır. Bu amaçla, HİA'nin iyileştirilmesi ve uygulama sıklığının artırılması hedeflenmiş ve proje faaliyetleri çerçevesinde mevcut anket ulusal ve uluslararası uzmanlar tarafından çeşitli yönleri ile incelenmiştir. Uzmanlar tarafından hazırlanan raporlarda anketin örnek büyüklüğü, örnekleme ve ağırlıklandırma tekniği, soru kağıdı, alan uygulaması ve yayının içeriği gibi çeşitli konular yer almıştır. Bu konular, ulusal ve uluslararası uzmanların katılımı ile her yönüyle tartışılarak, anket 2000 yılından itibaren yeni bir yapıya kavuşturulmuştur.

Buna göre, HİA'nın; uygulama sıklığı, örnek büyüklüğü, tahmin boyutu ve soru kağıdında bir takım değişiklikler yapılmıştır. Bu değişiklikler mevcut seri ile karşılaştırma imkanını sağlayacak biçimde geliştirilmiştir.

Yeni örneklem tasarımı ile bir hanehalkı dört dönem takip edilmektedir. Dolayısıyla, hanehalkını oluşturan fertlerin zaman içerisindeki hareketlerinin izlenmesi, ülke içerisindeki ekonomik gelişmelerin fertler üzerindeki etkilerinin ölçülmesi mümkün olmaktadır. Bu amaca yönelik olarak, hanehalkı işgücü anketi soru kağıdına bazı sorular eklenmiştir. Soru kağıdında yapılan diğer bir değişiklik ise informal sektör istihdamı konusundadır. Ülkemizde informal sektörde istihdam edilenlerin toplam istihdam içindeki payı giderek artmaktadır. Bu konuda HİA ile düzenli bilgi derlemek amacıyla soru kağıdına; işyerinin yasal statüsü, ödenen vergi türü vb. sorular eklenmiştir.

2000 yılından itibaren alan uygulaması aylık olarak yapılan HİA'nde tahminler Türkiye, kent ve kır için üçer aylık olarak özet biçimde ve yıllık olarak ayrıntılı biçimde verilmektedir. 2000-2003 yılları arasında yıllık tahminler 7 coğrafi bölge ve seçilmiş 9 il merkezi için de verilmiştir. 2004 yılından başlayarak bölgesel tahminler İstatistik Bölge Birimi Sınıflandırması Düzey 1'e göre kent ve kır düzeyinde, Düzey 2'ye göre ise toplam bazda verilmektedir.

LABOUR

Laws Number 2 821 and 2 822, passed in 1983 concerning Labour Unions and Collective Bargaining Strikes and Lockouts (close downs) have effectively regulated labour-management relations. Tables related to this subject were prepared by using data obtained from the Ministry of Labour and Social Security.

Household Labour Force Survey (HLFS) launched by Turkish Statistical Institute (TurkStat) in 1988 by using a sampling method covering both urban and rural areas and an improved questionnaire. The survey conducted in the context of the the project on Labour Market Information System (LMIS) coordinated by United Nations Development Programme (UNDP) was conducted semiannually with the technical assiistance of International Labour Organization (ILO). The survey is implemented using the last weeks of April and October starting with Monday and ending with Sunday as reference periods.

The survey was redesigned using the latest international standards concerning statistics on the economically active population, employment, unemployment and underemployment Historical and international comparability of the data were given priority in the survey desing.

The main objective of Labour Market information component in the context of Employment and Training Project was to improve the data on labour market. Hence to realize this objective, it was aimed at to improve the HLFS and increase frequency of application. In the context of project activity, existing survey was examined by national and international specialists from different aspects. Report topics prepared by the specialists covered sample size, sampling and weighting method, questionnaire, field application and contents of publication. Following the discussion over these subjects with the participation of national and international specialists, the survey has been redesigned since 2000.

In line with these developments, a number of changes on application frequency, sample size, estimation dimension and questionnaire of HLFS were undertaken. These changes were made taking into account the need of making comparisons with the existent series.

New sampling design has required the households to be followed during four periods. Hence, it has been possible to observe the activities of household members and to measure the effects of economic developments on these members in time. For this purpose, some questions were added to the HLFS questionnaire. Another change in the questionnaire was about informal sector employment. The share of persons employed in informal sector to that in total employment has been increasing in Turkey. Some questions about legal status of workplace, type of taxation was added to the HLFS questionnaire in order to acquire regular information about informal sector.

HLFS has been applied monthly and estimations have been given for Turkey, urban and rural areas in the summary formas quarterly and in the detailed form as yearly since 2000. The yearly estimates were also produced on seven geographical regions and selected nine province centers between 2000-2003. Starting from 2004 regional estimates have been produced on Nomenclature of Territorial Units for Statistics Level 1 (NUTS) for urban and rural areas and on NUTS Level 2 for the total.

2005 yılından itibaren anket sonuçları hareketli üçer aylık dönemler esas alınmak suretiyle her ay yayınlanmaya başlamıştır.

Survey results has been published on a monthly basis using the moving averages of three months since the beginning of the year 2005.

Amaç: HİA'nin temel amacı, ülkedeki işgücünün yapısı konusunda bilgi elde etmektir. Bu bilgiler, iktisadi faaliyet, meslek, işteki durumu ve istihdam edilenlerin çalışma süresi; işsizlerin iş arama süresi ve işsizlerin aradıkları meslek konusundaki bilgileri kapsamaktadır.

Objectives: The main objective of the HLFS is to obtain information on the structure of the labour force in the country. This includes information on economic activity, occupation, status in employment and hours worked for employed persons; and information on the duration of unemployment and occupation sought by the unemployed.

Tanım ve Kavramlar

Definitions and Concepts

Toplam nüfus: En son Genel Nüfus Sayımı sırasında ülkede bulunan tüm yurttaşlar ile yabancı uyruklular kapsanmaktadır.

Total population: All nationals present in the country and aliens settled permanently in the country during the latest census are covered.

Hanehalkı: Aralarında akrabalık bağı bulunsun ya da bulunmasın aynı konutta veya aynı konutun bir bölümünde yaşayan, aynı kazandan yiyen, kazanç ve masraflarını ayırmayan, hanehalkının hizmet ve yönetimine katılan bir ya da birden çok kişinin oluşturduğu topluluktur.

Household: One person or group of persons with or without a family relationship who live in the same house or in the same part of the house, who share their meals, earnings and expenditures and who take part in the management of the household and who render services to the household.

Kurumsal olmayan sivil nüfus: Okul, yurt, otel, çocuk yuvası, huzur evi, özel nitelikteki hastane, hapishane, kışla ya da ordu evinde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Non-institutional civilian population: Comprises all the population excluding the residents of schools, dormitories, kindergartens, rest homes for elderly persons, special hospitals, military barracks and recreation quarters for officers.

Sivil işgücü: Aşağıda tanımlanan istihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

Civilian labour force: Comprises all employed persons and all unemployed defined in the below.

İşgücüne katılma oranı: İşgücünün, 15 ve daha yukarı yaş nüfus içindeki oranıdır.

Labour force participation rate: Indicates the ratio of the labour force to the population 15 years of age and over.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan iş başında olanlar ve iş başında olmayanlar grubuna dahil olan 15 ve daha yukarı yaştaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

Persons employed: Comprises all the persons 15 years of age and over who are included in the "persons at work" and "not at work" described below.

İşbaşında olanlar: Ücretli, maaşlı, yevmiyeli, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir ekonomik faaliyette bulunan kişilerdir.

Persons at work: Persons economically active during the reference period for at least one hour as a regular employee, casual employee, self employed, employer or unpaid family worker.

İşbaşında olmayanlar: İşi olanlardan; çeşitli nedenlerle referans döneminde işlerinin başında bulunmayan, ancak işleri ile ilişkileri devam eden kişilerdir. İş başında olmayan ücretli ve maaşlı çalışanlar işten uzak kalma süreleri 3 aydan az ise veya işten uzak kaldıkları süre zarfında maaş veya ücretlerinin %50 ve daha fazlasını almaya devam ediyorlarsa istihdamda kabul edilmektedir.

Persons not work: Persons with a job but did not work during the reference period for various reasons. Regular employees who did not worked during the reference period are considered as employee if total duration of absence from work is less than 3 months or if they receive at least 50% of their wage or salary from their employer during their absence.

Yayında meslek deyimi, kişinin tuttuğu iş ya da meslek anlamında kullanılmıştır. İstihdam halindeki her kişi esas işine göre yalnız bir kere istihdamda sayılmıştır. Birden çok iş tutanlar çalışma zamanlarının çoğunu ayırdıkları iş içinde değerlendirilmişlerdir. Referans dönemi içinde zamanının çoğunu alan iş, yayında esas iş olarak adlandırılmıştır.

The concept of occupation used in the publication denotes both the job held and the profession. Every employed person is counted once with respect to their job status. Multiple job holders are counted in the job for which they devote the highest portion of their working hours. These jobs are denoted as main job in the publication.

Üretici kooperatif üyeleri ile mesleki bilgi ve görgülerini artırmak amacıyla para ya da mal karşılığı bir gelir elde etmeksizin çalışan çıraklar da istihdam halinde olanlar kapsamına alınmışlardır.

The members of producer cooperatives and unpaid apprentices in vocational training working without payment to increase their knowledge and skills are considered as employed.

Bir hayır kurumunda para ya da mal karşılığı gelir elde etmeksizin çalışan kişiler kapsam dışında tutulmuşlardır.

Persons working for charity organizations without payment are not considered as employed.

Eksik istihdam: Ankette eksik istihdam iki ayrı grupta ölçülmüştür.

a) Görülebilir eksik istihdam: Referans döneminde ekonomik nedenlerle 40 saatten daha az süre çalışıp mevcut işinde ya da ikinci bir işte daha fazla süre çalışmaya müsait olan kişilerdir.

b) Diğer: Görülebilir eksik istihdam dışında kalanlardan mevcut işinden elde ettiği gelirin azlığı ya da kendi mesleğinde istihdam edilmediği gibi nedenlerle mevcut işini değiştirmek istediğini ya da ikinci bir iş aradığını bildiren kişilerdir.

İşsiz: Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son üç ay içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm kişiler işsiz nüfusa dahildirler.

Ayrıca, üç ay içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenlerden 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek kişiler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşsiz nüfusun işgücü içindeki oranıdır.

İşgücüne dahil olmayanlar: İşsiz veya istihdamda olmayan 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur. İşgücüne dahil olmayanlar alt gruplara şu şekilde ayrılabilir;

İş aramayıp, işbaşı yapmaya hazır olanlar: Ankette bu iki ayrı grupta ölçülmektedir.

İş bulma ümidi olmayanlar: Bölgede iş bulunmadığına veya bölgede kendisine uygun iş olmadığına inandığı ya da nereden iş arayacağını bilmediği için iş aramayıp, ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp, ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

Mevsimlik çalışan: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

Ev kadını: Ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

Öğrenci: Bir öğrenim kurumuna devam etmesi nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

İrad sahibi: Bir gayrimenkul veya menkul kıymet geliri olduğu için iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

Persons underemployed: Underemployment in the survey is measured in two distinct groups;

a) Visible underemployment: Persons who work less than 40 hours because of economic reasons during the reference period and are able to work more at their present job are capable of doing a further job.

b) Other: Persons from among people who are not in the visible underemployment and who want to change his/her present job or are seeking a further job because of an insufficient income or because of not working in his/her usual occupation.

Unemployed: Non-institutional working age population who are not employed (for profit, as casual employee, paid or unpaid and not having any job attachment with either of these forms) and has utilized at least one of the channels for seeking job and are available to start job within 2 weeks are covered.

Persons who have already found a job or established his/her own job but has been waiting to complete the process required to start work and who are available to start work within 2 weeks are also considered to be unemployed.

Unemployed rate: Is the ratio of unemployed persons to the labour force.

Persons not in the labour force: Includes persons aged 15 years and over who are neither unemployed nor employed The persons not in labour force consist of the following sub-groups;

Available to start a job but not actively seeking: In the survey this is measured in two distinct groups.

Discouraged workers: These are the persons who are available to start a job but are not seeking a job because of not knowing where to search, or who believe no job is available for him/her in the region.

Other: These are the persons who are not seeking a job for reasons such as being seasonal workers, housewives, students, property income earners, retired, or disabled.

Seasonal workers: Persons not seeking a job or who are not available for work because of being seasonal workers.

Housewives: Persons not seeking a job or who are not available for work because of household duties.

Student: Persons not seeking a job or who are not available for work because of engagement in studies.

Retired persons: Persons not seeking a job or who are not available for work because of being retired.

Having property income: Persons not seeking a job or who are not available for work because of having property income.

Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

Disabled, old or ill: Persons not seeking a job or who are not available for work because of being disabled, ill or elderly.

Ailevi ve kişisel nedenler: Ailevi ve kişisel nedenler ile iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

Family or personal reasons: Persons not seeking a job or who are not available for work because of family or personal reasons.

Diğer: Diğer nedenler ile iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

Other: Persons not seeking a job or who are not available for work because of other reasons.

Referans dönemi: 2004 ve sonrası dönemler için her ayın Pazartesi ile başlayıp, Pazar ile biten ilk haftası referans dönemi olarak tanımlanmıştır.

Reference period: The first week of each month starting with Monday and ending with Sunday has been used as the reference period since 2004 application.

Ücretler: Ortalama günlük ücretler, ödenen primler, fazla mesai ücretleri ve kıdem tazminatlarını da içine alır. Söz konusu ücretler, sigorta kesintilerine esas olan matrah üzerinden hesaplanmaktadır.

Wages: The average daily wages also include premiums, overtime and severance pay. The gross wages have been calculated from the amount subject to insurance deductions.

Sendika: İşçilerin ve işverenlerin çalışma ilişkilerinde, ortak ekonomik sosyal hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için meydana getirdikleri tüzel kişiliğe sahip kuruluşlardır.

Labour union: The associations of workers and employers which are established to protect and improve joint economical and social rights and benefits of their members in labour affairs.

Toplu iş sözleşmesi: Hizmet akdinin yapılması, kapsamı ve sona ermesi ile ilgili hususları düzenlemek üzere işçi sendikası ile işveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işveren arasında yapılan sözleşmedir. Toplu iş sözleşmeleri, tarafların karşılıklı hak ve borçlarını, sözleşmenin uygulanmasını ve denetimini, uyuşmazlıkların çözümü için başvurulacak yolları düzenleyen hükümleri de içerebilir.

Collective bargaining agreement: A written contract between an employer (or an association of employers) union (s) usually for a definite period of time defining conditions of employment (wages, hours, holidays, etc.), rights of workers and unions, and procedures to be followed in settling disputes or handling issues that arise during the validity of the contract.

Grev: İşçilerin, topluca çalışmamak suretiyle işyerinde faaliyeti durdurmak veya işin niteliğine göre önemli ölçüde aksatmak amacıyla aralarında anlaşarak ya da bir kuruluşun aynı amaçla topluca çalışmamaları için verdiği karara uyarak işi bırakmalarına grev denir. Toplu iş sözleşmesinin yapılması sırasında uyuşmazlık çıkması halinde işçilerin iktisadi ve sosyal durumlarıyla çalışma şartlarını korumak veya düzeltmek amacıyla Kanun hükümlerine uygun olarak yapılan greve kanuni grev denir. Kanuni grev için aranan şartlar gerçekleşmeden yapılan greve kanun dışı grev denir.

Strike: The expression 'strike' means any concerted cessation by workers of their work with the object of halting the activities of a given establishment or of paralysing such activities to a considerable extent, or any abandonment by workers of their work in accordance with a decision taken by an organisation. The expression 'lawful strike' means any strike called by workers in accordance with this Act with the object of safeguarding or improving their economic and social position and working conditions in the event of a dispute during negotiations to conclude a collective agreement. The expression 'unlawful strike' means any strike called without fulfilling all the conditions for a lawful strike.

Lokavt: İşyerinde faaliyetin tamamen durmasına sebep olacak tarzda, işveren veya işveren vekili tarafından kendi teşebbüsü ile veya bir işveren kuruluşunun verdiği karara uyarak işçilerin topluca işten uzaklaştırılmasına lokavt denir. Toplu iş sözleşmesinin yapılması sırasında uyuşmazlık çıkması ve işçi sendikası tarafından grev kararı alınması halinde Kanun hükümlerine uygun olarak yapılan lokavta kanuni lokavt denir. Kanuni lokavt için aranan şartlar gerçekleşmeden yapılan lokavta kanun dışı lokavt denir.

Lockout: The expression 'lockout' means any action taken by an employer or his representative, either on his own initiative or in accordance with a decision taken by an employers' association to refuse employment to the workers and so completely halt the activities of a given establishment. The expression 'lawful lockout' means any lockout ordered in accordance with this act where there is a dispute in the course of negotiations for a collective agreement and a decision to call a strike has been taken by the trades union. The expression 'unlawful lockout' means any lockout ordered without fulfilling all the conditions for a lawful lockout.

11.1 Kurumsal olmayan sivil nüfusun işgücü durumu
Labour force status of non-institutional civilian population
[15 ≥ yaş - age] **(Bin** - Thousand)

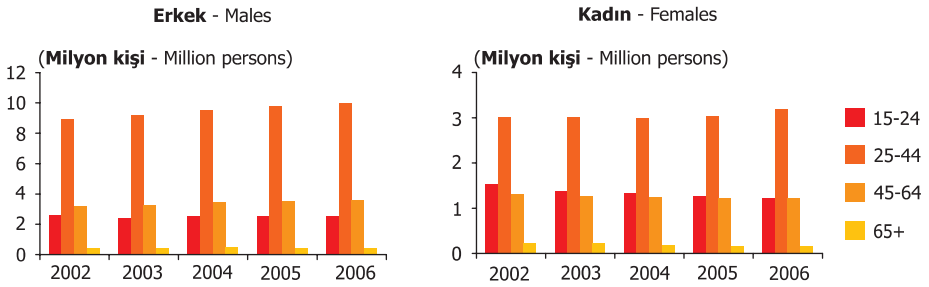
	2002	2003	2004	2005	2006
Türkiye - Turkey					
Toplam nüfus - Total population	68 393	69 479	70 556	71 611	72 606
15 ≥ yaş nüfus - Population 15 ≥ age	48 041	48 912	49 906	50 826	51 668
İşgücü - Labour force	23 818	23 640	24 289	24 565	24 776
İşgücüne katılma oranı - Labour force participation rate (%)	49.6	48.3	48.7	48.3	48.0
İstihdam edilenler - Employed	21 354	21 147	21 791	22 046	22 330
İşsiz - Unemployed	2 464	2 493	2 498	2 519	2 446
İşsizlik oranı - Unemployed rate (%)	10.3	10.5	10.3	10.3	9.9
İşgücüne dahil olmayanlar - Not in labour force	24 223	25 272	25 616	26 260	26 892
Kent - Urban					
Toplam nüfus - Total population	41 053	42 135	43 218	44 312	45 383
15 ≥ yaş nüfus - Population 15 ≥ age	29 191	29 919	30 813	31 678	32 718
İşgücü - Labour force	12 955	13 091	13 714	14 398	14 882
İşgücüne katılma oranı - Labour force participation rate (%)	44.4	43.8	44.5	45.5	45.5
İstihdam edilenler - Employed	11 111	11 287	11 843	12 566	13 081
İşsiz - Unemployed	1 844	1 804	1 870	1 832	1 802
İşsizlik oranı - Unemployed rate (%)	14.2	13.8	13.6	12.7	12.1
İşgücüne dahil olmayanlar - Not in labour force	16 236	16 828	17 099	17 279	17 835
Kır - Rural					
Toplam nüfus - Total population	27 340	27 344	27 338	27 299	27 223
15 ≥ yaş nüfus - Population 15 ≥ age	18 850	18 993	19 093	19 148	18 950
İşgücü - Labour force	10 863	10 549	10 576	10 167	9 894
İşgücüne katılma oranı - Labour force participation rate (%)	57.6	55.5	55.4	53.1	52.2
İstihdam edilenler - Employed	10 243	9 860	9 948	9 480	9 249
İşsiz - Unemployed	620	689	628	687	645
İşsizlik oranı - Unemployed rate (%)	5.7	6.5	5.9	6.8	6.5
İşgücüne dahil olmayanlar - Not in labour force	7 987	8 443	8 517	8 981	9 057
Erkek - Males					
Toplam nüfus - Total population	34 154	34 692	35 226	35 747	36 214
15 ≥ yaş nüfus - Population 15 ≥ age	23 827	24 260	24 755	25 209	25 601
İşgücü - Labour force	17 058	17 086	17 902	18 213	18 297
İşgücüne katılma oranı - Labour force participation rate (%)	71.6	70.4	72.3	72.2	71.5
İstihdam edilenler - Employed	15 232	15 256	16 023	16 346	16 520
İşsiz - Unemployed	1 826	1 830	1 878	1 867	1 777
İşsizlik oranı - Unemployed rate (%)	10.7	10.7	10.5	10.3	9.7
İşgücüne dahil olmayanlar - Not in labour force	6 768	7 174	6 854	6 996	7 304
Kadın - Females					
Toplam nüfus - Total population	34 239	34 787	35 330	35 864	36 392
15 ≥ yaş nüfus - Population 15 ≥ age	24 214	24 652	25 150	25 617	26 067
İşgücü - Labour force	6 760	6 555	6 388	6 352	6 480
İşgücüne katılma oranı - Labour force participation rate (%)	27.9	26.6	25.4	24.8	24.9
İstihdam edilenler - Employed	6 122	5 891	5 768	5 700	5 810
İşsiz - Unemployed	638	663	620	652	670
İşsizlik oranı - Unemployed rate (%)	9.4	10.1	9.7	10.3	10.3
İşgücüne dahil olmayanlar - Not in labour force	17 455	18 098	18 763	19 264	19 588

11.2 Yaş grubuna göre istihdam edilenler - Employed persons by age groups
[15 ≥ yaş - age]

(Bin - Thousand)

	2002	2003	2004	2005	2006
Türkiye - Turkey					
Erkek - Males	15 232	15 256	16 023	16 346	16 520
15-24	2 596	2 401	2 537	2 536	2 500
25-44	8 952	9 160	9 543	9 805	9 978
45-64	3 229	3 246	3 465	3 547	3 620
65+	456	448	478	458	422
Kadın - Females	6 122	5 891	5 768	5 700	5 810
15-24	1 540	1 376	1 325	1 264	1 231
25-44	3 022	3 019	3 002	3 042	3 193
45-64	1 321	1 272	1 245	1 220	1 232
65+	239	224	196	175	154
Kent - Urban					
Erkek - Males	8 844	9 025	9 519	10 041	10 368
15-24	1 435	1 401	1 424	1 558	1 596
25-44	5 744	5 950	6 244	6 516	6 740
45-64	1 583	1 605	1 759	1 863	1 932
65+	82	69	91	104	100
Kadın - Females	2 267	2 262	2 325	2 525	2 712
15-24	607	591	580	608	634
25-44	1 396	1 418	1 447	1 580	1 715
45-64	248	240	281	318	348
65+	16	13	17	20	15
Kır - Rural					
Erkek - Males	6 388	6 231	6 505	6 305	6 152
15-24	1 161	1 001	1 113	978	904
25-44	3 207	3 210	3 299	3 289	3 238
45-64	1 646	1 641	1 706	1 683	1 688
65+	374	379	387	354	322
Kadın - Females	3 855	3 630	3 443	3 175	3 098
15-24	933	785	745	656	597
25-44	1 625	1 602	1 555	1 462	1 478
45-64	1 074	1 032	965	902	884
65+	223	211	178	155	139

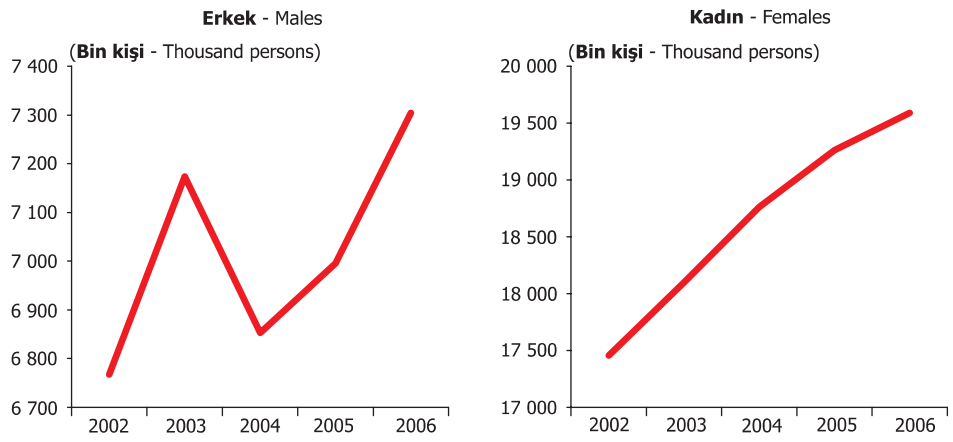
Yaş grubuna göre istihdam edilenler - Employed persons by age groups
[15≥ yaş - age]

11.3 Nedenlerine göre işgücüne dahil olmayanlar
Persons not in labour force by reason
[15 ≥ yaş - age] **(Bin** - Thousand)

	2002	2003	2004	2005	2006
Erkek - Males					
İşgücüne dahil olmayan nüfus - Population not in labour force	6 768	7 174	6 853	6 996	7 304
İş aramayıp işbaşı yapmaya hazır olan Available for work but not seeking a job	656	623	632	802	984
Mevsimlik çalışan - Seasonal worker	370	415	143	101	101
Ev kadını - Housewife	-	-	-	-	-
Öğrenci - Student	1 931	2 059	1 936	1 952	2 030
Emekli - Retired	2 172	2 398	2 396	2 396	2 456
Özürlü, yaşlı veya hasta - Disabled, old or ill	943	925	1 132	1 193	1 258
Ailevi ve kişisel nedenler - Family or personal reasons	582	645	301	200	123
Diğer - Other	114	108	312	352	352
Kadın - Females					
İşgücüne dahil olmayan nüfus - Population not in labour force	17 455	18 098	18 763	19 264	19 588
İş aramayıp işbaşı yapmaya hazır olan Available for work but not seeking a job	364	322	591	912	1 105
Mevsimlik çalışan - Seasonal worker	443	479	321	380	310
Ev kadını - Housewife	12 211	12 578	13 301	13 025	12 780
Öğrenci - Student	1 260	1 399	1 347	1 441	1 560
Emekli - Retired	541	584	490	512	575
Özürlü, yaşlı veya hasta - Disabled, old or ill	1 505	1 546	1 708	1 905	2 035
Ailevi ve kişisel nedenler - Family or personal reasons	837	909	790	799	910
Diğer - Other	295	282	214	290	314

İşgücüne dahil olmayan nüfus - Population not in labour force

11.4 Ekonomik faaliyete göre istihdam edilenler
Employed persons by branch of economic activities
[15 ≥ yaş - age] **(Bin** - Thousand)

	2002	2003	2004	2005	2006
Erkek - Males	15 232	15 256	16 023	16 346	16 520
Tarım, ormancılık, avcılık ve balıkçılık					
Agriculture, forestry, hunting and fishing	3 784	3 718	4 101	3 550	3 272
Madencilik ve taşocakçılığı					
Mining and quarrying	115	80	103	116	126
İmalat sanayii - Manufacturing	2 923	2 910	3 021	3 262	3 358
Elektrik, gaz ve su					
Electricity, gas and water	99	93	77	74	87
İnşaat ve bayındırlık işleri - Construction	935	936	1 004	1 143	1 231
Toptan ve perakende ticaret, lokanta ve oteller					
Wholesale and retail trade, restaurants and hotels	3 534	3 579	3 677	3 965	4 052
Ulaştırma, haberleşme ve depolama					
Transportation, communication and storage	942	959	1 038	1 060	1 086
Mali kurumlar, sigorta, taşınmaz mallara ait işler ve kurumları yardımcı iş hizmetleri					
Finance, insurance, real estate and business services	505	545	570	637	735
Toplum hizmetleri, sosyal ve kişisel hizmetler					
Community, social and personal services	2 396	2 434	2 432	2 539	2 573
Kadın - Females	6 122	5 892	5 768	5 700	5 810
Tarım, ormancılık, avcılık ve balıkçılık					
Agriculture, forestry hunting and fishing	3 674	3 447	3 299	2 943	2 816
Madencilik ve taşocakçılığı					
Mining and quarrying	5	3	2	3	2
İmalat sanayii - Manufacturing	808	753	779	822	828
Elektrik, gaz ve su					
Electricity, gas and water	4	6	5	5	6
İnşaat ve bayındırlık işleri - Construction	23	29	26	28	36
Toptan ve perakende ticaret, lokanta ve oteller					
Wholesale and retail trade, restaurants and hotels	446	473	502	582	678
Ulaştırma, haberleşme ve depolama					
Transportation, communication and storage	62	63	62	71	77
Mali kurumlar, sigorta, taşınmaz mallara ait işler ve kurumları yardımcı iş hizmetleri					
Finance, insurance, real estate and business services	192	193	216	234	276
Toplum hizmetleri, sosyal ve kişisel hizmetler					
Community, social and personal services	907	925	877	1 012	1 091

11.5 Meslek gruplarına göre istihdam edilenler
Employed persons by major occupational groups
[15 ≥ yaş - age]

(Bin - Thousand)

Meslek grubu (USMS 88) - Major occupational groups (ISCO 88)	2002	2003	2004	2005	2006
Erkek - Males	15 232	15 256	16 023	16 346	16 520
Kanun yapıcılar, üst düzey yöneticiler ve müdürler					
Legislators, senior, officials and managers	1 636	1 732	1 737	2 012	1 869
Profesyonel meslek mensupları					
Professionals	882	940	892	934	959
Yardımcı profesyonel meslek mensupları					
Technicians and associate professionals	737	762	755	850	915
Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan elemanlar					
Clerks	715	718	695	740	823
Hizmet ve satış elemanları					
Service workers and shop and market sales workers	1 830	1 827	1 842	1 864	2 055
Nitelikli tarım, hayvancılık, avcılık, ormancılık, ve su ürünleri çalışanları - Skilled agricultural, and fishery workers	3 501	3 486	3 676	3 170	2 854
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar					
Craft and related trades workers	2 661	2 597	2 661	2 844	2 845
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar					
Plant and machine operators and assemblers	1 627	1 639	1 918	2 034	2 112
Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar					
Elemantary occupations	1 643	1 555	1 847	1 897	2 088
Kadın - Females	6 122	5 891	5 768	5 700	5 811
Kanun yapıcılar, üst düzey yöneticiler ve müdürler					
Legislators, senior, officials and managers	119	114	122	150	157
Profesyonel meslek mensupları					
Professionals	442	443	425	471	511
Yardımcı profesyonel meslek mensupları					
Technicians and associate professionals	299	300	309	365	409
Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan elemanlar					
Clerks	425	478	420	447	500
Hizmet ve satış elemanları					
Service workers and shop and market sales workers	342	352	353	405	483
Nitelikli tarım, hayvancılık, avcılık, ormancılık, ve su ürünleri çalışanları - Skilled agricultural, and fishery workers	3 283	3 269	2 774	2 504	2 258
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar					
Craft and related trades workers	418	347	350	351	334
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar					
Plant and machine operators and assemblers	138	161	188	220	224
Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar					
Elemantary occupations	656	427	827	788	935

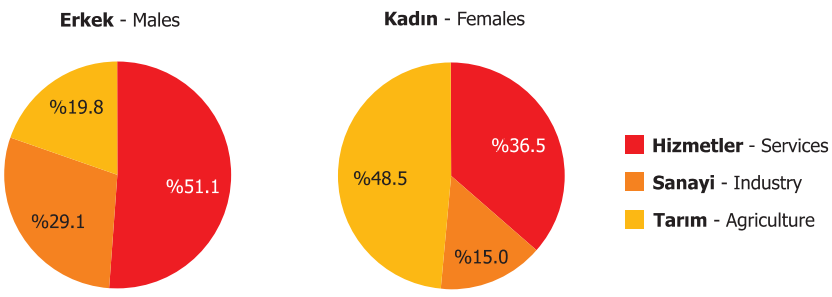
11.6 İşteki durum ve ekonomik faaliyete göre istihdam edilenler, 2005, 2006
Employed persons by status in employment and branch of economic activity, 2005, 2006
[15 ≥ yaş - age] **(Bin** - Thousand)

	Toplam Total	**Tarım** Agriculture	**Sanayi** Industry[1]	**Hizmetler** Services[2]
İşteki durum (UİDS, 91) - Status in employment (ICSE, 91)		2005		
Erkek - Males	16 346	3 550	4 595	8 201
Ücretli veya maaşlı - Regular employee	8 178	109	3 080	4 989
Yevmiyeli (mevsimlik, arızi, geçici) - Casual employee	1 273	231	674	368
İşveren - Employer	1 081	99	320	662
Kendi hesabına - Self employed	4 664	2 312	441	1 911
Ücretsiz aile işçisi - Unpaid family worker	1 150	799	79	272
Kadın - Females	5 700	2 943	857	1 900
Ücretli veya maaşlı - Regular employee	2 180	8	651	1 521
Yevmiyeli (mevsimlik, arızi, geçici) - Casual employee	318	173	54	91
İşveren - Employer	51	9	7	35
Kendi hesabına - Self employed	774	545	114	115
Ücretsiz aile işçisi - Unpaid family worker	2 377	2 207	31	138
		2006		
Erkek - Males	16 520	3 272	4 802	8 446
Ücretli veya maaşlı - Regular employee	8 629	104	3 256	5 269
Yevmiyeli (mevsimlik, arızi, geçici) - Casual employee	1 274	243	698	333
İşveren - Employer	1 133	99	344	690
Kendi hesabına - Self employed	4 485	2 167	424	1 894
Ücretsiz aile işçisi - Unpaid family worker	999	659	80	260
Kadın - Females	5 810	2 815	873	2 122
Ücretli veya maaşlı - Regular employee	2 388	10	681	1 697
Yevmiyeli (mevsimlik, arızi, geçici) - Casual employee	326	173	53	100
İşveren - Employer	69	11	12	46
Kendi hesabına - Self employed	761	527	99	135
Ücretsiz aile işçisi - Unpaid family worker	2 266	2 094	28	144

(1) Madencilik ve taşocakçılığı, imalat sanayii, elektrik, gaz, su ve inşaat.
(2) Toptan ve perakende ticaret, lokanta ve oteller, ulaştırma, haberleşme ve depolama mali kurumlar, sigorta, taşınmaz mallara ait işler, toplum hizmetleri, sosyal, kişisel hizmetler.

(1) Mining and quarrying, manufacturing, electricity, gas, water construction.
(2) Wholesale and retail trade, restaurants and hotels, transportation, communication and storage, financial institutions, insurance business services related to real estates community social and personnel services.

Ekonomik faaliyete göre istihdam edilenler
Employed persons by economic activity
2006

11.7 Fiili çalışma süresi ve ekonomik faaliyete göre istihdam edilenler, 2005, 2006
Employed persons by actual hours worked and branch of economic activity, 2005, 2006
[15 ≥ yaş - age] **(Bin** - Thousand)

Fiili çalışma süresi (saat) - Actual hours worked	**Toplam** Total	**Tarım** Agriculture	**Sanayi** Industry(1)	**Hizmetler** Services(2)
	2005			
Erkek - Males	16 346	3 550	4 595	8 201
İş başında olanlar - Persons at work	15 800	3 185	4 550	8 064
1-16	345	234	34	77
17-35	1 300	785	150	365
36-39	158	77	22	58
40	1 821	113	343	1 365
41-49	3 001	434	1 307	1 259
50-59	2 576	482	987	1 107
60-71	4 125	755	1 143	2 226
72+	2 474	305	562	1 607
İş başında olmayanlar - Persons not at work	546	365	45	137
Kadın - Females	5 700	2 943	857	1 900
İş başında olanlar - Persons at work	5 563	2 886	838	1 839
1-16	385	290	26	68
17-35	1 381	1 060	94	228
36-39	91	68	6	18
40	720	105	68	547
41-49	1 077	414	289	374
50-59	798	381	194	223
60-71	816	436	121	259
72+	294	132	40	123
İş başında olmayanlar - Persons not at work	137	57	19	61
	2006			
Erkek - Males	16 520	3 273	4 801	8 446
İş başında olanlar - Persons at work	15 938	2 889	4 740	8 309
1-16	327	203	34	90
17-35	1 250	716	154	380
36-39	152	66	23	63
40	1 862	95	324	1 443
41-49	3 108	459	1 326	1 323
50-59	2 490	485	995	1 010
60-71	4 187	601	1 307	2 279
72+	2 562	264	577	1 721
İş başında olmayanlar - Persons not at work	582	384	61	137
Kadın - Females	5 810	2 815	873	2 122
İş başında olanlar - Persons at work	5 666	2 753	854	2 059
1-16	471	367	28	76
17-35	1 336	1 024	85	227
36-39	73	52	4	17
40	777	80	63	634
41-49	1 092	425	272	395
50-59	800	347	214	239
60-71	789	341	141	307
72+	328	117	47	164
İş başında olmayanlar - Persons not at work	144	62	19	63

(1) Madencilik ve taşocakçılığı, imalat sanayii, elektrik, gaz, su ve inşaat.
(2) Toptan ve perakende ticaret, lokanta ve oteller, ulaştırma, haberleşme ve depolama mali kurumlar, sigorta, taşınmaz mallara ait işler, toplum hizmetleri, sosyal, kişisel hizmetler.

(1) Mining and quarrying, manufacturing, electricity, gas, water and construction.
(2) Wholesale and retail trade, restaurants and hotels, transportation, communication and storage, financial institutions, insurance business services related to real estates community social and personnel services.

11.8 İBBS 2'ye göre işgücü durumu, 2006
Labour force status by SRE 2, 2006

İBBS 2 - SRE 2		Kurumsal olmayan sivil nüfus Non-institutional civilian population	15 ≥ yaş nüfus Population 15 ≥ age	İşgücü Labour force	İstihdam Employment	Eksik istihdam Under-employment	İşsiz Unemploy-ment	İşgücüne dahil olmayan nüfus Population not in labour force	İşgücüne katılma oranı Labour force participation rate	İstihdam oranı Employment rate	İşsizlik oranı Unemploy-ment rate
		(Bin kişi) - (Thousand person)							(%)		
Toplam - Total		72 606	51 668	24 776	22 330	890	2 446	26 892	48.0	43.2	9.9
TR10	İstanbul	11 630	8 636	4 143	3 677	45	466	4 492	48.0	42.6	11.2
TR21	Tekirdağ, Edirne, Kırklareli	1 380	1 068	598	550	32	48	470	56.0	51.5	8.0
TR22	Balıkesir, Çanakkale	1 549	1 200	604	566	14	38	597	50.3	47.2	6.2
TR31	İzmir	3 696	2 868	1 353	1 201	21	152	1 516	47.2	41.9	11.2
TR32	Aydın, Denizli, Muğla	2 665	2 043	1 055	978	34	78	987	51.7	47.9	7.4
TR33	Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak	3 109	2 341	1 134	1 052	43	82	1 207	48.4	44.9	7.2
TR41	Bursa, Eskişehir, Bilecik	3 324	2 537	1 297	1 198	20	99	1 240	51.1	47.2	7.6
TR42	Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova	2 917	2 156	1 033	922	45	110	1 124	47.9	42.8	10.7
TR51	Ankara	4 350	3 299	1 541	1 355	27	186	1 758	46.7	41.1	12.1
TR52	Konya, Karaman	2 670	1 924	821	734	70	87	1 103	42.7	38.1	10.6
TR61	Antalya, Isparta, Burdur	2 761	2 035	1 177	1 091	45	86	858	57.8	53.6	7.3
TR62	Adana, Mersin	3 868	2 711	1 297	1 087	129	209	1 414	47.8	40.1	16.2
TR63	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	2 831	1 909	858	754	53	104	1 051	45.0	39.5	12.1
TR71	Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir	1 739	1 231	582	521	23	61	648	47.3	42.4	10.5
TR72	Kayseri, Sivas, Yozgat	2 539	1 769	710	630	14	80	1 059	40.1	35.6	11.3
TR81	Zonguldak, Karabük, Bartın	918	710	375	353	6	22	335	52.8	49.7	5.9
TR82	Kastamonu, Çankırı, Sinop	773	603	337	320	15	17	266	55.9	53.1	5.0
TR83	Samsun, Tokat, Çorum, Amasya	2 964	2 136	1 159	1 083	32	76	977	54.3	50.7	6.6
TR90	Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane	3 192	2 348	1 462	1 378	98	84	886	62.3	58.7	5.7
TRA1	Erzurum, Erzincan, Bayburt	1 323	888	430	406	9	23	458	48.4	45.8	5.4
TRA2	Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan	1 110	625	324	307	19	17	301	51.8	49.1	5.2
TRB1	Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli	1 797	1 281	564	487	48	77	718	44.0	38.0	13.7
TRB2	Van, Muş, Bitlis, Hakkari	2 153	1 137	472	431	32	40	666	41.5	37.9	8.5
TRC1	Gaziantep, Adıyaman, Kilis	2 209	1 349	546	463	8	83	803	40.5	34.3	15.1
TRC2	Şanlıurfa, Diyarbakır	3 199	1 782	575	505	6	69	1 207	32.3	28.4	12.0
TRC3	Mardin, Batman, Şırnak, Siirt	1 939	1 083	332	280	4	52	751	30.6	25.8	15.7

11.9 İBBS 2'ye göre istihdam edilenlerin sektörel dağılımı, 2006
Distribution of employment by sectors SRE 2, 2006

İBBS 2 - SRE 2		Toplam Total	Tarım Agriculture	Sanayi Industry (1)	Hizmetler Services	Toplam Total	Tarım Agriculture	Sanayi Industry	Hizmetler Services
		(Bin kişi - Thousand person)				(Dikey - Vertical) (%)		(Yatay - Horizontal) (%)	
Toplam - Total		22 330	6 086	5 672	10 569	100.0	27.3	25.4	47.3
TR10	İstanbul	3 677	19	1 539	2 119	16.5	0.5	41.9	57.6
TR21	Tekirdağ, Edirne, Kırklareli	550	126	165	259	2.5	22.9	30.0	47.1
TR22	Balıkesir, Çanakkale	566	270	85	211	2.5	47.7	15.0	37.3
TR31	İzmir	1 201	210	375	616	5.4	17.5	31.2	51.3
TR32	Aydın, Denizli, Muğla	978	341	222	414	4.4	34.9	22.7	42.3
TR33	Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak	1 052	427	253	371	4.7	40.6	24.0	35.3
TR41	Bursa, Eskişehir, Bilecik	1 198	207	540	451	5.4	17.3	45.1	37.6
TR42	Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova	922	184	319	419	4.1	20.0	34.6	45.4
TR51	Ankara	1 355	101	342	912	6.1	7.5	25.2	67.3
TR52	Konya, Karaman	734	246	139	349	3.3	33.5	18.9	47.5
TR61	Antalya, Isparta, Burdur	1 091	356	156	579	4.9	32.6	14.3	53.1
TR62	Adana, Mersin	1 087	284	234	569	4.9	26.1	21.5	52.3
TR63	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	754	251	168	335	3.4	33.3	22.3	44.4
TR71	Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir	521	219	85	217	2.3	42.0	16.3	41.7
TR72	Kayseri, Sivas, Yozgat	630	169	146	315	2.8	26.8	23.2	50.0
TR81	Zonguldak, Karabük, Bartın	353	129	84	139	1.6	36.5	23.8	39.4
TR82	Kastamonu, Çankırı, Sinop	320	188	33	100	1.4	58.8	10.3	31.3
TR83	Samsun, Tokat, Çorum, Amasya	1 084	551	164	369	4.9	50.8	15.1	34.0
TR90	Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane	1 378	719	164	495	6.2	52.2	11.9	35.9
TRA1	Erzurum, Erzincan, Bayburt	406	193	35	178	1.8	47.5	8.6	43.8
TRA2	Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan	307	172	18	116	1.4	56.0	5.9	37.8
TRB1	Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli	487	215	66	205	2.2	44.1	13.6	42.1
TRB2	Van, Muş, Bitlis, Hakkari	431	209	46	177	1.9	48.5	10.7	41.1
TRC1	Gaziantep, Adıyaman, Kilis	463	108	163	192	2.1	23.3	35.2	41.5
TRC2	Şanlıurfa, Diyarbakır	505	136	82	287	2.3	26.9	16.2	56.8
TRC3	Mardin, Batman, Şırnak, Siirt	280	56	49	175	1.3	20.0	17.5	62.5

(1) İnşaat sektörü, sanayi sektörü içinde değerlendirilmiştir.

(1) Including construction sector.

11.10 Yaş grubuna göre işsizler - Unemployed persons by age groups
[15 ≥ yaş - age] **(Bin** - Thousand)

	2002	2003	2004	2005	2006
Türkiye - Turkey					
Erkek - Males	1 826	1 830	1 878	1 867	1 777
15-24	663	655	637	607	556
25-44	924	940	1 013	1 002	957
45-64	235	231	222	254	260
65+	4	4	6	4	4
Kadın - Females	638	663	620	652	669
15-24	317	320	308	303	302
25-44	295	308	291	322	339
45-64	25	34	21	27	28
65+	1	1	0	0	0
Kent - Urban					
Erkek - Males	1 323	1 298	1 363	1 315	1 271
15-24	451	431	432	410	380
25-44	681	679	746	711	691
45-64	188	186	181	191	197
65+	4	2	4	4	3
Kadın - Females	520	506	507	518	530
15-24	256	242	244	232	231
25-44	247	245	246	265	276
45-64	16	19	17	20	23
65+	1	0	0	0	0
Kır - Rural					
Erkek - Males	503	532	515	552	506
15-24	211	224	205	197	176
25-44	244	261	267	291	266
45-64	47	46	41	63	63
65+	1	1	2	1	1
Kadın - Females	118	157	113	135	139
15-24	62	78	64	71	71
25-44	47	64	45	57	63
45-64	8	15	4	7	5
65+	0	1	0	0	0

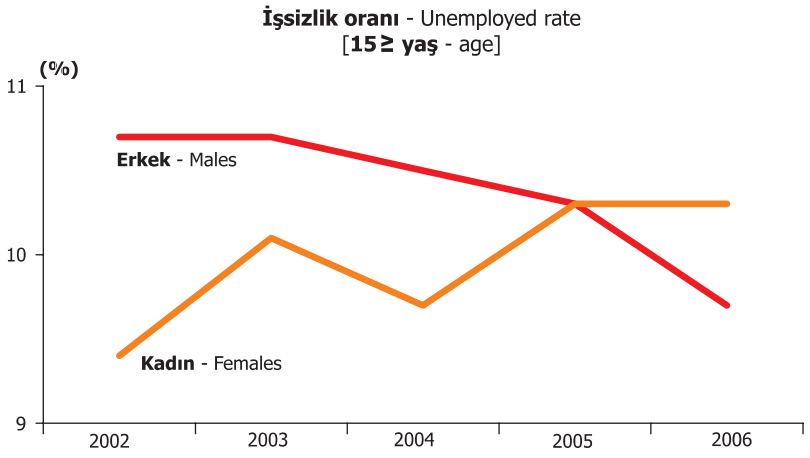
Not. 2 bin kişiden az değerlerde örnek büyüklüğü güvenilir tahminler için yeterli değildir.

Note. Sample size is too small for reliable estimates for figures less than two thousand persons

11.11 Eğitim durumuna göre işsizler - Unemployed persons by educational status
[15 ≥ yaş - age]

(Bin - Thousand)

Eğitim durumu (UES, 97) - Educational status (ISCED, 97	2002	2003	2004	2005	2006
Erkek - Males	1 826	1 830	1 878	1 867	1 776
Okuryazar olmayan - Illiterate	48	58	44	42	43
Okuryazar olup bir okul bitirmeyen					
Literate without any diploma	36	48	52	83	78
İlkokul - Primary school	917	916	827	796	735
İlköğretim - Primary education	11	17	35	71	89
Orta ve dengi meslek okulu					
Junior high school and vocational junior high school	253	255	265	271	244
Lise - High school	229	224	284	251	247
Lise dengi - Vocational high school	187	160	199	201	184
Yüksek okul ve fakülte					
Universities and other higher educational institutions	145	153	172	152	156
Kadın - Females	638	663	620	652	670
Okuryazar olmayan - Illiterate	31	55	13	18	12
Okuryazar olup bir okul bitirmeyen					
Literate without any diploma	8	16	7	15	17
İlkokul - Primary school	174	197	145	159	164
İlköğretim - Primary education	4	6	11	19	28
Orta ve dengi meslek okulu					
Junior high school and vocational junior high school	61	54	53	52	55
Lise - High school	144	115	142	151	152
Lise dengi - Vocational high school	93	83	104	105	105
Yüksek okul ve fakülte					
Universities and other higher educational institutions	121	137	144	135	137

Veri için tablo 11.1'e bakınız.
For data, see table 11.1.

11.12 Yıl ortalaması asgari ücretin ABD $ ile karşılaştırılması
A comparison between average minimum wage and exchange rates (USA $)

	2004	2005[3]	2006[3]	2007[3]	2008[3]
Yıl ortalaması asgari ücret (TL / Ay)					
Yearly average minimum wage (TL / Month) [1]	433 575 000	488.70	531.00	573.75	623.55
Yıl ortalaması asgari ücretin artış oranı					
Increase rate of yearly average minimum wage (%)	41.69	12.71	8.66	8.05	8.68
Bir ABD dolarının TL değeri - ($ /TL) [2]	1 429 201.65	1.34726	1.43801	1.30779	-
ABD Doları cinsinden ortalama asgari ücret (ABD $ /Ay)					
Yearly average minimum wage as USD (USA $ / Month)	303.4	362.7	369.3	438.7	-

Kaynak - Source:**http://www.csgb.gov.tr/images/articles/editor/Yillar_itibariyle_asgari_ucret.XLS**

(1) Yıl içinde uygulanan asgari ücretin yürürlükte kaldığı ay sayısı ile ağırlıklandırılarak bulunmuştur.
(1) Weighted by the number of month during which the average minimum wage is valid.

(2) TC. Merkez Bankası yıl ortalaması döviz satış kuru kullanılmıştır.
(2) Yearly average exchange rates of the Central Bank of the Republic of Turkey are used.

(3) YTL.
(3) TRY.

11.13 Toplu sözleşme yapan işyeri ve işçiler
Establishments and labourers covered by collective bargaining

	2003	2004	2005	2006	2007
Toplu sözleşme sayısı - Number of collective bargainings					
Kamu - Public	793	849	1 176	1 133	1 243
Özel - Private	814	633	2 801	571	732
İşyeri sayısı - Number of establishments					
Kamu - Public	5 800	3 093	10 302	3 309	7 995
Özel - Private	2 006	4 829	4 086	2 147	1 743
İşçi sayısı - Number of workers					
Kamu - Public	391 526	122 018	382 992	117 377	322 064
Özel - Private	237 714	203 368	204 464	187 015	144 365

Kaynak: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Source: Ministry of Labour and Social Security

11.14 Grev ve lokavt uygulamaları - Strikes and lockouts

	2003	2004	2005	2006	2007
Grev - Strikes					
Sayı - Number	23	30	34	26	15
İşyeri sayısı - Number of establishments	30	47	57	44	793
Katılan işçi - Number of workers involved	1 535	3 557	3 529	2 061	25 920
Kaybolan iş günü - Workdays lost	144 772	93 161	176 824	165 666	1 353 558
Lokavt - Lockouts					
Sayı - Number	2	1	1	1	-
İşyeri sayısı - Number of establishments	6	5	2	1	-
Lokavta uğrayan işçi - Workers subjeted to lockout	888	801	118	66	-
Kaybolan iş günü - Workdays lost	110 415	20 826	590	3 894	-

Kaynak: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Source: Ministry of Labour and Social Security

Not. 2007 yılında Türk Telekominikasyon A.Ş. Genel Müdürlüğü'ne ait 768 işyerinde grev uygulamasına gidilmiş ve toplam 1 152 000 işgünü kaybı olmuştur.
Note. A strike was set up in the 768 workplaces of Türk Telekominikasyon A.Ş. in 2007 and a total of 1 152 000 workdays were lost.

11.15 Ekonomik faaliyete göre işçi ve işveren sendikaları, 2007
Labour and employers' unions by economic activity, 2007

	İşçi sendikası Labour unions	**İşveren sendikası** Employers' unions
Toplam - Total	94	53
Tarım, ormancılık, avcılık ve balıkçılık Agriculture, forestry, hunting and fishing	6	0
Madencilik - Mining	3	0
İmalat sanayii - Manufacturing industry	43	30
Petrol, kimya ve lastik - Petroleum, chemical and rubber	4	4
Gıda - Food	3	11
Şeker - Sugar	1	1
Dokuma - Textile	10	3
Deri - Leather	1	1
Ağaç - Wood	4	1
Kağıt - Paper	3	1
Basım ve yayım - Printing and publishing	2	0
Çimento, toprak ve cam - Cement, non-metallic and glass	4	4
Metal - Metalic	7	3
Gazetecilik - Journalism	2	1
Gemi - Shipping union	2	0
Banka ve sigorta - Banking and insurance	5	0
İnşaat - Construction	3	4
Enerji - Energy	4	0
Ticaret, büro, eğitim, güzel sanatlar Commerce, office, education and fine arts	5	2
Ulaştırma, haberleşme ve depolama Transportation, communication and storage	9	6
Kara taşımacılığı - Highway transportation	3	5
Demiryolu taşımacılığı - Railway transportation	1	0
Deniz taşımacılığı - Shipping	1	1
Hava taşımacılığı - Air transportation	1	0
Ardiye ve antrepoculuk - Storage and warehouses	2	0
Haberleşme - Communication	1	0
Sağlık - Health	3	3
Konaklama ve eğlence yerleri - Lodging and recreational places	5	2
Milli savunma - National defense	1	0
Genel işler - General issues	7	4

Kaynak: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
(1) 2821 Sayılı Kanunun 3. Maddesine göre; birden fazla işkolunda faaliyet gösterebilen 2 Kamu işveren sendikası (Kamu-İş ve TÜHİS) sadece toplama ilave edilmiştir.

Source: Ministry of Labour and Social Security
(1) Two public employers' associations (Kamu-İş and TÜHİS) which may operate in more than one economic activity under article '3 of Act No. 2821, respecting trades unions are shown only in total.

		Sayfa Page	
	Açıklama	**174**	Explanation
12.1	Tarım ve orman alanları	**176**	12.1 Agricultural land and forest area
12.2	Seçilmiş tarla ürünleri üretimi	**176**	12.2 Selected field crop production
12.3	Seçilmiş sebzelerin üretimi	**177**	12.3 Selected vegetable production
12.4	Seçilmiş meyvelerin üretimi	**177**	12.4 Selected fruit production
12.5	Çay üretimi	**177**	12.5 Tea production
12.6	Niteliklerine göre örtüaltı tarım alanları	**178**	12.6 Areas for land under protective cover by type
12.7	Örtüaltı üretimi	**178**	12.7 Production for land under protective cover
12.8	Gübre kullanımı	**178**	12.8 Fertilizer use
12.9	İlaç kullanımı	**179**	12.9 Pesticide use
12.10	Seçilmiş orman ürünleri üretimi	**179**	12.10 Production of selected forest products
12.11	Orman yangınları	**179**	12.11 Forest fires
12.12	İBBS'ye göre tarım alanları, 2007	**180**	12.12 Agricultural land by SRE, 2007
12.13	Tarım faaliyetinde istihdam edilen nüfus	**183**	12.13 Employed population in agriculture
12.14	Tarımsal krediler	**183**	12.14 Agricultural credits by type
12.15	Arazi kullanımı	**185**	12.15 Land use
12.16	İşletme tipi ve büyüklüğüne göre işletmeler	**185**	12.16 Agricultural holdings by size and type of holdings
12.17	Arazinin tasarruf şekli ve işletme büyüklüğüne göre işletmeler	**186**	12.17 Agricultural holdings by size of holdings and land tenure forms
12.18	Arazi parça sayısı ve işletme büyüklüğüne göre işletmeler	**187**	12.18 Agricultural holdings by size of holdings and number of parcels
12.19	Seçilmiş tarımsal alet ve makine sayıları	**188**	12.19 Selected number of agricultural equipment and machinery
12.20	Türlerine göre hayvanlar	**188**	12.20 Livestocks by type
12.21	Kesilen hayvan sayısı ve et üretimi	**189**	12.21 Number of slaughtered animals and meat production
12.22	Sağılan hayvan sayısı ve süt üretimi	**189**	12.22 Number of animals milked and milk production
12.23	Deri üretimi	**190**	12.23 Hide production
12.24	Kümes hayvancılığı	**190**	12.24 Poultry and egg production
12.25	Arıcılık	**190**	12.25 Apiculture
12.26	İpekböcekçiliği	**190**	12.26 Sericulture
12.27	Seçilmiş su ürünlerinde üretim miktarı	**191**	12.27 Quantity of selected fishery products

TARIM

Genel Tarım Sayımları

Türkiye'de 1927, 1950, 1963, 1970, 1980, 1991 ve 2001 yıllarında olmak üzere yedi kez tarım sayımı yapılmıştır.

2001 Genel Tarım Sayımında bilgiler, muhtarlık ve tarımsal işletme (hanehalkı) olmak üzere iki kaynaktan derlenmiştir.

Köy Genel Bilgi Anketi ile tüm köyler ve nüfusu 25 000'den az olan il ve ilçe merkezinin muhtarlarından yerleşim yerleri bazında bilgi derlenmiştir. Köy Genel Bilgi Anketi tam sayımdır.

Tarımsal İşletmeler (Hanehalkı) Anketi ile tüm köyler ve nüfusu 5 000'den az olan ilçe merkezlerindeki tüm tarımsal işletmeler kapsanmıştır. Anket, 5 000 örnek köy ve her köyden de 10 tarımsal işletme sistematik örnekleme yöntemi ile seçilerek uygulanmıştır. Aynı çalışma için, nüfusu 5 001 ve daha fazla olan il ve ilçe merkezlerinde ise arazi büyüklüğü ve hayvan varlığı itibariyle getirilen kıstaslar kullanılarak tam sayım yöntemi uygulanmıştır.

Cari Tarım İstatistikleri

Yayındaki veriler Tarım ve Köyişleri Bakanlığı aracılığı ile derlenmiştir.

Tarla ürünleri: Tarla ürünlerine ilişkin ekilen ve hasat edilen alan ile üretim ve verim verileri, Temmuz ve Ekim aylarında derlenmektedir.

Meyve üretimi: Meyve üretimine ilişkin veriler Temmuz ve Ekim aylarında; Turunçgiller üretimine ilişkin veriler ise Temmuz, Ekim ve bir sonraki yılın Ocak, Şubat aylarında derlenmektedir.

Zeytin üretimi: Zeytin üretimine ilişkin veriler Temmuz, Ekim ve bir sonraki yılın Ocak ayında derlenmektedir.

Sebze üretimi: Açıkta sebze yetiştiriciliğine ilişkin veriler Temmuz ve Ekim aylarında, süs bitkileri yetiştiriciliğine ilişkin veriler ise Ekim ayında derlenmektedir.

Örtüaltı üretimi (sebze ve meyve): Örtüaltı sebze ve meyve üretimine ilişkin veriler Mayıs ve Haziran aylarında derlenmektedir.

Çay üretimi: Karadeniz bölgesinin beş ilinde ekimi yapılan çay hakkındaki bilgiler Rize Ticaret Borsası'ndan alınmaktadır.

İpekböcekçiliği: İpekböcekçiliğine ait bilgiler Bursa Koza Tarım Satış Kooperatifleri Birliği'nden alınmaktadır.

Canlı hayvan sayıları: Canlı hayvan sayılarına ilişkin bilgiler yıl sonu itibariyle derlenmektedir.

Sağılan hayvan sayısı: Büyükbaş hayvanlarda 2+ yaş, küçükbaş hayvanlarda 1+ yaştaki dişi hayvanlar üzerinden hesaplanır.

Süt üretimi: Sağılan hayvan sayısının süt verimleri ile değerlendirilmesinden elde edilir.

AGRICULTURE

Censuses of Agriculture

Agricultural censuses have been conducted seven times in Turkey, namely in 1927, 1950, 1963, 1970, 1980, 1991 and 2001.

In the 2001 Census of Agriculture information was compiled from two sources as muhtarlık and agricultural holding (household).

By Village Information Survey, information based on settlements was compiled from the muhtars of all the villages and centers of provinces and districts having less than 25 000 inhabitants. Village Information Survey is a complete enumeration.

By Agricultural Holdings (Household) Survey, all agricultural holdings in centers of districts having less than 5 000 inhabitants were covered. The survey was applied to 10 agricultural holdings from each of the 5 000 villages selected by systematic sampling. For the same survey, complete enumeration method was used in centers of provinces and districts having 5 001 and more inhabitants using restricts related to size of land and livestock ownership.

Current Agricultural Statistics

The data given in this publication has been collected with the collaboration of the Ministry of Agriculture and Rural Affairs.

Field crops: Data related to cultivated and harvested area of field products and yield are compiled in July and October.

Fruit production: Data related to fruit production are compiled in July and October and data related to citrus are compiled in July, October and January, February in the following year.

Olive production: Data for olive production are compiled in July, October and January in the following year.

Vegetable production: Data related to open air growing are compiled in July and October, data related to ornamental plant growing are compiled October.

Crop under productive cover (vegetable and fruit): These data are compiled in May and June.

Tea production: Data related to tea production cultivated in five provinces of the Blacksea Region are compiled from Rize Trade Market.

Sericulture: Data for sericulture is obtained from the Bursa Silk Cocoon Association of Agriculture Sales Cooperatives.

The number of livestock: Data of the number of livestock are collected once at the end of the year.

The number of milked animals: The number of milked animals is calculated through 2+ aged female bovine animals and 1+ aged female sheep and goat.

Milk production: Milk production is obtained by multiplying the number of animals milked by milk yields.

Yapağı, kıl ve tiftik üretimi: Kırkılan hayvan sayısının yapağı, kıl ve tiftik verimleriyle çarpılmasıyla elde edilir.

Kesilen hayvan sayısı: Belediye mezbaha ve kombinaları ile özel kesim yerlerinde (entegre tesisler vb.) veteriner kontrolünde yapılan kesimlere ait bilgiler, İl Tarım Müdürlüklerinden her yıl sonunda, Kurban Bayramında kesilen hayvan sayıları ise Türk Hava Kurumu'ndan derlenmektedir. Kesilen hayvan sayısına, mezbaha ve kombina dışı kesimler ilave edilmemiştir.

Et üretimi: Kesilen hayvan sayısının karkas ağırlıkları ile değerlendirilmesinden elde edilir.

Tavuk eti üretimi: Kesilen tavuk sayısının karkas ağırlıkları ile değerlendirilmesinden elde edilir.

Deri üretimi: Kesilen hayvan sayısına, mezbaha ve kombina kesimlerinin %10'u kadar ölü hayvanlardan elde edilen deriler ilave edilerek hesaplanmaktadır.

Gübre miktarı: Kullanılan gübre miktarı yıl sonu itibariyle ve yılda bir defa Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'ndan alınmaktadır.

Tarımsal alet ve makineler: Tarımsal alet ve makine sayıları yıl sonu itibariyle ve yılda bir defa toplanmaktadır.

Su Ürünleri İstatistikleri: Su Ürünleri İstatistikleri, deniz ürünleri ile tatlısu (içsu) ve yetiştiricilik bilgilerinden oluşmaktadır. Kurumumuz, deniz ürünlerine ait bilgileri her yıl Ocak-Şubat aylarında balıkçılara uyguladığı anketler yoluyla, tatlısu ürünleri ve yetiştiricilik üretimine ait bilgileri ise Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'ndan doğrudan temin etmektedir.

Production of wool, hair and angora: Data are obtained by multiplying the number of trimmed animals by wool, hair and angora yields.

The number of slaughtered animals: Data relating to slaughtered animals at municipal and private slaughterhouses (integrated establishments etc.) are compiled by the agricultural directorates in provinces of the Ministry of Agriculture and Rural Affairs at the end of every year. The number of slaughtered animals during the Celebration of Sacrifice is taken from the Turkish Air Association. The animals that are not slaughtered in slaughterhouses are not included in the total number of animals slaughtered.

Meat production: Meat production is obtained by multiplying the number of slaughtered animals by carcass weights.

Chicken meat production: Meat production is obtained by multiplying the number of slaughtered chickens by carcass weights.

Hide production: Total hide production is estimated by adding 10% of the number of animals slaughtered in the slaughterhouses and combines to the number of slaughtered animals.

Fertilizer quantity: Data of fertilizer quantity used are taken only once at the end of the year from the Ministry of Agriculture and Rural Affairs.

Agricultural equipment and machinery: Data of agricultural equipment and machinery are collected only once at the end of the year.

Fishery Statistics: Fishery statistics cover data on sea products, freshwater and aquaculture products. Turkish Statistical Institute compiles data on sea products by annual surveys applied during January and February. Data on freshwater products and aquaculture production are taken directly from Ministry of Agriculture and Rural Affairs.

12.1 Tarım ve orman alanları - Agricultural land and forest area **(Bin hektar** - Thousand hectare)

	2003	2004	2005	2006[1]	2007
Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı					
Area of cereals and other crop products	22 554	23 066	23 024	22 131	21 164
Ekilen alan - Sown area	17 563	18 110	18 148	17 440	16 945
Nadas - Fallow land	4 991	4 956	4 876	4 691	4 219
Sebze bahçeleri alanı - Area of vegetable gardens	818	805	806	853	815
Bağ alanı - Area of vineyard	530	520	516	513	485
Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı					
Area of fruits, beverage and spices crops	1 501	1 558	1 598	1 670	1 671
Zeytin ağaçlarının kapladığı alan					
Area of olive trees	625	644	662	712	753
Daimi çayır ve mera arazisi					
Permanent meadow and pasture[2]	14 617	14 617	14 617	14 617	14 617
Orman alanı - Forest area	20 703	21 189	21 189	21 189	21 189

(1) 2006 yılından itibaren Avrupa Birliğinin faaliyetlere göre Ürünlerin İstatistiki Sınıflaması (FÜS 2002) kullanılmaya başlanmıştır.

(2) 2001 Genel Tarım Sayımı, Köy Genel Bilgi Anketi sonucudur.

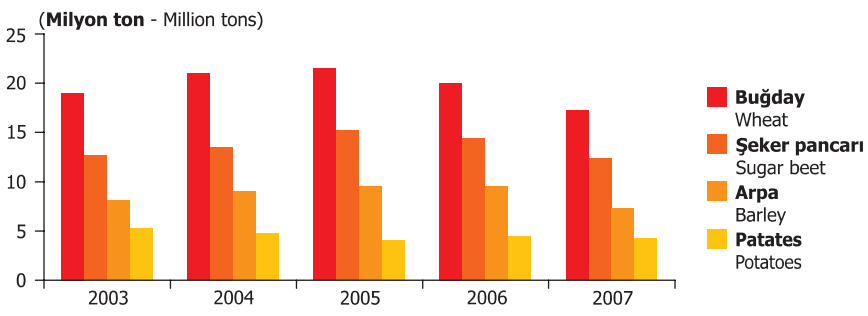
(1) Statistical Classification of Products by Activity in European Economic Community (CPA 2002) has been using for crop products since 2006.

(2) 2001 Census of Agriculture, results of Village Information Survey.

12.2 Seçilmiş tarla ürünleri üretimi - Selected field crop production **(Ton** - Tons)

	2003	2004	2005	2006	2007
Toplam - Total	52 816 026	56 750 225	59 951 494	58 275 574	50 018 060
Buğday - Wheat	19 000 000	21 000 000	21 500 000	20 010 000	17 234 000
Mısır - Maize	2 800 000	3 000 000	4 200 000	3 811 000	3 535 000
Çeltik - Rice in the husk	372 000	490 000	600 000	696 000	648 000
Pirinç - Rice	223 200	294 000	360 000	417 600	388 800
Arpa - Barley	8 100 000	9 000 000	9 500 000	9 551 000	7 306 800
Patates - Potatoes	5 300 000	4 800 000	4 090 000	4 397 305	4 246 207
Nohut - Chick pea	600 000	620 000	600 000	551 746	505 366
Mercimek - Lentils	540 000	540 000	570 000	622 624	535 181
Ayçiçeği - Sunflower	800 000	900 000	975 000	1 118 000	854 407
Tütün - Tobacco	112 158	133 913	135 247	98 137	74 584
Şeker pancarı - Sugar beet	12 622 934	13 517 241	15 181 247	14 452 162	12 414 715
Pamuk (kütlü) - Cotton (raw)	2 345 734	2 455 071	2 240 000	2 550 000	2 275 000

Seçilmiş tarla ürünleri üretimi
Selected field crop production

12.3 Seçilmiş sebzelerin üretimi - Selected vegetable production **(Ton** - Tons)

	2003	2004	2005	2006	2007
Toplam - Total	23 631 000	23 039 950	24 073 900	23 449 254	23 155 541
Soğan (Kuru) - Onion (Dry)	1 750 000	2 040 000	2 070 000	1 765 396	1 859 442
Domates - Tomatoes	9 820 000	9 440 000	10 050 000	9 854 877	9 945 043
Hıyar - Cucumber	1 780 000	1 725 000	1 745 000	1 799 613	1 674 580
Biber - Pepper	1 790 000	1 700 000	1 829 000	1 842 175	1 759 224
Patlıcan - Eggplant	935 000	900 000	930 000	924 165	863 737
Fasulye (Taze) - Bean (Green)	545 000	582 000	555 000	563 763	519 968
Kavun - Melon	1 735 000	1 750 000	1 825 000	1 765 605	1 661 130
Karpuz - Watermelon	4 215 000	3 825 000	3 970 000	3 805 306	3 796 680
Lahana - Cabbages	721 000	700 950	675 900	687 112	647 678
Marul - Lettuce	340 000	377 000	424 000	441 242	428 059

12.4 Seçilmiş meyvelerin üretimi - Selected fruit production **(Ton** - Tons)

	2003	2004	2005	2006	2007
Toplam - Total	11 180 000	11 132 000	12 640 000	12 798 014	11 952 839
Üzüm - Grapes	3 600 000	3 500 000	3 850 000	4 000 063	3 612 781
Portakal - Oranges	1 250 000	1 300 000	1 445 000	1 535 806	1 426 965
Mandalina - Mandarin	550 000	670 000	715 000	791 255	744 339
Limon - Lemons	550 000	600 000	600 000	710 401	651 767
Elma - Apples	2 600 000	2 100 000	2 570 000	2 002 033	2 457 845
Armut - Pears	370 000	320 000	360 000	317 750	356 281
Şeftali - Peaches	470 000	372 000	510 000	552 775	539 435
Kayısı - Apricots	460 000	320 000	860 000	460 182	557 572
Fındık - Hazelnuts	480 000	350 000	530 000	661 000	530 000
Zeytin üretimi - Olive production	850 000	1 600 000	1 200 000	1 766 749	1 075 854
Sofralık - Olive (For table)	350 000	400 000	400 000	555 749	455 385
Yağlık - Olive (For oil)	500 000	1 200 000	800 000	1 211 000	620 469

12.5 Çay üretimi - Tea production

	2003	2004	2005	2006	2007
Çay yetiştiren çiftçi sayısı					
Number of tea growers	203 318	202 431	202 699	203 431	203 901
Çay fidanı dikilen alan (Hektar)					
Area under tea plantation (Hectares)	76 640	76 632	76 625	76 614	76 581
Elde edilen yaş çay yaprağı (Ton)					
Production of green tea leaves (Tons)	869 000	1 105 000	1 192 004	1 121 206	1 145 321
Elde edilen kuru çay (Ton)					
Production of dry tea (Tons)	153 800	201 663	217 541	201 866	206 158

12.6 Niteliklerine göre örtüaltı tarım alanları
Areas for land under protective cover by type

(Dekar - Decare)

	2003	2004	2005	2006	2007
Toplam - Total	483 244	477 739	469 340	497 412	493 106
Cam sera - Glass greenhouses	70 111	71 695	67 227	68 403	75 793
Plastik sera - Plastic greenhouses	166 605	169 257	171 043	181 919	195 047
Yüksek tünel - High tunnel	61 088	66 242	66 916	98 550	64 307
Alçak tünel - Low tunnel	185 440	170 545	164 154	148 540	157 959

12.7 Örtüaltı üretimi - Production for land under protective cover

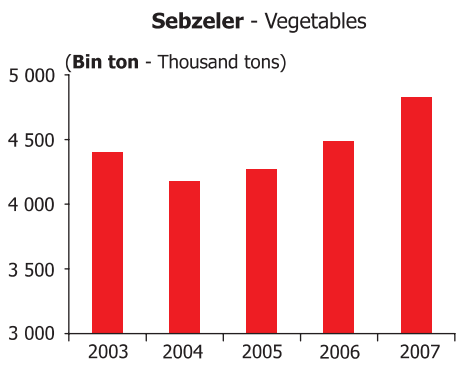
(Ton - Tons)

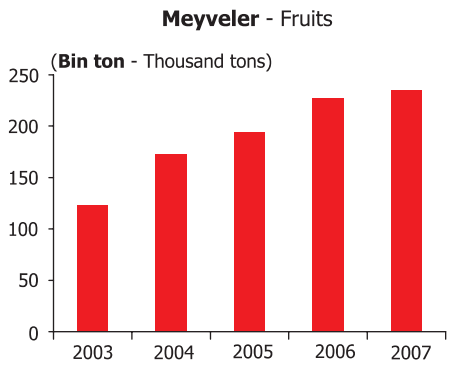
Ürünler - Crops	2003	2004	2005	2006	2007
Toplam - Total	4 527 627	4 354 230	4 465 343	4 716 862	5 067 406
Sebzeler - Vegetables	4 404 084	4 181 465	4 271 525	4 489 160	4 832 226
Meyveler - Fruits	123 543	172 765	193 818	227 702	235 180

12.8 Gübre kullanımı - Fertilizer use

	2003	2004	2005	2006	2007
Kullanılan gübre (Ton) - Fertilizer used (Tons)	9 762 347	10 152 785	10 260 076	10 455 212	9 709 854
% 21 Azotlu - 21 % Nitrogen	6 383 647	6 506 198	6 533 584	6 696 774	6 454 490
% 16-18 Fosforlu - 16-18 % Phosphorous	3 211 457	3 471 456	3 538 860	3 560 688	3 036 612
% 48-52 Potaslı - 48-52 % Potash	167 243	175 131	187 632	197 750	218 752

Örtüaltı üretimi - Production for land under protective cover

12.9 İlaç kullanımı - Pesticide use **(Ton** - Tons)

	2003	2004	2005	2006	2007
Toplam - Total	35 665	35 123	44 337	36 155	28 544
İnsektisitler - Insectisides	11 913	13 768	16 032	14 947	12 344
Fungisitler - Fungisides	11 296	6 356	12 584	10 721	6 674
Herbisitler - Herbisides	9 866	8 707	11 716	8 170	6 545
Diğer - Others	2 590	6 292	4 005	2 317	2 981

12.10 Seçilmiş orman ürünleri üretimi - Production of selected forest products

	2003	2004	2005	2006	2007
Ana ürün - Principal product (m^3)					
Tomruk - Log	2 344 090	2 503 135	2 392 139	2 848 345	3 061 026
Tel direği - Telephone pole	38 720	44 178	77 034	73 273	76 735
Maden direği - Minning pole	375 258	387 395	358 243	442 312	469 034
Sanayi odunu - Other industrial wood	458 539	421 277	433 821	472 912	484 415
Kağıtlık odun - Pulpwood	1 148 659	1 583 521	1 485 579	1 454 962	1 624 584
Lif-yonga odunu - Fibre-chip wood	1 246 078	1 388 381	1 493 623	1 732 387	1 989 638
Sırık - Thin pole	11 581	14 216	17 669	23 352	18 849
Yakacak odun (Ster) - Fuel wood (Stere)	2 732 043	2 848 600	2 860 487	2 650 978	2 582 508
Orman tali ürünleri üretimi (Ton)					
The production of non wood forest products (Tons)					
Defne yaprağı - Laurus nobilis	3 350	4 662	8 564	7 746	11 686
Fıstık çamı kozalağı - Cone of semen pine	995	675	2 347	3 546	3 772
Kekik - Thymus	1 785	1 225	974	892	3 863
Adaçayı - Salvia sp.	264	566	441	390	910
Laden - Cistus	529	526	606	585	752

Kaynak: Çevre ve Orman Bakanlığı Source: Ministry of Environment and Forestry

12.11 Orman yangınları - Forest fires

	2003	2004	2005	2006	2007
Toplam yangın çıkış nedeni (Adet)					
Causes of fire in total (Number)	2 177	1 762	1 530	2 227	2 829
Kasıt - Intentional	258	242	272	166	292
İhmal - Negligence	1 317	1 033	867	1 315	1 642
Doğal - Natural	120	128	140	330	407
Faili meçhul - Unknown	482	359	251	416	488
Yanan alan (Hektar) - Area burned (Hectare)	6 644	4 876	2 821	7 762	11 664

Kaynak: Çevre ve Orman Bakanlığı Source: Ministry of Environment and Forestry

12.12 İBBS'ye göre tarım alanları, 2007
Agricultural land by SRE, 2007

(Dekar - Decare)

İBBS - SRE	**Toplam alan** Total land	**Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı** Area of cereals and other crop products: **Ekilen alan** Sown area	**Nadas** Fallow land	**Sebze bahçeleri alanı** Area of vegetable gardens	**Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı** Area of fruits, beverage and spices crops
TR Türkiye - Turkey	248 875 052	169 449 599	42 189 473	8 146 726	29 089 254
TR1 İstanbul	744 477	681 360	-	38 287	24 830
TR10	744 477	681 360	-	38 287	24 830
İstanbul	744 477	681 360	-	38 287	24 830
TR2 Batı Marmara - West Marmara	16 264 376	13 802 924	218 024	763 751	1 479 677
TR21	9 376 197	9 004 659	5 419	229 385	136 734
Tekirdağ	3 578 475	3 403 202	-	83 242	92 031
Edirne	3 504 537	3 368 376	50	104 215	31 896
Kırklareli	2 293 185	2 233 081	5 369	41 928	12 807
TR22	6 888 179	4 798 265	212 605	534 366	1 342 943
Balıkesir	4 243 189	2 965 713	28 940	346 182	902 354
Çanakkale	2 644 990	1 832 552	183 665	188 184	440 589
TR3 Ege - Aegean	29 257 861	18 549 169	1 947 183	1 433 685	7 327 824
TR31	3 440 410	1 618 971	30 085	396 133	1 395 221
İzmir	3 440 410	1 618 971	30 085	396 133	1 395 221
TR32	9 797 648	5 149 754	201 386	478 222	3 968 286
Aydın	3 840 430	1 555 659	19 900	114 057	2 150 814
Denizli	3 644 914	2 620 741	136 918	139 613	747 642
Muğla	2 312 304	973 354	44 568	224 552	1 069 830
TR33	16 019 803	11 780 444	1 715 712	559 330	1 964 317
Manisa	4 963 694	2 819 688	139 554	339 101	1 665 351
Afyonkarahisar	5 386 752	4 171 253	978 370	79 481	157 648
Kütahya	3 507 200	2 873 230	501 088	69 801	63 081
Uşak	2 162 157	1 916 273	96 700	70 947	78 237
TR4 Doğu Marmara - East Marmara	14 621 360	8 982 266	2 294 926	789 105	2 555 063
TR41	9 674 065	6 138 117	1 988 935	626 493	920 520
Bursa	3 316 314	1 886 419	192 467	465 307	772 121
Eskişehir	5 464 082	3 672 830	1 667 698	86 179	37 375
Bilecik	893 669	578 868	128 770	75 007	111 024
TR42	4 947 295	2 844 149	305 991	162 612	1 634 543
Kocaeli	909 098	682 187	73 754	29 140	124 017
Sakarya	1 825 395	932 653	-	99 068	793 674
Düzce	843 217	204 774	226	12 619	625 598
Bolu	1 255 109	995 130	214 950	15 157	29 872
Yalova	114 476	29 405	17 061	6 628	61 382
TR5 Batı Anadolu - West Anatolia	36 721 183	23 274 525	11 629 967	830 248	986 443
TR51	12 053 372	8 144 010	3 238 396	433 151	237 815
Ankara	12 053 372	8 144 010	3 238 396	433 151	237 815
TR52	24 667 811	15 130 515	8 391 571	397 097	748 628
Konya	21 408 165	12 642 925	8 172 768	229 492	362 980
Karaman	3 259 646	2 487 590	218 803	167 605	385 648

12.12 İBBS'ye göre tarım alanları, 2007 (devam)
Agricultural land by SRE, 2007 (continued)

(Dekar - Decare)

İBBS - SRE	**Toplam alan** Total land	**Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı** Area of cereals and other crop products		**Sebze bahçeleri alanı** Area of vegetable gardens	**Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı** Area of fruits, beverage and spices crops
		Ekilen alan Sown area	**Nadas** Fallow land		
TR6 Akdeniz - Mediterranean	24 643 529	17 462 183	1 588 460	1 682 757	3 910 129
TR61	7 201 203	4 784 398	873 356	543 856	999 593
Antalya	3 726 759	2 240 160	485 775	438 604	562 220
Isparta	1 761 331	1 135 242	253 047	50 390	322 652
Burdur	1 713 113	1 408 996	134 534	54 862	114 721
TR62	9 480 629	6 921 590	336 766	645 225	1 577 048
Adana	5 542 654	4 697 768	51 350	284 929	508 607
Mersin	3 937 975	2 223 822	285 416	360 296	1 068 441
TR63	7 961 697	5 756 195	378 338	493 676	1 333 488
Hatay	2 641 716	1 543 282	3 050	365 052	730 332
Kahramanmaraş	3 804 376	2 852 180	371 511	83 646	497 039
Osmaniye	1 515 605	1 360 733	3 777	44 978	106 117
TR7 Orta Anadolu - Central Anatolia	37 486 192	24 747 761	11 442 515	402 904	893 012
TR71	17 208 851	11 460 329	4 836 987	246 366	665 169
Kırıkkale	2 868 371	1 894 296	908 885	34 294	30 896
Aksaray	4 260 135	2 816 631	1 295 000	78 862	69 642
Niğde	2 651 332	1 628 382	688 210	48 490	286 250
Nevşehir	3 304 208	2 350 916	638 572	62 092	252 628
Kırşehir	4 124 805	2 770 104	1 306 320	22 628	25 753
TR72	20 277 341	13 287 432	6 605 528	156 538	227 843
Kayseri	6 167 916	3 576 443	2 354 251	104 313	132 909
Sivas	6 797 522	4 638 313	2 125 500	8 782	24 927
Yozgat	7 311 903	5 072 676	2 125 777	43 443	70 007
TR8 Batı Karadeniz - West Black Sea	21 667 335	15 683 690	3 255 431	997 842	1 730 372
TR81	1 691 073	1 056 554	276 770	53 046	304 703
Zonguldak	639 130	365 829	-	24 060	249 241
Karabük	564 607	297 848	249 670	12 468	4 621
Bartın	487 336	392 877	27 100	16 518	50 841
TR82	4 982 219	3 463 595	1 184 935	170 813	162 876
Kastamonu	1 993 815	1 488 520	321 210	72 155	111 930
Çankırı	1 950 549	1 279 489	585 998	62 186	22 876
Sinop	1 037 855	695 586	277 727	36 472	28 070
TR83	14 994 043	11 163 541	1 793 726	773 983	1 262 793
Samsun	4 000 606	2 653 541	113 812	293 557	939 696
Tokat	3 033 125	2 397 745	260 027	212 726	162 627
Çorum	5 773 885	4 300 176	1 250 070	108 114	115 525
Amasya	2 186 427	1 812 079	169 817	159 586	44 945
TR9 Doğu Karadeniz - East Black Sea	6 780 375	1 603 217	335 295	99 567	4 742 296
TR90	6 780 375	1 603 217	335 295	99 567	4 742 296
Trabzon	1 005 680	290 348	-	24 604	690 728
Ordu	2 652 089	352 080	62 226	19 068	2 218 715
Giresun	1 467 234	312 891	65 870	29 429	1 059 044
Rize	534 256	6 791	-	4 237	523 228
Artvin	388 553	135 641	2 020	13 889	237 003
Gümüşhane	732 563	505 466	205 179	8 340	13 578

12.12 İBBS'ye göre tarım alanları, 2007 (devam)
Agricultural land by SRE, 2007 (continued)

(Dekar - Decare)

İBBS - SRE	**Toplam alan** Total land	**Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı** Area of cereals and other crop products: **Ekilen alan** Sown area	**Nadas** Fallow land	**Sebze bahçeleri alanı** Area of vegetable gardens	**Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı** Area of fruits, beverage and spices crops
TRA Kuzeydoğu Anadolu					
North East Anatolia	14 499 575	10 182 936	4 144 605	80 789	91 245
TRA1	6 115 651	4 398 920	1 613 982	49 393	53 356
Erzurum	3 325 080	2 448 471	847 282	12 802	16 525
Erzincan	1 663 165	1 158 282	435 170	34 742	34 971
Bayburt	1 127 406	792 167	331 530	1 849	1 860
TRA2	8 383 924	5 784 016	2 530 623	31 396	37 889
Ağrı	4 009 301	2 386 823	1 617 923	4 191	364
Kars	2 901 351	2 280 820	614 000	-	6 531
Iğdır	761 761	505 839	199 654	26 924	29 344
Ardahan	711 511	610 534	99 046	281	1 650
TRB Ortadoğu Anadolu					
Central East Anatolia	13 755 109	9 144 595	3 266 749	203 973	1 139 792
TRB1	6 158 373	3 351 397	1 618 972	141 014	1 046 990
Malatya	3 375 563	1 548 011	986 515	54 922	786 115
Elazığ	1 914 483	1 222 354	415 625	47 412	229 092
Bingöl	413 788	251 450	108 397	33 145	20 796
Tunceli	454 539	329 582	108 435	5 535	10 987
TRB2	7 596 736	5 793 198	1 647 777	62 959	92 802
Van	3 160 835	2 359 654	748 727	13 012	39 442
Muş	2 764 724	2 256 730	479 780	23 463	4 751
Bitlis	1 206 058	781 444	400 270	6 547	17 797
Hakkari	465 119	395 370	19 000	19 937	30 812
TRC Güneydoğu Anadolu					
South East Anatolia	32 433 680	25 334 973	2 066 318	823 818	4 208 571
TRC1	7 280 153	4 636 732	143 835	247 281	2 252 305
Gaziantep	3 507 160	1 814 112	111 100	84 642	1 497 306
Adıyaman	2 783 753	2 367 353	3 000	38 348	375 052
Kilis	989 240	455 267	29 735	124 291	379 947
TRC2	18 219 873	14 992 942	1 485 789	407 825	1 333 317
Şanlıurfa	11 269 041	8 899 462	1 079 300	212 977	1 077 302
Diyarbakır	6 950 832	6 093 480	406 489	194 848	256 015
TRC3	6 933 654	5 705 299	436 694	168 712	622 949
Mardin	3 682 685	3 066 106	307 443	85 568	223 568
Batman	1 154 185	966 736	72 781	55 593	59 075
Şırnak	1 059 227	986 318	42 500	9 120	21 289
Siirt	1 037 557	686 139	13 970	18 431	319 017

12.13 Tarım faaliyetinde istihdam edilen nüfus
Employed population in agriculture
[12 ≥ yaş - age]

	1975	1980	1985	1990	2000
Toplam nüfus - Total population	40 347 719	44 736 957	50 664 458	56 473 035	67 803 927
İktisaden faal nüfus					
Economically active population	17 383 828	18 522 322	20 556 786	23 381 893	25 997 141
Tarım kesimindeki iktisaden faal nüfus					
Economically active population in agriculture	11 694 513	11 104 501	12 118 533	12 547 796	12 576 827
Tarla ziraatı ve hayvancılık					
Agriculture and animal husbandry (1)	11 650 986	10 993 899	12 037 883	12 460 073	12 527 284
Ormancılık ve tomrukçuluk					
Forestry and logging	28 850	91 137	58 433	65 908	27 941
Balıkçılık ve süngercilik					
Fishing and sponge-gathering	14 677	19 465	22 217	21 815	21 602
İktisaden faal tarımsal nüfusun toplam faal nüfusa oranı - Percentage of the economically active population in agriculture to total economically active population (%)	67	60	59	54	48
1000 dekar tarımsal amaçlı alana düşen tarımda iktisaden faal nüfus (Kişi) - Economically active population in agriculture per 1000 decar agricultural land (Person)	42	39	44	45	48
Tarımda iktisaden faal nüfus başına düşen tarımsal amaçlı alan (Dekar) - Agricultural land per economically active population in agriculture (Decar)	24	26	23	22	21

(1) Kara avcılığı, tuzakçılık ve av hayvanları üretimini de kapsar. (1) Includes shore hunting, trapping and also hunting animals production.

12.14 Tarımsal krediler - Agricultural credits by type **(Bin TL** - Thousand TL)

	2003	2004	2005	2006	2007
Ziraat Bankası tarafından verilen tarımsal krediler genel toplamı					
Agriculturel credits given by the Agriculturel Bank	3 562 027	4 016 910	5 283 969	5 371 817	6 394 358
Banka kaynaklı krediler toplamı					
Credits originating frombank total	533 771	1 293 079	2 300 242	3 638 696	4 939 887
Doğrudan üreticilere kullandırılan krediler					
Credits used diretcly producers	454 739	1 220 362	2 208 145	3 378 837	4 612 910
Tarım kredi kooperatifleri					
Agriculture credits cooperatives	73 071	72 717	92 097	259 860	326 977
Banka kaynaklı diğer krediler (Tohumculuk, Bağımsız Tütün Satış Koop. vb.)					
Other credits origination from banks (Seed Independent Tobacco Selling Coop.etc.)	5 961	-	-	-	-
Fon kaynaklı krediler - Credits origination from fund	3 028 256	2 723 831	2 983 727	1 733 121	1 454 471

Kaynak: TC. Ziraat Bankası Source: Agricultural Bank of the Turkish Republic

Türkiye arazi örtüsü - Land cover of Turkey

12.15 Arazi kullanımı - Land use **(Bin Dekar** - Thousand Decare)

	2001	(%)
Toplam - Total	668 820	100.00
Ekilen tarla arazisi - Area sown	152 376	22.78
Sebze ve çiçek bahçeleri (örtüaltı dahil)		
Vegetable and flower gardens (including land under protective cover)	5 867	0.88
Meyve ve diğer uzun ömürlü bitkilerin kapladığı alan (kavaklık ve söğütlük dahil)		
Fruit orchards and other permanent crops (including poplar - willow grove)	25 865	3.87
Nadas - Fallow land	37 460	5.60
Tarıma elverişli olduğu halde kullanılmayan arazi		
Unused and undeveloped potentially productive land	19 443	2.91
Daimi çayır ve otlak arazisi - Permanent meadow and pasture	146 167	21.85
Koruluk ve orman arazisi (fundalık ve makilik dahil)		
Forest and woodland (shrubbery and maquis included)	184 846	27.64
Tarıma elverişsiz arazi (taşlık, bataklık, çorak arazi, köy yerleşim yeri vb.)		
Non-agricultural land (stony land, swamp, land occupied by buildings etc.)	96 796	14.47

Not. 2001 Genel Tarım Sayımı; Köy Genel Bilgi Anketi sonuçlarıdır.

Note. 2001 Census of Agriculture; results of Village Information Survey.

12.16 İşletme tipi ve büyüklüğüne göre işletmeler
Agricultural holdings by size and type of holdings

	Toplam Total	**Arazisi olmayan** Holdings without land	**İşletme büyüklüğü (Dekar)** Size of holdings (Decare) - 5	5-9	10-19
Toplam işletme - Total number of holdings	3 076 650	54 523	178 006	290 461	539 816
Bitkisel üretim ve hayvancılık yapan işletme Holdings engaged in both crop production and animal husbandry	2 074 439	-	86 229	167 908	348 260
Yalnız bitkisel üretim yapan işletme Holdings engaged only in crop production	929 582	-	89 070	121 186	186 079
Yalnız hayvancılık yapan işletme Holdings engaged only in animal husbandry	72 629	54 523	2 707	1 367	5 477

	İşletme büyüklüğü (Dekar) - Size of holdings (Decare) 20-49	50-99	100-199	200-499	500+
Toplam işletme - Total number of holdings	950 840	560 049	327 363	153 685	21 907
Bitkisel üretim ve hayvancılık yapan işletme Holdings engaged in both crop production and animal husbandry	681 095	422 906	244 552	109 522	13 967
Yalnız bitkisel üretim yapan işletme Holdings engaged only in crop production	262 528	136 366	82 293	44 120	7 940
Yalnız hayvancılık yapan işletme Holdings engaged only in animal husbandry	7 217	777	518	43	-

Not. 2001 Genel Tarım Sayımı; Tarımsal İşletmeler (Hanehalkı) Anketi sonuçlarıdır.

Note. 2001 Census of Agriculture; results of the Agricultural Holdings (Households) Survey.

12.17 Arazinin tasarruf şekli ve işletme büyüklüğüne göre işletmeler
Agricultural holdings by size of holdings and land tenure forms

Arazi tasarruf şekli - Land tenure forms	**Toplam** Total	**İşletme büyüklüğü (Dekar)** - Size of holdings (Decare) - 5	5-9	10-19	20-49
Toplam işletme sayısı - Total number of holdings	3 022 127	178 006	290 461	539 816	950 840
Kendi arazisi olan işletmeler					
Holdings having their own land					
Yalnız kendi arazisini işletenler					
Holdings operating only their own land	2 458 263	160 851	256 675	463 448	784 611
Yalnız zilyetliğe dayalı arazi işletenler					
Holdings operating only ownership land	94 791	8 808	11 044	19 508	30 668
Hem kendi arazisini hem de zilyetliğe dayalı arazi işletenler					
Holdings operating both their own land and owner-like possessed land	44 057	1 170	2 089	7 067	15 295
Hem kendi arazisini hem de başkasının arazisini işletenler					
Holdings operating both their own land and other's land	317 327	2 007	11 271	28 786	84 722
Kendi arazisi olmayan işletmeler					
Holdings not having their own land					
Yalnız kira ile arazi işletenler					
Holdings operating only rented land	54 959	2 939	4 574	11 891	17 282
Yalnız ortakçılık ile arazi işletenler					
Holdings operating land only on share basis	37 833	1 376	3 778	7 170	12 546
Diğer şekilde arazi işletenler					
Holdings operating land in other types of tenure	9 604	856	994	1 152	4 084
İki ya da daha fazla tasarruf şekli ile arazi işletenler					
Holdings operating land by more than one type of tenure	5 290	-	35	794	1 631

Arazi tasarruf şekli - Land tenure forms	**İşletme büyüklüğü (Dekar)** - Size of holdings (Decare) 50-99	100-199	200-499	500+
Toplam işletme sayısı - Total number of holdings	560 049	327 363	153 685	21 907
Kendi arazisi olan işletmeler				
Holdings having their own land				
Yalnız kendi arazisini işletenler				
Holdings operating only their own land	436 456	238 767	103 692	13 763
Yalnız zilyetliğe dayalı arazi işletenler				
Holdings operating only ownership land	15 521	7 450	1 414	378
Hem kendi arazisini hem de zilyetliğe dayalı arazi işletenler				
Holdings operating both their own land and owner-like possessed land	8 933	6 238	3 020	245
Hem kendi arazisini hem de başkasının arazisini işletenler				
Holdings operating both their own land and other's land	81 929	62 407	39 545	6 660
Kendi arazisi olmayan işletmeler				
Holdings not having their own land				
Yalnız kira ile arazi işletenler				
Holdings operating only rented land	8 609	6 774	2 591	299
Yalnız ortakçılık ile arazi işletenler				
Holdings operating land only on share basis	5 802	4 290	2 541	330
Diğer şekilde arazi işletenler				
Holdings operating land in other types of tenure	1 759	492	259	8
İki ya da daha fazla tasarruf şekli ile arazi işletenler				
Holdings operating land by more than one type of tenure	1 040	945	623	222

Not. 2001 Genel Tarım Sayımı; Tarımsal İşletmeler (Hanehalkı) Anketi sonuçlarıdır.

Note. 2001 Census of Agriculture; results of the Agricultural Holdings (Households) Survey.

12.18 Arazi parça sayısı ve işletme büyüklüğüne göre işletmeler
Agricultural holdings by size of holdings and number of parcels

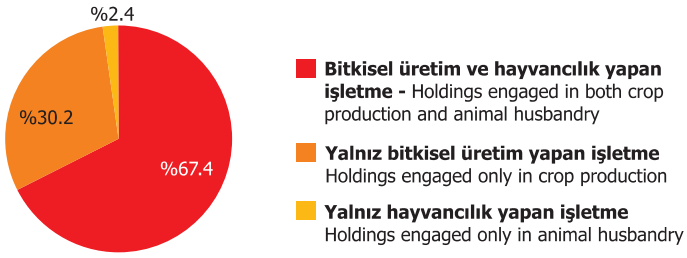
Parça sayısı - Number of parcels	**Toplam** Total	**İşletme büyüklüğü (Dekar)** - Size of holdings (Decare) - 5	5-9	10-19	20-49
Toplam işletme sayısı - Total number of holdings	3 022 127	178 006	290 461	539 816	950 840
Toplam parça sayısı - Total number of parcels	12 323 405	292 514	664 173	1 650 312	3 831 683
Parça sayısı - Number of parcels					
1					
İşletme sayısı - Number of holdings	588 766	109 996	106 387	127 077	141 829
Parça sayısı - Number of parcels	588 766	109 996	106 387	127 077	141 829
2-5					
İşletme sayısı - Number of holdings	1 734 809	66 172	171 663	349 170	594 616
Parça sayısı - Number of parcels	5 446 419	169 055	469 190	1 036 886	1 917 378
6-9					
İşletme sayısı - Number of holdings	484 520	1 771	11 448	53 358	162 582
Parça sayısı - Number of parcels	3 449 713	12 712	77 763	371 731	1 149 491
10+					
İşletme sayısı - Number of holdings	214 035	67	964	10 211	51 812
Parça sayısı - Number of parcels	2 838 512	751	10 834	114 618	622 986

Parça sayısı - Number of parcels	**İşletme büyüklüğü (Dekar)** - Size of holdings (Decare) 50-99	100-199	200-499	500+
Toplam işletme sayısı - Total number of holdings	560 049	327 363	153 685	21 907
Toplam parça sayısı - Total number of parcels	2 836 069	1 881 198	997 015	170 441
Parça sayısı - Number of parcels				
1				
İşletme sayısı - Number of holdings	62 493	26 805	11 692	2 487
Parça sayısı - Number of parcels	62 493	26 805	11 692	2 487
2-5				
İşletme sayısı - Number of holdings	304 775	167 433	72 587	8 393
Parça sayısı - Number of parcels	1 025 013	555 848	244 515	28 534
6-9				
İşletme sayısı - Number of holdings	131 739	80 865	37 596	5 161
Parça sayısı - Number of parcels	945 987	585 659	268 820	37 550
10+				
İşletme sayısı - Number of holdings	61 043	52 261	31 812	5 865
Parça sayısı - Number of parcels	802 576	712 888	471 989	101 870

Not. 2001 Genel Tarım Sayımı; Tarımsal İşletmeler (Hanehalkı) Anketi sonuçlarıdır.

Note. 2001 Census of Agriculture; results of the Agricultural Holdings (Households) Survey.

İşletme tipine göre işletmeler
Agricultural holdings by type of holdings

Veri için tablo 12.16'ya bakınız.
For data, see table 12.16.

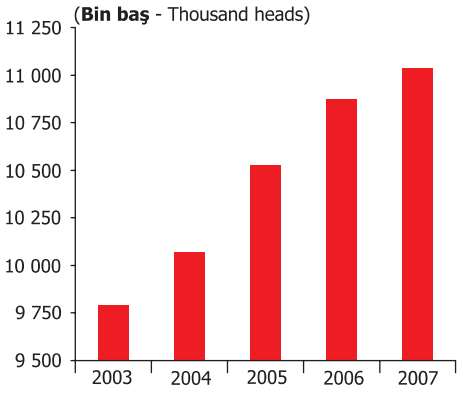
12.19 Seçilmiş tarımsal alet ve makine sayıları
Selected number of agricultural equipment and machinery

	2003	2004	2005	2006	2007
Kulaklı traktör pulluğu - Mouldboard type tractor plough	930 943	947 416	958 228	983 275	986 291
Kültüvatör - Cultivator	421 455	430 074	430 981	443 776	451 214
Diskli tırmık (diskaro, gobledisk vb.) - Disc harrows	190 739	191 789	192 700	191 360	198 548
Dişli tırmık - Toothed harrow	348 911	350 640	351 327	353 205	355 991
Kombine hububat ekim makinesi - Combined seed drill	162 763	166 897	163 577	164 524	169 695
Üniversal ekim makinesi - Universal drill	66 216	63 073	62 982	63 392	62 979
Kimyevi gübre dağıtma makinesi - Fertilizer broadcaster	314 660	320 609	326 599	334 461	339 461
Sapdöver harman makinesi (batöz) - Thresher	193 963	193 930	197 017	196 346	194 847
Kuyruk milinden hareketli pulverizatör - PTO driven sprayer	229 497	239 126	241 753	245 311	255 582
Tarım arabası (römork) - Trailer	966 596	986 313	995 523	1 011 577	1 026 389
Traktör - Tractor	997 620	1 009 065	1 022 365	1 037 383	1 056 128
Biçerdöver - Combine harvester	11 721	11 519	11 811	12 359	12 775
Sırt pulverizatörü - Knapsack sprayer	580 927	580 547	582 618	586 685	587 821
Hayvan pulluğu - Animal drawn plough	233 708	215 322	207 033	196 278	181 974

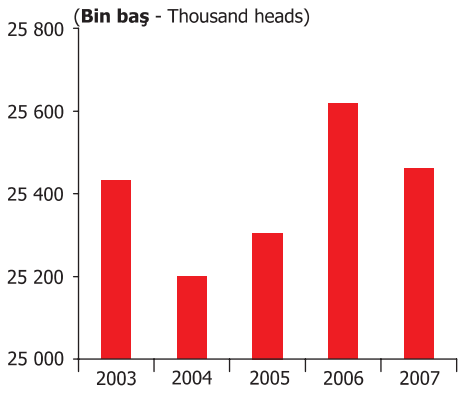
12.20 Türlerine göre hayvanlar - Livestocks by type **(Baş** - Head)

	2003	2004	2005	2006	2007
Sığır - Cattle	9 788 102	10 069 346	10 526 440	10 871 364	11 036 753
Manda - Buffalo	113 356	103 900	104 965	100 516	84 705
Koyun - Sheep	25 431 539	25 201 155	25 304 325	25 616 912	25 462 293
Kıl keçi - Ordinary goat	6 516 088	6 379 900	6 284 498	6 433 744	6 095 292
Tiftik keçi - Angora goat	255 587	230 037	232 966	209 550	191 066
At - Horse	227 399	212 414	207 808	204 352	188 640
Eşek - Donkey	397 540	367 739	341 377	329 475	296 114
Katır - Mule	92 012	83 867	81 678	75 018	68 199
Deve - Camel	808	865	811	1 004	1 057
Domuz - Pig	7 090	4 399	1 934	1 362	1 813

Sığır - Cattle

Koyun - Sheep

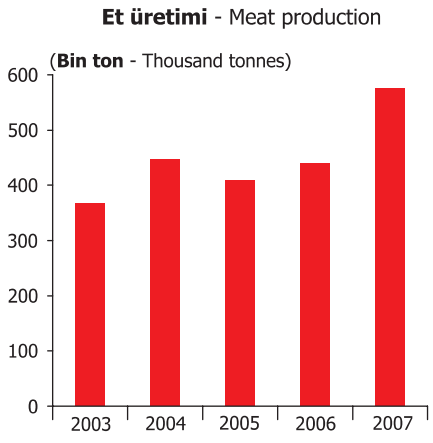

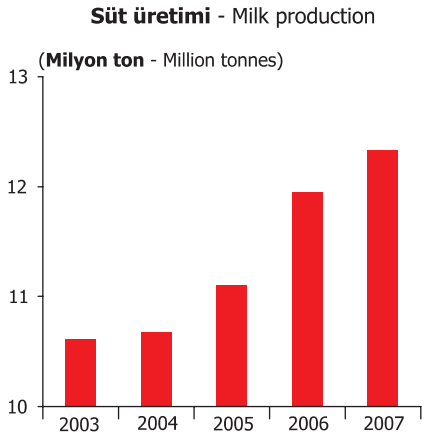
12.21 Kesilen hayvan sayısı ve et üretimi
Number of slaughtered animals and meat production

	2003	2004	2005	2006	2007
Kesilen hayvan (Baş) - Animals slaughtered (Head)					
Sığır - Cattle	1 591 045	1 856 549	1 630 471	1 750 997	2 003 991
Manda - Buffalo	9 521	9 858	8 920	9 658	9 532
Koyun - Sheep	3 554 078	3 933 973	4 145 343	4 763 394	6 428 866
Keçi - Goats	607 006	570 512	688 704	803 063	1 256 348
Deve - Camels	67	38	49	55	33
Domuz - Pigs	3 500	3 523	278	-	-
Et üretimi (Ton) - Meat production (Tons)	366 960	447 155	409 423	438 530	575 622
Sığır - Cattle	290 454	365 000	321 681	340 705	431 963
Manda - Buffalo	1 709	1 950	1 577	1 774	1 988
Koyun - Sheep	63 006	69 715	73 743	81 899	117 524
Keçi - Goats	11 487	10 300	12 390	14 133	24 136
Deve - Camels	24	16	18	19	11
Domuz - Pigs	280	174	14	-	-

12.22 Sağılan hayvan sayısı ve süt üretimi
Number of animals milked and milk production

	2003	2004	2005	2006	2007
Sağılan hayvan (Baş) - Animals milked (Head)					
İnek - Cow	5 040 362	3 875 721	3 998 097	4 187 931	4 229 440
Manda - Buffalo	57 378	39 362	38 205	36 553	30 460
Koyun - Sheep	12 477 217	9 919 191	10 166 091	10 245 894	10 109 987
Keçi - Goat	3 126 656	2 476 574	2 426 993	2 420 642	2 263 629
Süt üretimi (Bin ton) - Milk production (Thousand tons)	10 611	10 679	11 108	11 952	12 330
İnek - Cow	9 514	9 609	10 026	10 867	11 279
Manda ineği - Buffalo cow	49	39	38	36	30
Koyun - Sheep	770	772	790	795	783
Keçi - Goat	278	259	254	254	237

12.23 Deri üretimi - Hide production **(Adet** - Number)

	2003	2004	2005	2006	2007
Sığır ve dana - Cattle and calf	1 728 322	2 009 396	1 780 148	1 912 969	2 178 805
Manda ve manda yavrusu - Buffalo and buffalo calves	10 473	10 844	9 812	10 624	10 485
Koyun ve kuzu - Sheep and lamb	3 859 092	4 265 536	4 492 625	5 168 738	6 884 829
Keçi ve oğlağı - Goat and kid	632 746	595 052	719 467	841 112	1 293 280
Deve - Camel	74	42	54	61	36

12.24 Kümes hayvancılığı - Poultry and egg production **(Bin adet** - Thousand number)

	2003	2004	2005	2006	2007
Tavuk - Hen	277 533	296 876	317 497	344 820	269 368
Et tavuğu - Broiler	217 133	238 102	257 221	286 121	205 082
Yumurta tavuğu - Laying hen	60 400	58 774	60 276	58 699	64 286
Hindi - Turkey	3 994	3 902	3 697	3 227	2 675
Ördek - Duck	811	770	656	525	482
Kaz - Geese	1 337	1 251	1 067	830	1 023
Tavuk eti (Bin ton) - Chicken meat (Thousand tons)	872	877	937	918	1 068
Tavuk yumurtası - Number of hen eggs	12 666 782	11 055 557	12 052 455	11 733 572	12 724 959

12.25 Arıcılık - Apiculture

	2003	2004	2005	2006	2007
Kovan sayısı (Bin) - Number of hive (Thousand)	4 289	4 400	4 590	4 852	4 825
Yeni tip - Modern type	4 098	4 237	4 433	4 705	4 690
Eski tip - Old type	191	163	157	147	135
Bal üretimi (Ton) - Honey production (Tons)	69 540	73 929	82 336	83 842	73 935
Balmumu üretimi (Ton) - Wax production (Tons)	3 130	3 471	4 178	3 484	3 837

12.26 İpekböcekçiliği - Sericulture

	2003	2004	2005	2006	2007
Açılan ipekböceği kutusu (Adet)					
Silkworm box opened (Number)	5 097	5 161	5 669	5 699	5 273
İpek kozası (Ton) - Silk cocoon (Tons)	169	143	157	127	125

12.27 Seçilmiş su ürünlerinde üretim miktarı
Quantity of selected fishery products

(Ton - Tons)

	2003	2004	2005	2006	2007
Avlanan deniz balıkları miktarı - Catch of sea fish	416 126	456 752	334 248	409 945	518 201
Hamsi - Anchovy	295 000	340 000	138 569	270 000	385 000
Palamut - Torik - Atlantic bonito	6 000	5 701	70 797	29 690	5 965
Sardalya - Pilchard	12 000	12 883	20 656	15 586	20 941
İstavrit (Kraça) - Horse mackerel	16 400	18 068	13 540	14 127	22 991
İstavrit (Karagöz) - Scad	11 600	9 337	13 978	11 800	9 030
Mezgit - Whiting	8 000	8 205	8 309	9 112	12 940
Kefal - Grey mullet	11 000	12 424	10 560	8 915	8 291
Lüfer - Blue fish	22 000	19 901	18 357	8 399	6 858
Bakalorya-Berlam - Hake-Eurepean hake	7 500	4 380	4 100	3 460	3 337
Diğer deniz balıkları - Other sea fish	26 626	25 853	35 382	38 856	42 848
Avlanan diğer deniz ürünleri miktarı (kabuklu, yumuşakca)					
Catch of other sea products (crustaceas, molluscs)	46 948	48 145	46 133	79 021	70 928
Akivades (Kum midyesi) - Carpet shell	19 700	16 899	10 847	1 266	1 334
Beyaz kum midyesi - Striped venus	-	-	-	48 344	47 215
Kara-Kıllı midye - Mediterranean mussel-Bearded horse mussel	-	-	-	9 234	1 493
Kalamerya - Squid	450	506	711	972	844
Deniz salyangozu - Sea snail	5 500	14 034	12 600	11 613	13 791
Karides - Prawn	6 000	5 279	6 339	3 856	3 917
Diğer deniz ürünleri - Other sea products	15 298	11 427	15 636	3 736	2 334
Yetiştiricilik üretimi - Aquaculture production	79 943	94 010	118 277	128 943	139 873
İçsu - Inland water	40 217	44 115	48 604	56 694	59 033
Alabalık - Trout	39 674	43 432	48 033	56 026	58 433
Aynalı sazan - Carp	543	683	571	668	600
Deniz - Marine water	39 726	49 895	69 673	72 249	80 840
Alabalık - Trout	1 194	1 650	1 249	1 633	2 740
Çipura - Sea bream	16 735	20 435	27 634	28 463	33 500
Levrek - Sea bass	20 982	26 297	37 290	38 408	41 900
Midye - Mussel	815	1 513	1 500	1 545	1 100
Diğer - Other [1]	-	-	2 000	2 200	1 600
Avlanan tatlısu ürünleri miktarı					
Catch of freshwater products	44 698	45 585	46 115	44 082	43 321
İnci kefali - Tarek	14 215	14 259	14 103	11 978	11 623
Sazan - Common carp	13 820	13 451	13 718	12 116	12 286
Siraz - Transcaucasion barb	1 013	1 027	971	967	985
Levrek (Sudak) - Pike perch	1 751	1 852	1 768	1 656	1 586
Gümüş - Sand smelt	1 826	2 107	5 248	6 677	6 540
Salyangoz - Snail	1 850	1 879	1 873	1 462	1 397
Kerevit - Cray fish	2 183	2 317	809	797	816
Diğer tatlısu ürünleri - Other freshwater products	8 040	8 693	7 625	8 429	8 088

(1) Kalkan, sinagrit, işkine ve karagöz yetiştiriciliğini kapsamaktadır.

(1) It includes turbot, dentex, brown mearge and two banded bream.

		Sayfa Page	
	Açıklama	**195**	Explanation
	Yıllık İş İstatistikleri		**Annual Business Statistics**
13.1	Girişim gruplarına göre sanayi ve hizmet sektörlerinde, istihdam ve bazı temel göstergeler, 2004	**203**	13.1 Employment and some basic indicators by economic activity in industury and service sectors, 2004
13.2	Girişim gruplarına göre sanayi ve hizmet sektörlerinde, istihdam ve bazı temel göstergeler, 2005	**204**	13.2 Employment and some basic indicators by economic activity in industury and service sectors, 2005
13.3	Mali sektörlerde istihdam ve temel göstergeler, 2004-2005	**206**	13.3 Employment and basis indicators in financial sectors, 2004-2005
13.4	Yayın kurumu sayısı, istihdam ve yayın türlerine göre bazı temel göstergeler, 2005-2006	**207**	13.4 Number of broadcasting institutions, employment and some of basic indicators by type of broadcasting, 2005-2006
13.5	Yayın kurumu sayısı, istihdam ve yayın türlerine göre bazı temel göstergeler, 2005	**208**	13.5 Number of broadcasting institutions, employment and some of basic indicators by type of broadcasting, 2005
13.6	Yayın kurumu sayısı, istihdam ve yayın türlerine göre bazı temel göstergeler, 2006	**209**	13.6 Number of broadcasting institutions, employment and some of basic indicators by type of broadcasting, 2006
	Sanayi		**Industry**
13.7	Seçilmiş madenlerin üretimi	**210**	13.7 Production of selected minerals
13.8	Seçilmiş gıda maddeleri üretimi	**210**	13.8 Selected food industry production
13.9	İçki ve sigara üretimi	**210**	13.9 Beverage and cigarette production
13.10	İplik, dokuma ve halı üretimi	**210**	13.10 Yarn, textile and carpet production
13.11	Ağaç sanayii üretimi	**211**	13.11 Wood industry production
13.12	Kağıt sanayii üretimi	**211**	13.12 Paper industry production
13.13	Seçilmiş petrol türevleri üretimi	**211**	13.13 Production of selected petroleum products
13.14	Gübre sanayii üretimi	**211**	13.14 Fertilizer industry production
13.15	Kimyasal maddeler sanayii üretimi	**212**	13.15 Manufacture of industrial chemicals
13.16	Taşıt araçları lastik sanayii üretimi	**212**	13.16 Production of motor vehicle tires
13.17	Cam ve cam eşya üretimi	**212**	13.17 Glass and glassware production
13.18	Çimento, demir ve çelik sanayii üretimi	**212**	13.18 Cement, iron and steel industry production
13.19	Dayanıklı tüketim malları üretimi	**213**	13.19 Durable consumer goods production

13.20	Otomotiv sanayii üretimi	**213**	13.20 Automotive vehicle production
13.21	İmalat sanayiinde kapasite kullanım oranı [Üretim değeri ağırlıklı]	**214**	13.21 Percentage rates of capacity utilization in the manufacturing industry [Weighted by production value]
13.22	Sanayi üretim endeksi [Katma değer ağırlıklı]	**215**	13.22 Industry production index [Weighted by value added]
13.23	Sanayi sektöründe faaliyette bulunan ve 20+ kişi çalışan girişimlerden elde edilen, seçilmiş bazı sanayi ürünlerinin üretimleri	**216**	13.23 Production figures of some selected industrial products, derived from enterprises active in industrial sectors with 20 or more employees
	İnşaat		**Construction**
13.24	Yapı sahipliği ve kullanma amacına göre yapılacak yeni ve ilave yapılar [İnşaat ruhsatlarına göre]	**218**	13.24 New buildings and additions by use of building and type of investor [According to construction permits]
13.25	Yapı sahipliği ve kullanma amacına göre tamamen veya kısmen biten yeni ve ilave yapılar [Yapı kullanma izin belgelerine göre]	**219**	13.25 Completed or partially completed new buildings and additions by use of building and type of investor [According to occupancy permits]
13.26	Kullanma amacı ve kat sayısına göre tamamen veya kısmen biten yeni ve ilave yapılar [Yapı kullanma izin belgelerine göre]	**220**	13.26 Completed or partially completed new buildings and additions by use and number of storeys [According to occupancy permits]
13.27	Oda sayısına göre tamamen veya kısmen biten yeni ve ilave konutlar [Yapı kullanma izin belgelerine göre]	**220**	13.27 Completed or partially completed new residential buildings and additions by number of rooms [According to occupancy permits]
13.28	Ortalama alan ve maliyetine göre tamamen veya kısmen biten yeni ve ilave yapılar [Yapı kullanma izin belgelerine göre]	**220**	13.28 Completed or partially completed new buildings and additions by average floor area and cost [According to occupancy permits]
13.29	Bina inşaatı maliyet endeksi (2005=100)	**221**	13.29 Building construction cost index (2005=100)
13.30	İBBS'ye göre belediye sınırları içinde bina, konut ve belediyeler, 1984, 2000	**222**	13.30 Buildings, dwelling units and municipalities inside the boundaries of municipalities by SRE, 1984, 2000
13.31	Kullanım amacı, taban alanı ve kat sayısına göre bina sayısı, 2000	**225**	13.31 Number of buildings by use of buildings, floor area and number of storeys, 2000

YILLIK İŞ İSTATİSTİKLERİ

Yıllık iş istatistikleri genellikle belirli bir referans yılına ilişkin bilgileri sağlar. Bu istatistikler bir yıldan gelecek yıla olan değişimleri gösterir. Yıllık iş istatistikleri faaliyete dayalı istatistiklerdir ve girişimlerin faaliyetleri vasıtasıyla ekonomiyi tanımlar.

2002 Genel Sanayi ve İşyerleri Sayım çalışmasının ardından yıllık iş istatistiklerinin derlenmesi çalışmalarına başlanmıştır.

İşyeri bazlı sektörler itibarıyla yayınlar en son 2001 referans yılı itibarıyla yayınlanmıştır.

Yıllık iş istatistikleri: Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması EFİS (Rev.1.1) Kısım C'den K'ya ve M'den O'ya kadar tüm piyasa faaliyetlerini kapsamaktadır.

EFİS Rev. 1.1 (kısım düzeyinde) esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler yıllık iş istatistikleri kapsamını oluşturmaktadır.

İktisadi faaliyet kollarına göre;
(C) Madencilik ve Taşocakçılığı
(D) İmalat Sanayi
(E) Elektrik, Gaz ve Su
(F) Yapı (inşaat) ve Bayındırlık İşleri
(G) Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Araç, Motosiklet, Kişisel ve Ev Eşyalarının Onarımı
(H) Otel, Lokanta ve Kahvehane
(I) Ulaştırma, Depolama ve Haberleşme
(J) Mali Aracı Kuruluşların Faaliyetleri
(K) Gayrimenkul Kiralama ve İş Faaliyetleri
(M) Eğitim
(N) Sağlık İşleri ve Sosyal Hizmetler
(O) Diğer Sosyal, Toplumsal ve Kişisel Hizmet Faaliyetleri
(Radyo - Televizyon faaliyetleri dahil)

Girişim: Özellikle mevcut kaynakların tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla faaliyet yürütür.

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yerdeki mal ve hizmetlere ilişkin faaliyetleri ya da bunların bir kısmını yürüten bir girişim ya da girişimin bir parçasıdır.

Yerel birim girişimin; merkez, büro, mağaza, büfe, fabrika, atölye, maden ocağı, şantiye, otel, lokanta, kafe, okul, hastane, depo gibi adresi coğrafi olarak tanımlanabilen bir yerdeki yerleşik olan bölümüdür. Bu yerde ekonomik faaliyet tek ve aynı girişim için bir ya da daha çok kişinin tam gün ya da kısmi olarak çalışmasıyla yürütülür. Girişim merkezinin bulunduğu yer de bir yerel birimdir.

Ulusal yayın kurumu: Birden fazla verici istasyonu ile bir program kanalı üzerinden yapılan ve her coğrafi bölgede en az bir ili içermek üzere ülkemizdeki yerleşim alanının en az %70'ini kapsayacak şekilde yayın yapan yayın kuruluşudur.

Bölgesel yayın kurumu: Herhangi bir ulusal yayın şebekesinden bağımsız olarak, bir veya kapsama alanları birbirine bitişik birden fazla verici istasyonu ile bir program kanalı üzerinden yapılan ve en az üç komşu ili veya en fazla bir coğrafi bölgeyi kapsayacak şekilde yayın yapan yayın kuruluşudur.

ANNUAL BUSINESS STATISTICS

Annual business statistics generally provide information referring to a whole reference year. These statistics show change in a year to following year. Annual business statistics are activity based statistics and they describe the economy through the activity of the enterprises.

Studies of compiling annual business statistics have begun following up 2002 General Census of Industry and Business Establishments.

The latest publications of the sectors based on the establishments are published considering 2001 as base year.

Annual business statistics: Classification of Economic Activities In The European Community, NACE (Rev. 1.1) Section C to K and from M to O are covered.

The following sectors based on (section level) NACE Rev.1.1 form the coverage of annual business statistics.

According to economic activity branches;
(C) Mining and Quarrying
(D) Manufacturing Industry
(E) Electricity, Gas and Water
(F) Construction and Public Works
(G) Wholesale and Retail Trade; Motor Vehicle, Motorcycle, Personal and Household Goods Repair
(H) Hotel, Restaurant and Café
(I) Transport, Storage and Communication
(J) Activities of Financial Intermediaries
(K) Renting Real Estates and Business Activities
(M) Education
(N) Sanitary Affairs and Social Services
(O) Other Social and Personal Service Activities
(included activities of Radio and Television)

Enterprise: The enterprise is an organizational unit producing goods or services, which benefits from a certain degree of autonomy in decision-making, especially for the allocation of its current resources. An enterprise has one or more than one activity.

Local unit: The local unit is an enterprise or part thereof carrying out activities corresponding to goods and services situated in a geographically identified place.

Local unit is a part of enterprise that has a geographically defined address like center of the enterprise, office, store, canteen, factory, workshop, mine, construction site, hotel, restaurant, café, school, hospital, depot. At or from this place economic activity is carried out for which one or more persons work full time or part time for one and the same enterprise. The center of the enterprise is also a local unit.

National broadcasting institution: A broadcasting institution which provides broadcasting services with more than one transmitter stations, intended to cover at least one province in every geographical region and 70% percentage of settlement area of our country.

Regional broadcasting institution: A broadcasting institution which provides regional broadcasting, independent from national broadcasting network, with more than one adjacent transmitter stations and intended to cover at least three province or one geographical region.

Yerel yayın kurumu: Yayınları bir yerleşim birimini (kent, kasaba vb.) kısmen ya da tamamen kapsayan yayın kuruluşudur.

Local broadcasting institution: A broadcasting institution which provides partly or completely a local broadcasting service (in province, town, etc.)

Tanım ve Kavramlar

Definitions and Concepts

Çalışanlar sayısı: Çalışanlar sayısı; gözlem birimine ait ve ödemeleri birim tarafından yapılan birim dışında çalışan kişilerle beraber (satış elemanları, dağıtım elemanları, tamir ve bakım ekipleri gibi) birimde çalışan kişilerin (çalışan iş sahipleri, birimde düzenli olarak çalışan ortaklar ve ücretsiz aile işçileri dahil) toplam sayısı olarak tanımlanır. Kısa süreli olmayan personel (hastalık izni, ücretli izin, veya özel izin gibi) ve aynı zamanda grevde olanlar içerilir, ancak belirsiz bir dönem için olmayanlar içerilmez. Bordrodaki evde çalışanlar, çıraklar ve mevsimsel çalışanlarla birlikte bordroda görülen ve sadece ilgili ülkenin kanunlarına göre "kısmi çalışanlar" olarak tanımlananlar da içerilir.

Number of persons employed: The number of persons employed is defined as the total number of persons who work in the observation unit (inclusive of working proprietors, partners working regularly in the unit and unpaid family workers), as well as persons who work outside the unit who belong to it and are paid by it (e.g. sales representatives, delivery personnel, repair and maintenance teams). It includes persons absent for a short period (e.g. sick leave, paid leave or special leave), and also those on strike, but not those absent for an indefinite period. It also includes part-time workers who are regarded as such under the laws of the country concerned and who are on the payroll, as well as seasonal workers, apprentices and home workers on the payroll.

Çalışanlar sayısında; zorunlu askerlik görevini yapanlarla birlikte, diğer girişimler adına araştırma biriminde tamir ve bakım işini yürüten kişileri, diğer girişimler tarafından birime sağlanan işçi sayısı hariç tutulur.

The number of persons employed excludes manpower supplied to the unit by other enterprises, persons carrying out repair and maintenance work in the enquiry unit on behalf of other enterprises, as well as those on compulsory military service.

Ücretsiz aile işçileri, birimin sahibi ile birlikte yaşayan ve düzenli olarak birim için çalışan, ancak çalışmaları için sabit tutar almayan ve hizmet anlaşmaları olmayan kişileri yansıtır. Bu, esas mesleği olarak diğer birimin bordrosunda içerilmeyen kişiler ile sınırlıdır.

Unpaid family workers refer to persons who live with the proprietor of the unit and work regularly for the unit, but do not have a contract of service and do not receive a fixed sum for the work they perform. This is limited to those persons who are not included on the payroll of another unit as their principal occupation.

Maaşlı ve ücretli çalışanlar: Maaşlı ve ücretli çalışanlar sayısı, maaş, ücret, komisyon, ikramiye, parça başı ödeme veya ayni karşılıklar şeklinde yapılan ödemeleri alan, iş akdine sahip ve işveren için çalışan kişiler olarak tanımlanır.

Number of employees: The number of employees is defined as those persons who work for an employer and who have a contract of employment and receive compensation in the form of wages, salaries, fees, gratuities, piecework pay or remuneration in kind.

Maaşlı ve ücretli çalışanlar sayısında, kısmi çalışanlar, mevsimlik çalışanlar, grevde olanlar veya kısa dönemli ayrılışlar içerilir, ancak uzun süreli ayrılan kişiler hariç tutulur. Maaşlı ve ücretli çalışanlar sayısı, gönüllü çalışanları kapsamaz.

The number of employees includes part-time workers, seasonal workers, persons on strike or on short-term leave, but excludes those persons on long-term leave. The number of employees does not include voluntary workers.

Personel maliyetleri: Personel maliyetleri referans dönemi boyunca, yapılan iş karşılığında (düzenli ve geçici çalışanlar olduğu gibi evde çalışanlar) çalışanlara işveren tarafından ödenebilir nakdi veya ayni, toplam karşılıklar olarak tanımlanır. Personel maliyetleri işverenin zorunlu ve gönüllü sosyal katkılarının yanı sıra birim tarafından elde tutulan çalışanların sosyal güvenlik katkıları ve vergileri de kapsar.

Personnel costs: Personnel costs are defined as the total remuneration, in cash or in kind, payable by an employer to an employee (regular and temporary employees as well as home-workers) in return for work done by the latter during the reference period. Personnel costs also include taxes and employees' social security contributions retained by the unit as well as the employer's compulsory and voluntary social contributions.

Personel maliyetleri aşağıdakilerden oluşur:
-Maaş ve ücretler,
-İşveren sosyal güvenlik maliyetleri.

Personnel costs are made up of:
-Wages and salaries,
-Employers' social security costs.

Çalışma süresi, çıktı veya parça iş temelinde ve düzenli veya düzensiz ödendiği dikkate alınmaksızın referans dönemi boyunca ödenen bütün karşılıklar içerilir.

All remuneration paid during the reference period is included, regardless of whether it is paid on the basis of working time, output or piecework, and whether it is paid regularly or not.

Bu değişkende içerilenler, işverenler tarafından kaynak olarak elde tutulanlar, çalışanlar tarafından sahip olunan diğer tutar, vergiler ve sosyal güvenlik payları olduğu gibi, bütün ikramiyeler, çalışma alanı ve performans ikramiyeleri, ekstra ikramiye ödemeleri, 13. ay ödemeleri (ve benzer sabit ikramiye), işten çıkarma, lojman, ulaştırma, geçim ve aile yardımları, komisyonlar, katılım harçları, fazla çalışma, gece çalışma karşılığında çalışanlara yapılan ödemelerdir.

Included are all gratuities, workplace and performance bonuses, ex gratia payments, 13th month pay (and similar fixed bonuses), payments made to employees in consideration of dismissal, lodging, transport, cost of living and family allowances, commissions, attendance fees, overtime, night work, etc. as well as taxes, social security contributions and other amounts owed by the employees and retained at source by the employers.

İşveren için sosyal güvenlik maliyetlerini de içerir. Bu, diğer düzenlemelerde olduğu gibi, aile yardımları, iş kazaları ve hastalıkları, işsizlik, sakatlık, hamilelik, hastalık ve emeklilik maaşı düzenlemeleri işveren sosyal güvenlik katkılarını içerir. Bu maliyetler, yapısında gönüllü veya sözleşmeli kollektif olarak anlaşmaya varılmış, kanunlara uygun olup olmadığına bakılmaksızın içerilir.

Maaş ve ücretler: Çalışma süresi, çıktı veya parça iş temelinde ve düzenli veya düzensiz ödendiği dikkate alınmaksızın, hesap dönemi boyunca yapılan iş karşılığında, bordroda sayılan (evde çalışanlar dahil) bütün kişilere ödenebilir ayni veya nakdi toplam karşılıklar olarak tanımlanır.

İşveren tarafından fiilen elde tutulsa ve çalışan yararına doğrudan sosyal sigorta düzenlemelerine ve vergi otoritelerine ödense bile çalışan tarafından ödenecek her türlü sosyal katkıları ve gelir vergilerini içerir. Maaş ve ücretler işveren tarafından ödenecek sosyal katkıları içermez.

Maaş ve ücretler işverenler tarafından kaynak olarak elde tutulsa, çalışanlar tarafından ödenecek diğer miktar, sosyal güvenlik katkıları ve vergiler olduğu gibi, bütün primler, ikramiyeler, ekstra prim ödemeleri, 13. ay ödemeleri, kıdem tazminatı, lojman, ulaştırma, geçim ve aile yardımları, bahşişler, komisyon, katılım harçları vb. gibi çalışanlar tarafından alınacakları kapsar. İşveren tarafından hastalık, iş kazaları, hamilelik izni veya kısa zamanlı çalışma durumlarında ödenmeye devam edilen maaş ve ücretler, birimin muhasebe uygulamalarına bağlı olarak burada ya da maaş ve ücretlerin altında kaydedilebilir. İstihdam acentesi ve benzer organizasyonların işçilerine yapılan ödemeler maaş ve ücretlere dahil değildir.

Sosyal güvenlik masrafları: İşverenlerin sosyal güvenlik masrafları, işveren tarafından kendi çalışanlarının sosyal faydalara hak kazanmasını güvenlik altına alabilmek için, üstlenilen sosyal katkıların değerine eşit tutara karşılık gelir.

İşveren için sosyal güvenlik masrafları, diğer düzenlemelerde olduğu gibi, aile yardımları, iş kazaları ve hastalıkları, işsizlik, sakatlık, hamilelik, hastalık ve emeklilik maaşı düzenlemeleri işveren sosyal güvenlik katkılarını içerir.

Evde çalışanları ve çırakları içerecek şekilde bütün çalışanlar için maliyetler burada içerilir. Bu masraflar, yapısında gönüllü veya sözleşmeli, kollektif olarak anlaşmaya varılmış, kanunlara uygun olup olmadığına bakılmaksızın bütün düzenlemeler için içerilir. İşveren tarafından hastalık, iş kazaları, hamilelik izni, veya kısa zamanlı çalışma durumlarında ödenmeye devam edilen maaş ve ücretler, birimin muhasebe uygulamalarına bağlı olarak burada ya da maaş ve ücretlerin altında kaydedilebilir.

Ciro: Ciro referans dönemi sırasında gözlem birimi tarafından fatura edilmiş toplamları kapsar ve bu üçüncü kişilere sunulan hizmet ve mal piyasa satışlarına karşılık gelir. Ciro, müşterisi hususunda birim tarafından fatura edilmiş katma değer vergisi ve ciroya doğrudan bağlantılı diğer benzer çıkarılabilir vergiler dışında birim tarafından fatura edilen mal veya hizmetler üzerindeki tüm vergi ve resimleri içerir.

Üretim değeri: Üretim değeri, satışa dayalı, stok değişmelerini ve mal ve hizmetlerin yeniden satışını içeren, birim tarafından fiilen üretilen miktarı ölçer.

Faktör maliyetiyle katma değer: Faktör maliyetiyle katma değer işletme sübvansiyonları ve dolaylı vergilerin ayarlanmasından sonra, işletme faaliyetlerinden elde edilen gayri safi gelirdir.

Also included are the social security costs for the employer. These include employer's social security contributions to schemes for retirement pensions, sickness, maternity, disability, unemployment, occupational accidents and diseases, family allowances as well as other schemes. These costs are included regardless of whether they are statutory, collectively agreed, contractual or voluntary in nature.

Wages and salaries: Wages and salaries are defined as the total remuneration, in cash or in kind, payable to all persons counted on the payroll (including homeworkers), in return for work done during the accounting period regardless of whether it is paid on the basis of working time, output or piecework and whether it is paid regularly or not.

Wages and salaries include the values of any social contributions, income taxes, etc. payable by the employee even if they are actually withheld by the employer and paid directly to social insurance schemes, tax authorities, etc. on behalf of the employee. Wages and salaries do not include social contributions payable by the employer.

Wages and salaries include: All gratuities, bonuses, ex gratia payments, 13th month payments, severance payments, lodging, transport, cost-of-living, and family allowances, tips, commission, attendance fees, etc. received by employees, as well as taxes, social security contributions and other amounts payable by employees and withheld at source by the employer. Wages and salaries which the employer continues to pay in the event of illness, occupational accident, maternity leave or short-time working may be recorded here or under social security costs, dependent on the unit's accounting practices. Payments for agency workers are not included in wages and salaries.

Social security costs: Employers' social security costs correspond to an amount equal to the value of the social contributions incurred by employers in order to secure for their employees the entitlement to social benefits.

Social security costs for the employer include the employer's social security contributions to schemes for retirement pensions, sickness, maternity, disability, unemployment, occupational accidents and diseases, family allowances as well as other schemes.

Included are the costs for all employees including homeworkers and apprentices. Charges are included for all schemes, regardless of whether they are statutory, collectively agreed, contractual or voluntary in nature. Wages and salaries which the employer continues to pay in the event of illness, occupational accident, maternity leave or short-time working may be recorded here or under wages and salaries, dependent on the unit's accounting practices.

Turnover: Turnover comprises the totals invoiced by the observation unit during the reference period, and this corresponds to market sales of goods or services supplied to third parties. Turnover includes all duties and taxes on the goods or services invoiced by the unit with the exception of the VAT invoiced by the unit vis-à-vis its customer and other similar deductible taxes directly linked to turnover.

Production value: The production value measures the amount actually produced by the unit, based on sales, including changes in stocks and the resale of goods and services.

Value-added at factor cost: Value-added at factor cost is the gross income from operating activities after adjusting for operating subsidies and indirect taxes.

SANAYİ

1966 yılından başlayarak yıllık anketlerin yanı sıra 2005 yılına kadar üçer aylık imalat sanayi anketleri yapılmaktaydı. 2005 yılından itibaren üç aylık kapsam aylık kapsama taşınarak, aylık sanayi üretim anketi yapılmaya başlanıldı. Bu anket büyük sanayinin katma değer yönünden %90'ını temsil eden işyerlerinde uygulanmaktadır. 2005 yılına kadar çeşitli sektörlerde bu orana ulaşmak için 25, 50 ve 100 kişi çalışan işyerleri kapsanmakta iken 2005 yılından sonra tüm sektörlerde 20+ işyerleri kapsama dahil edilmiştir.

Aylık ve Üç Aylık Veriler

Sanayi üretim verileri, 2005 yılına kadar üç aylık imalat sanayi, 2005 yılından sonra aylık sanayi üretim anketi ile ilgili kuruluşlarla yapılan yazışmalarla derlenmiş olup, bu bölümde yıllık veriler sunulmuştur.

Sanayi üretim endeksi: Sanayi sektöründe meydana gelen gelişmelerin kısa aralıklarla izlenebilmesi amacıyla, 1981 yılından 2005 yılına kadar üçer aylık dönemlere göre, 2005 yılından itibaren Aylık Sanayi Üretim anketlerine göre, sanayi üretim endeksi hesaplanmaktadır. Endeksin hesaplanmasında kullanılan madde bazındaki üretim bilgileri, aylık maden istatistikleri ile yaklaşık 3700 büyük imalat sanayi işyerinde uygulanan aylık sanayi üretim anketleri ile derlenmektedir. Enerji sektörünün hesaplanmasında ise TEİAŞ Genel Müdürlüğü'nden alınan elektrik üretim bilgisi kullanılmaktadır.

2008 Kasım ayından itibaren, 2005=100 temel yıllı Sanayi Üretim Endeksi hesaplanıp, haber bülteni olarak yayınlanmaya başlanmıştır. 2005=100 temel yıllı Sanayi Üretim endeksi, imalat ve maden sektörü kapsamında 4848 büyük ölçekli firmalara uygulanan Aylık Sanayi Üretim anketlerinden derlenmektedir. Enerji sektörünün hesaplanmasında ise yine TEİAŞ Genel Müdürlüğü'nden alınan elektrik üretim bilgisi kullanılmaktadır. 2008 İstatistik Yıllığında yer alan ürün bilgileri, Aylık Sanayi Üretim Anketinden derlenmekte olup, 2005 yılından itibaren NACE Rev.1.1 (PRODTR2006) ürün sınıflamasına göre revize edilmiştir.

Kalitatif veriler: Büyük imalat sanayi işyeri üst düzey yöneticilerinin, ekonomik durum hakkındaki görüşleri ile gelecek dönemlere ilişkin beklentilerinin belirlenmesi amacıyla, 1977 yılından 2005 yılına kadar yaklaşık 3700 işyerinde imalat sanayi üç aylık eğilim anketi uygulanmaktaydı. 2005 yılından itibaren yaklaşık 5500 işyerine aylık eğilim anketi uygulanmaktadır. Bu anket ile kapasite kullanım oranları, tam kapasite ile çalışamama nedenleri, üretim, satışlar, stoklar ve fiyatlara ilişkin kalitatif veriler derlenmektedir. 2008 Türkiye İstatistik Yıllığında yer alan kapasite kullanım oranları 2005 yılından itibaren NACE Rev.1.1'e göre revize edilmiştir.

YILLIK SANAYİ ÜRÜN İSTATİSTİKLERİ

Yıllık Sanayi Ürün (PRODCOM) İstatistikleri; sanayi kesiminde (imalat sanayi ve madencilik & taşocakçılığı) üretilen ürünlerin ve az sayıda birtakım sınaî hizmetin, yıllık periyotta ve Türkiye düzeyinde miktar ve değer olarak üretimini ortaya koymaktadır.

Sanayi Ürün İstatistikleri, Avrupa Birliği'nin 19 Aralık 1991 tarihli 3924/91 sayılı (EEC) Konsey Yönetmeliğine dayanılarak 2005 yılından itibaren üretilmeye başlanmıştır.

INDUSTRY

Besides annual manufacturing industry surveys quarterly surveys are also held from 1966 to 2005. Monthly industrial production survey was started by using the coverage of quarterly survey in 2005. This survey is conducted on 90% of large scale manufacturing industries from a "value added" point of view. In order to achieve this ratio in different sectors, establishments employing 25, 50, 100 persons were covered till 2005. Establishments employing 20+ persons in all activities have been also covered since 2005.

Monthly and Quarterly Data

Industrial production data were compiled by quarterly manufacturing industry questionnaire till 2005 and they have been compiled by monthly industrial production questionnaire and the data from relevant organisations since 2005. In this part annual data are submitted.

Industrial production index: The industrial production index had been calculated quarterly since 1981 to 2005 in order to analyze short-term developments in the industry sector. Monthly industrial production survey was started by using the coverage of quarterly survey in 2005. The production of commodities used to calculate the index are compiled through monthly mining statistics and industrial production surveys which are applied on 3700 large scale manufacturing industrial establishments. Production of electricity, which is used to calculate the index of the energy sector, is provided by the Turkish Electricity Generation Transmission Corporation General Management.

Industrial Production Index with the base year 2005 has been calculated and announced by press releases since November 2008. Industrial Production Index with the base year 2005 is compiled from 4848 large scale units working on manufacture and mining sector. The data from Turkish Electricity Generation Transmission Corporation General Management is used for computing energy sector. The product information in 2008 Statistics Yearbook is compiled from Monthly Industrial Production Survey and has been revised according to NACE Rev.1.1 (PRODTR2006) since 2005.

Qualitative data: To obtain entrepreneurs' views concerning the present situation and expected developments, quarterly tendency surveys have been conducted since 1977 in 3700 large scale manufacturing industrial establishments. It has been implemented to 5500 large scale manufacturing industrial establishments since 2005. The qualitative data on the ratio of capacity utilization, reasons for not working to full capacity, production, sales, stocks and prices are collected by these surveys. The capacity utilization rates in 2008 Turkey's Statistics Yearbook is revised according to NACE Rev.1.1 since 2005.

ANNUAL INDUSTRY PRODUCT STATISTICS

Annual Industrial Production (PRODCOM) Statistics, exhibit the value and volume of goods and a small number of industrial services produced by industrial sectors (manufacturing industry and mining & quarrying) in Turkey on an annual basis.

Industrial Products Statistics has been produced since 2005 with regard to EU Council Regulation 3924/91 dated 19 December 1991.

Coğrafi kapsam: Türkiye

Sektörel kapsam: Yıllık Sanayi Ürün İstatistiklerinde, Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflamasına (EFİS Rev.1.1) göre İmalat Sanayi (D), Madencilik ve Taşocakçılığı (C) sektörlerinde faaliyet gösteren ve 20+ kişi çalışan girişimler kapsanmaktadır.

İstatistiki Birim

Yıllık Sanayi Ürün İstatistikleri Anketinde kullanılan istatistiksel birim girişimdir.

Girişim: Kaynakların tahsisine ilişkin karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişimler bir veya birden fazla faaliyet yürüterek piyasaya mal ve hizmet üreten gerçek veya tüzel kişiliklerdir.

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yerdeki mal ve hizmetlere ilişkin faaliyetleri veya bunların bir kısmını yürüten bir girişim veya girişimin bir parçasıdır.

Yerel birim girişimin; merkez, büro, mağaza, büfe, fabrika, atölye, maden ocağı, şantiye, otel, lokanta, kafe, okul, hastane ve depo gibi adresi coğrafi olarak tanımlanabilen bir yerdeki yerleşik olan bölümüdür. Girişim merkezinin bulunduğu yer de bir yerel birimdir.

Gözlem birimi: Girişim ve yerel birim

Analiz birimi: Girişim

Adres Kaynağı

Yıllık Sanayi Ürün İstatistikleri Anketi için İş Kayıtları adres çerçevesi kullanılmıştır.

Yöntem

Yıllık Sanayi Ürün İstatistikleri Anketi; sanayi sektöründe faaliyeti bulunan ve 20+ çalışanı olan tüm girişimlere uygulanmıştır. Birden fazla yerel birimi olan girişimler için, anket aynı vergi kimlik numarası ile imalat sanayi, madencilik ve taşocakçılığı sektörlerinde faaliyet gösteren tüm yerel birimlerin bilgilerini kapsayacak şekilde girişim merkezinde doldurulmuştur.

Yıllık Sanayi Ürün İstatistikleri adıyla kullanıcılara sunulan bilgiler, 2005 yılı için girişimlerden TÜİK'in "Yıllık Sanayi Ürün Anketi" sonraki yıllar için ise "Yıllık Sanayi Ürün" ve "Aylık Sanayi Üretim" anketleri aracılığı ile derlenmiştir.

Tanım ve Kavramlar

Girişim sayısı: Yıllık Sanayi Ürün Anketine bilgi veren ve süresi içinde cevap alınamadığından bilgisi tahmin edilen girişimlerin sayısıdır.

Üretim miktarı: Satılmasına, stoklara konulmasına veya kendi üretiminde hammadde veya malzeme olarak kullanılmasına bakılmaksızın referans yılı içerisinde üretilen ürünlerin miktarıdır.

İNŞAAT

Yapı İzin İstatistikleri ile ilgili bilgiler, 1580 Sayılı Belediyeler Kanunu gereğince kurulan il, ilçe, bucak ve köy belediyelerinin, belediye sınırları dışında İl Özel İdaresinin, organize sanayi bölge müdürlükleri sınırları içinde Organize Sanayi Bölge Müdürlüklerinin, UAVT üzerinden düzenledikleri; "Yapı Ruhsatı", "Yapı Kullanma İzin Belgesi" "Yanan ve Yıkılan Yapılar" formlarından derlenmektedir.

Geographical coverage: Turkey

Sectoral coverage: Annual Industrial Products Statistics covers enterprises with 20 or more persons employed and primary or secondary activity of which is in Manufacturing Industry (D) and/or Mining and Quarrying (C) section of Industrial Classification of Economic Activities (NACE Rev1.1).

Statistical Unit

Statistical Unit of the Annual Industrial Products Statistic is enterprise.

Enterprise: The enterprise is an organizational unit producing goods or services, which benefits from autonomy in decision making, for the allocation of its current resources. Enterprises are real and legal personality which displays one or more activity producing goods and services for markets.

Local unit: The local unit is an enterprise or part there of situated in a geographically identified place, which execute the activities for all or part of goods and services.

Local unit could be a part of enterprise which is defined geographically such a place as center, office, shop, canteen, factory, workshop, mine, construction site, hotel, restaurants, cafe, school, hospital and granary. The place of enterprise centre is the local unit too.

Observation unit: Local unit and enterprise

Analysis unit: Enterprise

Source of Address

Business Registers' address framework has been used for Annual Industrial Products Statistics.

Method

Annual Industrial Production Survey was applied to every enterprise in the industrial sectors with 20 or more persons employed. For enterprises having multiple local units, the questionnaire was filled in the headquarters, so as to include data of all local units operating in the manufacturing industry and/or mining and quarrying sectors with the same tax number.

Data used in the Annual Industrial Products Statistics were collected through TurkStat's "Annual Industrial Products Survey" and "Monthly Industrial Production Survey". Exceptionally the latter is not used for 2005.

Definitions and Concepts

Number of enterprises: The number of enterprises who responded to Annual Industrial Products Survey and those which are estimated due to non-response.

Volume of production: Volume of production carried out within the reference year; regardless of sold, kept as stocks or further processed.

CONSTRUCTION

Data pertaining to building permit statistics are obtained from "Construction Permit", "Occupancy Permit" and "Burned or Demolished Buildings" forms compiled over NDAB by; municipalities of provinces, districts, sub-districts and villages, Special Provincial Administrations out of municipalities, Industrial Zone District Offices in the boundaries of industrial zones.

TÜİK tarafından standart hale getirilen "İnşaat Ruhsatnameleri Formu" 1954 yılından, "Yapı Kullanma İzin Kağıtları Formu" ise 1964 yılından itibaren kullanılmaya başlamıştır.

Daha sonra formlar günümüze kadar aşağıdaki tarihsel sırada tadil edilmiştir;

1. "İnşaat Ruhsatnameleri Formu" 1992 yılı TS 8737 numara ile Yapı Ruhsatı olarak, "Yapı Kullanma İzin Kağıtları Formu" 1993 yılında TS 10970 numara ile "Yapı Kullanma İzin Belgesi" olarak,

2. "Yapı Ruhsatı Formu" 1 Ocak 2002 tarihinden itibaren, "Yapı Kullanma İzin Belgesi Formu" da 6 Ekim 2001 tarihinden itibaren,

3. Yapı izinlerinin, 25/04/2006 tarih ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 50. maddesi ile Ulusal Adres Veri Tabanı (UAVT) ile ilişkilendirilerek düzenlenmesi zorunlu hale getirilmiştir.

Bu kapsamda 7/12/2006 tarihinde Yapı Ruhsatı formu ve Yapı Kullanma İzin Belgesi formu Türk Standartları Enstitüsü (TSE) tarafından tadil edilerek 30/01/2007 tarih ve 26419 sayılı tebliğ ile yürürlüğe girmiştir. Aynı tebliğ, tüm yetkili idarelerin formların UAVT üzerinden düzenlemelerini mecburi hale getirmiştir.

Yapı İzin istatistiklerinde yalnız binalar kapsanmıştır. Yol, baraj, köprü gibi diğer inşaat türleri ile belediye örgütü olmayan bucak ve köy sınırları içindeki ruhsatsız yapılar ve kentlerde yapılan gecekondulara ilişkin bilgiler kapsanmamıştır.

Kullanılan Sınıflamalar

İnşaat Tipleri Sınıflaması (İTS): Söz konusu sınıflama Birleşmiş Milletler tarafından 1991 yılında yayınlanan geçici Merkezi Ürün Sınıflaması (CPC) temel alınarak geliştirilen bir sınıflama tipidir. CC'de inşaatlar binalar ve bina dışı inşaat işleri olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması: Bölgesel istatistiklerin toplanması, geliştirilmesi, bölgelerin sosyo-ekonomik analizlerinin yapılması, bölgesel politikaların çerçevesinin belirlenmesi ve Avrupa Birliği Bölgesel İstatistik Sistemine uygun karşılaştırılabilir istatistiki veri tabanı oluşturulması amacıyla ülke genelinde tanımlanan sınıflamaya denir.

Tanım ve Kavramlar

İnşaat: Şantiyede yapılan veya hazır bölümlerinin montajı ile meydana getirilen yapı bölümüdür.

Yapı: Karada ve suda, daimi veya muvakkat, resmi ve hususi yeraltı ve yerüstü inşaatı ile bunların ilave, değişiklik ve tamirlerini içine alan sabit ve sabit olmayan tesislerdir. (3194 Sayılı İmar Kanunu'nun 5. Maddesi).

Bina: Kendi başına kullanılabilen, bir veya daha fazla odayı iç ve dış duvarların çevirdiği, diğer alanları da kapsayan çatı ile örtülmüş, temelden çatıya kadar uzanan; konut, tarımsal, endüstriyel, sınai, kültürel, dini, idari ve ulaştırma amacı için tasarlanmış taşınmayacak yapılardır.

The Construction Permits designed as standard forms by TurkStat had been used since 1954 and the Occupancy Permits designed by TurkStat had been utilized since 1964.

Forms are redesigned respectively as shown below;

1. Construction Permit forms went into effect with No. TS 8737 in 1992 and Occupancy Permit forms went into effect with no TS 10970 in 1993.

2. Construction Permit Forms have been compulsory to be filled since 1 January 2002 and Occupancy Permit Forms have been compulsory to be filled since 6 October 2001.

3. Construction Permits have been cumpolsory to be filled associated with National Data Address Base of Population Services (NDAB) Regulation 25/04/2006 dated and 5490 numbered.

In this context, Construction Permit forms and Occupancy Permit forms are redesigned in 07.12.2006 by Turkish Standards Institution (TSE) and went into effect in 30.01.2007 with No. 26419. With the same decleration all authorized administrations are obliged to set their forms over NDAB.

Building construction statistics cover buildings only. Other types of construction such as roads, dams and bridges are excluded. Furthermore, buildings without permits in subdistricts and villages which do not have municipal organization and squatter houses in large cities are excluded.

Classifications Used

Classification of Types of Constructions (CC): The Classification of Types of Constructions (CC) has been developed on the basis of the provisional Central Product Classification (CPC) published in 1991 by the United Nations. CPC distinguishes between two main categories buildings and civil engineering works.

Classification of Statistical Region Units: It is a classification to collect and develop regional statistics, to make the socio economic analyses of regions, to determine the framework of regional politics and to develop a convenient comparable statistics data base with European Union Regional Statistical System.

Definitions and Concepts

Construction: It is a part of construction which is done at construction site or formed by mounting the available parts.

Construction: As defined in Article 5 of Construction Law No. 3194 it covers construction on land and in water, permanent and temporary, public and private, above ground and underground, including additions, alterations and repairs as well as immovable and movable establishments.

Building: A building is any independent structure comprising one or more rooms or other spaces, covered by a roof, enclosed with external walls or dividing walls which extend from the foundations to the roof, and intended for residential, agricultural, industrial, commercial, or cultural purposes.

Yapı ruhsatı: Yapı ruhsatı, 3194 Sayılı İmar Kanunu'nun 21. maddesi gereğince, yapımına başlanacak yapılar için belediye sınırları içinde belediyelerce, belediye sınırları dışında ise Valiliklerce (İl Özel İdaresi), organize sanayi bölge sınırları içinde Organize Sanayi Bölge Müdürlükleri, serbest bölge sınırları içinde Serbest Bölge Müdürlükleri tarafından verilmesi zorunlu bir belgedir.

Yapı kullanma izin belgesi: Yapı kullanma izin belgesi, 3194 Sayılı İmar Kanunu'nun 30. maddesi gereğince tamamen veya kısmen biten yapılar için belediye sınırları içinde belediyelerce, belediye sınırları dışında ise Valiliklerce (İl Özel İdaresi), organize sanayi bölge sınırları içinde Organize Sanayi Bölge Müdürlükleri, serbest bölge sınırları içinde Serbest Bölge Müdürlükleri tarafından verilmesi zorunlu bir belgedir.

Yapı sahibi: Yapının hangi kişi veya kuruluş hesabına yapıldığını gösterir. Yapının fiilen kimin tarafından yapıldığı önemli değildir. Yapı sahipleri;

1. Özel kişi ve kuruluşlar,
2. Yapı kooperatifleri,
3. Genel bütçeli kurumlar,
4. Katma bütçeli kurumlar,
5. Özel idareler,
6. Belediyeler ve bağlı işletmeler,
7. İktisadi devlet teşekkülleri,
8. Sermayesinin %50'den fazlası devlet veya iktisadi devlet teşekküllerine ait kuruluşlar,
9. Sermayesinin %50'den azı devlet veya iktisadi devlet teşekküllerine ait kuruluşlardır.

Yapı sayısı: Belediyelerce ve valiliklerce (İl Bayındırlık ve İskan Müdürlüklerince) verilen Yapı Ruhsatı ile Yapı Kullanma İzin Belgesi'nde yazılı olan sayı yapı sayısıdır.

Yapının yüzölçümü: Yapının dış duvarları içinde kalan, balkonlar hariç bodrum ve çatı katları dahil iskanı (kullanımı) mümkün olan bütün katların kullanım alanlarının toplamıdır.

m² birim fiyatının değeri: Taşıyıcı sistemi betonarme ve yığma, kullanma amacı apartman, ev, diğer (ticari, sınai, sıhhi ve sosyal, kültürel, dini, idari ve diğer) olan yapıların il düzeyinde m² birim fiyatları yılda dört kez olmak üzere hesaplanmaktadır.

m² birim fiyatı: Taşıyıcı sistemi betonarme olan yapılar için; 2005 temel yıllı "Bina İnşaatı Maliyet Endeksi"nde yer alan işçilik ve malzemeler ile m² birim fiyatı hesaplanmaktadır. Bu birim fiyatlarla "Yapı Ruhsatı" ve "Yapı Kullanma İzin Belgesi"nde yer alan yüzölçümler çarpımından elde edilen meblağ değer olarak alınmaktadır. Arsa bedeli hariçtir.

Daire (konut birimi): Etrafı kapalı, tavanı örtülmüş bir aile veya bir grup insanın diğer fertlerden ayrı yaşamasına olanak tanıyan, direkt olarak sokağa, koridora veya genel bir yere açılan, kendisine ait kapısı bulunan yerdir.

Kat sayısı

Binanın toplam kat sayısı: Binanın toprak zemin üzerindeki katları, varsa inşaat kot farkından meydana gelen zemin (giriş kat) altındaki katlar, bodrum katları ve çatı katları dahil toplam kat sayısını ifade etmektedir.

Construction permit: Construction permit is a certificate which must be given by municipalities to be constructed in boundaries of municipalities, by industrial zone district offices in boundaries of industrial zones, free trade zone offices in boundaries of free trade zones and it must be given by governorships (Directories of Public Works and Settlement) if the construction is out of boundaries of municipalities before beginning to a construction according to Article 21 of Construction Law No.3194.

Occupancy permit: Occupancy permit is a certificate which must be given by municipalities to be constructed in boundaries of municipalities, by industrial zone district offices in boundaries of industrial zones, free trade zone offices in boundaries of free trade zones and it must be given by governorships (Directories of Public Works and Settlement) if the construction is out of boundaries of municipalities before beginning to a construction according to Article 30 of Construction Law No.3194.

Investor: The term investor denotes for whom the building was constructed. It does not indicate by who the building was constructed.

1. Private enterprises,
2. Construction cooperatives,
3. Government under organizations,
4. Government and private funded organizations,
5. Special administrations,
6. Municipalities,
7. State economic enterprises,
8. Establishments more than 50% of whose capital belongs to the state or state economic enterprises,
9. Establishments less than 50% of whose capital belongs to the state or state economic enterprises.

Number of buildings: The number of buildings is determined on Construction Permits and Occupancy Permits issued by municipalities and governorships.

Floor area: It is sum of floor area of all floors within the outer walls of buildings which can be occupied, including basements and penthouse floors, but excluding balconies, light spaces, and inner courtyards.

Value of unit prices of m²: Unit prices of m² are calculated four times at a year for reinforced concrete and bearing wall construction, for building that their use of buildings include apartment houses, houses, other buildings (commercial, industrial, medical and social, cultural, religious, administrative and other) by province.

Unit prices of m²: Unit prices of m² are calculated for reinforced concrete buildings for the materials and labour which takes place in the Construction Cost Index with base year 2005. Value is multiplication of floor areas indicated in Construction Permits and Occupancy Permits. The cost of land is excluded.

Dwelling unit: A separate and independent enclosure used for residence by a single person, a family, or a group of persons having a covered roof and separate access to a street, corridor, or common place.

Number of story

Total number of stories of building: Total number of stories including stories above ground level, stories below ground level (entrance story) formed because of difference of construction spot height (if there is), basement and garret story.

Kat sayısı: Bodrum, zemin, normal ve çatı katlarının toplam sayısıdır.

Oda: Döşemeden tavana kadar dört tarafı duvarla çevrili ve büyüklüğü en az 4 m² olan ve tavan yüksekliği 2 metreden az olmayan bir yerdir. Genişliği ne olursa olsun banyo, hela, yalnız gelip geçilen antre, koridor, balkon ve kömürlük oda sayılmaz.

Kullanma amacı: Yapının projesinde gösterilmiş olan ve hangi amaç için kullanılacağını ifade eden bir deyim olup, kullanma amacı İnşaat Tipleri Sınıflamasına (İTS) göre yapılmaktadır.

İkamet amaçlı binalar: İkamet amaçlı binalar en az yarısı ikamet amaçlı kullanılan inşaatlardır. Eğer kullanılabilir taban alanının yarısından daha azı ikamet amacı için kullanılıyor ise, bina düzenleme amacına göre ikamet amaçlı bina dışındaki bina olarak tanımlanır.

İkamet amaçlı olmayan binalar: İkamet amaçlı olmayan binalar, temel olarak ikamet dışı amaçlar için tasarlanan veya bu amaçlar için kullanılan inşaatlardır. Eğer kullanılabilir taban alanının en az yarısı ikamet amaçlı kullanılıyor ise, bina ikamet amaçlı bina olarak tanımlanır.

Bina İnşaatı Maliyet Endeksi (2005=100)

Bina inşaatlarında kullanılan girdi maddelerinin dönemlere göre maliyet değişimlerini belirlemek amacıyla bir Bina İnşaatı Maliyet Endeksi (BİME) oluşturulması hedeflenmiş ve bu doğrultuda 1987 yılında İnşaat Maliyet Endeksi Hazırlık Çalışmaları adı altında, 1984-1985 yıllarını içeren bir inceleme çalışması yapılmıştır. Benzer bir çalışma 1989-1990 yıllarında da tekrar ele alınarak, 1986-1989 yıllarını kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmiştir. Bu iki çalışma 1992 yılında birlikte ele alınarak, 1987-1991 yıllarına ait bilgiler değerlendirilmiştir.

Oluşturulan BİME 1991 temel yıllı olarak 1992 yılı Kasım ayından, 2006 yılı dördüncü dönemine (üçer aylık) kadar yayımlanmıştır. Revize çalışmaları sonucunda oluşturulan 2005 temel yıllı yeni endeks, 2007 yılı birinci döneminden itibaren yayımlanmaya başlanmıştır. 1991 temel yıllı BİME'de, Türkiye'nin inşaat yapım işlemlerine göre ayrılan dört iklim bölgesine bağlı kalınarak, bu bölgelerden seçilen iller için; ev, apartman, ticari, sıhhi, okul ve idari kullanım amaçlı bina tipleri ve bu bina tiplerinin belirlenen özellikte olanları için hesaplanmıştır. 2005 temel yıllı BİME'de ise dört iklim bölgesi için değil, Türkiye için endeksler hesaplanmaktadır.

BİME hesaplamalarında kullanılan 121 maddeden 12'si işçilik, 59'u genel inşaat malzemeleri ve 50'si tesisat malzemeleridir. Fiyatlar TÜİK Bölge Müdürlükleri'nin bulunduğu iller ve bu illere bağlı diğer illerden derlenmektedir. Bu fiyatlar, her dönemin 3. ayının 15'i itibari ile üretici, toptancı ya da perakendecilerden toplanmaktadır. BİME üçer aylık dönemler halinde hesaplanıp yayımlanmaktadır.

Bina Sayımı

2000 Bina Sayımı, ülkemiz sınırları içinde belediye teşkilatı olan 3200 belediye ile 1999 yılında belediye olan fakat belediye teşkilatı kurulmamış 12 yerleşim yerinde olmak üzere toplam 3212 il, ilçe, bucak ve köy belediyesinin belediye mücavir alan sınırları içindeki binalarda tamsayım yöntemiyle gerçekleştirilmiştir.

Number of stories: Sum of basement, ground, normal and garret story.

Room: A room is a space of at least four square meters in size enclosed by walls reaching from the floor to the ceiling and two meters high. Bathrooms, toilets, passageways, corridors, balconies, cellars, and woodsheds, regardless of their size, are not considered rooms.

Use of building: This shows the use to which the building will be put. Use of building is done according to the Classification of Construction (CC).

Residential building: Residential buildings are constructions at least half of which is used for residential purposes. If less than half of the overall useful floor area is used for residential purposes, it is called non residential building.

Non-residential buildings: Non-residential buildings are constructions which are mainly used or intended for non residential purposes. If at least half of the overall useful floor area is used for residential purposes, it is called residential building.

Building Construction Cost Index (2005=100)

The aim of forming a building construction cost index was to determine the quantities of inputs used in building construction and show the yearly cost changes of these quantities of inputs. This study began in 1987 which include the year of 1984 and 1985 then it was revised in 1990 by using the data between 1986 and 1989. Then these two study were combined in 1992.

The construction cost index with base 1991 was started publishing from November 1992 to the fourth quarter of 2006 by quarterly. The new index with base 2005, was started publishing the first quarter of 2007. 1991 based index was compiled for Turkey and four different climatic regions regarding building process for different type of building (house, apartment, commercial, administrative, school and medical use), 2005 based index is compiled for whole Turkey.

Out of a total of 121 items in the building construction cost index, 12 encompass workmanship, 59 are construction materials and 50 are installation materials. Prices of these items are gathered from 26 provinces of Turkey. These prices are collected on the 15th of the last month of every quarter from which are producers, wholesalers or retailers. The building construction cost index is calculated and published quarterly.

Building Census

2000 Building Census was applied to 3200 municipalities which have municipality organisation and 12 settlement places which became municipality in 1999 but not having municipality organisation. So the census was applied to buildings in areas under responsibilities of total 3212 provinces districts, subdistrict and villages municipalities.

13.1 Girişim gruplarına göre sanayi ve hizmet sektörlerinde, istihdam ve bazı temel göstergeler, 2004
Employment and some basic indicators by economic activity in industry and service sectors, 2004

	Genel toplam General total	**Madencilik ve taşocakçılığı** Mining and quarrying	**İmalat** Manufacturing	**Elektrik, gaz, buhar ve sıcak su üretimi ve dağıtımı -** Electricity, gas and water supply
Girişim sayısı Number of enterprise	2 002 834	1 909	281 029	3 134
Çalışanlar sayısı Number of persons employed	7 541 452	80 057	2 404 342	99 225
Ücretli çalışanların sayısı Number of employees	5 251 561	77 770	2 084 944	99 197
Personel maliyetleri Personnel cost	62 449 089 229	1 507 484 113	25 840 480 328	2 514 638 198
Maaş ve ücretler Wages and salaries	52 875 372 572	1 277 798 705	21 858 828 531	2 108 186 818
Ciro - Turnover	1 047 056 650 467	6 647 341 905	298 230 286 730	38 491 666 529
Toplam mal ve hizmet satın alışları - Total purchases of goods and services	911 905 557 379	4 040 454 664	245 563 779 561	28 024 435 024
Mal ve hizmet stoğundaki değişim - Change in stocks of goods and services	37 187 433 217	193 092 091	13 934 089 745	136 843 594
Üretim değeri - Production value	557 320 217 178	6 640 497 852	285 330 450 561	38 434 306 728
Faktör maliyetiyle katma değer Value-added at factor cost	174 004 663 245	2 806 543 731	66 924 669 484	10 622 835 186
Maddi mallara ilişkin brüt yatırım Gross investment in tangible goods	42 583 781 796	540 260 558	18 855 584 257	3 456 319 134

	İnşaat Construction	**Toptan ve perakende tic.; motorlu taşıt, motosiklet, kişisel ve ev eşya. onarımı** Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal household goods	**Oteller ve lokantalar** Hotels and restaurants	**Ulaştırma, depolama ve haberleşme -** Transport, storage and communication
Girişim sayısı Number of enterprise	43 855	967 960	187 017	274 061
Çalışanlar sayısı Number of persons employed	336 479	2 466 659	481 688	767 904
Ücretli çalışanların sayısı Number of employees	291 875	1 332 887	278 802	434 030
Personel maliyetleri Personnel cost	2 376 361 506	12 775 541 300	2 317 253 011	8 015 040 169
Maaş ve ücretler Wages and salaries	1 981 990 028	10 755 624 132	1 936 428 048	6 962 560 559
Ciro - Turnover	25 949 136 562	555 406 362 335	11 779 106 822	75 191 868 295
Toplam mal ve hizmet satın alışları - Total purchases of goods and services	20 723 757 692	527 365 220 553	8 807 590 556	53 819 922 521
Mal ve hizmet stoğundaki değişim - Change in stocks of goods and services	2 630 431 993	19 244 486 148	357 206 885	176 542 137
Üretim değeri - Production value	27 694 303 821	81 526 270 825	11 872 202 493	70 468 294 575
Faktör maliyetiyle katma değer Value-added at factor cost	8 055 128 492	47 578 807 058	3 389 948 754	22 250 978 954
Maddi mallara ilişkin brüt yatırım Gross investment in tangible goods	1 630 520 565	7 886 742 446	1 147 284 108	6 496 793 718

13.1 Girişim gruplarına göre sanayi ve hizmet sektörlerinde, istihdam ve bazı temel göstergeler, 2004 (devam)
Employment and some basic indicators by economic activity in industry and service sectors, 2004 (continued)

	Gayrimenkul, kiralama ve iş faaliyetleri Real estate, renting and business activities	**Eğitim** Education	**Sağlık işleri ve sosyal hizmetler** Health and social work	**Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmet faaliyetleri** Other community, social and personal service activities
Girişim sayısı Number of enterprise	109 967	7 307	37 027	89 568
Çalışanlar sayısı Number of persons employed	507 354	116 329	120 992	160 423
Ücretli çalışanların sayısı Number of employees	400 608	105 737	82 125	63 586
Personel maliyetleri Personnel cost	4 244 681 510	1 311 296 990	891 673 936	654 638 168
Maaş ve ücretler Wages and salaries	3 583 082 568	1 105 139 520	753 828 662	551 905 001
Ciro - Turnover	23 627 795 819	2 860 429 771	3 815 804 245	5 056 851 454
Toplam mal ve hizmet satın alışları - Total purchases of goods and services	16 218 264 998	1 302 774 131	2 158 244 743	3 881 112 936
Mal ve hizmet stoğundaki değişim - Change in stocks of goods and services	436 201 807	19 060 685	35 959 344	23 518 788
Üretim değeri - Production value	23 631 195 598	2 857 720 948	3 816 535 307	5 048 438 470
Faktör maliyetiyle katma değer Value-added at factor cost	7 914 615 130	1 592 545 883	1 700 173 870	1 168 416 703
Maddi mallara ilişkin brüt yatırım Gross investment in tangible goods	1 277 238 421	499 627 062	553 871 058	239 540 469

13.2 Girişim gruplarına göre sanayi ve hizmet sektörlerinde, istihdam ve bazı temel göstergeler, 2005
Employment and some basic indicators by economic activity in industry and service sectors, 2005

	Genel toplam General total	**Madencilik ve taşocakçılığı** Mining and quarrying	**İmalat** Manufacturing	**Elektrik, gaz, buhar ve sıcak su üretimi ve dağıtımı -** Electricity, gas and water supply
Girişim sayısı Number of enterprise	2 393 578	2 532	302 459	2 958
Çalışanlar sayısı Number of persons employed	8 939 894	85 123	2 583 747	96 302
Ücretli çalışanların sayısı Number of employees	6 369 926	82 571	2 266 496	96 269
Personel maliyetleri Personnel cost	76 207 292 805	1 647 284 954	30 146 731 265	2 749 072 284
Maaş ve ücretler Wages and salaries	64 323 071 546	1 373 774 614	25 384 889 279	2 345 510 584
Ciro - Turnover	1 192 635 869 805	7 814 204 567	328 781 491 700	43 437 672 806
Toplam mal ve hizmet satın alışları - Total purchases of goods and services	1 044 802 600 171	5 426 717 308	277 266 441 797	32 894 035 205
Mal ve hizmet stoğundaki değişim - Change in stocks of goods and services	34 967 869 988	281 803 642	7 798 299 611	162 574 048
Üretim değeri - Production value	658 081 304 144	7 999 426 098	311 885 425 845	43 334 225 503
Faktör maliyetiyle katma değer Value-added at factor cost	185 797 967 886	2 910 069 228	60 244 921 983	10 750 569 103
Maddi mallara ilişkin brüt yatırım Gross investment in tangible goods	56 059 170 067	601 629 839	20 374 006 925	3 565 760 987

13.2 Girişim gruplarına göre sanayi ve hizmet sektörlerinde, istihdam ve bazı temel göstergeler, 2005 (devam)
Employment and some basic indicators by economic activity in industry and service sectors, 2005 (continued)

	İnşaat Construction	**Toptan ve perakende tic.; motorlu taşıt, motosiklet, kişisel ve ev eşya. onarımı** Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal household goods	**Oteller ve lokantalar** Hotels and restaurants	**Ulaştırma, depolama ve haberleşme -** Transport, storage and communication
Girişim sayısı Number of enterprise	78 776	1 119 504	191 290	430 582
Çalışanlar sayısı Number of persons employed	543 799	2 931 797	568 848	1 021 309
Ücretli çalışanların sayısı Number of employees	466 332	1 684 666	367 309	566 541
Personel maliyetleri Personnel cost	3 736 729 245	15 644 006 988	3 018 996 858	9 443 898 829
Maaş ve ücretler Wages and salaries	3 076 209 657	13 173 090 304	2 504 764 877	8 148 423 255
Ciro - Turnover	42 482 403 303	616 594 169 816	16 396 070 054	97 371 110 402
Toplam mal ve hizmet satın alışları - Total purchases of goods and services	39 051 314 889	580 239 586 573	12 519 961 735	74 013 933 766
Mal ve hizmet stoğundaki değişim - Change in stocks of goods and services	5 973 865 450	19 457 228 710	412 218 670	553 966 752
Üretim değeri - Production value	46 238 052 816	102 827 284 937	16 590 131 541	89 676 998 278
Faktör maliyetiyle katma değer Value-added at factor cost	9 586 013 061	56 502 346 680	4 377 913 650	24 456 403 070
Maddi mallara ilişkin brüt yatırım Gross investment in tangible goods	4 850 832 922	11 822 028 336	2 445 851 192	8 633 157 901

	Gayrimenkul, kiralama ve iş faaliyetleri Real estate, renting and business activities	**Eğitim** Education	**Sağlık işleri ve sosyal hizmetler** Health and social work	**Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmet faaliyetleri** Other community, social and personal service activities
Girişim sayısı Number of enterprise	119 572	6 775	36 882	102 248
Çalışanlar sayısı Number of persons employed	655 669	122 456	140 083	190 761
Ücretli çalışanların sayısı Number of employees	535 595	116 239	106 180	81 728
Personel maliyetleri Personnel cost	6 060 986 043	1 605 707 606	1 321 512 815	832 365 918
Maaş ve ücretler Wages and salaries	5 124 188 962	1 365 965 291	1 117 642 007	708 612 716
Ciro - Turnover	25 853 934 824	3 888 431 633	5 218 194 433	4 798 186 267
Toplam mal ve hizmet satın alışları - Total purchases of goods and services	15 301 459 189	1 839 472 729	2 857 131 483	3 392 545 497
Mal ve hizmet stoğundaki değişim - Change in stocks of goods and services	245 318 670	- 14 379 225	21 468 891	75 504 769
Üretim değeri - Production value	25 620 942 072	3 890 437 075	5 209 110 413	4 809 269 566
Faktör maliyetiyle katma değer Value-added at factor cost	11 010 364 340	2 066 280 515	2 389 652 394	1 503 433 862
Maddi mallara ilişkin brüt yatırım Gross investment in tangible goods	2 122 118 614	546 720 568	712 760 807	384 301 976

13.3 Mali sektörlerde istihdam ve temel göstergeler, 2004-2005
Employment and basis indicators in financial sectors, 2004-2005

Mali sektörler Financial sectors	**Toplam** Total	**Kredi kuruluşları** Credit institutions	**Sigorta hizmetleri** Insurance services	**Diğer mali aracı ve yardımcılar** Other financial intermediation and auxiliary
	2004			
Girişim sayısı				
Number of enterprises	5 579	1 112	55	4 412
Çalışanların yıllık ortalama sayısı				
Annual average number of persons engaged	197 309	153 745	11 930	31 634
Ücretle çalışanların yıllık ortalama sayısı				
Annual average number of employees	193 190	153 745	11 930	27 515
Personel maliyeti (Milyon TL)				
Personnel cost (Million TL)	5 932 513 538	5 034 852 241	392 361 514	505 299 783
Üretim değeri (Milyon TL)				
Production value (Million TL)	29 781 756 171	26 179 907 897	1 703 781 406	1 898 066 868
Mal ve hizmet satın alışı (Milyon TL)				
Purchase of goods and service (Million TL)	10 256 569 084	8 670 346 548	749 635 201	836 587 335
Faktör maliyetiyle katma değer (Milyon TL)				
Value added at factor cost (Million TL)	19 525 187 087	17 509 561 349	954 146 205	1 061 479 533
	2005			
Girişim sayısı				
Number of enterprises	5 874	1 114	53	4 707
Çalışanların yıllık ortalama sayısı				
Annual average number of persons engaged	205 350	159 301	12 458	33 591
Ücretle çalışanların yıllık ortalama sayısı				
Annual average number of employees	199 557	159 301	12 458	27 798
Personel maliyeti (Milyon TL)				
Personnel cost (Million TL)	7 007 904 877	5 948 168 375	478 775 960	580 960 542
Üretim değeri (Milyon TL)				
Production value (Million TL)	34 624 864 429	30 486 270 823	2 025 121 357	2 113 472 249
Mal ve hizmet satın alışı (Milyon TL)				
Purchase of goods and service (Million TL)	11 625 010 756	9 818 551 881	833 753 961	972 704 914
Faktör maliyetiyle katma değer (Milyon TL)				
Value added at factor cost (Million TL)	22 999 853 673	20 667 718 942	1 191 367 396	1 140 767 336

13.4 Yayın kurumu sayısı, istihdam ve yayın türlerine göre bazı temel göstergeler, 2005-2006

Number of broadcasting institutions, employment and some of basic indicators by type of broadcasting, 2005-2006

A. Tüm yayın türleri - All type of broadcasting
B. Ulusal yayın - National broadcasting
C. Bölgesel yayın - Regional broadcasting
D. Yerel yayın - Local broadcasting

Yayın türü Type of broadcasting	**Toplam -** Total A	B	C	D
		2005		
Yayın kurumu sayısı Number of broadcasting institutions	1 179	51	109	1 019
Çalışanların yıllık ortalama sayısı Annual average number of persons engaged	15 606	10 930	753	3 923
Ücretle çalışanların yıllık ortalama sayısı Annual average number of employees	13 411	10 913	608	1 890
Personel maliyeti (Milyon TL) Personnel cost (Million TL)	438 337 192	410 973 166	6 940 177	20 423 849
Üretim değeri (Milyon TL) Production value (Million TL)	2 300 777 835	2 222 777 937	32 044 366	45 955 532
Mal ve hizmet satın alışları (Milyon TL) Purchases of goods and services (Million TL)	1 347 100 056	1 305 330 659	21 470 685	20 298 713
Faktör maliyetiyle katma değer (Milyon TL) Value-added at factor costs (Million TL)	953 677 779	917 447 278	10 573 681	25 656 819
		2006		
Yayın kurumu sayısı Number of broadcasting institutions	1 068	46	91	931
Çalışanların yıllık ortalama sayısı Annual average number of persons engaged	14 915	10 098	700	4 117
Ücretle çalışanların yıllık ortalama sayısı Annual average number of employees	12 628	10 092	575	1 961
Personel maliyeti (Milyon TL) Personnel cost (Million TL)	439 931 278	414 032 826	8 279 316	17 619 136
Üretim değeri (Milyon TL) Production value (Million TL)	2 422 361 612	2 339 907 851	41 472 179	40 981 582
Mal ve hizmet satın alışları (Milyon TL) Purchases of goods and services (Million TL)	1 606 980 745	1 539 843 692	33 118 381	34 018 672
Faktör maliyetiyle katma değer (Milyon TL) Value-added at factor costs (Million TL)	760 655 509	747 935 383	7 757 358	4 962 768

13.5 Yayın kurumu sayısı, istihdam ve yayın türlerine göre bazı temel göstergeler, 2005
Number of broadcasting institutions, employment and some of basic indicators by type of broadcasting, 2005

A. Tüm yayın türleri - All type of broadcasting
B. Ulusal yayın - National broadcasting
C. Bölgesel yayın - Regional broadcasting
D. Yerel yayın - Local broadcasting

Yayın türü	**Radyo -** Radio			
Type of broadcasting	A	B	C	D
Yayın kurumu sayısı				
Number of broadcasting institutions	931	26	84	821
Çalışanların yıllık ortalama sayısı				
Annual average number of persons engaged	3 506	411	440	2 655
Ücretle çalışanların yıllık ortalama sayısı				
Annual average number of employees	1 613	407	326	880
Personel maliyeti (YTL)				
Personnel cost (TRY)	24 129 348	10 706 287	3 601 860	9 821 201
Üretim değeri (YTL)				
Production value (TRY)	85 344 222	50 017 759	14 335 183	20 991 279
Mal ve hizmet satın alışları (YTL)				
Purchases of goods and services (TRY)	43 818 564	28 977 994	5 181 562	9 659 008
Faktör maliyetiyle katma değer (YTL)				
Value-added at factor costs (TRY)	41 525 658	21 039 765	9 153 621	11 332 271

	Radyo - Televizyon - Radio - Television			
	A	B	C	D
Yayın kurumu sayısı				
Number of broadcasting institutions	111	12	17	82
Çalışanların yıllık ortalama sayısı				
Annual average number of persons engaged	9 414	8 611	286	517
Ücretle çalışanların yıllık ortalama sayısı				
Annual average number of employees	9 257	8 599	255	403
Personel maliyeti (YTL)				
Personnel cost (TRY)	307 268 061	300 366 839	2 946 558	3 954 664
Üretim değeri (YTL)				
Production value (TRY)	1 263 881 262	1 245 170 712	10 947 809	7 762 740
Mal ve hizmet satın alışları (YTL)				
Purchases of goods and services (TRY)	969 803 629	956 283 576	9 609 948	3 910 105
Faktör maliyetiyle katma değer (YTL)				
Value-added at factor costs (TRY)	294 077 633	288 887 136	1 337 861	3 852 635

	Televizyon - Television			
	A	B	C	D
Yayın kurumu sayısı				
Number of broadcasting institutions	137	13	8	116
Çalışanların yıllık ortalama sayısı				
Annual average number of persons engaged	2 686	1 908	27	751
Ücretle çalışanların yıllık ortalama sayısı				
Annual average number of employees	2 541	1 907	27	607
Personel maliyeti (YTL)				
Personnel cost (TRY)	106 939 783	99 900 040	391 759	6 647 984
Üretim değeri (YTL)				
Production value (TRY)	951 552 351	927 589 465	6 761 373	17 201 513
Mal ve hizmet satın alışları (YTL)				
Purchases of goods and services (TRY)	333 477 863	320 069 089	6 679 174	6 729 600
Faktör maliyetiyle katma değer (YTL)				
Value-added at factor costs (TRY)	618 074 489	607 520 377	82 199	10 471 913

13.6 Yayın kurumu sayısı, istihdam ve yayın türlerine göre bazı temel göstergeler, 2006

Number of broadcasting institutions, employment and some of basic indicators by type of broadcasting, 2006

A. Tüm yayın türleri - All type of broadcasting
B. Ulusal yayın - National broadcasting
C. Bölgesel yayın - Regional broadcasting
D. Yerel yayın - Local broadcasting

Yayın türü / Type of broadcasting	**Radyo -** Radio			
	A	B	C	D
Yayın kurumu sayısı				
Number of broadcasting institutions	842	24	71	747
Çalışanların yıllık ortalama sayısı				
Annual average number of persons engaged	3 473	356	405	2 712
Ücretle çalışanların yıllık ortalama sayısı				
Annual average number of employees	1 555	355	319	881
Personel maliyeti (Milyon TL)				
Personnel cost (Million TL)	25 059 228	12 101 821	4 320 527	8 636 880
Üretim değeri (Milyon TL)				
Production value (Million TL)	82 962 546	50 491 391	13 975 533	18 495 622
Mal ve hizmet satın alışları (Milyon TL)				
Purchases of goods and services (Million TL)	57 190 170	27 340 661	11 302 319	18 547 190
Faktör maliyetiyle katma değer (Milyon TL)				
Value-added at factor costs (Million TL)	19 214 479	18 568 970	1 839 062	- 1 193 553

	Radyo - Televizyon - Radio - Television			
	A	B	C	D
Yayın kurumu sayısı				
Number of broadcasting institutions	121	9	14	98
Çalışanların yıllık ortalama sayısı				
Annual average number of persons engaged	8 907	8 032	176	699
Ücretle çalışanların yıllık ortalama sayısı				
Annual average number of employees	8 702	8 027	144	531
Personel maliyeti (Milyon TL)				
Personnel cost (Million TL)	315 717 836	307 956 659	2 866 976	4 894 201
Üretim değeri (Milyon TL)				
Production value (Million TL)	843 606 000	812 396 330	20 246 695	10 962 975
Mal ve hizmet satın alışları (Milyon TL)				
Purchases of goods and services (Million TL)	412 804 738	388 036 321	16 713 682	8 054 735
Faktör maliyetiyle katma değer (Milyon TL)				
Value-added at factor costs (Million TL)	411 578 847	404 937 933	3 989 578	2 651 336

	Televizyon - Television			
	A	B	C	D
Yayın kurumu sayısı				
Number of broadcasting institutions	105	13	6	86
Çalışanların yıllık ortalama sayısı				
Annual average number of persons engaged	2 535	1 710	119	706
Ücretle çalışanların yıllık ortalama sayısı				
Annual average number of employees	2 371	1 710	112	549
Personel maliyeti (Milyon TL)				
Personnel cost (Million TL)	99 154 214	93 974 346	1 091 813	4 088 055
Üretim değeri (Milyon TL)				
Production value (Million TL)	1 495 793 066	1 477 020 130	7 249 951	11 522 985
Mal ve hizmet satın alışları (Milyon TL)				
Purchases of goods and services (Million TL)	1 136 985 837	1 124 466 710	5 102 380	7 416 747
Faktör maliyetiyle katma değer (Milyon TL)				
Value-added at factor costs (Million TL)	329 862 183	324 428 480	1 928 718	3 504 985

13.7 Seçilmiş madenlerin üretimi
Production of selected minerals

(Ton - Tons)

NACE Rev.1.1 - NACE Rev.1.1	2005	2006	2007	2008*
Taşkömürü (Tuvenan) - Hard Coal (Run of mine)	3 065 713	3 101 488	3 230 787	3 343 410
Linyit (Tuvenan) - Lignite (Run of mine)	61 200 009	65 773 639	74 302 344	85 953 081
Ham petrol (Üretim) - Crude petroleum (Production)	2 326 325	2 191 144	2 131 288	2 222 594
Doğal gaz (Üretim) (m^3) - Natural gas (Production) (m^3)	844 004 655	893 790 175	839 769 317	888 959 406
Demir (Tuvenan) - Iron (Run of mine)	4 156 711	3 653 750	4 549 557	3 990 111
Bakır (Tuvenan) - Copper (Run of mine)	2 934 184	3 449 916	4 503 322	5 483 309
Krom (Tuvenan) - Chromium (Run of mine)	743 796	864 957	1 135 064	1 294 264

13.8 Seçilmiş gıda maddeleri üretimi
Selected food industry production

(Ton - Tons)

NACE Rev.1.1 - NACE Rev.1.1	2005	2006	2007	2008*
Gıda sanayii - Food industry				
Margarin - Margarine	660 856	647 490	604 609	619 298
İşlenmiş sıvı süt - Processed liquid milk	624 800	631 575	760 188	803 888
Un - Flour	3 585 527	3 484 221	3 713 079	3 922 040
Makarna - Macaroni	413 266	465 924	454 919	445 444
Bisküvi - Biscuits	419 597	431 611	483 011	454 366
Şeker - Sugar	2 073 721	1 984 760	1 762 890	2 101 821
Çay - Tea	179 151	190 893	186 197	221 052

13.9 İçki ve sigara üretimi
Beverage and cigarette production

NACE Rev.1.1 - NACE Rev.1.1	2005	2006	2007	2008*
İçki (Bin litre) - Alcoholic beverages (Thousand liters)				
Şarap - Wine	27 238	20 691	20 998	24 211
Bira - Beer	894 481	905 895	920 471	1 030 785
Diğer içkiler (rakı, kanyak, votka, likör, cin) (Bin litre) Other alcoholic beverages (raki (45°), brandy, liqueur, vodka, gin) (Thousand liters)	60 345	60 760	60 991	71 018
Filtreli sigara (Milyon adet) - Filter cigarettes (Million number)	114 572	125 807	126 120	134 948

13.10 İplik, dokuma ve halı üretimi
Yarn, textile and carpet production

NACE Rev.1.1 - NACE Rev.1.1	2005	2006	2007	2008*
İplik (Ton) - Yarn (Tons)				
Pamuk - Cotton	723 641	753 766	863 216	676 875
Yün - Wool	37 100	35 346	41 109	41 387
Sentetik - Synthetic	850 094	824 108	901 289	742 832
Dokuma (Bin metre) - Textiles (Thousand metres)				
Pamuklu - Cotton	745 152	805 182	949 744	801 141
Yünlü - Woolen	33 924	36 438	37 348	32 225
Sentetik - Synthetic	610 919	576 091	600 661	546 402
Halı, yer kaplaması (m^2) - Carpets,and other floor coverings (m^2)	82 107 794	88 967 207	97 319 803	101 217 247

13.11 Ağaç sanayii üretimi
Wood industry production

NACE Rev.1.1 - NACE Rev.1.1	2005	2006	2007	2008*
Ahşap parke - Wood block flooring (m^2)	7 054 174	11 355 777	14 209 974	30 742 798
Kontraplak - Plywood (m^3)	111 507	117 573	129 358	111 212
Yonga levha - Particle board (m^3)	4 035 087	4 098 748	5 437 987	5 585 512
Lif levha - Fibreboard (m^2)	104 489 113	136 343 796	147 738 759	121 897 281

13.12 Kağıt sanayii üretimi
Paper industry production **(Ton** - Tons)

NACE Rev.1.1 - NACE Rev.1.1	2005	2006	2007	2008*
Toplam - Total [1]	3 307 570	3 487 496	3 867 514	4 333 031
Yazı tabı - Writing paper	349 629	363 964	388 227	376 851
Sargılık kağıt, kraft torba kağıdı dahil Wrapping and packaging and craft bagging paper included	107 950	133 458	142 243	114 542
Oluklu mukavva kağıdı - Corrugated paperboard	422 939	372 939	510 248	656 277
Karton - Paperboard	507 139	490 381	517 575	520 749
Oluklu karton, mukavva ile kağıtdan yapılan ambalaj Corrugated paper, paperboard and of containers paper and paperboard	1 306 245	1 373 827	1 487 916	1 656 104
Kağıttan yapılan ev eşyası ve sıhhi malzeme Houshald and sanitary goods of paper	345 046	528 597	576 087	896 572

(1) Gizlilik kapsamında olan ürün bilgileri toplama dahil edilmiştir. Kağıt kırtasiye malzemesi, duvar kağıdı, b.y.s diğer kağıt ve mukavva ürünleri toplama dahil edilmemiştir.

(1) Product information which come within the scope of confidence was included to sum. Manufacture of paper stationary, wall paper and other articles of paper and paperboard n.e.c is excluded from the sum.

13.13 Seçilmiş petrol türevleri üretimi
Production of selected petroleum products **(Ton** - Tons)

NACE Rev.1.1 - NACE Rev.1.1	2005	2006	2007	2008*
Petrol türevleri - Petroleum products				
Benzin - Gasoline	3 378 005	3 759 569	4 147 306	4 509 065
Gazyağı - Kerosene	57 238	36 257	71 922	80 885
Motorin - Motor oil	7 550 999	7 617 884	7 338 368	6 819 289
Asfalt - Asphalt	1 763 589	2 225 337	2 291 006	2 241 852
Sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) Liquified petroleum gas [1]	767 290	800 674	761 223	- [1]

(1) 5429 sayılı Kanun gereği gizlilik ilkesine göre bilgi verilememiştir.

(1) Data pertaining are not given by law no; 5429 which is indicated.

13.14 Gübre sanayii üretimi
Fertilizer industry production **(Ton** - Tons)

NACE Rev.1.1 - NACE Rev.1.1	2005	2006	2007	2008*
Azot, fosfor ve potasyum içeren gübreler Fertilizers containing nitrogen, phosphorus and potassium	1 697 245	1 465 839	1 588 607	1 440 827
Azotlu ve fosfatlı mineral veya kimyasal gübreler Nitrogenous and phosphatic fertilizers, mineral or chemical	1 743 990	1 643 461	1 555 807	1 553 242

13.15 Kimyasal maddeler sanayii üretimi
Manufacture of industrial chemicals

(Ton - Tons)

NACE Rev.1.1 - NACE Rev.1.1	2005	2006	2007	2008*
Sülfürik asit - Sulphuric acid	751 561	743 568	- (1)	843 147
Sudkostik (%100 Na OH) - Caustic soda	172 019	181 215	179 578	174 276
Doymamış sıvı polyesterler; birincil formlarda				
Unsaturated liquid polyesters; in primary forms	34 087	37 750	62 912	64 479
Selülozik boyalar - Cellulose based paints	25 470	25 535	26 818	15 233
Esası akrilik ve vinil polimer olan boyalar				
Paints and varnishes based on acrylic or vinyl polymers	272 386	328 485	330 308	331 116
Plastik emülsiyon boyalar				
Plastic emulsion paints	127 464	156 743	155 038	113 674
Sabun - Soap	263 161	294 841	269 038	282 495
Deterjanlar ve yıkama müstahzarları				
Detergents and washing preparations	1 062 540	1 078 817	1 144 798	1 073 031

(1) 5429 sayılı Kanun gereği gizlilik ilkesine göre bilgi verilememiştir.

(1) Data pertaining are not given by law no; 5429 which is indicated.

13.16 Taşıt araçları lastik sanayii üretimi
Production of motor vehicle tires

(Adet - Unit)

NACE Rev.1.1 - NACE Rev.1.1	2005	2006	2007	2008*
Kamyon ve otobüs dış lastiği - Truck and bus tires	4 860 462	5 369 351	6 762 004	6 198 758
Oto dış lastiği - Automobile tires	17 535 209	17 489 150	17 557 928	16 813 903
Traktör dış lastiği - Tractor tires	1 168 551	1 207 663	1 475 618	1 172 151

13.17 Cam ve cam eşya üretimi
Glass and glassware production

NACE Rev.1.1 - NACE Rev.1.1	2005	2006	2007	2008*
Cam sınai kap (Ton) - Industrial glassware (Tons)	547 833	482 658	505 844	487 607
Cam ev eşyası (Ton) - Glassware (Tons)	361 389	337 644	364 288	398 026
Emniyet camları (Bin m^2) - Security glasses (Thousand m^2)	14 589	15 301	18 616	19 886
Cam elyafından eşyalar (Ton) - Glass fibre articles (Tons)	101 361	103 040	112 731	98 670

13.18 Çimento, demir ve çelik sanayii üretimi
Cement, iron and steel industry production

(Ton - Tons)

NACE Rev.1.1 - NACE Rev.1.1	2005	2006	2007	2008*
Çimento - Cement	43 000 004	49 107 168	50 995 107	54 027 283
Ham demir - Crude iron	6 344 200	5 952 106	6 235 537	6 697 372
Sıvı çelik - Crude steel	20 961 240	23 307 523	25 753 650	26 809 050
Saç ve levhalar - Sheets and plates	5 753 199	6 190 624	6 771 352	6 358 504
Kok, kok tozu - Coke, coke powder	3 155 541	3 260 721	3 337 334	4 063 498
Profiller - Profiles	1 245 757	1 504 978	1 979 643	1 863 766
Yuvarlaklar - Bars made of iron and steel	12 995 111	16 365 582	18 683 442	19 053 687

13.19 Dayanıklı tüketim malları üretimi
Durable consumer goods production

(Adet - Number)

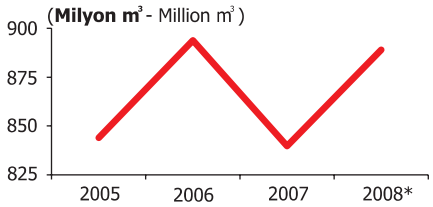
NACE Rev.1.1 - NACE Rev.1.1	2005	2006	2007	2008*
Ev tipi buzdolabı ve dondurucular				
Domestic refrigerators and freezers	5 303 394	6 383 255	6 281 707	5 640 634
Ev tipi çamaşır makinesi - Domestic washing machines	4 433 810	5 410 212	5 407 789	4 791 315
Televizyon (renkli) - Televisions (color)	20 784 263	18 409 214	12 813 209	9 287 360
Elektrik süpürgesi - Vacuum cleaners	1 485 028	1 487 791	1 575 867	1 819 611
Fırın - Ovens	5 560 558	6 473 001	6 970 746	7 688 018

13.20 Otomotiv sanayii üretimi
Automotive vehicle production

(Adet - Unit)

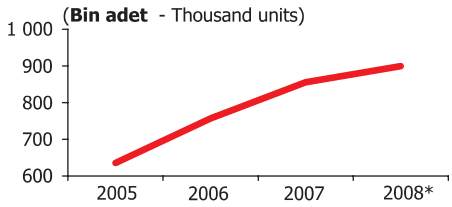
NACE Rev.1.1 - NACE Rev.1.1	2005	2006	2007	2008*
Kamyon - Truck	43 489	40 239	35 009	35 662
Kamyonet - Pick-up truck	126 638	134 252	154 979	162 742
Otomobil - Automobile	635 635	757 083	855 460	899 338
Otobüs - Bus	5 485	6 156	7 321	8 124
Minibüs ve midibüs - Minibus and midibus	59 037	46 301	37 183	34 252
Traktör - Tractor	44 199	47 030	40 579	31 016

Doğal gaz üretimi - Natural gas production

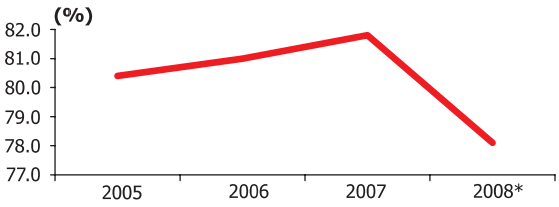
Veri için tablo 13.7'ye bakınız.
For data, see table 13.7.

Otomobil üretimi - Automobile production

Veri için tablo 13.20'ye bakınız.
For data, see table 13.20.

İmalat sanayiinde kapasite kullanım oranı
Percentage rates of capacity utilization in the manufacturing industry
[**Üretim değeri ağırlıklı** - Weighted by production value]

Veri için tablo 13.21'e bakınız.
For data, see table 13.21.

13.21 İmalat sanayiinde kapasite kullanım oranı
Percentage rates of capacity utilization in the manufacturing industry
[Üretim değeri ağırlıklı - Weighted by production value] (%)

NACE Rev.1.1 - NACE Rev.1.1	2005	2006	2007	2008*
Toplam - Total	80.4	81.0	81.8	78.1
Gıda ürünleri ve içecek sanayi Manufacture of food products and beverages	71.2	71.2	72.7	71.5
Tütün ürünleri imalatı - Manufacture of tobacco products	62.8	67.4	73.5	75.7
Tekstil ürünleri imalatı - Manufacture of textiles	80.9	80.3	81.5	75.6
Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması Manufacture of wearing apparel; dressing and dyeing of fur	81.4	82.3	83.6	80.2
Derinin tabakalanması, işlenmesi; bavul, el çantası saraçlık koşum takımı ve ayakkabı imalatı - Tanning and dressing of leather; manufacture of luggage, handbags, saddler, harnets and foot	65.9	67.3	66.5	65.5
Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç) hasır ve buna benzer örülerek yapılan maddeler - Manufacture of wood and products of wood and cork, except furniture; manufacture of article	83.9	85.9	85.9	85.0
Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı Manufacture of paper and paper products	84.9	83.2	85.1	81.9
Basım ve yayım; plaka, kaset vb. kayıtlı medyanın çoğalması Publishing, printing reproduction of recorded media	75.2	74.8	75.6	72.4
Kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri ve nükleer yakıt imalatı Manufacture of coke, refined petroleum products and nuclear fuel	90.4	91.5	88.5	86.8
Kimyasal madde ve ürünlerin imalatı Manufacture of chemical products	75.0	76.8	77.1	75.4
Plastik ve kauçuk ürünleri imalatı Manufacture of rubber and plastics products	81.3	80.7	81.2	80.2
Metalik olmayan diğer mineral ürünlerinin imalatı Manufacture of other non-metallic mineral products	82.4	83.1	82.2	78.3
Ana metal sanayi - Manufacture of main metals	82.7	83.6	85.8	82.1
Makine ve teçhizat hariç; metal eşya sanayi - Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment	72.4	75.1	77.3	75.4
B.y.s makine ve teçhizat imalatı Manufacture of machinery and equipment n.e.c	76.3	78.5	77.1	73.3
Büro muhasebe ve bilgi işlem makineleri imalatı Manufacture of office, accounting and computing machinery	88.4	83.3	75.6	55.3
B.y.s. elektrikli makine ve cihazların imalatı Manufacture of electrical machinery and apparatus n.e.c.	76.5	78.7	82.3	81.6
Radyo, televizyon, haberleşme teçhizatı ve cihazları imalatı Manufacture of radio, television and communication equipment and apparatus	84.6	85.3	84.2	82.1
Tıbbi aletler; hassas ve optik aletler saat imalatı - Manufacture of medical, precision and optical insurement, watches and clocks	79.2	80.2	80.8	83.7
Motorlu kara taşıtı, römork ve yarı römork imalatı Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers	83.6	85.4	88.2	77.8
Diğer ulaşım araçlarının imalatı Manufacture of other transport equipment	78.6	79.8	87.0	86.4
Mobilya imalatı; b.y.s diğer imalatı Manufacture of furniture; manufacturing n.e.c.	84.9	84.1	80.5	76.0

13.22 Sanayi üretim endeksi - Industry production index
[Katma değer ağırlıklı - Weighted by value added] (2005 = 100.0)

NACE Rev.1.1 - NACE Rev.1.1	2005	2006	2007	2008*
Genel endeks - All items	100.0	107.8	115.3	114.3
ARM Aramalı İmalatı - IG Intermediate goods	100.0	109.8	117.1	112.7
DLT Dayanıklı Tüketim Malı İmalatı - DCG Durable consumer goods	100.0	108.8	112.5	112.0
DZT Dayanıksız Tüketim Malı İmalatı - UCG Undurable consumer goods	100.0	104.5	109.1	107.5
E Enerji - E Energy	100.0	107.1	114.9	119.6
SEM Sermaye Malı İmalatı - CG Capital goods	100.0	109.1	123.0	125.7
Madencilik ve taşocakçılığı - Mining and quarrying	100.0	108.3	117.2	126.2
Maden kömürü, linyit ve turba çıkarımı - Coal mining and extraction of peat	100.0	106.9	119.7	137.1
Ham petrol ve doğal gaz çıkarımı - Crude petroleum and natural gas	100.0	96.7	93.3	97.6
Metalik cevherler madenciliği - Metalling ore mining	100.0	125.6	169.7	172.6
Metalik olmayan madenler - Non-metallic minerals	100.0	112.5	114.3	120.1
İmalat sanayii - Manufacturing industry	100.0	107.7	114.8	112.7
Gıda ürünleri ve içecek sanayi - Manufacture of food products and beverages	100.0	105.5	108.7	113.2
Tütün ürünleri imalatı - Manufacture of tobacco products	100.0	109.8	110.1	117.8
Tekstil ürünleri imalatı - Manufacture of textiles	100.0	102.3	103.0	92.0
Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması Manufacture of wearning apparel dressing and dyeing of fur	100.0	96.4	102.9	90.4
Derinin tabaklanması, işlenmesi; bavul, el çantası, saraçlık koşum takımı ve ayakkabı imalatı - Tanning and dressing of leather, manufacture of luggage, handbags saddler, harnets and foot	100.0	118.1	111.2	105.3
Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç); hasır ve buna benzer örülerek yapılan maddeler - Manufacture of wood and of products of wood and cork, expect furniture; manufacture of article	100.0	131.1	143.7	158.9
Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı Manufacture of paper and paper products	100.0	108.0	115.4	118.4
Basım ve yayım; plaka, kaset vb. kayıtlı medyanın çoğaltılması Publishing, printing and reproduction of recorder media	100.0	109.2	115.5	113.2
Kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri ve nükleer yakıt imalatı Manufacture of coke, refined petroleum products and nuclear fuel	100.0	103.8	104.1	101.6
Kimyasal madde ve ürünlerin imalatı Manufacture of chemicals and chemicals products	100.0	111.2	120.8	120.5
Plastik ve kauçuk ürünleri imalatı Manufacture of rubber and plastics products	100.0	105.3	113.8	110.1
Metalik olmayan diğer mineral ürünlerin imalatı Manufacture of other non-metalic mineral products	100.0	110.4	112.7	110.6
Ana metal sanayii - Manufacture of basic metals	100.0	113.9	126.1	123.6
Makine ve teçhizat hariç, metal eşya sanayii Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment	100.0	111.6	121.2	113.0
B.y.s makine ve teçhizat imalatı Manufacture of machinery and equipment n.e.c.	100.0	113.8	120.9	115.0
Büro muhasebe ve bilgi işlem makineleri imalatı Manufacture of office, accounting and computing machinery	100.0	160.2	129.0	137.9
B.y.s elektrikli makine ve cihazların imalatı Manufacture of electrical machinery and apparatus n.e.c.	100.0	113.5	132.2	133.5
Radyo, televizyon, haberleşme teçhizatı ve cihazları imalatı Manufacture of radio, television and communication equipment and apparatus	100.0	76.4	61.1	45.2
Tıbbi aletler, hassas ve optik aletler saat imalatı Manufacture of medical, precision and optical instruments, watches and clocks	100.0	110.2	121.3	132.0
Motorlu kara taşıtı, römork ve yarı römork imalatı Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers	100.0	108.8	119.1	126.2
Diğer ulaşım araçlarının imalatı Manufacture of other transport equipments	100.0	121.0	198.6	207.5
Mobilya imalatı; b.y.s. diğer imalatı Manufacture of furniture; manufacturing n.e.c	100.0	111.2	126.7	135.9
Elektrik, gaz ve su - Electricity, gas and water	100.0	108.6	118.1	122.6
Elektrik, gaz, buhar ve sıcak su üretimi ve dağıtımı Electricity, gas, steam and hot water supply	100.0	108.6	118.1	122.6

13.23 Sanayi sektöründe faaliyette bulunan ve 20+ kişi çalışan girişimlerden elde edilen, seçilmiş bazı sanayi ürünlerinin üretimleri

Production figures of some selected industrial products, derived from enterprises active in industrial sectors with 20 or more employees

Tanım Description	**Ölçü birimi** Volume unit	2005	2006
Sığır etleri (taze veya soğutulmuş) Meat of bovine animals, fresh or chilled	**Kg**	48 754 593	79 287 675
Kümes hayvanları etleri, taze ya da soğutulmuş Meat of poultry, fresh or chilled	**Kg**	874 521 181	792 648 950
Kümes hayvanları etleri, dondurulmuş - Meat of poultry, frozen	**Kg**	95 806 594	91 785 465
Sebze ve meyve suları - Fruit and vegetable juices	**Litre**	590 823 020	828 165 114
Sebze konserveleri - Vegetable preserves	**Kg**	499 388 603	480 629 905
Sert kabuklu yemişler - Nuts	**Kg**	454 596 033	487 901 881
Yoğurt ve ayran - Yoghurt and ayran	**Kg**	574 187 040	763 476 471
Kepek, kavuz ve diğer artıklar - Bran, sharps and other residues	**Kg**	1 554 341 293	1 612 197 759
Mısır yağı ve fraksiyonları, kimyasal olarak değiştirilmemiş Maize (corn) oil and its fractions, not chemically modified	**Kg**	152 591 364	155 669 588
Makarnalar - Pasta	**Kg**	580 516 026	565 091 644
Salça; sos; baharat ve tatlandırıcı karışımlar Sauces; mixed condiments and mixed seasonings	**Kg**	118 918 177	123 030 048
Çay; siyah, yeşil - Tea; green, black	**Kg**	212 059 194	231 976 792
Mayalar - Yeasts	**Kg**	210 634 545	197 955 016
Maden suları - Mineral waters	**Litre**	2 932 221 978	3 379 921 421
Diğer alkolsüz içecekler, gazozlar Other non alcoholic beverages, soda pop	**Litre**	2 207 077 133	2 971 187 617
Dikiş iplikleri - Sewing thread and yarn	**Kg**	292 927 814	337 677 531
Suni veya sentetik flaman ipliği - Yarn of synthetic and artificial flament	**Kg**	475 222 884	510 528 268
Poliamidli, ağırlıkça % 85'ten çok poliamid içeren, ince iplik Yarn of synthetic staple fibres	**Kg**	516 885 975	552 678 870
Pamuktan dokunmuş kumaşlar - Woven fabrics, of cotton	**m^2**	1 361 075 522	1 210 176 952
Battaniyeler - Blankets	**Adet -** Piece	15 682 936	15 860 280
Yatak örtüleri - Bed linen	**Kg**	126 406 832	114 901 584
Perdeler ve iç storlar - Curtains and interior blinds	**m^2**	297 658 927	297 434 950
Polipropilenden çuval, torba, çanta vb. Sacks and bags etc., of polypropylene	**Kg**	311 456 166	345 297 775
Örme kumaşlar - Knitted fabrics	**Kg**	234 371 621	247 741 757
Kot pantolon - Trousers of cotton	**Adet -** Piece	151 211 703	133 586 205
Tişört - T-shirts	**Adet -** Piece	619 001 054	673 621 708
Deri yüzlü ayakkabılar - Footwear with uppers of leather	**Çift -** Pair	20 322 732	23 994 133
Sunta - Particle boards	**m^3**	5 008 596	4 430 415
Lifli levhalar - Fibreboards	**m^2**	131 151 466	159 480 976
Mukavvadan ambalaj malzemesi - Package material, of paperboard	**Kg**	1 056 808 502	1 329 979 207
Temizlik kağıtları - Hygienic papers	**Kg**	218 345 976	235 420 599
Bebek bezleri - Diapers	**Kg**	621 525 028	404 251 042
Makine ve motor yağları - Lubricating petroleum oils	**Kg**	770 912 190	883 932 660
Azotlu gübreler - Nitrogenous fertilizers	**Kg**	1 743 727 754	1 529 293 273
Bys gübreler - Fertilizers n.e.c.	**Kg**	1 522 043 858	1 485 025 120
Esası akrilik ve vinil polimer olan boyalar ve vernikler Paints and varnishes based on acrylic or vinyl polymers	**Kg**	356 207 070	404 565 288
Esası polyester, akrilik veya vinil polimer olan boyalar ve vernikler Paints and varnishes based on polyesters, acrylic or vinyl polymers	**Kg**	331 419 484	364 728 150
Diğer boya ve vernikler; müstahzar kurutucu maddeler Other paints and varnishes; prepared driers	**Kg**	434 311 627	290 498 786
Sabunlar - Soaps	**Kg**	475 748 385	359 436 364
Deterjanlar ve yıkama müstahzarları - Detergents and washing preparations	**Kg**	1 117 085 709	1 251 633 105

13.23 Sanayi sektöründe faaliyette bulunan ve 20+ kişi çalışan girişimlerden elde edilen, seçilmiş bazı sanayi ürünlerinin üretimleri (devam)
Production figures of some selected industrial products, derived from enterprises active in industrial sectors with 20 or more employees (continued)

Tanım Description	Ölçü birimi Volume unit	2005	2006
Plastikten profil ve çubuklar enine kesiti > 1 mm			
Rods, sticks and profile shapes > 1 mm, of plastics	**Kg**	301 526 675	334 589 908
Sert boru ve hortumlar - Tubes, pipes and hoses, rigid	**Kg**	369 992 890	506 289 049
Etilen polimerlerden torba ve çantalar			
Sacks and bags of polymers of ethylene	**Kg**	172 839 583	194 166 473
Diğer plastiklerden torba ve çantalar - Sacks and bags, of other plastics	**Kg**	78 574 463	115 873 917
Plastikten damacana, şişe, matara - Carboys, bottles, flasks of plastics	**Adet -** Piece	2 432 889 315	2 808 052 131
Bardaklar, camdan - Drinking glasses	**Adet -** Piece	847 021 176	865 724 752
Seramik sıhhi ürünler - Sanitary ceramic fixtures	**Adet -** Piece	18 950 436	18 245 186
İnşaat amaçlı, ateşe dayanıklı tuğlalar - karolar			
Refractory bricks, constructional blocks, tiles	**Kg**	1 150 741 647	1 277 830 038
Klinker - Clinkers	**Kg**	31 613 813 900	36 429 894 154
Kireç - Lime	**Kg**	1 906 971 150	2 095 357 208
Alçılar - Plasters	**Kg**	1 621 519 176	2 591 025 154
Hazır beton - Ready-mixed concrete	**Kg**	56 518 102 736	71 698 109 873
İşlenmiş mermer, traverten ve su mermeri			
Marble, travertine, alabaster, worked	**Kg**	1 362 459 810	1 718 717 853
Paslanmaz çelik dışındaki çelik alaşımlarından yapılan külçeler			
Ingots, of alloy steel other than of stainless steel	**Kg**	15 793 020 834	16 759 295 238
Paslanmaz çelik dışındaki sıcak haddelenmiş yassı ürünler			
Hot rolled flat products, of other than stainless steel	**Kg**	4 401 141 266	4 458 212 910
Paslanmaz çelik dışındaki izoleli saç ürünler, genişliği ≥ 600 mm			
Coated flat products, ≥ 600 mm wide, of other than stainless steel	**Kg**	1 211 303 768	1 093 933 465
Paslanmaz çelik dışındaki sıcak haddeden geçirilmiş barlar			
Hot rolled bars, of other than stainless steel	**Kg**	12 135 152 817	16 722 402 614
Demir ya da çelikten borular, dirsekler ve çukur profillller			
Tubes, pipes and hollow profiles, of iron or steel	**Kg**	2 995 878 896	3 034 522 293
Alaşımsız çelikten veya demirden diğer bar ve rodlar			
Other bars and rods of iron or non-alloy steel	**Kg**	313 018 331	345 216 801
İşlenmemiş alüminyum - Aluminium, unwrought	**Kg**	154 792 665	124 095 379
Alüminyumdan profil ve çubuklar - Aluminium bars, rods and profiles	**Kg**	231 287 352	261 184 409
Alüminyum saclar, levhalar ve şeritler, kalınlığı > 0.2 mm			
Aluminium plates, sheets and strip, > 0.2 mm thick	**Kg**	179 457 896	174 498 929
Bakır çubuk ve profiller - Copper bars, rods and profiles	**Kg**	136 897 948	201 947 245
Bakır teller - Copper wire	**Kg**	192 290 261	156 651 387
Demir ya da çelikten merkezi ısıtma radyatörleri			
Radiators for central heating, of iron or steel	**Kg**	399 239 409	433 038 119
Sofra çatal bıçak takımları - Silverware (forks, spoons etc.)	**Adet -** Piece	27 790 981	34 200 041
Demir veya çelikten ambalaj malzemeleri, kapasitesi < 50 litre			
Cans, of iron or steel, of a capacity < 50 l	**Adet -** Piece	2 650 309 253	2 102 138 870
Alüminyum muhafazalar, hacmi ≤ 300 litre			
Aluminium containers, of a capacity ≤ 300 l	**Adet -** Piece	963 696 305	1 133 137 685
Demir ve çelikten yaylar - Springs, of iron or steel	**Kg**	114 689 711	122 284 049
Aspiratör, vantilatör ve havalandırma cihazları (ev tipi)			
Fans and ventilating or recycling hoods of the domestic type	**Adet -** Piece	2 687 448	2 272 109
Bilgi işlem makineleri - Automatic data processing machines	**Adet -** Piece	209 451	360 859
Jeneratörler (güç kapasitesi ≤ 37.5 W) - Generators of an output ≤ 37.5 W	**Adet -** Piece	3 880 918	2 408 905
Transformatörler - Transformers	**Adet -** Piece	42 827	34 064
Sigortalar (gerilimi ≤ 1 000 V) - Fuses, for a voltage ≤ 1 000 V	**Adet -** Piece	26 362 467	39 172 861
İzole edilmiş bobin telleri - Insulated winding wire	**Kg**	28 498 823	36 405 596
Elektrik kabloları gerilim ≤ 1 000 V - Electric conductors, for a voltage ≤ 1 000 V	**Kg**	596 345 288	661 211 194
Bisikletler - Bicycles	**Adet -** Piece	923 142	833 215

13.24 Yapı sahipliği ve kullanma amacına göre yapılacak yeni ve ilave yapılar
New buildings and additions by use of building and type of investor
[İnşaat ruhsatlarına göre - According to construction permits]

A. Yapı sayısı - Number of buildings
B. Yüzölçüm - Floor area (m²) units
C. Değer - Value **(YTL** - TRY)
D. Daire sayısı - Number of dwelling units

		2004	2005	2006	2007	2008*
Genel toplam - General total	A	75 495	114 254	114 204	106 659	95 193
	B	69 719 611	106 424 587	122 909 886	125 067 023	103 846 233
	C	24 108 198 467	40 529 421 744	56 195 862 967	61 300 286 560	59 006 449 177
	D	330 446	546 618	600 387	584 955	503 565
Kamu sektörü - Public sector	A	2 110	4 643	2 993	4 625	6 462
	B	5 079 319	11 233 286	9 378 336	10 994 700	15 194 004
	C	1 868 189 291	4 341 135 544	4 272 674 694	5 479 262 434	8 630 082 260
	D	18 161	55 283	27 771	37 136	59 291
Konut - Residential buildings	A	1 485	3 184	1 536	2 735	4 227
	B	2 656 444	7 264 106	4 405 171	5 600 343	7 929 078
	C	979 913 842	2 821 005 487	2 005 535 971	2 831 204 295	4 601 906 867
	D	18 158	55 277	27 734	36 945	58 684
Konut dışı yapı Non residential buildings	A	625	1 459	1 457	1 890	2 235
	B	2 422 875	3 969 180	4 973 165	5 394 357	7 264 926
	C	888 275 449	1 520 130 057	2 267 138 723	2 648 058 139	4 028 175 393
	D	3	6	37	191	607
Özel sektör - Private sector	A	67 592	102 802	105 206	96 840	85 175
	B	58 868 532	87 973 288	102 733 264	105 763 741	82 567 705
	C	20 253 655 016	33 410 483 846	47 031 892 287	51 846 694 149	46 943 638 432
	D	285 076	456 491	521 115	507 003	412 290
Konut - Residential buildings	A	58 915	91 072	93 060	84 779	74 121
	B	43 904 402	69 978 922	80 855 066	78 095 626	62 162 095
	C	15 060 296 981	26 609 845 596	37 049 033 963	39 131 393 962	35 468 152 385
	D	284 407	455 225	518 620	503 515	410 357
Konut dışı yapı Non residential buildings	A	8 677	11 730	12 146	12 061	11 054
	B	14 964 130	17 994 366	21 878 198	27 668 115	20 405 610
	C	5 193 358 035	6 800 638 250	9 982 858 324	12 715 300 187	11 475 486 047
	D	669	1 266	2 495	3 488	1 933
Yapı kooperatifi Construction cooperatives	A	5 793	6 809	6 005	5 194	3 556
	B	5 771 760	7 218 013	10 798 286	8 308 582	6 084 524
	C	1 986 354 160	2 777 802 354	4 891 295 986	3 974 329 977	3 432 728 485
	D	27 209	34 844	51 501	40 816	31 984
Konut - Residential buildings	A	4 886	5 201	5 226	4 424	3 029
	B	4 519 305	5 589 097	8 506 436	6 861 923	5 068 083
	C	1 546 053 859	2 134 951 022	3 833 273 266	3 285 629 779	2 873 322 408
	D	27 209	34 844	51 443	40 570	31 979
Konut dışı yapı Non residential buildings	A	907	1 608	779	770	527
	B	1 252 455	1 628 916	2 291 850	1 446 659	1 016 441
	C	440 300 301	642 851 332	1 058 022 720	688 700 198	559 406 077
	D	0	0	58	246	5

Not. Onarım ve tadilatı kapsamaz.

Note. Excludes repairs and alterations.

13.25 Yapı sahipliği ve kullanma amacına göre tamamen veya kısmen biten yeni ve ilave yapılar
Completed or partially completed new buildings and additions by use of building and type of investor
[Yapı kullanma izin belgelerine göre - According to occupancy permits]

A. Yapı sayısı - Number of buildings
B. Yüzölçüm - Floor area (m²) units
C. Değer - Value **(YTL** - TRY)
D. Daire sayısı - Number of dwelling units

		2004	2005	2006	2007	2008*
Genel toplam - General total	A	40 792	64 126	73 383	68 056	76 069
	B	31 028 172	50 324 600	57 207 320	63 403 212	70 957 036
	C	10 306 575 645	18 445 263 149	25 050 689 452	30 416 729 696	39 002 256 405
	D	164 994	249 816	295 389	326 484	357 286
Kamu sektörü - Public sector	A	638	928	1 580	1 723	3 794
	B	787 190	1 896 118	4 003 307	5 011 962	8 756 921
	C	271 657 532	714 226 816	1 823 177 580	2 506 895 767	4 914 878 052
	D	3 823	9 970	18 321	23 561	40 367
Konut - Residential buildings	A	486	554	1 059	953	2 704
	B	418 838	1 241 026	2 486 975	3 204 948	5 373 313
	C	145 651 419	471 989 407	1 171 529 935	1 635 934 013	3 092 658 289
	D	3 805	9 954	18 291	23 477	40 302
Konut dışı yapı Non residential buildings	A	152	374	521	770	1 090
	B	368 352	655 092	1 516 332	1 807 014	3 383 608
	C	126 006 113	242 237 409	651 647 645	870 961 754	1 822 219 763
	D	18	16	30	84	65
Özel sektör - Private sector	A	31 644	47 275	62 686	60 989	67 120
	B	23 417 409	36 950 882	45 579 880	52 212 250	55 483 121
	C	7 699 512 270	13 351 264 338	19 792 859 432	24 936 728 117	30 350 384 286
	D	114 643	184 318	239 697	264 922	281 581
Konut - Residential buildings	A	27 023	40 497	54 088	51 556	57 313
	B	16 543 661	27 403 630	34 746 996	39 039 879	42 028 762
	C	5 351 740 965	9 837 237 277	15 057 696 227	18 580 401 225	23 173 765 126
	D	114 402	183 863	238 637	263 956	280 728
Konut dışı yapı Non residential buildings	A	4 621	6 778	8 598	9 433	9 807
	B	6 873 748	9 547 252	10 832 884	13 172 371	13 454 359
	C	2 347 771 305	3 514 027 061	4 735 163 205	6 356 326 892	7 176 619 160
	D	241	455	1 060	966	853
Yapı kooperatifi Construction cooperatives	A	8 510	15 923	9 117	5 344	5 155
	B	6 823 573	11 477 600	7 624 133	6 179 000	6 716 994
	C	2 335 405 843	4 379 771 995	3 434 652 440	2 973 105 812	3 736 994 067
	D	46 528	55 528	37 371	38 001	35 338
Konut - Residential buildings	A	7 592	11 420	6 863	4 230	4 077
	B	6 332 472	7 971 971	5 574 493	5 307 959	5 059 323
	C	2 168 734 118	2 986 718 969	2 484 375 338	2 559 677 618	2 876 853 247
	D	46 527	55 520	37 350	37 822	35 328
Konut dışı yapı Non residential buildings	A	918	4 503	2 254	1 114	1 078
	B	491 101	3 505 629	2 049 640	871 041	1 657 671
	C	166 671 725	1 393 053 026	950 277 102	413 428 194	860 140 820
	D	1	8	21	179	10

13.26 Kullanma amacı ve kat sayısına göre tamamen veya kısmen biten yeni ve ilave yapılar
Completed or partially completed new buildings and additions by use and number of storeys
[Yapı kullanma izin belgelerine göre - According to occupancy permits]

Kullanma amacı - Use of building	**Kat sayısı** Number of storeys	2004	2005	2006	2007	2008*
Toplam - Total	-2	20 619	32 243	30 822	25 801	26 837
	3-5	15 607	24 854	28 867	27 763	32 004
	6+	4 566	7 029	13 694	14 492	17 228
Konut - Residential buildings	-2	16 704	24 554	23 388	19 280	20 301
	3-5	14 198	21 393	26 114	24 300	28 488
	6+	4 199	6 524	12 508	13 159	15 305
Konut dışı yapı - Non residential buildings	-2	3 915	7 689	7 434	6 521	6 536
	3-5	1 409	3 461	2 753	3 463	3 516
	6+	367	505	1 186	1 333	1 923

13.27 Oda sayısına göre tamamen veya kısmen biten yeni ve ilave konutlar
Completed or partially completed new residential buildings and additions by number of rooms
[Yapı kullanma izin belgelerine göre - According to occupancy permits]

Daire sayısı - Number of dwelling units	2004	2005	2006	2007	2008*
Toplam - Total	164 994	249 816	295 389	326 484	324 830
1 Odalı - With 1 room	1 378	3 464	3 351	13 792	25 839
2 Odalı - With 2 rooms	9 510	14 656	16 745	22 467	19 383
3 Odalı - With 3 rooms	35 213	46 509	93 858	101 056	83 717
4 Odalı - With 4 rooms	45 758	66 213	115 622	139 670	160 957
5 ve daha fazla odalı - With 5 rooms and over	73 135	118 974	65 813	49 499	34 934

13.28 Ortalama alan ve maliyetine göre tamamen veya kısmen biten yeni ve ilave yapılar
Completed or partially completed new buildings and additions by average floor area and cost
[Yapı kullanma izin belgelerine göre - According to occupancy permits]

	2004	2005	2006	2007	2008*
Ortalama konut birimi alanı					
Average floor area of dwelling unit (m^2)	141	147	146	146	147
Ortalama maliyet (cari fiyatlarla) (YTL)					
Average cost per unit (at current prices) (TRY)	46 536	53 325	63 592	70 025	81 781
Metrekare maliyeti (YTL)					
Cost per square meter (TRY)	329	363	437	479	556
1 000 nüfusa düşen, yılda üretilen konut birimi					
Production of dwelling units per thousand population	2.3	3.5	- (1)	4.6	5.0

(1) Nüfus projeksiyonları ADNKS kapsamında yeniden güncellendiği için 2006 yılı nüfusu öğrenilemediğinden hesaplanamamaktadır.

(1) Can not be calculated because 2006 population can not be known as the population projections with the context of ADNKS will be recalculated.

13.29 Bina inşaatı maliyet endeksi
Building construction cost index

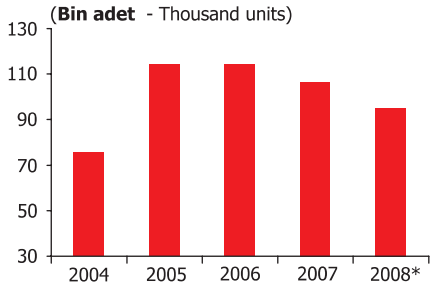
(2005=100)

		Bina (Konut+Diğer) Building (Residential Buildings+ Other usage)	**İki ve daha fazla daireli ikamet amaçlı binalar** Two and more dwelling residential buildings (A)	**Bir daireli ikamet amaçlı binalar** One dwelling residential buildings (E)	**Konut** Residential buildings (A+E)	**Diğer** Other[1]
Ortalama endeks - Average index						
Genel toplam - General total	2005	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
	2006	115.98	115.88	115.99	115.89	116.23
	2007	125.68	125.51	125.82	125.55	126.06
	2008	142.84	143.21	140.69	142.94	142.56
İşçilikler toplamı - Labour total	2005	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
	2006	121.84	121.92	121.61	121.88	121.72
	2007	137.78	137.84	137.45	137.80	137.74
	2008	153.84	153.88	153.59	153.85	153.81
Malzemeler toplamı - Materials total	2005	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
	2006	114.46	114.31	114.41	114.32	114.86
	2007	122.54	122.29	122.56	122.32	123.14
	2008	139.98	140.42	137.07	140.06	139.74
Bir önceki yılın aynı dönemine göre değişim oranları - Rates of change according to the same period of the previous year (%)						
Genel toplam - General total	2006	15.98	15.88	15.99	15.89	16.23
	2007	8.36	8.31	8.48	8.33	8.45
	2008	13.65	14.10	11.82	13.85	13.09
İşçilikler toplamı - Labour total	2006	21.84	21.92	21.61	21.88	21.72
	2007	13.09	13.06	13.02	13.06	13.16
	2008	11.65	11.63	11.75	11.65	11.66
Malzemeler toplamı - Materials total	2006	14.46	14.31	14.41	14.32	14.86
	2007	7.06	6.99	7.12	7.00	7.21
	2008	14.23	14.82	11.84	14.50	13.48

(1) Ticari, idari, okul ve sıhhi binaları kapsar.

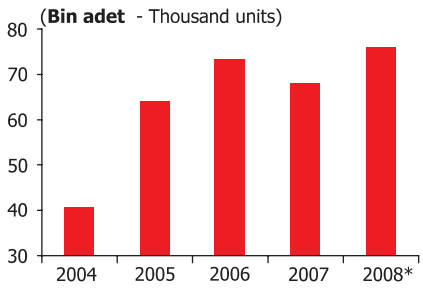
(1) Covers commercial, administrative, school and medical buildings.

Yapılacak yeni ilave yapılar
New buildings and additions

Veri için tablo 13.24'e bakınız.
For data, see table 13.24.

Tamamen veya kısmen biten yeni ve ilave yapılar - Completed or partially completed new buildings and additions

Veri için tablo 13.25'e bakınız.
For data, see table 13.25.

13.30 İBBS'ye göre belediye sınırları içinde bina, konut ve belediyeler, 1984, 2000
Buildings, dwelling units and municipalities inside the boundaries of municipalities by SRE, 1984, 2000

İBBS - SRE	Bina sayısı Number of buildings			Konut sayısı Number of dwelling units			Belediye sayısı Number of municipalities		
	1984	2000	(%)	1984	2000	(%)	1984	2000	(%)
TR Türkiye - Turkey	4 387 971	7 838 675	78.6	7 096 277	16 235 830	128.8	1 699	3 212	89.1
TR1 İstanbul									
TR10	505 224	869 444	72.1	1 378 115	3 393 077	146.2	24	73	204.2
İstanbul	505 224	869 444	72.1	1 378 115	3 393 077	146.2	24	73	204.2
TR2 Batı Marmara - West Marmara	233 358	443 651	90.1	326 811	854 397	161.4	115	172	49.6
TR21	102 639	202 927	97.7	142 931	400 770	180.4	53	85	60.4
Tekirdağ	36 878	99 408	169.6	56 827	222 641	291.8	16	33	106.3
Edirne	36 191	58 545	61.8	47 892	94 979	98.3	18	26	44.4
Kırklareli	29 570	44 974	52.1	38 212	83 150	117.6	19	26	36.8
TR22	130 719	240 724	84.2	183 880	453 627	146.7	62	87	40.3
Balıkesir	94 193	176 067	86.9	137 933	340 750	147.0	39	53	35.9
Çanakkale	36 526	64 657	77.0	45 947	112 877	145.7	23	34	47.8
TR3 Ege - Aegean	835 276	1 449 131	73.5	1 186 503	2 557 077	115.5	331	596	80.1
TR31	325 092	522 243	60.6	536 988	1 140 731	112.4	53	88	66.0
İzmir	325 092	522 243	60.6	536 988	1 140 731	112.4	53	88	66.0
TR32	234 807	456 983	94.6	298 693	703 048	135.4	130	215	65.4
Aydın	94 733	172 103	81.7	128 014	274 260	114.2	43	54	25.6
Denizli	89 905	143 737	59.9	114 020	234 168	105.4	61	100	63.9
Muğla	50 169	141 143	181.3	56 659	194 620	243.5	26	61	134.6
TR33	275 377	469 905	70.6	350 822	713 298	103.3	148	293	98.0
Manisa	128 782	191 806	48.9	156 373	304 817	94.9	51	84	64.7
Afyonkarahisar	71 573	132 924	85.7	90 620	171 512	89.3	57	108	89.5
Kütahya	45 954	94 943	106.6	63 541	154 313	142.9	27	77	185.2
Uşak	29 068	50 232	72.8	40 288	82 656	105.2	13	24	84.6
TR4 Doğu Marmara - East Marmara	396 172	711 552	79.6	640 980	1 566 178	144.3	125	222	77.6
TR 41	247 368	419 314	69.5	376 570	891 585	136.8	63	100	58.7
Bursa	147 334	270 023	83.3	236 628	640 197	170.5	34	54	58.8
Eskişehir	85 668	123 501	44.2	121 265	207 717	71.3	21	31	47.6
Bilecik	14 366	25 790	79.5	18 677	43 671	133.8	8	15	87.5
TR42	148 804	292 238	96.4	264 410	674 593	155.1	62	122	96.8
Kocaeli	62 906	140 613	123.5	128 411	352 079	174.2	19	44	131.6
Sakarya	53 412	86 127	61.3	78 865	156 386	98.3	24	39	62.5
Düzce [14]	9 122	19 617	115.1	14 341	37 197	159.4	3	11	266.7
Bolu	17 609	22 612	28.4	26 081	48 647	86.5	15	13	-13.3
Yalova [10]	5 755	23 269	304.3	16 712	80 284	380.4	1	15	1 400.0
TR5 Batı Anadolu - West Anatolia	470 537	750 717	59.5	897 916	1 654 401	84.2	173	287	65.9
TR51	266 879	384 489	44.1	625 962	1 128 625	80.3	54	66	22.2
Ankara	266 879	384 489	44.1	625 962	1 128 625	80.3	54	66	22.2
TR52	203 658	366 228	79.8	271 954	525 776	93.3	119	221	85.7
Konya	191 057	333 645	74.6	250 426	469 894	87.6	117	205	75.2
Karaman [3]	12 601	32 583	158.6	21 528	55 882	159.6	2	16	700.0
TR6 Akdeniz - Mediterranean	561 424	1 169 316	108.3	770 917	2 078 908	169.7	202	459	127.2
TR61	160 409	355 363	121.5	225 142	643 815	186.0	100	182	82.0
Antalya	82 578	233 802	183.1	120 581	456 371	278.5	38	102	168.4
Isparta	48 327	75 476	56.2	65 019	122 422	88.3	41	50	22.0
Burdur	29 504	46 085	56.2	39 542	65 022	64.4	21	30	42.9
TR62	238 890	459 536	92.4	340 854	909 373	166.8	55	121	120.0
Adana	146 862	253 447	72.6	200 176	469 189	134.4	26	52	100.0
Mersin	92 028	206 089	123.9	140 678	440 184	212.9	29	69	137.9

13.30 İBBS'ye göre belediye sınırları içinde bina, konut ve belediyeler, 1984, 2000 (devam)
Buildings, dwelling units and municipalities inside the boundaries of municipalities by SRE, 1984, 2000 (continued)

İBBS - SRE	Bina sayısı Number of buildings			Konut sayısı Number of dwelling units			Belediye sayısı Number of municipalities		
	1984	2000	(%)	1984	2000	(%)	1984	2000	(%)
TR63	162 125	354 417	118.6	204 921	525 720	156.5	47	156	231.9
Hatay	79 098	176 048	122.6	107 508	273 294	154.2	21	76	261.9
Kahramanmaraş	53 371	111 772	109.4	66 430	166 693	150.9	22	64	190.9
Osmaniye [13]	29 656	66 597	124.6	30 983	85 733	176.7	4	16	300.0
TR7 Orta Anadolu - Central Anatolia	319 811	536 815	67.9	432 231	878 085	103.2	202	380	88.1
TR71	141 161	247 847	75.6	178 623	375 885	110.4	99	202	104.0
Kırıkkale [4]	24 650	49 119	99.3	37 717	83 177	120.5	4	27	575.0
Aksaray [1]	13 045	55 305	324.0	15 975	81 540	410.4	2	48	2 300.0
Niğde	46 258	52 710	13.9	54 501	79 757	46.3	44	52	18.2
Nevşehir	34 435	55 009	59.7	40 534	75 838	87.1	33	45	36.4
Kırşehir	22 773	35 704	56.8	29 896	55 573	85.9	16	30	87.5
TR72	178 650	288 968	61.8	253 608	502 200	98.0	103	178	72.8
Kayseri	93 622	142 399	52.1	139 913	273 620	95.6	42	67	59.5
Sivas	47 753	73 125	53.1	67 161	117 149	74.4	26	46	76.9
Yozgat	37 275	73 444	97.0	46 534	111 431	139.5	35	65	85.7
TR8 Batı Karadeniz - West Black Sea	300 334	506 099	68.5	473 856	962 584	103.1	148	306	106.8
TR81	63 548	105 082	65.4	126 320	229 477	81.7	19	49	157.9
Zonguldak	40 576	64 849	59.8	81 994	142 825	74.2	13	32	146.2
Karabük [11]	17 480	25 632	46.6	34 007	56 725	66.8	3	8	166.7
Bartın [7]	5 492	14 601	165.9	10 319	29 927	190.0	3	9	200.0
TR82	53 422	80 041	49.8	81 344	153 878	89.2	43	63	46.5
Kastamonu	27 740	39 292	41.6	40 858	69 899	71.1	17	21	23.5
Çankırı	15 173	24 549	61.8	22 456	43 616	94.2	19	31	63.2
Sinop	10 509	16 200	54.2	18 030	40 363	123.9	7	11	57.1
TR83	183 364	320 976	75.0	266 192	579 229	117.6	86	194	125.6
Samsun	58 602	115 595	97.3	106 819	255 042	138.8	17	50	194.1
Tokat	49 594	92 906	87.3	63 329	133 690	111.1	30	77	156.7
Çorum	40 836	65 761	61.0	53 238	114 547	115.2	17	38	123.5
Amasya	34 332	46 714	36.1	42 806	75 950	77.4	22	29	31.8
TR9 Doğu Karadeniz - East Black Sea	162 957	313 116	92.1	244 838	586 438	139.5	131	233	77.9
TR90	162 957	313 116	92.1	244 838	586 438	139.5	131	233	77.9
Trabzon	42 989	96 698	124.9	68 290	195 111	185.7	35	77	120.0
Ordu	49 322	103 014	108.9	68 755	163 529	137.8	37	72	94.6
Giresun	28 610	46 978	64.2	42 715	95 659	123.9	18	33	83.3
Rize	23 257	31 511	35.5	35 621	75 972	113.3	17	21	23.5
Artvin	8 997	14 987	66.6	16 614	30 190	81.7	10	12	20.0
Gümüşhane	9 782	19 928	103.7	12 843	25 977	102.3	14	18	28.6
TRA Kuzeydoğu Anadolu North East Anatolia	141 469	210 880	49.1	160 248	280 453	75.0	70	116	65.7
TRA1	82 285	121 019	47.1	104 121	180 975	73.8	38	77	102.6
Erzurum	54 057	75 258	39.2	67 680	117 810	74.1	25	39	56.0
Erzincan	22 467	37 765	68.1	29 928	51 796	73.1	12	29	141.7
Bayburt [2]	5 761	7 996	38.8	6 513	11 369	74.6	1	9	800.0
TRA2	59 184	89 861	51.8	56 127	99 478	77.2	32	39	21.9
Ağrı	21 688	36 428	68.0	19 484	41 151	111.2	8	12	50.0
Kars	22 856	26 194	14.6	24 936	29 557	18.5	16	10	-37.5
Iğdır [9]	8 966	19 091	112.9	6 969	20 691	196.9	3	8	166.7
Ardahan [8]	5 674	8 148	43.6	4 738	8 079	70.5	5	9	80.0

13.30 İBBS'ye göre belediye sınırları içinde bina, konut ve belediyeler, 1984, 2000 (devam)
Buildings, dwelling units and municipalities inside the boundaries of municipalities by SRE, 1984, 2000 (continued)

İBBS - SRE	Bina sayısı Number of buildings 1984	2000	(%)	Konut sayısı Number of dwelling units 1984	2000	(%)	Belediye sayısı Number of municipalities 1984	2000	(%)
TRB Ortadoğu Anadolu									
Central East Anatolia	162 526	305 680	88.1	211 300	477 859	126.2	90	174	93.3
TRB1	103 312	161 919	56.7	150 508	305 198	102.8	60	103	71.7
Malatya	52 920	84 029	58.8	76 022	154 466	103.2	28	54	92.9
Elazığ	33 709	52 354	55.3	54 519	109 729	101.3	15	26	73.3
Bingöl	9 815	17 209	75.3	11 476	28 073	144.6	8	13	62.5
Tunceli	6 868	8 327	21.2	8 491	12 930	52.3	9	10	11.1
TRB2	59 214	143 761	142.8	60 792	172 661	184.0	30	71	136.7
Van	29 118	66 678	129.0	26 918	80 101	197.6	10	20	100.0
Muş	9 896	31 898	222.3	11 320	36 019	218.2	5	28	460.0
Bitlis	13 554	30 402	124.3	15 010	36 149	140.8	7	15	114.3
Hakkari	6 646	14 783	122.4	7 544	20 392	170.3	8	8	0.0
TRC Güneydoğu Anadolu									
South East Anatolia	298 883	572 274	91.5	372 562	946 373	154.0	88	194	120.5
TRC1	117 173	221 148	88.7	158 412	375 704	137.2	32	60	87.5
Gaziantep	80 541	155 343	92.9	114 817	279 617	143.5	17	27	58.8
Adıyaman	26 285	52 006	97.9	30 415	75 690	148.9	14	28	100.0
Kilis (12)	10 347	13 799	33.4	13 180	20 397	54.8	1	5	400.0
TRC2	111 986	204 232	82.4	138 566	358 996	159.1	26	58	123.1
Şanlıurfa	60 665	113 612	87.3	63 113	158 645	151.4	12	27	125.0
Diyarbakır	51 321	90 620	76.6	75 453	200 351	165.5	14	31	121.4
TRC3	69 724	146 894	110.7	75 584	211 673	180.1	30	76	153.3
Mardin	40 493	62 925	55.4	42 256	87 668	107.5	17	31	82.4
Batman (5)	17 234	34 853	102.2	19 016	55 577	192.3	4	12	200.0
Şırnak (6)	1 493	28 089	1781.4	1 699	38 184	2147.4	1	20	1900.0
Siirt	10 504	21 027	100.2	12 613	30 244	139.8	8	13	62.5

Not. Aşağıdaki iller ve bunlara bağlı belediyeler 1984 yılında yapılan Bina Sayımında bağlı oldukları il toplamından düşürülerek kendi illerine eklenmiştir.

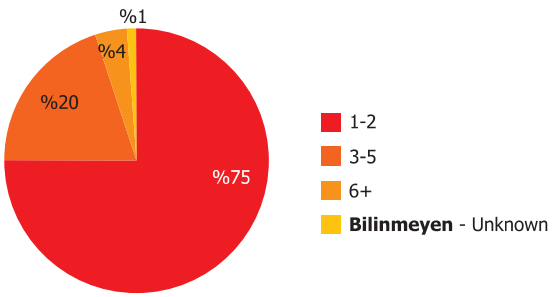
(1) Niğde ilinden ayrılan Aksaray ilçesi Ortaköy belediyesi ile birlikte Aksaray iline dahil olmuştur.
(2) Gümüşhane ilinden ayrılan Bayburt ilçesi il olmuştur.
(3) Konya ilinden ayrılan Karaman ilçesi Ermenek belediyesi ile birlikte Karaman iline dahil olmuştur.
(4) Ankara ilinden ayrılan Kırıkkale ilçesi Delice, Keskin ve Sulakyurt belediyeleri ile birlikte Kırıkkale iline dahil olmuştur.
(5) Siirt ilinden ayrılan Batman ilçesi Beşiri, Kozluk ve Sason belediyeleri ile birlikte Batman iline dahil olmuştur.
(6) Siirt ilinden ayrılan Şırnak ilçesi il olmuştur.
(7) Zonguldak ilinden ayrılan Bartın ilçesi Kurucaşile ve Ulus belediyeleri ile birlikte Bartın iline dahil olmuştur.
(8) Kars ilinden ayrılan Ardahan ilçesi Çıldır, Göle, Hanak ve Posof belediyeleri ile birlikte Ardahan iline dahil olmuştur.
(9) Kars ilinden ayrılan Iğdır ilçesi Aralık ve Tuzluca belediyeleri ile birlikte Iğdır iline dahil olmuştur.
(10) İstanbul ilinden ayrılan Yalova ilçesi il olmuştur.
(11) Zonguldak ilinden ayrılan Karabük ilçesi Eflani ve Safranbolu belediyeleri ile birlikte Karabük iline dahil olmuştur.
(12) Gaziantep ilinden ayrılan Kilis ilçesi il olmuştur.
(13) Adana ilinden ayrılan Osmaniye ilçesi Bahçe, Düziçi ve Kadirli belediyeleri ile birlikte Osmaniye iline dahil olmuştur.
(14) Bolu ilinden ayrılan Düzce ilçesi Akçakoca ve Yığılca belediyeleri ile birlikte Düzce iline dahil olmuştur.

Note. Following provinces and municipalities which had been dependent on these provinces are subtracted from sum of provinces (sum of provinces refers to total number of municipalities of the provinces at the moment of 1984 Building Census). Then these provinces and municipalities were added to their provinces.
(1) Aksaray district (seperated from Niğde) and Ortaköy municipality together had been included in Aksaray province.
(2) Bayburt district (seperated from Gümüşhane) had been province.
(3) Karaman district (seperated from Konya) and Ermenek municipality together had been included in Karaman province.
(4) Kırıkkale district (seperated from Ankara) and Delice, Keskin, Sulakyurt municipalities together had been included in Kırıkkale province.
(5) Batman district (seperated from Siirt) and Beşeri, Kozluk, Sason municipalities together had been included in Batman province.
(6) Şırnak district (seperated from Siirt) had been province.
(7) Bartın district (seperated from Zonguldak) and Kurucaşile, Ulus municipalities together had been included in Bartın province.
(8) Ardahan district (seperated from Kars) and Çıldır, Göle, Hanak, Posof municipalities together had been included in Ardahan province.
(9) Iğdır district (seperated from Kars) and Aralık, Tuzluca municipalities together had been included in Iğdır province.
(10) Yalova district (seperated from İstanbul) had been province.
(11) Karabük district (seperated from Zonguldak) and Eflani, Safranbolu municipalities together had been included in Karabük province.
(12) Kilis district (seperated from Gaziantep) had been province.
(13) Osmaniye district (seperated from Adana) and Bahçe, Düziçi, Kadirli municipalities together had been included in Osmaniye province.
(14) Düzce district (seperated from Bolu) and Akçakoca, Yığılca municipalities together had been included in Düzce province.

13.31 Kullanım amacı, taban alanı ve kat sayısına göre bina sayısı, 2000
Number of buildings by use of buildings, floor area and number of storeys, 2000

	Toplam bina sayısı Total number of building	**Binanın kat sayısı** - Number of storeys of building 1-2	3-5	6+	**Bilinmeyen** Unknown
Bina sayısı - Number of buildings	7 838 675	5 910 015	1 585 233	291 649	51 778
Kullanım amacı - Use of buildings					
Konut - Residential building	5 872 808	4 567 536	1 117 193	153 719	34 360
Çoğunluğu konut					
Mostly residential buildings	863 005	421 204	325 956	113 741	2 104
Çoğunluğu konut dışı					
Mostly out of residential buildings	84 926	55 777	24 044	3 658	1 447
Ticari - Commercial	470 524	383 708	62 355	14 507	9 954
Sanayi - Industrial	143 209	125 304	16 191	1 066	648
Eğitim - Education	28 820	15 364	12 541	761	154
Kültür - Culture	1 529	1 040	439	40	10
Sağlık - Health	6 600	4 252	1 896	411	41
Sosyal - Social	9 215	6 749	1 990	387	89
Spor - Sport	2 187	1 895	258	3	31
Resmi daire - Administrative buildings	33 124	23 931	7 629	1 183	381
Dini - Religious	26 952	22 997	3 585	110	260
Konut dışı karışık					
Mixed out of residential buildings	37 598	26 254	8 924	1 990	430
Tarımsal - Agricultural	179 527	178 986	536	5	-
Diğer - Other	74 788	73 314	1 459	15	-
Bilinmeyen - Unknown	3 863	1 704	237	53	1 869
Taban alanı - Floor area (m^2)					
0-49	662 939	600 640	48 982	1 018	12 299
50-74	1 229 760	1 118 236	105 401	5 985	138
75-99	2 116 742	1 701 548	385 798	29 163	233
100-149	2 643 382	1 967 812	589 815	60 570	25 185
150-199	459 939	251 439	157 935	46 192	4 373
200-299	404 367	151 848	174 160	75 859	2 500
300-499	197 121	61 880	81 701	52 521	1 019
500+	114 555	55 074	39 250	19 895	336
Bilinmeyen - Unknown	9 870	1 538	2 191	446	5 695

Kat sayısına göre binaların oranı
Rate of buildings by number of storeys
2000

		Sayfa Page		
	Açıklama	**228**		Explanation
14.1	Sektörlere ve kullanım alanlarına göre nihai enerji tüketimi, 2005	**229**	14.1	Final energy consumption by sectors and usage areas, 2005
14.2	Elektrik santrallerinin kurulu gücü ve enerji kaynaklarına göre elektrik enerjisi üretimi	**230**	14.2	Installed capacity of electricity power plants and electricity generation by energy resources
14.3	Türkiye net tüketiminin tüketici gruplara dağılımı	**230**	14.3	Net consumption of Turkey by consumer group distribution
14.4	İBBS'ye göre elektrik tüketimi, 2007	**231**	14.4	Electricity consumption by SRE, 2007

ENERJİ

Bu bölümde yer alan sektörlere ve kullanım alanlarına göre nihai enerji tüketimi Türkiye İstatistik Kurumu tarafından üretilmiştir. Elektrik üretim ve tüketim bilgileri ise Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na bağlı Türkiye Elektrik İletim A.Ş ve Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. Genel Müdürlüklerinden alınmaktadır.

Tanım ve Kavramlar

Kurulu güç: Santrallerde bulunan bütün gruplara ilişkin jeneratörlerin etiket güçlerinin toplamıdır.

Brüt üretim: Jeneratör çıkışlarında ölçülen enerji üretimidir.

TEP (Ton Eşdeğer Petrol): 1 TEP, 1 ton ham petrolden elde edilebilecek enerji miktarıdır.

Nihai enerji tüketimi: Bir enerji kaynağının en son tüketim şeklidir.

Girişim: Birinci derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon biçimidir. Girişim bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

ENERGY

Information presented in this section on final energy consumption by sectors and usage areas is produced by TurkStat. Production and consumption of electricity is provided by the General Management of Turkish Electricity Transmission Corporation and Turkish Electricity Distribution Corporation which are connected to Ministry of Energy and Natural Recources.

Definitions and Concepts

Installed capacity: The sum of nominal ratings of generators existing in the plants.

Gross production: The amount of energy production measured at the generator terminals.

TOE (Tonne of Oil Equivalent): 1 TOE is equal to the energy which can be obtained from 1 ton crude oil.

Final energy consumption: It is the last consumption form of a energy source.

Enterprise: The enterprise is an organizational form that produces goods and services using decision autonomy at first degree. An enterprise carries out one or more activities at one or more locations.

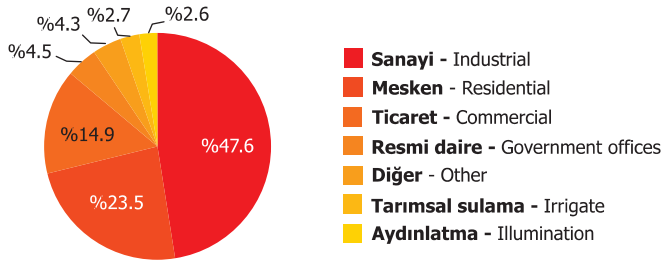
14.1 Sektörlere ve kullanım alanlarına göre nihai enerji tüketimi, 2005
Final energy consumption by sectors and usage areas, 2005 **(TEP -** TOE)

Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması Rev.1.1 - Statistical Classification of Economic Activities Rev.1.1	**Girişim sayısı** Number of enterprises	**Kullanım alanları -** Usage areas				
		Toplam - Total		**Mal ve hizmet üretimi** Production of goods and services	**Alan ısıtma** Space heating	**Ulaştırma** Transportation
		TEP-TOE	**(%)**		**TEP-**TOE	
Toplam - Total	35 270	25 085 711	100.00	20 018 175	1 533 519	3 534 017
C - Madencilik ve taşocakçılığı Mining and quarrying	592	458 927	1.83	370 724	18 580	69 623
D - İmalat - Manufacturing	9 970	18 266 371	72.82	17 157 368	728 934	380 069
E - Elektrik, gaz, buhar ve sıcak su üretimi ve dağıtımı Electricity, gas and water supply	279	829 431	3.31	773 208	32 266	23 957
F - İnşaat - Construction	2 075	467 081	1.86	332 798	28 235	106 047
G - Toptan ve perakende ticaret; motorlu taşıt, motosiklet, kişisel ve ev eşyalarının onarımı Wholesale and retail trade; repair of motor vechiles, motorcycles, personal and household goods	9 586	927 769	3.70	384 339	149 353	394 077
H - Otel ve lokantalar Hotels and restaurants	2 561	474 644	1.89	256 189	174 786	43 669
I - Ulaştırma, depolama ve haberleşme Transport, storage and communication	2 808	2 807 997	11.19	318 818	101 844	2 387 335
J - Mali aracı kuruluşların faaliyetleri Financial intermediation	376	158 536	0.63	67 977	70 634	19 925
K - Gayrimenkul, kiralama ve iş faaliyetleri Real estate, renting and business activities	3 930	266 654	1.06	162 654	45 414	58 585
M - Eğitim - Education	1 470	117 298	0.47	28 397	78 564	10 337
N - Sağlık işleri ve sosyal hizmetler Health and social work	866	76 556	0.31	32 329	35 276	8 951
O - Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmet faaliyetleri (kar amacı olmayan kurumlar hariç) Other community, social and personal service activities (excluding non-profit organizations)	757	234 446	0.93	133 374	69 632	31 440

Not. Bilgiler " 2005 Enerji Tüketim Anketi" sonuçlarına aittir. Alt sektörler itibariyle enerji satın alışlarının en az %80'ini oluşturan, çalışanlar sayısı 20 ve üstü yada 50 ve üstü olan girişimler kapsama alınmıştır. Bu kapsam, toplam enerji satın alışlarının yaklaşık %90'ını oluşturmaktadır.

Note. Data cover "2005 Energy Consumption Survey" results. In each subsectors, the enterprises purchasing the energy percentage of 80% and more and the number of employees 20 and more or 50 and more were covered. This coverage constitutes 90% of the total energy purchased.

Elektrik tüketimi
Consumption of electricity
2007

Veri için tablo 14.4'e bakınız.
For data, see table 14.4.

14.2 Elektrik santrallerinin kurulu gücü ve enerji kaynaklarına göre elektrik enerjisi üretimi
Installed capacity of electricity power plants and electricity generation by energy resources

	2003	2004	2005	2006	2007
Kurulu güç - Installed capacity (MW)	35 587.0	36 824.0	38 843.5	40 564.8	40 835.7
Brüt üretim - Gross production (GWh)	140 580.5	150 698.3	161 956.2	176 299.8	191 558.1
Taşkömürü - Coal	8 663.0	11 998.1	13 246.2	14 216.6	15 136.2
Linyit - Lignite	23 589.9	22 449.5	29 946.3	32 432.9	38 294.7
Fuel oil - Fuel oil	8 152.7	6 689.9	5 120.7	4 232.4	6 469.6
Motorin - Diesel oil	4.4	7.3	2.5	57.7	13.3
Doğal gaz - Natural gas	63 536.0	62 241.8	73 444.9	80 691.2	95 024.8
Hidrolik (su) - Hydraulic	35 329.5	46 083.7	39 560.5	44 244.2	35 850.8
Diğer - Other (1)	1 305.0	1 228.0	635.1	424.8	768.7

Kaynak: TEİAŞ, Türkiye Elektrik Üretim - İletim istatistikleri
Source: TETC Electricity Generation - Transmission Statistics of Turkey
(1) Jeotermal, rüzgar, sıvı kükürt, ağaç kabuğu vb.
(1) Geothermal, wind, liquid sulphur, wood wastes etc.

14.3 Türkiye net tüketiminin tüketici gruplara dağılımı
Net consumption of Turkey by consumer group distribution (GWh)

	2003	2004	2005	2006	2007
Toplam - Total	111 766.0	121 141.9	130 262.8	143 070.5	155 135.2
Tarım, ormancılık, avcılık ve balıkçılık					
Agriculture, forestry, hunting and fishing	3 657.1	3 894.6	4 113.3	4 441.2	4 980.9
Maden kömürü ve linyit üretimi					
Coal and lignite mining	446.5	452.6	471.1	486.5	540.6
Maden kömürü ve linyit dışı diğer madenler üretimi					
Mining industries other than coal and lignite mining	463.7	534.5	595.6	591.4	636.3
Gıda, meşrubat, içki ve tütün sanayi					
Food, beverage and tobacco industries	4 142.3	3 485.1	3 753.9	4 072.1	4 932.0
Tekstil, deri ve giyim sanayi					
Manufacture of textiles, leather and clothing	11 873.8	11 186.0	12 099.6	12 527.8	13 452.9
Ağaç işleri, kağıt ve bağımlı benzer sanayi					
Manufacture of wood, paper and allied industries	2 270.7	2 054.6	2 373.2	2 785.8	3 523.4
Kauçuk, lastik ve plastik sanayi					
Manufacture of rubber and plastic products	1 492.9	1 604.0	1 524.8	2 146.6	3 212.9
Kimya sanayi - Manufacture of chemicals	4 244.3	5 303.0	4 913.1	4 963.1	5 822.6
Toprak ve çimento sanayi					
Manufacture of earthenware and cement	5 886.0	6 407.5	6 536.5	7 072.0	8 508.4
Demir, çelik üretimi ve demir işleme sanayi					
Iron and steel basic industries	9 581.8	10 939.6	11 661.1	13 398.4	15 477.3
Demir dışı metal üretimi ve işleme sanayi					
Non-ferrous metal basic industries	3 080.8	2 696.8	2 484.6	2 785.2	3 035.6
Makine, elektrikli aletler ve ulaşım araçları yapımı					
Manufacture of electrical machinery and transport equipment	2 736.7	2 418.1	2 489.3	2 518.0	2 733.2
Organize ve diğer fabrikasyon sanayi					
Manufacturing industries not elsewhere classified	7 673.5	11 401.0	12 127.0	13 102.7	9 864.7
İnşaat ve bayındırlık - Building and public works	1 206.2	1 083.0	1 264.5	1 577.3	2 054.6
İdari ve kamu hizmet sektörü					
Public administration and public utilities	10 410.5	10 278.6	9 279.5	10 981.6	12 046.7
Ticaret, el sanatları, turizm ve diğer hizmetler					
Commerce, services and handicrafts	11 507.6	14 215.0	18 206.4	19 869.5	22 127.4
Ulaştırma ve haberleşme					
Transportation and communication	1 165.7	1 182.1	1 291.4	1 335.0	1 657.3
Genel aydınlatma - Illumination of public places	4 731.0	4 386.9	4 143.0	3 950.4	4 052.6
Mesken içi hizmetler - Household	25 194.9	27 618.9	30 934.9	34 466.0	36 475.8

Kaynak: TEDAŞ, Türkiye Elektrik Dağıtım ve Tüketim İstatistikleri
Source: TEDC, Electricity Distribution and Consumption Statistics of Turkey

14.4 İBBS'ye göre elektrik tüketimi, 2007
Electricity consumption by SRE, 2007

Miktar - Quantity (MWh)

İBBS - SRE	**Toplam** Total	**Mesken** Residential	**Ticaret** Commercial	**Resmi daire** Government offices	**Sanayi** Industrial	**Tarımsal sulama** Irrigate	**Aydınlatma** Illumination	**Diğer** Other
TR Türkiye - Turkey	155 135 260	36 475 825	23 141 161	6 933 182	73 794 540	4 110 541	4 052 642	6 627 369
TR1 İstanbul	28 501 616	9 342 519	8 563 043	790 707	8 727 351	3 408	275 032	799 556
TR10	28 501 616	9 342 519	8 563 043	790 707	8 727 351	3 408	275 032	799 556
İstanbul	28 501 616	9 342 519	8 563 043	790 707	8 727 351	3 408	275 032	799 556
TR2 Batı Marmara								
West Marmara	12 137 445	1 659 586	767 380	352 753	8 333 018	173 511	195 709	655 489
TR21	7 475 441	841 131	369 728	193 093	5 541 522	108 778	68 961	352 228
Tekirdağ	4 840 913	451 256	201 737	43 630	3 849 114	4 915	24 689	265 574
Edirne	863 684	203 806	91 866	44 338	339 584	101 204	27 332	55 555
Kırklareli	1 770 844	186 070	76 124	105 125	1 352 824	2 660	16 940	31 100
TR22	4 662 004	818 455	397 652	159 660	2 791 496	64 733	126 748	303 261
Balıkesir	2 045 503	570 762	275 964	86 107	718 510	38 294	92 401	263 465
Çanakkale	2 616 501	247 692	121 688	73 554	2 072 986	26 439	34 346	39 795
TR3 Ege - Aegean	26 772 493	5 677 997	3 153 360	737 119	14 217 172	814 971	659 514	1 512 361
TR31	15 478 086	2 960 175	1 527 303	369 801	9 464 261	312 578	347 727	496 242
İzmir	15 478 086	2 960 175	1 527 303	369 801	9 464 261	312 578	347 727	496 242
TR32	6 036 722	1 531 335	1 086 837	219 007	2 200 409	176 699	173 562	648 873
Aydın	1 669 551	537 360	285 810	49 818	418 393	92 914	81 865	203 391
Denizli	2 473 853	436 783	209 052	67 539	1 595 075	55 025	31 629	78 751
Muğla	1 893 318	557 191	591 976	101 650	186 941	28 760	60 068	366 731
TR33	5 257 685	1 186 487	539 220	148 311	2 552 502	325 694	138 225	367 246
Manisa	2 556 077	610 837	252 630	60 828	1 190 112	192 400	66 046	183 224
Afyonkarahisar	997 479	222 791	117 439	44 403	357 899	121 413	32 052	101 483
Kütahya	872 077	210 036	90 400	30 084	473 829	2 143	29 867	35 718
Uşak	832 051	142 823	78 750	12 996	530 663	9 738	10 260	46 821
TR4 Doğu Marmara								
East Marmara	23 793 807	3 380 673	2 235 321	617 930	16 163 280	128 687	298 081	969 835
TR41	10 461 806	1 739 339	1 043 467	276 642	6 763 819	116 525	140 725	381 288
Bursa	7 543 531	1 288 870	837 191	162 561	4 877 772	52 676	77 430	247 031
Eskişehir	1 715 521	371 419	161 576	103 617	847 777	61 211	51 982	117 938
Bilecik	1 202 754	79 050	44 700	10 464	1 038 270	2 638	11 313	16 319
TR42	13 332 001	1 641 335	1 191 853	341 288	9 399 461	12 162	157 356	588 546
Kocaeli	9 561 570	809 889	629 061	174 119	7 483 263	4 439	52 590	408 208
Sakarya	1 781 899	427 812	303 309	64 726	875 557	4 932	42 441	63 123
Düzce	570 580	151 413	67 503	62 547	238 258	86	24 823	25 950
Bolu	692 575	122 235	118 435	26 379	345 211	1 094	18 883	60 339
Yalova	725 377	129 986	73 546	13 518	457 172	1 611	18 618	30 927
TR5 Batı Anadolu								
West Anatolia	13 100 200	3 525 078	2 191 205	1 410 068	4 589 945	878 817	290 616	214 472
TR51	8 135 070	2 727 089	1 785 400	1 212 180	1 990 604	126 937	171 806	121 055
Ankara	8 135 070	2 727 089	1 785 400	1 212 180	1 990 604	126 937	171 806	121 055
TR52	4 965 130	797 989	405 804	197 888	2 599 341	751 880	118 811	93 417
Konya	4 545 963	720 617	377 904	173 263	2 456 879	631 396	99 850	86 054
Karaman	419 168	77 372	27 901	24 625	142 462	120 484	18 961	7 363

14.4 İBBS'ye göre elektrik tüketimi, 2007 (devam)
Electricity consumption by SRE, 2007 (continued)

Miktar - Quantity (MWh)

İBBS - SRE	**Toplam** Total	**Mesken** Residential	**Ticaret** Commercial	**Resmi daire** Government offices	**Sanayi** Industrial	**Tarımsal sulama** Irrigate	**Aydınlatma** Illumination	**Diğer** Other
TR6 Akdeniz - Mediterranean	19 672 465	4 526 499	3 181 515	1 044 326	8 846 610	584 487	636 158	852 869
TR61	5 898 735	1 540 261	1 885 533	473 860	1 300 494	194 218	216 506	287 863
Antalya	4 599 745	1 274 084	1 803 803	411 837	563 179	115 311	184 434	247 098
Isparta	803 707	171 228	39 889	43 716	456 504	47 785	15 400	29 185
Burdur	495 283	94 950	41 841	18 307	280 811	31 122	16 672	11 580
TR62	6 938 821	1 916 715	849 013	433 681	3 023 951	151 861	249 267	314 334
Adana	4 135 636	1 063 208	473 700	230 130	1 976 255	76 183	142 265	173 895
Mersin	2 803 185	853 507	375 312	203 551	1 047 695	75 678	107 002	140 439
TR63	6 834 909	1 069 523	446 969	136 785	4 522 166	238 408	170 385	250 672
Hatay	4 073 089	578 951	258 892	88 153	2 821 984	181 082	111 261	32 767
Kahramanmaraş	2 334 027	327 640	128 612	37 614	1 585 468	44 741	39 951	170 001
Osmaniye	427 794	162 933	59 465	11 018	114 714	12 585	19 174	47 905
TR7 Orta Anadolu								
Central Anatolia	6 253 497	1 382 198	575 708	206 663	2 901 172	651 895	244 350	291 511
TR71	2 399 724	531 376	224 791	118 450	815 911	514 064	89 912	105 220
Kırıkkale	433 902	115 510	47 021	18 955	197 534	3 044	18 665	33 173
Aksaray	422 910	119 796	47 535	29 463	86 408	116 428	18 468	4 811
Niğde	738 842	104 812	36 487	22 432	317 895	210 000	13 363	33 854
Nevşehir	534 630	108 490	68 413	16 200	113 513	175 888	22 116	30 010
Kırşehir	269 440	82 768	25 335	31 399	100 561	8 703	17 301	3 373
TR72	3 853 773	850 822	350 917	88 213	2 085 261	137 831	154 438	186 291
Kayseri	2 346 471	477 522	220 846	32 377	1 389 880	64 075	55 784	105 987
Sivas	979 436	222 113	76 478	38 518	534 311	12 104	55 420	40 492
Yozgat	527 866	151 187	53 593	17 319	161 070	61 652	43 233	39 811
TR8 Batı Karadeniz								
West Black Sea	7 653 360	1 925 530	642 087	341 407	4 061 466	113 380	306 226	263 264
TR81	3 311 997	473 629	152 763	109 537	2 437 808	1 755	96 073	40 431
Zonguldak	2 392 826	298 767	86 967	51 359	1 860 775	861	62 653	31 443
Karabük	680 315	92 649	34 461	27 402	503 720	493	18 080	3 510
Bartın	238 856	82 213	31 335	30 776	73 313	401	15 340	5 479
TR82	915 964	307 806	107 437	86 591	316 757	12 669	62 699	22 005
Kastamonu	486 892	147 337	57 465	45 352	196 838	7 625	27 602	4 672
Çankırı	207 788	64 377	21 707	28 590	74 839	1 520	14 604	2 151
Sinop	221 284	96 092	28 265	12 649	45 080	3 524	20 493	15 181
TR83	3 425 399	1 144 095	381 887	145 279	1 306 900	98 956	147 453	200 828
Samsun	1 854 457	577 320	206 820	75 920	778 871	60 125	62 182	93 218
Tokat	506 561	219 165	65 280	33 268	113 813	7 147	36 781	31 108
Çorum	643 338	199 165	70 452	19 910	274 480	11 819	21 105	46 406
Amasya	421 044	148 445	39 336	16 181	139 736	19 865	27 385	30 096
TR9 Doğu Karadeniz								
East Black Sea	2 930 837	1 182 574	427 206	175 014	807 824	1 020	189 764	147 435
TR90	2 930 837	1 182 574	427 206	175 014	807 824	1 020	189 764	147 435
Trabzon	885 285	391 412	150 561	55 014	152 497	436	54 245	81 120
Ordu	814 110	303 440	125 182	27 838	270 483	40	61 412	25 715
Giresun	402 952	188 224	51 983	18 911	88 083	66	30 497	25 189
Rize	499 823	175 565	65 714	20 832	206 177	-	22 297	9 239
Artvin	243 399	79 146	22 455	38 824	88 383	138	14 448	6
Gümüşhane	85 267	44 786	11 311	13 595	2 201	341	6 866	6 167

14.4 İBBS'ye göre elektrik tüketimi, 2007 (devam)
Electricity consumption by SRE, 2007 (continued)

Miktar - Quantity (MWh)

İBBS - SRE	**Toplam** Total	**Mesken** Residential	**Ticaret** Commercial	**Resmi daire** Government offices	**Sanayi** Industrial	**Tarımsal sulama** Irrigate	**Aydınlatma** Illumination	**Diğer** Other
TRA Kuzeydoğu Anadolu								
North East Anatolia	1 616 426	646 404	204 451	289 504	238 788	11 259	155 238	70 783
TRA1	969 237	374 267	130 860	190 293	152 303	11 090	78 985	31 439
Erzurum	716 127	264 623	82 747	163 744	127 761	2 985	59 423	14 845
Erzincan	196 704	79 947	40 164	21 655	20 284	7 512	14 121	13 022
Bayburt	56 406	29 697	7 949	4 895	4 258	594	5 441	3 572
TRA2	647 189	272 137	73 590	99 211	86 485	169	76 253	39 344
Ağrı	236 338	103 846	29 165	43 201	14 146	-	35 000	10 980
Kars	237 645	84 601	22 323	27 121	62 693	41	25 295	15 573
Iğdır	109 249	51 912	15 640	17 502	8 797	128	11 071	4 201
Ardahan	63 957	31 779	6 463	11 387	850	-	4 887	8 591
TRB Ortadoğu Anadolu								
Central East Anatolia	3 157 956	977 218	306 763	529 534	758 809	127 254	244 646	213 731
TRB1	2 144 740	562 356	200 541	385 193	699 842	123 240	92 259	81 309
Malatya	1 118 067	264 068	116 627	98 977	492 429	62 006	56 478	27 482
Elazığ	842 712	213 941	63 527	240 543	199 261	61 126	21 328	42 987
Bingöl	111 562	57 372	11 562	20 653	2 810	55	10 495	8 614
Tunceli	72 399	26 974	8 825	25 020	5 342	52	3 959	2 226
TRB2	1 013 216	414 862	106 222	144 341	58 967	4 015	152 387	132 422
Van	519 743	231 022	63 996	48 046	42 754	537	35 826	97 563
Muş	194 010	72 952	15 686	51 392	7 514	220	34 719	11 527
Bitlis	163 104	59 362	13 819	16 921	8 283	3 252	40 827	20 641
Hakkari	136 359	51 527	12 721	27 982	415	6	41 016	2 691
TRC Güneydoğu Anadolu								
South East Anatolia	9 262 236	2 249 550	893 123	438 157	3 866 183	621 851	557 309	636 064
TRC1	4 798 912	828 913	409 857	113 099	2 905 455	141 135	125 626	274 828
Gaziantep	3 874 044	631 126	348 637	80 877	2 453 075	89 167	110 855	160 306
Adıyaman	832 558	152 567	49 986	22 371	444 073	45 746	9 904	107 912
Kilis	92 310	45 220	11 234	9 851	8 307	6 221	4 866	6 611
TRC2	3 017 590	1 030 729	339 678	195 264	503 501	415 024	312 570	220 822
Şanlıurfa	1 847 692	655 641	169 648	71 010	323 846	340 642	213 395	73 509
Diyarbakır	1 169 898	375 089	170 030	124 254	179 655	74 381	99 175	147 313
TRC3	1 445 734	389 908	143 587	129 794	457 227	65 692	119 113	140 413
Mardin	534 831	98 951	44 965	30 325	180 814	59 796	45 460	74 520
Batman	369 289	115 089	38 013	20 981	114 943	2 727	31 310	46 226
Şırnak	233 880	112 173	46 061	53 144	9 282	2 488	564	10 167
Siirt	307 734	63 694	14 548	25 343	152 188	681	41 780	9 500

Kaynak: TEDAŞ, Türkiye Elektrik Dağıtım ve Tüketim İstatistikleri
Not. İl bazında ayırım yapılamayan diğer sanayi tüketimi "Sanayi Türkiye Toplamı" içerisinde gösterilmiştir.

Source: TEDC, Electricity Distribution and Consumption Statistics of Turkey
Note. Other industry consumption data which is not avaliable in province level is shown in "Turkey Industry Total".

		Sayfa Page		
	Açıklama	**236**		Explanation
15.1	Otoyol, devlet, il ve köy yolları uzunluğu	**237**	15.1	Length of motorways, state highways, provincial roads and village roads
15.2	Otoyol, devlet ve il yolları üzerinde seyir ve taşımalar	**237**	15.2	Circulation and transportation on motorways, state highways and provincial roads
15.3	Kullanım amacına göre motorlu kara taşıtları	**238**	15.3	Motor vehicles by use
15.4	Yıl içinde kaydı yapılan ve kaydı silinen motorlu kara taşıt sayısı	**239**	15.4	Number of road motor vehicles registered and erased in the year
15.5	Markalara göre otomobil sayısı	**240**	15.5	Number of cars by trademark
15.6	Kullanılan yakıt türüne göre motorlu kara taşıt sayısı	**240**	15.6	Number of road motor vehicles by kind of fuel used
15.7	Oluş şekline göre karayolu trafik kaza sayısı	**241**	15.7	Number of road traffic accidents by formation of the accident
15.8	Yaş gruplarına göre karayolu trafik kazalarında ölü sayısı	**241**	15.8	Number of persons killed in road traffic accidents by age groups
15.9	Yaş gruplarına göre karayolu trafik kazalarında yaralı sayısı	**241**	15.9	Number of persons injured in road traffic accidents by age groups
15.10	İBBS 2' ye göre motorlu kara taşıtları ve trafik kazaları, 2007	**243**	15.10	Motor vehicles and traffic accidents in road by SRE 2, 2007
15.11	Demiryolu uzunluğu ve tren-kilometreler	**244**	15.11	Length of railways and train-kilometers
15.12	Demiryollarında koltuk-kilometre, yolcu sayısı ve yolcu-kilometre	**244**	15.12	Seat-kilometers, number of passengers carried and passenger-kilometers in railways
15.13	Demiryollarında ton-kilometre ve yük taşıma	**244**	15.13	Train-kilometers and freight transport on railways
15.14	Demiryollarındaki kazalar	**244**	15.14	Railway accidents
15.15	Havayolu istatistikleri	**245**	15.15	Air transport statistics
15.16	Hava trafiği, yolcu sayısı ve taşınan yük	**245**	15.16	Air traffic, number of passengers and freight carried
15.17	Kazaya karışan uçak sayısı ve kaza sonuçları	**246**	15.17	Aircraft involved in accidents and results of accidents
15.18	Denizyollarında meydana gelen kazalar ve sonuçları	**246**	15.18	Number of maritime accidents and results of them
15.19	Doğalgaz boru hattı uzunluğu ve taşınan doğalgaz miktarı	**246**	15.19	Length of natural gas pipeline and volume of transported natural gas
15.20	Petrol boru hattı uzunluğu ve taşınan petrol miktarı	**247**	15.20	Length of pipeline and volume of transported petroleum
15.21	Haberleşme araçları	**247**	15.21	Communication activities

ULAŞTIRMA

Bu bölümdeki veriler; karayolları, motorlu kara taşıtları, trafik kazaları, demiryolları, havayolları, hava meydanları ve haberleşme araçları verilerini kapsamaktadır. Verilerin bir bölümü Kurumumuz tarafından düzenlenmiş, bir bölümü de ilgili kuruluşlardan toplanmıştır.

Kara Ulaşımı

Karayolları: Bu kısımdaki bilgiler Karayolları Genel Müdürlüğü çalışmalarını kapsamakta olup, ilgili Genel Müdürlükten alınmaktadır. Köy yollarına ait istatistikler Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı'nın idari kayıtlarından elde edilmektedir.

Motorlu kara taşıtları: İl trafik tescil ve denetleme şube müdürlükleri ve ilçe trafik tescil ve denetleme büro amirlikleri tarafından kaydı yapılan ve kaydı silinen motorlu kara taşıtlarına ait bilgiler, 1987 yılından itibaren Emniyet Genel Müdürlüğü'nce uygulamaya konulan ve taşıt sahibi tarafından usulune uygun olarak doldurularak gerekli yasal işlemin yapılması için trafik tescil kuruluşlarına ibrazı zorunlu olan ve bu kuruluşlar tarafından bir nüshası her ay sonu itibariyle Kurumumuza gönderilen "Araç Trafik Tescil Müracaat ve İşlem Formu"ndan yararlanılarak elde edilmekte iken 15 Nisan 2004 tarihinde Emniyet Genel Müdürlüğü ile Kurumumuz arasında yapılan veri değişim protokolü gereğince 2004 yılından itibaren motorlu kara taşıtlarına ait veriler ilgili genel müdürlüğün veri tabanından elde edilmektedir.

Trafik kazaları: Karayolu Trafik Kaza İstatistikleri 2918 sayılı Karayolları Kanunu gereğince hem adli hem de istatistiki amaçlı olarak hazırlanan ve her kaza için doldurulan Trafik Kazası Tespit Tutanağı ile derlenmektedir. Veriler Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı idari kayıtlarından derlenmektedir.

Demiryolları: Bilgiler, Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü'nden alınmıştır. Verilen tren-kilometre bilgileri, her tren için düzenlenen hareket formları esas alınarak hazırlanan belgelerin tasnifi sonucunda elde edilmektedir. Yolcu sayısı ve yolcu-kilometreler, satılan biletler esas alınarak hazırlanmaktadır. Ton, ton-kilometre ve taşınan eşyaya ait bilgiler, eşya taşıması için kullanılan yük senetlerinden sağlanmaktadır.

Hava ulaşımı: Bilgiler Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü ve Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü'nden alınmıştır.

Denizyolu kazaları: Denizyolu kazalarına ait veriler Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığı'ndan alınmıştır.

Boruhattı ile taşıma: Petrol ve doğalgaz taşımasına ilişkin veriler Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş ile Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'ndan derlenmiştir.

HABERLEŞME

Haberleşme araçları: Haberleşme araçlarına ait istatistikler Telekomünikasyon Kurumu idari kayıtlarından üretilmiştir.

TRANSPORTATION

This section covers data on highways, motor vehicles, traffic accidents, railways, airways, airports, communication activities. Some of the data are collected directly by TurkStat and some are compiled from the concerned organizations.

Land Transportation

Highways: The data in this section covers the operations of the General Directorate of Highways and are collected from the General Directorate of Highways. Statistics about the rural roads are taken from the administrative records of Strategy Development Department of Ministry of Agriculture and Rural Affairs.

Motor vehicles: Information obtained on motor vehicles entered in or deleted from the registers at Traffic Registration and Control Division or Offices in provinces and district are taken from "The Application and Action Form of Vehicles for Traffic Registration". This form is introduced in 1987 by the General Directorate of Public Security is to be filled and submitted to traffic registration agencies by vehicle owners according to the law. A copy of this form was sent to TurkStat at the end of each month. Since 15 April 2004 the data on the road motor vehicle has been taken from the data base of General Directorate of Public Security according to the protocol signed between two association.

Traffic accidents: Road Traffic Accident Statistics is compiled with the "Traffic Accidents Report" which is filled out after all accidents for judicial and statistical purposes. Data are taken from the administrative records of General Directorate of Security and the General Command of Gendermery.

Railways: Data relating to rail transport is provided by the General Directorate of State Railways. Data on train-kilometers are compiled from the operating forms of each train. Data on the number of passenger and passenger-kilometers are based on the number of tickets sold. Data on tons, ton-kilometers, and freight carried are based on freight bills used in goods transport.

Air transportation: Data are compiled from the General Directorate of State Airports Administration and Civil Aviation Authority.

Maritime accidents: Data on maritime accidents are compiled from Prime Ministry Undersecretariat of Maritime Affairs.

Pipeline transport: Data on pipeline and natural gas transport are compiled from Petroleum Pipelines Corporation and Turkish Petroleum Corporation.

COMMUNICATION

Communication tools: Statistics of communication tools is produced from the administrative records of Telecommunication Board.

15.1 Otoyol, devlet, il ve köy yolları uzunluğu
Length of motorways, state highways, provincial roads and village roads (km)

	2003	2004	2005	2006	2007
Otoyol - Motorways	1 882	1 892	1 775	1 987	1 987
Devlet yolu - State highways	31 358	31 446	31 371	31 335	31 333
İl yolu - Provincial roads	30 133	30 368	30 568	30 429	30 579
Köy yolu - Village roads	365 171	285 739	285 632	-	-

Kaynak: Karayolları Genel Müdürlüğü ve Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı
Not. 13.01.2005 tarihinde 5286 sayılı Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün kaldırılması hakkındaki kanunun çıkarılmasının ardından köy yollarına ilişkin veriler derlenememektedir.

Source: General Directorate of Highways and Strategy Development Department of Ministry of Agriculture and Rural Affairs
Note. After the implementation of the law no.5286 repealing General Directorate of Rural Services in 13.01.2005, data about the length of village roads couldn't be compiled.

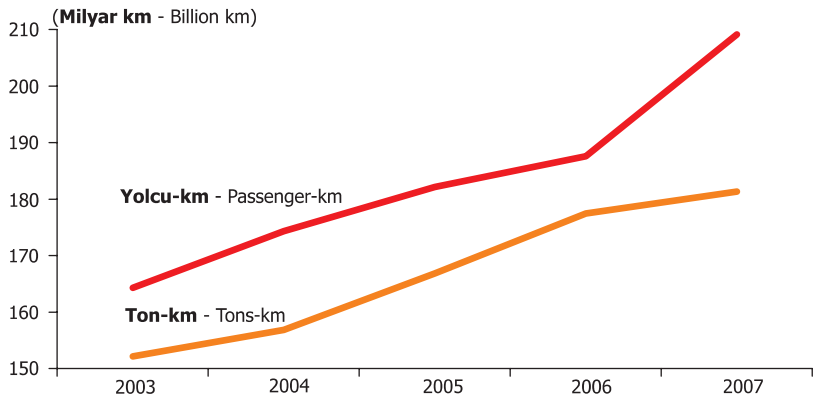
15.2 Otoyol, devlet ve il yolları üzerinde seyir ve taşımalar
Circulation and transportation on motorways, state highways and provincial roads **(Milyon** - Million)

	2003	2004	2005	2006	2007
Taşıt-km - Vehicle-km	52 349	57 767	61 129	64 577	69 609
Otoyol - Motorways	6 713	7 764	9 466	11 528	12 727
Devlet yolu - State highways	40 505	44 328	45 818	47 055	50 459
İl yolu - Provincial roads	5 131	5 675	5 845	5 994	6 423
Ton-km - Tons-km	152 163	156 853	166 831	177 399	181 330
Otoyol - Motorways	20 331	23 735	28 504	32 926	34 452
Devlet yolu - State highways	121 467	123 340	128 343	134 361	136 967
İl yolu - Provincial roads	10 365	9 778	9 984	10 112	9 911
Yolcu-km - Passenger-km	164 311	174 312	182 152	187 593	209 115
Otoyol - Motorways	22 456	25 979	31 606	37 994	43 873
Devlet yolu - State highways	127 995	132 784	134 681	133 608	147 694
İl yolu - Provincial roads	13 860	15 549	15 865	15 991	17 548

Kaynak: Karayolları Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Highways

Seyir ve taşıma - Circulation and transportation

15.3 Kullanım amacına göre motorlu kara taşıtları
Motor vehicles by use

	2003	2004	2005(1)	2006(1)	2007(1)
Yolcu taşıtları - Passenger vehicles					
Otomobil - Automobile	4 700 343	5 400 440	5 772 745	6 140 992	6 472 156
Özel - Private	4 448 887	5 179 856	5 564 780	5 941 426	6 280 062
Ticari - Commercial	191 981	173 012	160 893	152 033	144 543
Resmi - Official	51 866	43 644	47 072	47 533	47 551
Belediye - Municipal	7 609	3 928	-	-	-
Minibüs - Minibus	245 394	318 954	338 539	357 523	372 601
Özel - Private	86 477	177 265	189 178	200 653	210 663
Ticari - Commercial	141 092	128 928	136 942	144 381	149 613
Resmi - Official	15 163	11 495	12 419	12 489	12 325
Belediye - Municipal	2 662	1 266	-	-	-
Otobüs - Bus	123 500	152 712	163 390	175 949	189 128
Özel - Private	12 903	29 816	31 085	31 043	30 956
Ticari - Commercial	90 974	108 140	117 657	129 479	142 282
Resmi - Official	7 297	9 457	14 648	15 427	15 890
Belediye - Municipal	12 326	5 299	-	-	-
Yük taşıtları - Cargo vehicles					
Kamyonet - Pick-up truck	973 457	1 259 867	1 475 057	1 695 624	1 890 459
Özel - Private	757 752	1 173 183	1 383 789	1 587 119	1 764 441
Ticari - Commercial	177 127	63 667	67 650	82 984	98 271
Resmi - Official	31 478	19 565	23 618	25 521	27 747
Belediye - Municipal	7 100	3 452	-	-	-
Kamyon - Truck	405 034	647 420	676 929	709 535	729 202
Özel - Private	103 320	245 911	246 913	233 001	222 922
Ticari - Commercial	277 843	359 467	387 942	433 805	463 721
Resmi - Official	16 680	30 572	42 074	42 729	42 559
Belediye - Municipal	7 191	11 470	-	-	-
Diğer yolcu ve yük taşıtları Other passenger and cargo vehicles					
Motosiklet - Motorcyle	1 073 415	1 218 677	1 441 066	1 822 831	2 003 492
Özel - Private	1 059 279	1 189 382	1 411 504	1 790 962	1 970 374
Ticari - Commercial	5 538	19 409	19 046	18 930	18 818
Resmi - Official	7 015	8 709	10 516	12 939	14 300
Belediye - Municipal	1 583	1 177	-	-	-
Özel amaçlı taşıtlar Special purpose vehicles	60 511	28 004	30 333	34 260	38 573
Özel - Private	13 940	10 299	12 630	15 732	18 937
Ticari - Commercial	27 952	5 842	5 676	5 876	6 171
Resmi - Official	10 083	9 334	12 027	12 652	13 465
Belediye - Municipal	8 536	2 529	-	-	
Yol ve iş makineleri Road construction and work machinery	137 933	-	-	-	-
Özel - Private	33 259	-	-	-	-
Ticari - Commercial	88 619	-	-	-	-
Resmi - Official	9 848	-	-	-	-
Belediye - Municipal	6 207	-	-	-	-

Kaynak: Emniyet Genel Müdürlüğü
Not. 2004 yılında özel amaçlı taşıtlar içinde yer alan çöp kamyonu, tanker, arazöz ile yol ve iş makinelerinin tamamı yük taşıtları grubunda kamyon olarak değerlendirilmiştir.
(1) Belediye taşıtları 2005 yılından itibaren resmi taşıtlar içerisine dahil edilmiştir.

Source: General Directorate of Public Security
Note. In 2004, garbage truck, watering engine, tanker, road constructive and working machineries was included in special purpose vehicles. After now they will all estimated in the cargo vehicles group as truck.
(1) After 2005, vehicles of municipal is included in the official vehicles.

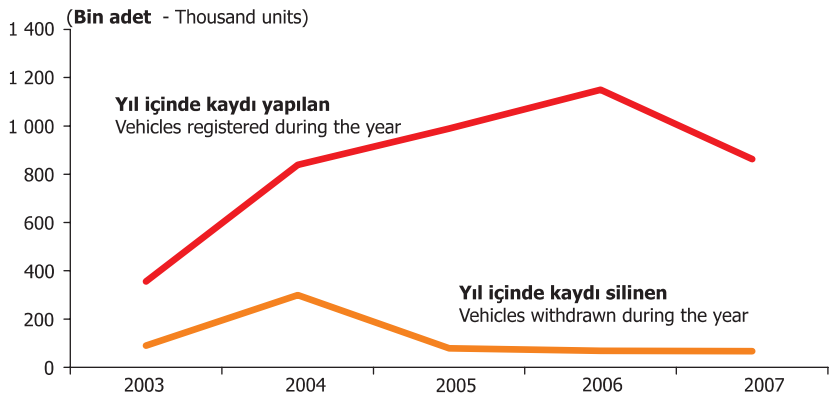
15.4 Yıl içinde kaydı yapılan ve kaydı silinen motorlu kara taşıt sayısı
Number of road motor vehicles registered and erased in the year

	2003	2004	2005	2006	2007
Yıl içinde kaydı yapılan - Vehicles registered during the year	354 908	838 447	988 620	1 149 744	862 392
Otomobil - Car[1]	176 217	432 728	406 807	396 542	353 495
Minibüs - Minibus	6 729	19 276	28 546	22 696	18 731
Otobüs - Bus	5 519	11 979	14 371	16 139	16 944
Kamyonet - Small truck[1]	100 926	211 505	227 859	229 824	203 182
Kamyon - Truck	10 221	37 638	39 414	45 022	35 127
Motosiklet - Motorcyle	27 039	92 187	227 657	389 503	191 810
Özel amaçlı taşıtlar - Special purpose vehicles	2 013	2 021	3 242	4 558	4 686
Yol ve iş makineleri - Road construction and work machinery	6 320	-	-	-	-
Traktör - Tractor	19 924	31 113	40 724	45 460	38 417
Yıl içinde kaydı silinen - Vehicles withdrawn during the year	90 621	298 285	79 151	68 177	66 840
Otomobil - Car[1]	76 014	250 630	34 502	28 295	22 331
Minibüs - Minibus	3 035	4 829	8 961	3 712	3 653
Otobüs - Bus	2 116	1 922	3 693	3 580	3 765
Kamyonet - Small truck[1]	2 850	21 662	12 669	9 257	8 347
Kamyon - Truck	4 212	14 838	9 905	12 416	15 460
Motosiklet - Motorcyle	531	2 643	5 268	7 738	11 149
Özel amaçlı taşıtlar - Special purpose vehicles	292	779	913	631	373
Yol ve iş makineleri - Road construction and work machinery	1 390	-	-	-	-
Traktör - Tractor	181	982	3 240	2 548	1 762

Not. 2004 yılında özel amaçlı taşıtlar içinde yer alan çöp kamyonu, tanker, arazöz ile yol ve iş makinelerinin tamamı kamyon olarak değerlendirilmiştir.
(1) Arazi taşıtı dahildir.

Note. In 2004, garbage truck, watering engine, tanker, road constructive and working machineries was included in special purpose vehicles. After now they will all be counted as truck.
(1) Land vehicle is included.

Yıl içinde kaydı yapılan ve kaydı silinen motorlu kara taşıt sayısı
Number of road motor vehicles registered and erased in the year

15.5 Markalara göre otomobil sayısı - Number of cars by trademark

	2003	2004	2005	2006	2007
Toplam - Total	4 700 343	5 400 440	5 772 745	6 140 992	6 472 156
Alfa Romeo	4 597	8 339	9 265	10 056	10 615
Anadol	58 693	10 887	10 610	10 409	10 252
Audi	10 985	23 961	28 373	33 609	40 930
BMW	39 602	66 588	71 742	77 099	85 100
Chevrolet	35 227	20 850	28 782	33 991	38 639
Citroen	12 901	26 829	35 917	45 338	53 755
Dacia	3 974	7 599	14 488	21 982	25 848
Daihatsu	3 101	5 472	7 224	9 017	10 903
Dodge	5 099	1 300	1 269	1 298	1 921
Fiat	309 712	401 821	433 946	467 019	499 730
Ford	238 672	274 518	312 616	353 200	382 514
Honda	55 218	95 094	111 254	128 881	149 375
Hyundai	92 105	149 467	188 840	222 703	248 874
Isuzu	1 120	1 418	1 417	1 392	1 393
Kia	8 409	16 097	27 014	38 453	46 457
Lada	85 063	88 927	92 327	93 681	94 225
Landrover	10 693	15 395	16 552	19 067	21 652
Mazda	34 400	40 614	41 696	42 857	43 066
Mercedes	108 147	134 102	136 721	141 181	145 983
Mitsubishi	12 020	18 360	21 106	23 399	24 762
Murat (Tofaş)	1 268 080	1 263 744	1 256 809	1 251 527	1 247 653
Nissan	24 459	38 154	44 212	49 861	54 583
Opel	266 643	346 696	381 339	410 528	437 009
Peugeot	70 067	116 347	136 805	155 253	168 323
Renault	1 386 789	1 563 479	1 624 648	1 685 828	1 741 619
Rover	6 194	8 544	8 515	8 424	8 350
Seat	16 898	27 849	33 523	38 812	42 207
Skoda	61 043	72 695	79 674	84 724	89 502
Suzuki	15 322	21 668	23 482	25 871	29 166
Toyota	163 558	215 731	241 524	270 598	298 876
Volkswagen	162 002	211 828	241 080	270 358	297 394
Volvo	10 736	13 697	16 384	18 382	21 111
Diğer - Other	118 814	92 370	93 591	96 194	100 369

Kaynak: Emniyet Genel Müdürlüğü Source: General Directorate of Public Security

15.6 Kullanılan yakıt türüne göre motorlu kara taşıt sayısı
Number of road motor vehicles by kind of fuel used

	2003	2004	2005	2006	2007
Genel toplam - General total	6 447 728	7 779 393	8 426 660	9 079 623	9 653 546
Benzin - Gasoline	5 130 400	4 366 622	4 175 709	4 122 134	3 986 145
Dizel - Diesel	1 317 328	2 198 490	2 635 509	3 121 797	3 557 981
Lpg - Lpg	- (1)	818 127	1 297 542	1 568 158	1 877 604
Bilinmiyor - Unknown	- (1)	396 154	317 900	267 534	231 816

Not. Motosiklet, özel amaçlı taşıtlar, yol ve iş makineleri ile traktörler dahil değildir.
(1) Bilgi derlenmemekteydi.

Note. Motorcycles, special purpose vehicles and road construction and work machinery and tractors are excluded.
(1) Data could not be collected.

15.7 Oluş şekline göre karayolu trafik kaza sayısı
Number of road traffic accidents by formation of the accident

	2003	2004	2005	2006	2007
Toplam - Total	56 103	63 593	72 194	79 177	86 947
Çarpışma, trene çarpma, duran araca veya sabit cisme çarpma					
Hitting, with train, a standing vehicle or an immovable object	31 217	35 835	41 155	46 618	52 056
Yayaya çarpma - Hitting pedestrian	13 803	14 826	16 023	15 540	16 614
Devrilme - Overturn	3 823	2 411	2 933	3 490	3 662
Hayvana çarpma - Hitting animal	163	176	201	270	308
Araçtan düşme - Falling from vehicle	245	233	284	358	337
Diğer - Other	6 852	10 112	11 598	12 901	13 970

Kaynak: Emniyet Genel Müdürlüğü
Not. Jandarma sorumluluk bölgesindeki trafik kaza sayılarını kapsamaz.

Source: General Directorate of Public Security
Note. Data does not cover the number of road traffic accidents in the area of Gendarmerie responsibility.

15.8 Yaş gruplarına göre karayolu trafik kazalarında ölü sayısı
Number of persons killed in road traffic accidents by age groups

	2003	2004	2005	2006	2007
Toplam - Total	2 811	3 081	3 195	3 365	3 462
0-9	178	225	179	178	179
10-14	68	80	108	89	89
15-17	67	66	58	74	95
18-20	120	122	140	149	144
21-24	191	221	222	208	224
25-64	1 813	1 940	2 043	2 173	2 251
65+	280	311	372	339	380
Bilinmeyen - Unknown	94	116	73	155	100

Kaynak: Emniyet Genel Müdürlüğü
Not. Jandarma sorumluluk bölgesindeki ölü sayılarını kapsamaz.

Source: General Directorate of Public Security
Note. Data does not cover the number of killed persons in the area of Gendarmerie responsibility.

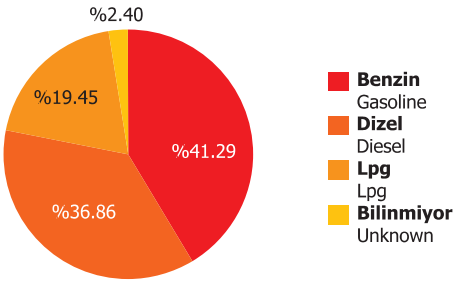
15.9 Yaş gruplarına göre karayolu trafik kazalarında yaralı sayısı
Number of persons injured in road traffic accidents by age groups

	2003	2004	2005	2006	2007
Toplam - Total	95 607	109 889	123 977	135 754	149 814
0-9	7 149	8 148	9 077	9 237	10 333
10-14	3 992	4 642	5 988	6 133	6 790
15-17	4 533	5 152	6 095	6 673	7 337
18-20	6 880	7 984	8 990	9 782	11 197
21-24	10 628	12 111	13 103	13 780	15 888
25-64	55 575	64 245	72 853	81 720	89 201
65+	4 605	5 315	6 061	6 423	7 331
Bilinmeyen - Unknown	2 245	2 292	1 810	2 006	1 737

Kaynak: Emniyet Genel Müdürlüğü
Not. Jandarma sorumluluk bölgesindeki yaralı sayılarını kapsamaz.

Source: General Directorate of Public Security
Note. Data does not cover the number of injured persons in the area of Gendarmerie responsibility.

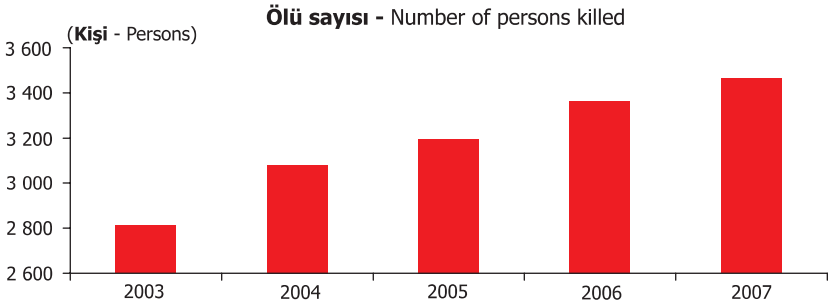
Kullanılan yakıt türüne göre motorlu kara taşıt sayısı
Number of road motor vehicles by kind of fuel used
2007

Veri için tablo 15.6'ya bakınız.
For data, see table 15.6.

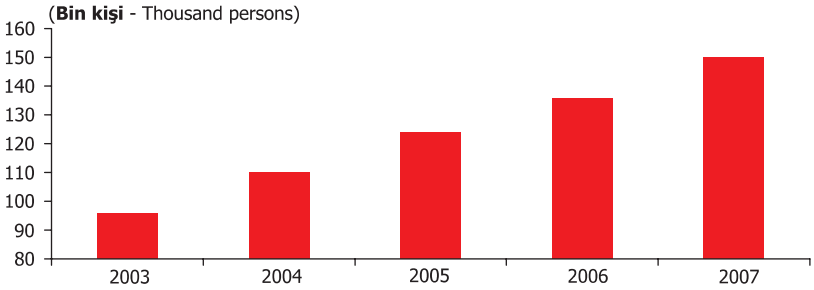
Karayolu trafik kazaları - Road traffic accidents

Ölü sayısı - Number of persons killed

Veri için tablo 15.8'e bakınız.
For data, see table 15.8.

Yaralı sayısı - Number of persons injured

Veri için tablo 15.9'a bakınız.
For data, see table 15.9.

15.10 İBBS 2'ye göre motorlu kara taşıtları ve trafik kazaları, 2007
Motor vehicles and traffic accidents in road by SRE 2, 2007

İBBS 2 - SRE 2	**Motorlu kara taşıtları sayısı** Motor vehicles	**Toplam kaza** Total accident	**Ölümlü, yaralanmalı kaza** - Accident involving death and personal injury	**Ölü sayısı** Number of persons killed	**Yaralı sayısı** Number of persons injured
TR - **Türkiye** - Turkey	13 022 945	749 434	86 947	3 462	149 814
TR10 İstanbul	2 570 559	244 588	9 972	264	15 199
TR21 Tekirdağ, Edirne, Kırklareli	280 338	11 091	2 109	92	3 962
TR22 Balıkesir, Çanakkale	397 474	10 336	2 463	92	4 184
TR31 İzmir	866 072	65 712	5 793	113	8 363
TR32 Aydın, Denizli, Muğla	764 621	22 936	4 607	160	7 521
TR33 Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak	685 556	15 795	4 142	247	7 557
TR41 Bursa, Eskişehir, Bilecik	675 553	48 314	4 986	186	7 840
TR42 Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova	490 851	36 418	4 876	231	8 727
TR51 Ankara	1 143 379	93 140	8 414	216	12 928
TR52 Konya, Karaman	464 389	15 895	3 430	121	6 015
TR61 Antalya, Isparta, Burdur	787 827	28 604	5 267	189	8 456
TR62 Adana, Mersin	714 725	31 555	5 154	167	7 829
TR63 Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	473 532	10 034	2 766	110	4 895
TR71 Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir	242 100	7 602	2 315	177	4 795
TR72 Kayseri, Sivas, Yozgat	351 061	16 770	3 080	168	6 251
TR81 Zonguldak, Karabük, Bartın	165 190	7 046	1 137	53	2 250
TR82 Kastamonu, Çankırı, Sinop	127 566	3 552	1 041	63	2 616
TR83 Samsun, Tokat, Çorum, Amasya	471 511	18 888	3 681	231	7 452
TR90 Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane	272 142	16 273	2 716	109	4 936
TRA1 Erzurum, Erzincan, Bayburt	105 537	6 432	1 111	72	2 448
TRA2 Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan	68 027	2 549	632	26	1 403
TRB1 Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli	161 890	7 597	1 592	56	3 091
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari	86 876	4 666	1 020	59	2 450
TRC1 Gaziantep, Adıyaman, Kilis	334 768	10 289	2 232	111	3 870
TRC2 Şanlıurfa, Diyarbakır	222 509	8 900	1 663	102	3 338
TRC3 Mardin, Batman, Şırnak, Siirt	98 892	4 452	748	47	1 438

Kaynak: Emniyet Genel Müdürlüğü
Not. Trafik polisi sorumluluk bölgesindeki kazaları kapsar.

Source: General Directorate of Public Security
Note. It includes accidents in responsibility area of traffic police.

15.11 Demiryolu uzunluğu ve tren-kilometreler - Length of railways and train-kilometers

	2003	2004	2005	2006	2007
Hat uzunluğu - Length of railway (km) (1)	8 697	8 697	8 697	8 697	8 697
Elektrikli - Electrified lines	1 752	1 920	1 920	1 920	1 920
Elektriksiz - Lines not electrified	6 945	6 777	6 777	6 777	6 777
Tren-kilometreler (Bin) - Train-kilometers (Thousand)	41 577	45 556	44 933	43 820	42 862
Yolcu tren-kilometre - Passenger train-kilometers	25 143	26 221	26 284	25 544	25 079
Karma tren-kilometre - Mixed train-kilometers	588	571	520	562	553
Yük tren-kilometre - Freight train-kilometers	15 846	18 764	18 129	17 714	17 230

Kaynak: Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü Source: General Directorate of State Railways

(1) Manevra ve istasyon hatlarını kapsamaz. (1) Lines of shunting and stations are not covered.

15.12 Demiryollarında koltuk-kilometre, yolcu sayısı ve yolcu-kilometre
Seat-kilometers, number of passengers carried and passenger-kilometers in railways **(Bin** - Thousand)

	2003	2004	2005	2006	2007
Koltuk-kilometre - Seat-kilometers	8 508 000	8 509 000	8 845 000	8 752 000	8 926 000
Yolcu sayısı - Number of passenger	76 993	76 756	76 306	77 414	81 260
Yolcu-kilometre - Passenger-kilometers	5 878 000	5 237 000	5 036 000	5 277 000	5 553 000

Kaynak: Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü Source: General Directorate of State Railways

15.13 Demiryollarında ton-kilometre ve yük taşıma
Train-kilometers and freight transport on railways **(Bin** - Thousand)

	2003	2004	2005	2006	2007
Ton-kilometre - Freight ton-kilometers	8 669 000	9 417 000	9 152 000	9 676 000	9 921 000
Yük taşıma (Ton) - Goods traffic (Tons) (1)	15 755	17 708	18 945	19 745	20 849
Tarım ürünleri - Agricultural products	213	132	124	50	126
Canlı hayvan - Livestock	2	1	1	-	-
Maden - Mines	7 975	8 697	8 711	8 822	8 530
Akaryakıt - Fuel-oil	198	200	252	327	274
Kereste - Timber	13	6	17	35	76
Makinalar - Machines	38	28	21	26	18
Kimyevi ve suni gübre - Chemical and nitrogenous fertilizers	485	278	215	210	276
Küspe ve hayvan yemi - Oilcake and livestock food	1	12	9	52	28
Diğer - Other	5 115	6 054	6 689	7 220	8 421
Uluslararası - International	1 715	2 300	2 906	3 003	3 100
Liman ve iskelede taşıma (Ton)					
Traffic at ports and piers (Tons)	41 509	46 698	44 649	45 364	36 560
Yükleme - Loading	18 992	20 547	19 904	21 463	16 941
Boşaltma - Unloading	22 517	26 151	24 745	23 901	19 619

Kaynak : Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü Source: General Directorate of State Railways

(1) Mesajeri bagajı ve idari nakliyatı kapsamaz. (1) Express parcel luggage and departmental traffic are excluded.

15.14 Demiryollarındaki kazalar - Railway accidents

	2003	2004	2005	2006	2007
Kaza şekli - Nature of accident					
Çarpışma - Collision	218	228	210	168	146
Raydan çıkma - Derailment	90	115	88	96	89
Diğer - Others	248	212	224	191	159
Ölü - Persons killed	162	218	153	101	108
Yaralı - Persons injured	299	467	273	246	204

15.15 Havayolu istatistikleri - Air transport statistics

	2003	2004	2005	2006	2007
Uçak sayısı - Number of air crafts	138	142	202	245	250
Koltuk kapasitesi - Seat capacity	27 124	34 287	38 600	42 894	40 017
İç hat taşınan kargo (Ton)					
Freightcarried domestic lines (Tonnes)	188 936	262 647	315 858	373 055	414 192
Dış hat taşınan kargo (Ton)					
Freightcarried international lines (Tonnes)	742 255	860 461	933 697	973 934	1 131 833
İç hat uçak trafiği (Adet)					
Domestic air traffic (Unit)	156 301	195 935	264 805	343 956	365 136
Dış hat uçak trafiği (Adet)					
International air traffic (Unit)	218 505	252 786	286 867	286 713	323 432
İç hat yolcu sayısı					
Number of passengers domestic lines	9 128 124	14 438 292	20 502 516	28 799 878	31 970 874
Dış hat yolcu sayısı					
Number of passengers international lines	25 296 216	30 596 297	35 042 957	32 884 325	38 381 993

Kaynak: Ulaştırma Bakanlığı, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Source: Ministry of Transportation, General Directorate of Civil Aviation

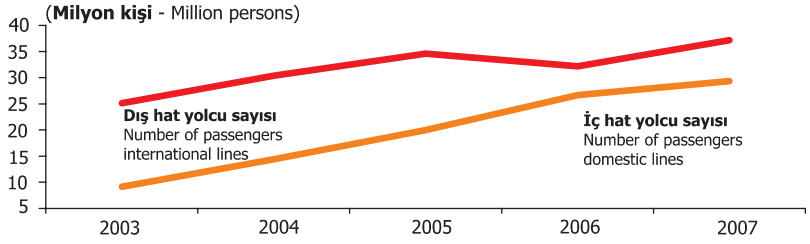
15.16 Hava trafiği, yolcu sayısı ve taşınan yük - Air traffic, number of passengers and freight carried

	2003	2004	2005	2006	2007
Hava trafiği - Air traffic	368 394	440 238	534 087	594 749	642 434
Türk uçakları - Turkish airplanes	262 998	321 938	401 837	467 632	493 715
Yabancı uçaklar- Foreign airplanes	105 396	118 300	132 250	127 117	148 719
Yolcu sayısı - Number of passengers	34 267 168	44 789 140	54 525 727	58 778 131	66 461 973
İç hat - Domestic services					
Gelen - Entering	4 621 707	7 286 286	10 077 446	13 421 072	14 795 973
Giden - Leaving	4 503 591	7 141 683	9 865 246	13 223 378	14 513 047
Dış hat - International services					
Gelen - Entering	12 661 310	15 056 297	17 041 275	15 980 263	18 384 006
Giden - Leaving	12 480 560	15 304 874	17 541 760	16 153 418	18 768 947
Taşınan yük (Ton) - Freight carried (Tons)	931 191	1 126 107	1 249 555	1 279 337	1 447 603
İç hat - Domestic services					
Gelen - Entering	94 776	132 863	158 486	185 720	195 697
Giden - Leaving	94 160	129 783	157 372	184 897	197 200
Dış hat - International services					
Gelen - Entering	330 898	400 643	438 297	434 531	523 486
Giden - Leaving	411 357	462 818	495 400	474 189	531 220

Kaynak: Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Source: General Directorate of State Airports

Not. Sabiha Gökçen, Batman, Zonguldak-Çaycuma ve Eskişehir Anadolu Üniversitesi Hava Alanında yapılan taşımalar dahil değildir. Note: Transportation in the Sabiha Gökçen, Batman, Zonguldak-Çaycuma and Eskişehir Anadolu University Airports are not included.

Havayollarında iç ve dış hat yolcu sayıları
Number of passengers domestic and international lines in airlines

15.17 Kazaya karışan uçak sayısı ve kaza sonuçları
Aircraft involved in accidents and results of accidents

	2003	2004	2005	2006	2007
Kaza sayısı - Number of accidents	10	1	7	10	11
Ölü sayısı - Number of persons killed	151	1	2	1	60
Yaralı sayısı - Number of persons injured	6	3	-	4	3
Hasara uğrayan uçak - Damaged aircraft	7	1	7	11	11

Kaynak: Ulaştırma Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü
Source: Ministry of Transportation, General Directorate of Civil Aviation
Not. Tarımsal mücadele uçaklarını da kapsar.
Note. Also covers the aircraft which are used for agricultural purposes.

15.18 Denizyollarında meydana gelen kazalar ve sonuçları
Number of maritime accidents and results of them

	2003	2004	2005	2006	2007
Kaza sayısı - Number of accidents	115	151	147	116	117
Türk -Turkish	57	80	67	47	63
Yabancı - Foreign	58	71	80	69	54
Ölü sayısı - Number of persons killed	15	22	24	8	18
Türk -Turkish	6	11	14	5	10
Yabancı - Foreign	9	11	10	3	8
Yaralı sayısı - Number of persons injured	4	4	-	-	3
Türk -Turkish	2	4	-	-	-
Yabancı - Foreign	2	-	-	-	3

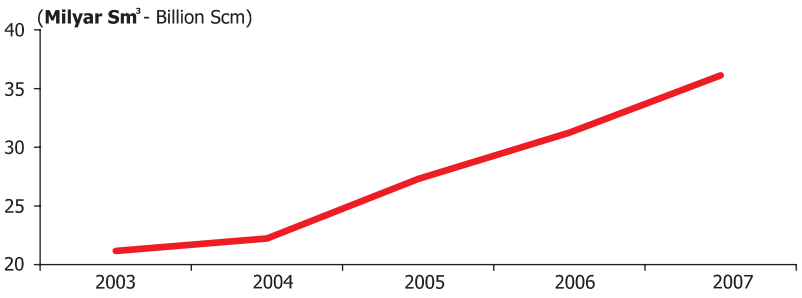
Kaynak: Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığı
Source: Prime Ministry Undersecretariat for Maritime Affairs

15.19 Doğalgaz boru hattı uzunluğu ve taşınan doğalgaz miktarı
Length of natural gas pipeline and volume of transported natural gas

	2003	2004	2005	2006	2007
Doğalgaz boru hattı uzunluğu					
Length of natural gas pipelines (km)	5 490	6 323	8 041	8 509	10 153
Taşınan doğalgaz miktarı (Milyon Sm^3)					
Transport volume of natural gas (Million Scm)	21 178	22 223	27 300	31 236	36 141

Kaynak: Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi ve Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı
Source: General Directorate of Petroleum Pipelines and Turkish Petroleum Corporation.

Doğal gaz boru hattında taşınan doğal gaz miktarı
Volume of transported natural gas by natural gas pipeline

15.20 Petrol boru hattı uzunluğu ve taşınan petrol miktarı
Length of pipeline and volume of transported petroleum

	2003	2004	2005	2006	2007
Ham petrol - Crude oil					
Varil (Bin adet) - Cask (Thousand unit)	108 459	81 990	59 563	61 435	83 913
Ton (Bin) - Tons (Thousand)	15 364	11 602	8 426	8 708	11 792
Petrol boru hattı uzunluğu - Length of pipelines (km)	3 065	3 065	3 065	3 065	3 080
Taşınan petrol miktarı (Ton/km) (Bin)					
Transport volume of petroleum (Tons/km) (Thousand)	18 127 734	11 927 373	5 735 652	5 840 760	12 901 030

Kaynak: Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi ve Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı

Source: General Directorate of Petroleum Pipelines and Turkish Petroleum Corporation.

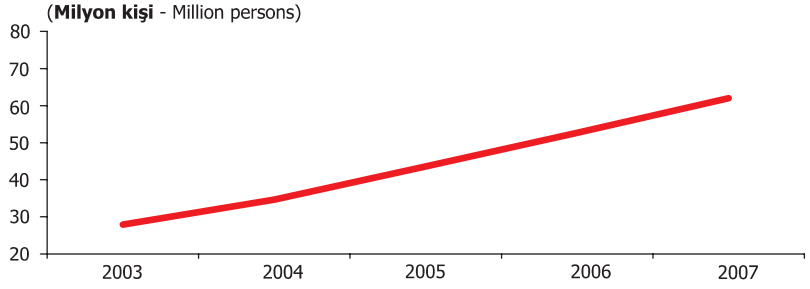
15.21 Haberleşme araçları - Communication activities

	2003	2004	2005	2006	2007
Telefon abone sayısı - Number of telephone subscribers	18 916 721	19 125 163	18 978 223	18 831 616	18 201 006
Cep telefonu - Pocket telephone	27 887 535	34 707 549	43 608 965	52 662 709	61 975 807
İnternet abone sayısı - Number of internet subscribers	906 650	1 474 590	2 248 105	3 180 580	4 842 798
Bireysel - Individual	863 181	1 264 290	1 865 930	2 820 801	4 489 989
Kurumsal - Institutional	43 469	210 300	382 175	359 779	352 809

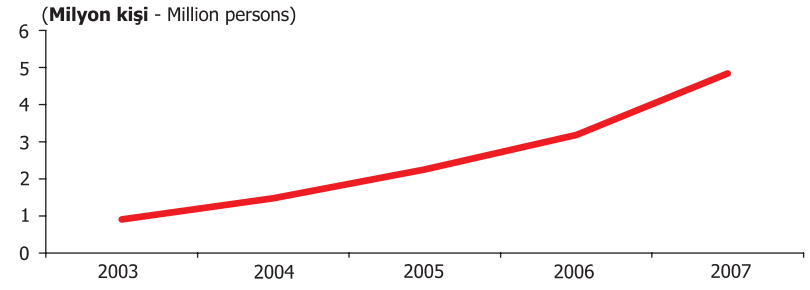
Kaynak: Telekomünikasyon Kurumu

Source: Telecommunication Board

Cep telefonu - Pocket telephone

İnternet abone sayısı - Number of internet subscribers

		Sayfa Page		
	Açıklama	**250**		Explanation
16.1	Dış ticaret göstergeleri	**253**	16.1	Main indicators of foreign trade
16.2	Ekonomik faaliyete göre dış ticaret	**253**	16.2	Foreign trade by economic activity
16.3	Uluslararası standart ticaret sınıflamasına göre dış ticaret	**254**	16.3	Foreign trade by standard international trade classification
16.4	Geniş ekonomik grupların sınıflamasına göre dış ticaret	**254**	16.4	Foreign trade by classification of broad economic categories
16.5	Bölümlere (harmonize sisteme) göre ihracat	**255**	16.5	Exports by sections (harmonized system)
16.6	Bölümlere (harmonize sisteme) göre ithalat	**256**	16.6	Imports by sections (harmonized system)
16.7	Dış ticaret endeksleri	**257**	16.7	Foreign trade indices
16.8	İBBS'ye göre ihracat ve ithalat, 2006 - 2008*	**258**	16.8	Export and import by SRE, 2006 - 2008*
16.9	Ülke grupları ve seçilmiş ülkelere göre ihracat	**261**	16.9	Exports by country groups and selected countries
16.10	Ülke grupları ve seçilmiş ülkelere göre ithalat	**262**	16.10	Imports by country groups and selected countries
16.11	En çok ithalat ve ihracat yapılan 10 ülke, 2008	**262**	16.11	First 10 countries by exports and imports, 2008

DIŞ TİCARET

Amaç ve Kapsam

Dış ticaret istatistikleri başta ödemeler dengesi olmak üzere çok yaygın kullanımı olan istatistiklerden birisidir. Ulusal ve uluslararası kuruluşlar tarafından yoğun şekilde kullanılmaktadır.

Dış ticaret istatistikleri mal ithalat ve ihracatını kapsamaktadır.

Türkiye dış ticaret istatistiklerini özel ticaret sistemine göre oluşturmaktadır. Dış ticaret istatistikleri diğer ülkelerden Türkiye gümrük bölgesine giren ve çıkan malları kapsamaktadır.

Bu mallar;
-Normal ihracat ve ithalat gümrük rejimleri,
-Dahilde ve hariçte işleme rejimleri ile yapılan işlemlerdir.

Dış ticaret istatistikleri açısından Türkiye'deki serbest bölgeler ve gümrüksüz satış mağazaları gümrük sınırı dışı kabul edilmekte, bu bölgelerden 3. ülkelerle yapılan ticaret, istatistiklere dahil edilmemektedir.

Ayrıca; aşağıdaki işlemler de dış ticaret bilgileri içerisinde yer almamaktadır:
-Sınır ve kıyı ticareti,
-Bavul ticareti (Yolcu beraberi eşya),
-Transit ticaret,
-Mal sayılmayan, ancak beyanname düzenlenen işlemler (Nakit para, kıymetli evrak, pullar vb.),
-Geçici ihracat ve ithalat,
-Para tabanlı altın,

Bilgilerin Kaynağı

Dış ticaret verilerinin kaynağını, Gümrük Kanunu'na göre ihracatçı ve ithalatçılar tarafından düzenlenen gümrük beyannameleri oluşturmaktadır.

Ham petrol, elektrik ve doğal gaz gibi bazı maddelerin ithal ve ihraç bilgileri doğrudan ithalatçı ve ihracatçı kuruluşlardan derlenmektedir.

Dış Ticaret İstatistiklerinde Kullanılan Sınıflamalar

1. Ülke sınıflamaları

İthal edilen mallar malın üretildiği ülkelere (menşei ülke), ihraç edilen mallar ise malın tüketildiği veya bilinmiyorsa gönderildiği bilinen son ülkeye (mahreç ülkeye) göre sınıflandırılmaktadır.

2.1 Gümrük İşbirliği Konseyinin Uyumlaştırılmış Mal Tanım Kod Sistemi (UMS)

Ülkemizin de taraf olduğu Gümrük İşbirliği Konseyi tarafından hazırlanan ve akit ülkelerin ithalat ve ihracat işlemlerinde kullandıkları bir eşya sınıflamasıdır.

FOREIGN TRADE

Purpose and Coverage

Foreign trade statistics are used widely in the balance of payments. They are also used broadly by national and international organizations.

Foreign trade statistics include imports and exports of merchandise.

Turkey applies the Special System rules for foreign trade statistics. Foreign trade statistics include goods which enterleave the statistical territory from/to other countries and are placed.

These goods are;
-Under the customs normal export and import procedures,
-Under customs inward and outward processing procedures.

In terms of foreign trade statistics, duty-free zones and duty-free shops in Turkey are considered as beyond the customs frontier. Foreign trade with 3rd countries from these areas are excluded from statistics.

Furthermore, the transactions below are excluded from the foreign trade statistics:
-Border and coastal trade,
-Shuttle trade,
-Transit trade,
-Some transactions with declaration but not goods (Cash, valuable paper, stamps etc.),
-Temporary imports and exports,
-Monetary gold,

Data Sources

Foreign trade data sources are the customs declarations presented to the customs administrations by the importers and exporters in accordance with the custom law.

Import data on some goods such as crude petroleum, electricity, natural gas are obtained directly from import and export institutions.

Classification Used in Foreign Trade Statistics

1. Classification by countries

Imports are classified according to the country of origin, the country in which the goods are produced. Exports are classified according to destination, that is, the country where the goods are consumed. If that is unknown, the last known country of destination is used.

2.1 Customs Co-operation Council, The Harmonized Commodity Description and Coding System

The harmonized system is a commodity classification prepared by the Customs Cooperation Council.

2.2 Uluslararası Standart Ticaret Sınıflaması (USTS,3.Rev)

Dış ticaret istatistiklerinde kullanılmak üzere Birleşmiş Milletler tarafından hazırlanan (USTS) bir eşya sınıflamasıdır. Genellikle uluslararası kuruluşlar dış ticaret istatistiklerini bu sınıflamaya göre yayımlamaktadır. 1, 2, 3, 4 ve 5 dijitten oluşan bir sistemdir. Türkiye'nin dış ticaret istatistiklerinde de kullanılmaktadır.

2.3 Tüm Ekonomik Faaliyetlerin Uluslararası Standart Sanayi Sınıflaması (USSS, 3.Rev)

Birleşmiş Milletler İstatistik Ofisi'nin gerçekleştirdiği USSS faaliyet sınıflaması, istatistiğin geniş çaplı analizinde ve uluslararası karşılaştırmalarda merkezi bir konuma gelmiştir. USSS'nın son revizyonu USSS Rev.3 daha önceki uyarlamalardan farklı ise de, yapısı önemli bir değişikliğe uğramamıştır. Ayrıntı düzeyi USSS Rev.2'den çok farklıdır. Bu ayrıntı sınıflama içerisinde hemen hemen her yerde özellikle de hizmet faaliyetleri ile ilgili bölümlerde bulunmaktadır.

2.4 Geniş Ekonomik Grupların Sınıflaması (GEGS)

Birleşmiş Milletler İstatistik Ofisince hazırlanan bir sınıflamadır. Mallar, Yatırım, Tüketim, Ara malları ve diğerleri olarak dört ana grupta toplanmaktadır. SUTS aracılığı ile Harmonize Sisteme geçiş imkanı vermektedir.

Türkiye'nin dış ticaret istatistiklerinde 1989 yılından sonra kullanılmaya başlanmıştır.

Tanım ve Kavramlar

İhracat: Bir ülkede yerleşik kişi ve kurumların diğer ülkelere mal satmasıdır.

İthalat: Bir ülkede yerleşik kişi ve kurumların diğer ülkelerden mal satın almasıdır.

Dış ticaret hacmi: Bir ülkenin belli bir dönemde (genellikle bir yılda) gerçekleştirdiği ihracat ve ithalatın toplamıdır.

Dış ticaret dengesi: Belli bir dönemde gerçekleştirilen ihracat ile ithalat arasındaki farktır (ihracat - ithalat). İhracatın ithalattan fazla olması dış ticaret fazlası, ithalatın ihracattan fazla olması ise dış ticaret açığını ifade eder.

Ülke: Dış ticaret istatistikleri açısından ülke; ihracat için malın tüketileceği, bilinmiyorsa gideceği bilinen son ülke, ithalat için ise malın menşei ülkesidir.

Miktar: İhraç ve ithal edilen malın ambalajı hariç net miktarıdır. Genellikle istatistiklerde malların net ağırlığı, malın cinsine göre bazı malların ikinci bir ölçü birimi ile miktarı (adet, litre, metreküp vb.) kullanılır.

Değer: Dış ticaret istatistiklerinde değer Türk Lirası, ABD Doları ve Euro cinsinden mevcuttur. İthalatta mal bedeli CIF (Mal bedeli+Navlun+Sigorta), ihracatta ise FOB (Mal bedeli+İhracatçı ülke sınırına kadar olan masraflar) olarak alınmaktadır.

2.2 Standart International Trade Classification (SITC, Rev.3)

SITC is a commodity classification system prepared by the United Nations to be used in foreign trade statistics. Usually, international institutions publish foreign trade statistics according to this classification. This system has been made up 1, 2, 3, 4 and 5 digits. It is also used in Turkey's foreign trade statistics.

2.3 International Standart Industrial Classification of All Economic Activities (ISIC, Rev.3)

ISIC activity classification prepared by United Nations Statistical Office has been centralised in extensive statistical analysis and international comparisons. Although ISIC, Rev. 3, the last revision of ISIC, is different from former revisions, its structure did not change significantly. Level of detail is very different from ISIC, Rev.2. The increase in level of detail has been observed in almost everywhere, especially in the parts related with service activities.

2.4 Classification by Broad Economic Categories (BEC)

The classification has been prepared by United Nations Statistical Office. Goods are classified in 4 major groups as Investment, Consumption, Intermediate goods and others. By means of SITC, transition to the Harmonized System is possible.

The classification has been using in Turkey's foreign trade statistics after 1989.

Definitions and Concepts

Export: Selling goods by the settled persons and organisations in a country, to the other countries.

Import: Buying goods by the settled persons and organisations in a country, from other countries.

Volume of foreign trade: Total of export and import of a country in a specific period of time (usually one year).

Balance of foreign trade: The difference between export and import in a specific period of time (export - import). If the export is more than import there is a surplus, in contrast, if the import is more than export there is a deficit.

Country: For export, if known, the goods to be consumed in, otherwise, the last destination. For import, the country of origin.

Quantity: Net mass of the good. Beside net mass, according to the type of the good supplementary unit is used (number, liter, cubic meter, etc).

Value: Foreign trade statistics show imports at CIF (Cost+Insurance+Freight) and exports at FOB (Free on Board), both expressed in Turkish Liras, US Dollars and Euro.

Dış ticaret hadleri: İhracat fiyat endeksinin ithalat fiyat endeksine bölümünün 100 ile çarpımından elde edilir. Elde edilen değerin 100'den büyük çıkması, ihracatçı ülke açısından, ihracat fiyatlarındaki değişimin ithalat fiyatlarındaki değişime göre daha yüksek (avantaj), diğer durumda daha küçük olduğunu (dezavantaj) ifade eder.

Terms of foreign trade: The ratio of export price index to import price index multiplied by 100. For the exporter country, if the result is bigger than 100, means that the change in export prices bigger than that of import prices (advantage), otherwise, is less (disadvantage).

Taşıma sistemleri: Dış ticarete konu olan malların ülke sınırını geçişte hangi taşıma sistemi ile taşındığını göstermektedir. Ana taşıma sistemleri denizyolu, karayolu, havayolu ve demiryolu olarak sayılabilir.

Transport systems: It shows that how the commodities are transported by. The main transport systems are maritime line, highway, air line and railway.

Döviz: Dış ticaret işlemlerinde mal bedelinin ödenmesinde kullanılan ülke paraları cinsini göstermektedir. Türkiye'nin dış ticaretinde en fazla kullanılan döviz cinsleri Euro ve USD Dolarıdır.

Foreign exchange: It shows that the kind of money used for payments in the foreign trade transactions. The most used foreign exchanges are Euro and US Dollar.

(İBBS) İllere göre dış ticaret: Firma vergi kimlik numaralarının bağlı olduğu illere göre oluşturulmuştur.

(SRE) Foreign trade by provinces: According to the tax numbers of the firms located in province.

Dış Ticaret Endeksleri

2003 temel yıllı dış ticaret endeksleri, USSS Revize 3 sınıflamasına göre hesaplanarak aylık olarak yayımlanmaktadır. Endeksler, USSS Revize 3 sınıflamasının yanı sıra GEGS, USTS Revize 3 ve FÜS'e göre de hesaplanmaktadır. 2003 temel yıllı dış ticaret birim değer endeksleri Fisher, Miktar endeksleri değer endekslerinin Fisher birim değer endeksine oranından elde edilmiştir.

Foreign Trade Indices

Foreign trade indices based on 2003 are published monthly by ISIC Revised 3. Apart from ISIC Revised 3, indices are calculated by BEC, SITC Revised 3 and CPA. Foreign trade unit value indices based on 2003 are calculated by Fisher formula, quantity indices are the ratio of value indices to Fischer unit value indices.

16.1 Dış ticaret göstergeleri
Main indicators of foreign trade

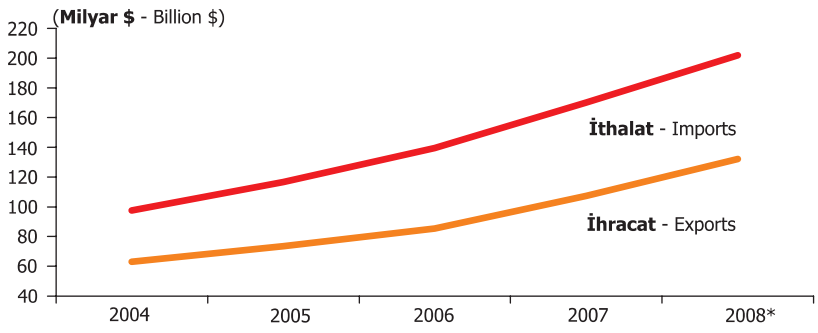
	2004	2005	2006	2007	2008*
İhracat (Milyon $) - Exports (Million $)	63 167	73 476	85 535	107 272	131 966
Değişim - Change (%)	33.7	16.3	16.4	25.4	23.0
İthalat (Milyon $) - Imports (Million $)	97 540	116 774	139 576	170 063	201 960
Değişim - Change (%)	40.7	19.7	19.5	21.8	18.8
Dış ticaret dengesi (Milyon $) Foreign trade balance (Million $)	-34 373	-43 298	-54 041	-62 791	-69 995
Dış ticaret hacmi (Milyon $) Foreign trade volume (Million $)	160 707	190 251	225 111	277 334	333 926
İhracat / İthalat karşılama oranı Proportion imports covered by exports (%)	64.8	62.9	61.3	63.1	65.3

16.2 Ekonomik faaliyete göre dış ticaret
Foreign trade by economic activity

(Milyon $ - Million $)

USSS, 3.Rev - ISIC, Rev.3	2004	2005	2006	2007	2008*
İhracat - Exports	63 167	73 476	85 535	107 272	131 966
Tarım ve ormancılık - Agriculture and forestry	2 542	3 329	3 481	3 725	3 930
Balıkçılık - Fishing	103	140	131	158	240
Madencilik ve taşocakçılığı - Mining and quarrying	649	810	1 146	1 661	2 155
İmalat - Manufacturing	59 579	68 813	80 246	101 082	125 134
Diğerleri - Others	294	384	531	646	507
İthalat - Imports	97 540	116 774	139 576	170 063	201 960
Tarım ve ormancılık - Agriculture and forestry	2 757	2 801	2 902	4 641	6 392
Balıkçılık - Fishing	8	24	33	31	41
Madencilik ve taşocakçılığı - Mining and quarrying	10 981	16 321	22 034	25 314	35 650
İmalat - Manufacturing	80 447	94 208	110 379	133 938	150 249
Diğerleri - Others	3 346	3 419	4 229	6 139	9 628

Dış ticaret göstergeleri - Main indicators of foreign trade

16.3 Uluslararası standart ticaret sınıflamasına göre dış ticaret
Foreign trade by standard international trade classification

(Milyon $ - Million $)

Maddeler (USTS, 3.Rev) - Commodities (SITC, Rev.3)	2004	2005	2006	2007	2008*
İhracat - Exports	63 167	73 476	85 535	107 272	131 966
Canlı hayvanlar ve gıda maddeleri - Food and live animals	5 044	6 512	6 595	7 822	9 147
İçkiler ve tütün - Beverages and tobacco	591	736	820	805	891
Akaryakıt hariç, yenilmeyen hammaddeler					
Inedible crude materials, except fuels	1 461	1 660	2 279	2 931	3 321
Madeni yakıtlar, yağlar vb. ilgili maddeler					
Mineral fuels, lubricants and related materials	1 429	2 641	3 566	5 148	7 531
Hayvansal ve bitkisel sıvı yağlar, katı yağlar ve mumlar					
Animal and vegetable oils, fats and waxes	205	405	438	290	570
Başka yerde belirtilmeyen kimya sanayi ürünleri					
Chemicals and related products, n.e.s.	2 566	3 061	3 923	4 739	6 121
Başlıca sınıflara ayrılarak işlenmiş mallar					
Manufactured goods classified chiefly by material	18 633	20 409	23 855	29 983	40 594
Makine ve ulaştırma araçları - Machinery and transport equipment	18 275	21 609	26 386	34 251	39 094
Çeşitli mamul eşya - Miscellaneous manufactured articles	14 763	16 051	16 746	20 019	20 797
USTS'da hiç bir yerde sınıflandırılmamış eşya ve mamüller					
Commodities and transactions not classified elsewhere in the SITC	199	391	928	1 284	3 899
İthalat - Imports	97 540	116 774	139 576	170 063	201 960
Canlı hayvanlar ve gıda maddeleri - Food and live animals	1 818	1 616	1 730	3 084	5 024
İçkiler ve tütün - Beverages and tobacco	270	299	296	353	456
Akaryakıt hariç, yenilmeyen hammaddeler					
Inedible crude materials, except fuels	6 970	7 661	9 191	12 240	16 199
Madeni yakıtlar, yağlar vb. ilgili maddeler					
Mineral fuels, lubricants and related materials	14 407	21 255	28 859	33 883	48 281
Hayvansal ve bitkisel sıvı yağlar, katı yağlar ve mumlar					
Animal and vegetable oils, fats and waxes	532	745	933	829	1 702
Başka yerde belirtilmeyen kimya sanayi ürünleri					
Chemicals and related products, n.e.s.	14 211	16 439	18 408	22 107	25 542
Başlıca sınıflara ayrılarak işlenmiş mallar					
Manufactured goods classified chiefly by material	16 523	19 990	24 884	32 163	36 293
Makine ve ulaştırma araçları - Machinery and transport equipment	33 704	38 028	43 037	49 858	51 594
Çeşitli mamul eşya - Miscellaneous manufactured articles	5 354	6 706	7 941	9 874	11 486
USTS'da hiç bir yerde sınıflandırılmamış eşya ve mamüller					
Commodities and transactions not classified elsewhere in the SITC	3 750	4 037	4 299	5 672	5 383

16.4 Geniş ekonomik grupların sınıflamasına göre dış ticaret
Foreign trade by classification of broad economic categories

(Milyon $ - Million $)

Ana mal grupları (GEGS) - Major commodity groups (BEC)	2004	2005	2006	2007	2008*
İhracat - Exports	63 167	73 476	85 535	107 272	131 966
Sermaye malları - Capital goods	6 531	7 998	9 423	13 755	16 697
Ara malları - Intermediate goods	25 946	30 290	37 788	49 403	67 707
Tüketim malları - Consumption goods	30 502	34 835	37 790	43 696	47 071
Diğerleri - Others	189	354	533	418	491
İthalat - Imports	97 540	116 774	139 576	170 063	201 960
Sermaye malları - Capital goods	17 397	20 363	23 348	27 054	28 020
Ara malları - Intermediate goods	67 549	81 868	99 605	123 640	151 744
Tüketim malları - Consumption goods	12 100	13 975	16 116	18 694	21 489
Diğerleri - Others	493	567	508	675	707

16.5 Bölümlere (harmonize sisteme) göre ihracat
Exports by sections (harmonized system)

(Milyon $ - Million $)

Bölümler - Sections	2004	2005	2006	2007	2008*
Toplam - Total	63 167	73 476	85 535	107 272	131 966
Canlı hayvanlar ve hayvansal ürünler Live animals; animal products	324	368	407	530	762
Bitkisel ürünler - Vegetable products	2 841	3 849	3 861	4 398	4 879
Hayvansal, bitkisel katı ve sıvı yağlar; hayvansal, bitkisel mumlar Animal or vegetable fats and oils animal or vegetable waxes	277	503	513	402	766
Gıda sanayii müstahzarları; meşrubat, alkollü içki, sirke; tütün ve sigara Prepared foodstuffs; beverages, spirits and vinegar; tobacco and manufactured tobacco substitutes	2 567	3 108	3 267	3 813	4 426
Mineral maddeler - Mineral products	2 549	4 043	5 233	7 487	10 847
Kimya sanayii ve buna bağlı sanayii ürünleri Chemical industry and affiliated industrial products	2 150	2 399	2 522	2 926	3 833
Plastikler ve mamulleri; kauçuk ve mamulleri Plastics and articles thereof; rubber and articles thereof	2 165	2 731	3 407	4 411	5 371
Deri, kösele, post, kürk vb. maddelerden ve bağırsaktan mamul eşya Raw hides and skins, leather, furskins and articles thereof; articles of animal gut	234	243	646	701	713
Ağaç ve ahşap eşya; mantar ve örülmeye elverişli maddelerden eşya Wood and articles of wood; cork and articles of cork; manufactures of straw, other plaiting materials; basketware and wickerwork	204	250	337	457	535
Odun, lifli selülozik maddelerin hamurları ve geri kazanılmış kağıt, karton vs. Pulp of wood or of other fibrous cellulosic material; recovered paper paperboard and articles thereof	516	633	680	938	1 167
Dokumaya elverişli maddeler vb. mamul eşya Textiles and textile articles	17 605	18 900	19 716	22 934	23 053
Ayakkabı, başlık, şemsiye, baston, kemer, yapma çiçek; saç mamul eşya vs. Footwear, headgear, umbrellas, riding-crops; articles of human hair	217	231	257	347	381
Taş, alçı, çimento, amyant, mika vb. maddelerden eşya; seramik ve cam Articles of stone, plaster, cement, asbestos, mica or similar materials; ceramic products; glass and glassware	1 829	2 069	2 265	2 692	3 032
İnci; kıymetli taş ve metal; kıymetli metallerle kaplama metaller vb. eşya; metal para - Natural or cultured pearls, precious or semi-precious stones, precious metals, metals clad with precious metal and articles thereof; coin	1 064	1 326	1 824	2 624	5 383
Adi metaller ve adi metallerden eşya Base metals and articles of base metal	8 837	9 377	12 153	15 693	24 446
Makina ve cihazlar; elektrik malzemesi; ses ve görüntü kaydedici, kaydedilen ses ve görüntüyü tekrar veren cihazlar vb. aksam, parça ve teferruatı Machinery and mechanical appliances; electrical equipment; parts thereof; sound recorders and reproducers, television image and sound recorders and reproducers and parts and accessories of such articles	8 989	10 752	12 844	16 204	18 230
Nakil vasıtaları - Vehicles, aircraft, vessels	9 492	11 104	13 715	18 273	21 212
Optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar alet ve cihazları; tıbbi, cerrahi alet ve cihazlar; saatçi eşyası; müzik aletleri; bunların aksam, parça ve aksesuarı Optical, photographic, cinematographic, measuring, checking, precision, medical or surgical instruments and apparatus; clocks and watches; musical instruments; parts and accessories thereof	171	193	241	324	390
Silahlar ve mühimmat; bunların aksam, parça ve aksesuarı Arms and ammunition; parts and accessories thereof	75	79	122	160	192
Muhtelif mamul eşya - Miscellaneous manufactured articles	951	1 065	1 235	1 653	2 078
Sanat eserleri, kolleksiyon eşyası ve antikalar Works of art, collectors' pieces and antiques	109	255	289	306	269

16.6 Bölümlere (harmonize sisteme) göre ithalat
Imports by sections (harmonized system)

(Milyon $ - Million $)

	2004	2005	2006	2007	2008*
Toplam - Total	97 540	116 774	139 576	170 063	201 960
Canlı hayvanlar ve hayvansal ürünler Live animals; animal products	165	190	205	264	318
Bitkisel ürünler - Vegetable products	1 294	1 250	1 214	2 536	4 508
Hayvansal, bitkisel katı ve sıvı yağlar; hayvansal, bitkisel mumlar Animal or vegetable fats and oils animal or vegetable waxes	511	724	907	796	1 658
Gıda sanayii müstahzarları; meşrubat, alkollü içki, sirke; tütün ve sigara Prepared foodstuffs; beverages, spirits and vinegar; tobacco and manufactured tobacco substitutes	1 267	1 299	1 359	1 798	2 276
Mineral maddeler - Mineral products	14 834	21 916	29 859	34 991	49 629
Kimya sanayii ve buna bağlı sanayii ürünleri Chemical industry and affiliated industrial products	10 392	11 793	12 463	14 553	17 386
Plastikler ve mamulleri; kauçuk ve mamulleri Plastics and articles thereof; rubber and articles thereof	5 827	7 001	8 474	10 560	11 605
Deri, kösele, post, kürk vb. maddelerden ve bağırsaktan mamul eşya Raw hides and skins, leather, furskins and articles thereof; articles of animal gut	662	557	1 043	1 200	1 158
Ağaç ve ahşap eşya; mantar ve örülmeye elverişli maddelerden eşya Wood and articles of wood; cork and articles of cork; manufactures of straw, other plaiting materials; basketware and wickerwork	588	811	953	1 176	1 178
Odun, lifli selülozik maddelerin hamurları ve geri kazanılmış kağıt, karton vs. Pulp of wood or of other fibrous cellulosic material; recovered paper paperboard and articles thereof	1 868	2 183	2 521	3 034	3 248
Dokumaya elverişli maddeler vb. mamul eşya Textiles and textile articles	6 284	6 729	7 430	9 753	9 634
Ayakkabı, başlık, şemsiye, baston, kemer, yapma çiçek; saç mamul eşya vs. Footwear, headgear, umbrellas, riding-crops; articles of human hair	342	463	583	657	769
Taş, alçı, çimento, amyant, mika vb. maddelerden eşya; seramik ve cam Articles of stone, plaster, cement, asbestos, mica or similar materials; ceramic products; glass and glassware	660	925	1 235	1 370	1 403
İnci; kıymetli taş ve metal; kıymetli metallerle kaplama metaller vb. eşya; metal para - Natural or cultured pearls, precious or semi-precious stones, precious metals, metals clad with precious metal and articles thereof; coin	3 763	4 227	4 406	5 906	5 654
Adi metaller ve adi metallerden eşya Base metals and articles of base metal	11 429	13 848	19 065	25 776	33 423
Makina ve cihazlar; elektrik malzemesi; ses ve görüntü kaydedici, kaydedilen ses ve görüntüyü tekrar veren cihazlar vb. aksam, parça ve teferruatı Machinery and mechanical appliances; electrical equipment; parts thereof; sound recorders and reproducers, television image and sound recorders and reproducers and parts and accessories of such articles	22 395	26 783	29 880	35 866	36 432
Nakil vasıtaları - Vehicles, aircraft, vessels	11 953	12 116	13 328	14 424	15 592
Optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar alet ve cihazları; tıbbi, cerrahi alet ve cihazlar; saatçi eşyası; müzik aletleri; bunların aksam, parça ve aksesuarı Optical, photographic, cinematographic, measuring, checking, precision, medical or surgical instruments and apparatus; clocks and watches; musical instruments; parts and accessories thereof	2 079	2 639	2 902	3 237	3 715
Silahlar ve mühimmat; bunların aksam, parça ve aksesuarı Arms and ammunition; parts and accessories thereof	133	109	100	60	60
Muhtelif mamul eşya - Miscellaneous manufactured articles	838	1 062	1 356	1 738	1 901
Sanat eserleri, kolleksiyon eşyası ve antikalar Works of art, collectors' pieces and antiques	256	149	294	367	414

16.7 Dış ticaret endeksleri - Foreign trade indices (2003=100)

USSS, 3. Rev - ISIC Rev.3	2004	2005	2006	2007	2008*
İhracat - Exports					
Miktar endeksi - Quantity index					
Genel endeks - General index	114.3	126.2	141.3	157.0	166.7
Tarım ve ormancılık - Agriculture and forestry	90.2	93.0	112.5	100.6	108.3
Balıkçılık - Fishing	109.5	165.5	170.1	180.4	239.2
Madencilik ve taşocakçılığı - Mining and quarrying	117.0	134.5	166.7	206.9	242.4
İmalat - Manufacturing	115.5	127.8	142.4	159.4	169.0
Miktar endeksi değişim oranları					
Percentage rate of change of quantity index					
Genel endeks - General index	14.3	10.5	12.0	11.1	6.2
Tarım ve ormancılık - Agriculture and forestry	-9.8	3.1	21.0	-10.5	7.6
Balıkçılık - Fishing	9.5	51.0	2.8	6.1	32.6
Madencilik ve taşocakçılığı - Mining and quarrying	17.0	14.9	23.9	24.1	17.1
İmalat - Manufacturing	15.5	10.6	11.4	12.0	6.0
Birim değer endeksi - Unit value index					
Genel endeks - General index	116.3	122.9	127.7	144.5	167.5
Tarım ve ormancılık - Agriculture and forestry	131.7	168.3	145.0	174.6	171.1
Balıkçılık - Fishing	110.2	102.2	94.8	108.6	124.4
Madencilik ve taşocakçılığı - Mining and quarrying	116.4	128.0	146.5	171.1	189.5
İmalat - Manufacturing	115.6	121.0	126.6	142.8	166.8
Birim değer endeksi değişim oranları					
Percentage rate of change of unit value index					
Genel endeks - General index	16.3	5.7	3.9	13.1	16.0
Tarım ve ormancılık - Agriculture and forestry	31.7	27.8	-13.9	20.4	-2.0
Balıkçılık - Fishing	10.2	-7.3	-7.2	14.5	14.6
Madencilik ve taşocakçılığı - Mining and quarrying	16.4	10.0	14.5	16.7	10.8
İmalat - Manufacturing	15.6	4.7	4.6	12.7	16.9
İthalat - Import					
Miktar endeksi - Quantity index					
Genel endeks - General index	121.7	136.1	147.7	166.6	164.1
Tarım ve ormancılık - Agriculture and forestry	93.3	104.2	99.6	142.0	148.6
Madencilik ve taşocakçılığı - Mining and quarrying	101.4	107.5	116.3	124.8	120.1
İmalat - Manufacturing	127.4	144.2	156.9	177.2	174.7
Miktar endeksi değişim oranları					
Percentage rate of change of quantity index					
Genel endeks - General index	21.7	11.9	8.5	12.8	-1.5
Tarım ve ormancılık - Agriculture and forestry	-6.7	11.7	-4.4	42.5	4.6
Madencilik ve taşocakçılığı - Mining and quarrying	1.4	6.0	8.3	7.3	-3.7
İmalat - Manufacturing	27.4	13.2	8.8	13.0	-1.4
Birim değer endeksi - Unit value index					
Genel endeks - General index	115.1	123.3	134.1	147.2	177.5
Tarım ve ormancılık - Agriculture and forestry	114.3	105.4	113.9	128.9	169.7
Madencilik ve taşocakçılığı - Mining and quarrying	120.0	168.3	209.3	224.9	329.0
İmalat - Manufacturing	113.0	116.8	124.0	135.7	154.4
Birim değer endeksi değişim oranları					
Percentage rate of change of unit value index					
Genel endeks - General index	15.1	7.1	8.8	9.8	20.6
Tarım ve ormancılık - Agriculture and forestry	14.3	-7.8	8.1	13.1	31.7
Madencilik ve taşocakçılığı - Mining and quarrying	20.0	40.2	24.4	7.4	46.3
İmalat - Manufacturing	13.0	3.4	6.1	9.5	13.8

16.8 İBBS'ye göre ihracat ve ithalat, 2006 - 2008*
Exports and imports by SRE, 2006 - 2008*

(Milyon $ - Million $)

İBBS - SRE	**İhracat** - Exports			**İthalat** - Imports		
	2006	2007	2008*	2006	2007	2008*
TR Türkiye - Turkey	85 535	107 272	131 966	139 576	170 063	201 960
TR1 İstanbul						
TR10						
İstanbul	47 013	59 278	73 114	81 264	98 539	111 270
TR2 Batı Marmara - West Marmara						
TR21						
Tekirdağ	442	525	526	422	481	594
Edirne	42	94	101	51	57	124
Kırklareli	31	36	40	68	100	148
TR22						
Balıkesir	228	316	347	173	298	465
Çanakkale	103	95	153	30	39	24
TR3 Ege - Aegean						
TR31						
İzmir	5 449	6 389	7 758	5 459	7 000	8 241
TR32						
Aydın	352	463	536	182	129	148
Denizli	1 635	2 001	2 192	1 013	1 374	1 615
Muğla	123	189	247	73	91	98
TR33						
Manisa	656	865	1 012	520	694	841
Afyonkarahisar	149	190	225	31	31	33
Kütahya	90	89	113	68	79	88
Uşak	111	115	115	67	79	79
TR4 Doğu Marmara - East Marmara						
TR41						
Bursa	7 351	9 049	11 104	6 193	7 630	8 722
Eskişehir	352	506	607	326	388	497
Bilecik	45	55	55	71	49	63
TR42						
Kocaeli	4 930	5 852	8 320	16 060	18 916	25 435
Sakarya	2 981	3 521	2 907	1 931	2 018	1 709
Düzce	37	55	86	63	58	65
Bolu	25	34	45	70	91	137
Yalova	21	22	38	21	19	33
TR5 Batı Anadolu - West Anatolia						
TR51						
Ankara	3 597	4 221	5 337	14 004	16 765	23 156
TR52						
Konya	494	689	856	556	692	756
Karaman	90	126	157	42	60	49

16.8 İBBS'ye göre ihracat ve ithalat, 2006 - 2008* (devam)
Exports and imports by SRE, 2006 - 2008* (continued) **(Milyon $** - Million $)

İBBS - SRE	**İhracat** - Exports			**İthalat** - Imports		
	2006	2007	2008*	2006	2007	2008*
TR6 Akdeniz - Mediterranean						
TR61						
Antalya	437	640	703	412	451	587
Isparta	83	93	87	44	53	43
Burdur	54	90	186	8	50	30
TR62						
Adana	959	1 146	1 274	1 441	1 910	2 147
Mersin	775	885	1 051	466	727	930
TR63						
Hatay	934	1 186	1 739	1 714	2 475	3 343
Kahramanmaraş	286	325	375	436	803	518
Osmaniye	1	3	8	10	34	47
TR7 Orta Anadolu - Central Anatolia						
TR71						
Kırıkkale	2	3	3	2	3	4
Aksaray	23	42	71	29	50	48
Niğde	37	40	46	32	38	29
Nevşehir	19	16	14	12	34	47
Kırşehir	45	83	103	34	48	99
TR72						
Kayseri	752	973	1 130	1 095	1 289	1 367
Sivas	22	35	40	77	51	35
Yozgat	9	22	9	6	15	18
TR8 Batı Karadeniz - West Black Sea						
TR81						
Zonguldak	166	225	483	1 681	1 599	2 188
Karabük	14	17	30	189	144	270
Bartın	3	4	10	16	17	8
TR82						
Kastamonu	59	114	260	61	55	75
Çankırı	4	6	14	4	5	7
Sinop	12	18	16	3	2	5
TR83						
Samsun	158	216	446	347	521	778
Tokat	11	16	21	14	19	18
Çorum	61	77	111	30	35	69
Amasya	9	21	20	12	13	20
TR9 Doğu Karadeniz - East Black Sea						
TR90						
Trabzon	729	891	908	74	94	108
Ordu	281	285	314	91	88	105
Giresun	103	100	110	11	8	13
Rize	274	372	347	12	14	35
Artvin	27	60	77	49	50	56
Gümüşhane	0	0	0	0	1	0

16.8 İBBS' ye göre ihracat ve ithalat, 2006 - 2008* (devam)
Exports and imports by SRE, 2006 - 2008* (continued)

(Milyon $ - Million $)

İBBS - SRE	**İhracat** - Exports			**İthalat** - Imports		
	2006	2007	2008*	2006	2007	2008*
TRA Kuzeydoğu Anadolu						
North East Anatolia						
TRA1						
Erzurum	21	26	35	16	35	32
Erzincan	1	1	6	2	5	3
Bayburt	1	1	2	3	2	2
TRA2						
Ağrı	26	27	46	41	56	77
Kars	2	57	0	1	0	1
Iğdır	54	68	83	3	3	2
Ardahan	0	0	0	0	0	2
TRB Ortadoğu Anadolu						
Central East Anatolia						
TRB1						
Malatya	151	179	250	44	56	54
Elazığ	68	58	45	89	23	23
Bingöl	0	1	1	0	0	0
Tunceli	0	0	0	1	0	0
TRB2						
Van	15	10	11	10	13	5
Muş	3	1	0	0	1	0
Bitlis	2	6	5	1	1	1
Hakkari	67	160	181	0	5	9
TRC Güneydoğu Anadolu						
South East Anatolia						
TRC1						
Gaziantep	1 858	2 403	3 251	1 846	2 241	2 709
Adıyaman	24	27	58	45	52	29
Kilis	8	11	19	16	23	33
TRC2						
Şanlıurfa	46	86	140	149	184	185
Diyarbakır	67	83	89	18	34	31
TRC3						
Mardin	191	317	430	54	69	66
Batman	18	40	12	12	8	17
Şırnak	210	264	372	15	95	18
Siirt	1	4	1	3	9	14
Belirsiz - Nonspecified	5	661	928	35	774	1 215

Not. Firma vergi kimlik numaralarının bağlı olduğu illere göre oluşturulmuştur.

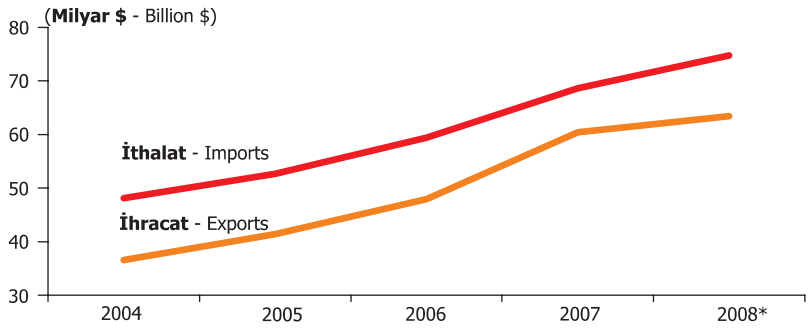
Note. According to the tax numbers of the firms located in province.

16.9 Ülke grupları ve seçilmiş ülkelere göre ihracat
Exports by country groups and selected countries

(Milyon $ - Million $)

	2004	2005	2006	2007	2008*
Toplam - Total	63 167	73 476	85 535	107 272	131 966
Avrupa Birliği Ülkeleri (AB) - E.U Countries (EU) (27)	36 581	41 365	47 935	60 399	63 367
Türkiye Serbest Bölgeleri - Free Zones in Turkey	2 564	2 973	2 967	2 943	3 008
Sınır Ticaret Merkezleri - Border Trade Centers	-	-	-	0	7
Diğer ülkeler - Other countries	24 023	29 138	34 633	43 930	65 584
Diğer Avrupa (AB hariç) - Other European Countries	4 507	5 855	7 962	10 843	15 666
Kuzey Afrika - North African Countries	2 203	2 544	3 097	4 030	5 849
Diğer Afrika - Other African Countries	765	1 087	1 469	1 947	3 212
Kuzey Amerika - North American Countries	5 207	5 276	5 439	4 541	4 791
Orta Amerika ve Karayipler - Central America and Caraips	334	411	548	549	829
Güney Amerika - South America Countries	193	274	341	514	901
Yakın ve Orta Doğu - Near and Middle Eastern	7 921	10 184	11 316	15 081	25 417
Diğer Asya - Other Asian Countries	2 544	3 029	3 942	5 227	7 074
Avustralya ve Yeni Zelanda - Australia and New Zealand	264	271	327	343	435
Diğer ülke ve bölgeler - Other countries	84	208	192	857	1 410
Seçilmiş ülke grupları - Selected country groups					
OECD Ülkeleri - OECD Countries	40 518	44 355	54 481	65 675	70 439
Avrupa Serbest Ticaret İşbirliği (EFTA)					
EFTA Countries	667	821	1 189	1 328	3 262
Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (KEİ)					
Organization of Blacksea Economic Co-operation	6 779	8 620	11 584	16 784	20 845
Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT)					
Organization for Economic Co-operation	2 206	2 670	3 341	4 700	6 245
Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT)					
New Independent States	3 962	5 057	6 993	10 088	13 925
Türk Cumhuriyetleri					
Turkish Republics	1 194	1 409	1 982	2 874	3 748
İslam Konferansı Teşkilatı (İKT)					
Organization of Islamic Conference	10 214	13 061	15 007	20 311	32 583

AB Ülkeleri ile ihracat ve ithalat - Exports and imports by EU Countries

Veri için tablo 16.9-16.10'a bakınız.
For data, see table 16.9-16.10.

16.10 Ülke grupları ve seçilmiş ülkelere göre ithalat
Imports by country groups and selected countries

(Milyon $ - Million $)

	2004	2005	2006	2007	2008*
Toplam - Total	97 540	116 774	139 576	170 063	201 960
Avrupa Birliği Ülkeleri (AB) - E.U Countries (EU) (27)	48 103	52 696	59 401	68 612	74 801
Türkiye Serbest Bölgeleri - Free Zones in Turkey	811	760	944	1 224	1 334
Diğer ülkeler - Other countries	48 626	63 318	79 231	100 227	125 825
Diğer Avrupa (AB hariç) - Other European Countries	15 757	20 386	25 695	34 254	44 196
Kuzey Afrika - North African Countries	3 231	4 212	4 878	3 616	5 267
Diğer Afrika - Other African Countries	1 589	1 835	2 526	3 168	2 503
Kuzey Amerika - North American Countries	5 114	5 823	6 936	9 033	13 404
Orta Amerika ve Karayipler - Central America and Caraips	209	287	335	448	560
Güney Amerika - South America Countries	1 271	1 747	2 131	2 671	3 260
Yakın ve Orta Doğu - Near and Middle Eastern	5 585	7 967	10 568	12 641	17 627
Diğer Asya - Other Asian Countries	15 500	20 581	25 658	33 658	38 087
Avustralya ve Yeni Zelanda - Australia and New Zealand	302	321	399	672	876
Diğer ülke ve bölgeler - Other countries	67	158	105	66	45
Seçilmiş ülke grupları - Selected country groups					
OECD Ülkeleri - OECD Countries	59 650	66 107	77 813	91 857	102 899
Avrupa Serbest Ticaret İşbirliği (EFTA)					
EFTA Countries	3 911	4 440	4 522	5 775	6 218
Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (KEİ)					
Organization of Blacksea Economic Co-operation	15 368	20 480	27 021	34 809	45 632
Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT)					
Organization for Economic Co-operation	3 218	5 108	8 102	9 972	13 221
Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT)					
New Independent States	12 927	17 253	23 373	31 263	42 613
Türk Cumhuriyetleri					
Turkish Republics	754	1 267	1 967	2 669	4 279
İslam Konferansı Teşkilatı (İKT)					
Organization of Islamic Conference	10 631	14 459	19 111	21 524	29 179

16.11 En çok ithalat ve ihracat yapılan 10 ülke, 2008
First 10 countries by exports and imports, 2008

	İthalat - Imports			**İhracat** - Exports	
	(Milyon $) (Million $)	(%)		**(Milyon $)** (Million $)	(%)
Toplam - Total	201 960	100.0	**Toplam** - Total	131 966	100.0
Rusya Fed. - Russia Fed.	31 365	15.5	**Almanya** - Germany	12 949	9.8
Almanya - Germany	18 687	9.3	**İngiltere** - United Kingdom	8 161	6.2
Çin - China	15 658	7.8	**B.A.E**. - U.A.E.	7 975	6.0
A. B. D. - U.S.A	11 976	5.9	**İtalya** - Italy	7 814	5.9
İtalya - Italy	11 011	5.5	**Fransa** - France	6 615	5.0
Fransa - France	9 022	4.5	**Rusya Fed**. - Russia Fed.	6 477	4.9
İran - Iran	8 200	4.1	**A.B.D**. - U.S.A	4 289	3.3
Ukrayna - Ukraine	6 106	3.0	**İspanya** - Spain	4 044	3.1
İsviçre - Switzerland	5 588	2.8	**Romanya** - Romania	3 980	3.0
İngiltere - United Kingdom	5 324	2.6	**Irak** - Iraq	3 915	3.0
Diğer - Others	79 023	39.1	**Diğer** - Others	65 746	49.8

		Sayfa Page	
	Açıklama	**264**	Explanation
17.1	Toptan eşya fiyat endeksi [1994=100]	**267**	17.1 Wholesale price index [1994=100]
17.2	Üretici fiyatları endeksi [2003=100]	**268**	17.2 Producer price index [2003=100]
17.3	Toptan eşya fiyat endeksi [12 aylık ortalamalara göre değişim oranı] [1994=100]	**269**	17.3 Wholesale price index [Rate of change on averages of the twelve months base] [1994=100]
17.4	Üretici fiyatları endeksi [12 aylık ortalamalara göre değişim oranı] [2003=100]	**270**	17.4 Producer price index [Rate of change on averages of the twelve months base] [2003=100]
17.5	Kentsel yerler tüketici fiyat endeksi [1994=100]	**271**	17.5 Urban areas consumer price index [1994=100]
17.6	Tüketici fiyatları endeksi [2003=100]	**271**	17.6 Consumer price index [2003=100]
17.7	Kentsel yerler tüketici fiyat endeksi [12 aylık ortalamalara göre değişim oranı] [1994=100]	**272**	17.7 Urban areas consumer price index [Rate of change on averages of the twelve months base] [1994=100]
17.8	Tüketici fiyatları endeksi [12 aylık ortalamalara göre değişim oranı] [2003=100]	**272**	17.8 Consumer price index [Rate of change on averages of the twelve months base] [2003=100]
17.9	İBBS 2'ye göre tüketici fiyatları endeksi ve değişim oranı [2003=100]	**273**	17.9 Rate of change of the consumer price index and indices by SRE 2 [2003=100]
17.10	Çiftçinin eline geçen fiyatlar	**274**	17.10 Prices received by farmers

FİYAT VE ENDEKSLER

Toptan Eşya Fiyat Endeksi (1994=100 temel yıllı)

Toptan Eşya Fiyat Endeksi Laspeyres formülüne göre dört ana sektör (tarım, avcılık ve ormancılık, madencilik ve taşocakçılığı, imalat sanayi, elektrik, doğal gaz, su) ve tüm grup için derlenmektedir. Endeks ulusaldır ve 678 madde ve ulusal üretim paylaşımında önemli paylara sahip yaklaşık 1300 firmayı kapsamaktadır.

Maddeler ISIC, Rev.3'e uygun olarak sınıflandırılmıştır. Tüm üreticiler (üretim payında belirli bir paya sahip toptan eşya birimleri) kapsam dahiline alınmıştır. İhracatların değeri malların toplam değerinden çıkartılmıştır. İthalatlar kapsam dışı bırakılmıştır.

Malların fiyatları (sebzeler, meyveler ve balıklar hariç) her ayın 5'inci, 15'inci ve 25'inci günlerinde daha önceden örnekleme yoluyla belirlenen kuruluşlardan derlenmektedir. Sebze, meyve ve balıklar için fiyatlar ayın en fazla 27'sine kadar toplanır ve bu fiyatlar her maddenin ortalama fiyatının elde edilebilmesi için miktarları ile ağırlıklandırılır. Fiyatlar peşin değerlerdir ve fiyatlara Katma Değer Vergisi dahil edilmiştir.

2005 yılı Ocak ayından itibaren 4 ana sektör ve alt sektörler için endeks hesaplanmaktadır.

Tüketici Fiyatları Endeksi (TÜFE)

Kentsel Yerler Tüketici Fiyat Endeksi (1994=100 temel yıllı)

TÜFE'nin temel başlığı 1994=100 bazlı Kentsel Yerler Tüketici Fiyat Endeksi'dir. 1994=100 bazlı endeksin coğrafi kapsamı 20 001 ve üzeri nüfusa sahip kentsel yerleşim yerleridir.

Tüketici fiyatlarında kullanılan ağırlıklar Hanehalkı Gelir ve Tüketim Harcaması Anketi'nin sonuçlarından elde edilmektedir.

1994=100 temel yıllı endeks COICOP'un (Amaca Göre Bireysel Tüketim Sınıflaması) 10 ana harcama gruplu sınıflamasına göre oluşturulmuştur.

Taze sebze ve meyveler dışında malların mevcut fiyatları, ay boyunca olası fiyat değişimlerinin gözlenebilmesi için, ayın 10'uncu ve 20'inci günlerini içine alan periyotlarda ayda iki kez derlenmektedir. Taze meyve ve sebzelerin fiyatları nispeten daha büyük değişimler gösterdiği için, bu maddelerin fiyatları haftada bir derlenmektedir. Kiralara ait bilgiler ayda bir toplanmaktadır.

Endeks dahilinde kapsanan malların fiyatları vergilerin kapsandığı fakat hiç bir depozitonun kapsanmadığı peşin perakende satış fiyatlarıdır. Malların ortalama fiyatları farklı kuruluşlardan derlenmektedir ve mal çeşidi ağırlığı ve kuruluş ağırlığı kullanılarak hesaplanmaktadır.

Kamuoyu her ayın 3'ünde yayımlanan bir haber bülteni ile TÜFE'deki değişim oranları hakkında bilgilendirilmektedir.

PRICES AND INDEXES

Wholesale Price Index (1994=100 based)

Wholesale Price Index is compiled for all items and for four main sectors (agriculture, hunting and forestry, mining and stone quarrying, manufacturing industry, electricity, natural gas, water) according to the Laspeyres formula. The index is nationwide and covers 678 items and approximately 1300 firms that have an important nationwide share in production.

Items are classified as in line with ISIC, Revision 3. All producer/wholesale units that have a certain share in production are covered. The value of exports is subtracted from the total value of commodities. Importers are excluded.

Prices of commodities (except vegetables, fruits and fishes) are collected from the sampled establishments on the 5th, 15th and 25th days of each month. For vegetables, fruits and fishes, prices up to 27th day of the month are collected and these prices are weighted by quantities to obtain average price for each item. Prices include VAT and in cash.

Indices have been calculated for four main sectors and sub-sectors since January 2005.

Consumer Price Index (CPI)

Urban Areas Consumer Price Index (1994=100 based)

The title of principal CPI is 1994=100 Based Urban Places Consumer Price Index. Geographical coverage of the 1994=100 based index is the urban settlements with a population of 20 001 and above.

The weights employed in consumer prices are obtained from the results of the Household Income and Consumption Expenditures Survey.

The 1994=100 base year index was constructed according to the 10-digit major expenditure group classification of COICOP (Classification of Individual Consumption by Purpose).

The monthly current prices of commodities, except for fresh fruits and vegetables, are collected twice a month on the 10th and 20th days to observe the possible price variations throughout the month. Since the prices of fresh fruits and vegetables tend to show relatively larger variations, their prices are compiled once a week. The information on rent is gathered once a month.

The prices of commodities included within the index are cash retail prices including tax but excluding any deposits. Average prices of commodities collected from different establishments are computed using establishment weights and commodity type weights.

The public is informed about the rate of change in the CPI through a News Bulletin published on the 3rd day of each month.

Kurumumuz 1994 yılında, nüfusu 20 000'in üzerinde olan 62 yerleşim yerinde uygulanan "Hanehalkı Gelir ve Tüketim Harcamaları Anketi" sonuçlarına dayalı olarak Türkiye, 7 bölge ve 19 büyükşehir kapsamında 1994=100 temel yıllı Kentsel Yerler Tüketici Fiyatları Endeksini yayımlamaya başlamıştır. 2005 yılı Ocak ayından itibaren 10 ana harcama grubu için endeks hesaplanmaktadır.

Tüketici Fiyat Endeksi (2003=100 temel yıllı)

2003=100 temel yıllı TÜFE, Türkiye'nin ekonomik sınırları içindeki tüm parasal tüketim harcamalarını kapsamaktadır. Yaşadıkları yer ve gelir dağılımına bakılmaksızın tüm özel ve kurumsal hanehalklarının ve yabancı turistlerin harcamaları dahil edilmiştir.

TÜFE'de kullanılan ağırlıklar Hanehalkı Bütçe Anketi'nin sonuçlarından elde edilmektedir. TÜFE zincirleme Laspeyres formülüne göre hesaplanmakta ve her yıl mal ve hizmetlerin ağırlıkları güncellenmektedir.

2003=100 temel yıllı endeks COICOP'un (Amaca Göre Bireysel Tüketim Sınıflaması) 12 ana harcama gruplu sınıflamasına göre oluşturulmuştur. TÜFE tüm Türkiye ve 26 İstatistiki Bölge için hesaplanmaktadır.

Taze sebze ve meyveler dışında malların mevcut fiyatları, ay boyunca olası fiyat değişimlerinin gözlenebilmesi için, ayın 10'uncu ve 20'inci günlerini içine alan periyotlarda ayda iki kez derlenmektedir. Taze meyve ve sebzelerin fiyatları nispeten daha büyük değişimler gösterdiği için, bu maddelerin fiyatları haftada bir derlenmektedir. Kiralara ait bilgiler ayda bir toplanmaktadır.

Endeks dahilinde kapsanan malların fiyatları vergilerin kapsandığı fakat hiç bir depozitonun kapsanmadığı peşin perakende satış fiyatlarıdır.

Kamuoyu her ayın 3. işgününde yayımlanan bir haber bülteni ile TÜFE'deki değişim oranları hakkında bilgilendirilmektedir.

Üretici Fiyat Endeksleri (ÜFE)
Üretici Fiyatları Endeksi (2003=100 temel yıllı)

Üretici Fiyatları Endeksleri zincirleme Laspeyres formülüne göre dört ana sektör (tarım, avcılık ve ormancılık, madencilik ve taşocakçılığı, imalat sanayi, elektrik, doğal gaz, su) ve tüm grup için derlenmektedir. Endeks ulusaldır ve 756 madde ve ulusal üretim paylaşımında önemli paylara sahip yaklaşık 1700 firmayı kapsamaktadır.

Maddeler NACE, Rev.1'e uygun olarak sınıflandırılmıştır. Tüm üreticiler kapsam dahiline alınmıştır. İhracatların değeri malların toplam değerinden çıkartılmıştır. İthalatlar kapsam dışı bırakılmıştır.

Malların fiyatları (sebzeler, meyveler ve balıklar hariç) her ayın 5'inci, 15'inci ve 25'inci günlerinde daha önceden örnekleme yoluyla belirlenen firmalardan derlenmektedir. Sebze, meyve ve balıklar için fiyatlar ayın en fazla 27'sine kadar toplanır ve bu fiyatlar her maddenin ortalama fiyatının elde edilebilmesi için miktarları ile ağırlıklandırılır. Fiyatlar peşin değerlerdir ve fiyatlara vergiler dahil edilmemiştir.

Kamuoyu her ayın 3. işgününde yayımlanan bir haber bülteni ile ÜFE'deki değişim oranları hakkında bilgilendirilmektedir.

New consumer price indexes in this bulletin based on the results of the "Household Consumers Expenditures and Income Survey" carried out in 1994 for urban areas in 62 urban settlement's with a population of more than 20 000, have been prepared for Turkey, 7 regions and 19 cities. Indices have been calculated for 10 main expenditure groups since January 2005.

Consumer Price Index (2003=100 based)

2003=100 based CPI covers all household monetary consumption expenditure which takes place on the economic territory. Expenditures of all private and institutional households, and foreign visitors (domestic concept) are included irrespective of the area which they live (urban/rural) or their position in the income distribution.

The weights employed in CPI are obtained from the results of the Household Budget Survey. CPI is annually chained according to the Laspeyres formula with annually updated weights.

The 2003=100 base year index was constructed according to the 12-digit major expenditure group classification of COICOP (Classification of Individual Consumption by Purpose). CPI is compiled for whole country and for 26 Statistical Regions (NUTS 2).

The monthly current prices of commodities, except for fresh fruits and vegetables, are collected twice a month on the 10th and 20th days to observe the possible price variations throughout the month. Since the prices of fresh fruits and vegetables tend to show relatively larger variations, their prices are collected once a week. The information on rent is gathered once a month.

The prices of commodities included within the index are cash retail prices including tax but excluding any deposits.

The public is informed about the rate of change in the CPI through a News Bulletin published on the 3rd working day of each month.

Producer Price Indexes (PPI)
Producer Price Index (2003=100 based)

Producer Price Index compiled for all items and for four main sectors (agriculture, hunting and forestry, mining and stone quarrying, manufacturing industry, electricity, natural gas, water) according to the Laspeyres formula. The index is nationwide and covers 756 items and approximately 1700 firms that have an important nationwide share in production.

Items are classified as in line with NACE, Revision 1. All producer units have a certain share in production are covered. The value of exports is subtracted from the total value of commodities. Importers are excluded.

Prices of commodities (except vegetables, fruits and fishes) are collected from the sampled establishments on the 5th, 15th and 25th days of each month. For vegetables, fruits and fishes, prices up to 27th day of the month are collected and these prices are weighted by quantities to obtain average price for each item. Prices are in cash and excluding any deductible taxes.

The public is informed about the rate of change in the PPI through a News Bulletin published on the 3rd working day of each month.

Çiftçinin Eline Geçen Fiyatlar

Yayında yer alan fiyatlar, çiftçi tarafından üretilen ve direkt olarak satışı yapılan ürünlerin ilk el toptan ve perakende fiyatlarıdır.

Fiyatlar, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın il ve ilçe teşkilatında görev alan personeli tarafından, farklı fiyat kanallarından aylık olarak derlenmektedir.

Bu kanallar;
Tarla ürünleri için;
Tüccar ve fabrika (toptan fiyatlar)
Sebze ve meyve için;
Hal ve tüccar (toptan fiyatlar),
Üretici pazarı (1. ve 2. hafta perakende fiyatlar)
Hayvansal ürünler için;
Tüccar ve fabrika (toptan fiyatlar),
Üretici pazarı (perakende fiyatlar)
Canlı hayvanlar için;
Tüccar, hayvan pazarı.

Ürün fiyatları çeşitli sebeplerle ilden ile farklılık gösterebilmektedir. İhracat sözleşmeleri sebebiyle yapılan yöresel alımlar, ürünler arası kalite farkı, taban fiyat uygulaması, yıllık rekolte ve stok durumları bu sebeplerden bazılarıdır. Ayrıca ürünlerin pazara çıkışının iklim şartlarına göre değişiklik göstermesi sebebiyle de fiyat farklılıkları oluşabilmektedir.

Herhangi bir ilde üretimi olup, fiyatı derlenemeyen ürünler için bu ile en yakın illerin ortalama fiyatları kullanılmıştır.

Prices Received by Farmers

The prices in the publication are the first-hand wholesale or retail prices of agricultural products produced and directly sold by farmers.

Prices are collected monthly from different price channels by the staff assigned to province and district offices of Ministry of Agriculture and Rural Affairs.

These price channels are;
For field crops;
Merchant and factory (wholesale prices)
For vegetables and fruits;
Market and merchant (wholesale prices),
Producer bazaar (1st and 2nd week retail prices)
For animal products;
Merchant and factory (wholesale prices),
Producer bazaar (retail prices)
For livestock;
Merchant, animal bazaar.

Product prices may differentiate among provinces due to several reasons. Local purchases originating from export contracts, quality differences between agricultural products, price-floor enforcements, annual yield and stock positions are some of these reasons. Additionally, price fluctuations may appear due to different marketing periods of agricultural products arising from climate conditions.

For the price of a product which is produced in the province but can not be collected it's price, average prices of the closest provinces are used.

17.1 Toptan eşya fiyat endeksi - Wholesale price index
[1994=100]

	2004	2005	2006	2007	2008
Genel endeks - All items	8 020.1	8 680.8	9 528.5	10 129.6	11 417.8
Tarım, avcılık, ormancılık ve balıkçılık					
Agriculture, hunting, forestry and fishing	8 958.5	9 097.1	9 682.3	10 429.7	11 681.5
Tarım, avcılık - Agriculture and hunting	8 973.3	9 129.1	9 797.0	10 559.0	11 834.5
Ormancılık, tomrukçuluk - Forestry and logging	9 360.4	10 188.8	9 688.6	10 163.1	11 057.6
Balıkçılık, balık üretme çiftlikleri					
Fishing, fish production farms	8 067.3	6 902.2	7 114.4	7 231.5	6 720.2
Madencilik ve taşocakçılığı - Mining and quarrying	8 915.5	9 828.6	11 335.5	12 394.6	15 226.8
Maden kömürü, linyit ve turba çıkarımı					
Coal, lignite and peat	8 112.3	8 629.3	9 549.2	10 824.9	13 309.7
Ham petrol ve doğalgaz çıkarımı					
Crude petroleum and natural gas	11 994.5	13 884.9	18 393.7	19 890.4	27 727.0
Metal cevheri madenciliği - Metal ore mining	8 957.6	10 448.8	12 589.4	13 526.4	20 153.7
Taşocakçılığı ve diğer madenler					
Quarrying and other mining	6 459.1	6 743.4	7 188.3	7 522.8	7 976.9
İmalat sanayii - Manufacturing	7 739.7	8 590.7	9 430.9	9 957.6	11 127.8
Gıda ürünleri ve içecek imalatı - Food, beverages products	8 015.2	8 441.8	8 470.0	9 281.7	10 543.4
Tütün ürünleri imalatı - Tobacco products	12 372.0	11 509.3	14 212.4	14 510.0	14 426.9
Tekstil ürünleri imalatı - Textile products	5 491.2	5 365.3	5 722.2	5 955.5	6 263.1
Giyim eşyası imalatı - Clothing products	8 408.2	8 748.0	9 026.5	9 762.9	9 979.1
Deri mamul imalatı ve hizmetleri - Leather processing	7 621.2	7 919.5	8 511.3	9 051.3	9 326.3
Ağaç ve mantar ürünleri imalatı					
Manufacture of wood and cork products	4 934.8	5 277.2	5 403.2	5 875.6	6 099.4
Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı - Paper and paper products	4 891.6	4 861.9	5 352.6	5 704.9	5 644.6
Basım ve yayım - Printing, publishing	5 487.3	5 929.3	6 268.3	6 778.5	7 438.9
Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri					
Coke, refined petroleum	13 326.7	18 257.6	23 049.5	23 254.1	31 555.1
Kimyasal madde ve ürünleri imalatı					
Chemicals and chemical products	5 727.2	5 788.6	5 981.6	6 237.0	6 985.5
Plastik ve kauçuk ürünleri imalatı					
Rubber and plastic products	5 687.2	6 041.1	6 595.1	7 009.1	7 475.7
Metalik olmayan diğer mineral ürün imalatı					
Other non-metallic mineral products	6 626.4	7 533.0	8 173.1	8 770.5	9 229.0
Ana metal sanayii - Manufacture of basic metals	8 059.0	8 248.9	10 512.1	10 988.7	13 774.9
Metal eşya sanayii (makine ve teçhizat hariç)					
Manufacture of fabricated metal products (except machinery)	5 312.0	5 642.6	6 198.0	6 883.0	7 892.8
Makine ve teçhizat imalatı					
Manufacture of machinery and equipment	6 725.9	7 023.2	7 619.0	7 963.9	8 703.5
Büro makineleri imalatı - Official machinery production	3 837.7	3 496.2	3 590.2	3 400.1	3 245.7
Elektrikli makine ve cihazları imalatı					
Electrical machinery and apparatus	5 047.0	5 649.7	6 617.8	6 987.2	7 575.4
İletişim teçhizatı imalatı					
Communication equipment products	3 515.3	3 463.3	3 552.8	3 303.8	3 130.3
Tıbbi, hassas ve optik aletler imalatı					
Medical, precision and optical instruments	5 497.5	5 377.4	5 702.9	5 839.5	5 541.9
Motorlu kara taşıtı, römork, yarı römork imalatı					
Motor vehicles and trailers	7 104.8	6 962.2	7 250.5	7 624.2	7 608.4
Diğer ulaşım araçlarının imalatı					
Other transport vehicles products	7 556.7	12 078.7	12 651.1	6 286.2	4 782.3
Mobilya imalatı - Furniture products	7 261.2	8 035.2	8 870.1	9 946.9	10 303.3
Elektrik, gaz ve su - Electricity, gas and water	7 276.5	7 326.6	8 333.4	9 244.2	11 666.8
Elektrik, gaz üretimi ve dağıtımı					
Electricity, production and distribution of gas	6 753.6	6 965.5	7 923.0	8 804.3	11 258.2
Suyun toplanması, arıtımı ve dağılımı					
Water collecting treatment and distribution	9 898.0	9 136.9	9 809.1	10 753.7	12 413.8

17.2 Üretici fiyatları endeksi - Producer price index
[2003=100]

	2004	2005	2006	2007	2008
Genel endeks - All items	114.6	121.3	132.6	141.0	158.9
Tarım - Agriculture	123.8	125.9	135.1	145.4	162.2
Tarım, avcılık ve ormancılık - Agriculture, hunting and forestry	123.5	125.4	134.4	144.8	162.2
Tarım, avcılık - Agriculture and hunting	123.6	125.4	134.8	145.3	162.9
Ormancılık, tomrukçuluk - Forestry and logging	119.3	126.1	120.0	125.8	136.9
Balıkçılık, balık üretme çiftlikleri - Fishing, fish production farms	139.5	150.1	172.1	174.9	162.6
Sanayi - Industry	112.2	120.1	131.8	139.8	157.9
Madencilik ve taşocakçılığı - Mining and quarrying	111.6	124.1	142.2	155.4	191.0
Maden kömürü, linyit ve turba çıkarımı - Coal, lignite and peat	115.5	128.4	142.0	161.0	198.0
Ham petrol ve doğalgaz çıkarımı - Crude petroleum and natural gas	111.9	139.9	185.3	200.3	279.3
Metal cevheri madenciliği - Metal ore mining	130.0	147.2	177.4	190.6	284.0
Taşocakçılığı ve diğer madenler - Quarrying and other mining	103.0	104.6	111.5	116.6	123.7
İmalat sanayii - Manufacturing	113.1	121.7	133.1	140.5	157.0
Gıda ürünleri ve içecek imalatı - Food, beverages products	115.2	123.2	123.6	135.4	153.8
Tütün ürünleri imalatı - Tobacco products	103.6	100.1	123.6	126.2	125.4
Tekstil ürünleri imalatı - Textile products	113.0	112.0	119.4	124.3	130.7
Giyim eşyası imalatı - Clothing products	103.7	104.9	108.3	117.1	119.7
Deri mamul imalatı ve hizmetleri - Leather processing	109.7	113.1	121.5	129.2	133.2
Ağaç ve mantar ürünleri imalatı					
Manufacture of wood and cork products	111.4	119.9	122.8	133.5	138.6
Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı - Paper and paper products	101.0	103.2	113.6	121.1	119.8
Basım ve yayım - Printing, publishing	113.1	123.9	131.0	141.7	155.5
Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri					
Coke and refined petroleum	124.8	159.6	201.5	203.3	275.8
Kimyasal madde ve ürünleri imalatı - Chemicals and chemical products	106.3	109.0	112.6	117.4	131.5
Plastik ve kauçuk ürünleri imalatı - Rubber and plastic products	109.1	117.7	128.5	136.5	145.6
Metalik olmayan diğer mineral ürün imalatı					
Other non-metallic mineral products	119.3	137.6	149.3	160.2	168.6
Ana metal sanayii - Manufacture of basic metals	138.3	137.7	175.5	183.4	229.9
Metal eşya sanayii (makine ve teçhizat hariç)					
Manufacture of fabricated metal products (except machinery)	110.0	125.1	137.4	152.6	175.0
Makine ve teçhizat imalatı - Manufacture of machinery and equipment	107.6	115.0	124.7	130.4	142.5
Büro makineleri imalatı - Official machinery production	97.6	97.3	99.9	94.6	90.3
Elektrikli makine ve cihazları imalatı					
Electrical machinery and apparatus	113.3	125.1	146.5	154.7	167.7
İletişim teçhizatı imalatı - Communication equipment products	90.6	92.9	95.3	88.6	83.9
Tıbbi, hassas ve optik aletler imalatı					
Medical, precision and optical instruments	98.6	87.3	92.6	94.8	90.0
Motorlu kara taşıtı, römork, yarı römork imalatı					
Motor vehicles and trailers	105.3	104.4	108.8	114.4	114.1
Diğer ulaşım araçlarının imalatı - Other transport vehicles products	103.2	164.7	172.5	85.7	65.2
Mobilya imalatı - Furniture products	111.5	113.9	125.8	141.1	146.1
Elektrik, gaz ve su - Electricity, gas and water	100.1	99.3	112.5	124.8	157.5
Elektrik, gaz üretimi ve dağıtımı					
Electricity, production and distribution of gas	99.4	100.3	114.1	126.8	162.1
Suyun toplanması, arıtımı ve dağılımı					
Water collecting treatment and distribution	103.4	94.7	101.7	111.5	128.7

17.3 Toptan eşya fiyat endeksi [12 aylık ortalamalara göre değişim oranı]
Wholesale price index [Rate of change on averages of the twelve months base]
[1994=100] (%)

	2004	2005	2006	2007	2008
Genel endeks - All items	11.1	8.2	9.8	6.3	12.7
Tarım, avcılık, ormancılık ve balıkçılık					
Agriculture, hunting, forestry and fishing	13.6	1.6	6.4	7.7	12.0
Tarım, avcılık - Agriculture and hunting	12.9	1.7	7.3	7.8	12.1
Ormancılık, tomrukçuluk - Forestry and logging	16.6	8.9	-4.9	4.9	8.8
Balıkçılık, balık üretme çiftlikleri - Fishing, fish production farms	32.8	-14.4	3.1	1.7	-7.1
Madencilik ve taşocakçılığı - Mining and quarrying	10.0	10.2	15.3	9.3	22.9
Maden kömürü, linyit ve turba çıkarımı - Coal, lignite and peat	8.0	6.4	10.7	13.4	23.0
Ham petrol ve doğalgaz çıkarımı					
Crude petroleum and natural gas	12.7	15.8	32.5	8.1	39.4
Metal cevheri madenciliği - Metal ore mining	11.9	16.7	20.5	7.4	49.0
Taşocakçılığı ve diğer madenler - Quarrying and other mining	9.4	4.4	6.6	4.7	6.0
İmalat sanayii - Manufacturing	11.0	11.0	9.8	5.6	11.8
Gıda ürünleri ve içecek imalatı - Food, beverages products	12.1	5.3	0.3	9.6	13.6
Tütün ürünleri imalatı - Tobacco products	19.6	-7.0	23.5	2.1	-0.6
Tekstil ürünleri imalatı - Textile products	9.4	-2.3	6.7	4.1	5.2
Giyim eşyası imalatı - Clothing products	8.8	4.0	3.2	8.2	2.2
Deri mamul imalatı ve hizmetleri - Leather processing	9.3	3.9	7.5	6.4	3.0
Ağaç ve mantar ürünleri imalatı					
Manufacture of wood and cork products	13.6	6.9	2.4	8.7	3.8
Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı - Paper and paper products	-0.3	-0.6	10.1	6.6	-1.1
Basım ve yayım - Printing, publishing	2.9	8.1	5.7	8.1	9.7
Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri					
Coke and refined petroleum	9.1	37.0	26.3	0.9	35.7
Kimyasal madde ve ürünleri imalatı					
Chemicals and chemical products	4.5	1.1	3.3	4.3	12.0
Plastik ve kauçuk ürünleri imalatı - Rubber and plastic products	5.1	6.2	9.2	6.3	6.7
Metalik olmayan diğer mineral ürün imalatı					
Other non-metallic mineral products	11.2	13.7	8.5	7.3	5.2
Ana metal sanayii - Manufacture of basic metals	34.1	2.4	27.4	4.5	25.4
Metal eşya sanayii (makine ve teçhizat hariç)					
Manufacture of fabricated metal products (except machinery)	10.5	6.2	9.8	11.1	14.7
Makine ve teçhizat imalatı					
Manufacture of machinery and equipment	1.8	4.4	8.5	4.5	9.3
Büro makineleri imalatı - Official machinery production	-4.0	-8.9	2.7	-5.3	-4.5
Elektrikli makine ve cihazları imalatı					
Electrical machinery and apparatus	14.4	11.9	17.1	5.6	8.4
İletişim teçhizatı imalatı - Communication equipment products	-4.0	-1.5	2.6	-7.0	-5.3
Tıbbi, hassas ve optik aletler imalatı					
Medical, precision and optical instruments	-3.1	-2.2	6.1	2.4	-5.1
Motorlu kara taşıtı, römork, yarı römork imalatı					
Motor vehicles and trailers	6.7	-2.0	4.1	5.2	-0.2
Diğer ulaşım araçlarının imalatı					
Other transport vehicles products	3.9	59.8	4.7	-50.3	-23.9
Mobilya imalatı - Furniture products	25.6	10.7	10.4	12.1	3.6
Elektrik, gaz ve su - Electricity, gas and water	-1.0	0.7	13.7	10.9	26.2
Elektrik, gaz üretimi ve dağıtımı					
Electricity, production and distribution of gas	-2.7	3.1	13.8	11.1	27.9
Suyun toplanması, arıtımı ve dağılımı					
Water collecting treatment and distribution	5.4	-7.7	7.4	9.6	15.4

17.4 Üretici fiyatları endeksi [12 aylık ortalamalara göre değişim oranı]
Producer price index [Rate of change on averages of the twelve months base]
[2003=100] (%)

	2004	2005	2006	2007	2008
Genel endeks - All items	14.6	5.9	9.3	6.3	12.7
Tarım - Agriculture	23.8	1.7	7.3	7.6	11.6
Tarım, avcılık ve ormancılık - Agriculture, hunting and forestry	23.5	1.6	7.2	7.7	12.0
Tarım, avcılık - Agriculture and hunting	23.6	1.5	7.5	7.8	12.1
Ormancılık, tomrukçuluk - Forestry and logging	19.3	5.8	-4.9	4.9	8.8
Balıkçılık, balık üretme çiftlikleri - Fishing, fish production farms	39.5	7.6	14.7	1.7	-7.1
Sanayi - Industry	12.2	7.1	9.7	6.0	13.0
Madencilik ve taşocakçılığı - Mining and quarrying	11.6	11.2	14.6	9.3	22.9
Maden kömürü, linyit ve turba çıkarımı - Coal, lignite and peat	15.5	11.1	10.7	13.4	23.0
Ham petrol ve doğalgaz çıkarımı - Crude petroleum and natural gas	11.9	24.9	32.5	8.1	39.4
Metal cevheri madenciliği - Metal ore mining	30.0	13.2	20.5	7.4	49.0
Taşocakçılığı ve diğer madenler - Quarrying and other mining	3.0	1.5	6.6	4.7	6.0
İmalat sanayii - Manufacturing	13.1	7.6	9.3	5.6	11.8
Gıda ürünleri ve içecek imalatı - Food, beverages products	15.2	7.0	0.3	9.6	13.6
Tütün ürünleri imalatı - Tobacco products	3.6	-3.4	23.5	2.1	-0.6
Tekstil ürünleri imalatı - Textile products	13.0	-0.9	6.7	4.1	5.2
Giyim eşyası imalatı - Clothing products	3.7	1.2	3.2	8.2	2.2
Deri mamul imalatı ve hizmetleri - Leather processing	9.7	3.1	7.5	6.4	3.0
Ağaç ve mantar ürünleri imalatı					
Manufacture of wood and cork products	11.4	7.6	2.4	8.7	3.8
Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı - Paper and paper products	1.0	2.2	10.1	6.6	-1.1
Basım ve yayım - Printing, publishing	13.1	9.5	5.7	8.1	9.7
Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri					
Coke and refined petroleum	24.8	27.9	26.3	0.9	35.7
Kimyasal madde ve ürünleri imalatı					
Chemicals and chemical products	6.3	2.5	3.3	4.3	12.0
Plastik ve kauçuk ürünleri imalatı - Rubber and plastic products	9.1	7.8	9.2	6.3	6.7
Metalik olmayan diğer mineral ürün imalatı					
Other non-metallic mineral products	19.3	15.4	8.5	7.3	5.2
Ana metal sanayii - Manufacture of basic metals	38.3	-0.5	27.4	4.5	25.4
Metal eşya sanayii (makine ve teçhizat hariç)					
Manufacture of fabricated metal products (except machinery)	10.0	13.7	9.9	11.1	14.7
Makine ve teçhizat imalatı					
Manufacture of machinery and equipment	7.6	6.9	8.5	4.5	9.3
Büro makineleri imalatı - Official machinery production	-2.5	-0.3	2.7	-5.3	-4.5
Elektrikli makine ve cihazları imalatı					
Electrical machinery and apparatus	13.3	10.4	17.1	5.6	8.4
İletişim teçhizatı imalatı - Communication equipment products	-9.4	2.5	2.6	-7.0	-5.3
Tıbbi, hassas ve optik aletler imalatı					
Medical, precision and optical instruments	-1.4	-11.5	6.1	2.4	-5.1
Motorlu kara taşıtı, römork, yarı römork imalatı					
Motor vehicles and trailers	5.3	-0.8	4.1	5.2	-0.2
Diğer ulaşım araçlarının imalatı					
Other transport vehicles products	3.2	59.6	4.7	-50.3	-23.9
Mobilya imalatı - Furniture products	11.5	2.2	10.4	12.1	3.6
Elektrik, gaz ve su - Electricity, gas and water	0.1	-0.9	13.4	10.9	26.2
Elektrik, gaz üretimi ve dağıtımı					
Electricity, production and distribution of gas	-0.6	0.9	13.8	11.1	27.9
Suyun toplanması, arıtımı ve dağılımı					
Water collecting treatment and distribution	3.4	-8.4	7.4	9.6	15.4

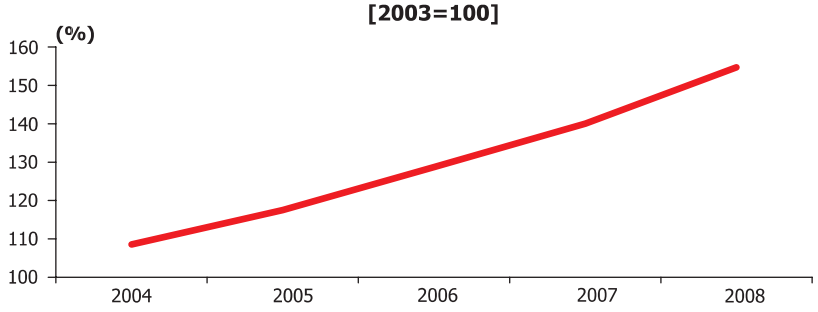
17.5 Kentsel yerler tüketici fiyat endeksi
Urban areas consumer price index
[1994=100]

	2004	2005	2006	2007	2008
Genel endeks - All items	9 212.1	10 146.1	11 212.5	12 194.3	13 467.6
Gıda, içki ve tütün - Food, beverages and tobacco	8 175.2	8 703.2	9 631.3	10 792.6	12 074.9
Giyim ve ayakkabı - Clothing and footwear	7 599.8	7 625.2	7 617.6	7 961.6	8 159.7
Konut - Housing	11 378.6	13 170.1	15 197.5	16 901.5	20 220.8
Ev eşyası - House furniture	6 247.7	6 626.3	7 016.3	7 549.5	8 069.4
Sağlık - Health	10 608.3	11 309.9	11 959.9	12 530.6	12 581.9
Ulaştırma - Transportation	10 906.9	12 542.8	13 824.3	14 599.5	15 762.6
Eğlence ve kültür - Recreation and culture	6 601.3	7 028.7	7 592.5	7 870.7	8 024.2
Eğitim harcamaları - Education expenses	13 231.0	14 833.1	16 384.6	17 565.2	18 752.3
Lokanta, pastane ve otel - Restaurant, pastry shop and hotel	10 355.7	11 830.4	13 399.0	14 898.0	16 891.0
Çeşitli mal ve hizmetler - Miscellaneous goods and services	8 733.7	9 072.7	9 857.4	10 100.5	10 690.1

17.6 Tüketici fiyatları endeksi - Consumer price index
[2003=100]

	2004	2005	2006	2007	2008
Genel endeks - All items	108.6	117.5	128.8	140.0	154.7
Gıda ve alkolsüz içecekler - Food and non-alcoholic beverages	106.8	112.1	123.0	138.2	155.9
Alkollü içecekler ve tütün - Alcoholic beverages and tobacco	119.1	135.2	163.5	179.8	192.5
Giyim ve ayakkabı - Clothing and footwear	106.6	110.4	110.4	115.3	118.2
Konut, su, elektrik, gaz ve diğer yakıtlar					
Housing, water, electricity, gas and other fuels	108.4	120.0	135.2	150.3	179.9
Mobilya, ev aletleri ve ev bakım hizmetleri					
Furnishings, household equipment, routine maintenance of the house	106.0	113.6	120.0	129.1	138.0
Sağlık - Health	108.1	112.6	117.0	122.5	123.0
Ulaştırma - Transportation	107.3	123.7	136.4	144.1	155.6
Haberleşme - Communications	103.2	104.9	107.6	106.7	108.6
Eğlence ve kültür - Recreation and culture	108.9	117.1	122.9	127.4	129.9
Eğitim - Education	119.3	135.2	145.7	156.1	166.7
Lokanta ve oteller - Restaurant and hotels	116.7	133.5	152.1	169.1	191.7
Çeşitli mal ve hizmetler - Miscellaneous goods and services	110.2	117.7	137.1	144.7	158.6

Tüketici fiyatları endeksi - Consumer price index
(**Genel endeks -** All items)
[2003=100]

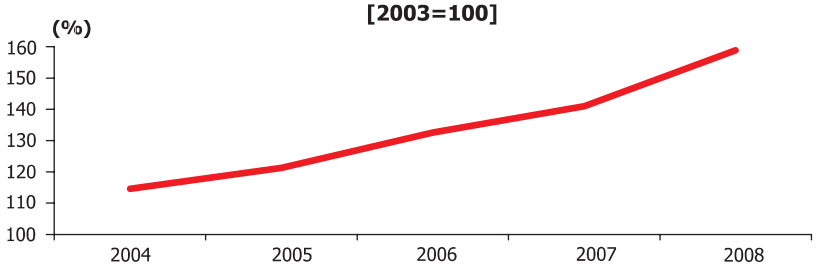
17.7 Kentsel yerler tüketici fiyat endeksi [12 aylık ortalamalara göre değişim oranı]
Urban areas consumer price index [Rate of change on averages of the twelve months base]
[1994=100] (%)

	2004	2005	2006	2007	2008
Genel endeks - All items	10.6	10.1	10.5	8.8	10.4
Gıda, içki ve tütün - Food, beverages and tobacco	9.0	6.5	10.7	12.1	11.9
Giyim ve ayakkabı - Clothing and footwear	3.9	0.3	-0.1	4.5	2.5
Konut - Housing	15.3	15.7	15.4	11.2	19.6
Ev eşyası - House furniture	2.1	6.1	5.9	7.6	6.9
Sağlık - Health	9.9	6.6	5.7	4.8	0.4
Ulaştırma - Transportation	9.7	15.0	10.2	5.6	8.0
Eğlence ve kültür - Recreation and culture	3.9	6.5	8.0	3.7	2.0
Eğitim harcamaları - Education expenses	18.6	12.1	10.5	7.2	6.8
Lokanta, pastane ve otel - Restaurant, pastry shop and hotel	19.6	14.2	13.3	11.2	13.4
Çeşitli mal ve hizmetler - Miscellaneous goods and services	9.7	3.9	8.6	2.5	5.8

17.8 Tüketici fiyatları endeksi [12 aylık ortalamalara göre değişim oranı]
Consumer price index [Rate of change on averages of the twelve months base]
[2003=100] (%)

	2004	2005	2006	2007	2008
Genel endeks - All items	8.6	8.2	9.6	8.8	10.4
Gıda ve alkolsüz içecekler - Food and non-alcoholic beverages	6.8	4.9	9.7	12.4	12.8
Alkollü içecekler ve tütün - Alcoholic beverages and tobacco	19.1	13.5	21.0	9.9	7.1
Giyim ve ayakkabı - Clothing and footwear	6.6	3.6	-0.1	4.5	2.5
Konut, su, elektrik, gaz ve diğer yakıtlar Housing, water, electricity, gas and other fuels	8.4	10.7	12.7	11.2	19.6
Mobilya, ev aletleri ve ev bakım hizmetleri Furnishings, household equipment, routine maintenance of the house	6.0	7.2	5.6	7.6	6.9
Sağlık - Health	8.1	4.3	3.8	4.8	0.4
Ulaştırma - Transportation	7.3	15.3	10.3	5.6	8.0
Haberleşme - Communications	3.2	1.7	2.6	-0.8	1.8
Eğlence ve kültür - Recreation and culture	8.9	7.5	5.0	3.7	2.0
Eğitim - Education	19.3	13.3	7.8	7.2	6.8
Lokanta ve oteller - Restaurant and hotels	16.7	14.4	13.9	11.2	13.4
Çeşitli mal ve hizmetler - Miscellaneous goods and services	10.2	6.8	16.4	5.6	9.6

Üretici fiyatları endeksi - Producer price index
(**Genel endeks -** All items)
[2003=100]

Veri için tablo 17.2'ye bakınız.
For data, see table 17.2.

17.9 İBBS 2'ye göre tüketici fiyatları endeksi ve değişim oranı
Rate of change of the consumer price index and indices by SRE 2
[2003=100] (%)

İBBS 2 - SRE 2	Genel endeks General index			Oniki aylık ortalamalara göre değişim oranları - Rate of change on averages of the twelve months base		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
TR - **Türkiye** - Turkey	128.8	140.0	154.7	9.6	8.8	10.4
TR10 İstanbul	131.9	144.0	160.2	10.2	9.2	11.3
TR21 Tekirdağ, Edirne, Kırklareli	131.7	141.4	154.7	9.6	7.4	9.4
TR22 Balikesir, Çanakkale	130.9	142.2	158.1	9.6	8.7	11.2
TR31 İzmir	132.2	143.0	154.3	9.2	8.2	7.9
TR32 Aydın, Denizli, Muğla	131.3	142.6	156.6	8.6	8.6	9.8
TR33 Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak	127.0	137.9	151.3	8.8	8.6	9.7
TR41 Bursa, Eskişehir, Bilecik	132.2	143.3	157.6	10.5	8.4	10.0
TR42 Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova	131.9	144.5	161.1	11.2	9.6	11.5
TR51 Ankara	132.9	143.6	158.5	11.5	8.1	10.4
TR52 Konya, Karaman	129.6	141.4	155.2	9.1	9.1	9.8
TR61 Antalya, Isparta, Burdur	128.9	139.7	152.3	9.5	8.4	9.0
TR62 Adana, Mersin	127.5	140.3	154.5	9.2	10.1	10.1
TR63 Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	125.8	137.7	152.1	7.9	9.5	10.4
TR71 Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir	125.8	137.1	152.5	9.7	9.1	11.2
TR72 Kayseri, Sivas, Yozgat	127.4	140.2	155.4	10.1	10.1	10.8
TR81 Zonguldak, Karabük, Bartın	128.1	139.1	156.1	8.8	8.6	12.2
TR82 Kastamonu, Çankırı, Sinop	125.3	137.0	151.4	8.4	9.3	10.5
TR83 Samsun, Tokat, Çorum, Amasya	127.7	139.8	154.6	9.4	9.5	10.5
TR90 Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane	127.0	138.0	153.3	10.5	8.7	11.1
TRA1 Erzurum, Erzincan, Bayburt	127.4	139.8	156.2	9.2	9.8	11.7
TRA2 Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan	127.3	139.1	155.9	8.6	9.3	12.1
TRB1 Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli	123.8	134.4	149.5	8.6	8.6	11.2
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari	125.4	137.2	154.8	8.8	9.4	12.8
TRC1 Gaziantep, Adıyaman, Kilis	122.4	134.5	149.8	8.2	9.8	11.4
TRC2 Şanlıurfa, Diyarbakır	124.1	136.4	150.8	9.0	10.0	10.6
TRC3 Mardin, Batman, Şırnak, Siirt	119.5	130.1	143.8	7.6	8.9	10.5

17.10 Çiftçinin eline geçen fiyatlar - Prices received by farmers

	2003	2004	2005[1] [2]	2006[1] [2]	2007[1] [2]
Tarla ürünleri - Field crops (TL/kg)					
Anason - Anise	2 377 944	2 461 420	2.53	2.42	2.72
Ayçiçeği - Sunflower	959 337	1 101 171	1.07	1.10	1.15
Arpa - Barley	245 745	295 600	0.29	0.28	0.35
Bakla (Kuru) - Broad beans (Dry)	772 890	827 449	0.81	0.80	0.89
Bezelye- Peas	842 350	963 907	0.93	1.03	0.97
Börülce - Kidney beans	1 666 772	1 774 914	1.90	1.81	2.03
Burçak - Wild vetches	471 242	527 745	0.67	0.68	0.48
Buğday - Wheat	329 424	364 943	0.36	0.36	0.42
Çavdar - Rye	232 838	267 885	0.27	0.26	0.31
Darı - Millet	346 058	381 939	0.46	0.50	0.56
Fasulye - Dry beans	1 641 535	1 802 419	1.90	1.96	2.12
Fiğ - Cow vetches	515 789	598 938	0.59	0.61	0.80
Mahlut - Mixed grain	310 000	367 080	0.36	0.39	0.42
Mercimek (Kırmızı) - Lentils (Red)	996 061	1 075 420	0.82	0.77	0.71
Mercimek (Yeşil) - Lentils (Green)	1 208 042	1 331 280	1.28	1.30	1.40
Mısır - Corn	395 666	437 938	0.39	0.37	0.40
Nohut - Chickpeas	1 130 740	1 244 875	1.08	1.14	1.25
Pamuk (Kütlü) - Cotton (Raw)	763 856	893 035	0.74	0.78	0.74
Patates - Potatoes	370 055	411 002	0.39	0.45	0.49
Çeltik - Rice in the husk	827 722	898 050	0.75	0.75	0.75
Saman - Straw	135 837	167 237	0.18	0.19	0.21
Sarmısak (Kuru) - Garlic (Dry)	2 367 898	2 609 328	2.43	2.80	3.27
Soğan (Kuru) - Onions (Dry)	381 874	435 641	0.36	0.42	0.48
Soya fasulyesi - Soybeans	427 384	471 756	0.49	0.48	0.51
Susam - Sesame	1 864 873	2 017 767	1.90	2.02	2.29
Yerfıstığı - Groundnuts	1 357 456	1 484 754	1.42	1.39	1.63
Yulaf - Oats	266 230	305 893	0.32	0.32	0.37
Meyveler - Fruits (TL/kg)					
Altıntop - Grapefruit	360 520	412 741	0.36	0.34	0.39
Antepfıstığı (Kabuklu) - Pistachios (Shelled)	6 096 075	6 441 066	6.61	6.67	6.99
Armut - Pears	921 003	1 046 070	1.28	1.47	1.65
Ayva - Quinces	829 340	922 815	0.94	1.09	1.17
Badem (Kabuklu) - Almonds (Shelled)	2 887 552	3 199 976	3.36	3.55	4.09
Ceviz (Kabuklu) - Walnuts (Shelled)	3 713 615	4 095 998	4.51	4.60	5.31
Elma - Apples	685 382	769 330	0.83	0.90	1.02
Erik- Plums	850 814	978 492	0.99	1.05	1.17
Fındık - Hazelnuts	2 075 948	2 693 248	3.97	3.76	3.79
İncir - Figs	1 059 305	1 238 893	1.51	1.44	1.67
Kayısı - Apricots	1 012 280	1 139 073	1.19	1.29	1.33
Kestane - Chestnuts	1 995 162	2 296 730	2.73	2.63	3.06
Kiraz - Cherries	1 471 904	1 675 950	1.81	2.12	2.19
Limon - Lemon	934 857	996 106	0.82	0.76	0.98
Mandalina - Mandarins	549 886	603 834	0.60	0.60	0.69
Portakal - Oranges	439 595	517 982	0.54	0.50	0.57
Şeftali - Peaches	1 069 312	1 218 199	1.12	1.16	1.29
Üzüm (Yaş) - Grapes	936 079	1 017 189	1.18	1.14	1.33
Vişne - Sour cherries	1 192 467	1 304 911	1.37	1.67	1.63
Zeytin - Olive	1 640 462	1 884 312	2.30	2.25	2.42

17.10 Çiftçinin eline geçen fiyatlar (devam) - Prices received by farmers (continued)

	2003	2004	2005[1] [2]	2006[1] [2]	2007[1] [2]
Sebzeler - Vegetables (TL/kg)					
Bakla (Taze) - Greenbroad beans	778 409	938 720	0.94	1.04	1.15
Balkabağı - Pumpkins	537 661	620 029	0.64	0.71	0.75
Bamya - Okra	1 717 779	1 947 043	1.87	2.24	2.71
Biber (Dolmalık) - Peppers (Stufing)	624 605	702 289	0.63	0.72	0.90
Biber (Sivri) - Peppers (Green)	655 028	733 188	0.68	0.79	0.95
Domates - Tomatoes	420 583	470 539	0.43	0.53	0.58
Fasulye (Taze) - Green beans	930 747	1 048 232	1.05	1.24	1.48
Havuç- Carrots	552 547	611 775	0.54	0.60	0.57
Ispanak- Spinach	667 896	779 573	0.79	0.88	0.91
Karpuz - Watermelons	310 493	366 634	0.35	0.39	0.44
Kavun - Melons	434 078	497 313	0.46	0.51	0.58
Lahana - Cabbages	468 560	529 831	0.52	0.61	0.60
Patlıcan - Eggplant	542 975	620 683	0.63	0.68	0.74
Pırasa - Leeks	569 391	677 640	0.68	0.76	0.82
Sakız kabağı - Squash	454 113	523 660	0.48	0.57	0.64
Salatalık- Cucumbers	504 088	567 692	0.58	0.67	0.80
Turp - Horseradish	510 813	572 842	0.52	0.64	0.65
Hayvansal ürünler - Livestock products (TL/kg)					
Bal - Honey	9 200 220	10 934 941	11.28	12.67	12.89
Balmumu - Wax	6 564 906	7 532 493	7.60	8.51	9.12
İpek kozası - Silk cocoon	5 481 662	6 224 452	7.55	8.48	7.09
Kıl - Hair	1 157 522	1 332 850	1.55	1.70	1.60
Peynir (Beyaz) - White cheese	3 831 040	4 431 206	4.64	5.39	5.54
Peynir (Tulum) - Cheese (Tulum)	5 423 556	6 208 176	6.63	7.68	7.78
Süt (İnek) - Cow's milk	549 004	624 011	0.64	0.72	0.72
Süt (Koyun) - Sheep's milk	650 537	741 280	0.78	0.89	0.94
Tereyağı - Butter	5 524 305	6 239 474	6.58	7.43	7.57
Tiftik - Mohair	2 558 541	2 946 271	3.27	3.57	3.87
Yapağı - Wool	2 063 935	2 320 143	2.65	2.93	2.88
Yumurta - Eggs[3]	144 765	153 975	0.15	0.16	0.18
Canlı hayvanlar (TL/baş) - Livestock (TL/per head)					
Hindi - Turkeys	20 180 000	22 595 224	23.65	24.20	25.02
Koyun - Sheep	179 677 000	189 238 588	211.85	216.16	219.62
Kuzu - Lambs	91 117 000	96 027 918	106.71	110.56	115.88
Kıl keçisi - Ordinary goats					
Dişi keçi - Ordinary goats female	123 033 000	136 744 010	153.39	158.24	176.09
Kıl keçisi oğlağı - Kid of ordinary goats	70 521 000	74 317 386	80.69	82.45	85.70
Manda - Water buffaloes					
Manda ineği - Water buffalo cows	1 001 927 000	1 083 997 479	1193.99	1317.84	1431.67
Dişi malak - Water buffaloes female	574 688 000	601 955 623	610.19	639.94	679.13
Erkek malak - Water buffaloes male	565 026 000	618 123 034	634.61	672.62	713.56
Sığır (Yerli) - Cattle (Domestic)					
İnek - Cows	820 625 000	901 093 273	1020.98	1115.08	1198.97
Dana - Calves	521 910 300	565 506 925	550.25	566.84	588.93
Sığır (Kültür) - Cattle (Culture)					
İnek - Cows	1 461 888 000	1 604 508 125	2084.83	2265.42	2435.16
Dana - Calves	812 227 000	879 900 679	956.22	1001.77	1059.47
Sığır (Melez) - Cattle (Cros-breed)					
İnek - Cows	1 131 223 000	1 320 107 441	1580.92	1710.23	1869.52
Dana - Calves	718 469 000	747 777 645	763.08	809.26	865.18
Tavuk - Hens	6 273 000	7 381 379	6.28	6.50	6.50
Dişi keçi - Angora goats female	118 337 000	148 249 207	161.08	162.84	171.08
Tiftik keçisi oğlağı - Kid of angora goats	67 641 000	80 913 625	90.05	90.42	91.53

(1) Ağırlıklı ortalama fiyatlardır.
(2) YTL/kg.
(3) Adet fiyatıdır.

(1) Weighted average prices.
(2) TRY/kg.
(3) Price per item.

		Sayfa Page		
	Açıklama	**278**		Explanation
18.1	OECD ülkelerinde satınalma gücü paritesi değerleri [Bir Amerikan doları karşılığı ulusal para birimi]	**280**	18.1	Purchasing power parity values in OECD countries [National currency per USA Dollar]
18.2	OECD ülkelerinde Gayri Safi Yurtiçi Hasıla temelinde karşılaştırmalı fiyat düzeyi endeksleri	**281**	18.2	Comparative price level indices in OECD countries on the basis of Gross Domestic Product
18.3	Bölgeler itibarıyla, tüketim harcamalarına ilişkin fiyat düzeyi endeksleri, İBBS 26 Bölge, 2008	**282**	18.3	Price level indices for consumption expenditures by regions, NUTS, 26 Regions, 2008

SATINALMA GÜCÜ PARİTESİ

Ülkelerin gelişmişlik düzeyinin karşılaştırılmasında, ülkelerin yarattıkları Gayri Safi Milli Hasıla (GSMH) ve Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH)'ları ortak bir döviz kuruna, genelde ABD Dolarına dönüştürülerek bulunan rakamlar kullanılmaktadır. Resmi ve serbest piyasa kurları arasındaki farklılıklar ve ülkelerdeki fiyat düzeylerinin farklı oluşu, bu tür karşılaştırmalarda döviz kurunun güvenilirliğini yitirmesine neden olmuştur. Bu durum, döviz kurunun sakıncalarını ortadan kaldıran Satınalma Gücü Paritesi (SGP) yönteminin geliştirilmesine neden olmuştur. 1950'li yıllarda başlayan çalışmalar, 1960'ların sonunda Uluslararası Karşılaştırma Projesi'ne dönüştürülmüş, Eurostat (Avrupa Birliği İstatistik Ofisi) ile OECD (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı)'nın projeyi desteklemesi ve katılımcı ülke sayısının artması ile proje, 1989 yılından sonra programa dönüştürülmüştür.

Uluslararası Karşılaştırma Programı (UKP) çerçevesinde SGP'nin hesaplanabilmesi için, katılımcı ülkelerin oluşturduğu mal ve hizmet sepetinde yer alan maddelerin yıllık ortalama fiyatları ve ilgili madde gruplarının GSYH içindeki harcama ağırlıkları gerekmektedir. Program kapsamında fiyatlandırılan ve ağırlıklandırılan mal ve hizmet grupları aşağıda verilmektedir.

1. Hanehalkı kişisel tüketim harcamaları

1.1. Gıda ve alkolsüz içecekler
1.2. Alkollü içecekler ve tütün
1.3. Giyim ve ayakkabı
1.4. Konut, su, elektirik, gaz ve diğer yakıtlar
1.5. Mobilya, ev aletleri ve ev bakım hizmetleri
1.6. Sağlık
1.7. Ulaştırma
1.8. Haberleşme
1.9. Eğlence ve kültür
1.10. Eğitim
1.11. Lokanta ve oteller
1.12. Çeşitli mal ve hizmetler

2. Kar amacı gütmeyen kuruluşların kişisel tüketim harcamaları

3. Devletin kişisel tüketim harcamaları
3.1. Konut
3.2. Sağlık
3.3. Eğlence ve kültür
3.4. Eğitim
3.5. Sosyal güvenlik

4. Devletin ortak tüketim harcamaları
4.1 Devletin ortak hizmetleri

5. Gayri safi sabit sermaye oluşumu
5.1. Makine ve teçhizat
5.2. İnşaat projeleri

6. Stok değişmeleri
6.1. Envanter değişimi
6.2. Değerlerin elde edilişleri ile çıkarılışı arasındaki fark

7. İthalat ve ihracat dengesi
7.1. İthalat ve ihracat dengesi

PURCHASING POWER PARITY

For comparison of economic aggregates among countries Gross National Products (GNP) and Gross Domestic Products (GDP) values are converted to common currency unit generally to US dollars. Due to the differences between official and free market exchange rates and differences of the countries' price levels, the exchange rates are generally considered to be less reliable in such international comparisons. This situation caused to improve the Purchasing Power Parity (PPP) method which eliminates the weakness of the exchange rates. The works started in the1950s were transformed to International Comparison Project at the end of 1960s. Since the number of participating countries increased and the Eurostat (Statistcal Office of the European Union) and OECD (Organization of Economic Cooperation and Development) supported the project, the project became an International Comparison Program (ICP) after 1989.

To calculate PPP within the framework of the ICP, the annual average prices of the items included in the representative basket of commodities (this basket is established by participating countries) and the expenditure weights of item groups in GDP are required. The groups of items which are priced and weighted within the context of the program are given below.

1. Individual consumption expenditures by households

1.1. Food and non-alcoholic beverages
1.2. Alcoholic beverages and tobacco
1.3. Clothing and footwear
1.4. Housing, water, electricity, gas and other fuels
1.5. Furnishings, household equipment and maintenance
1.6. Health
1.7. Transport
1.8. Communication
1.9. Recreation and culture
1.10. Education
1.11. Restaurants and hotels
1.12. Miscellaneous goods and services

2. Individual consumption expenditures by non-profit institutions serving households

3. Individual consumption expenditures by government
3.1. Housing
3.2. Health
3.3. Recreation and culture
3.4. Education
3.5. Social protection

4. Collective consumption expenditures by
4.1. Collective services of government

5. Gross fixed capital formation
5.1. Machinery and equipment
5.2. Construction

6. Changes in stocks
6.1. Change in inventories
6.2. Acquisitions less disposals of valuables

7. Balance of exports and imports
7.1. Balance of exports and imports

Tanım ve Kavramlar

Satınalma Gücü Paritesi (SGP): Farklı para birimlerinin satın alma gücünü eşitleyen ve ülkeler arasındaki fiyat farklılıklarını yok ederek, ulusal para birimlerini ortak para birimine dönüştüren bir orandır.

Uluslararası Karşılaştırma Programı (UKP): GSYH ve bileşenlerini, SGP'ye dayalı olarak veren ve uluslararası fiyat ve hacim karşılaştırmalarına olanak sağlayan, Birleşmiş Milletler, OECD ve Eurostat gibi kuruluşlar tarafından organize edilen bir programdır.

Avrupa Karşılaştırma Programı (AKP): UKP'ye katılan ülke sayısının sürekli artması ve coğrafi yakınlığının getirdiği kolaylıklar dikkate alınarak program 1980 yılında bölgelere ayrılmıştır. Türkiye UKP'nin Avrupa bölgesinde yani "Avrupa Karşılaştırma Programı-AKP" organizasyonunda yer almaktadır. Avrupa Karşılaştırma Programı, Eurostat ve OECD tarafından organize edilmektedir. Bu programda yer alan ülkeler, beş gruba ayrılmıştır. Birinci grupta Kuzey Avrupa Ülkeleri, ikinci grupta Orta Avrupa ülkeleri, üçüncü grupta Güney Avrupa ülkeleri, dördüncü grupta Batı Balkan ülkeleri ve beşinci grupta ise diğer OECD ülkeleri kapsanmaktadır. Türkiye, Güney Avrupa Ülkeleri grubunda yer almaktadır.

Mal ve hizmet sepeti: Program kapsamında öncelikle katılımcı ülkeleri ve ilgili madde grubunu temsil eden, ülkeler arasında karşılaştırılabilir niteliğe sahip mal ve hizmet sepeti, tüm ülkelerin katılımı ile belirlenmektedir. Mal ve hizmet sepeti belirlenirken dikkate alınan ölçüler:

- Seçilen maddelerin mümkün olduğunca fazla katılımcı ülkede bulunuyor olması,

- Seçilen maddelerin ana gruplar düzeyinde tür ve satın alış yönünden ülkeleri temsil etmesi,

- Ülkelerin aynı maddeyi fiyatlandırmalarını ve karşılaştırmalarını sağlamak için seçilen maddelerin ayrıntılı tanımlarının olması,

- Her bir grup için ülkelerin tüketim yapılarını ve madde ağırlıklarını göz önüne alarak en azından bir maddeyi kendi ülkelerinin tüketimi için temsil edici olarak belirlemesi gerekmektedir.

Karşılaştırmalı fiyat düzeyi endeksi: Satınalma Gücü Paritesinin döviz kuruna oranıdır. Ülkeler arasındaki fiyat düzeyi farklılıklarının ölçülmesine imkan verir.

BÖLGESEL SATINALMA GÜCÜ PARİTESİ ÇALIŞMASI

Çalışmada, tüketim harcamaları temelinde Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde TL'nin satın alma gücündeki farklılıkların belirlenmesi amaçlanmıştır.

Çalışma 81 il merkezinde gerçekleştirilmiş olup sonuçlar 2. düzey İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması (İBBS), 26 bölge için elde edilmiştir.

Sonuçlar, TL'nin 26 bölgedeki satın alma gücünün göstergesi olan "Bölgesel Fiyat Düzeyi Endeksleri" temelinde yayınlanmıştır.

Definitions and Concepts

Purchasing Power Parities (PPP): PPP is the rate of currency conversion that equalizes the purchasing power of different currencies and eliminates the differences in price levels between countries.

International Comparison Program (ICP): ICP is a program organized by international organizations such as United Nations, Eurostat and the OECD. It provides international price and volume comparisons of GDP and gives GDP expenditure components based on PPPs.

European Comparison Program (ECP): Taking advantage of geographical proximity and the growing number of participating countries, the ICP was divided into the regions in 1980. Turkey is in the European region of the ICP that is called "European Comparison Program-ECP". ECP is organized by Eurostat and OECD. The countries in the ECP program are divided into five groups. First group consists of the Northern European Countries, second group consists of the Central European Countries, third group consists of the Southern European Countries, fourth group consists of West Balkan Countries and fifth group consists of other OECD countries. Turkey is included in the group of Southern European Countries.

Basket of goods and services: The basket of goods and services including representative and comparable items within the participating countries and the related item groups are determined collectively by the participating countries. The criteria in determining the basket of goods and services are as follows:

- The products selected for the basket have to be commonly found in as many participating countries as possible,

- The products selected for the basket have to be representative for all countries,

- All the items in the basket have to be precisely defined to ensure those countries price and compare equivalent items,

- For each basic heading, each participating country must nominate and define at least one representative product of its own consumption.

Comparative price level indices: It is the ratio of Purchasing Power Parity to exchange rate. It provides a measure of the differences in price levels between countries.

REGIONAL PURCHASING POWER PARITY STUDY

The object of the study is to determine the purchasing power of Turkish Liras (TL) in different regions of Turkey based on consumption expenditures.

The study was carried out in the central of 81 provinces. The results of the study was obtained for 26 Region by Level 2 of The Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS) of Turkey .

The results are presented as "Regional Price Level Indices" referring the purchasing power of Turkish Liras (TL) in 26 Regions by Level 2 of NUTS.

18.1 OECD ülkelerinde satınalma gücü paritesi değerleri
Purchasing power parity values in OECD countries
[Bir Amerikan doları karşılığı ulusal para birimi - National currency per USA Dollar] **(ABD=1** USA=1)

	2004	2005	2006	2007	2008
Türkiye - Turkey	0.811	0.831	0.861	0.892	0.983
ABD - USA	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Almanya - Germany	0.896	0.867	0.858	0.856	0.851
Avustralya - Australia	1.37	1.39	1.41	1.42	1.47
Avusturya - Austria	0.874	0.886	0.881	0.877	0.881
Belçika - Belgium	0.896	0.900	0.898	0.891	0.890
Çek Cumhuriyeti - Czech Republic	14.3	14.3	14.3	14.2	14.3
Danimarka - Denmark	8.40	8.59	8.59	8.60	8.70
Finlandiya - Finland	0.975	0.977	0.973	0.979	0.989
Fransa - France	0.939	0.923	0.921	0.911	0.911
Hollanda - Netherlands	0.908	0.896	0.890	0.883	0.879
İngiltere - United Kingdom	0.632	0.636	0.639	0.646	0.653
İrlanda - Ireland	1.00	1.01	0.997	0.972	0.941
İspanya - Spain	0.759	0.765	0.755	0.741	0.750
İsveç - Sweden	9.09	9.38	9.27	9.14	9.27
İsviçre - Switzerland	1.75	1.74	1.69	1.66	1.67
İtalya - Italy	0.872	0.867	0.855	0.852	0.866
İzlanda - Iceland	94.2	99.1	109.3	115.1	123
Japonya - Japan	134	130	124	120	116
Kanada - Canada	1.23	1.21	1.21	1.21	1.22
Kore - Korea	794	789	761	750	760
Lüksemburg - Luxembourg	0.922	0.953	0.947	0.947	0.940
Macaristan - Hungary	126.2	128.6	131.0	134.8	140
Meksika - Mexico	7.22	7.13	7.38	7.53	7.86
Norveç - Norway	8.98	8.90	8.89	9.05	9.40
Polonya - Poland	1.86	1.87	1.87	1.92	1.94
Portekiz - Portugal	0.716	0.684	0.678	0.674	0.674
Slovak Cumhuriyeti - Slovak Republic	17.2	17.1	17.1	17.1	17.6
Yeni Zelanda - New Zealand	1.51	1.54	1.52	1.55	1.57
Yunanistan - Greece	0.695	0.714	0.716	0.717	0.726

Kaynaklar - Sources : **1) OECD, Main Economic Indicators, 2009**
2) National Account of OECD Countries Volume 1, 2009

18.2 OECD ülkelerinde Gayri Safi Yurtiçi Hasıla temelinde karşılaştırmalı fiyat düzeyi endeksleri
Comparative price level indices in OECD countries on the basis of Gross Domestic Product (OECD 30=100)

	Karşılaştırmalı fiyat düzeyi endeksleri Comparative price level indices				
	2004	2005	2006	2007	2008
Türkiye - Turkey	55	61	60	65	49
ABD - USA	97	98	99	95	99
Almanya - Germany	108	106	106	112	110
Avustralya - Australia	98	104	105	114	97
Avusturya - Austria	106	108	109	114	103
Belçika - Belgium	108	110	111	116	102
Çek Cumhuriyeti - Czech Republic	54	59	62	67	40
Danimarka - Denmark	136	140	143	150	126
Finlandiya - Finland	118	119	121	128	113
Fransa - France	114	113	114	119	108
Hollanda - Netherlands	110	109	110	115	101
İngiltere - United Kingdom	113	113	116	123	103
İrlanda - Ireland	122	123	124	127	101
İspanya - Spain	92	93	94	97	81
İsveç - Sweden	121	123	124	129	120
İsviçre - Switzerland	137	137	133	132	129
İtalya - Italy	105	106	106	111	92
İzlanda - Iceland	131	154	154	171	104
Japonya - Japan	121	115	106	97	137
Kanada - Canada	92	98	105	107	86
Kore - Korea	68	76	79	77	76
Lüksemburg - Luxembourg	111	116	118	124	107
Macaristan - Hungary	61	63	62	70	45
Meksika - Mexico	61	64	67	66	54
Norveç - Norway	130	135	137	147	127
Polonya - Poland	49	57	60	66	46
Portekiz - Portugal	86	83	84	88	76
Slovak Cumhuriyeti - Slovak Republic	52	54	57	66	40
Yeni Zelanda - New Zealand	98	106	98	108	95
Yunanistan - Greece	84	87	89	94	78

Kaynaklar - Sources : **1) OECD, Main Economic Indicators, 2009**
2) National Account of OECD Countries Volume 1, 2009

18.3 Bölgeler itibarıyla, tüketim harcamalarına ilişkin fiyat düzeyi endeksleri, İBBS 26 Bölge, 2008
Price level indices for consumption expenditures by regions, NUTS, 26 Regions, 2008

(Türkiye - Turkey =100)

Kod Code	**Bölgeler** Regions	**Fiyat düzeyi endeksi** Price level indices
TR00	**Türkiye -** Turkey	100.00
TR10	İstanbul	114.18
TR21	Tekirdağ, Edirne, Kırklareli	102.67
TR22	Balıkesir, Çanakkale	102.38
TR31	İzmir	105.21
TR32	Aydın, Denizli, Muğla	101.69
TR33	Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak	99.31
TR41	Bursa, Eskişehir, Bilecik	103.46
TR42	Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova	104.82
TR51	Ankara	105.03
TR52	Konya, Karaman	96.88
TR61	Antalya, Isparta, Burdur	103.99
TR62	Adana, Mersin	99.07
TR63	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	94.86
TR71	Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir	95.27
TR72	Kayseri, Sivas, Yozgat	97.21
TR81	Zonguldak, Karabük, Bartın	101.47
TR82	Kastamonu, Çankırı, Sinop	97.63
TR83	Samsun, Tokat, Çorum, Amasya	98.00
TR90	Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane	103.02
TRA1	Erzurum, Erzincan, Bayburt	98.12
TRA2	Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan	96.81
TRB1	Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli	96.47
TRB2	Van, Muş, Bitlis, Hakkari	97.04
TRC1	Gaziantep, Adıyaman, Kilis	96.55
TRC2	Şanlıurfa, Diyarbakır	95.55
TRC3	Mardin, Batman, Şırnak, Siirt	93.30

	Sayfa Page	
Açıklama	**284**	Explanation
19.1 Merkez Bankası bilançosu	**287**	19.1 Central Bank balance sheet
19.2 Merkez Bankası krediler [Kurumsal sektörlere göre]	**289**	19.2 Central Bank credits [Sectoral breakdown]
19.3 Merkez Bankası mevduat [Kurumsal sektörlere göre]	**290**	19.3 Central Bank Deposits [Sectoral breakdown]
19.4 Merkez Bankası mevduat [Türlerine göre]	**291**	19.4 Central Bank deposits [Deposit types]
19.5 Mevduat bankaları bilançosu [Tek düzen hesap planına göre]	**293**	19.5 Deposit money banks' balance sheet [According to the uniform chart of accounts]
19.6 Mevduat bankaları krediler [Kurumsal sektörlere göre]	**295**	19.6 Deposit money banks credits [Sectoral breakdown]
19.7 Mevduat bankaları mevduat [Kurumsal sektörlere göre]	**296**	19.7 Deposit money banks [Sectoral breakdown]
19.8 Mevduat bankaları mevduat [Türlerine göre]	**299**	19.8 Deposit money banks [Deposit types]
19.9 Kalkınma ve yatırım bankaları bilançosu [Tek düzen hesap planına göre]	**300**	19.9 Investment and development banks' balance sheet [According to the uniform chart of accounts]
19.10 Kalkınma ve yatırım bankaları krediler [Kurumsal sektörlere göre]	**302**	19.10 Investment and development banks credits [Sectoral breakdown]
19.11 Katılım bankaları bilançosu [Tek düzen hesap planına göre]	**303**	19.11 Participation banks' balance sheet [According to the uniform chart of accounts]
19.12 Parasal sektör analitik bilançosu [M3 Para arzı ve karşılık kalemleri]	**305**	19.12 Monetary sector analytical balance sheet [M3 money supply and counterpart items]
19.13 Uluslararası rezervler	**308**	19.13 International reserves
19.14 Altın fiyatları	**308**	19.14 Gold prices
19.15 Döviz kurları	**309**	19.15 Exchange rates
19.16 Sigorta dallarına göre sigorta ve emeklilik şirketleri	**310**	19.16 Insurance companies by type of insurance
19.17 Sigorta dallarına göre sigorta ve emeklilik şirketlerinin aldığı direkt primler	**311**	19.17 Direct premiums received by insurance companies and type of insurance
19.18 Sigorta dallarına göre sigorta ve emeklilik şirketlerinin direkt işlerden ödedikleri tazminatlar	**312**	19.18 Direct payments made by insurance companies by type of insurance

PARA ve BANKA

Bu bölümdeki para ve banka ile ilgili veriler, TC. Merkez Bankası AŞ.'den, sigorta şirketlerine ilişkin veriler ise Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı'ndan alınmaktadır.

TC. Merkez Bankası

3 Ekim 1931 tarihinde faaliyete geçen banka, karma sermayeli ve özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliği olan bir anonim şirkettir. Bankanın temel amacı fiyat istikrarını sağlamaktır. Banka, fiyat istikrarını sağlamak için uygulayacağı para politikasını ve kullanacağı para politikası araçlarını doğrudan kendisi belirler. Banka fiyat istikrarını sağlama amacı ile çelişmemek kaydıyla Hükümetin büyüme ve istihdam politikalarını destekler.

Bankanın temel görevleri;
Açık piyasa işlemleri yapmak,

Hükümetle birlikte Türk Lirasının iç ve dış değerini korumak için gerekli tedbirleri almak ve yabancı paralar ve altın karşısındaki muadeletini tespit etmeye yönelik kur rejimini belirlemek,

Türk Lirasının yabancı paralar karşısındaki değerinin belirlenmesi için döviz ve efektiflerin vadesiz ve vadeli alım ve satımı ile dövizlerin Türk Lirası ile değişimi ve diğer türev işlemlerini yapmak,

Bankaların ve bankaca uygun görülecek diğer mali kurumların yükümlülüklerini esas alarak zorunlu karşılıklar ve umumi disbonibilite ile ilgili usul ve esasları belirlemek,

Reeskont ve avans işlemleri yapmak, ülke altın ve döviz rezervlerini yönetmek,

Türk Lirasının hacim ve tedavülünü düzenlemek,

Ödeme ve menkul kıymet transferi ve mutabakat sistemleri kurmak,

Kurulmuş ve kurulacak sistemlerin kesintisiz işlenmesini ve denetimini sağlayacak düzenlemeleri yapmak,

Ödemeler için elektronik ortam da dahil olmak üzere kullanılacak yöntemleri ve araçları belirlemek,

Finansal sistemde istikrarı sağlayıcı ve para ve döviz piyasaları ile ilgili düzenleyici tedbirleri almak,

Mali piyasaları izlemek ve bankalardaki mevduatın vade ve türleri ile katılım bankaları (eski adıyla özel finans kurumları)ndaki katılma hesaplarının vadelerini belirlemektir.

Banka, Hükümetin mali ve ekonomik müşavirlik, mali ajanlık ve haznedarlığını yapar.

Tanım ve Kavramlar

Altın: Bu hesap Merkez Bankası'ndaki uluslararası standartta olan ve olmayan altınların değerini göstermektedir.

MONEY and BANKING

The data presented in this section relating to money and banking is provided by the Central Bank of Turkey and data on insurance companies is provided by the Prime Ministry's Undersecretariat of Treasury.

Central Bank of Turkey

It began operations on October 3, 1931 as a joint stock company with private and government owned capital, subject to special laws. The primary objective of the bank shall be to achieve and maintain price stability. The bank shall determine on its own discretion the monetary policy that it shall implement and the monetary policy instruments that it is going to use in order to achieve and maintain price stability. The Bank shall, provided that it shall not be in confliction with the objective of achieving and maintaining price stability, support the growth and employment policies of the Government.

Its fundamental duties are;
to carry out open market operations,

to take necessary measures in order to protect the domestic and international value of Turkish Liras and to establish the exchange rate policy in determining the parity of Turkish Liras against gold and foreign currencies jointly with the Government,

to execute transactions such as spot and forward purchase and sale of foreign exchange and banknotes, foreign swaps and other derivaties transactions in order to determine the value of Turkish Liras aganist other currencies,

to determine the procedures and conditions of reserve requirements and liquidity requirement by taking into consideration the liabilities of banks and other financial institutions to be deemed appropriate by the Bank,

to conduct rediscount and advance transactions, to manage the gold and foreign exchange reserves of the country,

to regulate the volume and circulation of Turkish Liras,

to establish payment, securities transfer and settlement systems

to set forth regulations to ensure the uninterrupted operation and supervision of the existing or future systems,

to determine the methods and instrument including electronic environment for payments,

to take precautions for enhancing the stability in the financial system and to take regulatory measures with respect to money and foreign exchange markets,

to monitor the financial markets and to determine the terms and types of deposits in banks and the terms of participation funds in participation banks (formerly special finance houses).

The bank shall be the financial and economic advisor, the fiscal agent and the treasurer of the Government.

Definitions and Concepts

Gold: Total gold reserves in the Central Bank (Gold conforming to international standards and gold not conforming to international standards).

Döviz borçluları: Konvertibl ve konvertibl olmayan döviz cinsleri üzerinden harıçteki muhabirler nezdinde açılan hesaplar, IMF nezdindeki Rezerv Dilimi Pozisyonu ile Merkez Bankası şubeleri kasalarında bulunan efektifleri içermektedir.

Foreign exchange: Consists of accounts opened by the Central Bank with foreign correspondents against convertible and non-convertible foreign exchange, the Reserve Tranche Position held by the IMF and foreign currencies available in the Bank's vaults.

Madeni para: Merkez Bankası kasalarında bulunan madeni paralardır.

Coin: Coins in the vaults of the Central Bank.

Menkul değerler cüzdanı: 2001 yılında kamu ve fon bankalarından kesin alışı yapılan DİBS'ler Hazine'den alınan dövize endeksli kuponlu DİBS'ler ve repo yoluyla alınmış menkul kıymetlerden oluşmaktadır.

Securities portfolio: Consists of government debt securities include government securities bought from state and fund banks in 2001, foreign exchange indexed securities issued by Treasury and securities held under repo operations.

İç krediler: Merkez Bankası'nın bankacılık sektörüne açtığı krediler bu hesapta gösterilmektedir.

Domestic credits: Central Bank credits extended to the banks.

Açık piyasa işlemleri: TCMB'nin açık piyasa ve bankalararası para piyasası işlemlerinden doğan alacaklarını göstermektedir.

Open market operations: Shows claims of the Central Bank due to the open market operations and interbank money market transactions.

Dış krediler: Rusya Federasyonuna Toprak Mahsulleri Ofisi'nce yapılan buğday ihracatı karşılığında düzenlenen ve TCMB tarafından satın alınan senetler karşılığında ve TCMB ile Sudan Merkez Bankası ve Arnavutluk Merkez Bankası arasında imzalanan bankacılık sözleşmesi kapsamındaki TCMB'nin alacaklarıyla ilgili olarak TCMB'nin kullandırdığı kredileri içermektedir.

Foreign credits extended by The Central Bank: Consists of credits extended in accordance with the Banking Agreement between the Central Bank of Turkey and the Central Banks of the Sudan an Albania, and credits extended against the bills bought by the Central Bank of Turkey which were issued against the wheat exports made by the Soil Products Office to Russian Federation.

Hazine'nin alacakları: TCMB kasalarında Hazine adına muhafaza edilen uluslararası standartta olmayan altın, ülkemizin IMF nezdindeki SDR kotasının altın ve yabancı para olarak ödenen kısmı dolayısıyla oluşan Hazine'nin Rezerv Dilim İmkanı ve Hazine'nin çeşitli işlemlerinden doğan diğer alacaklarını kapsar.

Claims of the treasury: Non-international standard gold held for Treasury at Central Bank, Reserve Tranche Mean of Treasury due to the position of Turkey's SDR quote at IMF which was paid as gold and foreign exchange and other receivables of Treasury arising from various transactions.

Takipteki alacaklar: TCMB'nin Irak Merkez Bankasından kredi alacağı karşılığı ve Irak Bekhme Barajı Projesi kapsamında satın alınan senetler karşılığı doğan alacaklarını göstermektedir.

Claims under legal proceedings: Shows the claims of Central Bank of Turkey on the Central Bank of Iraq as well as the claims arising from the credit that was extended against the bills bought by the Central Bank regarding the Iraq Bekhme Dam project.

Mevduat: Bankaya yatırılan kamu ve bankacılık sektörüne, uluslararası kuruluşlar, fonlar ve muhtelif sektörlere ait Türk Lirası ve yabancı para mevduatlarını gösterir.

Deposits: Deposits of the public sector, banks, international institutions, funds and others held in the Central Bank in Turkish Liras and foreign exchange.

Para ve banka istatistiklerinde 2005 Aralık ayından başlamak üzere yapılan düzenlemeler:

Arrangements on money and banking statistics beginning from December 2005:

2005 Aralık ayından başlamak üzere para ve banka istatistikleri, parasal sektör tanımı Merkez Bankası ile mevduat bankalarına ilave olarak kalkınma ve yatırım bankaları, katılım bankaları ve para piyasası fonlarını (B-tipi likit yatırım fonlarını) da kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Bu kapsamda; 2005 Aralık ayından itibaren para ve banka istatistikleri ile ilgili tabloların içerik ve sınıflandırılmasında bazı düzenlemeler yapılmış olup tablo dipnotlarında açıklamalar verilmiştir.

Beginning from December 2005, monetary sector definition has been enlarged to include participation banks and investment and development banks beside the Central Bank and deposit money banks in money and banking statistics. In this context, several arrangements regarding the contents and classification of the tables of money and banking statistics have been done, and related explanations are provided in the footnotes of the tables.

Yukarıda belirtildiği üzere katılım bankalarının da sisteme dahil olması nedeniyle Katılım Bankaları Bilançosu, Katılım Bankaları Krediler, Katılım Bankaları Toplanan Fonlar - Kurumsal Sektörlere Göre ve Katılım Bankaları Toplanan Fonlar - Türlerine Göre tabloları ilave edilmiştir.

As mentioned above, due to the integration of the participation banks to the system, Participation Banks' Balance Sheet, Participation Banks' Loans, Participation Banks' Credits, Participation Banks' Funds Raised - Sectoral Breakdown and Participation Banks' Funds Raised - Deposit Types tables have been added.

Yapılan yeni düzenlemeler kapsamında 2005 Aralık ayından itibaren para arzı tablosu da yeniden düzenlenmiştir.

- Katılım bankalarınca toplanan fonlar ile kalkınma ve yatırım bankalarının bazı parasal yükümlülükleri ve "Para Piyasası Fonları" olarak sınıflandırılan B-tipi likit yatırım fonları para arzına eklenmiştir.

- 2005 yılı Aralık ayına kadar M2Y içerisinde yer alan yabancı para cinsinden parasal yükümlülükler, bu tarihten itibaren vade gruplarına göre M1 ve M2 para arzı tanımları içerisinde gösterilmiştir.

- 2005 Aralık ayına kadar "Resmi Mevduatlar (Vadeli/Vadesiz)" ve "Diğer TCMB Mevduatı" içerisinde yer alan merkezi yönetime ait mevduatlar M3 para arzı tanımından çıkarılıp, karşılık kalemleri içerisindeki "merkezi yönetim mevduatı" kalemine dahil edilmiştir. Merkezi yönetim dışında kalan ve mevcut sunumda M3 içerisinde yer alan diğer genel yönetim mevduatları (yerel yönetim ve sosyal güvenlik kurumları) ise vade gruplarına göre M1 ve M2 içerisinde gösterilmeye başlanmıştır.

- Bu çerçevede M2Y, M2YR, M3Y, M3YR tanımları 2005 Aralık ayından itibaren kaldırılmıştır.

2005 Aralık ayından itibaren geçerli olan para arzı tanımları aşağıda verilmiştir:

M1: Dolaşımdaki Para + Vadesiz Mevduat (YTL, YP)

M2: M1 + Vadeli Mevduat (YTL, YP)

M3: M2 + Repo + Para Piyasası Fonları

2005 Aralık ayına kadar geçerli olan tanımlar ise şu şekildedir:

M1: Bankalar dışındaki para ile vadesiz mevduatlar toplamıdır.

M2: M1'e ek olarak mevduat bankalarının vadeli mevduatlarını kapsar.

M3: M2'ye ek olarak mevduat bankalarının resmi mevduatı ile diğer TCMB mevduatını kapsar.

M2Y: M2'ye ek olarak yerleşiklerin yabancı para mevduatlarını kapsar.

M2YR: M2Y'ye ek olarak repo işlemlerinden sağlanan fonları kapsar.

M3Y: M2Y'ye ek olarak resmi mevduat ve diğer TCMB mevduatını kapsar.

M3YR: M3Y'ye ek olarak repo işlemlerinden sağlanan fonları kapsar.

In the framework of these new arrangements money supply table has also been rearranged beginning from December 2005.

- Funds raised by participation banks, several monetary liabilities of investment and development banks, and Type-B liquid funds classified as money market funds have been included in the money supply.

- Monetary liabilities in foreign currency included in M2Y until December 2005 have been classified under M1 and M2 according to their maturity breakdowns since then.

- Central Government deposits, classified under "Official Deposits (Time/Sight)" and "Central Bank's Other Deposits" until December 2005, have been removed from M3 and these deposits have been classified under Counterpart Items - "Central Government's Deposits". On the other hand, other general government deposit items (local government and social security institutions) in M3 have been classified in M1 and M2 according to their maturity breakdowns.

- In this framework, definitions of M2Y, M2YR, M3Y, M3YR have been ceased to be published beginning from December 2005.

New money supply definitions valid beginning from December 2005 are provided below:

M1: Currency in Circulation + Demand Deposits (TRY, FX)

M2: M1 + Time Deposits (TRY, FX)

M3: M2 + Repo's + Money Market Funds

Definitions valid until December 2005 are as follows:

M1: Money outside the banks plus sight deposits.

M2: M1 plus time deposits.

M3: M2 plus government deposits in the banks and other deposits in the Central Bank.

M2Y: M2 plus resident's foreign exchange deposits.

M2YR: M2Y plus funds received from repo transactions.

M3Y: M2Y plus official deposits and Central Bank's other deposits.

M3YR: M3Y plus funds received from repo transactions.

19.1 Merkez Bankası bilançosu
Central Bank balance sheet

(Bin YTL - Thousand TRY)

		2003	2004	2005	2006	2007
	Varlıklar - Assets	81 959 294	78 631 919	94 812 131	116 829 051	111 450 469
1.	**Altın mevcudu** - Gold	2 234 171	2 254 793	2 640 298	3 427 103	3 736 492
1.1	**Uluslararası standartta olan altın (YP)**					
	International standard (FX)	2 174 040	2 194 300	2 569 462	3 335 423	3 636 780
1.2	**Uluslararası standartta olmayan altın (YTL)**					
	Non-International standard (TRY)	60 131	60 493	70 836	91 679	99 712
2.	**Döviz alacakları** - Foreign exchange	46 922 504	48 327 455	67 781 346	85 618 500	85 392 445
2.1	**Konvertibl (YP)** - Convertible (FX)	46 922 114	48 327 454	67 781 345	85 618 499	85 392 444
2.11	**Efektif deposu** - Foreign banknotes	982 682	427 124	299 072	369 527	324 236
2.12	**Muhabir hesapları** - Correspondent accounts	45 705 243	47 664 867	67 264 933	85 009 416	84 860 060
2.13	**Rezerv dilimi pozisyonu** - Reserve tranche position[1]	234 190	235 463	217 340	239 557	208 149
2.2	**Konvertibl olmayan (YP)** - Non-convertible (FX)	389	1	1	1	1
2.21	**Efektif deposu -** Foreign banknotes	380	1	1	1	1
2.22	**Muhabir hesapları -** Correspondent accounts	9	0	0	0	0
3.	**Madeni para** - Coins	7 378	2 932	69 150	68 450	71 159
4.	**Dahildeki muhabirler** - Domestic correspondents	1 758 776	1 144 224	0	0	0
5.	**Menkul kıymetler** - Securities portfolio	27 645 806	23 164 479	20 495 029	22 309 873	16 926 940
5.1	**Devlet iç borçlanma senetleri**					
	Government domestic debt instruments	27 645 806	23 164 479	20 495 029	22 309 873	16 926 940
5.11	**Kuponlu** - Bonds	27 645 806	23 164 479	20 495 029	20 638 674	16 926 940
5.12	**Kuponsuz -** Treasury bills	0	0	0	1 671 199	0
5.2	**Diğer** - Other	0	0	0	0	0
6.	**İç krediler** - Domestic credits	6 556	309 978	1 372	755	374
6.1	**Kamu sektörü** - Public sector	0	0	0	0	0
6.11	**Hazine'ye kısa vadeli avans**-Short-Term advances to the treasury	0	0	0	0	0
6.12	**Kamu iktisadi kuruluşları** - Public economic institutions	0	0	0	0	0
6.13	**İktisadi devlet teşekkülleri** - State economic enterprises	0	0	0	0	0
6.131	**Hazine kefaletini haiz bonolar** - Treasury guaranteed bills	0	0	0	0	0
6.132	**Ticari** - Commercial Bills	0	0	0	0	0
6.133	**Diğer** - Other	0	0	0	0	0
6.2	**Bankacılık sektörüne kullandırılan krediler** - Banking sector	6 556	7 678	1 372	755	374
6.21	**Reeskont kredileri -** Rediscount	6 556	7 678	1 372	755	374
6.22	**1211 S.K. 40/1-c kapsamındaki krediler**					
	As per art 40/1-c of law no:1211	0	0	0	0	0
6.23	**Diğer** - Other	0	0	0	0	0
6.3	**TMSF'na kullandırılan krediler** - Credits to SDIF	0	302 300	0	0	0
7.	**Açık piyasa işlemleri** - Open market operations	433 000	128 000	1 026 306	3 514 338	0
7.1	**Vadeli işlemlerden alacaklar** - Repurchase agreements	433 000	128 000	1 026 306	3 514 338	0
7.11	**Nakit** - Cash	0	0	1 026 306	3 512 338	0
7.111	**Döviz** - Foreign exchange	0	0	0	0	0
7.112	**Menkul değer** - Securities	0	0	1 026 306	3 512 338	0
7.12	**Menkul** - Securities	433 000	128 000	0	2 000	0
7.2	**Diğer** - Other	0	0	0	0	0
8.	**Dış krediler** - Foreign credits	166 347	113 274	45 169	43 350	32 621
9.	**İştirakler** - Share participations	20 787	20 904	19 303	21 280	18 493
10.	**Gayrimenkuller ve demirbaşlar** - Fixed assets	197 758	289 589	292 230	282 550	278 809
11.	**Takipteki alacaklar** - Claims under legal proceedings (net)	0	0	0	0	0
11.1	**Takipteki alacaklar** - Claims under legal proceedings	1 774 973	1 728 114	1 779 583	1 961 971	1 709 292
11.2	**Takipteki alacaklar karşılığı**					
	Provisions for claims under legal proceedings (-)[1]	-1 774 973	-1 728 114	-1 779 583	-1 961 971	-1 709 292
12.	**SDR tahsisatı nedeniyle hazine yükümlülüğü**					
	Treasury liabilities due to SDR allocation [1]	233 218	234 486	216 438	238 563	207 285
13.	**Değerleme hesabı** - Revaluation account	723 478	2 032 526	2 029 328	1 243 948	4 710 587
14.	**Faiz ve gelir reeskontları ve tahakkukları**					
	Interest and income accruals [1]	7 347	74 276	12 215	12 508	9 359
15.	**Muvakkat alacaklılar** - Miscellaneous receivables	33 981	5 563	30 809	28 400	40 016
16.	**Diğer varlıklar** - Other assets	1 568 187	529 441	153 138	19 433	25 889
17.	**Geçmiş yıllar zararları -** Previous years losses [2]	-	0	0	0	0

19.1 Merkez Bankası bilançosu (devam)
Central Bank balance sheet (continued)

(Bin YTL - Thousand TRY)

		2003	2004	2005	2006	2007
	Yükümlülükler - Liabilities	81 959 294	78 631 919	94 812 131	116 829 051	111 450 469
1.	**Tedavüldeki banknotlar** - Currency issued	10 675 528	13 465 237	19 612 019	26 815 151	27 429 389
2.	**Hazineye borçlar** - Liabilities to treasury	294 029	291 422	259 564	278 354	247 334
2.1	**Altın (YTL)** - Gold (TRY)	6 471	6 531	7 648	9 928	10 825
2.2	**Rezerv dilimi imkanı** - Reserve tranche facility [1]	234 190	235 463	217 340	239 557	208 149
2.3	**Diğer** - Other (net)	53 368	49 428	34 577	28 870	28 360
3.	**Döviz borçları** - Foreign correspondents	85 412	41 404	962	1 018	852
3.1	**Konvertibl** - Convertible	15 178	1 185	962	1 018	852
3.2	**Konvertibl olmayan** - Non convertible	70 234	40 219	0	0	0
4.	**Mevduat toplamı** - Total deposit	56 260 800	56 044 674	63 482 072	76 442 369	74 006 066
4.1	**Mevduat (YTL)** - Deposits (TRY)	15 398 874	11 691 387	13 952 635	16 198 831	23 449 828
4.11	**Kamu sektörü** - Public sector	955 027	901 598	957 105	1 716 585	4 429 344
4.12	**Bankacılık sektörü** - Banking sector	4 191 278	6 723 268	12 898 867	14 419 870	18 920 584
4.121	**Yurtiçindeki bankalar -** Free deposit of domestic banks	1 900 619	3 606 763	12 891 947	14 412 134	18 911 635
4.122	**Yurtdışındaki bankalar -** Foreign banks	1 901	1 000	6 897	7 556	8 529
4.123	**Zorunlu karşılıklar (1211 S.K. Md. 40) -** Required reserves (Central bank's law, art.40)	2 288 617	3 115 294	0	0	0
4.124	**Diğer (valörlü işlemler) -** Other	141	210	24	180	420
4.13	**Muhtelif** - Miscellaneous	4 287	3 418	1 060	1 176	1 444
4.14	**Uluslararası kuruluşlar** - International institutions	10 199 972	4 038 731	5 037	5 802	6 046
4.15	**Fonlar** - Extrabudgetary funds	48 310	24 372	90 565	55 398	92 410
4.2	**Mevduat (YP)** - Deposits (FX)	40 861 926	44 353 287	49 529 437	60 243 538	50 556 238
4.21	**Kamu sektörü** - Public sector	4 577 974	5 198 662	13 410 013	17 633 219	10 451 051
4.22	**Bankacılık sektörü** - Banking sector	10 196 375	13 275 953	14 766 854	19 338 435	19 673 407
4.221	**Yurtiçindeki bankalar -** Free deposit of domestic banks	2 981 556	4 522 508	5 367 106	6 478 090	6 541 889
4.222	**Yurtdışındaki bankalar -** Foreign banks	0	0	0	0	0
4.223	**Zorunlu karşılıklar (1211 S.K. Md. 40) -** Required reserves (Central bank's law, art.40)	7 214 819	8 753 445	9 399 748	12 860 345	13 131 518
4.23	**Muhtelif** - Miscellaneous	24 257 671	25 057 375	20 952 275	22 366 106	18 688 990
4.231	**Kredi mektuplu döviz mevduatı -** Foreign exchange deposits by citizens abroad	24 148 387	24 978 895	20 884 256	22 297 642	18 635 508
4.232	**Diğer -** Other	109 284	78 481	68 019	68 464	53 483
4.24	**Fonlar** - Extrabudgetary funds	1 829 907	821 296	400 295	905 779	1 742 790
4.241	**Tasarruf mevduatı sigorta fonu** - Saving deposits insurance fund	1 906	24 830	15 878	13 922	13 512
4.242	**Diğer -** Other	1 828 000	796 466	384 418	891 856	1 729 278
5.	**Likidite senetleri** - Liquidity bills	-	-	-	-	993 710
6.	**Açık piyasa işlemleri** - Open market operations	8 260 095	3 622 089	7 034 350	5 913 956	2 917 500
6.1	**Vadeli işlemlerden borçlar** - Repurchase agreements	433 645	128 189	1 025 000	3 502 006	0
6.11	**Nakit** - Cash	433 645	128 189	0	2 006	0
6.111	**Döviz -** Foreign exchange	0	0	0	0	0
6.112	**Menkul değer -** Securities	433 645	128 189	0	2 006	0
6.12	**Menkul** - Securities	0	0	1 025 000	3 500 000	0
6.2	**Diğer** - Other	7 826 450	3 493 900	6 009 350	2 411 950	2 917 500
7.	**Dış krediler (YP)** - Foreign credits (FX)	12 094	12 158	11 329	12 527	10 906
7.1	**Kısa vadeli** - Short term	0	0	0	0	0
7.2	**Orta ve uzun vadeli** - Medium and long term	12 094	12 158	11 329	12 527	10 906
8.	**İthalat akreditif bedelleri, teminat ve depozitolar** Collaterals and deposits against L/C on imports	837 449	1 096 905	1 537 174	1 584 065	858 741
8.1	**Döviz satışı yapılmış akreditif bedelleri** - For letters of credit	837 444	1 093 540	1 537 170	1 584 061	858 737
8.2	**Mal bedeli ve teminatlar** - For imports	4	3 366	4	4	4
9.	**Ödenecek senet ve havaleler** - Notes and remittances payable	12 819	19 783	18 068	24 363	73 477
10.	**SDR tahsisatı** - SDR allocation [1]	233 218	234 486	216 438	238 563	207 285
11.	**Sermaye** - Capital [3]	25	46 234	46 234	46 234	46 234

19.1 Merkez Bankası bilançosu (devam)
Central Bank balance sheet (continued)

(Bin YTL - Thousand TRY)

		2003	2004	2005	2006	2007
12.	**İhtiyat akçesi** - Reserve funds [3]	2 655 945	1 283 131	773 405	642 222	2 823 647
13.	**Karşılıklar** - Provisions	76 811	92 522	105 921	157 279	163 403
14.	**Değerleme hesabı** - Revaluation account	0	0	0	0	0
15.	**Faiz ve gider reeskontları ve tahakkukları** - Interest and expense accruals [1]	2 429 839	2 215 887	1 548 341	1 468 426	1 318 655
16.	**Muvakkat borçlar** - Miscellaneous payables	82 930	103 800	77 841	47 416	67 785
17.	**Diğer yükümlülükler** - Other liabilities	42 300	62 186	88 412	3 157 109	285 486

Not. Ağustos 2004 tarihinden itibaren enflasyon muhasebesine göre düzenlenmiştir.
(1) Merkez Bankası hesaplarının uluslararası muhasebe standartlarına uyumu kapsamında 31 Mayıs 2002 tarihinden itibaren ilave edilmiştir.
(2) Ağustos 2004 tarihinden itibaren ilave edilmiştir.
(3) Ağustos 2004 tarihinden itibaren enflasyon düzeltme farkları ilave edilmiştir.

Note. Data are inflation adjusted beginning from August, 2004.
(1) It has been beginning from May 31, 2002 within the context of compliance with International Accounting Standarts of Central Bank Accounts.
(2) It is added beginning from August, 2004.
(3) It has included inflation adjustments begining from August, 2004.

19.2 Merkez Bankası krediler - Central Bank credits
[Kurumsal sektörlere göre - Sectoral breakdown]

(Bin YTL - Thousand TRY)

		2003	2004	2005	2006	2007
	Toplam - Total	1 947 876	2 151 366	1 826 124	2 006 077	1 742 288
1.	**Merkezi yönetim** - Central government	0	0	0	0	0
1.1	**Hazineye kısa vadeli avans -** Short term advances to treasury	0	0	0	0	0
1.2	**Hazinedeki diğer alacaklar -** Other claims on treasury (net)	0	0	0	0	0
2.	**Mali olmayan kamu girişimleri -** Non-financial public enterprises	0	0	0	0	0
2.1	**Hazine kefaletini haiz bonolar** - Treasury guaranteed bills	0	0	0	0	0
2.2	**Kısa vadeli senet reeskontu, Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO)** Short term discount of bills, Soil Products Office (SPO)	0	0	0	0	0
2.3	**İktisadi devlet teşekkülleri, diğer (İDT 'nin vadesinde ödenmeyen borç.)** SEE, other (debts of SEEs not paid on due date)	0	0	0	0	0
2.4	**İktisadi devlet teşekkülleri, ticari senetler** SEEs, commercial bills	0	0	0	0	0
3.	**Mali kuruluşlar** - Financial institutions	6 556	309 978	1 372	755	374
3.1	**Mevduat bankaları** - Deposit money banks	6 556	7 678	1 372	755	374
3.11	**Reeskont kredileri -** Rediscount	6 556	7 678	1 372	755	374
3.12	**1211 S.K. 40/1-c kap. kul. krediler** As per art 40/1-c of law no:1211	0	0	0	0	0
3.13	**Diğer** - Other	0	0	0	0	0
3.2	**Kalkınma ve yatırım bankaları** Investment and development banks	0	0	0	0	0
3.21	**Reeskont kredileri -** Rediscount	0	0	0	0	0
3.22	**1211 S.K. 40/1-c kap. kul. krediler** As per art 40/1-c of law no:1211	0	0	0	0	0
3.23	**Diğer** - Other	0	0	0	0	0
3.3	**Banka dışı mali kuruluşlar -** Non-bank financial institutions	0	302 300	0	0	0
3.31	**Tasarruf mevduatı sigorta fonu** Saving deposit insurance fund	0	302 300	0	0	0
4.	**Yurtdışı** - Abroad [1]	1 941 320	1 841 388	1 824 752	2 005 322	1 741 913

(1) Dış krediler içerisinde yer alan Irak'a verilen krediler 1999/12'den itibaren Merkez Bankası bilançosunda "Takipteki alacaklar" hesabına aktarılmış olup, "Yurtdışı" rakamı özgün bilanço ile farklılık göstermektedir.

(1) Loans extended to Iraq classified in "Foreign credit" were transferred to "Claims under legal proceedings" in the Central bank balance sheet as of December 1999. Thus, the figure in "Abroad" is different than that of in the Central bank balance sheet.

19.3 Merkez Bankası mevduat - Central Bank Deposits
[Kurumsal sektörlere göre - Sectoral breakdown]

(Bin YTL - Thousand TRY)

		2003	2004	2005	2006	2007
Toplam - Total		56 260 800	56 044 674	63 482 072	76 442 369	74 006 066
1.	**Genel yönetim** - General government	-	-	14 776 725	20 204 407	16 605 996
1.1	**Merkezi yönetim** - Central government	7 364 993	6 841 297	14 765 271	20 189 399	16 587 624
1.11	**Hazine, genel ve özel bütçeli idareler**					
	Treasury, general and special budget administration	5 167 363	5 621 857	13 892 030	18 631 608	14 105 051
1.111	**YTL** - TRY	930 232	871 796	869 454	1 614 618	4 331 377
1.112	**YP -** FX	4 237 131	4 750 061	13 022 576	17 016 990	9 773 674
1.12	**Hazine, genel ve özel bütçeli idarelerin proje kredileri**					
	Treasury, general and special budget administration project funds	320 796	399 292	398 154	610 470	661 173
1.121	**YTL** - TRY	0	0	0	0	0
1.122	**YP -** FX	320 796	399 292	398 154	610 470	661 173
1.13	**Kamu iktisadi kurumları** - Public economic institutions [1]	544	348	-	-	-
1.131	**YTL** - TRY	544	348	-	-	-
1.132	**YP -** FX	0	0	-	-	-
1.14	**Kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumları**					
	Social securities organizations established by law [2]	0	0	-	-	-
1.15	**Diğer yükümlülükler -** Liabilities to other institutions	-	-	121	80	1
1.16	**Bütçe dışı fonlar** - Extrabudgetary funds	1 876 289	819 799	474 967	947 241	1 821 398
1.161	**YTL** - TRY	48 289	23 333	90 549	55 385	92 120
1.162	**YP -** FX	1 828 000	796 466	384 418	891 856	1 729 278
1.2	**Yerel yönetimler** - Local government	27 638	31 819	11 454	15 008	18 355
1.21	**YTL (vadesiz)** - TRY (sight)	27 638	31 819	11 454	15 008	18 355
1.22	**YP -** FX	0	0	0	0	0
1.3	**Sosyal güvenlik kurumları -** Social security organizations [2]	-	-	0	0	17
2.	**Mali olmayan kamu girişimleri** - Non-financial public enterprises	20 053	49 316	60 130	76 939	71 085
2.1	**Kamu iktisadi kurumları -** Public economic institutions [1]	-	-	298	12	0
2.11	**YTL** - TRY	-	-	298	12	0
2.12	**YP -** FX	-	-	0	0	0
2.2	**İktisadi devlet teşekkülleri** - State economic enterprises	20 053	49 316	57 306	75 112	69 697
2.21	**YTL (vadesiz)** - TRY (sight)	7	7	4	888	11
2.22	**YP -** FX	20 046	49 309	57 302	74 223	69 686
2.3	**Kanunlarla kurulan döner sermaye şirketleri**					
	Revolving fund companies established by law	-	-	2 526	1 815	1 388
3.	**Özel sektör (YTL)** - Private sector (TRY)	765	907	836	766	1 094
4.	**Mali kurumlar** - Financial institutions	14 387 557	20 023 936	27 748 141	33 848 982	38 677 549
4.1	**Bankalar mevduatı** - Banks deposits [3]	14 347 250	19 858 077	27 658 824	33 750 749	38 585 462
4.11	**Zorunlu karşılıklar** - Required reserves	9 503 436	11 868 739	9 399 748	12 860 345	13 131 518
4.111	**YTL** - TRY	2 288 617	3 115 294	0	0	0
4.112	**YP -** FX	7 214 819	8 753 445	9 399 748	12 860 345	13 131 518
4.12	**Serbest rezervler** - Free reserves	4 843 814	7 989 338	18 259 076	20 890 404	25 453 944
4.121	**Mevduat bankaları (YP)** - Deposit money banks (FX)	2 975 758	4 519 362	5 357 963	6 470 599	6 535 842
4.122	**Mevduat bankaları (YTL)** - Deposit money banks (TRY)	1 868 056	3 469 976	12 507 345	14 067 692	17 849 195
4.123	**Katılım bankaları (YTL) -** Participation banks (TRY)	-	-	374 077	279 531	1 043 452
4.124	**Kalkınma ve yatırım bankaları (YP)**					
	Investment and development banks (FX)	-	-	9 143	7 491	6 047
4.125	**Kalkınma ve yatırım bankaları (YTL)**					
	Investment and development banks (TRY)	-	-	10 525	64 911	18 988
4.126	**Diğer valörlü işlemler -** Other	-	-	24	180	420
4.2	**Diğer mali kuruluşlar** - Other financial institutions [3]	40 306	165 858	89 317	98 233	92 088
4.21	**Kalkınma ve yatırım bankaları**					
	Investment and development banks	10 725	7 410	-	-	-
4.211	**YTL** - TRY	4 927	4 264	-	-	-
4.212	**YP -** FX	5 798	3 146	-	-	-

19.3 Merkez Bankası mevduat (devam) - Central Bank Deposits (continued)
[Kurumsal sektörlere göre - Sectoral breakdown] **(Bin YTL** - Thousand TRY)

		2003	2004	2005	2006	2007
4.22	**Banka dışı mali kuruluşlar (tasarruf mevduatı sigorta fonu)**					
	Non-bank financial institutions (insurance funds for saving deposits)	1 928	25 869	15 893	13 936	13 802
4.221	**YTL (vadesiz)** - TRY (sight)	21	1 038	15	13	290
4.222	**YP -** FX	1 906	24 830	15 878	13 922	13 512
4.23	**Katılım bankaları** - Participation banks	27 636	132 523	-	-	-
4.24	**Yetkili döviz müesseseleri**					
	Authorized foreign currency institutions	18	57	23	24	58
4.25	**Finansman kuruluşları -** Finance companies	-	-	0	0	0
4.26	**Sermaye kurulu başkanlığı -** Capital markets board	-	-	55	0	0
4.27	**Bankalararası kart merkezi mevduat hesabı**					
	Interbank card center account	-	-	4	2	7
4.28	**Bankalararası takas odası -** Interbank clearing house	-	-	26	29	26
4.29	**Bankacılık düzenleme ve denetleme hesabı**					
	Banking regulation and supervision agency account	-	-	73 316	84 243	78 195
5.	**Bloke mevduatlar** - Restricted deposits	5	9	11	151	183
6.	**Yurtdışı yerleşikler mevduatı** - Non-residents' deposits	34 459 546	29 097 110	20 896 197	22 311 004	18 650 087
6.1	**Kredi mektuplu döviz mevduatı**					
	Foreign exchange deposits by citizens abroad	24 148 387	24 978 895	20 884 256	22 297 642	18 635 508
6.2	**Diğer mevduat (YTL+YP)** - Other deposits (TRY+FX)	10 311 158	4 118 216	11 941	13 363	14 579
7.	**Diğer mevduat** - Other deposits	245	280	33	119	71

(1) '"Merkezi yönetim" başlığı altında izlenmekte olan "Kamu iktisadi kurumları" kalemi 2005 Aralık ayından itibaren "Mali olmayan kamu girişimleri" içerisinde sınıflandırılmaktadır.
(2) 2005 Aralık ayına kadar "Merkezi yönetim" başlığı altında izlenmekte olan "Kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumları", bu tarihten itibaren ayrı bir başlık olarak sınıflandırılmaktadır.
(3) "Diğer mali kurumlar" başlığı altında izlenen "Kalkınma ve yatırım bankaları" ile "Katılım bankaları" kalemleri, 2005 Aralık ayından itibaren "Bankalar mevduatı" altında sınıflandırılmaktadır.

(1) "Public economic institutions" which were shown under "Central government" are classified under "Non-financial public enterprises" beginning from December 2005.
(2) Beginning from December 2005, "Social security organizations established by law" which were classified under "Central government" previously, are shown as a separate heading.
(3) "Investment and development banks" and "Participation banks" were shown under "Other financial institutions" are classified under "Banks deposits" beginning from December 2005.

19.4 Merkez Bankası mevduat - Central Bank deposits
[Türlerine göre - Deposit types] **(Bin YTL** - Thousand TRY)

		2003	2004	2005	2006	2007
Toplam - Total		56 260 800	56 044 674	63 482 072	76 442 369	74 006 066
	YTL mevduat - TRY deposits	15 398 874	11 691 387	13 952 635	16 198 831	23 449 828
1.	**Bankalar mevduatı** - Banks deposits	4 156 673	6 585 270	12 891 970	14 412 314	18 912 055
1.1	**Zorunlu karşılıklar** - Required reserves	2 288 617	3 115 294	0	0	0
1.11	**Zorunlu karşılıklar (YP)** - Required reserves (FX)	0	0	0	0	0
1.12	**Zorunlu karşılıklar (YTL)** - Required reserves (TRY)	2 288 617	3 115 294	0	0	0
1.2	**Serbest rezervler** - Free reserves (1)	1 868 056	3 469 976	12 891 970	14 412 314	18 912 055
2.	**Vadesiz mevduat** - Demand deposits	61 012	170 615	88 556	102 801	99 441
2.1	**Yerel yönetimler** - Local government	27 638	31 819	11 454	15 008	18 355
2.2	**Sosyal güvenlik kurumları -** Social security institutions	-	-	0	0	17
2.3	**Mali olmayan kamu girişimleri**					
	Non-financial public enterprises	7	7	2 828	2 716	1 399
2.4	**Özel sektör** - Private sector	765	907	836	766	1 094
2.5	**Diğer mali kuruluşlar** - Other financial institutions (1)	32 603	137 882	73 439	84 311	78 576
3.	**Bloke mevduatlar** - Restricted deposits	5	9	11	151	183

19.4 Merkez Bankası mevduat (devam) - Central Bank deposits (continued)
[Türlerine göre - Deposit types] **(Bin YTL** - Thousand TRY)

		2003	2004	2005	2006	2007
4.	**Yurtdışı yerleşikler YTL mevduatı** - TRY Non-residents' deposits	10 201 875	4 039 735	11 941	13 363	14 579
4.1	**Yurtdışındaki bankalar** - TRY deposits, banks abroad	1 901	1 000	6 897	7 556	8 529
4.2	**Uluslararası kurumlar** - TRY deposits, international institutions	10 199 972	4 038 731	5 037	5 802	6 046
4.3	**Elçilikler** - Miscellaneous TRY deposits, embassies	2	4	6	5	4
4.4	**Yurtdışındaki kurumlar**					
	Miscellaneous TRY deposits, institutions abroad	0	0	0	0	0
4.5	**Diğer** - Other TRY	0	0	0	0	0
5.	**Merkezi yönetim mevduatları** - Central government deposits	979 065	895 477	960 124	1 670 083	4 423 499
5.1	**Hazine, genel ve özel bütçeli idareler**					
	Treasury, general and special budget administration deposits	930 232	871 796	869 454	1 614 618	4 331 377
5.2	**Hazine, genel ve özel bütçeli idareler proje kredisi**					
	Treasury, general and special budget administrations project credits	0	0	0	0	0
5.3	**Kamu iktisadi kuruluşları (katma bütçeli idareler)**					
	Public economic institutions (annexed budget administration)	544	348	-	-	-
5.4	**Kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumları**					
	Social security inst. established by law	0	0	-	-	-
5.5	**Diğer yükümlülükler** - Other liabilities	-	-	121	80	1
5.6	**Bütçe dışı fonlar** - Extrabudgetary funds	48 289	23 333	90 549	55 385	92 120
6.	**Diğer mevduat** - Other deposits	245	280	33	119	71
	YP mevduatı - FX deposits	40 861 926	44 353 287	49 529 437	60 243 538	50 556 238
1.	**Bankalar mevduatı** - Banks' deposits	10 190 577	13 272 808	14 766 854	19 338 435	19 673 407
1.1	**Zorunlu karşılıklar** - Required reserves	7 214 819	8 753 445	9 399 748	12 860 345	13 131 518
1.2	**Serbest rezervler** - Free reserves (1)	2 975 758	4 519 362	5 367 106	6 478 090	6 541 889
2.	**Diğer mali kuruluşlar mevduatı** - Other financial institutions (1)	7 704	27 976	15 878	13 922	13 512
2.1	**Kalkınma ve yatırım bankaları**					
	Investment and development banks (1)	5 798	3 146	-	-	-
2.2	**Banka dışı mali kuruluşlar (tasarruf mevduatı sigorta fonu)**					
	Non-bank financial institution (insurance funds of saving deposits)	1 906	24 830	15 878	13 922	13 512
3.	**Yerel yönetimler** - Local governments	0	0	0	0	0
3.1	**EGO+İGDAŞ (belediye ticari işletmeleri)**					
	EGO+IGDAS (municipal economic enterprises)	0	0	0	0	0
4.	**Mali olmayan kamu girişimleri** - Non-financial public enterprises	20 046	49 309	57 302	74 223	69 686
4.1	**Kamu iktisadi kuruluşları (YP)** - Public economic institutions	-	-	0	0	0
4.2	**İktisadi devlet teşekkülleri** - State economic enterprises	20 046	49 309	57 302	74 223	69 686
5.	**Yurtdışı yerleşikler mevduatı** - Non-residents' deposits	24 257 671	25 057 375	20 884 256	22 297 642	18 635 508
5.1	**Kredi mektuplu döviz mevduatı**					
	Foreign exchange deposits by citizens abraod	24 148 387	24 978 895	20 884 256	22 297 642	18 635 508
5.2	**Diğer yerleşik olmayanların mevduatı**					
	Other non-residents' deposits	109 284	78 481	0	0	0
6.	**Merkezi yönetim mevduatları** - Central government deposits	6 385 928	5 945 819	13 805 147	18 519 316	12 164 125
6.1	**Genel ve katma bütçeli idareler mevduatı**					
	General and annexed budget administration deposits	4 237 131	4 750 061	13 022 576	17 016 990	9 773 674
6.2	**Genel ve katma bütçeli idareler proje kredileri**					
	General and annexed budget administrations project credits	320 796	399 292	398 154	610 470	661 173
6.3	**Kamu iktisadi kuruluşları (katma bütçeli idareler)**					
	Public economic institutions (annexed budget administration)	0	0	-	-	-
6.4	**Bütçe dışı fonlar** - Extrabudgetary funds	1 828 000	796 466	384 418	891 856	1 729 278

(1) 2005 Aralık ayına kadar "Diğer mali kuruluşlar" içerisinde izlenen kalkınma ve yatırım bankalarının YTL ve YP serbest rezervleri, bu tarihten itibaren "Bankalar mevduatı" içerisinde sınıflandırılmıştır.

(1) Beginning from December 2005, TRY and FX free reserves of investment and development banks which were included in "Other financial institutions", are classified under "Banks deposits".

19.5 Mevduat bankaları bilançosu - Deposit money banks' balance sheet
[Tek düzen hesap planına göre - According to the uniform chart of accounts] **(Bin YTL** - Thousand TRY)

		2003	2004	2005	2006	2007
	Varlıklar - Assets	227 538 790	279 987 704	359 275 601	436 321 837	505 720 615
1.	**Kasa** - Vault cash	993 953	1 152 394	1 751 769	2 823 062	2 887 987
2.	**Efektif deposu** - Foreign banknotes	996 449	1 095 178	1 099 102	1 355 166	1 510 891
3.	**Yoldaki paralar** - Cash in transit	36 242	8 672	26 241	12 320	21 237
4.	**Satın alınan banka çekleri** - Checks purchased	8 996	10 023	6 306	10 175	5 251
5.	**Vadesi gelmiş menkul değerler** - Securities due	632	2 387	1 702	1 860	3 478
6.	**Kıymetli madenler (YP)** - Precious stones (FX) [1]	299	3 114	60 643	133 630	323 174
7.	**TC. Merkez Bankası** - Claims on Central Bank	2 962 882	5 357 273	12 053 117	16 344 009	19 719 183
7.1	**Vadesiz serbest hesap** - Sight free account	1 708 132	4 029 505	11 771 140	15 418 114	18 772 455
7.2	**Vadeli serbest ve serbest olmayan hesap** Time free and restricted account [2]	1 254 750	1 327 768	281 977	925 895	946 728
8.	**Bankalar** - Claims on banks	15 906 260	24 061 981	30 347 566	46 815 423	47 203 565
8.1	**Yurtiçi** - Domestic	2 356 766	2 449 122	5 075 976	4 836 336	4 426 954
8.2	**Yurtdışı** - Abroad	13 549 494	21 612 859	25 271 590	41 979 087	42 776 611
9.	**Para piyasalarından alacaklar** - Claims on money markets	7 792 009	3 979 450	5 748 350	1 317 950	1 485 850
10.	**Katılım bankaları** - Participation banks	0	0	-	-	-
11.	**Gerçeğe uygun değ. farkı K/Z yansıtılan ve sat. hazır md.** Sec. at. fair value thr. prof. or loss and sec. av. for sale [1] [3]	55 116 674	63 981 364	83 756 880	95 386 034	109 357 203
11.1	**Bilgi için: Repoya tabi menkul değerler** Of which : Securities under repurchase agreement	7 872 623	7 802 115	12 551 228	14 565 788	15 373 723
12.	**Ters repo işlemlerinden alacaklar** Claims on revers repo transactions	156 496	124 800	4 276 661	267 047	3 378 288
13.	**Krediler** - Credits	52 354 591	80 684 830	122 411 778	172 115 810	219 504 491
14.	**Tasfiye olunacak alacaklar** - Past-due loans (net)	960 092	728 703	739 507	734 116	1 109 176
14.1	**Tasfiye olunacak alacaklar** - Past-due loans	8 298 648	6 079 720	7 186 272	7 828 321	9 481 895
14.2	**(-) Krediler özel karşılıkları** - (-) Special reserve for loans	-7 338 556	-5 351 017	-6 446 765	-7 094 205	-8 372 719
15.	**Kiralama işlemlerinden alacaklar (net)** Receivable from leasing transactions (net)	0	0	0	0	0
16.	**Zorunlu karşılıklar** - Required reserves	9 998 333	13 118 287	14 456 440	16 431 478	16 327 235
17.	**Kredi ve diğer faiz gelir tahakkuk ve reeskontları** Credit and other interest income accruals and rediscount	12 202 783	9 828 504	10 145 854	12 813 334	15 138 005
18.	**Kanuni yedek akçeler karşılığı devlet tahvili** Bonds held against legal reserve	0	0	-	-	-
19.	**İştirakler, bağlı ve birlikte kontrol edilen ortaklıklar** Participations and subsidiaries	8 978 006	11 554 912	10 724 218	8 775 944	10 301 109
20.	**Vadeye kadar elde tutulacak menkul değerler** Securities to be held till maturity	44 827 404	50 438 336	46 638 184	46 396 520	38 924 279
20.1	**Bilgi için: Repoya tabi menkul değerler** Of which : Securities under repurchase agreement	1 227 500	1 287 254	1 416 213	5 085 212	4 916 981
21.	**Sabit değerler** - Fixed assets (net)	8 192 611	8 363 276	7 199 532	8 356 382	9 100 233
22.	**Özel maliyet bedelleri** - Special costs (net)	258 399	282 660	326 296	450 016	650 249
23.	**Peşin ödenmiş vergiler** - Prepaid taxes	1 442 903	872 989	2 190 352	1 008 710	1 470 413
24.	**Ertelenmiş vergi aktif hesabı** Asset account of deferred taxes	---	785 544	928 116	838 167	1 039 523
25.	**Ayniyat mevcudu** - Office supply inventory	31 269	32 689	32 839	33 883	40 038
26.	**Tahsili şüpheli ücret, komisyon ve diğer alacaklar** Doubtful fees, comission and other receivables	0	0	-	-	-
27.	**Aktiflerimizin vadeli satışından doğan alacaklar** Receivables from future sale of assets	93 129	109 413	574 686	528 778	250 060
28.	**Muhtelif alacaklar** - Miscellaneous receivables	767 098	890 005	1 406 207	1 211 054	1 499 622
29.	**Borçlu geçici hesaplar** - Transitory asset accounts	1 046 926	461 951	563 229	928 273	3 467 245
30.	**Kamu kurum ve kuruluşlarından alacaklar** Receivables from public sector	262 210	33 248	39 670	2 295	4 748
31.	**Elden çıkarılacak kıymetler** - Assets to be sold	2 151 878	2 025 709	1 759 514	1 215 070	982 873
32.	**Diğer varlıklar** - Other assets	266	12	10 842	15 331	15 209

19.5 Mevduat bankaları bilançosu (devam) - Deposit money banks balance sheet (continued)
[Tek düzen hesap planına göre - According to the uniform chart of accounts] **(Bin YTL** - Thousand TRY)

		2003	2004	2005	2006	2007
	Yükümlülükler - Liabilities	227 538 790	279 987 704	359 275 601	436 321 837	505 720 615
1.	**Toplam mevduat** - Total deposit	154 185 095	187 289 520	233 427 879	285 487 831	328 881 376
1.1	**Vadesiz** - Demand	33 166 257	40 415 163	49 083 088	52 242 273	56 654 710
1.2	**Vadeli** - Time	121 018 838	146 874 357	184 344 791	233 245 558	272 226 666
2.	**Repo işlemlerinden sağlanan fonlar** Funds received from repo transactions	9 457 584	9 418 503	14 676 869	19 500 293	20 066 508
3.	**Para piyasalarına borçlar** - Due to money markets	2 144 339	1 900 653	324 264	152 071	205 326
4.	**Menkul kıymet ödünç piyasasına borçlar** Due to securities lending markets	0	0	0	2 020	12 005
5.	**Alınan krediler** - Loans received	13 795 798	21 125 891	32 350 550	42 203 466	43 318 854
5.1	**TC. Merkez Bankası** - Central Bank	0	0	0	0	0
5.2	**Yurtiçi bankalar** - Domestic banks	1 701 985	1 877 228	1 845 249	2 517 078	2 550 713
5.3	**Yurtiçi diğer kuruluşlar** - Other domestic institutions	569 067	636 406	249 349	267 463	231 939
5.4	**Yurtdışı bankalar** - Banks abroad	10 276 072	16 607 357	25 673 572	31 396 654	33 311 647
5.5	**Yurtdışı fonlar ve diğer kuruluşlar** Other institutions and funds abroad	1 248 674	2 004 900	4 582 380	8 022 271	7 224 555
6.	**Karşılıklar** - Provisions	3 781 100	4 554 106	7 811 661	8 947 590	11 021 960
7.	**Kiralama işlemlerinden borçlar (net)** Due to leasing transactions (net)	106 434	155 155	179 971	273 689	354 644
8.	**Faktoring işleml. borç.** - Due to factoring transactions	0	0	0	0	0
9.	**Faiz ve gider reesk.** - Interest and expense rediscounts	2 142 977	2 245 159	2 981 154	4 203 675	6 196 967
10.	**Kredi ve diğer alacaklar değerleme fonu** Credits and other receivables revaluation fund	0	0	0	0	0
11.	**İthalat transfer emirleri** - Import transfer orders	302 479	298 967	266 790	381 768	336 477
12.	**Ödenecek vergi, resim, harç ve primler** Taxes, duties, charges and premium payable	579 556	583 901	628 556	878 309	1 103 002
13.	**İhraç edilen menkul kıymetler** - Securities issued (net)	0	0	0	0	0
14.	**Bankamıza tahsis edilen fonlar** - Funds allocated	4 537 590	4 673 814	5 340 459	4 100 833	3 972 510
15.	**Ertelenmiş vergiler** - Deferred taxes	8 670	59 431	57 629	61 951	37 430
16.	**Muhtelif borçlar** - Miscellaneous payables	2 430 246	4 142 069	4 892 416	7 662 915	9 303 486
17.	**Alacaklı geçici hesaplar** - Transitory liability accounts	1 096 543	1 294 412	1 122 319	1 202 566	5 883 965
18.	**Ödeme emirleri** - Payment orders	440 945	393 741	413 997	559 674	505 765
19.	**Kamu kurum ve kur. borç.** - Payables to public sector	598	431	580	532	387
20.	**Diğer yükümlülükler** - Other liabilities [4]	1 549 321	1 708 472	7 795 114	10 976 552	10 509 430
21.	**Özkaynaklar** - Shareholders EQUITY	30 979 515	40 143 479	47 005 393	49 726 102	64 010 523
21.1	**Ödenmiş sermaye** - Paid-up capital	11 860 528	12 575 383	17 259 346	21 371 129	25 442 920
21.2	**Ödenmiş sermaye enflasyon düzeltme farkı** Inflation adjustment for paid-up capital	16 135 072	14 614 107	0	0	0
21.3	**Sermaye yedekleri** - Capital reserves	1 975 004	3 721 987	18 674 671	11 069 456	13 706 472
21.4	**Kar yedekleri** - Profit reserves	23 346 655	23 151 387	25 193 843	25 779 224	29 584 035
21.5	**Kar (zarar)** - Profit (loss)	5 062 146	5 453 584	4 643 080	9 695 192	13 126 894
21.6	**Geçmiş yıllar kârı (zararı)** - Profit (loss) for the previous year	-27 399 890	-19 372 969	-18 765 547	-18 188 899	-17 849 798

Not. Temmuz 2002 - Aralık 2004 tarihleri arasında enflasyon muhasebesine göre düzenlenmiştir.
(1) 2007 Ocak ayında TDHP'de yapılan değişiklik paralelinde, "Kıymetli maden deposu (YP)" kalemi "Kıymetli madenler (YP)" olarak değiştirilmiş ve daha önce menkul değerler içerisinde izlenmekte olan kıymetli madenler hesabı 2005 Aralık ayından itibaren bu kalem içerisinde sınıflandırılmıştır.
(2) 2007 Ocak ayında TDHP'de yapılan değişiklik paralelinde, Merkez Bankası nezdindeki vadeli serbest olmayan hesaplar bu kaleme ilave edilerek ismi "Vadeli serbest ve serbest olmayan hesap" olarak değiştirilmiştir.
(3) 2007 Ocak ayında TDHP'de yapılan değişiklik paralelinde bu kalemin ismi "Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan ve satılmaya hazır menkul değerler" olarak değiştirilmiştir.
(4) Yurtdışı merkez ve şubeler hesabı " Diğer yükümlülükler" içerisinde izlenmektedir.

Note. Data are inflation adjusted beginning from July 2002 to December 2004.
(1) Due to the revision made in Uniform chart of accounts in January 2007,"Precious stones stock (FX)" is renamed as "Precious stones(FX)" and beginning from December 2005 precious stones account, which was previously classified under securities, is shown under this item.
(2) Due to the revision made in Uniform chart of accounts in January 2007, "Time restricted accounts" on Central bank is classified under this item and it is renamed as "Time free and restricted account".
(3) Due to the revision made in Uniform chart of accounts in January 2007, this item is renamed as Securities at fair value through profit or loss and Securities available for sale.
(4) Head office and branches abroad account is followed under "Other liabilities".

19.6 Mevduat bankaları krediler - Deposit money banks credits
[Kurumsal sektörlere göre - Sectoral breakdown]

(Bin YTL - Thousand TRY)

		2003	2004	2005	2006	2007
Toplam - Total		52 354 591	80 684 830	122 411 778	172 115 810	219 504 491
1.	**Genel yönetim -** General government [1]	-	-	1 005 629	1 150 866	1 389 245
1.1.	**Merkezi yönetim** - Central government	452 959	679 813	659 081	517 042	100 097
1.2.	**Yerel yönetimler** - Local governments	172 162	297 555	346 548	633 824	1 289 148
1.3.	**Sosyal güvenlik kurumları -** Social security instutions [2]	-	-	-	0	0
2.	**Mali olmayan kamu girişimleri** - Non-financial public enterprises	190 854	352 637	829 947	1 325 853	1 888 343
3.	**Özel sektör** - Private sector	48 889 710	76 602 464	118 799 132	167 287 175	212 649 743
3.1.	**Mali olmayan şirketler** - Non financial companies [3] [4]	23 094 451	35 942 497	52 668 930	71 388 020	92 979 628
3.2.	**Bireysel işletmeler** - Individual corporations [3] [4]	9 158 056	9 598 957	14 411 588	22 629 623	25 332 445
3.3.	**Hanehalkı** - Households	12 994 916	26 433 935	45 497 474	67 116 845	92 287 258
3.31	**Tüketici kredileri** - Consumer credit [4] [5] [6]	5 833 254	12 542 550	28 129 000	45 498 433	65 609 349
3.311.	**Konut kredileri -** Housing loans	-	-	12 376 360	22 106 204	30 693 931
3.312.	**Taşıt kredileri -** Automobile loans	-	-	6 128 469	6 348 314	5 883 973
3.313.	**İhtiyaç ve diğer krediler -** Consumer and other loans	-	-	9 624 171	17 043 915	29 031 445
3.32.	**Bireysel kredi kartları** - Individual credit cards	7 029 598	13 717 391	17 055 025	21 238 175	26 677 909
3.33.	**Personele verilen krediler** - Credits to personnel [5]	132 064	173 994	313 449	380 237	-
3.4.	**Tarım satış kooperatifleri** - Agricultural sales cooparatives	2 908 443	2 529 750	2 642 464	1 269 653	834 954
3.5.	**Tarım kredi kooperatifleri** - Agricultural credit cooperatives	25 319	37 814	79 315	273 651	503 471
3.6.	**Hanehalkına hizmet veren kâr amacı olmayan kuruluşlar** Non-profit institutions serving households	95 732	121 883	346 198	467 886	63 868
3.7.	**Diğer** - Other	612 793	1 937 628	3 153 163	4 141 497	648 119
4.	**Mali kuruluşlar** - Financial institutions	958 048	934 259	571 545	789 888	2 566 385
4.1.	**Bankalar** - Banks [7]	-	-	145 048	189 286	248 163
4.11.	**Kalkınma ve yatırım bankaları** Investment and development banks	734 568	653 745	119 342	36 029	-
4.12.	**Yurtiçi bankalararası krediler** - Domestic interbank credit	12 606	18 087	25 706	153 257	-
4.2.	**Banka dışı mali kuruluşlar** - Non-bank financial institutions	210 874	262 427	426 497	600 602	2 318 222
4.21.	**Sigorta şirketleri ve özel emeklilik fonları** Insurance com. and private pension funds	1 976	5 336	10 129	18 112	217 182
4.22.	**Mali aracılar** - Financial intermediaries	200 477	254 494	415 391	573 571	2 095 428
4.221.	**Finansal kiralama şirketleri -** Financial leasing companies	19 244	58 645	127 563	161 797	477 128
4.222.	**Faktöring şirketleri** - Factoring companies	84 088	122 262	175 856	265 073	1 435 377
4.223.	**Tüketici finansman şirketleri** - Consumer finance companies	2 377	2 200	34 845	40 061	23 407
4.224.	**Diğer mali aracılar** - Other financial intermediaries	94 768	71 387	77 127	106 640	159 516
4.23.	**Mali yardımcılar** - Financial auxiliaries	8 421	2 597	977	8 919	5 612
5.	**Yurt dışı** - Abroad	1 690 858	1 818 102	1 205 525	1 562 028	1 010 775

(1) 2005 Aralık ayından itibaren "Merkezi yönetim", "Yerel yönetimler" ve "Sosyal güvenlik kurumları" "Genel yönetim" başlığı altında alt sektörler olarak sınıflandırılmaya başlanmıştır.
(2) 2007 Ocak ayına kadar "Merkezi yönetimden alacaklar" içerisinde yer alan "Sosyal güvenlik kurumları"ndan alacaklar bu tarihten itibaren ayrı bir başlık altında izlenmektedir.
(3) "Mali olmayan şirketler" 2002 Aralık ayına kadar "Bireysel işletmeleri"de kapsamaktadır.
(4) Bankalarca ticari işletmelere kullandırılan tüketici kredisi niteliğindeki krediler; Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nca bankalara gönderilen talimat gereğince 2002 Aralık ayından itibaren tüketici kredileri kapsamından çıkarılarak "Mali olmayan şirketler" veya "Bireysel işletmeler" içerisinde sınıflandırılmıştır.
(5) "Personele verilen krediler" 2007 Ocak ayından itibaren "Tüketici kredileri" içerisinde izlenmeye başlanmıştır.
(6) 2005 Aralık ayından itibaren "Tüketici kredileri"; "Konut" "Taşıt" ve "İhtiyaç ve diğer" alt ayrımında izlenmeye başlanmıştır.
(7) "Kalkınma ve yatırım bankaları"na verilen krediler ile "Yurtiçi bankalararası krediler" kalemleri 2005 Aralık ayından itibaren "Bankalar" kalemi altında birleştirilerek izlenmeye başlanmıştır.

(1) Beginning from December 2005, "Central government", Local government" and "Social security institutions" are classified as subsectors of "General government".
(2) "Claims on social security institutions", previously classified in "Claims on central government" is shown as a seperate item beginning from January 2007.
(3) "Non-financial companies" included "Individual corparations" until December 2002.
(4) The credits in the form of consumer credits extended to business enterprises are reclassified in "Non-financial companies" and "Individual corporations" according to the directive of Banking regulation and supervision agency begining from December 2002.
(5) "Credits to personnel" are included in "Consumer credit" beginning from January 2007.
(6) The breakdown of "Consumer credits" are divided as "Housing' Automobile" and "Other" beginning from December 2005.
(7) Credits extended to "Investment and development banks" and "Domestic interbank claims" accounts are merged and followed under "Banks" item beginning from December 2005.

19.7 Mevduat bankaları mevduat - Deposit money banks
[Kurumsal sektörlere göre - Sectoral breakdown]

(Bin YTL - Thousand TRY)

		2003	2004	2005	2006	2007
Toplam - Total		154 185 095	187 289 520	233 427 879	285 487 831	328 881 376
1.	**Genel yönetim -** General government [1]	-	-	14 216 809	14 626 745	18 194 272
1.1	**Merkezi yönetim** - Central government	9 283 701	11 134 165	9 364 669	8 591 320	10 326 372
1.11	**Bütçeye ait hesaplar (YTL)** - Budgetary accounts (TRY) [2]	5 305 700	6 899 334	7 552 518	6 554 594	6 685 974
1.111	**Resmi kuruluşlar** - Official corporations [3]	2 842 795	4 051 761	7 552 518	6 554 594	6 685 974
1.112	**Kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumları** Social security institutions established by law [4]	1 966 098	2 172 035	-	-	-
1.113	**Diğer kurumlar** - Other corporations [3] [5]	496 807	675 538	-	-	-
1.12	**Bütçe dışı hesaplar (YTL)** Deposits of extrabudgetary funds [6]	3 292 095	3 538 255	532 310	850 870	2 649 026
1.121	**Fonlar** - Funds	1 146 727	1 071 584	530 967	849 971	2 648 105
1.122	**Döner sermayeli kurumlar** - Revolving fund organizations [6]	2 145 337	2 466 520	-	-	-
1.123	**Diğer kuruluşlar mevduatı, devlet memurları, işçiler, emekliler, konut edindirme yardımı hesabı** - Other institutions deposits, government housing fund account	31	151	1 343	899	921
1.13	**Merkezi yönetim döviz tevdiat hesabı (YP)** Deposits of central government (FX)	685 906	696 576	1 279 841	1 185 856	991 372
1.131	**Merkezi yönetim döviz tevdiat hesabı** Deposits of central government	623 931	663 520	711 170	806 133	650 434
1.132	**Fonlar (TMSF hariç) döviz tevdiat hesabı** Foreign exchange deposits of funds except SDIF	61 975	33 056	568 671	379 723	340 938
1.2	**Yerel yönetimler** - Local governments	1 715 471	2 561 528	3 305 996	3 642 732	3 603 579
1.21	**Yerel yönetimler mevduatı (YTL)** Official, local administrations (TRY)	1 588 949	2 343 269	3 279 965	3 616 882	3 543 746
1.22	**Yerel yönetimlerin ticari işletmeleri (YTL)** Commercial corporations of local administrations (TRY) [7]	112 354	191 565	-	-	-
1.23	**Yerel yönetimlerin döviz tevdiat hesabı (YP)** Deposits of local governments (FX)	14 168	26 694	26 031	25 850	59 833
1.3	**Sosyal güvenlik kurumları -** Social security instutions [4]	-	-	1 546 144	2 392 693	4 264 321
1.31	**Sosyal güvenlik kurumları mevduatı (YTL)** Deposits of social security institutions (TRY)	-	-	1 546 144	2 392 693	4 255 272
1.32	**Sosyal güvenlik kurumları mevduatı (YP)** Deposits of social security institutions (FX)	-	-	0	0	9 049
2.	**Mali olmayan kamu gir.** - Non-financial public enterprises	5 080 769	5 967 900	8 473 126	7 378 833	8 519 828
2.1	**Ticari kuruluşlar, KİT ile bağlı müessese ve ortaklıklar (YTL)** Commercial corporations, affiliates, partnerships of SEEs (TRY)	3 400 819	4 509 576	5 069 537	2 860 966	3 299 103
2.2	**Döner sermayeli kurumlar (YTL)** Revolving fund organizations (TRY) [6]	-	-	1 987 166	2 360 196	2 884 105
2.3	**Yerel yönetimlerin ticari işletmeleri (YTL)** Commercial corporations of local administrations (TRY) [7]	-	-	439 170	670 566	444 478
2.4	**Mali olmayan kamu girişimleri döviz tevdiat hesabı (YP)** Deposits of non-financial public enterprises (FX)	1 679 950	1 458 324	977 253	1 487 105	1 892 142
3.	**Özel sektör** - Private sector	127 072 520	154 701 036	193 729 533	241 803 794	282 339 413
3.1	**Mali olmayan şirketler(YTL)** - Non-financial corporations(TRY)	7 962 993	10 491 594	19 308 597	19 742 725	25 125 050
3.11	**Her türlü ortaklıklar (sermaye şirketleri) (tic. mev.)** Partnerships (commercial deposits)	6 673 115	8 582 945	17 603 500	17 208 830	22 360 319
3.12	**Vakıf, dernek, sendika ve birliklerin ticari işlet. (tic. mev.)** Foundations, unions and associations (commercial deposits)	687 940	1 090 057	806 026	1 564 466	1 617 703
3.13	**Kooperatifler (tic.mev.)** - Cooperatives (commercial deposits)	601 938	818 592	899 071	969 429	1 147 028
3.2	**Bireysel işletmeler (YTL)** - Individual corporations (TRY)	1 368 728	1 658 254	2 533 585	3 385 359	5 696 022
3.21	**Gerçek kişi ticaret işletmeleri (tic. mev.)** Real persons (commercial deposits)	1 368 728	1 658 254	2 533 585	3 385 359	5 696 022

19.7 Mevduat bankaları mevduat (devam) - Deposit money banks (continued)
[Kurumsal sektörlere göre - Sectoral breakdown] **(Bin YTL** - Thousand TRY)

		2003	2004	2005	2006	2007
3.3	**Hanehalkı (YTL)** - Households (TRY)	45 083 517	61 575 824	86 733 573	109 321 781	136 328 686
3.31	**Tasarruf mevduatı, gerçek kişiler**					
	Saving deposits, real persons	45 083 517	61 575 824	86 733 573	109 321 781	136 328 686
3.32	**Mevduat sertifikaları** - Certificates of deposit	0	0	-	-	-
3.4	**Hanehalkına hizmet veren kar amacı olmayan kur. (YTL)**					
	Non-profit institutions serving households (TRY)	6 488 896	6 171 403	8 218 768	9 033 055	9 779 205
3.41	**Vakıf, dernek, sendika ve birlikler (diğ. kur. mev.)**					
	Foundations, unions and associations (other corporations deposit)	6 403 773	6 058 442	8 081 290	8 879 307	9 577 851
3.42	**Apartman yönetimi ile ilgili açılan hesaplar (diğ. kur. mev.)**					
	Accounts of building managements (other corporations deposit)	85 123	112 961	137 478	153 748	201 354
3.5	**Mahk.,sav.,icra ifl.daire.,tereke hakim.nezd.P.V.noter hes. (YTL)**					
	Courts,attorney,exec.and bank.off.,legacy courts notary acc.(TRY) [5]	-	-	936 903	969 591	1 430 383
3.6	**Mahke. tevdi yeri gösterilmek üzere yatırılan para. (YTL)**					
	Cash deposited by court decision (TRY) [5]	-	-	48 041	54 553	65 955
3.7	**Diğer (diğ. kur. mev.) (YTL)**					
	Other (other corporations deposit) (TRY)	1 264 451	2 637 215	3 435 038	3 639 466	3 722 719
3.8	**Yurtiçi yerleşik özel sektörün döviz tevdiat hesabı (YP)**					
	Residents' deposits, private sector (FX)	64 850 235	72 009 887	72 418 550	95 407 194	100 039 609
3.81	**Hanehalkı, yurtiçinde yerleşik gerçek kişiler**					
	Households, resident real persons	52 884 007	57 786 204	56 220 474	70 420 256	73 468 928
3.82	**Yurtiçinde yerleşik tüzel kişilerin döviz tevdiat hesapları**					
	Resident legal persons, foreign exchange deposits	11 966 228	14 223 683	16 198 076	24 986 938	26 570 681
3.821	**Mali olmayan şirketler** - Non-financial corporations	11 688 672	14 222 657	16 196 702	24 883 493	26 349 398
3.822	**Bireysel işletmeler** - Individual corporations	-	-	0	0	0
3.823	**Hanehalkına hizmet veren kar amacı olmayan kur.**					
	Non-profit institutions serving households	277 556	1 026	1 374	103 445	221 283
3.9	**Kıymetli maden depo hesabı (YP)**					
	Precious stones deposit accounts (FX) [9]	53 700	156 859	96 478	250 070	151 784
3.91	**Hanehalkı, yurtiçinde yerleşik gerçek kişiler**					
	Household resident real persons	-	-	50 354	184 979	142 378
3.92	**Mali olmayan şirketler ve bireysel işletmeler**					
	Non-financial companies and individual corporations	-	-	46 124	65 091	9 406
4.	**Yurtdışı yerleşikler mevduatı** - Non-residents' deposits	2 828 585	3 402 734	4 478 264	5 048 020	5 042 641
4.1	**Elçilikler, konsolosluklar, uluslararası kuruluşlar (YTL)**					
	Embassies, consulates, international institutions (TRY)	5 627	8 033	22 798	17 335	20 290
4.2	**Yurtdışında yerleşikler (YTL) -** Deposits of non-residents (TRY)	278 714	623 933	1 100 702	1 256 074	1 358 585
4.3	**Döviz tevdiat hesabı, yurtdışında yerleşik gerçek kişiler (YP)**					
	Foreign exchange deposit accounts, non-resident real persons (FX)	1 741 818	1 851 152	1 914 228	2 541 099	2 524 075
4.4	**Döviz tevdiat hesabı, yurtdışında yerleşik tüzel kişiler (YP)**					
	Foreign exchange deposit accounts, non-resident legal persons (FX)	802 426	919 616	1 440 271	1 232 395	1 138 414
4.5	**Kıymetli maden depo hesabı, yurtdışında yerleşik gerçek kişiler (YP)**					
	Precious stones deposit accounts, non-resident real persons (FX) [9]	-	-	265	1 117	1 277
4.6	**Kıymetli maden depo hesabı, yurtdışında yerleşik tüzel kişiler (YP)**					
	Precious stones deposit accounts, non-resident legal persons (FX) [9]	-	-	0	0	0
5.	**Mali kuruluşlar mevduatı** - Financial institutions' deposits	8 204 049	9 522 157	12 530 147	16 630 439	14 785 223
5.1	**YTL mevduatları** - TRY deposits	4 019 835	5 709 452	7 483 650	11 341 386	10 990 298
5.11	**Bankalararası mevduat** - Interbank deposits	1 492 937	2 610 465	4 068 187	6 816 419	5 820 572
5.111	**Merkez Bankası** - Central Bank	1 347	1 821	115	1	73
5.112	**Yurtdışı bankalar** - Banks abroad	175 155	138 571	472 358	2 480 881	1 140 220
5.113	**Yurtiçi bankalar** - Domestic banks [8]	1 316 435	2 470 073	3 595 714	4 335 537	4 680 279
5.12	**Diğer mali kuruluşlar mevduatı** - Other financial institutions	2 526 898	3 098 987	3 415 463	4 524 967	5 169 726
5.121	**Kalkınma ve yatırım bank.**- Investment and development banks [8]	52 928	160 232	-	-	-
5.122	**Banka dışı mali kuruluşlar** - Non-bank financial institutions	2 473 970	2 938 755	3 415 463	4 524 967	5 169 726

19.7 Mevduat bankaları mevduat (devam) - Deposit money banks (continued)
[Kurumsal sektörlere göre - Sectoral breakdown] **(Bin YTL** - Thousand TRY)

		2003	2004	2005	2006	2007
5.2	**Döviz tevdiat hesapları** - Foreign exchange deposits	4 184 214	3 812 705	4 947 959	5 187 499	3 688 906
5.21	**Bankalararası mevduat** - Interbank deposits	2 499 591	1 672 963	3 033 908	2 640 865	2 814 773
5.211	**Merkez Bankası** - Central Bank	0	0	0	0	0
5.212	**Yurtdışı bankalar** - Banks abroad	1 323 448	857 700	592 905	616 859	601 353
5.213	**Yurtiçi bankalar** - Domestic banks (8)	1 176 143	815 263	2 441 003	2 024 006	2 213 420
5.22	**Diğer mali kuruluşlar mevduatı** - Other financial institutions	1 684 623	2 139 742	1 914 051	2 546 634	874 133
5.221	**Kalkınma ve yatırım bank.-** Investment and development banks (8)	22 383	4 475	-	-	-
5.222	**Banka dışı mali kuruluşlar** - Non-bank financial institutions	1 662 240	2 135 267	1 914 051	2 546 634	874 133
5.3	**Kıymetli maden depo hesapları (YP)** Precious stones deposit accounts (FX) (9)	-	-	98 538	101 554	106 019
5.31	**Yurtiçinde yerleşik mali kuruluşlar -** Resident financial institutions	-	-	0	3 739	0
5.32	**Yurtdışında yerleşik mali kuruluşlar** Non-resident financial institutions	-	-	98 538	97 815	106 019

(1) 2005 Aralık ayından itibaren "Merkezi yönetim" "Yerel yönetimler" ve "Sosyal güvenlik kurumları" "Genel yönetim" başlığı altında alt sektörler olarak sınıflandırılmaya başlanmıştır.
(2) 2005 Aralık ayından itibaren "Kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumları ve bütçeye ait hesaplar (TL)" kaleminin adı, "Bütçeye ait hesaplar (YTL)" olarak değiştirilmiş ve bu kalem altında izlenen "Kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumları", "Mahkeme, savcılık, icra iflas daireleri, tereke hakimlikleri" ve "Mahkeme tevdi yeri gösterilmek üzere yatırılan paralar" kalemleri çıkarılarak ilgili diğer hesaplarda izlenmeye başlanmıştır.
(3) 2007 Ocak ayında TDHP'deki değişiklik paralelinde, "Diğer kurumlar" mevduatı içerisinde izlenmekte olan "GKBKIYA Özel kanunla kur. üst kur., kur ve kurumlar" kalemi, "Düzenleyici ve denetleyici kurumlar" adıyla 2005 Aralık ayından itibaren "Resmi kurumlar" içerisinde sınıflandırılmaya başlanmıştır.
(4) 2005 Aralık ayına kadar "Merkezi yönetim" mevduatı içerisinde izlenmekte olan "Kanunla kurulan sosyal güv. kurumları" mevduatı, bu tarihten itibaren "Genel yönetim" mevduatı altında alt sektör olarak izlenmektedir.
(5) 2005 Aralık ayına kadar "Merkezi yönetim-Diğer kurumlar" içerisinde izlenmekte olan "Mahkeme, savcılık, icra iflas daireleri, tereke hakimlikleri nezd.P.V. noter hesabı" ile "Mahkeme tevdi yeri gösterilmek üzere yat. paralar" kalemleri, bu tarihten itibaren "Özel sektör" içerisinde sınıflandırılmaktadır.
(6) 2005 Aralık ayına kadar "Merkezi yönetim- Bütçe dışı hesaplar" içerisinde izlenmekte olan "Döner sermayeli kurumlar", bu tarihten itibaren "Mali olmayan kamu girişimleri" altında sınıflandırılmaktadır.
(7) 2005 Aralık ayına kadar "Yerel yönetimler" içerisinde izlenmekte olan "Yerel yönetimlerin ticari işletmeleri", bu tarihten itibaren "Mali olmayan kamu girişimleri" altında sınıflandırılmaktadır.
(8) 2005 Aralık ayına kadar "Diğer mali kuruluşlar mevduatı" başlığında izlenen kalkınma ve yatırım bankaları YTL ve YP mevduatları, bu tarihten itibaren "Yurtiçi bankalar" başlığı altında sınıflandırılmaktadır.
(9) Kasım 2005 tarihinden itibaren "Kıymetli maden depo hesapları (YP)" kaleminin sektörel ayrımı yapılmıştır.

(1) Beginning from December 2005, "Central government", "Local government" and "Social security institutions" are classified as subsectors of "General government".
(2) Beginning from December 2005, "Budgetary accounts and social security institutions (TL)" is renamed as "Budgetary accounts (TRY)" and "Social security institutions established by law (TRY)", "Courts, attorney, execution and bankruptcy office, legacy courts notary acc." and "Cash deposited by court decision", previously followed under this item, are seperated and shown under other related accounts.
(3) Due to the revision in "Uniform chart of accounts" in January 2007, "High boards, boards and agencies established by law", previously classified in "Other corporations" deposit, is shown under the title of "Regulatory and supervisory institutions - official corporations" deposit beginning from December 2005.
(4) Beginning from December 2005, "Social security institutions established by law", previously classified under "Central government" deposit, is shown as a subsector of "General government".
(5) Beginning from December 2005, "Courts, attorney, execution and bankruptcy office, legacy courts notary accounts" and "Cash deposited court decision", previously classified under "Central government - Other corporations", are shown under "Private sector".
(6) Beginning from December 2005, "Revolving fund organizations", previously classified under "Central government- Deposits of extrabudgetary funds", is shown under "Non-financial public enterprises".
(7) Beginning from December 2005, "Commercial corporations of local administrations", previously classified under "Local government", is shown under "Non-financial public enterprises".
(8) Beginning from December 2005, TRY and FX deposits of Investment and Development banks, previously classified under "Other financial institutions", is shown under "Domestic banks".
(9) The sectoral breakdown of "Precious stones deposits accounts" item are available beginning from November 2005.

19.8 Mevduat bankaları mevduat - Deposit money banks
[Türlerine göre - Deposit types] **(Bin YTL** - Thousand TRY)

		2003	2004	2005	2006	2007
Toplam - Total		154 185 095	187 289 520	233 427 879	285 487 831	328 881 376
1.	**Tasarruf mevduatı** - Saving deposits	45 302 429	62 085 506	87 395 549	110 150 923	137 462 625
1.1	**Vadesiz** - Sight	3 835 720	5 235 801	8 379 343	9 243 701	10 864 637
1.2	**Vadeli** - Time	41 466 709	56 849 705	79 016 206	100 907 222	126 597 988
2.	**Ticari kurumlar mevduatı**					
	Commercial corporations' deposits	16 736 478	21 379 815	31 556 310	30 913 404	39 097 683
2.1	**Vadesiz** - Sight	7 195 918	8 254 006	12 082 387	9 609 607	11 697 455
2.2	**Vadeli** - Time	9 540 560	13 125 809	19 473 923	21 303 797	27 400 228
3.	**Diğer kurumlar mevduatı**					
	Other corporations' deposits	12 156 162	13 726 659	16 886 353	20 185 166	21 413 025
3.1	**Vadesiz** - Sight	3 084 645	3 274 530	3 382 901	3 895 954	2 743 676
3.2	**Vadeli** - Time	9 071 517	10 452 129	13 503 452	16 289 212	18 669 349
	Bilgi için: fonlar - of which: funds					
	Vadesiz - Sight	854 088	628 107	636 763	466 281	541 194
	Vadeli - Time	504 694	631 768	461 438	2 224 829	3 888 613
4.	**Resmi kurumlar mevduatı** - Official deposits	4 431 744	6 395 030	10 322 066	10 002 180	14 484 992
4.1	**Vadesiz** - Sight	2 081 074	3 054 537	5 205 094	5 387 950	6 907 099
4.2	**Vadeli** - Time	2 350 670	3 340 493	5 116 972	4 614 230	7 577 893
5.	**Mevduat sertifikaları** - Certificates of deposits	0	0	0	0	0
5.1	**Vadesiz** - Sight	0	0	0	0	0
5.2	**Vadeli** - Time	0	0	0	0	0
6.	**Döviz tevdiat hesapları**					
	Foreign exchange deposit accounts	71 436 743	79 097 516	79 970 227	104 426 133	107 528 626
6.1	**Vadesiz** - Sight	16 098 779	19 911 518	19 117 062	23 011 642	21 771 927
6.2	**Vadeli** - Time	55 337 964	59 185 998	60 853 165	81 414 491	85 756 699
7.	**Kıymetli maden depo hesapları (YP)**					
	Precious stones deposit accounts (FX)	53 700	156 859	195 281	352 741	259 080
7.1	**Vadesiz** - Sight	26 766	69 429	78 020	224 424	110 825
7.2	**Vadeli** - Time	26 934	87 430	117 261	128 317	148 255
8.	**Bankalararası mevduat** - Interbank deposits	4 067 839	4 448 135	7 102 095	9 457 284	8 635 345
8.1	**TC. Merkez Bankası** - Central Bank	1 347	1 821	115	1	73
8.2	**Kamu mevduat bankaları**					
	Public deposit money banks	780 813	1 522 248	1 611 294	1 431 281	2 126 557
8.3	**Özel mevduat bankaları**					
	Private deposit money banks	1 464 409	1 402 920	2 741 162	2 154 413	1 933 517
8.4	**Yabancı mevduat bankaları**					
	Foreign deposit money banks	136 876	231 967	512 564	1 361 994	383 137
8.5	**Kamu ve özel kalkınma ve yatırım bankaları**					
	Public and private investment and development banks	75 141	142 898	938 349	1 154 225	1 778 454
8.6	**Yabancı kalkınma ve yatırım bankaları**					
	Foreign investment and development banks	170	21 809	10 390	34 330	53 169
8.7	**Yurtdışındaki bankalar** - Banks abroad	1 498 603	996 271	1 065 263	3 097 740	1 741 573
8.8	**Özel kanunla mevduat kabulüne yetkili kuruluşlar**					
	Institutions authorized to accept deposit by law	0	0	0	0	0
8.9	**Katılım bankaları** - Participation banks	110 480	128 201	222 958	223 300	618 865

19.9 Kalkınma ve yatırım bankaları bilançosu - Investment and development banks' balance sheet

[Tek düzen hesap planına göre - According to the uniform chart of accounts] **(Bin YTL** - Thousand TRY)

		2003	2004	2005	2006	2007
Varlıklar - Assets		10 286 837	11 328 776	12 651 058	15 036 430	18 459 053
1.	**Kasa** - Vault cash	331	458	421	542	640
2.	**Efektif deposu** - Foreign banknotes	605	570	646	673	550
3.	**Yoldaki paralar** - Cash in transit	0	0	0	5	36
4.	**Satın alınan banka çekleri** - Checks purchased	0	0	0	0	0
5.	**Vadesi gelmiş menkul değerler** - Securities due	0	0	0	0	0
6.	**Kıymetli madenler (YP)** - Precious stones (FX) (1)	0	0	0	0	0
7.	**TC. Merkez Bankası** - Claims on Central Bank	6 371	5 539	10 093	21 957	20 470
7.1	**Vadesiz serbest hesap** - Sight free account	5 361	4 178	9 932	21 844	20 216
7.2	**Vadeli serbest ve serbest olmayan hesap** Time free and restricted account (2)	1 010	1 361	161	113	254
8.	**Bankalar** - Claims on banks	514 707	1 462 553	1 554 957	1 878 263	2 228 271
8.1	**Yurtiçi** - Domestic	132 658	1 032 873	1 155 734	1 303 612	2 004 232
8.2	**Yurtdışı** - Abroad	382 049	429 680	399 223	574 651	224 039
9.	**Para piyasalarından alacaklar** Claims on money market transactions	1 022 000	184 750	202 950	583 900	1 291 900
10.	**Katılım bankaları** - Participation banks	0	0	-	-	-
11.	**Gerçeğe uyg.değ. farkı K/Z yansıtılan ve sat.hazır md.** Sec. at fair value thr. prof. or loss and sec.av. for sale (1) (3)	789 798	1 085 270	1 686 598	1 360 316	2 273 068
11.1	**Bilgi için: Repoya tabi menkul değerler** Of which : Securities under repurchase agreement	30 108	179 813	436 500	496 959	1 026 304
12.	**Ters repo işlemlerinden alacaklar** Claims on revers repo transactions	1 679	8 218	4 347	7 467	9 518
13.	**Krediler** - Credits	6 589 287	7 242 250	7 654 049	9 538 729	10 876 935
14.	**Tasfiye olunacak alacaklar** - Past-due loans (net)	17 469	22 919	10 408	9 197	10 658
14.1	**Tasfiye olunacak alacaklar** - Past-due loans	180 199	178 525	156 846	184 166	161 831
14.2	**(-) Krediler özel karşılıkları** - (-) Special reserve for loans	-162 730	-155 606	-146 438	-174 969	-151 173
15.	**Kiralama işlemlerinden alacaklar (net)** Receivables from leasing transactions (net)	166 026	238 683	301 952	335 185	281 790
16.	**Zorunlu karşılıklar** - Required reserves	33 003	25 469	66 488	87 321	124 740
17.	**Kredi ve diğer faiz gelir tahakkuk ve reeskontları** Credit and other interest income accruals and rediscount	270 790	254 130	220 731	352 914	382 553
18.	**Kanuni yedek akçeler karşılığı devlet tahvili** Bonds held against legal reserves	0	0	-	-	-
19.	**İştirakler, bağlı ve birlikte kontrol edilen ortaklıklar** Participations and subsidiaries	182 292	206 726	286 191	252 853	362 907
20.	**Vadeye kadar elde tutulacak menkul değerler** Securities to be held till maturity	281 889	291 898	309 766	215 972	217 460
20.1	**Bilgi için: Repoya tabi menkul değerler** Of which: securities under repurchase agreement	64 101	0	0	1 000	2 084
21.	**Sabit değerler** - Fixed assests (net)	185 330	192 115	183 710	193 635	190 913
22.	**Özel maliyet bedelleri** - Special costs (net)	587	859	1 040	4 247	8 171
23.	**Peşin ödenmiş vergiler** - Prepaid taxes	131 708	33 555	71 279	97 911	80 695
24.	**Ertelenmiş vergi aktif hesabı** Asset account of deferred taxes	0	8 001	17 391	20 908	25 985
25.	**Ayniyat mevcudu** - Office supply inventory	32 879	14 288	12 310	9 066	7 922
26.	**Tahsili şüpheli ücret, komisyon ve diğer alacaklar** Doubtful fees, commission and other receivables	0	0	-	-	-
27.	**Aktiflerimizin vadeli satışından doğan alacaklar** Receivables from future sale of assets	17 053	8 052	3 514	814	142
28.	**Muhtelif alacaklar** - Miscellaneous receivables	19 016	19 541	17 456	20 895	23 143
29.	**Borçlu geçici hesaplar** - Transitory asset accounts	14 119	12 598	16 862	17 913	25 123
30.	**Kamu kurum ve kuruluşlarından alacaklar** Receivables from public sector	13	8	0	0	0
31.	**Elden çıkarılacak kıymetler** - Assets to be sold	9 885	10 326	17 899	25 747	15 463
32.	**Diğer varlıklar** - Other assets	0	0	0	0	0

19.9 Kalkınma ve yatırım bankaları bilançosu (devam) - Investment and development banks' balance sheet (continued)
[Tek düzen hesap planına göre - According to the uniform chart of accounts]

(Bin YTL - Thousand TRY)

		2003	2004	2005	2006	2007
	Yükümlülükler - Liabilities	10 286 837	11 328 776	12 651 058	15 036 430	18 459 053
1.	**Mevduat** - Deposit	0	0	0	0	0
2.	**Repo işlemlerinden sağlanan fonlar**					
	Funds received from repo transactions	74 960	175 598	392 629	475 640	951 915
3.	**Para piyasalarına borçlar** - Due to money markets	12 994	9 533	27 284	27 295	0
4.	**Menkul kıymet ödünç piyasasına borçlar**					
	Due to securities lending markets	0	0	0	0	0
5.	**Alınan krediler** - Loans received	3 625 616	3 652 789	3 888 077	4 503 280	5 034 340
5.1	**TC. Merkez Bankası -** Central Bank	118 081	71 714	1 378	757	375
5.2	**Yurtiçi bankalar -** Domestic banks	934 458	901 282	589 548	234 188	383 661
5.3	**Yurtiçi diğer kuruluşlar -** Other institutions	291 654	292 422	374 379	389 643	312 558
5.4	**Yurtdışı bankalar -** Banks abroad	1 507 870	1 109 408	1 309 798	1 581 038	1 882 275
5.5	**Yurtdışı fonlar ve diğer kur.**					
	Other institutions and funds abroad	773 553	1 277 963	1 612 974	2 297 654	2 455 471
6.	**Karşılıklar** - Provisions	458 679	213 447	225 599	264 205	280 447
7.	**Kiralama işlemlerinden borçlar (net)**					
	Due to leasing transactions (net)	64	330	717	2 603	3 059
8.	**Faktoring işlemlerinden borçlar**					
	Due to factoring transactions	0	0	0	0	0
9.	**Faiz ve gider reeskontları**					
	Interest and expense rediscounts	70 778	88 906	79 081	127 290	176 364
10.	**Kredi ve diğer alacaklar değerleme fonu**					
	Credits and other receivables revaluation fund	0	0	0	0	0
11.	**İthalat transfer emirleri** - Import transfer orders	9 197	1 732	1 773	320	1 756
12.	**Ödenecek vergi, resim, harç ve primler**					
	Tax, duties, charges and premium payable	20 821	15 229	17 840	14 126	42 949
13.	**İhraç edilen menkul kıymetler** - Securities issued (net)	488 761	467 966	1	0	0
14.	**Bankamıza tahsis edilen fonlar** - Funds allocated	88 112	96 157	111 295	110 021	115 123
15.	**Ertelenmiş vergiler** - Deferred taxes	187	4 053	0	512	152
16.	**Muhtelif borçlar** - Miscellaneous payables	605 363	862 152	1 003 251	1 276 278	2 231 048
17.	**Alacaklı geçici hesaplar** - Transitory liability accounts	193 535	195 420	183 222	194 230	216 187
18.	**Ödeme emirleri** - Payment orders	172	42	40	181	6 601
19.	**Kamu kurum ve kuruluşlarına borçlar-** Payables to public sector	451 517	405 768	472 374	473 710	421 316
20.	**Diğer yükümlülükler** - Other liabilities [4]	0	0	316	226	8 305
21.	**Özkaynaklar** - Shareholders' equity	4 186 081	5 139 654	6 247 559	7 566 513	8 969 491
21.1	**Ödenmiş sermaye** - Paid-up capital	1 856 078	2 240 426	2 772 968	3 905 688	5 048 895
21.2	**Ödenmiş sermaye enflasyon düzeltme farkı**					
	Inflation adjustment for paid-up capital	3 550 108	4 388 533	0	0	0
21.3	**Sermaye yedekleri** - Capital reserves	99 920	139 781	2 527 441	2 369 102	2 263 149
21.4	**Kâr yedekleri** - Profit reserves	218 246	329 846	447 904	708 314	966 596
21.5	**Kâr (zarar)** - Profit (loss)	509 947	314 847	678 443	730 452	878 026
21.6	**Geçmiş yıllar kârı (zararı)** - Profit (loss) for the previous year	-2 048 218	-2 273 779	-179 197	-147 043	-187 175

Not. Temmuz 2002 - Aralık 2004 tarihleri arasında enflasyon muhasebesine göre düzenlenmiştir.

(1) 2007 Ocak ayında TDHP'de yapılan değişiklik paralelinde, "Kıymetli maden deposu (YP)" kalemi "Kıymetli madenler (YP)" olarak değiştirilmiş ve daha önce menkul değerler içerisinde izlenmekte olan kıymetli madenler hesabı 2005 Aralık ayından itibaren bu kalem içerisinde sınıflandırılmıştır.

(2) 2007 Ocak ayında TDHP'de yapılan değişiklik paralelinde, Merkez Bankası nezdindeki vadeli serbest olmayan hesaplar bu kaleme ilave edilerek ismi "Vadeli serbest ve serbest olmayan hesap" olarak değiştirilmiştir.

(3) 2007 Ocak ayında TDHP'de yapılan değişiklik paralelinde bu kalemin ismi "Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan ve satılmaya hazır menkul değerler" olarak değiştirilmiştir.

(4) Yurtdışı Merkez ve Şubeler hesabı "Diğer Yükümlülükler" içerisinde izlenmektedir.

Note. Data are inflation adjusted beginning from July 2002 to December 2004.

(1) Due to the revision made in Uniform chart of accounts in January 2007, Precious stones stock (FX) is renamed as Precious stones (FX) and beginning from December 2005 precious stones account, which was previously classified under securities, is shown under this item.

(2) Due to the revision made in Uniform chart of accounts in January 2007, Time restricted accounts on Central Bank is classified under this item and it is renamed as "Time free and restricted account".

(3) Due to the revision made in Uniform chart of accounts in January 2007, this item is renamed as "Securities at fair value through profit or loss and securities available for sale".

(4) Head Office and Branches Abroad account is followed under "Other Liabilities".

19.10 Kalkınma ve yatırım bankaları krediler - Investment and development banks credits
[Kurumsal sektörlere göre - Sectoral breakdown] **(Bin YTL** - Thousand TRY)

	2003	2004	2005	2006	2007
Toplam - Total	6 589 287	7 242 250	7 654 049	9 538 729	10 876 935
1. **Genel yönetim -** General government [1]	-	-	2 712 067	3 432 130	4 150 050
1.1. **Merkezi yönetim** - Central government	0	0	0	0	0
1.2. **Sosyal güvenlik kurumları -** Social security instutions [2]	-	-	0	0	0
1.3. **Yerel yönetimler** - Local governments	1 641 320	2 136 171	2 712 067	3 432 130	4 150 050
2. **Mali olmayan kamu girişimleri** - Non-financial public enterprises	0	0	0	0	0
3. **Özel sektör** - Private sector	2 458 812	2 698 417	2 963 135	3 144 952	3 866 050
3.1. **Mali olmayan şirketler** - Non-financial companies [3]	2 430 199	2 649 372	2 896 888	2 994 286	3 666 330
3.2. **Bireysel işletmeler** - Individual corporations [3]	13 293	31 871	44 965	92 211	0
3.3. **Hanehalkı** - Households	15 112	17 174	21 282	58 455	199 720
3.31. **Tüketici kredileri** - Consumer credit [4] [6]	-	-	-	-	199 720
3.311. **Konut kredileri** - Housing loans	-	-	-	-	70 171
3.312. **Taşıt kredileri** - Automobile loans	-	-	-	-	33 748
3.313. **İhtiyaç ve diğer krediler** - Consumer and other loans	-	-	-	-	95 801
3.314. **Bireysel kredi kartları** - Individual credit cards [5]	-	-	0	0	0
3.32. **Personele verilen krediler** - Credits to personnel [6]	15 112	17 174	21 282	58 455	-
3.4. **Hanehalkına hizmet veren kar amacı olmayan kuruluşlar** Non-profit institutions serving households	0	0	0	0	0
3.5. **Diğer** - Other	208	0	0	0	0
4. **Mali kuruluşlar** - Financial institutions	1 678 449	1 959 359	1 791 830	2 870 959	2 763 472
4.1. **Bankalar -** Banks [7]	-	-	1 732 731	2 460 891	2 241 122
4.11. **Mevduat bankaları** - Deposit money banks	1 611 787	1 878 311	1 703 008	2 416 668	-
4.12. **Katılım bankaları** - Participation banks	0	0	0	0	-
4.13. **Kalkınma ve yatırım bankaları** Investment and development banks	37 230	32 796	29 723	44 223	-
4.2. **Banka dışı mali kuruluşlar** - Non-bank financial institutions	29 432	48 252	59 099	410 068	522 350
4.21. **Sigorta şirketleri ve özel emeklilik fonları** Insurance companies and private pension funds	0	0	0	0	0
4.22. **Mali aracılar** - Financial intermediaries	23 064	36 201	40 251	389 733	497 522
4.221. **Finansal kiralama şirketleri -** Financial leasing companies	1 007	0	0	322 285	387 731
4.222. **Faktöring şirketleri -** Factoring companies	22 053	29 742	39 751	67 448	104 972
4.223. **Tüketici finansman şirketleri-**Consumer finance companies	0	6 459	500	0	0
4.224. **Diğer mali aracılar -** Other financial intermediaries	4	0	0	0	4 819
4.23. **Mali yardımcılar** - Financial auxiliaries	6 368	12 051	18 848	20 335	24 828
5. **Yurtdışı** - Abroad	810 706	448 303	187 017	90 688	97 363

(1) 2005 Aralık ayından itibaren "Merkezi yönetim", "Yerel yönetimler" ve "Sosyal güvenlik kurumları" "Genel yönetim" başlığı altında alt sektörler olarak sınıflandırılmaya başlanmıştır.
(2) 2007 Ocak ayına kadar "Merkezi yönetimden alacaklar" içerisinde yer alan "Sosyal güvenlik kurumları"ndan alacaklar bu tarihten itibaren ayrı bir başlık altında izlenmektedir.
(3) "Mali olmayan şirketler" Aralık 2002 tarihine kadar "Bireysel işletmeleri"de kapsamaktadır.
(4) 2007 Ocak ayından itibaren "Tüketici kredileri"; "Konut" "Taşıt" ve "İhtiyaç ve diğer krediler" alt ayrımlarında izlenmeye başlanmıştır.
(5) 2007 Ocak ayından itibaren "Bireysel kredi kartları" ilave edilmiştir.
(6) "Personele verilen krediler" 2007 Ocak ayından itibaren "Tüketici kredileri" içerisinde izlenmeye başlanmıştır.
(7) "Mevduat bankaları", "Katılım bankaları" ve "Kalkınma ve yatırım bankaları" 2005 Aralık ayından itibaren "Bankalar" kalemi altında birleştirilerek izlenmeye başlanmıştır.

(1) Beginning from December 2005, "Central government", Local government" and "Social security institutions" are classified as subsectors of "General government".
(2) "Claims on social security institutions", previously classified in "Claims on central government" is shown as a seperate item beginning from January 2007.
(3) "Non-financial companies" included "Indivudual corporations" until December 2002.
(4) The breakdown of "Consumer credits" are divided as "Housing" "Automobile" and "Consumer and other loans" beginning from January 2007.
(5) Beginning from January 2007, "Individual credit cards" are added.
(6) "Credits to personnel" are included in "Consumer credits" beginning from January 2007.
(7) "Deposit money banks", "Partipication banks" and "Investment and development banks" accounts are merged and followed under "Banks" item beginning from December 2005.

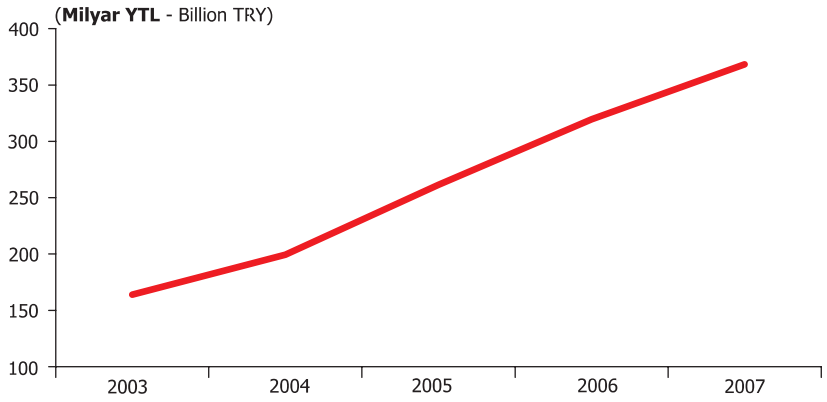
19.11 Katılım bankaları bilançosu - Participation banks' balance sheet
[Tek düzen hesap planına göre - According to the uniform chart of accounts] **(Bin YTL** - Thousand TRY)

		2005	2006	2007
	Varlıklar - Assets	9 947 798	13 656 867	19 240 210
1.	**Kasa -** Vault cash	72 334	82 455	129 419
2.	**Efektif deposu** - Foreign banknotes	93 311	115 973	90 362
3.	**Yoldaki paralar** - Cash in transit	12 931	36 609	61 574
4.	**Satın alınan banka çekleri** - Checks purchased	0	0	0
5.	**Vadesi gelmiş menkul değerler -** Securities due	0	0	0
6.	**Kıymetli madenler (YP)** - Precious stones (FX)	0	0	10 088
7.	**T.C. Merkez Bankası -** Claims on Central Bank	377 124	282 281	1 108 192
7.1	**Vadesiz serbest hesap** - Sight free account	377 124	282 281	1 108 192
7.2	**Vadeli serbest ve serbest olmayan hesap -** Time free and restricted account	0	0	0
8.	**Bankalar -** Claims on banks	1 015 503	1 585 272	1 154 812
8.1	**Yurtiçi** - Domestic	295 334	361 601	966 637
8.2	**Yurtdışı** - Abroad	720 169	1 223 671	188 175
9.	**Para piyasalarından alacaklar -** Claims on money market transactions	0	0	0
10.	**Gerçeğe uygun değ.farkı K/Z yansıtılan ve sat. hazır md** Sec. at fair value thr.prof. or loss and sec. av.for sale (net)	19 281	5 300	9 174
11.	**Krediler** - Credits	6 455 719	9 242 922	13 828 649
12.	**Tasfiye olunacak alacaklar** - Past-due loans (net)	119 253	129 371	230 924
12.1	**Tasfiye olunacak alacaklar** - Past-due loans	311 403	368 525	518 634
12.2	**(-)Krediler özel karşılıkları -** (-)Special reserve for loans	-192 150	-239 154	-287 710
13.	**Kiralama işlemlerinden alacaklar -** Receivables from leasing transactions (net)	814 616	797 464	810 312
14.	**Zorunlu karşılıklar -** Required reserves	436 095	650 606	788 413
15.	**Kredi ve diğer faiz gelir tahakkuk ve reeskontları** Credit and other int. income accruals and rediscount	146 897	254 638	250 399
16.	**İştirakler, bağlı ve birlikte kontrol edilen ort. -** Participations and subsidiaries (net)	60 375	99 247	148 232
17.	**Vadeye kadar elde tutulacak menkul değerler -** Securities to be held till maturity	0	0	0
18.	**Sabit değerler -** Fixed assets (net)	147 498	177 585	248 644
19.	**Özel maliyet bedelleri -** Special costs (net)	28 920	39 690	67 194
20.	**Peşin ödenmiş vergiler -** Prepaid taxes	7 396	23 681	61 395
21.	**Ertelenmiş vergi aktif hesabı -** Asset account of deferred taxes	51 845	32 935	10 366
22.	**Ayniyat mevcudu -** Office supply inventory	1 723	2 535	2 267
23.	**Aktiflerimizin vadeli satışından doğan alacaklar** Receivables from future sale of assets	534	681	3 684
24.	**Muhtelif alacaklar -** Miscellaneous receivables	6 242	20 770	15 543
25.	**Borçlu geçici hesaplar -** Transitory asset accounts	21 202	28 809	160 066
26.	**Elden çıkarılacak kıymetler -** Assets to be sold	58 999	48 043	50 501
27.	**Diğer varlıklar -** Other assets	0	0	0
	Yükümlülükler - Liabilities	9 947 798	13 656 867	19 240 210
1.	**Toplanan fonlar -** Funds raised	8 478 135	11 223 641	14 762 224
1.1	**Özel cari hesaplar -** Private current accounts	1 961 841	2 433 628	2 786 321
1.2	**Katılma hesapları -** Participation accounts	6 516 294	8 790 013	11 975 903
2.	**Para piyasalarına borçlar -** Due to money markets	0	0	0
3.	**Kullanılan krediler -** Loans received	81 818	211 530	743 282
3.1	**T.C. Merkez Bankası -** Central Bank	0	0	0
3.2	**Yurtiçi bankalar -** Domestic banks	0	0	8 735
3.3	**Yurtiçi diğer kuruluşlar -** Other institutions	616	0	0
3.4	**Yurtdışı bankalar -** Banks abroad	81 202	211 530	734 547
3.5	**Yurtdışı diğer kuruluşlar -** Other institutions abroad	0	0	0
4.	**Karşılıklar -** Provisions	75 065	149 164	297 194
5.	**Kiralama işlemlerinden borçlar -** Due to leasing transactions (net)	4 682	12 632	21 225
6.	**Kar payı ve gider reeskontları -** Dividend and expense rediscounts	65 501	91 150	137 538
7.	**Kredi ve diğer alacaklar değerleme fonu** Credits and other receivables revaluation fund	0	0	0
8.	**İthalat transfer emirleri -** Import transfer orders	14 741	23 065	19 345

19.11 Katılım bankaları bilançosu (devam) - Participation banks' balance sheet (continued)
[Tek düzen hesap planına göre - According to the uniform chart of accounts] **(Bin YTL** - Thousand TRY)

		2005	2006	2007
9.	**Ödenecek vergi, resim, harç ve primler** Taxes, duties, charges and premium payable	25 551	36 130	44 316
10.	**İhraç edilen menkul kıymetler -** Securities issued (net)	0	0	0
11.	**Ertelenmiş vergi pasifi hesabı -** Deferred taxes	0	0	0
12.	**Muhtelif borçlar -** Miscellaneous payables	181 466	289 645	438 590
13.	**Alacaklı geçici hesaplar -** Transitory liability accounts	73 526	55 199	408 155
14.	**Ödeme emirleri -** Payment orders	1 843	3 777	4 322
15.	**Diğer yükümlülükler -** Other liabilities	0	0	909
16.	**Özkaynaklar -** Shareholders' equity	945 470	1 560 934	2 363 110
16.1	**Ödenmiş sermaye -** Paid-up capital	816 252	939 048	1 121 547
16.11	**Sermaye (nominal) -** Capital	850 845	945 641	1 121 547
16.12	**(-) Sermaye taahhütleri (ödenmemiş sermaye) -** (-) Unpaid capital	-34 593	-6 593	0
16.2	**Sermaye yedekleri -** Capital reserves	146 683	295 644	343 302
16.21	**Hisse senedi ihraç primleri -** Premium issues of shares	0	150 000	331 646
16.22	**Hisse senedi iptal karları -** Cancellation profits of shares	0	0	0
16.23	**Menkul değerler değer artış fonu -** Securities revaluation fund	0	0	0
16.24	**Maddi ve maddi olmayan duran varlık yeniden değerleme değer artışları** Revaluation account for tangible and intangible fixed assets	1 058	20	11 656
16.25	**İştirakler, bağlı ort. ve birlikte kontrol edilen ort. bedelsiz hisse senetleri** Bonus shares of participations and subsidiaries	0	0	0
16.26	**Diğer sermaye yedekleri -** Other capital reserves	145 625	145 624	0
16.3	**Kar yedekleri -** Profit reserves	65 979	76 299	371 575
16.4	**Kar (zarar) -** Profit (loss)	244 522	399 993	526 683
16.5	**Geçmiş yıllar karı (zararı) -** Profit (loss) for the previous year	-327 966	-150 050	3

Parasal sektör analitik bilançosu
Monetary sector analytical balance sheet

Veri için tablo 19.12'ye bakınız.
For data, see table 19.12.

19.12 Parasal sektör analitik bilançosu - Monetary sector analytical balance sheet
[M3 Para arzı ve karşılık kalemleri - M3 money supply and counterpart items] **(Bin YTL** - Thousand TRY)

		2003	2004	2005	2006	2007
Karşılık kalemleri - Counterpart items						
Toplam - Total		164 056 795	199 524 010	261 306 415	319 366 193	368 220 168
1.	**Dış varlıklar** - Foreign assets (net)	-7 605 236	-1 177 089	13 231 132	40 273 575	49 930 627
1.1	**Dış varlıklar** - Foreign assets	70 100 912	79 562 509	103 764 531	143 929 346	142 102 530
1.11	**Parasal yetkililer** - Monetary authorities	51 058 649	52 384 047	72 194 863	90 980 525	90 789 631
1.12	**Mevduat bankaları** - Deposit money banks	19 042 263	27 178 462	30 109 269	50 833 086	49 665 518
1.13	**Katılım bankaları -** Participation banks	-	-	857 350	1 433 036	1 222 784
1.14	**Kalkınma ve yatırım bankaları** Investment and development banks	-	-	603 049	682 699	424 597
1.2	**Dış yükümlülükler** - Foreign liabilities	-77 706 149	-80 739 597	-90 533 399	-103 655 771	-92 171 903
1.21	**Parasal yetkililer** - Monetary authorities	-58 937 920	-55 221 014	-42 263 486	-39 144 535	-27 941 560
1.22	**Mevduat bankaları** - Deposit money bank	-18 768 229	-25 518 583	-44 933 541	-60 073 430	-58 981 636
1.23	**Katılım bankaları -** Participation banks	-	-	-398 392	-551 684	-891 450
1.24	**Kalkınma ve yatırım bankaları** Investment and development banks	-	-	-2 937 980	-3 886 122	-4 357 257
2.	**Yurtiçi krediler** - Domestic credits	198 691 861	241 654 096	309 075 505	353 400 819	419 003 639
2.1	**Merkezi yönetimden alacaklar (net)** Claims on central government (net)	139 064 505	151 368 719	158 405 455	149 535 057	155 651 257
2.11	**Merkezi yönetimden alacaklar** Claims on central government [1]	152 345 667	164 394 149	188 895 772	183 529 002	187 452 159
2.111	**Parasal yetkililer** - Monetary authorities	52 385 567	50 333 752	41 730 414	35 871 872	30 713 927
2.112	**Mevduat bankaları** - Deposit money banks	99 960 100	114 060 397	131 778 579	139 575 956	147 518 521
2.113	**Katılım bankaları -** Participation banks	-	-	7 396	23 681	61 395
2.114	**Kalkınma ve yatırım bankaları** Investment and development banks	-	-	1 879 935	1 628 031	2 530 407
2.115	**Para piyasası fonları (B tipi likit fonlar)** Money market funds (B type liquid funds) [2]	-	-	13 499 448	6 429 462	6 627 908
2.12	**Eksi: Merkezi yönetim mevduatları** Less: Central government deposits [5]	-13 281 162	-13 025 430	-30 490 317	-33 993 944	-31 800 902
2.121	**Parasal yetkililer** - Monetary authorities	-6 494 056	-6 028 473	-14 807 496	-20 228 196	-16 626 809
2.122	**Mevduat bankaları** - Deposit money banks	-6 787 106	-6 996 957	-14 998 296	-13 126 136	-14 561 853
2.123	**Katılım bankaları -** Participation banks	-	-	-91 907	-48 901	-74 638
2.124	**Kalkınma ve yatırım bankaları** Investment and development banks	-	-	-592 618	-590 711	-537 602
2.2	**Yerel yönetimlerden alacaklar** Claims on local governments	172 356	297 802	3 064 105	4 071 408	5 455 784
2.21	**Parasal yetkililer** - Monetary authorities	-	-	-	-	-
2.22	**Mevduat bankaları** - Deposit money banks	172 356	297 802	346 930	634 585	1 289 161
2.23	**Katılım bankaları -** Participation banks	-	-	0	0	5 001
2.24	**Kalkınma ve yatırım bankaları** Investment and development banks	-	-	2 717 175	3 436 823	4 161 622
2.3	**Sosyal güvenlik kurumlarından alacaklar** Claims on social security institutions [1]	-	-	0	0	0
2.31	**Parasal yetkililer** - Monetary authorities	-	-	-	-	-
2.32	**Mevduat bankaları** - Deposit money banks	-	-	0	0	0
2.33	**Katılım bankaları -** Participation banks	-	-	-	-	-
2.34	**Kalkınma ve yatırım bankaları** Investment and development banks	-	-	0	0	0
2.4	**Mali olmayan kamu girişimlerinden alacaklar** Claims on non-financial public enterprises	196 428	353 767	955 424	1 326 308	1 949 925
2.41	**Parasal yetkililer** - Monetary authorities	3 322	567	0	0	0
2.42	**Mevduat bankaları** - Deposit money banks	193 106	353 200	830 923	1 326 308	1 918 279
2.43	**Katılım bankaları -** Participation banks	-	-	0	0	30 000
2.44	**Kalkınma ve yatırım bankaları** Investment and development banks	-	-	124 501	0	1 646

19.12 Parasal sektör analitik bilançosu (devam) - Monetary sector analytical balance sheet (continued)
[M3 Para arzı ve karşılık kalemleri - M3 money supply and counterpart items] **(Bin YTL** - Thousand TRY)

		2003	2004	2005	2006	2007
2.5	**Özel sektörden alacaklar** - Claims on private sector	55 735 552	85 144 559	142 290 680	193 605 877	247 355 748
2.51	**Parasal yetkililer** - Monetary authorities	0	0	-	-	-
2.52	**Mevduat bankaları** - Deposit money banks	55 735 552	85 144 559	131 106 491	179 360 132	228 566 965
2.53	**Katılım bankaları -** Participation banks	-	-	7 617 089	10 468 836	14 425 256
2.54	**Kalkınma ve yatırım bankaları**					
	Investment and development banks	-	-	3 567 100	3 776 909	4 363 527
2.6	**Kalkınma ve yatırım bankalarından alacaklar**					
	Claims on investment and development banks [3]	869 315	828 020	-	-	-
2.61	**Parasal yetkililer** - Monetary authorities	0	0	0	0	0
2.62	**Mevduat bankaları** - Deposit money banks	869 315	828 020	0	0	0
2.7	**Banka dışı mali kuruluşlardan alacaklar**					
	Claims on non-bank financial institutions	2 653 705	3 661 229	4 359 841	4 862 169	8 590 925
2.71	**Parasal yetkililer** - Monetary authorities	0	302 300	0	0	0
2.72	**Mevduat bankaları** - Deposit money banks	2 653 705	3 358 929	4 066 470	4 234 472	7 682 993
2.73	**Katılım bankaları -** Participation banks	-	-	25 768	21 118	111 162
2.74	**Kalkınma ve yatırım bankaları**					
	Investment and development banks	-	-	267 603	606 579	796 770
3.	**Diğer kalemler** - Other items (net) [3]	-27 029 830	-40 952 998	-61 000 219	-74 308 199	-100 714 098
	Para arzları - Money supply					
1.	**M1** [4]	23 014 336	28 793 392	61 991 241	71 770 962	76 350 721
1.1	**Dolaşımdaki para** - Currency in circulation	9 775 116	12 443 528	18 193 450	24 439 416	25 008 370
1.2	**Vadesiz mevduat (YTL)** - Demand deposits (TRY)	13 239 221	16 349 864	25 275 958	24 522 090	29 725 334
1.21	**TCMB -** CBRT	33 920	139 148	88 556	102 801	99 441
1.22	**Mevduat bankaları** - Deposit money banks	13 205 301	16 210 716	24 222 857	23 359 598	28 112 689
1.23	**Katılım bankaları -** Participation banks	-	-	964 545	1 059 691	1 513 204
1.3	**Vadesiz mevduat (YP) -** Demand deposits (FX) [4]	-	-	18 521 832	22 809 455	21 617 017
1.31	**TCMB -** CBRT	-	-	73 180	88 145	83 198
1.32	**Mevduat bankaları** - Deposit money banks	-	-	17 532 926	21 438 844	20 319 056
1.33	**Katılım bankaları -** Participation banks	-	-	915 726	1 282 466	1 214 763
2.	**M2** [4]	82 712 966	108 539 246	238 801 378	297 734 743	344 376 752
2.1	**Vadeli mevduat (YTL)** - Time deposits (TRY)	59 698 630	79 745 854	116 132 632	143 304 459	179 843 987
2.11	**Mevduat bankaları** - Deposit money banks	59 698 630	79 745 854	112 729 093	139 213 202	173 631 761
2.12	**Katılım bankaları -** Participation banks	-	-	3 403 539	4 091 257	6 212 226
2.2	**Vadeli mevduat (YP) -** Time deposits (FX) [4]	-	-	60 677 505	82 659 322	88 182 044
2.21	**Mevduat bankaları** - Deposit money banks	-	-	57 899 437	78 278 009	82 707 494
2.22	**Katılım bankaları -** Participation banks	-	-	2 778 068	4 381 313	5 474 550
3.	**M2Y** [4]	151 001 010	184 403 562	-	-	-
3.1	**Yerleşiklerin YP mevduatları**					-
	Residents' foreign exchange deposits [4]	68 288 043	75 864 316	-	-	-
3.11	**Parasal yetkililer** - Monetary authorities	27 750	77 285	-	-	-
3.12	**Mevduat bankaları** - Deposit money banks	68 260 293	75 787 031	-	-	-
4.	**M2YR** [4]	158 665 153	192 224 229	-	-	-
5.	**M3** [5]	-	-	261 306 415	319 366 193	368 220 168
5.1	**Repo işlemlerinden sağlanan fonlar**					
	Funds received from repo transactions	7 664 143	7 820 667	2 514 739	2 815 350	3 189 292
5.11	**TCMB -** CBRT [6]	-	-	0	0	0
5.12	**Mevduat bankaları** - Deposit money banks [7]	7 664 143	7 820 667	2 487 852	2 770 621	2 920 328
5.13	**Kalkınma ve yatırım bankaları**					
	Investment and development banks [8]	-	-	26 887	44 729	268 964
5.2	**Para piyasası fonları (B tipi likit fonlar)**					
	Money market funds (B type liquid funds) [9]	-	-	19 990 298	18 816 101	20 654 124

19.12 Parasal sektör analitik bilançosu (devam) - Monetary sector analytical balance sheet (continued)
[M3 Para arzı ve karşılık kalemleri - M3 money supply and counterpart items] **(Bin YTL** - Thousand TRY)

		2003	2004	2005	2006	2007
6.	**M3** [5]	88 104 608	115 839 027	-	-	-
6.1	**Resmi mevduat (vadeli / vadesiz)** Offical deposits (time / sight) [5]	4 431 744	6 395 030	-	-	-
6.2	**Diğer TCMB mevduatı** - Central Bank's other deposits [5]	959 898	904 751	-	-	-
7.	**M3Y (M2Y+ resmi mev.+ diğer TCMB mev.)** M3Y (M2Y+ official deposits + CB's other deposits) [4]	156 392 652	191 703 343	-	-	-
8.	**M3YR (M2YR + resmi mev.+ diğer TCMB mev.)** M3YR (M2YR + official deposits + CB's other deposits) [4]	164 056 795	199 524 010	-	-	-

Not 1. Bankacılık sistemi verileri Temmuz 2002-Aralık 2004 tarihleri arasında Merkez bankası verileri Ağustos 2004 tarihinden itibaren enflasyon muhasebesine göre düzenlenmiştir.
Not 2. Bu tablodaki Para arzı karşılık kalemleri parasal durumdaki karşılık kalemlerinden farklılık göstermektedir. Bunun nedeni resmi para arzı tanımlarına giren pek çok kalemin Parasal durumda farklı bölümde kaydedilmesidir. Bu değerlendirme farklılığı nedeni ile Parasal durumdaki parasal büyüklükler ile resmi para arzları ve karşılık kalemleri farklı olmaktadır.
Not 3. 2005 Aralık ayından itibaren Katılım bankaları ile Kalkınma ve yatırım bankaları dahil edilmiştir.
(1) 2005 Aralık ayına kadar "Merkezi yönetimden alacaklar" içerisinde izlenmekte olan "Sosyal güvenlik kurumlarından alacaklar" bu tarihten itibaren ayrı bir başlık altında izlenmektedir.
(2) 2005 Aralık ayından itibaren "Para piyasası fonlarının (B tipi likit fonlar) Merkezi yönetimden alacakları" kalemi ilave edilmiştir.
(3) 2005 Aralık ayından itibaren "Kalkınma ve yatırım bankalarından alacaklar", bankalararası alacaklar olarak değerlendirilerek "Diğer kalemler (net)" içerisinde sınıflandırılmaktadır.
(4) 2005 Aralık ayından itibaren, bu tarihe kadar M2Y içerisinde izlenmekte olan "Yurtiçi yerleşiklerin YP mevduatları" vade gruplarına göre ayrıştırılmış ve M1 ile M2 içerisine dahil edilmiştir. Buna bağlı olarak M2Y, M2YR, M3Y ve M3YR kalemleri para arzı tanımından çıkarılmıştır.
(5) M3 içerisinde izlenmekte olan "Resmi mevduat (vadeli/vadesiz)" ve "Diğer TCMB mevduatı" kalemleri içerisindeki Merkezi yönetime ait mevduatlar, 2005 Aralık ayından itibaren M3 kaleminden çıkarılarak Karşılık kalemleri içerisinde yer alan "Merkezi yönetim mevduatları" içerisine dahil edilmiştir. M3 içerisinde yer alan diğer genel yönetim mevduatları ise vade gruplarına göre ayrıştırılarak M1 ve M2 içerisinde sınıflandırılmıştır. Bu nedenle, M3 yerine yeni M3 para arzı kalemi tanımlanmıştır. (M3 = M2 + repo işlemlerinden sağlanan fonlar + para piyasası fonları (B tipi likit fonlar))
(6) 2005 Aralık ayından itibaren Merkez Bankası'nın B tipi likit fonlar dışındaki yatırım fonları ve aracı kurumlarla yaptıkları repolar kapsanmaktadır.
(7) 2005 Aralık ayından itibaren Mevduat bankalarının B tipi likit fonlarla yapılan repoları hariç tutulmuştur.
(8) 2005 Aralık ayından itibaren Kalkınma ve yatırım bankalarının yaptıkları repolar ilave edilmiştir.
(9) 2005 Aralık ayından itibaren Para piyasası fonları (B tipi likit fonlar) kalemi para arzı tanımlarına ilave edilmiştir.

Note 1. Data are inflation adjusted beginning from July 2002 to December 2004 for banking sector and beginning from August 2004 for Central Bank.
Note 2. The money supply counterpart items in this table are different from those in Monetary survey. The reason is that the items included in the official money supply definitions are categorised in different sections of the Monetary survey. Consequently, Monetary survey aggregates are slightly different from the official money supply and counterpart items.

Note 3. Beginning from December 2005, Participation banks and Investment and Development banks are added.
(1) Beginning from December 2005, "Claims on social security institutions", previously previously classified under "Claims on central government" is shown as a separate item.
(2) Beginning from December 2005, "Claims of money market funds (B type liquid funds) on Central government" item is added.
(3) Beginning from December 2005, "Claims on investment and development banks" item is classified as interbank claims under "Other items (net)".
(4) Beginning from December 2005, "Residents' foreign exchange deposits", previously followed under M2Y, are classified according to maturity and included in M1 and M2. Therefore, M2Y, M2YR, M3Y and M3YR are excluded from money supply definition.

(5) Beginning from December 2005, deposits of Central government followed in "Official deposits (time/sight)" and "Central bank's other deposits" are removed from M3 and these deposits are classified under Counterpart items - "Central government deposits". On the other hand, other general government deposit items in M3 are classified in M2 and M2 according to the maturity. Because of these reasons, beginning from December 2005, M3 money supply item is redefined. (M3 = M2 + Funds received from repo transactions + Money market funds (B type liquid funds))
(6) Beginning from December 2005, repos of the Central bank with mutual funds other than B type liquid funds and intermediary institutions is included.
(7) Beginning from December 2005, repos of Deposit money banks with B type liquid funds are excluded.
(8) Beginning from December 2005, repos of Investment and development banks are included.
(9) Beginning from December 2005, Money market funds (B type liquid funds) item is added to money supply definitions.

19.13 Uluslararası rezervler - International reserves **(Milyon $** - Million $)

	2004	2005	2006	2007	2008
Altın - Gold	1 635	1 915	2 373	3 123	3 229
Brüt döviz rezervleri - Gross foreign exchange reserves	52 151	66 829	88 449	105 135	111 348
Merkez Bankası - Central Bank	36 009	50 515	60 912	73 317	70 976
Ticari bankalar - Commercial banks	16 143	16 314	27 536	31 818	40 372
Brüt uluslararası rezervler - Gross international reserves	53 786	68 744	90 822	108 257	114 577
Muhabir açıkları - Overdrafts	1	1	1	1	1
Net rezervler - Net reserves	53 785	68 744	90 821	108 256	114 577

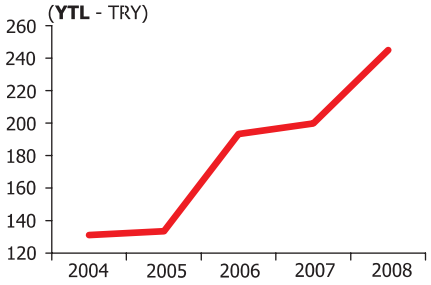
19.14 Altın fiyatları - Gold prices (TL)

	2004	2005(1)	2006(1)	2007(1)	2008(1)
Reşat altını - Reşat gold					
En az - Minimum	136 000 000	148.50	173.80	205.75	223.00
En çok - Maximum	154 400 000	156.80	232.00	218.20	300.00
Ortalama - Average	141 695 833	154.25	201.80	211.48	256.57
Cumhuriyet altını - Cumhuriyet gold (2)					
En az - Minimum	119 750 000	126.20	163.33	190.40	219.75
En çok - Maximum	143 250 000	149.20	221.25	208.20	262.27
Ortalama - Average	131 089 583	133.38	193.27	199.81	245.16
Külçe altın - Ingot gold (3)					
En az - Minimum	17 375 000	18.00	23.58	27.85	32.70
En çok - Maximum	20 600 000	22.17	31.86	30.56	40.13
Ortalama - Average	18 966 458	19.43	28.18	29.13	36.33

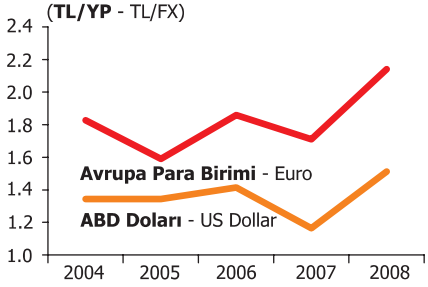
Not. Borsa dışı serbest fiyatlardır.
(1) YTL.
(2) 916 2/3 ayarında ve 7.21657 gram veznindedir.
(3) Bir gramın fiyatıdır.

Note. Data represents free market prices.
(1) TRY.
(2) Weight is 7.21657 grams and standard of fineness is 916 2/3.
(3) Price of 1 gram.

Cumhuriyet altını - Cumhuriyet gold
(**Ortalama -** Average)

Döviz kurları - Exchange rates
Alış - Buying

Veri için tablo 19.15'e bakınız.
For data, see table 19.15.

19.15 Döviz kurları - Exchange rates **(TL / YP** - TL / FX)

	2004	2005 (1)	2006 (1)	2007 (1)	2008 (1)
Avrupa Para Birimi - Euro					
Alış - Buying	1 826 800	1.59040	1.85860	1.71020	2.14080
Satış - Selling	1 835 600	1.59810	1.86760	1.71840	2.15110
ABD Doları - US Dollar					
Alış - Buying	1 342 100	1.34300	1.41310	1.16470	1.51230
Satış - Selling	1 348 600	1.34950	1.41990	1.17030	1.51960
Avustralya Doları - Australian Dollar					
Alış - Buying	1 038 400	0.97860	1.11160	1.01910	1.04430
Satış - Selling	1 045 200	0.98500	1.11890	1.02580	1.05110
Danimarka Kronu - Danish Krone					
Alış - Buying	245 620	0.21310	0.24924	0.22928	0.28728
Satış - Selling	246 830	0.21420	0.25047	0.23041	0.28869
İngiliz Sterlini - Pound Sterling					
Alış - Buying	2 576 500	2.30920	2.76890	2.32590	2.19240
Satış - Selling	2 590 000	2.32130	2.78340	2.33810	2.20390
İsveç Kronu - Swedish Krona					
Alış - Buying	201 800	0.16812	0.20448	0.17981	0.19452
Satış - Selling	203 900	0.16987	0.20661	0.18168	0.19654
İsviçre Frangı - Swiss Franc					
Alış - Buying	1 180 600	1.01860	1.15430	1.02730	1.43000
Satış - Selling	1 188 200	1.02520	1.16170	1.03390	1.43920
Japon Yeni - Japanese Yen(2)					
Alış - Buying	12 913	1.13730	1.18720	1.02790	1.67320
Satış - Selling	12 999	1.14490	1.19510	1.03470	1.68430
Kanada Doları - Canadian Dollar					
Alış - Buying	1 109 400	1.15210	1.21840	1.18960	1.23030
Satış - Selling	1 114 400	1.15730	1.22390	1.19500	1.23590
Kuveyt Dinarı - Kuwaiti Dinar					
Alış - Buying	4 516 700	4.56020	4.84700	4.22610	5.43420
Satış - Selling	4 576 200	4.62030	4.91080	4.28180	5.50580
Norveç Kronu - Norwegian Krone					
Alış - Buying	221 080	0.19776	0.22520	0.21395	0.21604
Satış - Selling	222 570	0.19909	0.22672	0.21539	0.21750
S. Arabistan Riyali - S. Arabian Riyal					
Alış - Buying	358 950	0.35917	0.37793	0.31155	0.40416
Satış - Selling	359 600	0.35982	0.37861	0.31211	0.40489

Not. Dönem sonu.
(1) Veriler Ocak 2005 tarihinden itibaren Yeni Türk Lirası (YTL) olarak verilmiştir.
(2) 1 Ocak 2005 tarih ve sonrası 100 Japon Yeni olarak verilmiştir.

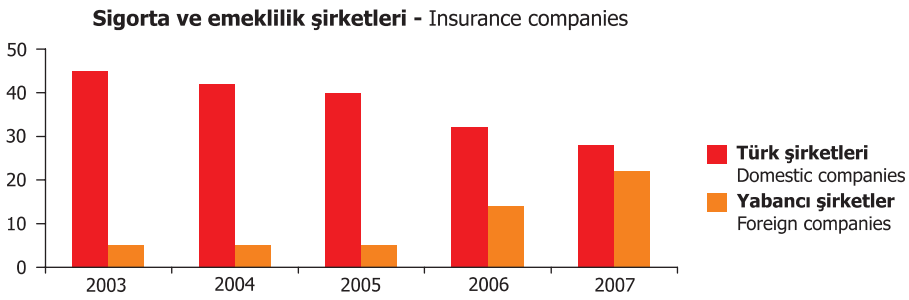
Note. End of period.
(1) Values are given as New Turkish Lira (TRY) beginning from January 2005.
(2) Values are given as 100 Japanase Yen beginning from 1 January 2005.

19.16 Sigorta dallarına göre sigorta ve emeklilik şirketleri
Insurance companies by type of insurance

	2003	2004	2005	2006[(1)]	2007[(1)]
Şirket sayısı - Number of companies	50	47	45	46	50
Türk şirketleri - Domestic companies	45	42	40	32	28
Yabancı şirketler - Foreign companies	5	5	5	14	22
Sigorta dalı - Type of insurance					
Yangın - Fire	28	28	25	24	23
Türk şirketleri - Domestic companies	25	25	22	17	13
Yabancı şirketler - Foreign companies	3	3	3	7	10
Nakliyat - Transportation	28	28	25	24	23
Türk şirketleri - Domestic companies	25	25	22	17	13
Yabancı şirketler - Foreign companies	3	3	3	7	10
Kaza - Accident	27	27	25	24	23
Türk şirketleri - Domestic companies	24	24	22	17	13
Yabancı şirketler - Foreign companies	3	3	3	7	10
Trafik - Traffic	-	28	25	24	23
Türk şirketleri - Domestic companies	-	25	22	17	13
Yabancı şirketler - Foreign companies	-	3	3	7	10
Ferdi kaza - Individual accident	42	44	42	42	41
Türk şirketleri - Domestic companies	38	40	38	31	24
Yabancı şirketler - Foreign companies	4	4	4	11	17
Makine ve montaj - Machine and assembly	27	27	25	24	23
Türk şirketleri - Domestic companies	24	24	22	17	13
Yabancı şirketler - Foreign companies	3	3	3	7	10
Tarım - Agricultural	11	11	15	15	14
Türk şirketleri - Domestic companies	11	11	15	11	7
Yabancı şirketler - Foreign companies	-	-	-	4	7
Sağlık - Health	27	31	29	26	27
Türk şirketleri - Domestic companies	24	28	26	19	14
Yabancı şirketler - Foreign companies	3	3	3	7	13
Hayat - Life	25	26	23	23	24
Türk şirketleri - Domestic companies	22	23	20	20	14
Yabancı şirketler - Foreign companies	3	3	3	3	10
Hukuksal koruma - Legal expense	10	14	16	17	17
Türk şirketleri - Domestic companies	10	13	14	12	9
Yabancı şirketler - Foreign companies	-	1	2	5	8
Kredi - Credit	1	1	3	7	11
Türk şirketleri - Domestic companies	1	1	3	6	7
Yabancı şirketler - Foreign companies	-	-	-	1	4

(1) 2006 yılında doğrudan ve dolaylı yabancı sermaye payı %50'den fazla olan sigorta şirketleri yabancı şirket olarak sayılmıştır.

(1) Insurance companies whose direct and inderect foreign capital share are more than 50% in 2006 are considered as foreign companies.

19.17 Sigorta dallarına göre sigorta ve emeklilik şirketlerinin aldığı direkt primler
Direct premiums received by insurance companies and type of insurance **(Milyar TL** - Billion TL)

	2003	2004	2005 (1)	2006 (1) (2)	2007 (1) (2)
Toplam - Total	4 363 666	6 621 025	7 815 725	9 661 498	10 931 473
Türk şirketleri - Domestic companies	4 023 834	6 151 987	7 278 956	7 570 334	7 505 820
Yabancı şirketler - Foreign companies	339 832	469 038	536 769	2 091 163	3 425 653
Sigorta dalı - Type of insurance					
Yangın - Fire	821 441	1 016 352	1 136 222	1 583 137	1 713 195
Türk şirketleri - Domestic companies	776 499	956 207	1 061 963	1 294 390	1 201 471
Yabancı şirketler - Foreign companies	44 942	60 145	74 259	288 747	511 724
Nakliyat - Transportation	194 053	258 362	290 551	346 202	364 964
Türk şirketleri - Domestic companies	183 443	243 199	268 312	259 343	216 345
Yabancı şirketler - Foreign companies	10 610	15 163	22 238	86 859	148 619
Kaza - Accident	1 466 045	1 987 011	2 437 011	3 119 008	3 606 117
Türk şirketleri - Domestic companies	1 397 385	1 903 241	2 327 559	2 511 033	2 516 503
Yabancı şirketler - Foreign companies	68 660	83 770	109 452	607 976	1 089 614
Trafik - Traffic	-	1 017 197	1 281 619	1 428 679	1 619 689
Türk şirketleri - Domestic companies	-	983 664	1 236 106	1 060 804	1 033 576
Yabancı şirketler - Foreign companies	-	33 533	45 514	367 875	586 113
Ferdi kaza - Individual accident	106 172	163 461	234 190	299 684	401 929
Türk şirketleri - Domestic companies	92 328	129 983	182 695	207 001	220 964
Yabancı şirketler - Foreign companies	13 844	33 478	51 495	92 683	180 965
Makine ve montaj - Machine and assembly	206 849	257 136	322 040	430 590	523 956
Türk şirketleri - Domestic companies	193 101	243 105	306 593	358 204	321 230
Yabancı şirketler - Foreign companies	13 748	14 031	15 447	72 385	202 726
Tarım - Agricultural	20 839	28 998	48 530	49 971	95 380
Türk şirketleri - Domestic companies	20 839	28 998	48 530	26 481	60 823
Yabancı şirketler - Foreign companies	-	-	-	23 490	34 557
Sağlık - Health	511 909	650 939	798 627	984 005	1 218 174
Türk şirketleri - Domestic companies	504 003	643 016	789 123	867 119	953 854
Yabancı şirketler - Foreign companies	7 906	7 923	9 503	116 886	264 320
Hayat - Life	1 029 613	1 223 945	1 240 718	1 384 749	1 331 425
Türk şirketleri - Domestic companies	849 491	1 006 514	1 037 081	960 454	953 022
Yabancı şirketler - Foreign companies	180 122	217 431	203 637	424 295	378 403
Hukuksal koruma - Legal expense	5 599	14 944	21 728	27 152	39 952
Türk şirketleri - Domestic companies	5 599	11 380	16 505	17 244	21 750
Yabancı şirketler - Foreign companies	-	3 564	5 223	9 908	18 202
Kredi - Credit	1 147	2 681	4 489	8 321	16 694
Türk şirketleri - Domestic companies	1 147	2 681	4 489	8 261	6 282
Yabancı şirketler - Foreign companies	-	-	-	59	10 412

(1) Veriler Bin YTL olarak verilmiştir.
(2) 2006 yılında doğrudan ve dolaylı yabancı sermaye payı %50'den fazla olan sigorta şirketleri yabancı şirket olarak sayılmıştır.

(1) Values are given as Thousand TRY.
(2) Insurance companies whose direct and inderect foreign capital share are more than 50% in 2006 are considered as foreign companies.

19.18 Sigorta dallarına göre sigorta ve emeklilik şirketlerinin direkt işlerden ödedikleri tazminatlar
Direct payments made by insurance companies by type of insurance **(Milyar TL** - Billion TL)

	2003	2004	2005 (1)	2006 (1) (2)	2007 (1) (2)
Toplam - Total	2 335 316	3 813 912	4 858 625	6 193 822	6 355 312
Türk şirketleri - Domestic companies	2 208 245	3 610 141	4 576 108	5 027 835	4 523 695
Yabancı şirketler - Foreign companies	127 071	203 771	282 516	1 165 987	1 831 616
Sigorta dalı - Type of insurance					
Yangın - Fire	246 911	375 305	367 182	464 378	610 369
Türk şirketleri - Domestic companies	234 960	358 619	348 889	373 241	429 079
Yabancı şirketler - Foreign companies	11 951	16 686	18 292	91 137	181 290
Nakliyat - Transportation	88 418	90 439	107 613	122 280	120 444
Türk şirketleri - Domestic companies	82 410	85 697	103 908	94 039	73 962
Yabancı şirketler - Foreign companies	6 008	4 742	3 705	28 240	46 482
Kaza - Accident	868 778	1 293 339	1 804 758	2 231 516	2 300 358
Türk şirketleri - Domestic companies	828 819	1 245 008	1 745 277	1 805 317	1 607 268
Yabancı şirketler - Foreign companies	39 959	48 331	59 481	426 198	693 090
Trafik - Traffic	-	489 650	702 243	911 906	1 125 676
Türk şirketleri - Domestic companies	-	473 147	678 858	695 988	738 970
Yabancı şirketler - Foreign companies	-	16 503	23 385	215 918	386 707
Ferdi kaza - Individual accident	15 453	19 100	29 004	38 977	48 977
Türk şirketleri - Domestic companies	12 932	16 132	24 008	27 381	29 022
Yabancı şirketler - Foreign companies	2 521	2 968	4 996	11 596	19 955
Makine ve montaj - Machine and assembly	127 781	113 127	136 539	163 816	210 449
Türk şirketleri - Domestic companies	120 075	108 421	132 410	136 246	134 607
Yabancı şirketler - Foreign companies	7 706	4 706	4 129	27 569	75 843
Tarım - Agricultural	11 672	16 931	21 862	25 160	24 731
Türk şirketleri - Domestic companies	11 672	16 931	21 862	14 973	10 975
Yabancı şirketler - Foreign companies	-	-	-	10 187	13 756
Sağlık - Health	351 536	517 098	600 562	750 330	886 686
Türk şirketleri - Domestic companies	345 715	510 073	593 361	652 823	681 056
Yabancı şirketler - Foreign companies	5 821	7 025	7 201	97 506	205 630
Hayat - Life	624 658	894 989	1 084 035	1 481 062	1 022 028
Türk şirketleri - Domestic companies	571 553	795 666	926 588	1 225 020	816 977
Yabancı şirketler - Foreign companies	53 105	99 323	157 447	256 042	205 051
Hukuksal koruma - Legal expense	73	3 510	3 923	1 660	1 282
Türk şirketleri - Domestic companies	73	23	42	67	105
Yabancı şirketler - Foreign companies	-	3 487	3 881	1 592	1 178
Kredi - Credit	36	424	905	2 739	4 311
Türk şirketleri - Domestic companies	36	424	905	2 738	1 675
Yabancı şirketler - Foreign companies	-	-	-	1	2 636

(1) Veriler Bin YTL olarak verilmiştir.
(2) 2006 yılında doğrudan ve dolaylı yabancı sermaye payı %50'den fazla olan sigorta şirketleri yabancı şirket olarak sayılmıştır.

(1) Values are given as Thousand TRY.
(2) Insurance companies whose direct and inderect foreign capital share are more than 50% in 2006 are considered as foreign companies.

		Sayfa Page		
	Açıklama	**314**		Explanation
20.1	İl Özel İdareleri analitik bütçe dengesi	**316**	20.1	Analytic budget balance of Special Provincial Administrations
20.2	Belediyeler analitik bütçe dengesi	**316**	20.2	Analytic budget balance of municipalities
20.3	İBBS 2'ye göre belediye ve il özel idareleri bütçeleri, 2006	**317**	20.3	Budget of municipalities and special provincial administrations by SRE 2, 2006
20.4	İBBS 2'ye göre belediye ve il özel idareleri bütçeleri, 2007	**318**	20.4	Budget of municipalities and special provincial administrations by SRE 2, 2007
20.5	Merkezi Yönetim bütçe gerçekleşmeleri	**319**	20.5	Realization of Central Government budget
20.6	Merkezi Yönetim iç borç stoku	**319**	20.6	Central Government domestic debt stock
20.7	Türkiye brüt dış borç stoku	**320**	20.7	Gross external debt of Turkey
20.8	Ödemeler dengesi	**321**	20.8	Balance of payments
20.9	Kurulan, statü ve sermayesi değişen ve kapanan şirket/kooperatiflerin sayı ve sermayeleri	**322**	20.9	Numbers and capitals of established and liquidated companies/cooperatives and those changing their legal status and capitals
20.10	Türlerine göre kurulan, statü ve sermayesi değişen ve kapanan şirket/kooperatiflerin sayı ve sermayeleri, 2008	**322**	20.10	Numbers and capitals of established, liquidated companies/cooperatives and those changing their legal status and capitals by type, 2008
20.11	Ekonomik faaliyete göre kurulan ve kapanan şirket ve kooperatiflerin sayısı	**323**	20.11	Number of established and liquidated companies and cooperatives by economic activity
20.12	Ekonomik faaliyete göre kurulan ve kapanan ticaret ünvanlı işyerleri sayısı	**324**	20.12	Number of established and liquidated trade name by economic activity

MALİYE

Yerel yönetimlerin bütçe ve kesin hesaplarına ilişkin bilgiler tüm belediye ve İl Özel İdare Müdürlüklerinden posta yoluyla 2006 yılına kadar toplanmıştır. Şirket, kooperatif ve firma istatistiklerine ilişkin bilgiler ise Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinden derlenmektedir.

2006 yılından itibaren yerel yönetimler, program bütçeden analitik bütçeye geçmişlerdir. 2006 yılından itibaren kesin hesaplar resmi istatistik programı gereği Maliye Bakanlığı tarafından derlenip yayınlanmaktadır.

İl Özel İdareleri ve belediyelerin analitik bütçe dengeleri, Merkezi Yönetim bütçe gerçekleşmeleri Maliye Bakanlığından, Dış ve iç borç stokları Hazine Müsteşarlığından, ödemeler dengesi ise TC. Merkez Bankası'ndan alınmaktadır.

Tanım ve Kavramlar

Konsolide bütçe: Konsolide bütçe, genel bütçe ve katma bütçelerin toplamına eşittir; ancak katma bütçeler, genel bütçeden katma bütçelere hazine yardımlarını da içerdiğinden bu toplamdan hazine yardımları düşülür.

Merkezi Yönetim Bütçesi: Merkezi Yönetim Bütçesi, 5018 Sayılı Kanun'a ekli I, II ve III sayılı cetvellerde yer alan Genel Bütçe Kapsamındaki İdareler, Özel Bütçeli İdareler ile Düzenleyici ve Denetleyici Kurumların bütçelerinden oluşur. Merkezi Yönetim Bütçesi hazırlanırken hazine yardımları ve gelir fazlaları toplamdan düşülür.

Ödemeler dengesi: Bir ülke ile diğer ülkeler arasındaki ödeme akışını ölçmektedir. Belirli bir dönemde, genellikle bir yılda, o ülkenin tüm uluslararası iktisadi işlemlerini özet halinde sunmak için kullanılır.

Fon: Belirli bir amacın veya birbirine yakın amaçlar grubunun gerçekleştirilmesi için belirli kaynakların toplandığı ve harcandığı, bütçe bağlantılı veya bütünüyle bütçe dışı kamusal nitelikli özel bir hesaptır.

Türkiye dış borç stoku: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), tüm kamu sektörü kurum ve kuruluşları ile özel sektör kapsamındaki tüm şirket ve şahısların yurt dışı yerleşiklerden sağlamış oldukları kredilerden doğan yükümlülükler ile yurt dışı piyasalarda ihraç ettikleri tahvillerden doğan yükümlülüklerin toplamından oluşmaktadır.

Kollektif şirket: Ticari bir işletmeyi bir ticaret ünvanı altında işletmek amacıyla hakiki şahıslar arasında kurulan, ortaklarından hiç birisinin sorumluluğu şirket alacaklarına karşı sınırlanmamış olan şirkettir.

Komandit şirket: Ticari bir işletmeyi bir ticaret ünvanı altında işletmek amacıyla kurulan ve şirket alacaklarına karşı ortaklardan bir veya bir kaçının sorumluluğu sınırlanmamış ve diğer ortak veya ortakların sorumluluğu belirli bir sermaye ile sınırlanmış olan şirkettir.

FINANCE

The data concerning budgets and final accounts of local administrations have been collected from all municipalities and special province administrations by mail until 2006. The information for statistics of companies, cooperatives and firms are compiled from the Turkish Trade Register Gazette.

Local government administrations have started to use analitical budget codes, instead of program budget codes since 2006. According to the Official Statistical Programme, The Ministry of Finance is responsible for the compilation and dissemination of final accounts of local administrations.

The data on Analytic budgets balance of Special Provincial Administrations and municipalities, realizations of Central Government budget are from the Ministry of Finance. The data on the external and domestic debt stock are provided by The Undersecretariat of Treasury. The Balance of Payments Statistics are provided by the Central Bank.

Definitions and Concepts

Consolidated budget: The consolidated budget is equal to the sum of the general budget and annexed budgets, however, since the annexed budgets include the Treasury aids transferred from the general budget to annexed budgets, the amount of Treasury aids is subtracted from the total.

Central Government Budget: Central Government Budget is composed of the budgets of Public Administrations within the scope of General Budget, Special Budget Administrations and Regulatory and Supervisory Agencies, which are included in the Charts No I, II and III attached to Law No 5018. In the preparation of the Central Government Budget, treasury aids and revenue surpluses are subtracted from the total.

Balance of payments: The balance of payments, (or BOP) measures the payments that flow between any individual country and all other countries. It is used to summarize all international economic transactions for that country during a specific time period, usually a year.

Funds: Fund is a budgetary or extrabudgetary special public account, used for realization of special purpose or familiar purposes, in which special resources are accumulated or spent.

Outstanding external debt of Turkey: Gross external debt of Turkey, at a given time, consists of the outstanding amount of those actual current, and not contingent liabilities owed to nonresidents of the Central Bank (CBRT), public and private sector institutions and households of Turkey.

General partnership: A trade partnership operating as a trade company under a trade name. The responsibilities of the partners are not limited to the credits of the partnership.

Limited partnership: A trade partnership operating as a trade company under a trade name: The responsibilities of some of the partners are limited to the partnerships responsibilities but others are limited by its capitals.

Anonim şirket: Bir unvana sahip, esas sermayesi belirli ve paylara bölünmüş olan ve borçlarından dolayı yalnız tüm mal varlığı ile sınırlı bulunan şirkettir.

Joint - stock company: A company operating under a trade name whose capital is divided in to shares and whose responsibilities are limited to total assets chargeable to dept or legacies.

Limited şirket: İki veya daha fazla hakiki ve hükmi şahıs tarafından bir ticaret ünvanı altında kurulup ortaklarının sorumluluğu koymayı taahhüt ettikleri sermaye ile sınırlanmış ve esas sermayesi belirli olan şirkettir.

Limited liability company: A trade company established by two or more real for legal persons under a trade name restricted in liability by the amount of capital invested.

Kooperatifler: Tüzel kişiliğe haiz olmak üzere ortaklarını belirli ekonomik menfaatleri ve özellikle meslek ve geçimlerine ait ihtiyaçlarını karşılıklı yardım, dayanışma ve kefalet suretiyle sağlayıp, kurmak amacıyla gerçek ve kamu tüzel kişileri ile özel idareler, belediyeler, köyler, cemiyetler ve dernekler tarafından kurulan değişir sermayeli kuruluşlardır.

Cooperatives: A legal entity operating without fixed capital that may be established by public institutions, provincial special administrations, municipalities, associations or societies whose aim is to provide certain economic benefits to its shareholders, especially in relation to their occupation and livelihood through aid and solidarity.

Ticaret ünvanlı: Şirket ve kooperatiflerin dışında kalan ticaret ünvanlı işyerleridir.

Trade name: Business establishments excluding companies and cooperatives.

Yeni kurulan şirket ve kooperatifler: Yıl içinde ticaret siciline tescil olunan ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde kurulduğu ilan edilen şirketler ve kooperatiflerdir.

Newly established companies and cooperatives: Companies and cooperatives established during the year, and the establishment of those announced in the Turkish Trade Register Gazette.

Kapanan şirket ve kooperatifler: Gerek borçlar gerekse Türk Ticaret ve Kooperatifler Kanununda kapanma için belirtilen durumlardan birisinin gerçekleşmesi halinde, şirketlerin ve kooperatiflerin sona ermesi ve bunun Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilanıdır.

Liquidated companies and cooperatives: Companies and cooperatives liquidated because of debt or any of the conditions indicated in the Turkish Commercial and Cooperatives Codes announced in the Turkish Trade Register Gazette.

Ekonomik faaliyet kolları: Şirketler, kooperatifler ve firmaların kurulma amacını ve hangi ekonomik faaliyet alanında yer aldığını açıklamaktadır.

Economic activity: Indicates the purpose for which the companies cooperatives and firms are established and the economic activity in which they are engaged.

Sermaye: Şirketler ve kooperatiflerin para, alacak, kıymetli evrak, taşınır ve taşınmaz mallar, ticari itibar ve işletmeler vb. toplam değerlerdir.

Capital: Company and cooperative assets in the form of cash, receivables, securities, machinery, office equipment and other properties, real estate, goodwill and holdings in other establishments etc.

Sermaye artışı ve azalışı: Esas sermayeleri artırılan veya azaltılan şirketler ile kooperatiflerin artan ya da azalan sermaye toplamlarını göstermektedir.

Increase or decrease of capital: Shows the total increase or decrease in registered capital of the company and cooperatives.

Gayri safi sermaye artışı: Yeni kurulan şirket ve kooperatiflerin sermayeleri ile sermayeleri artırılan şirketlerin sermaye artışları toplamıdır.

Gross increase in capital: The total capital of newly established companies and cooperatives and the capital increase of existing companies.

Safi sermaye artışı: Gayri safi sermaye artışından kapanan şirketler ve kooperatiflerin sermayeleri ile sermayesi azaltılan şirketler ve kooperatiflerin sermaye azalışları toplamının çıkarılmasıyla elde edilen miktardır.

Net increase in capital: Obtained by deducting the capital of liquated companies, cooperatives and the capital decreases of existing companies and cooperatives from gross increases in capital.

20.1 İl Özel İdareleri analitik bütçe dengesi
Analytic budget balance of Special Provincial Administrations **(Bin TL -** Thousand TL)

Türkiye - Turkey	2006	2007
Bütçe giderleri - Budget expenditures	5 662 057	6 177 932
Personel giderleri - Personnel expenditures	1 479 204	1 508 896
Sosyal güvenlik kurum. devlet primi giderleri Government premiums to social security agencies	214 047	231 661
Mal ve hizmet alım giderleri - Purchases of goods and services	1 061 392	1 211 502
Faiz giderleri - Interest expenditures	227	5 071
Cari transferler - Current transfers	252 030	312 054
Sermaye giderleri - Capital expenditures	2 434 039	2 740 589
Sermaye transferleri - Capital transfers	207 985	164 154
Borç verme - Lending	13 133	4 005
Bütçe gelirleri - Budget revenues	5 662 057	6 177 932
Vergi gelirleri - Tax revenues	29 929	12 368
Teşebbüs ve mülkiyet gelirleri - Property income	121 294	345 733
Faizler, paylar ve cezalar - Interest, shares and fines	1 583 467	1 821 883
Sermaye gelirleri - Capital revenues	131 016	49 135
Alınan bağış ve yardımlar ile özel gelirler - Grants, aids and special revenues	3 766 264	3 759 638
Alacaklardan tahsilatlar - Collection of receivables	4 014	110 829
Açık, fazlanın ekonomik sınıf. (Borç alma) - Deficit (borrowing) or surplus (lending)	26 073	78 346

Kaynak: Maliye Bakanlığı, Muhasebat Genel Müdürlüğü Source: Ministry of Finance, General Directorate of Public Accounts

20.2 Belediyeler analitik bütçe dengesi
Analytic budget balance of municipalities **(Bin TL** - Thousand TL)

Türkiye - Turkey	2006	2007
Bütçe giderleri - Budget expenditures	21 640 204	25 832 553
Personel giderleri - Personnel expenditures	4 769 213	5 072 880
Sosyal güvenlik kurum. devlet primi giderleri Government premiums to social security agencies	627 262	748 204
Mal ve hizmet alım giderleri - Purchases of goods and services	6 705 399	8 239 236
Faiz giderleri - Interest expenditures	495 978	434 574
Cari transferler - Current transfers	1 067 966	1 294 659
Sermaye giderleri - Capital expenditures	7 494 824	9 587 781
Sermaye transferleri - Capital transfers	211 713	137 925
Borç verme - Lending	267 849	317 294
Bütçe gelirleri - Budget revenues	21 640 204	25 832 553
Vergi gelirleri - Tax revenues	3 347 587	3 678 464
Teşebbüs ve mülkiyet gelirleri - Property income	3 008 719	3 742 518
Faizler, paylar ve cezalar - Interest, shares and fines	11 498 098	13 687 222
Sermaye gelirleri - Capital revenues	1 819 114	1 897 844
Alınan bağış ve yardımlar ile özel gelirler - Grants, aids and special revenues	369 334	578 895
Alacaklardan tahsilatlar - Collection of receivables	330 012	63 179
Açık, fazlanın ekonomik sınıf. (Borç alma) - Deficit (borrowing) or surplus (lending)	1 267 340	2 184 431

Kaynak: Maliye Bakanlığı, Muhasebat Genel Müdürlüğü Source: Ministry of Finance, General Directorate of Public Accounts

20.3 İBBS 2'ye göre belediye ve il özel idareleri bütçeleri, 2006
Budget of municipalities and special provincial administrations by SRE 2, 2006 **(Bin TL -** Thousand TL)

İBBS 2 - SRE 2		**Belediye** Municipalities		**İl Özel İdareleri** Special provincial administrations	
		Gelir - Gider Revenue - Expenditure	(%)	**Gelir - Gider** Revenue - Expenditure	(%)
TR	- **Türkiye** - Turkey	21 640 204	100.0	5 662 057	100.0
TR10	İstanbul	6 624 006	30.6	401 284	7.1
TR21	Tekirdağ, Edirne, Kırklareli	370 369	1.7	123 621	2.2
TR22	Balikesir, Çanakkale	430 161	2.0	128 615	2.3
TR31	İzmir	1 244 105	5.7	166 142	2.9
TR32	Aydın, Denizli, Muğla	781 401	3.6	210 265	3.7
TR33	Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak	639 689	3.0	243 005	4.3
TR41	Bursa, Eskişehir, Bilecik	1 038 158	4.8	235 916	4.2
TR42	Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova	1 474 261	6.8	250 054	4.4
TR51	Ankara	1 939 062	9.0	261 008	4.6
TR52	Konya, Karaman	623 911	2.9	161 955	2.9
TR61	Antalya, Isparta, Burdur	878 425	4.1	269 070	4.8
TR62	Adana, Mersin	924 118	4.3	191 363	3.4
TR63	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	434 638	2.0	174 730	3.1
TR71	Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir	356 633	1.6	182 022	3.2
TR72	Kayseri, Sivas, Yozgat	571 413	2.6	250 256	4.4
TR81	Zonguldak, Karabük, Bartın	219 996	1.0	108 239	1.9
TR82	Kastamonu, Çankırı, Sinop	130 603	0.6	140 783	2.5
TR83	Samsun, Tokat, Çorum, Amasya	593 587	2.7	271 275	4.8
TR90	Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane	502 105	2.3	380 089	6.7
TRA1	Erzurum, Erzincan, Bayburt	225 067	1.0	212 855	3.8
TRA2	Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan	104 570	0.5	144 300	2.5
TRB1	Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli	300 253	1.4	247 601	4.4
TRB2	Van, Muş, Bitlis, Hakkari	161 837	0.7	243 835	4.3
TRC1	Gaziantep, Adıyaman, Kilis	403 018	1.9	127 813	2.3
TRC2	Şanlıurfa, Diyarbakır	450 212	2.1	325 555	5.7
TRC3	Mardin, Batman, Şırnak, Siirt	218 606	1.0	210 406	3.7

Kaynak: Maliye Bakanlığı, Muhasebat Genel Müdürlüğü Source: Ministry of Finance, General Directorate of Public Accounts

20.4 İBBS 2'ye göre belediye ve il özel idareleri bütçeleri, 2007
Budget of municipalities and special provincial administrations by SRE 2, 2007 **(Bin TL** - Thousand TL)

İBBS 2 - SRE 2		**Belediye** Municipalities		**İl Özel İdareleri** Special provincial administrations	
		Gelir - Gider Revenue - Expenditure	(%)	**Gelir - Gider** Revenue - Expenditure	(%)
TR - **Türkiye** - Turkey		25 832 553	100.0	6 177 932	100.0
TR10	İstanbul	7 840 380	30.4	502 037	8.1
TR21	Tekirdağ, Edirne, Kırklareli	437 193	1.7	137 564	2.2
TR22	Balikesir, Çanakkale	479 898	1.9	153 062	2.5
TR31	İzmir	1 598 574	6.2	192 459	3.1
TR32	Aydın, Denizli, Muğla	963 026	3.7	238 362	3.9
TR33	Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak	739 900	2.9	263 411	4.3
TR41	Bursa, Eskişehir, Bilecik	1 314 160	5.1	235 662	3.8
TR42	Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova	1 603 874	6.2	239 800	3.9
TR51	Ankara	2 387 949	9.2	284 597	4.6
TR52	Konya, Karaman	751 596	2.9	182 066	2.9
TR61	Antalya, Isparta, Burdur	1 021 573	4.0	288 276	4.7
TR62	Adana, Mersin	1 225 129	4.7	219 785	3.6
TR63	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	525 494	2.0	171 529	2.8
TR71	Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir	399 253	1.5	183 338	3.0
TR72	Kayseri, Sivas, Yozgat	776 164	3.0	231 698	3.8
TR81	Zonguldak, Karabük, Bartın	242 102	0.9	113 171	1.8
TR82	Kastamonu, Çankırı, Sinop	146 017	0.6	124 939	2.0
TR83	Samsun, Tokat, Çorum, Amasya	681 537	2.6	317 874	5.1
TR90	Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane	543 263	2.1	384 830	6.2
TRA1	Erzurum, Erzincan, Bayburt	258 334	1.0	246 022	4.0
TRA2	Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan	125 305	0.5	141 269	2.3
TRB1	Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli	330 718	1.3	255 704	4.1
TRB2	Van, Muş, Bitlis, Hakkari	208 400	0.8	328 611	5.3
TRC1	Gaziantep, Adıyaman, Kilis	525 284	2.0	190 844	3.1
TRC2	Şanlıurfa, Diyarbakır	454 759	1.8	274 743	4.4
TRC3	Mardin, Batman, Şırnak, Siirt	252 671	1.0	276 279	4.5

Kaynak: Maliye Bakanlığı, Muhasebat Genel Müdürlüğü Source: Ministry of Finance, General Directorate of Public Accounts

20.5 Merkezi Yönetim bütçe gerçekleşmeleri
Realization of Central Government budget

(Bin TL - Thousand TL)

	2004(1)	2005(1)	2006	2007	2008
Bütçe harcaması - Budget expenditures	152 092 573	159 686 603	178 126 033	204 067 683	225 967 471
Bütçe geliri - Budget revenues	122 919 253	152 783 763	173 483 430	190 359 773	208 898 182
Bütçe açığı - Budget deficit	29 173 320	6 902 840	4 642 603	13 707 910	17 069 289

Kaynak: Maliye Bakanlığı, Muhasebat Genel Müdürlüğü
(1) 2006 yılından itibaren Merkezi Yönetim Bütçesine geçildiğinden, karşılaştırma yapılabilmesi için, önceki yıl verileri Konsolide Bütçeden Merkezi Yönetim Bütçesine dönüştürülmüştür.

Source: Ministry of Finance, General Directorate of Public Accounts
(1) Since Central Government Budget was adopted in 2006, data pertaining to previous years have been converted from Consolidated Budget to Central Government Budget to ensure a sound comparison.

20.6 Merkezi Yönetim iç borç stoku - Central Government domestic debt stock

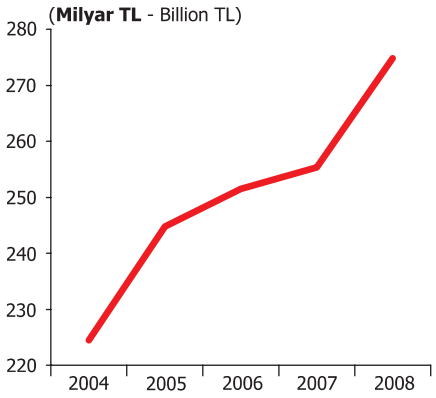
(Bin TL - Thousand TL)

	2004	2005	2006	2007	2008
Toplam - Total	224 482 923	244 781 857	251 470 053	255 309 983	274 827 296
Tahviller - Government bonds	194 210 700	226 964 261	241 876 473	249 175 983	260 848 995
Hazine bonoları - Treasury bills	30 272 223	17 817 596	9 593 581	6 134 000	13 978 301

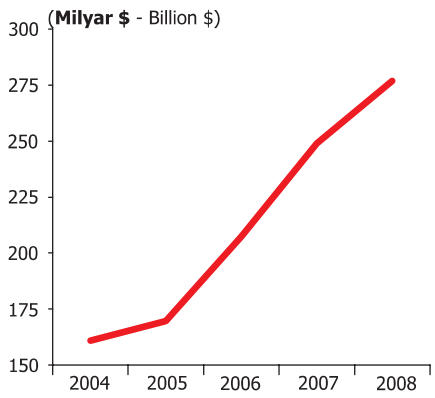
Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

Source: Undersecretariat of Treasury

Merkezi Yönetim iç borç stoku
Central Government domestic debt stock

Brüt dış borç stoku
Gross external debt

Veri için tablo 20.7'ye bakınız.
For data, see table 20.7.

20.7 Türkiye brüt dış borç stoku - Gross external debt of Turkey **(Milyon $** - Million $)

	2004	2005	2006	2007	2008
1. Borçlu Dağılımı - By Borrower					
Toplam - Total	160 918	169 503	207 325	248 958	276 834
Kısa vadeli dış borçlar - Short term	32 209	38 288	42 648	43 192	50 714
Kamu - Public sektor	1 840	2 133	1 750	2 163	3 248
Genel yönetim - General government	0	0	0	0	0
Finansal kuruluşlar - Financial institutions	1 815	1 733	1 555	2 163	3 148
Finansal olmayan kuruluşlar - Non-financial institutions	25	400	195	0	100
TCMB - CBRT	3 287	2 763	2 563	2 282	1 856
Kredi mektuplu DTH - Dresdner bank scheme	3 286	2 762	2 562	2 281	1 855
Diğer - Other	1	1	1	1	1
Özel - Private sector	27 082	33 392	38 335	38 747	45 610
Finansal kuruluşlar - Financial institutions	13 118	17 209	20 701	16 588	21 949
Bankalar - Banks	12 714	16 562	19 993	16 167	21 703
Bankacılık dışı - Non-banking institutions	404	647	708	421	246
Finansal olmayan kuruluşlar - Non-financial institutions	13 964	16 183	17 634	22 159	23 661
Uzun vadeli borçlar - Long term	128 709	131 215	164 677	205 766	226 120
Kamu - Public sector	73 828	68 278	69 832	71 321	74 917
Genel yönetim - General government	70 114	65 922	67 850	68 772	72 236
Merkezi yönetim - Central government	68 583	64 643	66 576	67 120	69 748
Mahalli idareler - Local administrations	1 113	961	1 027	1 466	2 334
Fonlar - Funds	418	318	247	186	154
Finansal kuruluşlar - Financial institutions	656	318	487	620	590
Bankalar - Banks	656	318	487	620	590
Bankacılık dışı - Non-banking institutions	0	0	0	0	0
Finansal olmayan kuruluşlar - Non financial institutions	3 058	2 039	1 496	1 929	2 091
KİT'ler - SOE's	2 840	1 894	1 390	1 812	1 897
Diğer - Other	218	145	106	117	194
TCMB - CBRT	18 123	12 662	13 115	13 519	11 664
TCMB kredileri - CBRT loans	2 995	0	0	0	0
Kredi mektuplu DTH - Dresdner bank scheme	15 119	12 654	13 106	13 510	11 655
Garantisiz ticari borçlar - NGTA	9	8	9	9	9
Özel sektör - Private sector	36 758	50 274	81 730	120 926	139 539
Finansal kuruluşlar - Financial institutions	8 536	15 877	28 320	41 707	40 859
Bankalar - Banks	5 758	12 142	21 880	30 740	29 917
Bankacılık dışı - Non-banking institutions	2 778	3 735	6 440	10 967	10 942
Finansal olmayan kuruluşlar - Non-financial institutions	28 222	34 397	53 410	79 219	98 680
2. Alacaklı Dağılımı - By Lender					
Toplam - Total	160 918	169 503	207 325	248 958	276 834
Borç - Loan	130 839	137 943	170 978	210 215	237 927
Kısa vadeli borçlar - Short term	32 209	38 288	42 648	43 192	50 714
Özel alacaklılar - Private creditors	32 209	38 288	42 648	43 192	50 714
Parasal kuruluşlar - Monetary institutions	12 890	17 444	20 773	16 364	21 951
Parasal olmayan kuruluşlar - Non-monetary institutions	19 319	20 844	21 875	26 828	28 763
Resmi alacaklılar - Official creditors	0	0	0	0	0
Uzun vadeli borçlar - Long term	98 630	99 655	128 330	167 023	187 213
Özel alacaklılar - Private creditors	57 421	67 504	98 907	137 943	154 022
Parasal kuruluşlar - Monetary institutions	38 434	49 134	79 251	116 255	133 310
Parasal olmayan kuruluşlar - Non-monetary institutions	18 987	18 370	19 656	21 688	20 712
Resmi alacaklılar - Official creditors	41 209	32 150	29 423	29 079	33 191
Hükümet kuruluşları - Governmental organizations	8 626	6 920	6 457	6 282	6 903
Kamu finansman kuruluşları - Public finance institutions	1 424	1 177	1 256	1 322	1 680
Merkez bankaları - Central banks	0	0	0	0	0
Merkezi hükümetler - Central governments	1 831	1 370	1 138	812	634
Resmi kalkınma bankaları - Official development banks	5 371	4 374	4 063	4 148	4 588
Uluslararası kuruluşlar - Multilateral organizations	32 583	25 231	22 966	22 797	26 288
IMF-Uluslararası para fonu - IMF international monetary fund	21 440	14 647	10 759	7 144	8 563
IBRD Uluslararası imar ve kalkınma bankası - IBRD	6 153	5 830	6 855	7 563	8 015
Diğer uluslararası kuruluşlar - Other multilateral institutions	4 990	4 754	5 352	8 090	9 710
Tahvil - Bonds [1]	30 079	31 560	36 347	38 744	38 907

Kaynak - Source: **http://www.hazine.gov.tr/irj/portal/anonymous/DisBorcIstatistikleri**

(1) Yurt dışına ihraç edilen senetlerin tamamı uzun vadeli olup, ilk ihraç bilgilerine göre alacaklı sınıflaması "parasal kuruluşlar"dır.

(1) All the bonds issued in foreign markets are long term securities and the lender class of the bonds is "financial institutions" according to the primary market issuance.

20.8 Ödemeler dengesi - Balance of payments **(Milyon $** - Million $)

	2004	2005	2006	2007	2008
I - Cari işlemler hesabı - Current account	-14 431	-22 088	-32 051	-38 219	-41 416
Mal, hizmet ve gelir dengesi (A+B+C)					
Goods, services and income (A+B+C)	-15 548	-23 542	-33 959	-40 462	-43 435
Mal ve hizmet dengesi (A+B)					
Goods and services (A+B)	-9 939	-17 667	-27 268	-33 354	-35 514
A. Dış ticaret dengesi - Goods	-22 736	-33 001	-40 962	-46 677	-52 870
Toplam mal ihracatı - Exports	68 535	78 365	93 611	115 364	140 793
Toplam mal ithalatı - Imports	-91 271	-111 366	-134 573	-162 041	-193 663
Genel mal ticareti - General merchandise	-19 329	-28 879	-37 171	-41 810	-50 617
İhracat f.o.b.- Exports f.o.b.	68 444	78 174	92 915	114 332	137 105
İthalat f.o.b.- Imports f.o.b.	-87 773	-107 053	-130 086	-156 142	-187 722
Parasal olmayan altın (net)					
Non-monetary gold (net)	-3 407	-3 754	-3 345	-4 354	-1 365
Limanlarda sağlanan mallar (net)					
Goods procured in ports by carriers	-	-368	-446	-513	-888
B. Hizmetler dengesi - Services	12 797	15 334	13 694	13 323	17 356
Taşımacılık - Transportation	-1 064	127	449	-385	167
Turizm - Travel	13 364	15 280	14 110	15 227	18 404
İnşaat hizmetleri - Construction services	724	874	879	759	974
Sigorta hizmetleri - Insurance services	-	-	-618	-899	-676
Finansal hizmetler - Financial services	-89	-41	-247	-228	-137
Diğer ticari hizmetler - Other business services	129	-200	-434	-821	-1 304
Resmi hizmetler - Government services	-721	-874	-920	-733	-795
Diğer hizmetler - Other services	454	168	475	403	723
C. Gelir dengesi - Income	-5 609	-5 875	-6 691	-7 108	-7 921
Ücret ödemeleri - Compensation of employees	-	-96	-107	-70	-75
Yatırım geliri - Investment income	-5 609	-5 779	-6 584	-7 038	-7 846
Doğrudan yatırımlar - Direct investment	-799	-850	-1 053	-2 100	-2 374
Portföy yatırımları - Portfolio investment	-1 195	-924	-662	383	972
Diğer yatırımlar - Other investment	-3 615	-4 005	-4 869	-5 321	-6 444
D. Cari transferler - Current transfers	1 117	1 454	1 908	2 243	2 019
Genel Hükümet - General Government	313	603	621	809	732
Diğer sektörler - Other sectors	804	851	1 287	1 434	1 287
İşçi gelirleri - Workers remittances	804	851	1111	1 209	1 324
Diğer transferler - Other transfers	-	-	176	225	-37
II-Sermaye ve finans hesapları					
Capital and financial account	13 360	19 460	32 064	36 622	36 489
A. Sermaye hesabı - Capital account	0	0	0	0	0
B. Finans hesapları - Financial account	13 360	19 460	32 064	36 622	36 489
Doğrudan yatırımlar - Direct investment	2 005	8 967	19 261	19 940	15 133
Portföy yatırımları - Portfolio investment	8 023	13 437	7 373	717	-4 778
Diğer yatırımlar - Other investment	4 156	14 903	11 544	23 997	25 077
Rezerv varlıklar - Reserve assets	-824	-17 847	-6 114	-8 032	1 057
III - Net hata noksan - Net errors and omissions	1 071	2 628	-13	1 597	4 927

Kaynak: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Source: Central Bank of the Republic of Turkey

20.9 Kurulan, statü ve sermayesi değişen ve kapanan şirket/kooperatiflerin sayı ve sermayeleri
Numbers and capitals of established and liquidated companies/cooperatives and those changing their legal status and capitals

	2004	2005	2006	2007	2008
Sayı - Number					
Yeni kurulan - Newly established	40 919	47 401	52 699	55 350	49 003
Statüsü değişen - Changing their legal status	174	265	350	344	394
Sermayesi artan - Capital increase	41 326	34 587	48 888	29 218	26 116
Sermayesi azalan - Capital decrease	17	21	32	47	65
Kapanan - Liquidated	7 660	8 886	9 471	9 954	9 578
Sermaye (Bin YTL) - Capital (Thousand TRY)					
Yeni kurulan - Newly established	4 820 973	7 717 273	9 534 726	12 605 873	12 338 217
Statüsü değişen - Changing their legal status	182 591	673 626	677 943	659 909	1 245 717
Sermayesi artan - Capital increase	30 630 949	29 504 745	44 922 615	43 940 909	57 064 746
Sermayesi azalan - Capital decrease	32 926	38 909	163 182	1 330 374	378 292
Kapanan - Liquidated	18 938	40 775	31 674	58 639	61 111
Sermaye artışı - Increases in capital					
Gayri safi - Gross	35 451 922	37 222 018	54 457 340	56 546 782	69 402 963
Safi - Net	35 400 058	37 142 334	54 262 483	55 157 770	68 963 560

20.10 Türlerine göre kurulan, statü ve sermayesi değişen ve kapanan şirket/kooperatiflerin sayı ve sermayeleri, 2008
Numbers and capitals of established, liquidated companies/cooperatives and those changing their legal status and capitals by type, 2008

	Kollektif Collective	**Komandit** Limited partnership	**Anonim** Joint stock	**Limited** Limited	**Kooperatif** Cooperatives
Sayı - Number					
Yeni kurulan - Newly established	16	1	2 413	45 569	1 004
Statüsü değişen - Changing their legal status	-	-	311	82	1
Sermayesi artan - Capital increase	41	3	4 594	21 471	7
Sermayesi azalan - Capital decrease	-	-	28	37	-
Kapanan - Liquidated	88	6	836	8 416	232
Sermaye (Bin YTL) - Capital (Thousand TRY)					
Yeni kurulan - Newly established	2 423	10	4 194 519	8 119 654	21 611
Statüsü değişen - Changing their legal status	-	-	1 194 055	51 422	240
Sermayesi artan - Capital increase	11 656	485	37 325 826	19 719 031	7 748
Sermayesi azalan - Capital decrease	-	-	224 193	154 099	-
Kapanan - Liquidated	35	-	59 166	1 910	-
Sermaye artışı - Increases in capital					
Gayri safi - Gross	14 079	495	41 520 345	27 838 685	29 359
Safi - Net	14 044	495	41 236 987	27 682 676	29 359

20.11 Ekonomik faaliyete göre kurulan ve kapanan şirket ve kooperatiflerin sayısı
Number of established and liquidated companies and cooperatives by economic activity

USSS, 3.Rev - ISIC, Rev.3	2004	2005	2006	2007	2008
Yeni kurulan - Newly established	40 919	47 401	52 699	55 350	49 003
Tarım, avcılık ve ormancılık					
Agriculture, hunting and related service activities	763	623	569	763	705
Balıkçılık - Fishing	53	81	76	75	47
Madencilik ve taşocakçılığı - Mining and quarrying	392	453	490	708	874
İmalat - Manufacturing	9 311	9 249	10 411	10 591	9 309
Elektrik, gaz ve su - Electricity, gas and water supply	226	293	462	1 092	548
İnşaat - Construction	4 938	6 576	7 999	8 124	7 035
Toptan ve perakende ticaret - Wholesale and retail trade	13 192	15 067	15 718	16 335	14 494
Otel ve lokantalar - Hotels and restaurants	1 383	1 598	1 733	1 917	1 800
Ulaştırma, depolama ve haberleşme					
Transport, storage and communication	3 824	4 233	4 257	4 144	3 826
Mali aracı kuruluşların faaliyetleri - Financial intermediation	910	900	733	762	779
Gayrimenkul, kiralama ve iş faaliyetleri					
Real estate, renting and business activities	3 664	5 531	6 995	7 190	6 599
Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik					
Public administration and defence; compulsory social security	129	-	-	-	-
Eğitim - Education	724	865	1 178	1 321	1 157
Sağlık işleri ve sosyal hizmetler - Health and social work	844	1 208	1 213	1 402	979
Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmet faaliyetleri					
Other community, social and personal service activities	566	724	865	926	851
Evlerde yaptırılan hizmet işleri					
Private household with employed persons	-	-	-	-	-
Kapanan - Liquidated	7 660	8 886	9 471	9 954	9 578
Tarım, avcılık ve ormancılık					
Agriculture, hunting and related service activities	45	45	45	61	68
Balıkçılık - Fishing	10	8	12	9	6
Madencilik ve taşocakçılığı - Mining and quarrying	47	39	47	38	46
İmalat - Manufacturing	1 929	2 088	2 401	2 510	2 348
Elektrik, gaz ve su - Electricity, gas and water supply	6	6	20	24	50
İnşaat - Construction	1 285	1 458	1 464	1 408	1 246
Toptan ve perakende ticaret - Wholesale and retail trade	2 457	3 056	3 030	3 311	3 216
Otel ve lokantalar - Hotels and restaurants	155	150	159	208	198
Ulaştırma, depolama ve haberleşme					
Transport, storage and communication	563	596	661	627	634
Mali aracı kuruluşların faaliyetleri - Financial intermediation	211	259	229	259	186
Gayrimenkul, kiralama ve iş faaliyetleri					
Real estate, renting and business activities	569	697	835	883	903
Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik					
Public administration and defence; compulsory social security	5	-	-	-	-
Eğitim - Education	70	79	70	89	79
Sağlık işleri ve sosyal hizmetler - Health and social work	239	329	402	420	436
Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmet faaliyetleri					
Other community, social and personal service activities	69	76	96	107	162
Evlerde yaptırılan hizmet işleri					
Private household with employed persons	-	-	-	-	-

20.12 Ekonomik faaliyete göre kurulan ve kapanan ticaret ünvanlı işyerleri sayısı
Number of established and liquidated trade name by economic activity

USSS, 3.Rev - ISIC, Rev.3	2004	2005	2006	2007	2008
Yeni kurulan - Newly established	40 540	48 657	52 523	48 673	46 401
Tarım, avcılık ve ormancılık					
Agriculture, hunting and related service activities	95	72	68	103	113
Balıkçılık - Fishing	29	25	31	31	13
Madencilik ve taşocakçılığı - Mining and quarrying	71	98	83	94	79
İmalat - Manufacturing	4 040	4 113	4 310	4 254	4 169
Elektrik, gaz ve su - Electricity, gas and water supply	10	15	10	5	25
İnşaat - Construction	8 184	10 207	11 449	10 006	8 031
Toptan ve perakende ticaret - Wholesale and retail trade	18 908	22 211	22 153	20 155	18 799
Otel ve lokantalar - Hotels and restaurants	1 590	2 413	2 802	3 077	3 167
Ulaştırma, depolama ve haberleşme					
Transport, storage and communication	2 142	3 065	4 541	4 363	5 245
Mali aracı kuruluşların faaliyetleri - Financial intermediation	1 180	1 464	1 327	1 345	1 970
Gayrimenkul, kiralama ve iş faaliyetleri					
Real estate, renting and business activities	2 989	3 490	3 765	3 385	2 927
Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik					
Public administration and defence; compulsory social security	15	-	-	-	-
Eğitim - Education	249	271	360	365	357
Sağlık işleri ve sosyal hizmetler - Health and social work	242	229	194	174	138
Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmet faaliyetleri					
Other community, social and personal service activities	796	984	1 430	1 316	1 368
Evlerde yaptırılan hizmet işleri					
Private household with employed persons	-	-	-	-	-
Kapanan - Liquidated	17 221	17 556	23 342	23 595	37 343
Tarım, avcılık ve ormancılık					
Agriculture, hunting and related service activities	28	11	19	34	125
Balıkçılık - Fishing	6	5	3	10	7
Madencilik ve taşocakçılığı - Mining and quarrying	22	24	20	33	59
İmalat - Manufacturing	1 177	1 003	1 529	1 241	1 909
Elektrik, gaz ve su - Electricity, gas and water supply	3	4	3	6	8
İnşaat - Construction	1 610	2 128	2 600	2 278	2 990
Toptan ve perakende ticaret - Wholesale and retail trade	12 066	12 047	15 818	16 665	27 334
Otel ve lokantalar - Hotels and restaurants	370	390	586	677	1 081
Ulaştırma, depolama ve haberleşme					
Transport, storage and communication	491	524	726	652	1 158
Mali aracı kuruluşların faaliyetleri - Financial intermediation	389	370	471	412	570
Gayrimenkul, kiralama ve iş faaliyetleri					
Real estate, renting and business activities	765	722	1 074	1 037	1 396
Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik					
Public administration and defence; compulsory social security	3	-	-	-	-
Eğitim - Education	89	77	112	114	162
Sağlık işleri ve sosyal hizmetler - Health and social work	49	66	88	81	78
Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmet faaliyetleri					
Other community, social and personal service activities	153	185	293	355	466
Evlerde yaptırılan hizmet işleri					
Private household with employed persons	-	-	-	-	-

	Açıklama	Sayfa Page		Explanation
21.1	Gayri safi yurtiçi hasıla	327	21.1	Gross domestic product
21.2	Cari fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla, [İktisadi faaliyet kollarına göre temel fiyatlarla]	327	21.2	Gross domestic product in current prices, [By kind of economic activity in basic prices]
21.3	Sabit fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla, [İktisadi faaliyet kollarına ve 1998 temel fiyatlarına göre]	328	21.3	Gross domestic product in constant prices, [By kind of economic activity at basic prices at 1998]
21.4	Cari fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla gelişme hızları, [İktisadi faaliyet kollarına göre temel fiyatlarla]	329	21.4	Growth rates of gross domestic product in current prices, [By kind of economic activity at basic prices]
21.5	Sabit fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla gelişme hızları, [İktisadi faaliyet kollarına ve 1998 temel fiyatlarına göre]	330	21.5	Growth rates of gross domestic product in constant prices , [By kind of economic activity at basic prices at 1998]
21.6	Cari fiyatlarla sektörlerin gayri safi yurtiçi hasıla içindeki payları, [İktisadi faaliyet kollarına göre temel fiyatlarla]	331	21.6	Sectorel share of gross domestic product at current prices, [By kind of economic activity in basic prices]
21.7	Sabit fiyatlarla sektörlerin gayri safi yurtiçi hasıla içindeki payları, [İktisadi faaliyet kollarına ve 1998 temel fiyatlarına göre]	332	21.7	Sectorel share of gross domestic product in constant prices, [By kind of economic activity at basic prices at 1998]
21.8	Harcamalar yöntemiyle gayri safi yurtiçi hasıla, [Cari fiyatlarla]	333	21.8	Expenditure on the gross domestic product, [At current prices]
21.9	Harcamalar yöntemiyle gayri safi yurtiçi hasıla, [1998 fiyatlarıyla]	333	21.9	Expenditure on the gross domestic product, [At 1998 prices]
21.10	Harcamalar yöntemiyle gayri safi yurtiçi hasıla gelişme hızları, [Cari fiyatlarla]	334	21.10	Growth rate of expenditure on the gross domestic product, [At current prices]
21.11	Harcamalar yöntemiyle gayri safi yurtiçi hasıla gelişme hızları, [1998 fiyatlarıyla]	334	21.11	Growth rate of expenditure on the gross domestic product, [At 1998 prices]
21.12	Harcamalar yöntemiyle gayri safi yurtiçi hasıla payları, [Cari fiyatlarla]	335	21.12	Share of expenditure on the gross domestic product, [At current prices]
21.13	Harcamalar yöntemiyle gayri safi yurtiçi hasıla payları, [1998 fiyatlarıyla]	335	21.13	Share of expenditure on the gross domestic product, [At 1998 prices]
21.14	Yerleşik ve yerleşik olmayan hanehalklarının yurtiçi tüketimi, [Cari fiyatlarla]	336	21.14	Final consumption expenditure of resident and non-resident households on the economic territory, [At current prices]
21.15	Yerleşik ve yerleşik olmayan hanehalklarının yurtiçi tüketimi, [1998 fiyatlarıyla]	336	21.15	Final consumption expenditure of resident and non-resident households on the economic territory, [At 1998 prices]

ULUSAL HESAPLAR

Türkiye için Milli Gelir tahminleri, 1951 yılında İstatistik Genel Müdürlüğü'nün bünyesinde bir Milli Gelir Etüt Grubu oluşturulana kadar, özel çalışmalar halinde yapılmıştır. Bu etüt grubunun kuruluşu ile, daha sonra geliştirilen hesaplama metodolojilerine uyulamış, 1938 ve 1948-1970 yılları için periyodik tahminler yapılmıştır. Böylece, Birleşmiş Milletler İstatistik Dairesi'nin önerdiği o zamanki ulusal hesaplar sistemi standardına da kısmen uyularak, iktisadi faaliyet kollarına göre milli hasıla, yatırım malı çeşitlerine göre sabit sermaye oluşumu ve harcama kalemlerine göre milli harcamalar hesaplanmıştır.

1971 yılında bir taraftan Devlet Planlama Teşkilatı'nın ayrı olarak hesapladığı milli gelir serisi ile Türkiye İstatistik Kurumu'nun adı geçen serisinin birleştirilmesi, diğer taraftan daha gelişmiş bir metodolojinin ortaya konması ve böylece yapılacak yeni tahminlerin Birleşmiş Milletler'in yeni standardize sistemine uydurulması için yapılan çalışmalar sonunda, ortaya yeni bir milli gelir zaman serisi çıkarılmıştır. Kurumumuz Üretim Hesapları Şubesince bu yönteme göre 1990 yılına kadar cari ve 1968 yılı fiyatlarıyla olmak üzere yıllık Gayri Safi Milli Hasıla (GSMH) hesaplanmıştır.

1990 yılında başlatılan çalışmalarla GSMH hesapları üçer aylık dönemler itibariyle hesaplanmaya başlanmış ve 1968 olan temel yıl 1987 yılına kaydırılmıştır. Eski GSMH serisi yeni kapsama göre revize edilerek 1968 yılına kadar geriye dönük yeni bir seri elde edilmiştir. Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH), 1993 yılından itibaren Harcama Hesapları Şubesince harcamalar yöntemiyle ve 1996 yılından itibaren de Gelir Hesapları Şubesince gelir yöntemiyle hesaplanmaya başlanmıştır. Tüm bu seriler 1968 SNA serilerine uygun olarak hazırlanmıştır. 1998 bazlı GSYH serisine yönelik çalışmalar 2004 yılında başlamış ve Mart 2008 tarihinde 1998-2007 olarak yayınlanmıştır. Bu çalışmada SNA 93 ve ESA 95 tavsiyeleri dikkate alınmıştır. 1998 bazlı güncelleme çalışmaları kapsamında gerek güncel verilerin kullanımı gerekse metodolojik yenilikler sisteme dahil edilmiştir.

NATIONAL ACCOUNTS

Until the establishment of a National Income Study Group in the General Directorate of Statistics in 1951, the estimates of national income accounts consisted of some private studies. After the establishment of the Study Group, periodical estimates for the years 1938 and 1948-1970 were prepared according to the specified methodologies, which were improved from time to time. In this way, national products according to the types of industrial activity, fixed capital formation according to the types of investment goods and national expenditure according to its sub-items, were calculated with regard to the former system of national income accounts of the United Nations' Statistical Office.

In 1971, in order to integrate the separate national income series of the Turkish Statistical Institute and the State Planning Organization, an improved estimation methodology was set up to adapt to the standards of the new U.N. system of national accounts. Certain studies were then carried out with the outcome of a new time series of national income. Until 1990, annual Gross National Product (GNP) was calculated in current and 1968 fixed prices by the Production Account Department of the Institute.

With the studies which were initiated in 1990, GNP accounts began to be calculated quarterly and the base year shifted from 1968 to 1987. By revising the old GNP series to 1968, a new series has been prepared. Gross Domestic Product (GDP) has begun to be calculated according to expenditure approach by the division of expenditure accounts since 1993 and income approach by the division of income accounts since 1996. These series have been estimated by the recommendation of SNA-68. The revision studies for new GDP series of 1998 base year was started in 2004 and the new quarterly GDP series covering the 1998-2007 period were released in March of 2008. SNA 93 and ESA 95 recommendation have been taken into account in the revision studies. The new data sources and methods have been integrated to the new system.

21.1 Gayri safi yurtiçi hasıla - Gross domestic product

	2004	2005	2006	2007	2008
GSYH - GDP					
Cari fiyatlarla (Milyon YTL)					
At current prices (Million TRY)	559 033	648 932	758 391	843 178	950 144
Gelişme hızı - Growth rate (%)	22.9	16.1	16.9	11.2	12.7
Cari fiyatlarla (Milyon $)					
At current prices (Million $)	390 387	481 497	526 429	648 754	741 792
Gelişme hızı - Growth rate (%)	28.0	23.3	9.3	23.2	14.3
Sabit fiyatlarla (Milyon YTL)					
Constant prices (Million TRY)	83 486	90 500	96 738	101 255	102 328
Gelişme hızı - Growth rate (%)	9.4	8.4	6.9	4.7	1.1

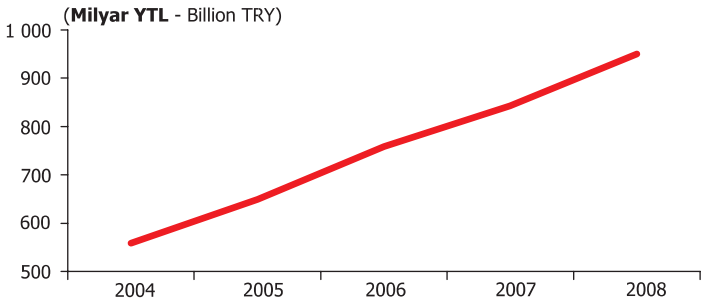
21.2 Cari fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla
Gross domestic product in current prices
[İktisadi faaliyet kollarına göre temel fiyatlarla - By kind of economic activity in basic prices] **(Bin YTL -** Thousand TRY)

	2004	2005	2006	2007	2008
Tarım, avcılık ve ormancılık					
Agriculture, hunting and forestry	51 782 669	59 027 013	60 819 444	62 567 776	72 019 160
Balıkçılık - Fishing	1 214 976	1 686 734	1 843 310	1 763 941	1 729 294
Madencilik ve taşocakçılığı - Mining and quarrying	5 898 572	7 628 517	8 952 359	10 530 738	13 029 626
İmalat sanayi - Manufacturing	97 193 358	112 051 658	130 393 077	141 853 309	153 085 160
Elektrik, gaz, buhar ve sıcak su üretimi ve dağıtımı					
Electricity, gas and water supply	10 658 842	11 956 714	13 452 105	16 117 886	19 511 868
İnşaat - Construction	24 661 000	28 694 134	35 849 263	41 013 267	44 792 362
Toptan ve perakende ticaret - Wholesale and retail trade	70 762 478	80 211 869	94 856 320	103 129 169	116 206 799
Oteller ve lokantalar - Hotels and restaurants	12 698 236	14 528 348	17 041 942	19 074 202	21 433 891
Ulaştırma, depolama, haberleşme					
Transport, storage, communication	76 021 278	89 087 295	104 123 045	117 583 068	134 838 450
Mali aracı kuruluşların faaliyetleri					
Financial intermediation	18 616 620	18 293 386	21 860 640	27 392 508	33 070 289
Konut sahipliği - Ownership and dwelling	48 052 807	60 120 175	74 467 156	91 070 060	106 383 624
Gayrimenkul, kiralama ve iş faaliyetleri					
Real estate, renting and business activities	18 892 433	22 613 950	27 822 912	34 598 696	40 756 846
Kamu yönetimi ve savunma, zorunlu sosyal güvenlik					
Public administration and defence; compulsory social security	24 980 292	26 018 778	29 620 624	32 998 021	36 342 253
Eğitim - Education	15 136 127	17 773 360	21 241 900	24 633 641	27 881 295
Sağlık işleri ve sosyal hizmetler - Health and social work	8 139 541	10 339 616	12 061 082	13 910 296	15 604 806
Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmet faaliyetleri					
Other community, social and personel service activities	9 358 924	10 687 042	12 784 022	14 653 776	15 802 031
Eviçi personel çalıştıran hanehalkları					
Private household with employed persons	815 906	995 880	1 229 064	1 494 186	1 707 464
Sektörler toplamı - Sectorel total	494 884 058	571 714 470	668 418 265	754 384 542	854 195 218
Dolaylı ölçülen mali aracılık hizmetleri					
Financial intermediation services indirectly measured	9 521 893	9 353 841	10 490 121	12 928 697	14 927 534
Vergi-sübvansiyon - Taxes-subsidies	73 670 861	86 571 083	100 462 642	101 722 577	110 876 571
GSYH (alıcı fiyatlarıyla)					
Gross domestic product (purchaser's price)	559 033 026	648 931 712	758 390 785	843 178 421	950 144 254

21.3 Sabit fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla
Gross domestic product in constant prices
(Bin YTL - Thousand TRY)
[İktisadi faaliyet kollarına ve 1998 temel fiyatlarına göre - By kind of economic activity at basic prices at 1998]

	2004	2005	2006	2007	2008
Tarım, avcılık ve ormancılık					
Agriculture, hunting and forestry	8 701 635	9 275 244	9 393 296	8 736 944	9 094 538
Balıkçılık - Fishing	227 653	295 508	307 647	309 779	321 026
Madencilik ve taşocakçılığı - Mining and quarrying	622 726	678 461	714 046	771 983	813 954
İmalat sanayi - Manufacturing	19 645 369	21 249 692	23 033 310	24 326 791	24 509 830
Elektrik, gaz, buhar ve sıcak su üretimi ve dağıtımı					
Electricity, gas and water supply	1 534 957	1 751 352	1 902 611	2 031 737	2 108 213
İnşaat - Construction	4 801 693	5 250 284	6 220 955	6 573 647	6 072 357
Toptan ve perakende ticaret					
Wholesale and retail trade	10 916 063	11 955 208	12 708 356	13 436 516	13 319 636
Oteller ve lokantalar - Hotels and restaurants	1 828 632	1 835 358	1 880 824	1 921 011	1 925 648
Ulaştırma, depolama, haberleşme					
Transport, storage, communication	11 597 023	12 950 854	13 830 467	14 811 164	15 047 959
Mali aracı kuruluşların faaliyetleri					
Financial intermediation	6 969 108	7 915 871	9 023 176	9 906 091	10 806 058
Konut sahipliği - Ownership and dwelling	4 399 668	4 557 269	4 679 756	4 779 268	4 889 749
Gayrimenkul, kiralama ve iş faaliyetleri					
Real estate, renting and business activities	2 303 417	2 539 481	2 859 058	3 256 471	3 477 452
Kamu yönetimi ve savunma, zorunlu sosyal güvenlik					
Public administration and defence; compulsory social security	3 217 213	3 057 765	3 061 672	3 097 712	3 124 122
Eğitim - Education	1 725 186	1 799 854	1 892 693	1 983 797	1 996 843
Sağlık işleri ve sosyal hizmetler - Health and social work	956 933	1 127 274	1 170 868	1 190 962	1 227 227
Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmet faaliyetleri					
Other community, social and personel service activities	1 308 830	1 377 698	1 502 719	1 583 443	1 610 914
Eviçi personel çalıştıran hanehalkları					
Private household with employed persons	104 595	115 880	131 482	147 480	155 859
Sektörler toplamı - Sectorel total	80 860 700	87 733 053	94 312 936	98 864 796	100 501 383
Dolaylı ölçülen mali aracılık hizmetleri					
Financial intermediation services indirectly measured	4 269 825	4 879 828	5 729 267	6 245 647	6 773 149
Vergi-sübvansiyon - Taxes-subsidies	6 894 715	7 646 506	8 154 651	8 635 476	8 599 864
GSYH (alıcı fiyatlarıyla)					
Gross domestic product (purchaser's price)	83 485 591	90 499 731	96 738 320	101 254 625	102 328 098

Gayri safi yurtiçi hasıla - Gross domestic product
[**Cari fiyatlarla -** At current prices]

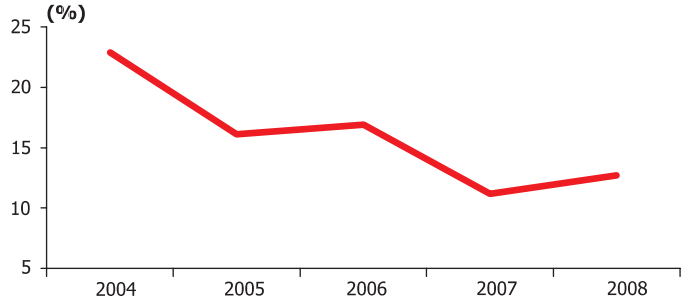

Veri için tablo 21.1'e bakınız.
For data, see table 21.1.

21.4 Cari fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla gelişme hızları
Growth rates of gross domestic product in current prices
[İktisadi faaliyet kollarına göre temel fiyatlarla - By kind of economic activity at basic prices] (%)

	2004	2005	2006	2007	2008
Tarım, avcılık ve ormancılık					
Agriculture, hunting and forestry	17.2	14.0	3.0	2.9	15.1
Balıkçılık - Fishing	26.8	38.8	9.3	-4.3	-2.0
Madencilik ve taşocakçılığı - Mining and quarrying	30.0	29.3	17.4	17.6	23.7
İmalat sanayi - Manufacturing	20.5	15.3	16.4	8.8	7.9
Elektrik, gaz, buhar ve sıcak su üretimi ve dağıtımı					
Electricity, gas and water supply	8.5	12.2	12.5	19.8	21.1
İnşaat - Construction	34.0	16.4	24.9	14.4	9.2
Toptan ve perakende ticaret					
Wholesale and retail trade	26.9	13.4	18.3	8.7	12.7
Oteller ve lokantalar - Hotels and restaurants	29.6	14.4	17.3	11.9	12.4
Ulaştırma, depolama, haberleşme					
Transport, storage, communication	20.8	17.2	16.9	12.9	14.7
Mali aracı kuruluşların faaliyetleri					
Financial intermediation	19.8	-1.7	19.5	25.3	20.7
Konut sahipliği - Ownership and dwelling	28.0	25.1	23.9	22.3	16.8
Gayrimenkul, kiralama ve iş faaliyetleri					
Real estate, renting and business activities	25.4	19.7	23.0	24.4	17.8
Kamu yönetimi ve savunma, zorunlu sosyal güvenlik					
Public administration and defence; compulsory social security	20.1	4.2	13.8	11.4	10.1
Eğitim - Education	20.4	17.4	19.5	16.0	13.2
Sağlık işleri ve sosyal hizmetler - Health and social work	18.5	27.0	16.6	15.3	12.2
Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmet faaliyetleri					
Other community, social and personel service activities	6.9	14.2	19.6	14.6	7.8
Eviçi personel çalıştıran hanehalkları					
Private household with employed persons	25.8	22.1	23.4	21.6	14.3
Sektörler toplamı - Sectorel total	22.2	15.5	16.9	12.9	13.2
Dolaylı ölçülen mali aracılık hizmetleri					
Financial intermediation services indirectly measured	-	-	-	23.2	15.5
Vergi-sübvansiyon - Taxes-subsidies	25.8	17.5	16.0	1.3	9.0
GSYH (alıcı fiyatlarıyla)					
Gross domestic product (purchaser's price)	22.9	16.1	16.9	11.2	12.7

GSYH gelişme hızı - GDP growth rate
[**Cari fiyatlarla -** At current prices]

Veri için tablo 21.1'e bakınız.
For data, see table 21.1.

21.5 Sabit fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla gelişme hızları
Growth rates of gross domestic product in constant prices
[İktisadi faaliyet kollarına ve 1998 temel fiyatlarına göre - By kind of economic activity at basic prices at 1998] (%)

	2004	2005	2006	2007	2008
Tarım, avcılık ve ormancılık					
Agriculture, hunting and forestry	2.7	6.6	1.3	-7.0	4.1
Balıkçılık - Fishing	9.6	29.8	4.1	0.7	3.6
Madencilik ve taşocakçılığı					
Mining and quarrying	3.4	9.0	5.2	8.1	5.4
İmalat sanayi - Manufacturing	11.9	8.2	8.4	5.6	0.8
Elektrik, gaz, buhar ve sıcak su üretimi ve dağıtımı					
Electricity, gas and water supply	7.1	14.1	8.6	6.8	3.8
İnşaat - Construction	14.1	9.3	18.5	5.7	-7.6
Toptan ve perakende ticaret					
Wholesale and retail trade	13.8	9.5	6.3	5.7	-0.9
Oteller ve lokantalar - Hotels and restaurants	6.8	0.4	2.5	2.1	0.2
Ulaştırma, depolama, haberleşme					
Transport, storage, communication	10.7	11.7	6.8	7.1	1.6
Mali aracı kuruluşların faaliyetleri					
Financial intermediation	14.0	13.6	14.0	9.8	9.1
Konut sahipliği - Ownership and dwelling	3.8	3.6	2.7	2.1	2.3
Gayrimenkul, kiralama ve iş faaliyetleri					
Real estate, renting and business activities	13.2	10.2	12.6	13.9	6.8
Kamu yönetimi ve savunma, zorunlu sosyal güvenlik					
Public administration and defence; compulsory social security	3.1	-5.0	0.1	1.2	0.9
Eğitim - Education	1.1	4.3	5.2	4.8	0.7
Sağlık işleri ve sosyal hizmetler - Health and social work	-1.1	17.8	3.9	1.7	3.0
Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmet faaliyetleri					
Other community, social and personel service activities	4.7	5.3	9.1	5.4	1.7
Eviçi personel çalıştıran hanehalkları					
Private household with employed persons	12.7	10.8	13.5	12.2	5.7
Sektörler toplamı - Sectorel total	9.6	8.5	7.5	4.8	1.7
Dolaylı ölçülen mali aracılık hizmetleri					
Financial intermediation services indirectly measured	-	-	-	9.0	8.4
Vergi-sübvansiyon - Taxes-subsidies	9.9	10.9	6.6	5.9	-0.4
GSYH (alıcı fiyatlarıyla)					
Gross domestic product (purchaser's price)	9.4	8.4	6.9	4.7	1.1

21.6 Cari fiyatlarla sektörlerin gayri safi yurtiçi hasıla içindeki payları
Sectorel share of gross domestic product at current prices
[İktisadi faaliyet kollarına göre temel fiyatlarla - By kind of economic activity in basic prices] (%)

	2004	2005	2006	2007	2008
Tarım, avcılık ve ormancılık					
Agriculture, hunting and forestry	9.3	9.1	8.0	7.4	7.6
Balıkçılık - Fishing	0.2	0.3	0.2	0.2	0.2
Madencilik ve taşocakçılığı					
Mining and quarrying	1.1	1.2	1.2	1.2	1.4
İmalat sanayi - Manufacturing	17.4	17.3	17.2	16.8	16.1
Elektrik, gaz, buhar ve sıcak su üretimi ve dağıtımı					
Electricity, gas and water supply	1.9	1.8	1.8	1.9	2.1
İnşaat - Construction	4.4	4.4	4.7	4.9	4.7
Toptan ve perakende ticaret					
Wholesale and retail trade	12.7	12.4	12.5	12.2	12.2
Oteller ve lokantalar - Hotels and restaurants	2.3	2.2	2.2	2.3	2.3
Ulaştırma, depolama, haberleşme					
Transport, storage, communication	13.6	13.7	13.7	13.9	14.2
Mali aracı kuruluşların faaliyetleri					
Financial intermediation	3.3	2.8	2.9	3.2	3.5
Konut sahipliği - Ownership and dwelling	8.6	9.3	9.8	10.8	11.2
Gayrimenkul, kiralama ve iş faaliyetleri					
Real estate, renting and business activities	3.4	3.5	3.7	4.1	4.3
Kamu yönetimi ve savunma, zorunlu sosyal güvenlik					
Public administration and defence; compulsory social security	4.5	4.0	3.9	3.9	3.8
Eğitim - Education	2.7	2.7	2.8	2.9	2.9
Sağlık işleri ve sosyal hizmetler - Health and social work	1.5	1.6	1.6	1.6	1.6
Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmet faaliyetleri					
Other community, social and personel service activities	1.7	1.6	1.7	1.7	1.7
Eviçi personel çalıştıran hanehalkları					
Private household with employed persons	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2
Sektörler toplamı - Sectorel total	88.5	88.1	88.1	89.5	89.9
Dolaylı ölçülen mali aracılık hizmetleri					
Financial intermediation services indirectly measured	1.7	1.4	1.4	1.5	1.6
Vergi-sübvansiyon - Taxes-subsidies	13.2	13.3	13.2	12.1	11.7
GSYH (alıcı fiyatlarıyla)					
Gross domestic product (purchaser's price)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

21.7 Sabit fiyatlarla sektörlerin gayri safi yurtiçi hasıla içindeki payları
Sectorel share of gross domestic product in constant prices
[İktisadi faaliyet kollarına ve 1998 temel fiyatlarına göre - By kind of economic activity at basic prices at 1998] (%)

	2004	2005	2006	2007	2008
Tarım, avcılık ve ormancılık					
Agriculture, hunting and forestry	10.4	10.2	9.7	8.6	8.9
Balıkçılık - Fishing	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
Madencilik ve taşocakçılığı					
Mining and quarrying	0.7	0.7	0.7	0.8	0.8
İmalat sanayi - Manufacturing	23.5	23.5	23.8	24.0	24.0
Elektrik, gaz, buhar ve sıcak su üretimi ve dağıtımı					
Electricity, gas and water supply	1.8	1.9	2.0	2.0	2.1
İnşaat - Construction	5.8	5.8	6.4	6.5	5.9
Toptan ve perakende ticaret					
Wholesale and retail trade	13.1	13.2	13.1	13.3	13.0
Oteller ve lokantalar - Hotels and restaurants	2.2	2.0	1.9	1.9	1.9
Ulaştırma, depolama, haberleşme					
Transport, storage, communication	13.9	14.3	14.3	14.6	14.7
Mali aracı kuruluşların faaliyetleri					
Financial intermediation	8.3	8.7	9.3	9.8	10.6
Konut sahipliği - Ownership and dwelling	5.3	5.0	4.8	4.7	4.8
Gayrimenkul, kiralama ve iş faaliyetleri					
Real estate, renting and business activities	2.8	2.8	3.0	3.2	3.4
Kamu yönetimi ve savunma, zorunlu sosyal güvenlik					
Public administration and defence; compulsory social security	3.9	3.4	3.2	3.1	3.1
Eğitim - Education	2.1	2.0	2.0	2.0	2.0
Sağlık işleri ve sosyal hizmetler - Health and social work	1.1	1.2	1.2	1.2	1.2
Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmet faaliyetleri					
Other community, social and personel service activities	1.6	1.5	1.6	1.6	1.6
Eviçi personel çalıştıran hanehalkları					
Private household with employed persons	0.1	0.1	0.1	0.1	0.2
Sektörler toplamı - Sectorel total	96.9	96.9	97.5	97.6	98.2
Dolaylı ölçülen mali aracılık hizmetleri					
Financial intermediation services indirectly measured	5.1	5.4	5.9	6.2	6.6
Vergi-sübvansiyon - Taxes-subsidies	8.3	8.4	8.4	8.5	8.4
GSYH (alıcı fiyatlarıyla)					
Gross domestic product (purchaser's price)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

21.8 Harcamalar yöntemiyle gayri safi yurtiçi hasıla - Expenditure on the gross domestic product
[Cari fiyatlarla - At current prices] **(Bin YTL -** Thousand TRY)

	2004	2005	2006	2007	2008
Gayri safi yurtiçi hasıla - Gross domestic product	559 033 026	648 931 712	758 390 785	843 178 421	950 144 254
Yerleşik hanehalklarının tüketimi Final consumption expenditure of resident households	398 559 246	465 401 759	534 849 206	597 721 802	662 155 442
Yerleşik ve yerleşik olmayan hanehalklarının yurtiçi tüketimi Final consumption expenditure of resident and non-resident households on the economic territory	423 619 916	490 692 217	564 897 493	625 216 695	693 831 050
Yerleşik olmayan hanehalklarının yurtiçi tüketimi (Eksi) Final consumption expenditure of non-resident households on the economic territory (Less)	28 679 220	29 161 491	34 025 134	31 742 044	36 240 886
Yerleşik hanehalklarının yurtdışı tüketimi - Final consumption expenditure of resident households in the rest of the world	3 618 550	3 871 033	3 976 846	4 247 151	4 565 279
Devletin nihai tüketim harc.- Gov. final consumption expenditure	66 802 142	76 498 649	93 525 263	107 815 962	121 813 443
Maaş, ücret - Compensation of employees	41 573 371	45 811 549	52 756 008	59 601 255	66 919 475
Mal ve hizmet alımları - Purchases of goods and services	25 228 771	30 687 100	40 769 255	48 214 707	54 893 968
Gayri safi sabit sermaye oluşumu-Gross fixed capital formation	113 716 568	136 475 134	169 044 693	184 118 185	192 831 194
Kamu sektörü - Public sector	16 339 107	21 410 353	25 745 598	28 674 618	36 586 918
Makine - teçhizat - Machinery - equipment	3 870 323	5 046 606	4 551 924	4 969 576	6 574 052
İnşaat - Construction	12 468 784	16 363 747	21 193 674	23 705 042	30 012 866
Özel sektör - Private sector	97 377 460	115 064 780	143 299 095	155 443 568	156 244 276
Makine - teçhizat - Machinery - equipment	63 431 620	76 189 662	92 179 719	96 486 659	95 684 476
İnşaat - Construction	33 945 840	38 875 118	51 119 375	58 956 909	60 559 800
Stok değişmeleri - Change in stocks (1)	-5 319 662	-6 756 351	-1 782 719	-2 964 201	16 923 969
Mal ve hizmet ihracatı - Exports of goods and services	131 660 988	141 826 467	171 926 483	188 224 755	227 353 137
Mal ve hizmet ithalatı (Eksi)-Imports of goods and services (Less)	146 386 256	164 513 946	209 172 139	231 738 081	270 932 932

21.9 Harcamalar yöntemiyle gayri safi yurtiçi hasıla - Expenditure on the gross domestic product
[1998 fiyatlarıyla - At 1998 prices] **(Bin YTL -** Thousand TRY)

	2004	2005	2006	2007	2008
Gayri safi yurtiçi hasıla - Gross domestic product	83 485 591	90 499 731	96 738 320	101 254 625	102 328 098
Yerleşik hanehalklarının tüketimi Final consumption expenditure of resident households	59 143 619	63 787 207	66 749 821	69 843 829	70 042 266
Yerleşik ve yerleşik olmayan hanehalklarının yurtiçi tüketimi Final consumption expenditure of resident and non-resident households on the economic territory	62 966 589	67 704 926	70 792 710	73 528 828	73 637 355
Yerleşik olmayan hanehalklarının yurtiçi tüketimi (Eksi) Final consumption expenditure of non-resident households on the economic territory (Less)	4 381 203	4 513 068	4 555 409	4 232 771	4 081 112
Yerleşik hanehalklarının yurtdışı tüketimi - Final consumption expenditure of resident households in the rest of the world	558 233	595 349	512 520	547 772	486 023
Devletin nihai tüketim harc.- Gov. final consumption expenditure	8 553 886	8 766 884	9 506 407	10 127 098	10 313 778
Maaş, ücret - Compensation of employees	5 024 245	4 985 096	5 006 997	5 060 735	5 042 711
Mal ve hizmet alımları - Purchases of goods and services	3 529 641	3 781 789	4 499 411	5 066 363	5 271 068
Gayri safi sabit sermaye oluşumu-Gross fixed capital formation	18 589 131	21 821 588	24 714 467	26 051 528	24 843 266
Kamu sektörü - Public sector	2 460 085	3 074 058	3 154 521	3 354 609	3 794 726
Makine - teçhizat - Machinery - equipment	612 965	826 024	673 013	760 392	930 521
İnşaat - Construction	1 847 120	2 248 034	2 481 508	2 594 217	2 864 205
Özel sektör - Private sector	16 129 047	18 747 529	21 559 946	22 696 918	21 048 540
Makine - teçhizat - Machinery - equipment	10 094 784	12 255 011	13 747 899	14 400 042	13 765 406
İnşaat - Construction	6 034 263	6 492 518	7 812 047	8 296 877	7 283 134
Stok değişmeleri - Change in stocks (1)	-734 283	-681 313	-764 038	-109 952	196 565
Mal ve hizmet ihracatı - Exports of goods and services	20 478 591	22 095 181	23 563 374	25 274 941	25 940 926
Mal ve hizmet ithalatı (Eksi)-Imports of goods and services (Less)	22 545 355	25 289 816	27 031 712	29 932 817	29 008 705

(1) Stok değişmeleri kalıntı yöntemiyle hesaplanmış olup istatistiki hatayı da içermektedir.

(1) Change in stocks is estimated as residual between production and expenditure accounts and also includes statistical discrepancy.

21.10 Harcamalar yöntemiyle gayri safi yurtiçi hasıla gelişme hızları
Growth rate of expenditure on the gross domestic product
[Cari fiyatlarla - At current prices] (%)

	2004	2005	2006	2007	2008
Gayri safi yurtiçi hasıla - Gross domestic product	22.9	16.1	16.9	11.2	12.7
Yerleşik hanehalklarının tüketimi					
Final consumption expenditure of resident households	23.0	16.8	14.9	11.8	10.8
Yerleşik ve yerleşik olmayan hanehalklarının yurtiçi tüketimi					
Final consumption expenditure of resident and non-resident households on the economic territory	22.5	15.8	15.1	10.7	11.0
Yerleşik olmayan hanehalklarının yurtiçi tüketimi (Eksi)					
Final consumption expenditure of non-resident households on the economic territory (Less)	15.4	1.7	16.7	-6.7	14.2
Yerleşik hanehalklarının yurtdışı tüketimi - Final consumption expenditure of resident households in the rest of the world	15.0	7.0	2.7	6.8	7.5
Devletin nihai tüketim harc. - Government final consumption expenditure	20.4	14.5	22.3	15.3	13.0
Maaş, ücret - Compensation of employees	17.9	10.2	15.2	13.0	12.3
Mal ve hizmet alımları - Purchases of goods and services	24.7	21.6	32.9	18.3	13.9
Gayri safi sabit sermaye oluşumu - Gross fixed capital formation	47.0	20.0	23.9	8.9	4.7
Kamu sektörü - Public sector	6.4	31.0	20.2	11.4	27.6
Makine - teçhizat - Machinery - equipment	4.3	30.4	-9.8	9.2	32.3
İnşaat - Construction	7.0	31.2	29.5	11.8	26.6
Özel sektör - Private sector	57.0	18.2	24.5	8.5	0.5
Makine - teçhizat - Machinery - equipment	64.8	20.1	21.0	4.7	-0.8
İnşaat - Construction	44.4	14.5	31.5	15.3	2.7
Mal ve hizmet ihracatı - Exports of goods and services	25.9	7.7	21.2	9.5	20.8
Mal ve hizmet ithalatı (Eksi) - Imports of goods and services (Less)	33.9	12.4	27.1	10.8	16.9

21.11 Harcamalar yöntemiyle gayri safi yurtiçi hasıla gelişme hızları
Growth rate of expenditure on the gross domestic product
[1998 fiyatlarıyla - At 1998 prices) (%)

	2004	2005	2006	2007	2008
Gayri safi yurtiçi hasıla - Gross domestic product	9.4	8.4	6.9	4.7	1.1
Yerleşik hanehalklarının tüketimi					
Final consumption expenditure of resident households	11.0	7.9	4.6	4.6	0.3
Yerleşik ve yerleşik olmayan hanehalklarının yurtiçi tüketimi					
Final consumption expenditure of resident and non-resident households on the economic territory	10.2	7.5	4.6	3.9	0.1
Yerleşik olmayan hanehalklarının yurtiçi tüketimi (Eksi)					
Final consumption expenditure of non-resident households on the economic territory (Less)	-0.5	3.0	0.9	-7.1	-3.6
Yerleşik hanehalklarının yurtdışı tüketimi - Final consumption expenditure of resident households in the rest of the world	3.7	6.6	-13.9	6.9	-11.3
Devletin nihai tüketim harc. - Government final consumption expenditure	6.0	2.5	8.4	6.5	1.8
Maaş, ücret - Compensation of employees	0.2	-0.8	0.4	1.1	-0.4
Mal ve hizmet alımları - Purchases of goods and services	15.5	7.1	19.0	12.6	4.0
Gayri safi sabit sermaye oluşumu - Gross fixed capital formation	28.4	17.4	13.3	5.4	-4.6
Kamu sektörü - Public sector	-6.6	25.0	2.6	6.3	13.1
Makine - teçhizat - Machinery - equipment	-6.8	34.8	-18.5	13.0	22.4
İnşaat - Construction	-6.5	21.7	10.4	4.5	10.4
Özel sektör - Private sector	36.1	16.2	15.0	5.3	-7.3
Makine - teçhizat - Machinery - equipment	48.2	21.4	12.2	4.7	-4.4
İnşaat - Construction	19.8	7.6	20.3	6.2	-12.2
Mal ve hizmet ihracatı - Exports of goods and services	11.2	7.9	6.6	7.3	2.6
Mal ve hizmet ithalatı (Eksi) - Imports of goods and services (Less)	20.8	12.2	6.9	10.7	-3.1

21.12 Harcamalar yöntemiyle gayri safi yurtiçi hasıla payları - Share of expenditure on the gross domestic product
[Cari fiyatlarla - At current prices] (%)

	2004	2005	2006	2007	2008
Gayri safi yurtiçi hasıla - Gross domestic product	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Yerleşik hanehalklarının tüketimi Final consumption expenditure of resident households	71.3	71.7	70.5	70.9	69.7
Yerleşik ve yerleşik olmayan hanehalklarının yurtiçi tüketimi Final consumption expenditure of resident and non-resident households on the economic territory	75.8	75.6	74.5	74.1	73.0
Yerleşik olmayan hanehalklarının yurtiçi tüketimi (Eksi) Final consumption expenditure of non-resident households on the economic territory (Less)	5.1	4.5	4.5	3.8	3.8
Yerleşik hanehalklarının yurtdışı tüketimi - Final consumption expenditure of resident households in the rest of the world	0.6	0.6	0.5	0.5	0.5
Devletin nihai tüketim harc.- Government final consumption expenditure	11.9	11.8	12.3	12.8	12.8
Maaş, ücret - Compensation of employees	7.4	7.1	7.0	7.1	7.0
Mal ve hizmet alımları - Purchases of goods and services	4.5	4.7	5.4	5.7	5.8
Gayri safi sabit sermaye oluşumu-Gross fixed capital formation	20.3	21.0	22.3	21.8	20.3
Kamu sektörü - Public sector	2.9	3.3	3.4	3.4	3.9
Makine - teçhizat - Machinery - equipment	0.7	0.8	0.6	0.6	0.7
İnşaat - Construction	2.2	2.5	2.8	2.8	3.2
Özel sektör - Private sector	17.4	17.7	18.9	18.4	16.4
Makine - teçhizat - Machinery - equipment	11.3	11.7	12.2	11.4	10.1
İnşaat - Construction	6.1	6.0	6.7	7.0	6.4
Stok değişmeleri - Change in stocks (1)	-1.0	-1.0	-0.2	-0.4	1.8
Mal ve hizmet ihracatı - Exports of goods and services	23.6	21.9	22.7	22.3	23.9
Mal ve hizmet ithalatı (Eksi) - Imports of goods and services (Less)	26.2	25.4	27.6	27.5	28.5

21.13 Harcamalar yöntemiyle gayri safi yurtiçi hasıla payları - Share of expenditure on the gross domestic product
[1998 fiyatlarıyla - At 1998 prices] (%)

	2004	2005	2006	2007	2008
Gayri safi yurtiçi hasıla - Gross domestic product	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Yerleşik hanehalklarının tüketimi Final consumption expenditure of resident households	70.8	70.5	69.0	69.0	68.4
Yerleşik ve yerleşik olmayan hanehalklarının yurtiçi tüketimi Final consumption expenditure of resident and non-resident households on the economic territory	75.4	74.8	73.2	72.6	72.0
Yerleşik olmayan hanehalklarının yurtiçi tüketimi (Eksi) Final consumption expenditure of non-resident households on the economic territory (Less)	5.2	5.0	4.7	4.2	4.0
Yerleşik hanehalklarının yurtdışı tüketimi - Final consumption expenditure of resident households in the rest of the world	0.7	0.7	0.5	0.5	0.5
Devletin nihai tüketim harc. - Government final consumption expenditure	10.2	9.7	9.8	10.0	10.1
Maaş, ücret - Compensation of employees	6.0	5.5	5.2	5.0	4.9
Mal ve hizmet alımları - Purchases of goods and services	4.2	4.2	4.7	5.0	5.2
Gayri safi sabit sermaye oluşumu-Gross fixed capital formation	22.3	24.1	25.5	25.7	24.3
Kamu sektörü - Public sector	2.9	3.4	3.3	3.3	3.7
Makine - teçhizat - Machinery - equipment	0.7	0.9	0.7	0.8	0.9
İnşaat - Construction	2.2	2.5	2.6	2.6	2.8
Özel sektör - Private sector	19.3	20.7	22.3	22.4	20.6
Makine - teçhizat - Machinery - equipment	12.1	13.5	14.2	14.2	13.5
İnşaat - Construction	7.2	7.2	8.1	8.2	7.1
Stok değişmeleri - Change in stocks (1)	-0.9	-0.8	-0.8	-0.1	0.2
Mal ve hizmet ihracatı - Exports of goods and services	24.5	24.4	24.4	25.0	25.4
Mal ve hizmet ithalatı (Eksi) - Imports of goods and services (Less)	27.0	27.9	27.9	29.6	28.3

(1) Stok değişmeleri kalıntı yöntemiyle hesaplanmış olup istatistiki hatayı da içermektedir.

(1) Change in stocks is estimated as residual between production and expenditure accounts and also includes statistical discrepancy.

21.14 Yerleşik ve yerleşik olmayan hanehalklarının yurtiçi tüketimi
Final consumption expenditure of resident and non-resident households on the economic territory
[Cari fiyatlarla - At current prices] **(Bin YTL -** Thousand TRY)

	2004	2005	2006	2007	2008
Yerleşik ve yerleşik olmayan hanehalklarının yurtiçi tüketimi - Final consumption expenditure of resident and non-resident households on the economic territory	423 619 916	490 692 217	564 897 493	625 216 695	693 831 050
Gıda, içki ve tütün - Food, beverages and tobacco	113 674 409	130 660 500	145 615 509	160 288 505	181 166 781
Giyim ve ayakkabı - Clothing and footwear	38 475 249	35 974 917	37 498 147	38 985 579	40 103 307
Konut, su, elektrik, gaz ve diğer yakıtlar Housing, water, electricity, gas and other fuels	67 064 340	81 981 688	100 251 987	119 516 853	141 194 394
Mobilya, ev aletleri ve ev bakım hizmetleri Furnishing, household equipment and routine maintenance of the house	31 408 716	40 236 590	45 720 439	48 882 386	49 193 912
Sağlık - Health	15 374 508	18 972 774	22 931 122	25 596 374	28 422 860
Ulaştırma ve haberleşme - Transport and communication	76 494 453	90 608 811	105 700 541	112 609 099	125 071 961
Eğlence ve kültür - Recreation and culture	21 001 714	24 169 846	26 317 547	26 564 291	27 512 694
Eğitim - Education	4 293 801	5 771 305	7 098 206	8 009 768	8 896 389
Lokanta ve oteller - Restaurants and hotels	25 548 845	29 212 583	34 360 989	37 753 155	42 321 325
Çeşitli mal ve hizmetler - Miscellaneous goods and services	30 283 881	33 103 203	39 403 008	47 010 685	49 947 427

21.15 Yerleşik ve yerleşik olmayan hanehalklarının yurtiçi tüketimi
Final consumption expenditure of resident and non-resident households on the economic territory
[1998 fiyatlarıyla - At 1998 prices] **(Bin YTL -** Thousand TRY)

	2004	2005	2006	2007	2008
Yerleşik ve yerleşik olmayan hanehalklarının yurtiçi tüketimi - Final consumption expenditure of resident and non-resident households on the economic territory	62 966 589	67 704 926	70 792 710	73 528 828	73 637 355
Gıda, içki ve tütün - Food, beverages and tobacco	16 980 704	18 453 894	19 171 756	19 559 834	20 019 723
Giyim ve ayakkabı - Clothing and footwear	5 927 329	5 294 196	5 088 646	4 974 818	4 656 865
Konut, su, elektrik, gaz ve diğer yakıtlar Housing, water, electricity, gas and other fuels	6 702 363	7 055 831	7 378 117	7 622 581	7 879 432
Mobilya, ev aletleri ve ev bakım hizmetleri Furnishing, household equipment and routine maintenance of the house	6 468 312	7 903 795	8 325 526	8 533 574	7 909 609
Sağlık - Health	2 098 519	2 586 117	3 122 291	3 641 491	3 916 436
Ulaştırma ve haberleşme - Transport and communication	10 026 152	10 623 473	11 414 584	11 732 240	11 837 213
Eğlence ve kültür - Recreation and culture	4 634 719	4 603 467	4 440 423	4 355 048	4 145 473
Eğitim - Education	431 065	512 841	586 356	620 892	646 912
Lokanta ve oteller - Restaurants and hotels	3 354 854	3 367 193	3 450 607	3 524 334	3 446 616
Çeşitli mal ve hizmetler - Miscellaneous goods and services	6 342 573	7 304 119	7 814 405	8 964 016	9 179 079

		Sayfa Page	
	Açıklama	**338**	Explanation
22.1	Gelire göre sıralı % 20'lik hanehalkı gruplarının yıllık kullanılabilir geliri, 2005	**342**	22.1 Distribution of household and household's annual disposable income by quintiles, 2005
22.2	Hane gelirlerinin, İBBS (Düzey 2) bazında gelire göre sıralı %20'lik dilimler ayrımında dağılımı, 2003	**343**	22.2 Distribution of household income by quintiles ordered by income and SRE (Level 2), 2003
22.3	Gelir türüne göre gelir elde eden hanehalkı fertlerinin yıllık kullanılabilir geliri, 2005	**344**	22.3 Annual disposable income of income recipient household members by kinds of income, 2005
22.4	Esas işteki duruma göre çalışan hanehalkı fertlerinin yıllık esas iş geliri, 2005	**344**	22.4 Main activity incomes of household members by employment status at main job, 2005
22.5	Ekonomik faaliyete göre çalışan hanehalkı fertlerinin yıllık esas iş geliri, 2005	**345**	22.5 Main activity incomes of household members by economic activity at main job, 2005
22.6	Eğitim durumuna göre gelir elde eden hanehalkı fertlerinin sayısı ve yıllık kullanılabilir geliri, 2005	**346**	22.6 Total income and number of income recipient household members by education status, 2005
22.7	Hanehalkı büyüklüğüne göre tüketim harcamasının dağılımı, 2007	**347**	22.7 Distribution of consumption expenditures by household size, 2007
22.8	Konuta mülkiyet şekline göre tüketim harcamasının dağılımı, Türkiye, 2007	**347**	22.8 Distribution of consumption of expenditures by ownership status of the dwelling, Turkey, 2007
22.9	Gelire göre sıralı %20'lik gruplar ayrımında hanehalkı tüketim harcamasının dağılımı, 2007	**348**	22.9 Distribution of consumption expenditures by quintiles ordered by income, 2007
22.10	Tüketim harcamasına göre sıralı %20'lik hanehalkı tüketim harcamasının dağılımı, 2007	**349**	22.10 Distribution of consumption expenditures by quintiles ordered by household consumption expenditures, 2007
22.11	İBBS 2'ye göre harcama gruplarının dağılımı, 2007	**350**	22.11 Distribution of expenditure groups by SRE 2, 2007
22.12	Yoksulluk sınırı yöntemlerine göre yoksulluk oranları, 2006-2007	**352**	22.12 Poverty rates according to poverty line methods, 2006-2007
22.13	Hanehalkı büyüklüğüne göre yoksulluk oranları, 2006-2007	**352**	22.13 Poverty rates according to household size, 2006-2007
22.14	Hanehalkı fertlerinin eğitim durumuna göre yoksulluk oranları, 2006-2007	**353**	22.14 Poverty rates according to educational level of the household members, 2006-2007

GELİR VE TÜKETİM

Gelişen ve sürekli değişen bir sosyo-ekonomik yapı içinde bulunan ülkemizde, bireylerin ve bunların oluşturduğu hanehalkının tüketim harcamalarını, gelir düzeylerini, sosyo-ekonomik kesimler ve nüfus tabakalarına ve bölgelere göre ortaya çıkaran çalışmalar "Hanehalkı Bütçe Anketleri"dir. Bu anketlerle, hanehalkı büyüklükleri, hanehalkı fertlerinin işgücü ve çalışma durumları, hanehalkının toplam geliri, gelir kaynakları ve tüketim harcaması türleri hakkında bilgiler derlenmektedir.

Bu bölümde 2003, 2004, 2005, 2006 ve 2007 yılları Hanehalkı Bütçe Anketi sonuçlarından elde edilen bazı veriler sunulmaktadır. Hanehalkı bütçe anketinden elde edilen tüketim harcamaları bilgileri ile; tüketici fiyat endekslerinde kullanılacak maddelerin seçimi ve temel yıl ağırlıklarının elde edilmesi; hanelerin tüketim kalıplarında zaman içinde meydana gelen değişikliklerin izlenmesi; milli gelir hesaplamalarında özel nihai tüketim harcamaları tahminlerine yardımcı olacak verilerin derlenmesi; yoksulluk sınırının belirlenmesi vb. diğer sosyo-ekonomik analizler ile; asgari ücret tespit çalışmaları için gerekli verilerin elde edilmesi amaçlanmaktadır.

2003 Hanehalkı Bütçe Anketi, 1 Ocak-31 Aralık 2003 tarihleri arasında bir yıl süre ile, kentsel kesimden her ay değişen yaklaşık 1512 ve kırsal kesimden yine her ay değişen yaklaşık 648 hanehalkı olmak üzere aylık 2160, yıllık ise 25920 örnek hanehalkına uygulanarak, Türkiye geneli, kentsel ve kırsal yerler ile İstatistiki Bölge Birim Sınıflaması Düzey 1 ve Düzey 2 ayrımında tüketim harcaması ve gelir dağılımı göstergeleri elde edilmiştir. 2004-2007 Hanehalkı Bütçe Anketleri, bir yıl süre ile her ay değişen yaklaşık 720, yıllık ise 8640 örnek hanehalkına uygulanmıştır. Anketlerden, Türkiye geneli ile kentsel ve kırsal yerler ayrımında tüketim harcaması, gelir dağılımı ve yoksullukla ilgili göstergeler elde edilmiştir.

Anketten istatistiki bölge birimleri bazında tahmin üretmek üzere; 2005, 2006 ve 2007 Hanehalkı Bütçe Anketlerinin uygulandığı örnek hanelerin tamamı birleştirilerek, 2005-2006-2007 yıllarına ait hanehalkı harcamaları elde edilmiş; 2005 ve 2006 yıllarındaki harcama değerleri 2007 yılının ilgili ayındaki fiyatlarına çekilmiştir.

Tanım ve Kavramlar

Hanehalkı: Aralarında akrabalık bağı bulunsun veya bulunmasın aynı evde oturan veya aynı evin bir kısmında yaşayan, aynı kazandan yemek yiyen, gelir ve giderlerini ayırmayan, hanehalkı hizmet ve yönetimine katılan bir veya birkaç kişinin oluşturduğu topluluktur.

Hanehalkı ferdi: Anket ayı içerisinde hanehalkını meydana getiren topluluğun bir üyesidir. Misafirler, askerde, hapiste, yurt dışında ve uzun süreli hane dışında olan fertler hanehalkı fertlerine dahil edilmemiştir. Hanehalkı ferdi olup devamlı olarak hanehalkı dışında başka bir yerleşim yerine yerleşmek amacıyla gidenler hanehalkı ferdi olarak kapsanmamıştır.

Çalışan hanehalkı ferdi: Ücretli, maaşlı, yevmiyeli, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak anket ayında bir iktisadi faaliyette bulunan veya işleri ile ilişkileri devam eden 15 ve daha yukarı yaştaki fertlerdir.

INCOME AND CONSUMPTION

Turkey being in a process of development and having an everchancing socio-economic structure, the consumption expenditures and income levels of the individuals and the households are determined through the "Household Budget Surveys" for each socio-economic sector, population stratum and region. Through these surveys information on the household size, employment conditions of the individuals in the household, the total household income, sources of income and consumption expenditure types are gathered.

In this section, some results are presented which were obtained from the 2003, 2004, 2005, 2006 and 2007 Household Budget Surveys. With information about consumption expenditures obtained from Household Budget Survey it is aimed; to determine the items to be included in consumer price indices and the base year weights; to monitor the changes of households' consumption patterns within the time; to compile the data which will help in forecasting private final consumption expenditures used in the national income calculation; to obtain required data for the determination of poverty line, minimum wage and other socio-economic analysis.

2003 Household Budget Survey was conducted during one year between 1 January-31 December 2003 for total 2160 households in each month (approximately 1512 households for urban and 648 households for rural areas) and 25920 sample households yearly total. From this survey it is possible to have indicators on income distribution and consumption expenditure for whole Turkey at urban and rural discrimination and Statistical Classifications of Regions at Level 1 and Level 2. The 2004-2007 Household Budget Surveys were conducted during one year for total 720 households in each month and 8640 sample households yearly total. Indicators on consumption expenditure, income distribution and poverty for whole Turkey at urban and rural discrimination have been obtained from these surveys.

About to produce estimates at the level of classification of statistical regional units, whole sample households of 2005, 2006 and 2007 Household Budget Surveys and are combined so as to obtain household expenditures for years 2005-2006-2007. Then monthly expenditure values of 2005 and 2006 have been pulled over related months' price level of 2007.

Definitions and Concepts

Household: The household is a group consisting of one or several persons, irrespective of the existence of a family tie among them, who live in the same house or a part there of, eating from the same kitchen, pooling their incomes and expenditures and participating in the household services and management.

Household member: He/she is the member of the group which constitutes the household in the survey month. Guests and members who are in the army, in prison, in abroad or left the household for a long time were excluded. The ones who left the household to settle down another place were not recorded as a household member.

Employed household member: Person employed is defined as a person over 15 years of age performing an economic activity during the survey period on his own account, or as a salary or wage earner, or an employer, or an unpaid family worker.

Gelir getiren fert: Gelir elde eden hanehalkı ferdi 15 ve daha yukarı yaşta olup nakdi ya da ayni faaliyet veya faaliyet dışı herhangi bir geliri olan fertler ile tüm ücretsiz aile işçilerini kapsar.

İktisaden faal olmayan fertler: Anket ayında nakdi ya da ayni herhangi gelir getirici bir işte çalışmayan ya da bir iş ile bağlantısı olmayan fertleri kapsamaktadır (Ev hanımı, özürlü, hasta vb.).

İşteki durum: İstihdamda olan kişinin işteki durumu beş grup altında sınıflandırılmıştır.

Ücretli, maaşlı: Bir başkasının işinde nakdi veya ayni gelir elde etmek amacıyla ücret karşılığı çalışan kişilerdir.

Yevmiyeli: Bir işverene bağlı olarak, düzenli ve sürekli olmadan işine göre mevsimlik ya da geçici olarak ya da iş buldukça çalışan kişilerdir.

İşveren: Kendi işinde en az bir kişiyi ücretli veya yevmiyeli olarak çalıştıran kişilerdir.

Kendi hesabına: Kendi işinde yalnız olarak veya ücretsiz aile fertleri ile birlikte nakdi ve ayni gelir elde etmek amacı ile çalışan kişilerdir.

Ücretsiz aile işçisi: Hanehalkının yapmakta olduğu işte bir ücret almaksızın çalışan aile fertleridir.

Hanehalkı tüketim harcaması: Hanehalklarının anket ayı içinde gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içecekler, sigara ve tütün, giyim ve ayakkabı, konut, su, elektrik, gaz ve diğer yakıtlar, mobilya, ev aletleri ve ev bakım hizmetleri, sağlık, ulaştırma, haberleşme, eğlence ve kültür, eğitim hizmetleri, lokanta ve oteller ile çeşitli mal ve hizmetler ile ilgili ihtiyaçlarını karşılamak için yapmış olduğu peşin veya vadeli mal ve hizmet satın alışları, hanehalkı fertlerinin kendi ekonomik faaliyetleri sonucu elde ettiği ürünlerden tükettikleri, hanede iktisaden faal olan fertlerin çalıştığı işyerinde üretilen ya da satışa sunulan mal ve hizmetlerden hanede tüketilenler, hanehalkının özel kişi ve kuruluşlara vermek üzere hediye veya yardım amacıyla satın aldığı mal ve hizmetlerin değeri ve izafi kira değerini kapsamaktadır.

Konutun Mülkiyet Şekli

Ev sahibi: Hanehalkı fertlerinden birinin sahip olduğu (mülkiyetinde bulunan) konutta oturan hanelerin konuta tasarruf şeklidir.

Kiracı: Mülkiyeti kendilerine ait olmayan bir konutta ayni veya nakdi bir bedel ödeyerek oturan hanelerin konuta tasarruf şeklidir.

Lojman: Mülkiyeti devlete veya çalıştığı işyerine ait olan veya kirası işyeri tarafından ödenen bir konutta oturan hanelerin konuta tasarruf şeklidir.

Diğer: Hanehalkının oturduğu konuta hiç bir bedel ödemeden ya da piyasanın altında çok az bir değer ödeyerek baba evi, akraba evi vb. şekilde oturduğu konuta tasarruf şeklidir.

Income earning person: The income earning person is a person 15 years of age and over who earns an income in cash or in kind and a person working as an unpaid family worker.

Persons economically inactive: Persons who don't work to earn income in cash or in kind or have not a connection with any work during the survey month (Housewife, the disabled, ill etc.).

Employment status: The employment status of a person in his work is classified in 5 groups.

Salary or wage earner: A salary or wage earner is a person employed by an employer against a remuneration in cash or in kind.

Casual employee: A person who is depending upon employer not orderly and working seasonal and temporarily according to job.

Employer: An employer is a person who employes at least one person in his field of activity.

Self employed: A self employed person is a person working in his own business by himself or together with unpaid family workers to obtain income in cash and or in kind.

Unpaid family workers: The unpaid family workers are household members employed in the family business without receiving a salary.

Household consumption expenditure: Household consumption covers the purchases paid cash or on installments for food and non-alcoholic beverages, alcoholic beverages, cigarette and tobacco, clothing and shoe expenditures, housing, water supply, electricity, fuels, house furnishings, goods and services for household maintenance, health, transportation, communication, culture and entertainment, education, restaurant and other needs and for the materials consumed from the households own production activities, consumed materials and services in the household which are produced or sold by economically active persons in their work place and consumed from stock in the survey month and purchased good and services to give others as gift and aid and imputed rent.

Ownership Status of the Dwelling

Owner: It is an ownership status of household who live in house which is belong to one of the members of the household.

Tenant: It is an ownership status of households who live in house which is not belong to them by paying rent in kind or in cash.

Lodging: It is an ownership status of households who live in a house which belongs to government or workplace or whose rent is paid by workplace of one of the members of household.

Other: It is an ownership status of households who live in house like family house, relative house etc. without any payment or paying a small amount of money.

Hanehalkı Geliri

Kişisel kullanılabilir gelir: Üretim faktörlerine yapılan gerçek ödemeler (faktör gelirleri) ücret, faiz, kar, kira gelirleri (dağıtılmayan şirket karları bu ödemeler dışındadır) ile kişilere kamu veya özel teşebbüsler ya da dış alemden yapılan tek taraflı transferleri kapsamaktadır. Kişisel gelirden dolaysız vergiler ve kişilerin devlete yaptığı tek taraflı transferler (Emekli Sandığı kesintisi, SSK kesintisi) düşüldükten sonra kalan miktar kişisel kullanılabilir gelir olarak tanımlanmıştır.

Toplam hanehalkı kullanılabilir geliri: Hanehalkı fertlerinin kişisel kullanılabilir gelirleri toplamına, konuta mülkiyet durumu ev sahibi, lojman ve diğer şeklinde olan hanelerin yıllık izafi kira değeri ilave edilerek yıllık toplam hanehalkı kullanılabilir gelirine ulaşılmıştır.

%20'lik Hanehalkı Gruplarının Belirlenmesi

Hanehalkı kullanılabilir gelirine göre sıralı %20'lik gruplar: Anket kapsamında görüşme yapılan tüm hanelerin son bir yılda elde ettiği toplam kullanılabilir hanehalkı gelirleri; uygulama aylık gerçekleştirildiği için (Ocak-Aralık) tüm gelirlerin karşılaştırılabilir olması amacıyla endekslenerek yıl sonuna (Aralık ayına) çekilmiş, bu rakamlar 12'ye bölünerek de aylık ortalama hanehalkı gelirine ulaşılmıştır. Daha sonra, aylık ortalama hanehalkı kullanılabilir gelirleri küçükten büyüğe doğru sıralanmış ve haneler 5 eşit parçaya bölünmek suretiyle %20'lik gruplar oluşturulmuştur.

Hanehalkı tüketim harcamasına göre sıralı %20'lik gruplar: Ay bazında, haneler toplam tüketim harcamalarına göre küçükten büyüğe sıralanmış ve haneler yine 5 eşit parçaya bölünerek aylık %20'lik gruplar oluşturulmuştur. Anket çalışmasının tamamı için kullanılacak %20'lik gruplara ulaşmak yani aylık ortalama değerlerin bulunabilmesi için her ayın ilgili %20'lik gruplarının toplamının basit ortalaması alınmıştır.

%20'lik hanehalkı grupları yerleşim yerlerine göre ayrı ayrı sıralama düzeni çerçevesinde oluşturulduğundan, kent ve kır değerlerinin toplamı alınarak Türkiye değerine ulaşılamaz. Çünkü her yerleşim düzeyi bağımsız ele alınarak sıralanmakta ve %20'lik hanehalkı grupları oluşturularak bu gruplar içerisindeki alt özellikler ayrı ayrı hesaplanmaktadır.

Gini katsayısı: Kişisel gelir dağılımını ölçmek için çok sayıda gelir dağılımı ölçütü bulunmaktadır. Bu ölçülerden Gini katsayısı, dağılım ölçüsü olarak en çok kullanılan ölçüdür. Ayrıca bu katsayı, Lorenz eğrisine bağlı olup eğri ile köşegen arasında kalan alanın, köşegenin altında kalan toplam alan oranına eşittir. Bu oran büyüdükçe dağılımdaki eşitsizlik artıyor demektir. Bir toplumda, gelir adaletli olarak paylaşılmışsa Gini katsayısı "0" a eşit, toplumdaki gelirleri yalnız bir kişi almışsa Gini katsayısı "1" e eşit olmaktadır.

YOKSULLUK ÇALIŞMASI

Yoksulluk ile ilgili çalışmaların en temel veri kaynağı, hanehalklarının gelir, harcama ve sosyal durumlarıyla ilgili bilgilerin derlendiği, hanehalkı gelir ve tüketim harcamaları araştırmalarıdır.

Tanım ve Kavramlar

Yoksulluk: İnsanların temel ihtiyaçlarını karşılayamama durumudur. Yoksulluğu dar ve geniş anlamda olmak üzere iki türlü tanımlamak mümkündür. Dar anlamda yoksulluk, açlıktan ölme ve barınacak yeri olmama durumu iken, geniş anlamda yoksulluk, gıda, giyim ve barınma gibi olanakları yaşamlarını devam ettirmeye yettiği halde toplumun genel düzeyinin gerisinde kalmayı ifade eder.

Household Income

Personal disposable income: Actual payments made to the factors of production (factor incomes); wages, profits (excluding retained company earnings), interest and rent income and transfer payments made to individuals from public and private institutions or from abroad. Personal disposable income is obtained by subtracting indirect taxes and transfer payments made to the state by households (social security and retirement fund deductions) from personal income.

Total household disposable income: Household disposable income is the total of personal disposable income of household members. Total household income was found by adding annual imputed rent of households, whose ownership status of the dwelling is home-owner, lodging or other, to total of the personal disposable incomes of household members.

Determining the Quintiles of Household Groups

Quintiles ordered by household disposable income: Because of the application of the survey was on a monthly basis (January-December), total monthly household disposable income were inflated to make yearly disposable income comparable. After this operation, by dividing yearly disposable income into 12, average monthly household disposable income was obtained. Furthermore, average monthly disposable incomes of all households surveyed were ordered from less to more separately and quintiles were constituted by dividing the households to 5 equal parts.

Quintiles ordered by household consumption expenditures: In this method, households were ordered by their total consumption expenditures for each month independently. All quintiles were constituted by dividing the households to 5 equal parts. After this operation, the simple average of quintile totals of each month was calculated to find the monthly average values.

In this survey, it is not possible to reach total values of Turkey by taking the sum of values for rural and urban areas by using quintiles. Because settlements were ordered by taking them independently and quintiles were constituted and sub-characteristics of these groups are calculated separately.

Gini coefficient: There are a lot of income distribution criteria to measure income distribution. The most used one is Gini coefficient. In addition it depends on Lorenz curve it equals to the proportion of area between Lorenz curve and diagonal to total area below diagonal. Increasing of this proportion means that the inequality on distribution is growing. Gini coefficient is equal to "0" when income is equally shared by individuals. Gini coefficient is equal to "1" when all the income is recevied by one person.

POVERTY STUDY

The fundamental data source of the studies on poverty is the household income and consuption expenditures surveys in which information on the incomes, expenditures and social status of households is compiled.

Definitions and Concepts

Poverty: The situation in which people can not meet their basic needs. It is possible to define poverty in two ways, narrow and broad meanings. While the poverty in a narrow meaning is the state of hunger and not having a shelter, the poverty in a broad meaning is the state in which although the food, clothing and housing opportunities are enough to live, the living standards are quite below the level of the general society.

Mutlak yoksulluk: Hanehalkı veya bireyin yaşamını sürdürebilecek asgari refah düzeyini yakalayamaması durumudur. Bu nedenle, mutlak yoksulluğun ortaya çıkarılması, bireylerin yaşamlarını sürdürebilmeleri için gerekli olan minimum tüketim ihtiyaçlarının belirlenmesini gerektirir. Mutlak yoksul oranı, bu asgari refah düzeyini yakalayamayanların sayısının toplam nüfusa oranıdır. Bu çalışmada gerek gıda, gerekse gıda dışı harcama bileşenlerini içeren mutlak yoksulluk sınırları hesaplanmıştır.

Çalışmada, gıda yoksulluğunun temelini teşkil edecek olan gıda sepetinin belirlenmesinde Hanehalkı Bütçe Anketi verileri kullanılmıştır. Gıda harcamasına göre sıralı 3. ve 4. %10'luk dilimler, referans grup olarak alınmış ve bu hanelerin gıda tüketiminde en önemli paya sahip 80 madde gıda sepeti olarak tespit edilmiştir. Bir ferdin günlük asgari 2100 kalori almasını sağlayacak miktarlar, bu 80 maddeden oluşturulmuştur. Bu sepetin maliyeti gıda yoksulluk sınırı olarak alınmıştır. Gıda yoksulluk oranı, eşdeğer fert başına tüketim harcaması, gıda yoksulluk sınırının altında kalan hanehalklarının oluşturduğu nüfusun, toplam nüfus içindeki payı olarak hesaplanmıştır.

Fertlerin gıdanın yanısıra gıda dışı ihtiyaçları da bulunmaktadır. Bu ihtiyaçları göz önüne almak için gıda yoksulluk sınırına, gıda dışı mal ve hizmet payının da eklenmesi gerekmektedir. Bu yoksulluk sınırının belirlenmesi amacıyla da toplam tüketimleri gıda yoksulluk sınırının hemen üstünde olan hanelerin toplam harcama içindeki gıda dışı harcama payı alınmıştır. Bu oran 2007 yılı için %62 olarak belirlenmiştir. Buna göre gıda ve gıda dışı mal ve hizmetleri kapsayacak şekilde yoksulluk sınırı belirlenmiştir. Gıda ve gıda dışı bileşenlerden oluşan yoksulluk oranı ise, eşdeğer fert başına tüketim harcaması, gıda ve gıda dışı yoksulluk sınırının altında kalan hanehalklarının oluşturduğu nüfusun, toplam nüfus içindeki payı olarak alınmıştır.

Çalışmada özellikle uluslararası karşılaştırmalarda kullanılan çeşitli yoksulluk sınırları da hesaplanmıştır. Bu bağlamda, satınalma gücü paritesine göre günlük kişi başına 1 $, 2.15 $ ve 4.30 $ değerleri yoksulluk sınırları olarak tanımlanmıştır. Eşdeğer fert başına tüketim harcaması, satınalma gücü paritesine göre günlük kişi başına 1 $, 2.15 $ ve 4.30 $'ın altında kalanlar yoksul olarak belirlenmiştir. Satınalma gücü paritesine göre 1 $'ın değeri 2006 yılı için 0.921 YTL ve 2007 yılı için de 0.926 YTL'dir.

Harcama esaslı göreli yoksulluk: Bireylerin, toplumun ortalama refah düzeyinin belli bir oranının altında olması durumudur. Buna göre toplumun genel düzeyine göre belli bir sınırın altında gelir ve harcamaya sahip olan birey veya hanehalkı göreli anlamda yoksul olarak tanımlanır. Refah ölçüsü olarak amaca göre tüketim veya gelir düzeyi seçilebilir.

Yoksulluk çalışmasında, eşdeğer kişi başına tüketim harcaması medyan değerinin %50'si göreli yoksulluk sınırı olarak tanımlanmıştır. Göreli yoksulluk oranı ise, eşdeğer fert başına tüketim harcaması, göreli yoksulluk sınırının altında kalan hanehalklarının oluşturduğu nüfusun, toplam nüfus içindeki payı olarak hesaplanmıştır.

Absolute poverty: The absolute poverty is the situation in which a household or an individual can not reach the welfare sufficient to continue their lives. Therefore, it is necessary to find out the absolute poverty and determine the minimum needs of individuals to ensure them continue their lives. The rate of absolute poverty is the ratio of those who can not reach this welfare level to the total population. In this study, the absolute poverty lines including both food and non-food expenditure components.

In the study, in determining the food basket constituting the base of the food poverty, the data from Household Budget Surveys has been used. The 3. and the 4. deciles classified according to food expenditures were taken as a reference group and 80 items having the largest share in the food consumption of them were determined as the food basket. The amount ensuring an individual to receive 2100 calories per day was formed with these 80 items. The cost of this basket was deemed to be the food poverty line. The rate of food poverty was calculated as the ratio of the households where the average consumption expenditure per equivalent individual is below the food poverty line into the total population.

The individuals have some needs in additions to food. In order to consider these needs, it is necessary to add the share of non-food goods and services to the food poverty line. In order to determine the complete poverty line, the non-food expenditures share of the households whose total consumption was just above the food poverty line in the total expenditure was based upon. These proportion is estimated as 62% for year 2007. According to this, the poverty line covering food and non-food goods and services was determined. As for the complete (food and non-food) poverty rate, the ratio of the population formed by the households where the average consumption expenditure per equivalent individual is below the food and non-food poverty line to the total population were calculated.

Furthermore, in the study, various poverty lines especially used in international comparisons were calculated. Within this context, 1$, 2.15$ and 4.30$ per capita per day according to PPP were defined as the poverty lines. The consumption expenditures per equivalent individual, were determined as 1 $, 2.15 $ and 4.30 $ per capita per day according to PPP, and those below this level were defined to be the poor. According to PPP, for 2006 1$=0.921 TRY and for 2007 1$=0.926 TRY.

Relative poverty based on expenditure: It is the state in which the individual is below the average welfare level of the society. For this respect, the households having incomes and expenditures below a specified line compared to the general population shall be defined to be the poor in a relative meaning. As a welfare measure, consumption or income level may be selected according to the situation.

In poverty study, 50% of the median value of the consumption expenditure per equivalent individual was defined as relative poverty line. The relative poverty rate was calculated as the ratio of the population formed by the households below the relative poverty line to the total population.

22.1 Gelire göre sıralı % 20'lik hanehalkı gruplarının yıllık kullanılabilir geliri, 2005
Distribution of household and household's annual disposable income by quintiles, 2005

		Hanehalkı yüzdeleri - Household quintiles				
	Toplam Total	**1. %20** 1st 20%	**2.%20** 2nd 20%	**3.%20** 3rd 20%	**4.%20** 4th 20%	**5.%20** 5th 20%
Türkiye - Turkey						
Hanehalkı sayısı						
Number of households	17 549 020	20.0	20.0	20.0	20.0	20.0
Toplam fert sayısı						
Total number of members	71 611 169	20.3	18.7	19.8	20.5	20.6
15+ yaş fert sayısı						
Number of members 15 years of age and over	51 444 564	18.0	18.4	19.8	21.5	22.3
15- yaş fert sayısı						
Number of members less than 15 years of age	20 166 605	26.4	19.4	20.0	18.0	16.1
Çalışan fert sayısı						
Number of employed members	24 005 612	17.7	17.6	19.2	21.4	24.1
Gelir getiren fert sayısı						
Number of income recipient members	32 064 445	17.9	18.3	19.3	21.1	23.4
Toplam hanehalkı kullanılabilir geliri (YTL)						
Total disposable income of household (TRY)	255 639 750 688	6.1	11.1	15.8	22.6	44.4
Kent - Urban						
Hanehalkı sayısı						
Number of households	11 308 322	20.0	20.0	20.0	20.0	20.0
Toplam fert sayısı						
Total number of members	44 312 138	20.4	18.8	19.8	20.6	20.5
15+ yaş fert sayısı						
Number of members 15 years of age and over	31 987 348	17.5	18.5	19.7	22.0	22.4
15- yaş fert sayısı						
Number of members less than 15 years of age	12 324 789	27.7	19.6	20.1	17.1	15.5
Çalışan fert sayısı						
Number of employed members	12 465 083	15.1	15.9	19.1	22.5	27.3
Gelir getiren fert sayısı						
Number of income recipient members	18 325 952	16.5	17.5	19.3	22.0	24.7
Toplam hanehalkı kullanılabilir geliri (YTL)						
Total disposable income of household (TRY)	183 912 880 896	6.4	11.5	16.0	22.6	43.5
Kır - Rural						
Hanehalkı sayısı						
Number of households	6 240 698	20.0	20.0	20.0	20.0	20.0
Toplam fert sayısı						
Total number of members	27 299 031	19.1	18.6	19.2	20.6	22.5
15+ yaş fert sayısı						
Number of members 15 years of age and over	19 457 216	17.2	18.5	19.2	21.5	23.6
15- yaş fert sayısı						
Number of members less than 15 years of age	7 841 816	23.8	19.0	19.3	18.2	19.8
Çalışan fert sayısı						
Number of employed members	11 540 529	17.0	16.4	19.2	22.6	24.9
Gelir getiren fert sayısı						
Number of income recipient members	13 738 492	17.2	17.5	19.4	21.7	24.1
Toplam hanehalkı kullanılabilir geliri (YTL)						
Total disposable income of household (TRY)	71 726 869 791	6.1	11.3	15.9	22.6	44.2

22.2 Hane gelirlerinin, İBBS (Düzey 2) bazında gelire göre sıralı %20'lik dilimler ayrımında dağılımı, 2003
Distribution of household income by quintiles ordered by income and SRE (Level 2), 2003

İBBS 2 - SRE 2	**Toplam** - Total **(Milyon TL** - Million TL)	**Hanehalkı yüzdeleri** - Household quintiles **1.%20** 1st 20%	**2.%20** 2nd 20%	**3.%20** 3rd 20%	**4.%20** 4th 20%	**5.%20** 5th 20%	**Gini katsayısı** Gini coefficient
TR - Türkiye - Turkey	180 304 703 754	6.0	10.3	14.5	20.9	48.3	0.42
TR10 İstanbul	47 161 094 072	6.4	10.1	13.7	19.3	50.5	0.43
TR21 Tekirdağ, Edirne, Kırklareli	3 946 036 291	7.1	11.6	15.7	21.0	44.6	0.37
TR22 Balıkesir, Çanakkale	4 194 624 889	7.1	12.0	16.2	22.6	42.1	0.35
TR31 İzmir	11 636 129 388	6.6	10.8	15.1	22.1	45.3	0.39
TR32 Aydın, Denizli, Muğla	6 942 418 963	7.7	11.8	15.7	21.7	43.0	0.35
TR33 Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak	6 171 122 390	6.4	11.5	15.7	22.5	43.9	0.37
TR41 Bursa, Eskişehir, Bilecik	8 850 543 955	6.5	10.4	14.2	20.7	48.2	0.41
TR42 Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova	7 307 287 687	7.1	11.6	15.6	21.6	44.1	0.37
TR51 Ankara	14 699 741 970	5.9	10.1	14.9	22.0	47.1	0.41
TR52 Konya, Karaman	4 981 137 254	6.2	10.8	15.7	22.6	44.7	0.38
TR61 Antalya, Isparta, Burdur	8 374 306 941	6.7	10.9	15.1	20.9	46.4	0.39
TR62 Adana, Mersin	8 166 339 721	6.3	10.9	15.0	21.3	46.6	0.40
TR63 Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	6 314 871 460	5.7	9.5	14.2	21.1	49.5	0.43
TR71 Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir	3 600 588 225	7.5	12.0	15.7	21.8	42.9	0.35
TR72 Kayseri, Sivas, Yozgat	4 909 329 883	7.5	11.4	14.5	19.1	47.5	0.39
TR81 Zonguldak, Karabük, Bartın	2 023 665 244	8.3	12.3	15.5	21.1	42.8	0.34
TR82 Kastamonu, Çankırı, Sinop	1 719 135 837	6.6	10.9	14.8	21.1	46.6	0.39
TR83 Samsun, Tokat, Çorum, Amasya	5 052 703 016	5.8	10.7	15.2	22.0	46.3	0.40
TR90 Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane	7 065 020 357	7.6	11.8	15.9	22.2	42.6	0.35
TRA1 Erzurum, Erzincan, Bayburt	2 292 377 811	5.7	11.0	15.7	22.1	45.4	0.39
TRA2 Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan	1 749 916 910	6.6	10.8	15.9	23.2	43.6	0.37
TRB1 Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli	3 295 605 220	7.5	12.3	16.5	23.4	40.3	0.33
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari	2 408 178 409	5.8	10.1	15.5	23.4	45.2	0.39
TRC1 Gaziantep, Adıyaman, Kilis	3 009 221 381	7.9	12.9	17.2	22.9	39.1	0.31
TRC2 Şanlıurfa, Diyarbakır	3 121 808 259	6.5	10.7	14.8	21.1	46.9	0.40
TRC3 Mardin, Batman, Şırnak, Siirt	1 311 498 220	7.9	12.2	15.3	19.9	44.7	0.36

22.3 Gelir türüne göre gelir elde eden hanehalkı fertlerinin yıllık kullanılabilir geliri, 2005
Annual disposable income of income recipient household members by kinds of income, 2005

Gelir türü - Types of income	**Türkiye** - Turkey	**Kent** - Urban	**Kır** - Rural
Toplam (YTL) - Total (TRY)	228 070 236 246	161 558 726 670	66 511 509 576
(%)			
Maaş, ücret - Wage salary	39.2	45.6	23.4
Yevmiye - Daily wage	3.3	2.8	4.7
Müteşebbis geliri - Entreprenurial incomes	28.8	22.2	44.8
Tarım - Agriculture	9.5	1.5	29.0
İmalat - Manufacturing	3.1	3.5	2.1
İnşaat - Construction	1.4	1.7	0.7
Ticaret - Trade	8.9	9.6	7.5
Hizmet - Service	5.8	5.9	5.5
Mülk gelirleri - Property incomes	5.6	6.5	3.4
Gayrimenkul - Rent	2.9	3.6	1.2
Menkul kıymet - Interest dividend	2.7	2.9	2.2
Transfer geliri - Transfer incomes	23.0	22.8	23.6
Devletten - From government	20.0	19.4	21.6
Yurt dışından - From abroad	0.8	1.0	0.6
Diğer - Other	2.2	2.5	1.4

22.4 Esas işteki duruma göre çalışan hanehalkı fertlerinin yıllık esas iş geliri, 2005
Main activity incomes of household members by employment status at main job, 2005
[15 ≥ yaş - age]

Esas işteki durum (UİDS, 93) Employment status at main job (ICSE, 93)	**Türkiye** - Turkey	**Kent** - Urban	**Kır** - Rural
Toplam - Total			
Sayı - Number	24 005 612	12 465 083	11 540 529
Gelir (YTL) - Income (TRY)	150 372 474 526	106 049 378 571	44 323 095 955
Ortalama (YTL) - Average (TRY)	6 264	8 508	3 841
(%)			
Ücretli maaşlı - Salary or wage earner			
Sayı - Number	43.5	66.2	19.0
Gelir - Income	55.7	65.3	32.5
Yevmiyeli - Casual employee			
Sayı - Number	8.8	9.6	8.0
Gelir - Income	4.1	3.5	5.3
Kendi hesabına - Self employed			
Sayı - Number	22.4	13.7	31.8
Gelir - Income	25.9	14.6	53.0
İşveren - Employer			
Sayı - Number	4.5	6.1	2.8
Gelir - Income	14.4	16.6	9.2
Ücretsiz aile işçisi - Unpaid family workers			
Sayı - Number	20.8	4.4	38.4
Gelir - Income	-	-	-

22.5 Ekonomik faaliyete göre çalışan hanehalkı fertlerinin yıllık esas iş geliri, 2005
Main activity incomes of household members by economic activity at main job, 2005
[15 > yaş - age]

EFİS, 1.Rev. NACE, Rev.1	**Türkiye** - Turkey	**Kent** - Urban	**Kır** - Rural
Toplam - Total			
Sayı - Number	24 005 612	12 465 083	11 540 529
Gelir (YTL) - Income (TRY)	150 372 474 526	106 049 378 571	44 323 095 955
Ortalama (YTL) - Average (TRY)	6 264	8 508	3 841
(%)			
Tarım, avcılık, ormancılık ve balıkçılık Agriculture, forestry, hunting and fishing			
Sayı - Number	35.0	4.5	67.9
Gelir - Income	13.8	1.8	42.6
Madencilik ve taşocakçılığı - Mining and quarrying			
Sayı - Number	0.4	0.4	0.5
Gelir - Income	0.7	0.4	1.3
İmalat sanayii - Manufacturing			
Sayı - Number	18.0	28.1	7.0
Gelir - Income	22.1	27.0	10.2
Elektrik, gaz ve su - Electricity, gas and water			
Sayı - Number	0.4	0.6	0.2
Gelir - Income	0.9	1.0	0.7
İnşaat ve bayındırlık işleri - Construction			
Sayı - Number	5.7	7.3	4.0
Gelir - Income	5.8	6.2	4.8
Toptan ve perakende ticaret - Wholesale and retail trade			
Sayı - Number	14.3	20.8	7.2
Gelir - Income	19.4	21.9	13.2
Lokanta ve oteller - Restaurants and hotels			
Sayı - Number	4.1	6.0	2.0
Gelir - Income	4.6	5.4	2.8
Ulaştırma, haberleşme ve depolama Transportation, communication and storage			
Sayı - Number	4.6	6.1	3.1
Gelir - Income	7.2	7.4	6.8
Mali aracı kuruluşların faaliyetleri Activities of finance establishments			
Sayı - Number	0.9	1.3	0.6
Gelir - Income	2.4	2.3	2.6
Gayrimenkul, kiralama ve iş faaliyetleri Real estate and business services			
Sayı - Number	2.6	4.4	0.6
Gelir - Income	4.2	5.6	1.0
Kamu yönetimi ve savunma, zorunlu sosyal güvenlik Public administration and defence, compulsory social security			
Sayı - Number	4.1	5.0	3.2
Gelir - Income	6.7	6.7	6.7
Eğitim hizmetleri - Educational services			
Sayı - Number	3.5	5.2	1.6
Gelir - Income	5.4	6.0	4.0
Sağlık işleri ve sosyal hizmetler - Health and social services			
Sayı - Number	2.0	3.3	0.5
Gelir - Income	3.1	3.9	1.2
Diğer toplumsal, sosyal ve kişisel hizmet faaliyetleri Other social, public and personel services			
Sayı - Number	4.3	6.9	1.6
Gelir - Income	3.8	4.5	2.2

Not. Ekonomik faaliyetler esas işe göre tanımlanmıştır.

Note. Economic activities are defined according to main jobs.

22.6 Eğitim durumuna göre gelir elde eden hanehalkı fertlerinin sayısı ve yıllık kullanılabilir geliri, 2005
Total income and number of income recipient household members by education status, 2005
[15 > yaş - age]

Eğitim durumu (USES, 1997) Educational status (ISCED, 1997)	**Türkiye** - Turkey	**Kent** - Urban	**Kır** - Rural
Toplam - Total			
Sayı - Number	32 064 445	18 325 952	13 738 492
Gelir (YTL) - Income (TRY)	228 070 236 246	161 558 726 668	66 511 509 577
Ortalama (YTL) - Average (TRY)	7 113	8 816	4 841
(%)			
Okuryazar değil - Illiterate			
Sayı - Number	9.7	6.1	14.4
Gelir - Income	3.2	2.5	4.9
Okuryazar olup bir okul bitirmeyen Literate without a diploma			
Sayı - Number	6.1	4.5	8.3
Gelir - Income	3.1	2.2	5.4
İlkokul - Primary school			
Sayı - Number	45.2	39.7	52.5
Gelir - Income	41.3	35.0	56.6
İlköğretim - Primary education			
Sayı - Number	4.1	3.3	5.1
Gelir - Income	0.9	0.9	0.8
Ortaokul - Secondary school			
Sayı - Number	8.4	10.3	6.0
Gelir - Income	10.0	10.3	9.4
Orta dengi meslek okulu Vocational school at secondary school level			
Sayı - Number	0.2	0.3	0.1
Gelir - Income	0.3	0.3	0.3
Lise - High school			
Sayı - Number	13.2	17.2	7.8
Gelir - Income	15.6	18.1	9.6
Lise dengi meslek okulu Vocational school at high school level			
Sayı - Number	4.6	5.8	3.0
Gelir - Income	6.5	7.1	5.2
Yüksekokul - **fakülte** Higher educational institute or university			
Sayı - Number	8.2	12.2	3.0
Gelir - Income	17.6	21.7	7.7
Yüksek lisans, doktora - Master, doctorate			
Sayı - Number	0.3	0.6	0.1
Gelir - Income	1.4	1.9	0.1

22.7 Hanehalkı büyüklüğüne göre tüketim harcamasının dağılımı, 2007
Distribution of consumption expenditures by household size, 2007 **(Aylık ortalama** - Monthly average)

Hanehalkı büyüklüğü Household size	**Toplam tüketim harcaması** - Total consumption expenditure (%)		
	Türkiye Turkey	**Kent** Urban	**Kır** Rural
Toplam - Total	100.0	100.0	100.0
(%)			
1	2.5	2.6	2.2
2	14.6	13.9	16.5
3	22.9	24.9	17.4
4	28.9	30.5	24.6
5	15.0	14.9	15.3
6	7.8	7.1	9.5
7	3.4	2.7	5.4
8	1.7	1.5	2.4
9	1.3	1.0	2.2
10+	1.8	0.8	4.4

22.8 Konuta mülkiyet şekline göre tüketim harcamasının dağılımı, Türkiye, 2007
Distribution of consumption of expenditures by ownership status of the dwelling, Turkey, 2007 **(Aylık ortalama** - Monthly average)

		Konut mülkiyet şekli Ownership status of the dwelling			
	Toplam Total	**Ev sahibi** Home owner	**Kiracı** Tenant	**Lojman** Lodging	**Diğer** Other
Hanehalkı sayısı - Number of household					
Toplam tüketim harcaması Total consumption expenditure					
(%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Gıda ve alkolsüz içecekler Food and non-alcoholic beverages	24.4	24.9	22.7	23.9	24.3
Alkollü içecekler, sigara ve tütün Alcoholic beverages, cigarette, tobacco	4.3	4.0	5.2	3.1	5.5
Giyim ve ayakkabı - Clothing and footwear	6.0	5.9	6.1	7.0	5.8
Konut ve kira - Housing and rent	28.4	28.3	29.0	23.5	28.5
Ev eşyası, ev bakım hizmetleri House furnishing, home care services	6.0	6.0	5.7	8.8	6.1
Sağlık - Health	2.3	2.4	2.0	1.3	2.4
Ulaştırma - Transportation	11.0	10.8	11.1	14.7	11.4
Haberleşme - Communication	4.5	4.5	4.8	4.5	4.1
Eğlence ve kültür - Entertainment and culture	2.1	1.9	2.4	2.8	1.9
Eğitim - Education	2.6	2.9	1.9	2.3	1.2
Lokanta ve oteller - Restaurants and hotels	4.3	4.1	5.2	3.2	4.3
Çeşitli mal ve hizmetler - Various goods and services	4.2	4.2	3.9	4.9	4.5

22.9 Gelire göre sıralı %20'lik gruplar ayrımında hanehalkı tüketim harcamasının dağılımı, 2007
Distribution of consumption expenditures by quintiles ordered by income, 2007 **(Aylık ortalama** - Monthly average)

Tüketim harcaması türü (ABTS) Types of consumption expenditures (COICOP)	**Toplam** - Total	**Gelir grubu** - Income groups (%)				
		1. %20 1st 20%	**2.%20** 2nd 20%	**3.%20** 3rd 20%	**4.%20** 4th 20%	**5.%20** 5th 20%
Türkiye - Turkey	100.0	9.0	13.4	17.7	23.3	36.5
Gıda ve alkolsüz içecekler						
Food and non-alcoholic beverages	100.0	13.3	16.7	19.7	22.1	28.2
Alkollü içecekler, sigara ve tütün						
Alcoholic beverages, cigarette and tobacco	100.0	12.0	15.7	20.0	23.0	29.3
Giyim ve ayakkabı - Clothing and footwear	100.0	7.5	10.8	16.8	21.9	43.0
Konut ve kira - Housing and rent	100.0	8.8	14.6	18.6	25.1	32.8
Ev eşyası, ev bakım hizmetleri						
House furnishing, home care services	100.0	8.4	12.5	17.1	23.9	38.1
Sağlık - Health	100.0	9.6	14.3	17.1	22.5	36.5
Ulaştırma - Transportation	100.0	5.1	9.2	14.4	23.8	47.5
Haberleşme - Communication	100.0	7.5	12.2	17.2	24.4	38.7
Eğlence ve kültür - Entertainment and culture	100.0	5.0	8.5	15.6	22.0	48.9
Eğitim - Education	100.0	2.1	5.1	13.9	17.3	61.5
Lokanta ve oteller - Restaurants and hotels	100.0	5.7	9.9	16.6	22.1	45.7
Çeşitli mal ve hizmetler - Various goods and services	100.0	7.1	10.3	14.6	23.2	44.7
Kent - Urban	100.0	9.5	13.9	18.0	23.0	35.6
Gıda ve alkolsüz içecekler						
Food and non-alcoholic beverages	100.0	13.2	16.7	19.5	22.5	28.1
Alkollü içecekler, sigara ve tütün						
Alcoholic beverages, cigarette and tobacco	100.0	12.8	16.0	19.5	23.6	28.2
Giyim ve ayakkabı - Clothing and footwear	100.0	7.0	11.0	17.5	21.7	42.8
Konut ve kira - Housing and rent	100.0	10.4	15.9	20.2	23.7	29.9
Ev eşyası, ev bakım hizmetleri						
House furnishing, home care services	100.0	8.5	13.2	17.1	23.2	38.0
Sağlık - Health	100.0	11.9	12.1	15.0	21.4	39.7
Ulaştırma - Transportation	100.0	4.9	9.8	15.1	24.2	46.1
Haberleşme - Communication	100.0	8.0	13.4	17.4	23.9	37.4
Eğlence ve kültür - Entertainment and culture	100.0	6.1	10.2	15.3	22.7	45.8
Eğitim - Education	100.0	2.4	6.9	9.4	17.7	63.5
Lokanta ve oteller - Restaurants and hotels	100.0	6.1	11.1	15.7	22.7	44.4
Çeşitli mal ve hizmetler - Various goods and services	100.0	7.7	10.2	15.2	23.6	43.4
Kır - Rural	100.0	9.9	14.3	17.9	23.5	34.4
Gıda ve alkolsüz içecekler						
Food and non-alcoholic beverages	100.0	12.5	17.1	19.5	22.5	28.4
Alkollü içecekler, sigara ve tütün						
Alcoholic beverages, cigarette and tobacco	100.0	10.3	16.6	18.6	25.9	28.6
Giyim ve ayakkabı - Clothing and footwear	100.0	8.0	12.9	16.5	22.0	40.7
Konut ve kira - Housing and rent	100.0	10.3	14.8	19.4	24.7	30.8
Ev eşyası, ev bakım hizmetleri						
House furnishing, home care services	100.0	8.6	13.2	19.2	20.2	38.8
Sağlık - Health	100.0	8.1	12.8	18.4	25.2	35.5
Ulaştırma - Transportation	100.0	6.9	10.4	14.8	22.0	45.9
Haberleşme - Communication	100.0	8.9	12.3	16.6	24.5	37.7
Eğlence ve kültür - Entertainment and culture	100.0	5.4	8.9	12.3	20.3	53.0
Eğitim - Education	100.0	4.2	4.1	6.4	45.4	39.9
Lokanta ve oteller - Restaurants and hotels	100.0	8.1	12.1	18.0	25.1	36.6
Çeşitli mal ve hizmetler - Various goods and services	100.0	8.6	11.7	12.8	21.9	44.9

22.10 Tüketim harcamasına göre sıralı %20'lik hanehalkı tüketim harcamasının dağılımı, 2007
Distribution of consumption expenditures by quintiles ordered by household consumption expenditures, 2007
(Aylık ortalama - Monthly average)

Tüketim harcaması türü (ABTS) Types of consumption expenditures (COICOP)	**Toplam** Total	**Harcama grubu** - Expenditure groups (%)				
		1. %20 1st 20%	**2.%20** 2nd 20%	**3.%20** 3rd 20%	**4.%20** 4th 20%	**5.%20** 5th 20%
Türkiye - Turkey	100.0	7.2	12.1	16.5	22.7	41.5
Gıda ve alkolsüz içecekler						
Food and non-alcoholic beverages	100.0	11.4	16.3	19.5	23.0	29.7
Alkollü içecekler, sigara ve tütün						
Alcoholic beverages, cigarette and tobacco	100.0	9.9	15.4	20.2	24.5	30.0
Giyim ve ayakkabı - Clothing and footwear	100.0	4.7	9.7	15.0	21.6	49.0
Konut ve kira - Housing and rent	100.0	7.9	13.1	18.3	25.1	35.5
Ev eşyası, ev bakım hizmetleri						
House furnishing, home care services	100.0	4.6	9.6	14.2	22.4	49.2
Sağlık - Health	100.0	5.6	9.3	12.0	20.6	52.6
Ulaştırma - Transportation	100.0	3.4	7.5	11.7	18.4	59.1
Haberleşme - Communication	100.0	6.6	11.8	16.9	24.1	40.7
Eğlence ve kültür - Entertainment and culture	100.0	2.6	7.5	13.2	20.6	56.0
Eğitim - Education	100.0	0.9	2.9	6.6	14.9	74.7
Lokanta ve oteller - Restaurants and hotels	100.0	4.2	10.1	15.4	22.5	47.8
Çeşitli mal ve hizmetler - Various goods and services	100.0	3.9	8.0	12.4	20.9	54.8
Kent - Urban	100.0	7.9	12.7	16.8	22.6	40.0
Gıda ve alkolsüz içecekler						
Food and non-alcoholic beverages	100.0	11.7	16.0	19.6	23.4	29.3
Alkollü içecekler, sigara ve tütün						
Alcoholic beverages, cigarette and tobacco	100.0	10.7	15.8	19.3	24.1	30.2
Giyim ve ayakkabı - Clothing and footwear	100.0	4.7	9.6	14.8	22.4	48.4
Konut ve kira - Housing and rent	100.0	9.9	15.1	19.1	23.9	32.0
Ev eşyası, ev bakım hizmetleri						
House furnishing, home care services	100.0	4.9	9.8	14.9	21.5	48.8
Sağlık - Health	100.0	5.6	9.6	13.6	22.4	48.8
Ulaştırma - Transportation	100.0	3.3	7.5	11.9	17.9	59.5
Haberleşme - Communication	100.0	7.0	12.4	17.2	24.5	38.9
Eğlence ve kültür - Entertainment and culture	100.0	3.4	7.9	14.3	21.9	52.6
Eğitim - Education	100.0	1.0	3.9	7.6	15.9	71.6
Lokanta ve oteller - Restaurants and hotels	100.0	5.0	11.5	14.8	23.3	45.3
Çeşitli mal ve hizmetler - Various goods and services	100.0	4.7	8.0	13.1	23.4	50.8
Kır - Rural	100.0	7.4	12.4	16.6	22.4	41.3
Gıda ve alkolsüz içecekler						
Food and non-alcoholic beverages	100.0	10.0	16.0	19.9	23.5	30.6
Alkollü içecekler, sigara ve tütün						
Alcoholic beverages, cigarette and tobacco	100.0	8.1	16.0	19.1	24.9	31.9
Giyim ve ayakkabı - Clothing and footwear	100.0	4.4	9.5	14.8	23.2	48.1
Konut ve kira - Housing and rent	100.0	9.0	13.3	17.1	22.8	37.9
Ev eşyası, ev bakım hizmetleri						
House furnishing, home care services	100.0	4.2	8.8	13.0	21.4	52.6
Sağlık - Health	100.0	4.8	8.5	11.8	13.9	61.0
Ulaştırma - Transportation	100.0	4.1	7.8	12.6	21.7	54.0
Haberleşme - Communication	100.0	7.2	13.0	17.5	24.7	37.5
Eğlence ve kültür - Entertainment and culture	100.0	2.8	6.3	12.5	20.5	57.9
Eğitim - Education	100.0	0.5	3.9	4.9	16.0	74.6
Lokanta ve oteller - Restaurants and hotels	100.0	5.8	11.4	17.1	22.0	43.7
Çeşitli mal ve hizmetler - Various goods and services	100.0	3.3	7.9	11.5	18.5	58.8

22.11 İBBS 2'ye göre harcama gruplarının dağılımı, 2007[(1)]
[Aylık ortalama]

İBBS 2 - SRE 2		**Toplam** Total	**Gıda ve alkolsüz içecekler** - Food and non-alcoholic beverages	**Alkollü içecekler, sigara ve tütün** Alcoholic beverages, cigarette and tobacco	**Giyim ve ayakkabı** Clothing and footwear	**Konut ve kira** Housing and rent
TR10	İstanbul	100.0	20.6	3.6	4.8	31.5
TR21	Tekirdağ, Edirne, Kırklareli	100.0	20.6	4.5	6.0	25.8
TR22	Balıkesir, Çanakkale	100.0	27.5	5.6	6.2	27.1
TR31	İzmir	100.0	21.1	4.3	5.7	28.9
TR32	Aydın, Denizli, Muğla	100.0	24.0	5.0	6.5	25.5
TR33	Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak	100.0	25.6	4.3	6.0	26.6
TR41	Bursa, Eskişehir, Bilecik	100.0	22.6	4.8	5.9	27.4
TR42	Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova	100.0	24.2	4.6	5.9	27.7
TR51	Ankara	100.0	20.3	3.9	5.5	31.5
TR52	Konya, Karaman	100.0	25.0	4.2	6.5	25.4
TR61	Antalya, Isparta, Burdur	100.0	23.3	3.6	7.1	23.8
TR62	Adana, Mersin	100.0	26.9	4.7	6.2	24.0
TR63	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	100.0	28.3	3.1	6.3	25.9
TR71	Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir	100.0	31.6	5.9	7.3	23.1
TR72	Kayseri, Sivas, Yozgat	100.0	27.7	5.2	6.5	28.1
TR81	Zonguldak, Karabük, Bartın	100.0	28.4	4.3	5.8	25.2
TR82	Kastamonu, Çankırı, Sinop	100.0	26.1	3.0	6.0	26.0
TR83	Samsun, Tokat, Çorum, Amasya	100.0	29.1	4.2	6.3	22.8
TR90	Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane	100.0	27.8	4.1	6.3	21.0
TRA1	Erzurum, Erzincan, Bayburt	100.0	26.3	4.0	7.2	28.2
TRA2	Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan	100.0	35.7	6.2	7.9	21.6
TRB1	Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli	100.0	29.0	3.0	6.6	26.7
TRB2	Van, Muş, Bitlis, Hakkari	100.0	35.5	4.3	10.3	16.8
TRC1	Gaziantep, Adıyaman, Kilis	100.0	32.9	4.3	7.5	25.5
TRC2	Şanlıurfa, Diyarbakır	100.0	41.4	5.2	7.3	22.0
TRC3	Mardin, Batman, Şırnak, Siirt	100.0	48.1	3.2	10.3	16.2

(1) 2005, 2006 ve 2007 Hanehalkı Bütçe Anketlerinden oluşan birleşik veri seti kullanılmıştır.

22.11 Distribution of expenditure groups by SRE 2, 2007
[Monthly average] (%)

Ev eşyası ve ev bakım hizmetleri House furnishing and home care services	**Sağlık** Health	**Ulaştırma** Transportation	**Haberleşme** Communication	**Eğlence ve kültür** Entertainment and culture	**Eğitim** Education	**Lokanta ve oteller** Restaurants and hotels	**Çeşitli mal ve hizmetler** Various goods and services
5.2	2.7	12.5	4.4	2.2	2.5	6.2	4.0
6.2	2.6	13.8	4.1	2.8	2.3	5.8	5.5
6.5	1.6	11.4	4.1	1.6	1.8	3.5	2.9
6.5	2.1	14.0	4.3	3.0	1.6	4.9	3.7
6.0	1.8	15.1	4.3	2.7	1.8	4.0	3.4
6.6	2.3	13.9	4.2	2.0	2.0	3.0	3.5
6.3	1.8	13.0	4.4	2.4	1.6	5.1	4.6
6.0	2.6	11.8	4.2	2.2	1.3	4.2	5.3
5.4	1.7	12.4	4.5	2.9	3.9	4.0	3.9
6.7	2.2	12.7	4.5	2.5	1.9	3.9	4.4
7.0	2.0	15.2	4.7	2.6	2.3	4.0	4.6
6.8	2.0	12.0	4.3	2.2	3.4	3.7	3.8
6.8	2.9	11.4	4.1	2.1	2.6	2.6	4.0
7.2	2.2	8.1	4.5	1.5	1.9	2.6	4.2
6.6	1.6	9.7	4.4	2.1	1.9	2.7	3.6
9.5	1.8	9.9	4.0	1.7	1.3	3.2	4.8
7.1	1.7	13.4	5.3	2.8	2.0	2.1	4.5
8.3	2.5	10.8	4.1	2.1	2.0	3.2	4.7
7.6	2.5	12.8	4.9	2.1	2.2	3.9	4.9
7.5	0.6	10.8	4.7	1.7	1.7	4.1	3.3
7.2	1.3	6.6	4.5	1.9	1.3	1.7	4.4
7.1	1.7	10.3	4.2	1.6	2.0	3.5	4.2
8.4	3.1	9.2	3.6	1.4	0.8	3.0	3.5
6.8	2.5	7.3	3.7	1.4	1.2	2.5	4.3
5.5	1.0	5.7	4.4	0.9	1.2	1.4	4.0
5.8	2.0	6.4	2.7	1.2	0.6	0.7	2.7

(1) The combined data set, consists of 2005, 2006 and 2007 Household Budget Surveys, has been used.

22.12 Yoksulluk sınırı yöntemlerine göre yoksulluk oranları, 2006-2007
Poverty rates according to poverty line methods, 2006-2007

Yöntemler - Methods	**Yoksul fert oranı** - Percentages of poor individual (%)					
	2006			2007		
	Türkiye Turkey	**Kent** Urban	**Kır** Rural	**Türkiye** Turkey	**Kent** Urban	**Kır** Rural
Gıda yoksulluğu - Food poverty	0.74	0.04	1.91	0.54	0.09	1.32
Gıda ve gıda dışı yoksulluk Food and non - food poverty	17.81	9.31	31.98	18.56	10.61	32.18
Kişi başı günlük 1 $'ın altı Below $ 1 per capita per day(1)	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Kişi başı günlük 2.15 $'ın altı Below $ 2.15 per capita per day(1)	1.41	0.24	3.36	0.63	0.10	1.53
Kişi başı günlük 4.3 $'ın altı Below $ 4.3 per capita per day(1)	13.33	6.13	25.35	9.53	4.89	17.45
Harcama esaslı göreli yoksulluk Relative poverty based on expenditure	14.50	6.97	27.06	14.43	8.20	25.89

(1) 1 $'ın satınalma gücü paritesine (SGP) göre karşılığı olarak 2006 yılı için 0.921 YTL ve 2007 yılı için 0.926 YTL kullanılmıştır.

(1) Here, 0.921 TRY and 0.926 TRY which are the equivalent of 1 $ purchasing power parity (PPP) are used for years 2006 and 2007 respectively.

22.13 Hanehalkı büyüklüğüne göre yoksulluk oranları, 2006-2007(1)
Poverty rates according to household size, 2006-2007

Hanehalkı büyüklüğü Household size	**Yoksul oranı** - Rate of poor (%)			
	2006		2007	
	Hane Household	**Fert** Individual	**Hane** Household	**Fert** Individual
Türkiye - Turkey	13.98	17.81	14.59	18.56
1-2	10.95	10.66	10.89	10.33
3-4	8.27	8.49	9.08	9.28
5-6	17.54	17.76	20.72	21.16
7+	41.83	42.98	40.66	42.07
Kent - Urban	6.85	9.31	7.37	10.61
1-2	3.17	3.26	2.95	2.64
3-4	3.79	3.99	3.63	3.83
5-6	10.69	10.80	13.74	14.08
7+	27.63	28.38	31.12	33.14
Kır - Rural	26.89	31.98	27.85	32.18
1-2	23.08	22.07	22.95	21.93
3-4	18.50	18.87	21.75	21.87
5-6	29.39	29.60	32.87	33.31
7+	54.33	55.22	49.76	50.26

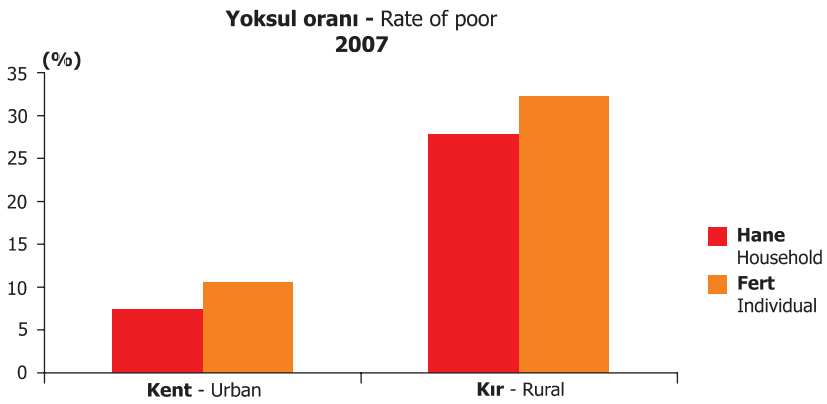
(1) Gıda ve gıda dışı harcamalar dikkate alınmıştır.

(1) Based on food and non-food expenditures.

22.14 Hanehalkı fertlerinin eğitim durumuna göre yoksulluk oranları, 2006-2007[1]
Poverty rates according to educational level of the household members, 2006-2007 (%)

Eğitim durumu Educational level	Yoksulluk oranı - Rate of poverty					
	2006			2007		
	Türkiye Turkey	**Kent** Urban	**Kır** Rural	**Türkiye** Turkey	**Kent** Urban	**Kır** Rural
Toplam - Total	17.81	9.31	31.98	18.56	10.61	32.18
6 yaşından küçük fertler Individuals younger than 6 years of age	24.78	13.01	44.18	25.44	14.99	41.35
Okur-yazar değil - Illiterate	33.71	19.92	46.49	34.76	22.79	46.48
Okur-yazar olup bir okul bitirmeyen Literate without a diploma	25.36	14.03	42.31	26.92	16.63	42.04
İlkokul - Primary school	14.19	7.25	24.43	14.90	7.80	25.69
İlköğretim - Elementary school	18.06	10.54	29.18	19.96	14.64	28.65
Ortaokul ve orta dengi meslek - Secondary school and equivalent vocational school	8.07	5.17	15.38	9.47	5.09	20.79
Lise ve lise dengi meslek - High school and equivalent vocational school	5.20	3.41	11.03	6.16	4.25	12.56
Yüksekokul, fakülte, yüksek lisans, doktora University, faculty, masters, doctorate	1.01	0.88	1.64	0.90	0.49	2.80

(1) Gıda ve gıda dışı harcamalar dikkate alınmıştır. (1) Based on food and non-food expenditures.

Veri için tablo 22.13'e bakınız.
For data, see table 22.13.

		Sayfa Page	
	Açıklama	**356**	Explanation
23.1	AR-GE harcamalarında gayri safi yurt içi hasıla	**358**	23.1 Gross domestic product on R&D expenditures
23.2	Meslek grubu ve sektöre göre AR-GE insangücü	**358**	23.2 R&D Personnel by sector of performance (employment) and occupation
23.3	Harcama grubu ve finans kaynağına göre sektörlerin AR-GE harcaması, 2006, 2007	**359**	23.3 Gross domestic expenditure on R&D by type of expenditure and source of funds, 2006, 2007
23.4	Öğrenim durumuna ve sektöre göre AR-GE insangücü, 2006, 2007	**360**	23.4 R&D personnel by sectors and education level, 2006, 2007
23.5	İktisadi faaliyet kolu ve harcama grubuna göre ticari kesim AR-GE harcamaları, 2006	**361**	23.5 Business enterprise expenditure on R&D by economic activities and type of costs, 2006
23.6	İktisadi faaliyet kolu ve harcama grubuna göre ticari kesim AR-GE harcamaları, 2007	**362**	23.6 Business enterprise expenditure on R&D by economic activities and type of costs, 2007
23.7	İktisadi faaliyet koluna ve meslek grubuna göre ticari kesim AR-GE insangücü, 2006	**364**	23.7 Business enterprises R&D personnel by economic activity and occupation, 2006
23.8	İktisadi faaliyet koluna ve meslek grubuna göre ticari kesim AR-GE insangücü, 2007	**365**	23.8 Business enterprises R&D personnel by economic activity and occupation, 2007
23.9	Seçilmiş ülkelerde AR-GE harcaması [Satınalma gücü paritesi]	**366**	23.9 Gross domestic expenditure on R&D in selected countries [Purchasing power parity]
23.10	Cinsiyete göre bilgisayar ve internet kullanım oranları, 2008	**367**	23.10 Proportion of computer and internet use by gender, 2008
23.11	Yaş grubu, eğitim ve işgücü(1) durumuna göre son üç ay içinde (Ocak-Mart) bilgisayar ve internet kullanımı, 2008	**367**	23.11 Computer and internet use by age group, educational level and labour force (1) status within the last three months, 2008
23.12	Hanelerde bilişim teknolojileri sahiplik durumu, 2008	**368**	23.12 Availability of ICT equipments in households, 2008
23.13	İnternet kullanan bireylerin internette yürüttükleri faaliyetler, 2008	**368**	23.13 Percentage of internet users(1) that has carried out internet related activities, 2008
23.14	2007 ve 2008 yılı Ocak aylarında bilgisayar kullanılan ve internet erişimine sahip girişimlerin oranı	**369**	23.14 Proportion of enterprises which have access to internet and use computer by economic activity and size group in January 2007 and in January 2008
23.15	Faaliyet kolları ve büyüklük grubuna göre yenilik faaliyeti yürüten girişimlerin oranı, 2004-2006	**370**	23.15 Enterprises with innovation activities by economic activity and size, 2004-2006

ARAŞTIRMA - GELİŞTİRME

1990 yılında, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından, bilim ve teknoloji göstergeleri alanında gerekli çalışmaların yürütülmesi, geliştirilmesi ve araştırma-geliştirme alanında uluslararası standart ve yöntemlerle uyumlu yeni serilerin oluşturulması çalışmalarına başlanmıştır.

Türkiye İstatistik Kurumu, 1990 yılı için yapılan ilk çalışmadan itibaren AR-GE verilerini bu konuda standart OECD metodolojisi (Bilimsel ve Teknolojik Faaliyetlerin Ölçülmesi: AR-GE Anketleri için Önerilen Standartlar-Frascati) klavuzuna uygun olarak yıllık anketler ile derlemektedir.

AR-GE istatistikleri çalışmasında, kamu kesimi, ticari kesim ve yükseköğretim kesimleri kapsanmaktadır. Kamu kesimi ve ticari kesimde AR-GE verileri anketler ile doğrudan AR-GE yapan birimlerden derlenmektedir. Yükseköğretim kesiminde ise bu veriler devlet üniversiteleri için AR-GE yapan birimlerin merkezi kayıtları kullanılarak yapılan detaylı çalışmalarla vakıf üniversiteleri için ise anketler ile elde edilmektedir.

Tanım ve Kavramlar

Araştırma ve Deneysel Geliştirme (AR-GE): Araştırma ve deneysel geliştirme, toplum, kültür ve insan bilgisini de içeren, bilgi birikimini artırmak ve bunu yeni uygulamalarda kullanmak için yapılan, düzenli yaratıcı çalışmalardan oluşur.

AR-GE'yi ilgili benzer etkinliklerden ayıran temel ölçüt, AR-GE'de dikkate değer ölçüde yenilik (özgünlük) bulunmasıdır.

Ticari kesim: Birincil faaliyetleri, mal ve hizmet üreterek en azından üretim maliyetlerini karşılayacak bir fiyatla halka satmak olan tüm firma, örgüt ve kurumlar ile esas olarak, bunlara hizmet eden ve kar amaçlamayan özel kuruluşlardır.

Bu kesimin çekirdeğini kar dağıtsın ya da dağıtmasın özel kuruluşlar oluşturur. Bu kesime ticari kuruluşların ürettiği türden mal ve hizmetleri üretip satan kamu kuruluşları da dahildir. (Kamu İktisadi Teşebbüsleri).

Kamu kesimi: Başka şekilde uygun ve ekonomik olarak sağlanamayan ortak hizmetleri veren, fakat bunları normal olarak satmayan, devlet ve toplumun ekonomik ve sosyal piyasasını yöneten, bütün kuruluş, daire ve benzeri organlardır.

Yükseköğretim kesimi: Tüm üniversiteler, teknoloji enstitüleri ve ortaöğretim sonrası kurumlardan oluşur. Ayrıca, yüksek öğretim kurumlarının doğrudan kontrolünde bulunan, bunlar tarafından yönetilen ya da bu kurumlara bağlı tüm araştırma kuruluşları, deneme istasyonları ve klinikleri de kapsar.

Araştırmacı: Yeni bilgi, ürün, süreç, yöntem ve sistemler bulunması ya da geliştirilmesi ile uğraşan mühendis ve bilim adamlarıdır. Bir araştırmacının işinin bilimsel ve teknik yanlarının planlanıp yönetilmesi ile uğraşan işletmeci ve yöneticiler de bu tanım içine alınır.

Teknisyen: Araştırmacıların gözetiminde, bilimsel ve teknik nitelikte çalışmalarla AR-GE projelerine katılan kişiler, öğrenimlerine bakılmaksızın teknisyen olarak alınır.

RESEARCH - DEVELOPMENT

In 1990, Turkish Statistical Institute started to establish its own structures for developing and implementing studies on Science and Technology Indicators and to re-establish new series on research and development which are in a well-defined grounds conforming with the international standards and methodologies.

Since 1990, R&D data have been compiled with annual surveys in line with the standard OECD methodology for R&D statistics entitled the Measurement of Scientific and Technological Activities: Proposed Standard Practice for Surveys of Research and Experimental Development-Frascati Manual.

Studies on R&D statistics cover government sector, business enterprise sector and higher education sector. In government and business enterprise sectors R&D data are collected by two separate questionnaires directed to the units actually performing R&D activities. In higher education sector, R&D data are derived from the unit's registers by detailed studies and by survey.

Definitions and Concepts

Research and Experimental Development (R&D): Research and experimental development comprises creative works undertaken on a systematic basis in order to increase the stock of knowledge, including knowledge of human being, culture and society and the use of this stock of knowledge to devise new applications.

The basic criterion for distinguishing R&D from related activities is the presence in R&D of an appreciable element of novelty.

Business enterprise sector: All firms, organizations and institutions whose primary activity is the production of goods or services for sale to the general public at a price intended approximately to cover at least the cost of production and the private non-profit institutes mainly serving them.

The core of the sector is made up of private enterprises whether or not they distribute profit. In addition, it includes public enterprises mainly engaged in selling the kind of goods and services which are often produced by business enterprises. (State Economic Enterprises).

Government sector: All department offices, and other bodies which are administering the economic and social policy of the state and community and those providing common services which are otherwise can not be provided conveniently economically, but normally not selling these common services.

Higher education sector: The sector is comprised of all universities, colleges of technology and other institutes of post secondary education. It also includes all research institutes, experimental stations, and clinics operating under the direct control of or administered by or associated with higher education establishments.

Researchers: Researchers are scientists or engineers engaged in the conception or creation of new knowledge, products, processes, methods and systems. Managers and administrators engaged in the planning and management of the scientific and technical aspects of a researcher's work are also included.

Technicians: Technicians participate in R&D projects by performing scientific and technical tasks under the supervision of researches.

Diğer destek personeli: AR-GE projelerine (çalışmalarına) katılan ya da projelerle doğrudan ilgili vasıflı ve vasıfsız sanatkar, sekreter ve büro hizmetlilerinden oluşur.

Tam Zaman Eşdeğeri (TZE): AR-GE'de çalışan insan gücünün AR-GE faaliyetlerinin kişi-yıl olarak tam zaman eşdeğeri bulunur. Bir TZE bir kişi-yıl olarak düşünülebilir. Böylelikle; çalışma zamanının %30'unu AR-GE'ye, kalanını başka işlere ayıran kişi, 0.3 TZE olarak alınmaktadır.

GİRİŞİMLERDE VE HANELERDE BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ KULLANIMI ARAŞTIRMASI

Türkiye İstatistik Kurumu tarafından, ilki 2004 yılında olmak üzere AB normlarına uygun olarak Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanımı Araştırması gerçekleştirilmektedir. Girişimlerde Bilişim Teknolojileri Kullanımı Araştırması ise ilk defa 2005 yılında gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmalar ile eAvrupa ve eAvrupa+ girişimi kapsamında bilgi toplumu oluşturmaya yönelik çalışmaların mevcut durumunu ve zaman içerisindeki değişimlerini izleme ve değerlendirmede karar alıcılara faydalı olacak veriler derlenmektedir.

Tanım ve Kavramlar

Bilgi ve İletişim (Bilişim) Teknolojileri: Bilişim teknolojileri; bilginin elektronik yollarla görüntülenmesi, işlenmesi, depolanması ve dağıtımına katkıda bulunan faaliyetlerdir. Bilişim teknolojileri, bilgi teknolojileri (bilgisayar yazılım ve donanımı; son kullanıcılar, ofis, ağ ve veri iletişim ekipmanları) ve iletişim araç ve hizmetlerini kapsamaktadır.

YENİLİK

Yenilik istatistikleri; tüm sektörlerde yapılan çalışmaların saptanarak, sektörlerin yenilik yapma, yeni ürün ve proses geliştirme, yeni teknolojiyi kullanma, yayma ve yenilik yapabilme yeteneklerinin tespiti amacıyla bu konuda standart bir metodoloji olan "Oslo El Kitabı" na uygun olarak derlenmektedir.

Tanım ve Kavramlar

Yenilik: Girişim içi uygulamalarda, girişimin organizasyonunda veya dış ilişkilerde yeni veya önemli derecede iyileştirilmiş bir ürün (mal veya hizmet), veya süreç, yeni bir pazarlama yöntemi ya da yeni bir organizasyonel yöntemin gerçekleştirilmesidir.

Yenilik faaliyetleri: Yeniliklerin uygulanmasına yol açan veya yol açması öngörülen tüm bilimsel, teknolojik, organizasyonel, finansal ve ticari adımlardır. Bazı yenilik faaliyetleri kendi başlarına yenilikçi iken, diğerleri yeni faaliyetler olmamakla birlikte yeniliklerin gerçekleştirilmesi için gereklidir. Yenilik faaliyetleri aynı zamanda, özel bir yeniliğin geliştirilmesi ile doğrudan ilişkili olmayan Ar-Ge'yi de içermektedir.

Teknolojik yenilik: Yeni ürün ve proses icadı ya da mevcut ürün ve proseste önemli ölçüde değişiklik yapılmasıdır. Yenilik, ürün piyasaya sürüldüğünde (ürün yeniliği) ya da üretim süreci içinde kullanıldığında (proses yeniliği) tamamlanmış olur. Ürün ya da prosesin sadece işyeri için yeni olması önemlidir. Piyasa için yeni olup olmadığı önemli değildir.

Pazarlama yeniliği: Ürün tasarımı veya ambalajlaması, ürün konumlandırması, ürün tanıtımı (promosyonu) veya fiyatlandırmasında önemli değişiklikleri kapsayan yeni bir pazarlama yöntemidir.

Organizasyonel yenilik: Firmanın ticari uygulamalarında, girişimin organizasyonunda veya dış ilişkilerinde yeni bir organizasyonel yöntem uygulanmasıdır.

Other supporting staff: Includes skilled and unskilled craftsmen, secreterial and clerical staff participating in R&D projects or directly associated with such projects.

Full-Time Equivalence (FTE): R&D activities of personnel employed on R&D are measured in full-time equivalence. a FTE may be thougth as one person-year. Thus a person who normally spends 30 percent of his or her time in R&D and the rest on other activities should be considered as 0.3 FTE.

INFORMATION COMMUNICATION TECHNOLOGY (ICT) USAGE IN ENTERPRISES AND HOUSEHOLDS

"ICT usage survey for households and individuals" has been carried out since 2004 and "ICT usage survey for enterprises" has been carried out since 2005 according to EU norms. Data which would be useful for decision makers for monitoring and evaluating the current situation of the studies on developing Information Society within the frame of eEurope and eEurope+ initiatives, and the changes of them in time has been collected with those survey.

Definitions and Concepts

Information Communication Technologies: Activities which contribute to the display, processing, storing and transmission of information through electronic means. ICT covers information technology (computer hardware and software; end user, office, network and data communications equipment) and telecommunications equipment and services.

INNOVATION

Innovation statistics aim at compiling information for product and process innovation activities, use of new technology and diffusion of the technology. Innovation data have been compiled through surveys in compliance with the standard methodology for innovation statistics entitled "Oslo Manual".

Definitions and Concepts

Innovation: The implementation of a new or significantly improved product (good or service), or process, a new marketing method, or a new organisational method inbusiness practices, workplace organisation or external relations.

Innovation activities: All scientific, technological, organisational, financial and commercial steps which actually, or are intended to, lead to the implementation of innovations. Some innovation activities are themselves innovative, others are not novel activities but are necessary for the implementation of innovations. Innovation activities also include R&D that is not directly related to the development of a specific innovation.

Technological innovation: Comprise implemented technologically new products and prosesses and significant technological improvements in products and processes. An innovation has been completed, if it has been introduced on the market (product innovation) or used within a production process (process innovation). The product or process should be new to enterprise, it does not necessarily have to be new to the enterprise's market.

Marketing innovation: The implementation of a new marketing method involving significant changes in product design or packaging, product placement, product promotion or pricing.

Organisational innovation: The implementation of a new organisational method in the firm's business practices, workplace organisation or external relations.

23.1 AR-GE harcamalarında gayri safi yurt içi hasıla
Gross domestic product on R&D expenditures

	2003	2004	2005[2]	2006[2]	2007[2]
AR-GE harcaması					
Gross domestic expenditure on R&D (GERD)					
Toplam (Milyon TL) - Total (Million TL)	2 197 090 032	2 897 516 250	3 835 441 076	4 399 880 662	6 091 178 492
Ticari - Business enterprises	510 351 896	700 595 752	1 297 591 429	1 629 087 642	2 513 487 115
Kamu - Government	229 326 155	230 494 240	443 161 190	513 803 475	642 841 769
Yükseköğretim - Higher education	1 457 411 981	1 966 426 258	2 094 688 456	2 256 989 544	2 934 849 608
Satınalma gücü paritesi (Milyon $)					
Current ppp (Million $)	2 920.1	3 653.4	4 373.4	4 883.3	6 577.9
Dolar (Milyon $) - US Dollar (Million $) [1]	1 540.7	2 028.0	2 845.9	3 055.5	4 686.6
AR-GE harcaması / GSYH - GERD / GDP (‰)	6.1	6.7	7.9	7.6	7.1
Kişi başına düşen AR-GE harcaması - GERD per capita					
Türk Lirası - Turkish Liras	31 283 764	40 722 907	53.22	-	86.3
Satınalma gücü paritesi - Current ppp ($)	41.6	51.4	60.69	-	93.2
Dolar - US $ [1]	21.9	28.5	39.49	-	66.4

(1) İthalat ağırlıklı ortalama dolar kuru.
(2) YTL.

(1) Import weighted average exchange rate (US $).
(2) TRY.

23.2 Meslek grubu ve sektöre göre AR-GE insangücü
R&D Personnel by sector of performance (employment) and occupation

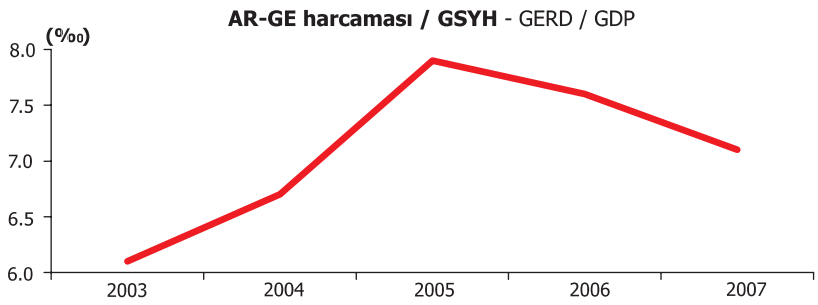
	2003	2004	2005	2006	2007
Sayı - Headcount	83 281	86 680	97 355	105 032	119 738
Ticari - Business enterprises sector	10 848	12 398	18 479	22 413	28 820
Araştırmacı - Researcher	6 090	6 841	10 952	13 631	17 055
Teknisyen ve eşdeğeri - Technician	3 045	3 412	4 999	6 050	8 153
Diğer destek personeli - Other	1 713	2 145	2 528	2 732	3 612
Kamu - Government sector	8 572	8 747	11 372	11 600	11 798
Araştırmacı - Researcher	4 569	4 734	5 400	5 468	5 786
Teknisyen ve eşdeğeri - Technician	1 299	1 297	1 325	1 435	1 463
Diğer destek personeli - Other	2 704	2 716	4 647	4 697	4 549
Yükseköğretim - Higher education sector	63 861	65 535	67 504	71 019	79 120
Araştırmacı - Researcher	63 861	65 535	67 504	71 019	79 120
Teknisyen ve eşdeğeri - Technician	-	-	-	-	-
Diğer destek personeli - Other	-	-	-	-	-
Tam Zaman Eşdeğeri (TZE)					
Full Time Equivalent (FTE)	38 308	39 960	49 252	54 444	63 377
Ticari - Business enterprises sector	7 837	8 836	14 993	18 029	24 261
Araştırmacı - Researcher	4 788	5 372	9 456	11 242	15 293
Teknisyen ve eşdeğeri - Technician	2 200	2 434	3 824	4 718	6 374
Diğer destek personeli - Other	849	1 029	1 713	2 070	2 594
Kamu - Government sector	6 245	6 383	8 825	9 702	9 572
Araştırmacı - Researcher	3 646	3 762	4 249	4 709	4 832
Teknisyen ve eşdeğeri - Technician	892	907	929	1 007	1 045
Diğer destek personeli - Other	1 707	1 713	3 647	3 986	3 695
Yükseköğretim - Higher education sector	24 225	24 742	25 434	26 713	29 543
Araştırmacı - Researcher	24 225	24 742	25 434	26 713	29 543
Teknisyen ve eşdeğeri - Technician	-	-	-	-	-
Diğer destek personeli - Other	-	-	-	-	-

23.3 Harcama grubu ve finans kaynağına göre sektörlerin AR-GE harcaması, 2006, 2007
Gross domestic expenditure on R&D by type of expenditure and source of funds, 2006, 2007 **(YTL -** TRY)

	Toplam Total	**Ticari** Business enterprises	**Kamu** Government	**Yükseköğretim** Higher education
		2006		
Harcama grubu - Type of expenditure				
Cari harcama - Current expenditure	3 815 117 466	1 429 097 398	411 664 149	1 974 355 919
Personel - Labour	2 093 828 824	606 620 419	289 326 369	1 197 882 036
Diğer cari - Other	1 721 288 642	822 476 979	122 337 780	776 473 883
Yatırım harcaması - Capital expenditure	584 763 196	199 990 244	102 139 326	282 633 626
Makine teçhizat - Instrument and equipment	459 451 611	175 921 332	72 862 942	210 667 337
Sabit tesis - Land and buildings	125 311 585	24 068 912	29 276 384	71 966 289
Finans kaynağı - Source of funds	4 399 880 662	1 629 087 642	513 803 475	2 256 989 544
Yurt içi - Domestic	4 379 205 252	1 624 567 052	501 825 943	2 252 812 256
Ticari - Business enterprises	2 025 953 285	1 466 182 369	21 794 702	537 976 214
Kamu - Government (1)	2 139 697 273	142 041 118	479 989 241	1 517 666 914
Diğer - Other (2)	213 554 694	16 343 565	42 000	197 169 129
Yurt dışı - Foreign	20 675 410	4 520 590	11 977 532	4 177 288
		2007		
Harcama grubu - Type of expenditure	6 091 178 492	2 513 487 115	642 841 769	2 934 849 608
Cari harcama - Current expenditure	5 058 493 774	1 953 669 897	501 301 965	2 603 521 912
Personel - Labour	2 931 836 842	967 007 380	313 601 161	1 651 228 301
Diğer cari - Other	2 126 656 932	986 662 517	187 700 804	952 293 611
Yatırım harcaması - Capital expenditure	1 032 684 719	559 817 218	141 539 804	331 327 696
Makine teçhizat - Instrument and equipment	776 858 175	400 854 365	113 342 319	262 661 490
Sabit tesis - Land and buildings	255 826 544	158 962 853	28 197 485	68 666 206
Finans kaynağı - Source of funds	6 091 178 492	2 513 487 115	642 841 769	2 934 849 608
Yurt içi - Domestic	6 060 187 401	2 490 362 944	640 739 610	2 929 084 846
Ticari - Business enterprises	2 950 895 481	2 239 981 787	26 516 297	684 397 397
Kamu - Government (1)	2 867 090 237	243 244 868	613 879 089	2 009 966 280
Diğer - Other (2)	242 201 682	7 136 289	344 224	234 721 169
Yurt dışı - Foreign	30 991 092	23 124 171	2 102 159	5 764 762

(1) Tüm kamu kaynaklı yüksek öğretim fonlarını kapsar.
(2) Bağışlar, vakıf, transfer vb.

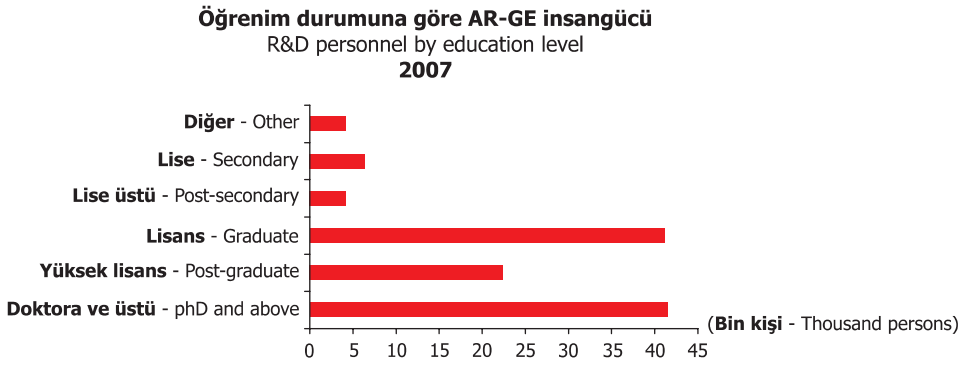
(1) Public general university funds are included.
(2) Grants, fundation, transfers etc.

Veri için tablo 23.1'e bakınız.
For data, see table 23.1.

23.4 Öğrenim durumuna ve sektöre göre AR-GE insangücü, 2006, 2007
R&D personnel by sectors and education level, 2006, 2007

	Toplam Total	**Ticari** - Business enterprises	**Kamu** Government	**Yükseköğretim** Higher education
	2006			
Sayı - Headcount	105 032	22 413	11 600	71 019
Doktora ve üstü - phD and above	37 294	550	1 034	35 710
Yüksek lisans - Post-graduate	21 678	3 896	1 853	15 929
Lisans - Graduate	33 340	10 733	3 227	19 380
Lise üstü - Post-secondary	3 512	2 739	773	-
Lise - Secondary	5 276	3 398	1 878	-
Diğer - Other	3 932	1 097	2 835	-
Tam Zaman Eşdeğeri (TZE) - Full Time Equivalent (FTE)	54 444	18 029	9 702	26 713
Doktora ve üstü - phD and above	13 899	471	854	12 574
Yüksek lisans - Post-graduate	10 784	3 259	1 539	5 986
Lisans - Graduate	19 801	8 789	2 859	8 153
Lise üstü - Post-secondary	2 758	2 102	656	-
Lise - Secondary	4 197	2 572	1 625	-
Diğer - Other	3 005	836	2 169	-
	2007			
Sayı - Headcount	119 738	28 820	11 798	79 120
Doktora ve üstü - phD and above	41 486	820	1 072	39 594
Yüksek lisans - Post-graduate	22 417	4 285	1 932	16 200
Lisans - Graduate	41 153	14 139	3 688	23 326
Lise üstü - Post-secondary	4 175	3 535	640	-
Lise - Secondary	6 392	4 502	1 890	-
Diğer - Other	4 115	1 539	2 576	-
Tam Zaman Eşdeğeri (TZE) - Full Time Equivalent (FTE)	63 377	24 261	9 572	29 543
Doktora ve üstü - phD and above	15 531	709	862	13 960
Yüksek lisans - Post-graduate	11 514	3 829	1 555	6 131
Lisans - Graduate	24 965	12 288	3 224	9 453
Lise üstü - Post-secondary	3 318	2 836	482	-
Lise - Secondary	5 038	3 493	1 545	-
Diğer - Other	3 010	1 105	1 905	-

23.5 İktisadi faaliyet kolu ve harcama grubuna göre ticari kesim AR-GE harcamaları, 2006
Business enterprise expenditure on R&D by economic activities and type of costs, 2006 **(YTL -** TRY)

NACE Rev.1.1	İktisadi faaliyet / Economic activity	Toplam / Total	Cari harcama / Current costs: Personel / Labour	Cari harcama / Current costs: Diğer / Other	Yatırım harcaması / Capital costs: Makine teçhizat / Instruments and equipment	Yatırım harcaması / Capital costs: Sabit tesis / Land and buildings
Toplam - Total		1 629 087 642	606 620 419	822 476 979	175 921 332	24 068 912
1-9	**Tarım, avcılık, ormancılık ve balıkçılık** Agriculture, hunting, forestry and fishing	2 325 507	1 127 278	812 717	176 374	209 138
10-14	**Madencilik ve taşocakçılığı** Minning and quarrying	9 249 673	2 458 071	4 365 068	817 422	1 609 112
15-37	**İmalat -** Manufacturing	1 185 733 908	361 517 696	662 621 044	144 314 923	17 280 245
15-16	**Gıda ürünleri, içecek ve tütün imalatı** Food, beverages and tobacco	59 997 247	13 955 772	38 997 555	6 612 136	431 784
17-18-19	**Tekstil ürünleri, kürk, deri** Textiles, fur, leather	36 367 602	8 378 955	16 884 420	10 550 627	553 600
20-21-22	**Ağaç ürünleri, kağıt hamuru, kağıt ve kağıt ürünleri imalatı; basım, yayım** Wood, paper, printing, publishing	6 092 014	3 174 633	2 378 164	413 217	126 000
23-24-25	**Kok kömürü, petrol, nükleer yakıt, kimyasallar ve ürünler, plastik ve kauçuk** Coke, petroleum, nuclear fuel, chemicals & products, rubber, plastics	133 539 310	50 010 595	61 725 944	20 052 491	1 750 281
26	**Metalik olmayan diğer mineral ürünlerin imalatı** - Non-metallic mineral products	43 265 509	14 536 504	15 899 921	9 820 678	3 008 406
27	**Ana metal sanayii** - Basic metals	21 898 818	5 348 206	5 145 606	9 302 399	2 102 607
28	**Makine ve teçhizat hariç, fabrikasyon metal ürünleri imalatı -** Fabricated metal products, except machinery, equipment	14 625 393	6 153 372	3 914 039	4 351 807	206 175
29	**Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı** Machinery and equipment n.e.c.	159 991 168	68 727 683	73 285 096	13 357 366	4 621 023
30	**Büro makineleri ve bilgisayar imalatı** Office machinery and computers	2 613 974	1 689 003	899 971	25 000	0
31	**Başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli makine ve cihazların imalatı** Electrical machinery and apparatus n.e.c.	35 526 495	15 077 503	14 761 893	5 558 539	128 560
32	**Radyo, tv, haberleşme teçhizat ve cihazları imalatı** - Radio, television, communication equipment and apparatus	169 630 720	81 489 682	70 124 223	17 508 639	508 176
33	**Tıbbi aletler; hassas ve optik aletler ile saat imalatı -** Medical, precision and optical instruments, watches, clocks	13 333 493	5 367 012	6 422 344	1 346 042	198 095
34	**Motorlu kara taşıtı, römork ve yarı römork imalatı** Motor vehicles, trailers and semi-trailers	441 358 293	67 583 392	326 745 876	43 528 817	3 500 208
35	**Diğer ulaşım araçlarının imalatı** Other transport equipment	39 478 431	16 004 953	22 142 417	1 261 228	69 833
36-37	**Başka yerde sınıflandırılmamış imalatlar** Manufacturing n.e.c.	8 015 442	4 020 432	3 293 576	625 937	75 497
40-41	**Elektrik, gaz, buhar ve sıcak su üretimi ve dağıtımı -** Electricity, gas, steam and hot water supply	5 746 591	985 429	952 715	2 193 102	1 615 345
45	**İnşaat -** Construction	5 521 337	2 269 631	2 271 385	879 401	100 920
50-99	**Hizmet sektörü -** Services sector	420 510 626	238 262 314	151 454 050	27 540 110	3 254 152

23.5 İktisadi faaliyet kolu ve harcama grubuna göre ticari kesim AR-GE harcamaları, 2006 (devam)
Business enterprise expenditure on R&D by economic activities and type of costs, 2006 (continued) **(YTL -** TRY)

NACE Rev.1.1	İktisadi faaliyet Economic activity	Toplam Total	Cari harcama Current costs: Personel Labour	Cari harcama Current costs: Diğer Other	Yatırım harcaması Capital costs: Makine teçhizat Instruments and equipment	Yatırım harcaması Capital costs: Sabit tesis Land and buildings
50-51-52-55	**Toptan, perakende ticaret ve motorlu taşıt, kişisel ve ev eşya tamiratı, otel ve lokantalar** Wholesale, retail trade, motor vehicle repair etc., hotels and restaurants	30 891 968	16 949 037	10 629 350	1 370 814	1 942 767
60-64	**Ulaştırma, depolama ve haberleşme** Transport, storage and communications	60 156 754	38 766 185	14 216 089	7 157 859	16 621
65-66-67	**Mali aracı kuruluşların faaliyetleri** Financial intermediation (includes insurance)	10 202 204	5 288 616	843 588	4 070 000	0
70-74	**Gayrimenkul, kiralama ve iş faaliyetleri** Real estate, renting and business activities	313 885 608	175 042 548	122 941 455	14 616 841	1 284 764
75	**Kamu yönetimi ve savunma, zorunlu sosyal güvenlik -** Public administration and defence; compulsory social security	3 836 807	1 351 672	2 445 188	39 947	0
80	**Eğitim -** Education	615 184	457 999	142 536	14 649	0
85	**Sağlık işleri ve sosyal hizmetler** Health and social work	556 661	361 057	115 604	70 000	10 000
90-93	**Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmet faaliyetleri -** Other community, social and personal service activities	365 440	45 200	120 240	200 000	0

23.6 İktisadi faaliyet kolu ve harcama grubuna göre ticari kesim AR-GE harcamaları, 2007
Business enterprise expenditure on R&D by economic activities and type of costs, 2007 **(YTL -** TRY)

NACE Rev.1.1	İktisadi faaliyet Economic activity	Toplam Total	Cari harcama Current costs: Personel Labour	Cari harcama Current costs: Diğer Other	Yatırım harcaması Capital costs: Makine teçhizat Instruments and equipment	Yatırım harcaması Capital costs: Sabit tesis Land and buildings
	Toplam - Total	2 513 487 115	967 007 380	986 662 517	400 854 365	158 962 853
1-9	**Tarım, avcılık, ormancılık ve balıkçılık** Agriculture, hunting, forestry and fishing	4 774 547	2 371 026	1 599 654	658 591	145 276
10-14	**Madencilik ve taşocakçılığı** Minning and quarrying	8 510 275	2 938 588	3 444 826	1 427 253	699 608
15-37	**İmalat -** Manufacturing	1 714 012 933	562 270 403	710 437 069	346 524 694	94 780 767
15-16	**Gıda ürünleri, içecek ve tütün imalatı** Food, beverages and tobacco	46 966 834	22 468 501	17 960 664	5 171 084	1 366 585
17-18-19	**Tekstil ürünleri, kürk, deri** Textiles, fur, leather	46 538 398	14 136 168	20 048 865	11 366 735	986 630
20-21-22	**Ağaç ürünleri, kağıt hamuru, kağıt ve kağıt ürünleri imalatı; basım, yayım** Wood, paper, printing, publishing	9 961 002	6 711 042	2 837 912	382 298	29 750
23-24-25	**Kok kömürü, petrol, nükleer yakıt, kimyasallar ve ürünler, plastik ve kauçuk** Coke, petroleum, nuclear fuel, chemicals & products, rubber, plastics	201 796 933	73 566 251	73 354 652	46 306 831	8 569 199
26	**Metalik olmayan diğer mineral ürünleri imalatı** - Non-metallic mineral products	43 422 272	18 892 149	16 267 620	6 216 180	2 046 323

23.6 İktisadi faaliyet kolu ve harcama grubuna göre ticari kesim AR-GE harcamaları, 2007 (devam)
Business enterprise expenditure on R&D by economic activities and type of costs, 2007 (continued) **(YTL -** TRY)

NACE Rev.1.1	İktisadi faaliyet Economic activity	Toplam Total	Cari harcama Current costs: Personel Labour	Cari harcama Current costs: Diğer Other	Yatırım harcaması Capital costs: Makine teçhizat Instruments and equipment	Yatırım harcaması Capital costs: Sabit tesis Land and buildings
27	**Ana metal sanayii** - Basic metals	21 527 654	9 530 419	6 869 412	3 956 960	1 170 863
28	**Makine ve teçhizatı hariç, fabrikasyon metal ürünleri imalatı -** Fabricated metal products, except machinery, equipment	23 910 960	10 577 547	6 834 405	5 107 364	1 391 644
29	**Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı** Machinery and equipment n.e.c.	204 215 824	93 069 114	69 689 465	34 044 362	7 412 883
30	**Büro makineleri ve bilgisayar imalatı** Office machinery and computers	3 210 671	2 444 742	697 929	68 000	0
31	**Başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli makine ve cihazların imalatı** Electrical machinery and apparatus n.e.c.	46 213 444	19 877 922	19 000 032	5 747 832	1 587 658
32	**Radyo, tv, haberleşme teçhizat ve cihazları imalatı** - Radio, television, communication equipment and apparatus	246 841 924	103 226 619	125 412 586	18 180 719	22 000
33	**Tıbbi aletler; hassas ve optik aletler ile saat imalatı -** Medical, precision and optical instruments, watches, clocks	15 146 688	8 497 702	3 809 799	2 256 850	582 337
34	**Motorlu kara taşıtı, römork ve yarı römork imalatı** Motor vehicles, trailers and semi-trailers	710 503 247	135 811 847	301 109 188	205 061 608	68 520 604
35	**Diğer ulaşım araçlarının imalatı** Other transport equipment	77 034 372	35 178 159	40 818 303	1 033 910	4 000
36-37	**Başka yerde sınıflandırılmamış imalatlar** Manufacturing n.e.c.	16 722 712	8 282 222	5 726 238	1 623 961	1 090 291
40-41	**Elektrik, gaz, buhar ve sıcak su üretimi ve dağıtımı -** Electricity, gas, steam and hot water supply	4 027 534	561 295	1 318 006	2 148 233	0
45	**İnşaat -** Construction	9 849 121	3 299 612	5 512 342	799 167	238 000
50-99	**Hizmet sektörü -** Services sector	772 312 705	395 566 456	264 350 620	49 296 427	63 099 202
50-51-52-55	**Toptan, perakende ticaret ve motorlu taşıt, kişisel ve ev eşya tamiratı, otel ve lokantalar** Wholesale, retail trade, motor vehicle repair etc., hotels and restaurants	59 690 675	39 677 244	15 215 320	4 084 614	713 498
60-64	**Ulaştırma, depolama ve haberleşme** Transport, storage and communications	85 747 468	59 461 169	17 291 368	8 096 474	898 457
65-66-67	**Mali aracı kuruluşların faaliyetleri** Financial intermediation(includes insurance)	144 923 096	7 045 276	87 287 686	234 150	50 355 984
70-74	**Gayrimenkul, kiralama ve iş faaliyetleri** Real estate, renting and business activities	464 245 758	284 561 607	139 059 785	31 393 103	9 231 263
75	**Kamu yönetimi ve savunma, zorunlu sosyal güvenlik -** Public administration and defence; compulsory social security	6 729 841	2 218 681	3 475 698	1 035 462	0
80	**Eğitim -** Education	844 737	657 076	166 979	20 682	0
85	**Sağlık işleri ve sosyal hizmetler** Health and social work	3 962 148	1 119 267	949 050	1 893 831	0
90-93	**Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmet faaliyetleri -** Other community, social and personal service activities	6 168 982	826 136	904 735	2 538 111	1 900 000

23.7 İktisadi faaliyet koluna ve meslek grubuna göre ticari kesim AR-GE insangücü, 2006
Business enterprises R&D personnel by economic activity and occupation, 2006
A. Sayı - Headcount **B. Tam zaman eşdeğeri (TZE) -** Full time equivalent (FTE)

NACE Rev.1.1	İktisadi faaliyet / Economic activity		Toplam Total	Araştırmacı Researchers	Teknisyen ve eşdeğeri Technicians	Diğer meslek personeli Other
	Toplam - Total	A	22 413	13 631	6 050	2 732
		B	18 029	11 242	4 718	2 070
1-9	**Tarım, avcılık, ormancılık ve balıkçılık**	A	65	27	3	35
	Agriculture, hunting, forestry and fishing	B	56	22	3	31
10-14	**Madencilik ve taşocakçılığı**	A	139	73	49	17
	Mining and quarrying	B	101	49	46	7
15-37	**İmalat**	A	14 202	7 734	4 191	2 277
	Manufacturing	B	10 949	6 100	3 149	1 700
15-16	**Gıda ürünleri, içecek ve tütün imalatı**	A	723	360	260	103
	Food, beverages and tobacco	B	473	295	133	45
17-18-19	**Tekstil ürünleri, kürk, deri**	A	630	392	137	101
	Textiles, fur, leather	B	452	319	81	52
20-21-22	**Ağaç ürünleri, kağıt hamuru, kağıt ve kağıt ürünleri imalatı; basım, yayım** - Wood, paper, printing, publishing	A	180	106	50	24
		B	145	86	39	20
23-24-25	**Kok kömürü, petrol, nükleer yakıt, kimyasallar ve ürünler, plastik ve kauçuk -** Coke, petroleum, nuclear fuel, chemicals and products, rubber and plastics	A	2 013	945	797	271
		B	1 513	788	555	170
26	**Metalik olmayan diğer mineral ürünleri imalatı**	A	761	276	319	166
	Non-metallic mineral products	B	640	235	267	138
27	**Ana metal sanayii**	A	423	136	225	62
	Basic metals	B	197	77	83	37
28	**Makine ve teçhizatı hariç, fabrikasyon metal ürünleri imalatı** - Fabricated metal products, except machinery,equipment	A	372	196	92	84
		B	278	143	68	68
29	**Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı**	A	2 855	1 455	918	482
	Machinery and equipment n.e.c.	B	2 270	1 141	769	361
30	**Büro makineleri ve bilgisayar imalatı**	A	53	45	4	4
	Office machinery and computers	B	52	45	3	4
31	**Başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli makine ve cihazların imalatı** - Electrical machinery and apparatus n.e.c.	A	820	567	177	76
		B	573	390	130	53
32	**Radyo, tv, haberleşme teçhizatı ve cihazları imalatı**	A	1 882	1 331	465	86
	Radio, television, communication equipment and apparatus	B	1 768	1 229	457	82
33	**Tıbbi aletler; hassas ve optik aletler ile saat imalatı**	A	281	165	95	21
	Medical, precision and optical instruments, watches, clocks	B	232	146	71	14
34	**Motorlu kara taşıtı, römork ve yarı römork imalatı**	A	2 095	971	505	619
	Motor vehicles, trailers and semi-trailers	B	1 657	723	389	545
35	**Diğer ulaşım araçlarının imalatı**	A	696	578	41	77
	Other transport equipment	B	421	341	24	56
36-37	**Başka yerde sınıflandırılmamış imalatlar**	A	418	211	106	101
	Manufacturing n.e.c.	B	279	144	80	55
40-41	**Elektrik, gaz, buhar ve sıcak su üretimi ve dağıtımı**	A	85	66	18	1
	Electricity, gas, steam and hot water supply	B	51	32	18	1
45	**İnşaat**	A	134	61	70	3
	Construction	B	94	47	45	2
50-99	**Hizmet sektörü**	A	7 788	5 670	1 719	399
	Services sector	B	6 778	4 992	1 457	329
50-51-52-55	**Toptan, perakende ticaret ve motorlu taşıt, kişisel ve ev eşyalarının tamiratı, otel ve lokantalar** - Wholesale, retail trade, motor vehicle repair etc, hotels and restaurants	A	737	347	339	51
		B	618	290	293	35
60-64	**Ulaştırma, depolama ve haberleşme**	A	938	767	147	24
	Transport, storage and communications	B	590	463	108	18
65-66-67	**Mali aracı kuruluşların faaliyetleri**	A	146	56	79	11
	Financial intermediation (including insurance)	B	111	44	60	7
70-74	**Gayrimenkul, kiralama ve iş faaliyetleri**	A	5 858	4 401	1 144	313
	Real estate, renting and business activities	B	5 368	4 110	990	268

23.7 İktisadi faaliyet koluna ve meslek grubuna göre ticari kesim AR-GE insangücü, 2006 (devam)
Business enterprises R&D personnel by economic activity and occupation, 2006 (continued)
A. Sayı - Headcount **B. Tam zaman eşdeğeri (TZE) -** Full time equivalent (FTE)

NACE Rev.1.1	İktisadi faaliyet / Economic activity		Toplam / Total	Araştırmacı / Researchers	Teknisyen ve eşdeğeri / Technicians	Diğer meslek personeli / Other
75	**Kamu yönetimi ve savunma, zorunlu sosyal güvenlik**	A	58	53	5	-
	Public administration and defence; compulsory social security	B	55	52	3	-
80	**Eğitim**	A	29	29	-	-
	Education	B	18	18	-	-
85	**Sağlık işleri ve sosyal hizmetler**	A	19	14	5	-
	Health and social work	B	15	12	3	-
90-93	**Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmet faaliyetleri**	A	3	3	-	-
	Other community, social and personal service activities	B	3	3	-	-

23.8 İktisadi faaliyet koluna ve meslek grubuna göre ticari kesim AR-GE insangücü, 2007
Business enterprises R&D personnel by economic activity and occupation, 2007
A. Sayı - Headcount **B. Tam zaman eşdeğeri (TZE) -** Full time equivalent (FTE)

NACE Rev.1.1	İktisadi faaliyet / Economic activity		Toplam / Total	Araştırmacı / Researchers	Teknisyen ve eşdeğeri / Technicians	Diğer meslek personeli / Other
	Toplam - Total	A	28 820	17 055	8 153	3 612
		B	24 261	15 293	6 374	2 594
1-9	**Tarım, avcılık, ormancılık ve balıkçılık**	A	116	68	9	39
	Agriculture, hunting, forestry and fishing	B	91	58	2	31
10-14	**Madencilik ve taşocakçılığı**	A	141	62	53	26
	Mining and quarrying	B	107	48	40	18
15-37	**İmalat**	A	17 718	9 395	5 568	2 755
	Manufacturing	B	14 542	8 405	4 228	1 909
15-16	**Gıda ürünleri, içecek ve tütün imalatı**	A	839	406	261	172
	Food, beverages and tobacco	B	620	344	157	119
17-18-19	**Tekstil ürünleri, kürk, deri**	A	779	323	273	183
	Textiles, fur, leather	B	584	274	164	146
20-21-22	**Ağaç ürünleri, kağıt hamuru, kağıt ve kağıt ürünleri imalatı; basım, yayım** - Wood, paper, printing, publishing	A	274	104	107	63
		B	241	86	96	58
23-24-25	**Kok kömürü, petrol, nükleer yakıt, kimyasallar ve ürünler, plastik ve kauçuk -** Coke, petroleum, nuclear fuel, chemicals and products, rubber and plastics	A	2 457	1 271	843	343
		B	1 948	1 135	619	194
26	**Metalik olmayan diğer mineral ürünleri imalatı**	A	884	355	407	122
	Non-metallic mineral products	B	678	298	308	72
27	**Ana metal sanayii**	A	574	187	288	99
	Basic metals	B	304	122	133	50
28	**Makine ve teçhizatı hariç, fabrikasyon metal ürünleri imalatı** - Fabricated metal products, except machinery, equipment	A	566	253	177	136
		B	377	180	118	79
29	**Başka yerde sınıflandırılmamış makina ve teçhizat imalatı**	A	3 582	1 715	1 310	557
	Machinery and equipment n.e.c.	B	2 783	1 478	993	312
30	**Büro makineleri ve bilgisayar imalatı**	A	59	52	3	4
	Office machinery and computers	B	56	49	3	4
31	**Başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli makine ve cihazların imalatı** - Electrical machinery and apparatus n.e.c.	A	839	513	237	89
		B	667	418	174	75
32	**Radyo, tv, haberleşme teçhizatı ve cihazları imalatı**	A	1 851	1 418	352	81
	Radio, television, communication equipment and apparatus	B	1 833	1 407	347	79
33	**Tıbbi aletler; hassas ve optik aletler ile saat imalatı**	A	412	240	122	50
	Medical, precision and optical instruments, watches, clocks	B	320	199	91	30

23.8 İktisadi faaliyet koluna ve meslek grubuna göre ticari kesim AR-GE insangücü, 2007 (devam)
Business enterprises R&D personnel by economic activity and occupation, 2007 (continued)
A. Sayı - Headcount **B. Tam zaman eşdeğeri (TZE) -** Full time equivalent (FTE)

NACE Rev.1.1	İktisadi faaliyet / Economic activity		Toplam / Total	Araştırmacı / Researchers	Teknisyen ve eşdeğeri / Technicians	Diğer meslek personeli / Other
34	**Motorlu kara taşıtı, römork ve yarı römork imalatı**	A	3 370	1 711	888	771
	Motor vehicles, trailers and semi-trailers	B	2 958	1 601	741	616
35	**Diğer ulaşım araçlarının imalatı**	A	733	616	109	8
	Other transport equipment	B	727	610	109	8
36-37	**Başka yerde sınıflandırılmamış imalatlar**	A	499	231	191	77
	Manufacturing n.e.c.	B	448	205	175	67
40-41	**Elektrik, gaz, buhar ve sıcak su üretimi ve dağıtımı**	A	34	27	4	3
	Electricity, gas, steam and hot water supply	B	16	15	1	1
45	**İnşaat**	A	162	98	40	24
	Construction	B	109	64	32	13
50-99	**Hizmet sektörü**	A	10 649	7 405	2 479	765
	Services sector	B	9 396	6 702	2 071	623
50-51-52-55	**Toptan, perakende ticaret ve motorlu taşıt, kişisel ve ev eşyalarının tamiratı, otel ve lokantalar** - Wholesale, retail trade motor vehicle repair etc, hotels and restaurants	A	1 338	798	436	104
		B	1 226	739	409	78
60-64	**Ulaştırma, depolama ve haberleşme**	A	934	804	110	20
	Transport, storage and communications	B	867	763	85	19
65-66-67	**Mali aracı kuruluşların faaliyetleri**	A	155	85	18	52
	Financial intermediation (including insurance)	B	112	53	12	48
70-74	**Gayrimenkul, kiralama ve iş faaliyetleri**	A	8 026	5 586	1 870	570
	Real estate, renting and business activities	B	7 025	5 035	1 529	461
75	**Kamu yönetimi ve savunma, zorunlu sosyal güvenlik**	A	88	52	20	16
	Public administration and defence; compulsory social security	B	80	48	16	16
80	**Eğitim**	A	35	33	2	0
	Education	B	22	21	1	0
85	**Sağlık işleri ve sosyal hizmetler**	A	47	39	7	1
	Health and social work	B	42	37	5	1
90-93	**Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmet faaliyetleri**	A	26	8	16	2
	Other community, social and personal service activities	B	21	6	14	2

23.9 Seçilmiş ülkelerde AR-GE harcaması
Gross domestic expenditure on R&D in selected countries
[Satınalma gücü paritesi - Purchasing power parity] **(Milyon $** - Million current PPP $)

	2003	2004	2005	2006	2007
Türkiye - Turkey	2 920.1	3 653.4	4 374.5	4 883.0	6 577.9
ABD - United States	292 437.4 (1) (2)	312 535.4 (1) (2)	312 535.4 (1) (2)	343 747.5 (1) (2)	368 799.0 (1) (2)
Almanya - Germany	57 455.9	59 238.3	61 711.5	66 550.1	69 334.4 (3)
Avusturya - Austria	5 505.0 (3)	5 887.5	7 124.2	8 015.9	7 999.9 (3)
Fransa - France	38 238.5	38 860.3	40 363.3	42 518.8	43 359.5 (3)
İngiltere - United Kingdom	31 619.2	32 197.2	32 197.2	35 171.1	..
İspanya - Spain	10 966.6	11 801.9	13 207.7	13 391.3	..
İtalya - Italy	17 505.5	17 920.1	17 920.1	18 098.3	..
Japonya - Japan	112 935.4	118 026.3	118 026.3	130 745.4	..
Hollanda - Netherlands	9 069.6	9 585.2 (2)	9 585.2	9 991.8	10 907.5 (2)
Kanada - Canada	19 562.9	20 805.8	22 702.3	23 058.4	23 970.0 (2)
Norveç - Norway	2 943.4	3 023.4	3 020.2	3 685.9	4 015.1 (2)

Kaynak: OECD, Temel Bilim ve Teknoloji Göstergeleri, Volume 2008/2
(1) Sermaye harcamalarının çoğu veya tümü hariç tutulmuştur.
(2) Geçici.
(3) Ulusal tahmin veya projeksiyon.

Source: OECD, Main Science and Technology Indicators, Volume 2008/2
(1) Excludes most or all capital expenditure.
(2) Provisional.
(3) National estimate or projection.

23.10 Cinsiyete göre bilgisayar ve internet kullanım oranları, 2008
Proportion of computer and internet use by gender, 2008 (%)

	Bilgisayar Computer			İnternet Internet		
	Toplam Total	Erkek Males	Kadın Females	Toplam Total	Erkek Males	Kadın Females
Son üç ay içerisinde (Ocak - Mart)						
Within the last three months (January - March)	34.3	43.2	25.6	32.2	40.6	24.0
Üç ay ile bir yıl arasında						
Between 3 months and a year ago	1.8	2.2	1.4	2.2	2.8	1.7
Bir yıldan çok oldu						
More than one year	2.0	2.0	2.1	1.4	1.5	1.4
Hiç kullanmadım - Never used	61.9	52.7	70.9	64.2	55.2	73.0

23.11 Yaş grubu, eğitim ve işgücü(1) durumuna göre son üç ay içinde (Ocak - Mart) bilgisayar ve internet kullanımı, 2008
Computer and internet use by age group, educational level and labour force(1) status within the last three months, 2008

	Bilgisayar kullanan Computer use (%)			İnternet kullanan Internet use (%)		
	Toplam Total	Erkek Males	Kadın Females	Toplam Total	Erkek Males	Kadın Females
Yaş grubu - Age group						
16-24	58.3	68.4	49.2	55.0	65.6	45.4
25-34	43.4	54.8	31.7	41.1	51.8	30.1
35-44	30.4	39.8	20.9	27.9	35.6	20.1
45-54	20.0	27.5	12.3	18.9	26.1	11.5
55-64	6.9	11.8	2.1	6.5	11.2	1.9
65-74	1.6	2.6	0.7	1.4	2.2	0.7
Eğitim durumu - Education level						
Bir okul bitirmedi - Literate without a diploma	2.7	6.9	1.4	2.2	6.2	1.1
İlkokul - Primary school	11.6	16.4	7.0	9.6	13.6	5.9
İlköğretim/Ortaokul ve dengi - Secondary school and vocational school at secondary school level	44.2	48.0	39.0	40.8	44.3	35.9
Lise ve dengi - High school	67.2	71.3	61.6	64.0	68.3	58.2
Yüksekokul, fakülte ve daha üstü Higher education	87.9	88.5	86.9	87.2	87.9	86.2
İşgücüne dahil olanlar - Labour force status						
Ücretli/maaşlı - Regular employee	61.4	58.2	71.2	58.6	55.6	68.0
Yevmiyeli - Causual employee	16.0	16.9	12.3	13.1	13.7	10.5
İşveren - Employer	70.0	71.5	59.0	66.3	68.6	48.8
Kendi hesabına çalışan - Self employed	25.0	25.5	19.5	21.7	22.0	18.4
Ücretsiz aile işçisi - Unpaid family worker	13.7	30.1	6.9	12.3	28.0	5.8
İşsiz - Unemployed	49.9	43.5	59.6	47.8	41.7	57.1
İşgücüne dahil olmayanlar - Non labour force status						
Ev işleriyle meşgul - Housewife	11.0	15.8	11.0	10.0	13.9	9.9
Emekli - Retired	13.5	12.2	18.0	12.6	11.4	16.7
Öğrenci - Student	86.1	89.4	82.4	82.2	86.2	77.9
Çalışmak istemiyor - Not want to work	30.8	28.9	32.0	28.3	20.2	32.9
Engelli - Desabled	4.4	6.7	2.1	5.4	7.6	3.2
Diğer - Other	12.5	19.3	4.5	11.0	16.6	4.5

(1) İş gücü durumu için referans periyodu 17-30 Nisan 2008 tarihleri arasındaki anketin uygulandığı dönemdir.

(1) Reference period for the labour force status is 17-30 April 2008.

23.12 Hanelerde bilişim teknolojileri sahiplik durumu, 2008
Availability of ICT equipments in households, 2008 (%)

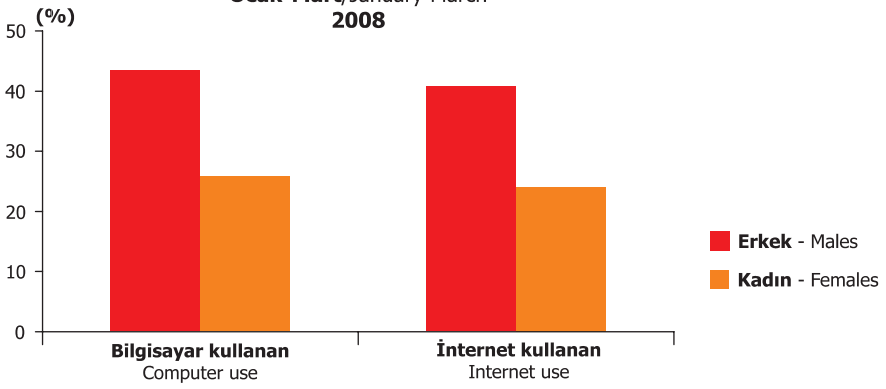
	Bilişim teknolojilerine sahip olan hane oranı Proportion of households having ICT equipments	**İnternete bağlı araçlara sahip olan hane oranı** Proportion of households having equipments for Internet access
Kişisel bilgisayar - PC	27.2	18.9
Taşınabilir bilgisayar - Laptop	8.5	5.9
El bilgisayar - Palm	0.5	0.2
Cep telefonu - Mobile phone	87.2	4.5
Oyun konsolu - Games console	3.6	0.2

23.13 İnternet kullanan bireylerin internette yürüttükleri faaliyetler, 2008
Percentage of internet users(1) that has carried out internet related activities, 2008 (%)

	Türkiye Turkey	**Kent** Urban	**Kır** Rural
Bilgi bulmak için arama motoru kullanma Using a search engine to find information	89.3	90.0	86.6
Dosya ekleyerek e-posta gönderme Sending e-mails with attached files (document, picture, etc)	57.0	58.7	49.9
Konuşma odalarına, haber gruplarına ya da sanal tartışma forumlarına mesaj gönderme - Posting messages to chatrooms, news groups or an online discussion group	21.5	21.8	20.2
Telefon aramaları için İnterneti kullanma Using the Internet to make telephone call	14.5	15.5	10.3
Bir program yardımı ile müzik ve film değiştirme Using peer-to-peer file sharing for exchnging movies, films, etc.	13.4	12.6	16.7
Bir web sitesi yaratma - Creating a web page	3.3	3.7	1.6
Diğer - Other	1.8	1.6	2.7

(1) 16-74 yaş. (1) 16-74 age group.

Cinsiyete göre bilgisayar ve internet kullanım oranları
Proportion of computer and internet use by gender
Ocak-Mart/January-March
2008

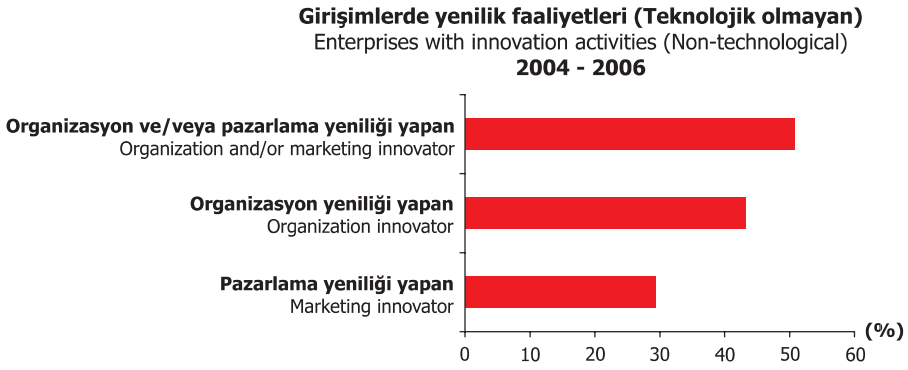
Veri için tablo 23.10'a bakınız.
For data, see table 23.10.

23.14 2007 ve 2008 yılı Ocak aylarında bilgisayar kullanılan ve internet erişimine sahip girişimlerin oranı
Proportion of enterprises which have access to internet and use computer by economic activity and size group in January 2007 and in January 2008

	Büyüklük grubu - Size group **Toplam (10+) -** Total (10+)			
	Bilgisayar kullanımı Computer usage		**İnternet erişimi** Internet access	
Ekonomik faaliyet kolları - Economic activity **(NACE Rev. 1.1)**	2007	2008	2007	2008
Genel - General	88.7	90.6	85.4	89.2
İmalat sanayi (Kısım D) Manufacturing (Section D)	88.4	90.8	84.4	89.1
İnşaat (Kısım F) Construction (Section F)	82.5	83.3	79.7	83.1
Toptan ve perakende ticaret; motorlu taşıt, motosiklet, kişisel ve ev eşyalarının onarımı (Kısım G) Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods (Section G)	91.6	93.5	88.1	92.2
Oteller ve moteller ile kamp yerleri ve diğer kısa süreli konaklama yerleri (Grup 55.1 ve Grup 55.2) "Hotels" and "Camping sites and other provision of shortstay accommodation" (Groups 55.1 and 55.2)	97.4	98.9	96.8	98.5
Ulaştırma, depolama ve haberleşme (Kısım I) Transport, storage and communication (Section I)	92.5	94.1	90.7	91.6
Gayrimenkul, kiralama ve iş faaliyetleri (Kısım K) Real estate, renting and business activities (Section K)	83.9	85.4	82.4	83.2
Sinema ve video filmleri ile ilgili faaliyetler ile radyo ve televizyon faaliyetleri (Grup 92.1 ve Grup 92.2) "Motion picture and video activities" and "radio and television activities" (Groups 92.1 and 92.2)	93.4	96.9	93.4	96.9

23.15 Faaliyet kolları ve büyüklük grubuna göre yenilik faaliyeti yürüten girişimlerin oranı, 2004-2006

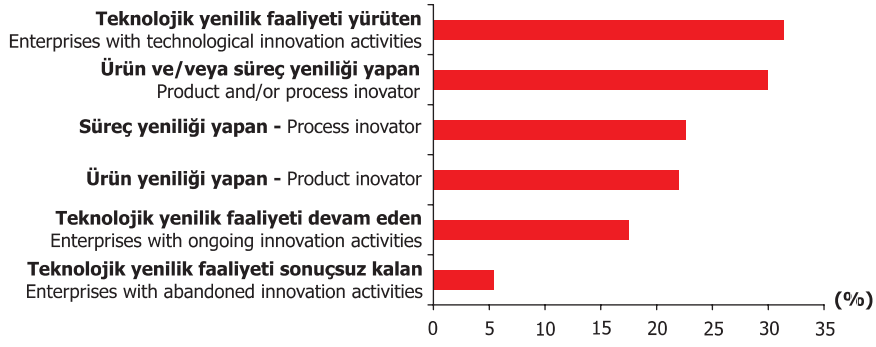
EFİS 1.1 ve büyüklük grubu (kişi) NACE Rev.1.1 and size (person)	Yenilik faaliyeti yürüten girişimlerin oranı Enterprises with innovation activities	Teknolojik olmayan yenilik - Non-technological innovation: Organizasyon ve/veya pazarlama yeniliği yapan Organization and/or marketing innovator	Organizasyon yeniliği yapan Organization innovator	Pazarlama yeniliği yapan Marketing innovator
Genel - General	58.2	50.8	43.2	29.4
Sanayi - Industry	60.8	51.8	43.1	31.7
10-14 Madencilik ve taşocakçılığı Mining and quarrying	47.1	38.4	32.3	17.1
15-37 İmalat sanayi Manufacturing	61.5	52.6	43.7	32.6
40-41 Elektrik, gaz ve su Electricity, gas and water supply	42.4	28.9	28.7	1.7
Hizmet - Services sector	53.6	48.9	43.3	25.4
51 Toptan ticaret Wholesale trade	58.7	53.8	45.6	34.1
60-64 Ulaştırma, haberleşme, depolama hizmetleri Transport, storage, communications	40.3	36.7	35.1	10.5
65-67 Mali aracı kuruluşların faaliyetleri Financial intermediation	47.4	42.0	41.5	16.7
72 Bilgisayar ve ilgili faaliyetler Computer and related activities	72.0	68.0	66.0	33.7
74.2 Mimarlık, mühendislik ve ilgili teknik danışmanlık faaliyetleri - Architectural, engineering and other technical activities	59.8	53.8	49.9	11.8
74.3 Teknik test ve analiz faaliyetleri Technical testing and analysis	55.5	50.8	50.8	11.7
Büyüklük grubu (çalışan sayısına göre) - Size groups				
Toplam - Total	58.2	50.8	43.2	29.4
10-49	56.6	49.2	41.0	28.8
50-249	63.4	55.8	51.1	30.6
250+	68.4	62.8	58.0	36.7

23.15 Enterprises with innovation activities by economic activity and size, 2004-2006 (%)

Teknolojik yenilik - Technological innovation					
Teknolojik yenilik faaliyeti yürüten Enterprises with technological innovation activities	**Ürün ve/veya süreç yeniliği yapan** Product and/or process innovator	**Ürün yeniliği yapan** Product innovator	**Süreç yeniliği yapan** Process innovator	**Teknolojik yenilik faaliyeti sonuçsuz kalan** Enterprises with abandoned innovation activities	**Teknolojik yenilik faaliyeti devam eden** Enterprises with ongoing innovation activities
31.4	29.9	22.0	22.6	5.4	17.5
35.3	34.0	25.1	25.0	5.2	19.7
25.1	23.6	15.5	14.8	4.7	9.7
35.7	34.6	25.6	25.4	5.2	20.1
27.5	19.7	11.8	18.4	7.6	11.8
24.6	22.8	16.7	18.5	5.9	13.8
28.4	26.5	19.1	22.1	7.9	17.6
14.9	13.8	10.4	10.0	2.1	5.4
24.6	22.6	10.9	21.6	2.8	16.3
46.9	42.8	39.0	31.0	11.1	34.2
22.1	19.9	17.6	13.9	4.0	6.1
25.1	25.1	15.2	18.7	1.7	7.0
31.4	29.9	22.0	22.6	5.4	17.5
29.7	28.6	20.8	21.0	5.2	15.7
37.2	34.0	25.2	27.8	4.6	23.5
43.5	40.9	30.5	35.0	13.9	32.6

Girişimlerde yenilik faaliyetleri (Teknolojik)
Enterprises with innovation activities (Technological)
2004 - 2006

	Sayfa Page	
Açıklama	**374**	Explanation
24.1 Genel mutluluk düzeyi, 2003-2007	**375**	24.1 General level of happiness, 2003-2007
24.2 Umut düzeyi, 2003-2007	**375**	24.2 Level of hope, 2003-2007
24.3 Bir yıl sonrası için genel olarak yaşama ilişkin beklentiler, 2003-2007	**376**	24.3 General life expectations for the next year, 2003-2007
24.4 Beş yıl sonrası için kişisel gelişim tahmini, 2003-2007	**376**	24.4 Personal development estimate for five years later, 2003-2007
24.5 Mutluluk düzeyi, 2007	**377**	24.5 Level of happiness, 2007
24.6 Mutluluk kaynağı kişi ve değerler, 2007	**378**	24.6 Persons and values that are sources of happiness, 2007
24.7 Memnuniyet, 2007	**379**	24.7 Satisfaction, 2007
24.8 Kamu hizmetlerinden memnuniyet, 2007	**379**	24.8 Satisfaction from public services, 2007
24.9 Umut düzeyi, 2007	**380**	24.9 Level of hope, 2007
24.10 Beş yıl öncesine göre gelişmişlik değerlendirmesi, 2007	**381**	24.10 Personal development assessment with respect to five years ago, 2007
24.11 Beş yıl sonrası için gelişme beklentisi, 2007	**382**	24.11 Personal development expectation for five years later, 2007
24.12 2008 yılından beklentiler	**383**	24.12 Expectations for year 2008

YAŞAM MEMNUNİYETİ

Yaşam Memnuniyeti Araştırması'nın amacı: Türkiye'deki bireylerin genel mutluluk düzeyine ilişkin algısını, temel yaşam alanlarındaki genel memnuniyetini ve kamu hizmetlerinden memnuniyetini ölçmek ve bunların zaman içindeki değişimini takip etmektir.

Coğrafi kapsam: Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde bulunan tüm yerleşim yerleri kapsama dahil edilmiştir. Bu yerleşim yerleri, Kurumun diğer anket çalışmalarında da kullanılmakta olan kent-kır tanımı dikkate alınarak iki tabakaya ayrılmıştır.

Kapsanan kitle: Anket çalışmasında Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yaşayan 18 ve daha yukarı yaştaki tüm hanehalkı fertleri kapsama alınmıştır. Ancak araştırmada toplam nüfusun yaklaşık %2.6'sını oluşturan ve kurumsal nüfus olarak tanımlanan; yaşlılar evi, huzur evleri, hapishane, askeri kışla, hastane, otel, çocuk yuvalarında bulunan nüfus ise pratik nedenlerden dolayı göçer nüfus kapsam dışı tutulmuştur.

Örnekleme birimi: Nihai örnekleme birimi olarak hanehalkı ve örnek hanehalklarındaki 18+ yaştaki tüm bireylerdir.

Tanım ve Kavramlar

Mutluluk: Acı, keder ve ızdırabın yokluğu ve bunların yerine sevinç, neşe ve tatmin duygularının varlığıyla karakterize edilen durum; hayattan genel olarak memnun olma hali.

Memnuniyet: İhtiyaçların ve isteklerin karşılanmasından doğan tatmin duygusu.

Umut düzeyi: Anket kapsamında görüşülen bireylerin "çok umutlu", "umutlu", "umutlu değil" ve "hiç umutlu değil" kategorileri itibariyle umut düzeylerini derecelendirmeleri.

LIFE SATISFACTION

The purpose of Life Satisfaction Survey: To measure the general happiness level perception of the individuals and, the general satisfaction of the individuals from main life areas and from public services, and to follow up the changes in this satisfaction in time.

Geographic scope: All the localities within the borders of Turkish Republic have been covered. These localities are divided into two parts considering the rural area and urban area definitions, that are used in other surveys of the Institute.

Covered mass: Citizens living in the households within the borders of Turkish Republic, and who are 18 years of age and over have been covered. However, the institutional population which constitutes 2.6% of the population, and which are at old age asylums, rest homes, dormitories, prisons, barracks, hospitals, hotels, and nursery schools has not been covered due to practical reasons.

Sampling unit: Households and individuals who are 18 years of age and over at the sample households has been defined to be the final sampling unit.

Definitions and Concepts

Happiness: The situation characterized by the lack of pain, sorrow and persecution and by presence of joy, cheerfulness and satisfaction; that is, being satisfied in generally with life.

Satisfaction: The feeling of satisfaction arising from meeting the needs and desires.

Level of hope: The grading of the hope of individuals interviewed within the scope of the survey, as "very hopeful", "hopeful", "not hopeful" and "not hopeful at all".

24.1 Genel mutluluk düzeyi, 2003-2007
General level of happiness, 2003-2007 (%)

	2003	2004	2005	2006	2007
Toplam - Total					
Çok mutlu - Very happy	12.0	9.3	9.1	8.8	8.7
Mutlu - Happy	47.6	48.7	48.5	49.1	51.5
Orta - Neither happy, nor unhappy	33.2	29.8	29.5	30.3	28.8
Mutsuz - Unhappy	5.6	9.5	9.9	9.1	8.8
Çok mutsuz - Very unhappy	1.7	2.6	2.9	2.8	2.2
Kadın - Females					
Çok mutlu - Very happy	11.6	10.2	10.3	9.9	9.8
Mutlu - Happy	49.4	51.3	50.2	50.5	52.3
Orta - Neither happy, nor unhappy	32.2	27.6	28.1	28.5	27.3
Mutsuz - Unhappy	5.0	8.4	8.6	7.9	8.4
Çok mutsuz - Very unhappy	1.8	2.5	2.8	3.1	2.2
Erkek - Males					
Çok mutlu - Very happy	12.4	8.4	8.0	7.6	7.6
Mutlu - Happy	45.7	46.1	46.8	47.6	50.6
Orta - Neither happy, nor unhappy	34.1	32.0	30.9	32.1	30.3
Mutsuz - Unhappy	6.2	10.7	11.3	10.2	9.3
Çok mutsuz - Very unhappy	1.5	2.7	3.0	2.5	2.2

Kaynak: Yaşam Memnuniyeti Araştırması, 2003-2004-2005-2006-2007 Source: Life Satisfaction Survey, 2003-2004-2005-2006-2007

24.2 Umut düzeyi, 2003-2007
Level of hope, 2003-2007 (%)

	2003	2004	2005	2006	2007
Toplam - Total					
Çok umutlu - Very hopeful	5.1	5.2	5.4	4.8	6.4
Umutlu - Hopeful	61.8	61.5	61.4	59.6	63.7
Umutlu değil - Not hopeful	25.9	25.0	24.7	28.0	22.6
Hiç umutlu değil - Not hopeful at all	7.2	8.3	8.5	7.7	7.3
Kadın - Females					
Çok umutlu - Very hopeful	4.6	5.1	5.3	4.3	5.9
Umutlu - Hopeful	62.0	63.3	62.9	60.6	63.6
Umutlu değil - Not hopeful	25.4	23.5	23.5	27.4	23.0
Hiç umutlu değil - Not hopeful at all	8.0	8.2	8.4	7.8	7.5
Erkek - Males					
Çok umutlu - Very hopeful	5.6	5.4	5.4	5.3	6.9
Umutlu - Hopeful	61.5	59.7	59.9	58.6	63.8
Umutlu değil - Not hopeful	26.5	26.5	26.0	28.6	22.1
Hiç umutlu değil - Not hopeful at all	6.4	8.3	8.7	7.6	7.1

Kaynak: Yaşam Memnuniyeti Araştırması, 2003-2004-2005-2006-2007 Source: Life Satisfaction Survey, 2003-2004-2005-2006-2007

24.3 Bir yıl sonrası için genel olarak yaşama ilişkin beklentiler, 2003-2007
General life expectations for the next year, 2003-2007 (%)

	2003	2004	2005	2006	2007
Toplam - Total					
Daha iyi olacak - Will be better	44.6	39.5	36.2	33.9	35.3
Aynı olacak - Will be the same	34.2	43.2	41.9	41.0	41.6
Daha kötü olacak - Will be worse	9.2	9.1	10.2	13.6	11.0
Fikri yok - No idea	12.1	8.1	11.8	11.5	12.1
Kent - Urban					
Daha iyi olacak - Will be better	37.4	43.1	39.3	36.4	38.4
Aynı olacak - Will be the same	37.1	41.2	39.7	40.7	41.4
Daha kötü olacak - Will be worse	8.9	8.4	9.3	12.9	9.9
Fikri yok - No idea	16.6	7.3	11.6	9.9	10.3
Kır-Rural					
Daha iyi olacak - Will be better	46.5	33.4	30.7	29.6	29.8
Aynı olacak - Will be the same	33.4	46.8	45.7	41.5	42.1
Daha kötü olacak - Will be worse	9.2	10.4	11.6	14.6	13.0
Fikri yok - No idea	10.8	9.5	12.0	14.2	15.1

Kaynak: Yaşam Memnuniyeti Araştırması, 2003-2004-2005-2006-2007 Source: Life Satisfaction Survey, 2003-2004-2005-2006-2007

24.4 Beş yıl sonrası için kişisel gelişim tahmini, 2003-2007
Personal development estimate for five years later, 2003-2007 (%)

	2003	2004	2005	2006	2007
Toplam - Total					
Gelişecek - Will develop	44.4	42.5	41.1	38.1	40.3
Aynı seviyede kalacak - Will remain same	28.9	35.9	32.0	33.9	33.5
Gerileyecek - Will be worse	10.1	11.5	13.6	16.2	13.2
Fikri yok - No idea	16.5	10.1	13.3	11.8	13.0
Kadın - Females					
Gelişecek - Will develop	43.3	39.5	39.8	36.5	40.0
Aynı seviyede kalacak - Will remain same	29.5	37.2	32.1	35.1	33.8
Gerileyecek - Will be worse	10.1	11.0	12.3	14.3	11.6
Fikri yok - No idea	17.0	12.4	15.8	14.1	14.6
Erkek - Males					
Gelişecek - Will develop	45.6	45.6	42.3	39.8	40.6
Aynı seviyede kalacak - Will remain same	28.3	34.6	32.0	32.6	33.2
Gerileyecek - Will be worse	10.2	12.0	15.0	18.1	14.9
Fikri yok - No idea	16.0	7.9	10.7	9.5	11.4

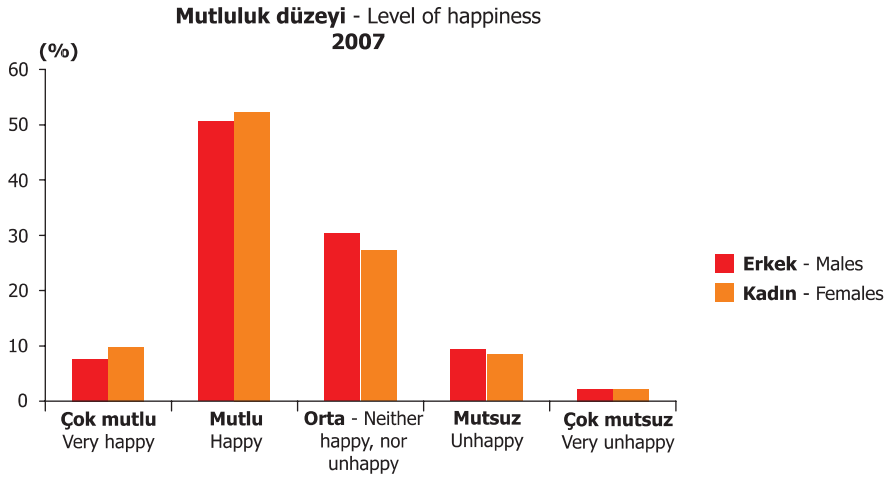
Kaynak: Yaşam Memnuniyeti Araştırması, 2003-2004-2005-2006-2007 Source: Life Satisfaction Survey, 2003-2004-2005-2006-2007

24.5 Mutluluk düzeyi, 2007
Level of happiness, 2007 (%)

	Mutlu - Happy		**Orta** - Neither happy, nor unhappy		**Mutsuz** - Unhappy	
	Erkek Males	**Kadın** Females	**Erkek** Males	**Kadın** Females	**Erkek** Males	**Kadın** Females
Genel mutluluk düzeyi - Level of happiness	58.2	62.1	30.3	27.3	11.5	10.6
Yaş gruplarına göre - By age groups						
18-24	65.2	65.9	24.2	23.4	10.6	10.8
25-34	58.6	64.2	30.5	26.7	10.9	9.1
35-44	55.0	57.3	32.8	30.9	12.2	11.9
45-54	54.0	60.5	34.0	30.4	11.9	9.1
55-64	58.7	64.6	30.0	25.0	11.3	10.4
65+	59.9	60.1	27.4	25.2	12.7	14.7
Öğrenim durumuna göre - By educational status						
Okur - yazar değil - Illiterate	49.4	59.7	31.8	25.7	18.8	14.6
Okur-yazar/bir okul bitirmeyen Literate but not completed a school	54.1	58.7	25.3	25.0	20.6	16.3
İlkokul mezunu - Primary school	55.9	62.5	30.8	28.5	13.3	9.0
İlköğretim+Ortaokul mezunu Primary education, middle school and equivalent	58.8	66.3	29.3	25.0	11.9	8.7
Lise / dengi mezunu Secondary education and equivalent	62.4	63.6	30.1	27.1	7.5	9.3
Y.okul / üniversite mezunu College, university,master, Ph.D	61.4	62.9	31.4	29.7	7.3	7.5
Medeni duruma göre - By marital status						
Halen evli olan - Married	58.7	66.2	30.3	25.5	11.0	8.3
Evli olmayan - Not married	56.8	50.9	30.1	32.0	13.1	17.2
Çalışma durumuna göre - By working status						
Ücret karşılığı çalışan - Paid	60.4	62.0	30.1	29.0	9.6	8.9
Ücretsiz aile işçisi - Unpaid family worker	60.9	52.9	26.0	35.9	13.1	11.2
Çalışmayan - Not working	54.1	62.4	31.0	26.7	15.0	10.9
Sosyal güvenlik kapsamında olma durumuna göre By status of being covered by social security						
Sosyal güvenlik kapsamında Covered by social security	62.8	64.8	29.0	26.8	8.2	8.4
Sosyal güvenlik kapsamında değil Not covered by social security	46.7	53.9	33.6	28.8	19.8	17.3
Hanehalkı gelir grubuna göre - By household income intervals						
0 – 400 (YTL - TRY)	43.3	52.5	33.9	28.0	22.8	19.5
401 – 600 (YTL - TRY)	54.6	57.8	31.6	30.9	13.9	11.3
601 – 800 (YTL - TRY)	61.8	67.3	29.1	24.0	9.1	8.8
801 – 1200 (YTL - TRY)	61.2	62.7	32.4	29.9	6.4	7.3
1201 – 2500 (YTL - TRY)	72.4	76.9	22.3	18.5	5.3	4.6
2501+ (YTL - TRY)	73.0	75.3	23.8	23.1	3.2	1.6
Yerleşim birimi - By place of residence						
Kent - Urban	59.6	61.5	29.8	27.4	10.6	11.0
Kır - Rural	55.8	63.1	31.1	27.0	13.1	10.0

24.6 Mutluluk kaynağı kişi ve değerler, 2007
Persons and values that are sources of happiness, 2007 (%)

	Toplam - Total		**Evli olan** - Married		**Evli olmayan** - Not married	
	Erkek Males	**Kadın** Females	**Erkek** Males	**Kadın** Females	**Erkek** Males	**Kadın** Females
Mutluluk kaynağı kişiler						
Persons that are sources of happiness						
Kendisi - Herself / himself	2.3	2.0	1.5	0.7	5.1	5.5
Çocuklar - Children	7.4	16.6	8.5	16.0	3.9	18.2
Anne / baba - Mother / father	4.2	3.0	1.5	0.7	13.0	9.5
Arkadaşlar - Friends	1.3	0.6	0.3	0.1	4.3	1.9
Yeğenler - Nephews / nieces	0.2	0.3	0.0	0.1	0.8	0.9
Torunlar- Granddaughters / grandsons	1.3	1.9	1.5	1.3	1.0	3.6
Eş - Spouse	7.0	11.6	9.2	15.7	-	-
Tüm aile - All of the family	75.7	63.5	77.4	65.2	72.0	58.8
Diğer - Other	0.6	0.5	0.3	0.2	1.9	1.8
Mutluluk kaynağı olan değerler						
Values that are sources of happiness						
Güç - Power	-	-	2.0	0.7	2.6	2.6
Başarı - Success	8.7	4.0	6.6	2.3	15.3	8.9
İş - Work	4.2	1.6	3.4	1.5	6.8	1.9
Sağlık - Health	64.8	72.5	69.1	75.3	51.1	64.8
Sevgi - Love	11.0	15.9	11.4	15.8	9.9	16.2
Para - Money	8.3	4.5	6.8	4.2	13.0	5.5
Diğer - Other	3.0	1.5	0.7	0.3	1.2	0.1

Veri için tablo 24.1'e bakınız.
For data, see table 24.1.

24.7 Memnuniyet, 2007
Satisfaction, 2007 (%)

	Memnun Satisfied		**Orta** Neither satisfied nor unsatisfied		**Memnun değil** Not satisfied		**Parasal kazancı yok -** Don't get earning		**Yalnız yaşıyor** Living alone	
	Erkek Males	**Kadın** Females	**Erkek** Males	**Kadın** Females	**Erkek** Males	**Kadın** Females	**Erkek** Males	**Kadın** Females	**Erkek** Males	**Kadın** Females
Genel sağlık durumundan										
From own health	74.4	60.5	14.2	19.5	11.4	20.0				
İşten - From work	68.3	74.0	14.7	14.3	17.1	11.8				
İşyeri ilişkilerinden										
From work relations	87.6	87.8	9.4	9.9	3.0	2.3				
İşten elde edilen kazançtan										
From earning obtained from work	32.4	32.7	24.1	19.9	40.2	27.7	3.3	19.71		
Evlilikten - From marriage	94.4	90.7	4.7	6.5	1.0	2.8				
Aile ilişkilerinden										
From family relations	93.3	89.8	3.9	5.0	1.4	1.9			1.4	3.4
Akraba ilişkilerinden										
From relationships with relatives	81.6	87.4	11.5	7.7	6.9	4.9				
Arkadaş ilişkilerinden										
From relationships with friends	91.7	92.9	6.5	5.4	1.8	1.8				
Komşuluk ilişkilerinden										
From relationships with neighbors	84.1	88.7	11.8	7.6	4.1	3.7				

24.8 Kamu hizmetlerinden memnuniyet, 2007
Satisfaction from public services, 2007 (%)

	Memnun Satisfied		**Orta** Neither satisfied nor unsatisfied		**Memnun değil** Not satisfied		**Fikri yok** No idea	
	Erkek Males	**Kadın** Females	**Erkek** Males	**Kadın** Females	**Erkek** Males	**Kadın** Females	**Erkek** Males	**Kadın** Females
Eğitim hizmetlerinden								
From educational services	57.7	61.9	19.6	20.8	22.7	17.3		
Sağlık hizmetlerinden								
From health services	66.4	66.6	15.0	15.6	18.7	17.9		
Asayiş hizmetlerinden								
From public security services	75.0	80.1	12.7	12.3	12.3	7.7		
Adli sistemin verdiği hizmetlerden								
From judicial services	51.7	46.0	13.2	9.0	12.6	6.5	22.6	38.6
Kamu hizmetleri ile ilgili bilgi edinme işlemlerinden								
From aquiring information about public services	54.4	45.7	15.3	11.8	15.9	9.2	14.4	33.3

24.9 Umut düzeyi, 2007
Level of hope, 2007 (%)

	Çok umutlu Very hopeful		Umutlu Hopeful		Umutlu değil Not hopeful		Hiç umutlu değil Not hopeful at all	
	Erkek Males	**Kadın** Females	**Erkek** Males	**Kadın** Females	**Erkek** Males	**Kadın** Females	**Erkek** Males	**Kadın** Females
Genel umut düzeyi - Level of hope	6.9	5.9	63.8	63.6	22.1	23.0	7.1	7.5
Yaş gruplarına göre - By age groups								
18-24	9.9	11.6	65.4	62.0	17.8	18.3	6.9	8.1
25-34	8.4	5.3	60.1	63.1	22.9	23.6	8.5	8.0
35-44	6.2	4.2	60.5	59.8	25.3	26.3	8.1	9.8
45-54	4.3	5.8	67.1	68.2	22.5	20.8	6.1	5.3
55-64	5.0	4.6	71.6	69.9	17.6	22.2	5.8	3.4
65+	5.4	2.6	66.7	62.8	24.4	26.5	3.5	8.2
Öğrenim durumuna göre - By educational status								
Okur-yazar değil - Illiterate	8.7	4.4	54.5	62.4	30.4	26.5	6.5	6.7
Okur-yazar/bir okul bitirmeyen								
Literate but not completed a school	7.0	6.8	61.5	61.7	25.8	23.1	5.7	8.3
İlkokul mezunu - Primary school	4.0	5.1	63.5	64.1	25.1	22.9	7.3	7.9
İlköğretim+Ortaokul mezunu								
Primary education, middle school and equivalent	6.8	6.8	66.0	61.3	18.4	22.2	8.9	9.8
Lise / dengi mezunu								
Secondary education and equivalent	7.9	7.4	63.6	64.5	21.0	21.7	7.5	6.3
Y.okul / üniversite mezunu								
College, university, master, Ph.D	14.8	10.6	66.5	67.3	14.6	15.9	4.2	6.3
Medeni duruma göre - By marital status								
Halen evli olan - Married	5.9	6.2	64.1	64.1	23.1	22.9	7.0	6.8
Evli olmayan - Not married	10.3	5.1	63.1	62.2	19.1	23.3	7.5	9.4
Çalışma durumuna göre - By working status								
Ücret karşılığı çalışan - Paid	7.1	7.0	65.1	67.1	21.5	19.0	6.3	7.0
Ücretsiz aile işçisi - Unpaid family worker	10.6	7.0	46.1	64.4	27.2	25.2	16.2	3.4
Çalışmayan - Not working	6.4	5.7	62.6	63.1	23.1	23.4	7.9	7.7
Sosyal güvenlik kapsamında olma durumuna göre By status of being covered by social security								
Sosyal güvenlik kapsamında								
Covered by social security	6.6	6.1	69.2	67.4	19.2	20.3	5.1	6.2
Sosyal güvenlik kapsamında değil								
Not covered by social security	7.8	5.2	50.5	52.3	29.5	31.0	12.2	11.5
Hanehalkı gelir grubuna göre- By household income intervals								
0 – 400 (YTL - TRY)	4.5	3.8	51.6	54.7	30.9	28.9	12.9	12.6
401 – 600 (YTL - TRY)	6.0	5.0	59.5	59.0	26.6	28.1	7.9	7.9
601 – 800 (YTL - TRY)	5.2	4.7	69.7	71.3	20.0	19.1	5.0	5.0
801 – 1200 (YTL - TRY)	7.4	7.3	70.7	67.0	17.0	19.9	4.9	5.8
1201 – 2500 (YTL - TRY)	9.0	9.1	69.0	71.2	17.2	15.2	4.8	4.6
2501+ (YTL - TRY)	24.1	12.7	65.2	69.7	7.0	11.0	3.8	6.7
Yerleşim birimi - By place of residence								
Kent - Urban	7.6	5.7	65.3	64.0	20.8	23.2	6.3	7.2
Kır - Rural	5.7	6.3	61.3	63.0	24.5	22.6	8.5	8.1

24.10 Beş yıl öncesine göre gelişmişlik değerlendirmesi, 2007
Personal development assessment with respect to five years ago, 2007 (%)

	Gelişmiş Developed		Aynı seviyede kalmış Remained same		Gerilemiş Became worse		Fikri yok No idea	
	Erkek Males	Kadın Females	Erkek Males	Kadın Females	Erkek Males	Kadın Females	Erkek Males	Kadın Females
Genel gelişmişlik değerlendirmesi								
General level of development asessment	47.4	47.8	29.5	31.4	22.4	19.6	0.7	1.2
Yaş gruplarına göre - By age groups								
18-24	69.1	65.3	19.3	21.1	10.6	13.1	1.1	0.5
25-34	53.3	57.3	29.3	29.5	16.8	12.5	0.6	0.7
35-44	47.6	46.0	29.5	30.8	22.8	21.9	0.2	1.3
45-54	37.0	40.2	29.5	37.1	32.8	21.3	0.7	1.4
55-64	33.0	33.6	37.3	38.5	29.5	27.3	0.3	0.7
65+	22.9	21.4	41.0	39.5	34.0	35.3	2.1	3.9
Öğrenim durumuna göre - By educational status								
Okur-yazar değil - Illiterate	29.0	29.3	38.4	40.7	29.8	26.4	2.8	3.6
Okur-yazar / bir okul bitirmeyen								
Literate but not completed a school	32.5	43.4	32.0	31.4	34.1	24.1	1.4	1.1
İlkokul mezunu - Primary school	37.7	46.9	34.8	32.5	26.6	19.8	0.9	0.9
İlköğretim+Ortaokul mezunu								
Primary education, middle school and equivalent	53.4	62.4	27.5	21.9	18.9	15.8	0.2	0.0
Lise / dengi mezunu								
Secondary education and equivalent	57.6	63.1	25.0	23.8	17.0	12.7	0.5	0.4
Y.okul / üniversite mezunu								
College, university, master, Ph.D	65.1	63.7	18.9	24.1	15.8	12.3	0.2	0.0
Medeni duruma göre - By marital status								
Halen evli olan - Married	43.9	47.1	30.6	32.5	25.1	19.3	0.5	1.1
Evli olmayan - Not married	58.6	49.9	26.1	28.1	13.9	20.4	1.5	1.6
Çalışma durumuna göre - By working status								
Ücret karşılığı çalışan - Paid	51.4	59.3	27.7	24.7	20.5	15.6	0.4	0.4
Ücretsiz aile işçisi - Unpaid family worker	60.2	43.9	21.0	31.5	18.8	23.8	0.0	0.7
Çalışmayan - Not working	39.2	46.4	33.5	32.2	26.0	20.0	1.3	1.3
Sosyal güvenlik kapsamında olma durumuna göre								
By status of being covered by social security								
Sosyal güvenlik kapsamında								
Covered by social security	49.8	51.1	28.6	29.7	21.0	18.1	0.6	1.1
Sosyal güvenlik kapsamında değil								
Not covered by social security	41.4	38.0	31.8	36.3	25.8	24.1	1.0	1.6
Hanehalkı gelir grubuna göre - By household income intervals								
0 – 400 (YTL - TRY)	34.0	33.4	33.4	35.3	31.7	29.0	0.9	2.4
401 – 600 (YTL - TRY)	39.3	42.9	32.8	35.0	27.2	21.3	0.7	0.9
601 – 800 (YTL - TRY)	48.9	52.5	32.0	30.4	18.5	16.7	0.6	0.4
801 – 1200 (YTL - TRY)	56.7	54.8	25.0	26.4	17.3	17.3	1.0	1.6
1201 – 2500 (YTL - TRY)	57.5	60.0	23.4	29.1	18.9	10.4	0.2	0.6
2501+ (YTL - TRY)	68.9	67.0	26.0	22.3	5.2	10.7	0.0	0.0
Yerleşim birimi - By place of residence								
Kent - Urban	50.8	51.2	27.7	29.5	20.8	18.4	0.7	1.0
Kır - Rural	41.4	42.2	32.7	34.5	25.2	21.7	0.7	1.6

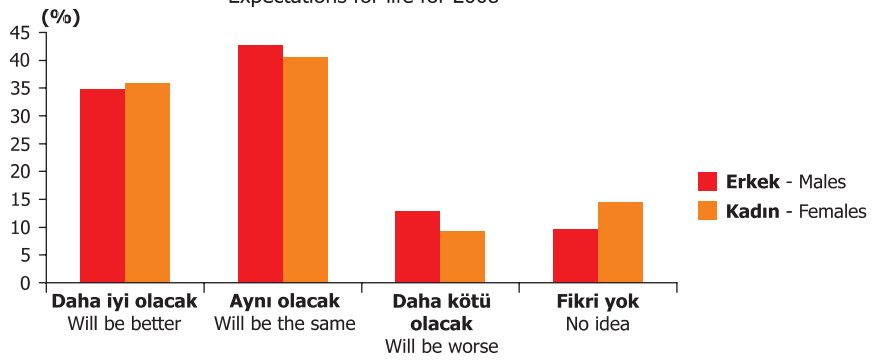
24.11 Beş yıl sonrası için gelişme beklentisi, 2007
Personal development expectation for five years later, 2007 (%)

	Gelişecek Will develop		Aynı seviyede kalacak Will remain same		Gerileyecek Will be worse		Fikri yok No idea	
	Erkek Males	Kadın Females	Erkek Males	Kadın Females	Erkek Males	Kadın Females	Erkek Males	Kadın Females
Genel gelişme beklentisi								
General level of development expectation	40.7	40.0	33.2	33.8	14.9	11.6	11.3	14.6
Yaş gruplarına göre - By age groups								
18-24	60.7	65.2	21.5	20.0	8.6	7.6	9.2	7.2
25-34	48.2	50.6	31.7	30.6	10.4	5.6	9.7	13.2
35-44	36.7	35.0	35.7	35.4	15.2	12.7	12.4	16.9
45-54	34.0	29.0	36.5	40.2	20.4	14.9	9.1	16.0
55-64	25.6	21.6	38.1	42.1	20.8	15.6	15.5	20.7
65+	17.7	12.4	41.5	44.8	23.1	24.0	17.7	18.7
Öğrenim durumuna göre - By educational status								
Okur-yazar değil - Illiterate	11.3	18.5	40.5	43.1	22.9	16.0	25.2	22.5
Okur-yazar / bir okul bitirmeyen								
Literate but not completed a school	21.5	30.7	36.7	37.4	19.9	13.5	21.9	18.4
İlkokul mezunu - Primary school	30.5	38.2	38.7	35.1	18.4	11.7	12.3	15.0
İlköğretim+Ortaokul mezunu								
Primary education, middle school and equivalent	45.7	55.6	29.4	24.7	12.1	9.5	12.8	10.2
Lise/dengi mezunu								
Secondary education and equivalent	51.8	62.1	30.1	22.8	10.7	6.6	7.4	8.6
Y.okul / üniversite mezunu								
College, university, master, Ph.D	63.4	60.9	20.6	27.0	9.8	9.5	6.3	2.6
Medeni duruma göre - By marital status								
Halen evli olan - Married	36.5	38.3	35.4	35.0	16.3	11.3	11.8	15.5
Evli olmayan - Not married	53.7	44.4	26.2	30.4	10.3	12.7	9.8	12.4
Çalışma durumuna göre - By working status								
Ücret karşılığı çalışan - Paid	43.8	54.9	32.9	29.9	12.9	9.4	10.4	5.7
Ücretsiz aile işçisi - Unpaid family worker	48.3	25.1	15.6	40.5	14.5	16.5	21.6	17.9
Çalışmayan - Not working	34.4	38.4	34.8	34.1	18.5	11.8	12.4	15.7
Sosyal güvenlik kapsamında olma durumuna göre								
By status of being covered by social security								
Sosyal güvenlik kapsamında								
Covered by social security	42.8	42.9	33.5	32.8	13.9	11.4	9.9	12.9
Sosyal güvenlik kapsamında değil								
Not covered by social security	35.4	31.2	32.4	36.8	17.3	12.3	14.9	19.8
Hanehalkı gelir grubuna göre - By household income intervals								
0 – 400 (YTL - TRY)	25.8	25.0	36.9	36.0	23.4	16.6	13.9	22.3
401 – 600 (YTL - TRY)	29.9	34.1	38.1	37.9	16.1	11.5	15.9	16.5
601 – 800 (YTL - TRY)	41.9	43.8	35.2	32.4	11.9	11.7	11.0	12.1
801 – 1200 (YTL - TRY)	51.7	48.3	28.7	29.3	11.5	9.7	8.2	12.7
1201 – 2500 (YTL - TRY)	55.5	55.4	25.0	31.4	12.4	7.2	7.1	6.0
2501+ (YTL - TRY)	60.6	49.8	28.8	32.4	6.0	10.5	4.6	7.3
Yerleşim birimi - By place of residence								
Kent - Urban	44.4	43.8	33.2	31.9	13.0	11.0	9.4	13.3
Kır - Rural	34.0	33.3	33.2	37.0	18.2	12.7	14.7	16.9

24.12 2008 yılından beklentiler
Expectations for year 2008 (%)

	Daha iyi olacak Will be better		Aynı olacak Will be the same		Daha kötü olacak Will be worse		Fikri yok No idea	
	Erkek Males	Kadın Females	Erkek Males	Kadın Females	Erkek Males	Kadın Females	Erkek Males	Kadın Females
Türkiye - Turkey								
Genel olarak hayata ilişkin beklentiler								
Expectations for life in general	34.8	35.8	42.7	40.6	12.9	9.2	9.6	14.4
Hanelerinin mali durumuna ilişkin								
Expectations for the financial conditions of the household	25.2	23.4	52.5	51.2	15.6	12.3	6.6	13.2
Kişisel iş durumuna ilişkin								
Expectations for the personal work	26.4	25.7	55.3	59.1	12.2	8.7	6.0	6.6
Türkiye'deki iş durumuna ilişkin								
Expectations for work conditions of Turkey	22.6	19.0	37.4	33.1	31.5	27.4	8.6	20.5
Türkiye'nin ekonomik durumuna ilişkin								
Expectations for the economic conditions of Turkey	32.0	25.1	33.7	31.7	25.0	22.7	9.4	20.5
Kent - Urban								
Genel olarak hayata ilişkin beklentiler								
Expectations for life in general	38.0	38.9	42.5	40.3	11.4	8.4	8.1	12.4
Hanelerinin mali durumuna ilişkin								
Expectations for the financial conditions of the household	28.8	26.7	50.5	50.3	14.2	11.7	6.5	11.3
Kişisel iş durumuna ilişkin								
Expectations for the personal work	30.6	31.7	53.3	55.2	9.9	8.6	6.2	4.4
Türkiye'deki iş durumuna ilişkin								
Expectations for work conditions of Turkey	24.3	20.4	37.5	33.5	30.7	28.6	7.5	17.5
Türkiye'nin ekonomik durumuna ilişkin								
Expectations for the economic conditions of Turkey	34.0	27.3	33.9	33.6	24.2	22.1	7.8	17.0
Kır - Rural								
Genel olarak hayata ilişkin beklentiler								
Expectations for life in general	29.1	30.5	43.1	41.1	15.4	10.6	12.4	17.8
Hanelerinin mali durumuna ilişkin								
Expectations for the financial conditions of the household	19.0	17.7	56.1	52.6	18.1	13.3	6.8	16.4
Kişisel iş durumuna ilişkin								
Expectations for the personal work	17.7	15.4	59.5	65.6	17.0	8.8	5.8	10.1
Türkiye'deki iş durumuna ilişkin								
Expectations for work conditions of Turkey	19.4	16.7	37.2	32.4	33.0	25.4	10.4	25.6
Türkiye'nin ekonomik durumuna ilişkin								
Expectations for the economic conditions of Turkey	28.4	21.4	33.1	28.5	26.4	23.6	12.1	26.4

2008 yılından yaşama ilişkin beklentiler
Expectations for life for 2008

	Düzey1- Level1	**Düzey2**- Level2	**Düzey3**- Level3
TR	**Türkiye** - Turkey		
TR1	**İstanbul**		
TR10		İstanbul	
TR100			İstanbul
TR2	**Batı Marmara**		
	West Marmara		
TR21		Tekirdağ	
TR211			Tekirdağ
TR212			Edirne
TR213			Kırklareli
TR22		Balıkesir	
TR221			Balıkesir
TR222			Çanakkale
TR3	**Ege** - Aegean		
TR31		İzmir	
TR310			İzmir
TR32		Aydın	
TR321			Aydın
TR322			Denizli
TR323			Muğla
TR33		Manisa	
TR331			Manisa
TR332			Afyonkarahisar
TR333			Kütahya
TR334			Uşak
TR4	**Doğu Marmara**		
	East Marmara		
TR41		Bursa	
TR411			Bursa
TR412			Eskişehir
TR413			Bilecik
TR42		Kocaeli	
TR421			Kocaeli
TR422			Sakarya
TR423			Düzce
TR424			Bolu
TR425			Yalova
TR5	**Batı Anadolu**		
	West Anatolia		
TR51		Ankara	
TR510			Ankara
TR52		Konya	
TR521			Konya
TR522			Karaman
TR6	**Akdeniz**		
	Mediterranean		
TR61		Antalya	
TR611			Antalya
TR612			Isparta
TR613			Burdur
TR62		Adana	
TR621			Adana
TR622			Mersin
TR63		Hatay	
TR631			Hatay
TR632			Kahramanmaraş
TR633			Osmaniye
TR7	**Orta Anadolu**		
	Central Anatolia		
TR71		Kırıkkale	
TR711			Kırıkkale
TR712			Aksaray
TR713			Niğde
TR714			Nevşehir
TR715			Kırşehir
TR72		Kayseri	
TR721			Kayseri
TR722			Sivas
TR723			Yozgat

	Düzey1- Level1	**Düzey2**- Level2	**Düzey3**- Level3
TR8	**Batı Karadeniz**		
	West Black Sea		
TR81		Zonguldak	
TR811			Zonguldak
TR812			Karabük
TR813			Bartın
TR82		Kastamonu	
TR821			Kastamonu
TR822			Çankırı
TR823			Sinop
TR83		Samsun	
TR831			Samsun
TR832			Tokat
TR833			Çorum
TR834			Amasya
TR9	**Doğu Karadeniz**		
	East Black Sea		
TR90		Trabzon	
TR901			Trabzon
TR902			Ordu
TR903			Giresun
TR904			Rize
TR905			Artvin
TR906			Gümüşhane
TRA	**Kuzeydoğu Anadolu**		
	North East Anatolia		
TRA1		Erzurum	
TRA11			Erzurum
TRA12			Erzincan
TRA13			Bayburt
TRA2		Ağrı	
TRA21			Ağrı
TRA22			Kars
TRA23			Iğdır
TRA24			Ardahan
TRB	**Ortadoğu Anadolu**		
	Central East Anatolia		
TRB1		Malatya	
TRB11			Malatya
TRB12			Elazığ
TRB13			Bingöl
TRB14			Tunceli
TRB2		Van	
TRB21			Van
TRB22			Muş
TRB23			Bitlis
TRB24			Hakkari
TRC	**Güneydoğu Anadolu**		
	South East Anatolia		
TRC1		Gaziantep	
TRC11			Gaziantep
TRC12			Adıyaman
TRC13			Kilis
TRC2		Şanlıurfa	
TRC21			Şanlıurfa
TRC22			Diyarbakır
TRC3		Mardin	
TRC31			Mardin
TRC32			Batman
TRC33			Şırnak
TRC34			Siirt

Adalet Bakanlığı Ministry of Justice	http://www.adalet.gov.tr/
Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü General Directorate of Monuments and Museums	http://www.kultur.gov.tr/portal/default_tr.asp?BELGENO=2383
Basma Yazı ve Resimleri Derleme Müdürlüğü Directorate for Compilation of Printed Works and Pictures	http://www.kutuphanelergm.gov.tr/hakkinda2.html
Bayındırlık ve İskan Bakanlığı The Ministry of Public Works and Settlement	http://www.bayindirlik.gov.tr/
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Ministry of Labour and Social Security	http://www.calisma.gov.tr/
Çalışma Genel Müdürlüğü General Directorate of Labour	http://www.calisma.gov.tr/
Çevre ve Orman Bakanlığı Ministry of Environment and Forestry	http://www.cevreorman.gov.tr/
Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü General Directorate of State Railways	http://www.tcdd.gov.tr/
Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü General Directorate of Meteorology	http://www.meteor.gov.tr/
Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü General Directorate of State Opera and Ballet	http://secure.dobgm.gov.tr/dobgm.asp
Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü General Directorate of Hydraulic Works	http://www.dsi.gov.tr/
Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü General Directorate of State Theaters	http://www.dtgm.gov.tr
Emniyet Genel Müdürlüğü General Directorate of Public Security	http://www.egm.gov.tr/
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Ministry of Energy and Natural Resources	http://www.enerji.gov.tr/
Harita Genel Komutanlığı General Commandership of Cartography	http://www.hgk.mil.tr/
Hazine Müsteşarlığı Undersecretariat of Treasury	http://www.hazine.gov.tr/
Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü Kandilli Observatory and Earthquake Research Institute	http://www.koeri.boun.edu.tr/
Karayolları Genel Müdürlüğü General Directorate of Highways	http://www.kgm.gov.tr
Kültür ve Turizm Bakanlığı Ministry of Culture and Tourism	http://www.kulturturizm.gov.tr/
Maliye Bakanlığı Ministry of Finance	http://www.maliye.gov.tr/
Milli Eğitim Bakanlığı Ministry of National Education	http://www.meb.gov.tr/

Milli Kütüphane Başkanlığı The Presidency of the National Library	http://www.kultur.gov.tr/portal/turizm_bakanlik_tr.asp?belgeno=7120
Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü General Directorate of Population and Citizenship Affairs	http://www.nvi.gov.tr/NVI.html
Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü General Directorate of Post and Telegraph Management	http://www.ptt.gov.tr
Sağlık Bakanlığı Ministry of Health	http://www.saglik.gov.tr/
Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Ministry of Industry of Commerce	http://www.sanayi.gov.tr/
Sosyal Güvenlik Kurumu Social Security Institute	http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/ESGK/Diger
Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Social Services and Child Protection Society	http://www.shcek.gov.tr
Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Ministry of Agriculture and Rural Affairs	http://www.tarim.gov.tr/
Telekom A.Ş. Genel Müdürlüğü General Directorate of Telecommunication	http://www.telekom.gov.tr/
TC. Merkez Bankası Central Bank of Turkey	http://www.tcmb.gov.tr
TC. Ziraat Bankası Agricultural Bank of the Turkish Republic	http://www.ziraat.com.tr
Türk Hava Yolları Genel Müdürlüğü General Directorate of Turkish Airlines	http://www.thy.com.tr
Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. (TEDAŞ) Turkish Electricity Distribution Corporation (TEDC)	http://www.tedas.gov.tr/
Türkiye Elektrik İletim A.Ş. (TEİAŞ) Turkish Electricity Transmission Company (TETC)	http://www.teias.gov.tr/
Türkiye İş Kurumu Turkish Employment Organization	http://www.iskur.gov.tr/
Ulaştırma Bakanlığı Ministry of Transportation	http://www.ubak.gov.tr
Yükseköğretim Kurulu Council of Higher Education	http://www.yok.gov.tr
Yükseköğretim Genel Müdürlüğü General Directorate of Higher Education	http://yogm.meb.gov.tr/